
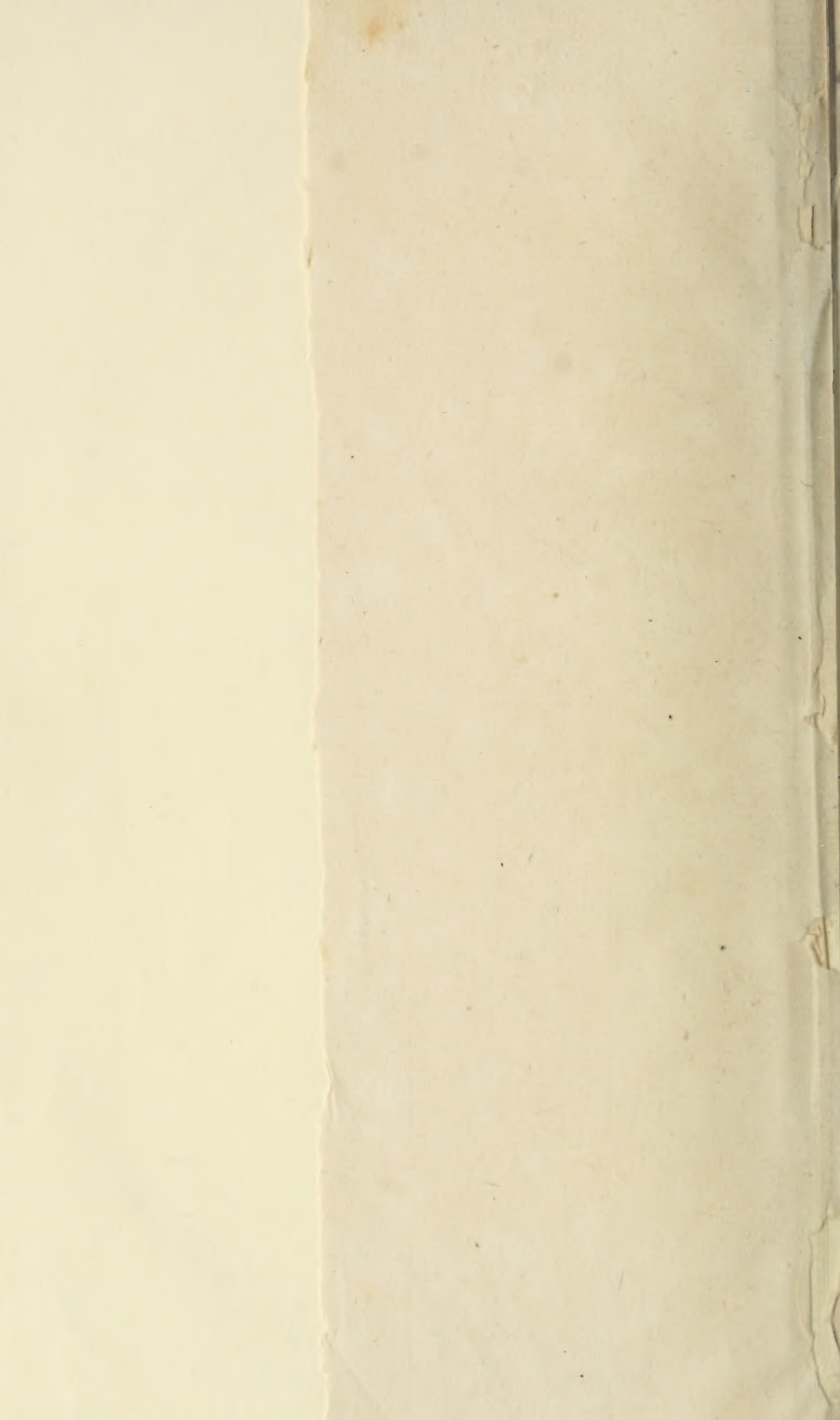

3 1761 07993287 7

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

I
46

HESIODI
THEOGONIA.

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

REVISED

BY THE AUTHOR

^{US}
HESIODI

THEOGONIA.

LIBRORUM MSS. ET VETERUM EDITIONUM

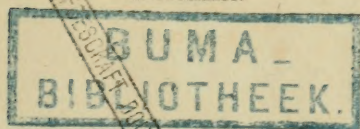
LECTIONIBUS COMMENTARIOQUE

INSTRUXIT

DAVID IACOBUS VAN LENNEP.

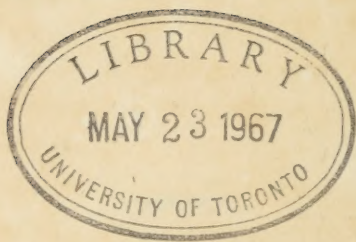
AMSTELODAMI,
APUD IOANNEM MUELLER.

MDCCCXLIII.

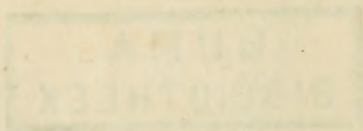

PA
4009

T5
1843
cop. 2

TYPIS C. A. SPIN.

PRAEFATIO.

Cum ab ineunte aetate mea aliquot mensium quotannis in villa paterna rusticatio magno me vitae reique rusticae amore imbuisset, consequens fuit, ut, ex quo pariter literas amare, veteresque scriptores Graecos et Latinos, praesertim poëtas, in deliciis habere coepissem, lubentius semper me ad illos applicarem, qui vel agriculturae praecepta traderent, vel agrorumque pastorumve opera, studia, lusus, agrorumque et sylvarum amoenitates, praecipuum operis argumentum haberent. Itaque, ut Virgilii Georgica, eiusdem et Theocriti Bucolica, ex Horatianis etiam multa sic mihi placebant, ut eorum lectionis nulla me satietas caperet, ita in Hesiodicis fuerunt Opera et Dies, quae primum et potissimum me allicerent, maximeque me legentem oblectarent. Itaque post delatum mihi Graecas Latinasque literas in Illustri Amstelodamensi Athenaeo tradendi munus cum de auctore cogitarem, cuius editione procuranda bene de literis mererer, meque loco, quem obtinueram, haud plane indignum ostenderem, fuere item maxime Opera et Dies, quae me impellerent ad eligendum, quem ederem, Hesiodum. Ceterum accessit, quod animadvertisse mihi

videbar, *Hesiodeorum* nondum satis ex omni parte probabilem editionem exstare, *Doctorumque Virorum* adhibitam iis curam multa adhuc aliis praestanda reliquisse. Capto igitur novam eorum editionem comparandi consilio statim id egi, ut necessariis instruerer subsidiis, praesertim collatione *Codicum MSS.*, satisque cito nactus sum minime contemnendum eius generis apparatus. Neque tamen ita factum est, ut possem cito quoque editionem absolvere. Namque primo, quo minus continenter operam in *Hesiodo* ponerem, variae deinceps obstiterunt causae, ut fuere pietatis officia mihi implenda in absolvendis editionibus *Anthologiae Graecae Boschiana*, *Terentiani Mauri Santeniana*, factaque interim a me semel iterumque *Ovidianarum Heroidum* editio; sed inprimis, quod occupatissimum me haberet demandatum mihi in *Athenaeo* munus, ubi per quadraginta annos soli mihi sine collega tradendae fuere *Graecae Latinaeque literae et antiquitates cum historia tum populorum, tum artium ac doctrinarum*; in quo negotio sic versandum esse mihi statui, ut eius praecipuam semper curam haberem, reliquis omnibus postpositis, quippe qui mallet in schola ac domi studiosae iuventuti prodesse, quam edendis in publicum scriptis famae meae foras consulere. Deinde, cum iam, aliquid otii subinde nactus, ad *Hesiodum* redibam, quo magis in eo progrediebar, eo magis tarde cauteque mihi progrediendum esse intellexi: quae de re iam pene persuasum mihi fuit, ex quo *Ruhnkenii Epistolam Criticam*, *Heynii Commentationem de Theogonia*, eiusdem et *Wolfii Commentarium* in eam legi. Nec fere postea prodiit alicuius viri docti, quod ad *Hesiodum* per-

tineret, scriptum, quin novum semper mihi scrupulum, quo tardarer, obiceret; interdum etiam faceret, quo minus me tardiozem in vulganda editione fuisse poeniteret, qui iam uti possem etiam recentiorum Doctorum Virorum in Hesiodum curis, editione carminum eius a Goettlingio a. 1831, censuraque huius editionis anno seq. ab Hermanno facta, tum et egregio opere Muetzellii de emendatione Theogoniae Hesiodicae edito a. 1833. Cum vero tandem aliquando mihi pro provincia, quam in Athenaeo sustinebam, alia in re publica obvenisset, plus mihi otii relinquens, eo statim usus sum otio ad continentius operam Hesiodo navandam, factumque est labore quinquennii, ut duntaxat in Theogoniam parata iam haberem ea, quibus vulgatis possem haud omnino male de dilecto mihi poëta Ascræo meritis videri. Nam, tametsi per Opera et Dies mea ille primum in se studia converterat, perque ea mihi sic etiam commendatus homo fuerat, ut in hoc eius carmine lubentissime versarer, tamen haud una fuit causa, quae me impelleret, prius illa ut digererem et absolverem, quae super Theogonia adnotaveram. Scilicet pridem ea mihi sedit opinio, compositam esse ab Hesiodo Theogoniam ante Opera et Dies; deinde, cum provecior mea aetas faceret, ut iam sperare vix possem, fore, ut satis mihi otii vitaeque superesset ad absolvendam omnium Hesiodi carminum editionem, edendi initium mihi faciendum visum est ab eo poëtae carmine, quod nostra aetate Doctorum Virorum curas maxime advertit, ut, cum essent tot ab his prolatae variae de Theogonia sententiae, mea quoque iam in lucem emissa exstaret, quo fortasse ante obitum possem, qualis ea harum rerum peri-

tis videretur, intelligere. Ea sententia ferme huc redit: rationes, quae Viros Doctos impulerint, ut Theogoniam, quae nunc exstat, variis locis vel interpolatam, vel conglutinatis variis eiusdem enunciati recensionibus deformatam, vel mancam et mutilam ad nos venisse statuerent, non tam certis argumentis niti, ut non possit contra cum aliqua veritatis specie disputari.

Scilicet esse in eo carmine multa minus concinna et parum apte disposita multasque otiosas repetitiones, ita demum, me iudice, certum interpolationis indicium haberi potest, si censendus est Hesiodus excultae iam ad aliquam perfectionem artis poeta. Atqui causa, cur talis ille censeatur, manifesto nulla apparet. Potius iusta suspicandi causa est, illo tempore, quo vixit Hesiodus, poetas fere magis ingenio, quam arte valuisse, artemque poeticam longe tum adhuc a perfectione abfuisse. Neque me laudes movent, quas Hesiodo tum alii Veterum tribuerunt, tum disertius Quintilianus Inst. Or. X. I. 52. Namque illae laudes non ad artem pertinent, sed ad lenitatem verborum et compositionis, quam a dispositione distinguit idem Quintilianus VIII. III. 59. Est autem artis, eiusque iam excultae, disponere, ut est item eius repetitiones effugere, quas rudioris adhuc et simplicioris aevi poetae passim admittere non reformidant, ut docent etiam illorum exempla, qui apud recentiores Europae populos ante renatas literas rhythmica carmina composuerunt. Itaque, cum crebra in Theogonia eiusdem enunciati repetitio praecipue in causa fuerit, cur de variis in eo carmine recensionibus Viri Docti cogitarent, vereor, ut alterum ex altero colligi necessario debuerit.

Neque, quod sunt versus in Theogonia, quales vel iidem vel similes apud Homerum exstant, statim semper ut interpolationis indicium agnoscendum mihi videtur. Primo, quis definiat, uter illos ab altero mutuatus sit, cum ipsis Veteribus incerta habita et controversa fuerit utriusque aetas? Deinde licitum, puto, fuit utrique sic alterum ab altero mutuari, vel utrumque ab antiquioribus mutuari versus, qui paullatim solemnes facti essent in re certa quasi formulae.

Possit fortasse quibusdam in locis recentioris operae ac proinde interpolationis certum satis indicium haberi (nec vero non habitum est) neglectum digamma, fateorque ultro, mihi quoque omnino rationem eius habendam videri in Hesiodaeis; neque tamen ei rei tantum tribuo, ut propterea statim abiudicandos Hesiodo versus dicam, ubi neglectum appareat, cum possit, quo tempore et loco poëta ille vixit, minus iam constans fuisse observatio digammatis, ita ut liberum poëtis fuerit pro re nata vel usurpare digamma vel negligere. Qui sic statuebat, Wakefeldius, in Epistola quadam, ad C. I. Foxium scripta, non omnino temere monuit, similiter Italos modo ovo, modo novo usurpare, congruitque a me facta observatio similiter in carmine aliquo Maerlantii, Belgae rhythnici poëtae, qui saeculo XIII exeunte floruit, idem vocabulum, ostream significans, scriptum exstare modo oester, modo hoester, modo woester.

Mancam ac mutilam ad nos pervenisse Thegoniam, sic demum admitterem, si citarentur a Veteribus ex eo carmine loci, nunc in eo non exstantes, vel adessent eorundem alia de ea re testimonia, quibus posset satis tuto fides tribui: qualia

nihil nondum se obtulerunt. Nam, quem locum ex Chryssippi quodam libro citat Galenus, neque Theogoniae, quam Grammatici Alexandrini agnoverunt, pars fuisse probatur, neque colorem habere mihi videtur Hesiodicum.

Ceterum supra dicta non sic accipi velim, quasi negem, esse nonnunquam in delata ad nos Theogonia certa satis interpolationis vel alius corruptelae indicia, aut repugnem, quo minus in aliis bene multis locis scrupuli adesse censeantur, ad quos offensus aliquis haud omnino temere in suspicionem de interpolatione vel aliqua corruptela incidat: tantum hoc volo, temerariam esse, si quis, ultra suspicionem procedens, pro certo habeat, quod certum non sit, neque ut certum demonstrari unquam possit. Quam lubricum autem sit omne super re tam antiqua et incerta iudicium, etiam hinc liquet, quod, qui sunt maxime ad interpolationes vel varias recensione admittendas proni, inque hoc consentientes, ceterum tamen magnopere inter se variant sententiis, saepe alio tuente, quod alius reiicit, recensione etiam numerum et rationem aliter desuente alio. Itaque ipse tandem eo deveni, ut mallem in eorum iudicio acquiescere, qui Theogoniam, ut nunc exstat, pro longe maiori certe parte ab Hesiodo profectam censuerunt: quam sententiam fere Veterum fuisse tot ab iis ex eo carmine citati loci arguunt. Diligens pridem fueram in citationibus iis ad suum quamque carminis locum adnotandis: cumque non minus diligens in ea re fuisset Muetzellius, eius vulgato libro constitit mihi, comparatione facta, non nisi perpaucas vel me vel illum fugisse. Consequens fuit, ut, collectis rationibus, quae mihi pro illa Veterum sententia facere

viderentur, eas item ad suum quasque locum apponerem, additis etiam iis, quae mihi dissentientium rationibus viderentur posse obiici, sed ita, ut fere non procederem ultra illud sic videri mihi, neque meas rationes proponerem ut certas, sed ut aliquo modo probabiles. Sic paulatim ac serius mihi nata est altera pars mei in Theogoniam Commentarii, post elaboratam a me multo iam prius illam, quae res in eo carmine prolitas verbaque ac sententias illustrare studui: quam quidem partem aggredientem me statim advertit celebratus Herodoti locus (II. 53.) statuentis, Hesiodum et Homerum esse τοὺς ποιήσαντας Θεογονίην Ἑλλήσι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντας, καὶ τιμὰς τε καὶ τέγγας δίδοντας καὶ εἶδεν αὐτῶν σημήναντας, in quo loco quod ab Herodoto coniunctim cum Hesiodo memorari Homerum videbam, continuo me impulit, ut hos poëtas inter se conferens, accurate notarem prodita ab iis, ἔθεν ἐργαστο ἔκαστος τῶν θεῶν, εἴτε δὲ ἀσὶ ἤστω πάντες, ἐκείοι τε τίνες τὰ εἶδεν. Hac collatione instituta cum viderem, illos in nonnullis consentire, in aliis diversos abire, nec raro factam ab uno vel Dei vel alicuius mythicae personae aut historiae mentionem apud alterum frustra quaeri, consequens fuit, ut crederem, ea, in quibus consentirent, fuisse tum pridem iam opinione Graccorum recepta, nondum vero ea, in quibus dissentirent, ut potuerint de iis pro sua uterque opinione suo-ve libitu tradere. Neque enim mihi deneganda visa est utrique omnis inveniendi in hac re laus, ut verbum ποιήσαντες apud Herodotum l. c. ita accipiendum sit, quasi voluerit ille, Homerum et Hesiodum primos esse carminum complexos, quae iam pridem ante illos vulgo innotuerant.

Ad Hesiodum quidem quod attinet, tametsi illum non eo usque progressum puto, ut Deum aliquem primus fingeret, tamen in memorandis Deorum nuptiis, generationibus, cognationibus, affinitatibus, itaque Theogoniâ proprie sic dictâ, multa eum, quae illo tempore ἐτύμοισιν ὁμοίᾳ viderentur, invenisse primum ac finxisse, mihi persuasum habeo. Ceterum post absolutam illam, de qua dixi, Homeri atque Hesiodi comparisonem, neque negligendae mihi visae sunt, quae celebriores exstarent aliorum poëtarum super iisdem illis rebus traditiones. Itaque illas etiam in Commentarium recepi. Simul quoque recipienda in eum censui, quae de memoratorum ab Hesiodo Deorum variis Graeciae locis notitia ac religione prodita apud antiquos scriptores exstant, quo scilicet manifestius pateret, non finxisse Deos Hesiodum, sed contra religiose cavisse, ne quem Deum, alicubi in Graecia cultum, silentio praetermitteret. Denique inquirendum quoque mihi post alios duxi in causas, quae in carmine Hesiodico de Cosmogonia ac Theogonia commemoratis mythis, seu poëta illos antiquioribus debuerit, seu primus illos prodiderit, occasionem et ortum dederint. Attamen illa inquisitione neminem posse ulterius, quam ad probabilem aliquam quasi veritatis speciem pervenire, facile statim intellexi, qualem si videar aliquatenus adsecutus meis de significatione mythico sermoni personarumque mythicarum nominibus tribuenda coniecturis (namque hac de re scripta mihi in Commentario fere non nisi pro meris accipi coniecturis volo) satis superque habeo.

Commentarius quo minus, quod prius constitueram, carminis contextui subderetur, fecit maior sensim facta eius moles. Fuerat quidem commodius, si, quae ad poëtam il-

lustrandum pertinebant, legentis eum statim item fuissent oculis subiecta: sed non patiebantur illa se divelli ab longiore saepe de controverso loco disputatione, quae requireretur ad meam locum explicandi rationem tuendam. Tales autem disputationes, ipsae quoque contextui carminis subiectae, ita maiorem cuiusque paginae partem occupassent, nec fere ita nisi perpaucis carminis versibus ac saepius non nisi uni in quaque pagina relictus esset locus, quod plane inelegans, neque ulla ratione legenti gratum fore putabam. Sic igitur potius duxi, carminis contextui non nisi varias Codicum MSS. Editionumque lectiones subicere, addito subinde, quam brevissime res sineret, meo de singulis iudicio. Longiores criticas, quae vulgo dicuntur, super locis, de interpolatione vel aliunde suspectis, disputationes omnes, ob causam supra mihi indicatam, reservandas duxi Commentario.

Ad contextum constituendum multa, ut dixi, mihi adfuerunt subsidia, de quibus iam accuratius dicendum, ac primum quidem de Codicibus MSS.

Codicum igitur Florentinorum sex collationem, ad Editionem D. Heinsii a. 1603 factam, Viro eruditissimo Francisco de Furia debui. Sunt hi, literis a me maiusculis designati,

Flor. A. chartaceus in 8° Bibliothecae Laurentianae plutei XXIV. n. 31. comprehendens Opera et Dies, Theogoniam et Scutum Herculis, scriptus saeculo XVI. Vid. Bandinius Bibl. Laurent. T. II. p. 95.

Flor. B. chartaceus in 4°, plutei XVI. n. 32. praeter multa alia comprehendens Opera et Dies, Theogoniam et

Scutum Herculis; scriptus saeculo XIII, atque inter meliores habendus. Vid. Bandin. ibid. p. 142.

Flor. C. chartaceus in 4to, plutei XX. n. 31. continens Theogoniam et Scutum, scriptus saeculo XV. Vid. Bandin. ibid. p. 91.

Flor. D. quondam Abbatiae Florentinae, nunc Bibliothecae Laurentianae sub n. 2823, continens Theogoniam, Opera et Dies, et Scutum, scriptus saeculo XIV.

Flor. E. chartaceus in 8vo plutei X. n. 91. comprehendens inter alia Theogoniam, sed quae mutila desinit in v. 705, scriptus saeculo XIV. Vid. Bandin. T. III. p. 429.

Flor. F. membranaceus in 4to plutei XXXII. n. 31. continens Scutum Herculis et Theogoniae fragmentum, quod desinit in v. 577, scriptus saeculo XV.

*Horum Florentinum C. Muetzelli*us de Em. Theog. p. 157. eundem esse putat Medicum, cuius, facta ad Edit. Iuntinam a. 1540, collatio, e d' Orvillianis libris deprompta, exstat in Gaisfordi Poëtis Graecis Minor. T. I. p. 197 seqq.: sed repugnat magna lectionum in Flor. C. et Mediceo dicto Codice diversitas. (Vid. e. g. notatas mihi Varr. Lectt. in vv. 55. 108. 150. 158. 273. 288. 336. 370. 384. 398. 405. 454. 482. 499. 593. 595. 601. 605. 669. 697. 703. 721—723. 748. 763. 764. 795. 827. 847. 981. 991.). Aliquanto magis hic Codex, neque tamen in omnibus, conspirat cum memorato mihi Florentino D., multo autem minus cum Florr. A. B., recteque iam Muetzelli^{us} cum a Florr. E. F., quippe mutilis, diversum esse censuit. His de causis seorsim semper a me notatae sunt Medicei dicti Codicis Varr. Lectiones.

Debeo item Viri humanissimi Francisci de Furia singulari in me benevolentiae, quod collationem accepi Codicis Regii Neapolitani, Opera et Dies, Theogoniam et Scutum continentis, factam a Viro docto Salvatore Cyrillo ad Graevianam Edit. a. 1667, cui collationi doleo non additam fuisse descriptionem Codicis. Ceterum illum non magni pretii esse comperi.

Vaticanae Bibliothecae Codicem n. 915., quo tempore delatus Roma fuerat Parisios, ibi cum Loesneriana Ed. contulit mihi Vir eximius I. F. Boissonadius, qui Codicem esse notavit bombycinum, folio parvo, scriptura non bona, saeculi fortasse XIV. vel XV.

Ab hoc diversus, Goettlingio collatus, Vaticanus n. 1409, cuius item in Varr. Lectt. rationem habui, sicut etiam habui collatorum ab eodem Codicum

Taurinensis B. III. 16. saeculo XVI scripti et

Veneti Bibliothecae S. Marci Codd. Gr. n. 464. 4to, scripti manu Demetrii Trielinii annis 1316—1320. Vide Iac. Morellum in Wolfii Anal. Litt. III. p. 263.

Qui de Goettlingianis Vaticano et Taurinensi accurate disputavit, Muetzellius L. II. c. 11. p. 239 seqq. de Veneto L. I. c. 1. p. 6 seqq., idem posteriore capite et loco pleniorrem nobis notitiam aperuit alterius Codicis Veneti, quem a Bibliotheca S. Ioannis et Paulli, ex qua in Marcianam delatus est, Paullinum appellavit. Ex hoc Paullino Codice notatarum passim ab eodem lectionum item ratio a me habita est.

Parisini Codd., quorum ad me collatio pervenit, hi sunt: Codex, mihi A., Paris. 2551, chartaceus, continens inter

alia Scutum Herculis et Theogoniam, saeculo XV, ut videtur, exaratus. Conspirant eius lectiones fere cum Aldinis.

Codex, mihi B., Paris. 2678, continens inter alia Theogoniam et Scutum Herculis cum Glossis interlinearibus et quibusdam Scholiis marginalibus, scriptus saeculo XVI.

Codex, mihi C., Paris. 2708, saeculo XV scriptus, continens inter alia Theogoniam, cum Glossis passim inter lineas, coniectisque ad marginem Scholiis, quae ab editis diversa; Scutum Herculis cum similibus Glossis et Scholiis etiam ineditis; Scholia in Theogoniam, quae ab Heinsio Vetera dicuntur; Opera et Dies cum similibus Glossis et Scholiis ineditis; Manuelis Moschopuli Scholia in Opera et Dies; Ioannis Diaconi Scholia in Theogoniam, Procli Diadochi Scholia in Opera et Dies. Est hic Codex Goettlingio et Muetzello Parisinus 1., cuius lectiones iis innoverant ex collatione, quam Gaisfordo fecit doctus Vir Gregorius Georgiades Zalucus, natione Graecus, a Gaisfordo edita in Poët. Graec. Minor. T. II. Append. ad Vol. I. p. IX seq. Egrot de hoc Cod. Muetzellius L. II. c. 2. p. 158 seq. c. 6. p. 213 seqq.

Codex, mihi D., Paris. 2763, chartaceus, olim Colbertinus, saeculo XV exaratus, inter alia continens Opera et Dies, quibus subiecta Scholia, quam in Editis breviora; Scutum Herculis et Theogoniam. Est hic Codex, Goettlingio et Muetzello dictus Paris. 2., ex quo cum Ruhakenius exemplari Heinsiano bonam variarum lectionum copiam apposuisset, eam Gaisfordus Lugduni Batavorum a se transscriptam in publicum emisit. Vide Edition. Gaisfor-

diani Hesiodi Lips. T. I. p. 170. et confer Muetzellium L. II. c. 2. p. 159. c. 7. p. 219 seqq.

Codex, mihi E., Paris. 2772, bombycinus, olim Guarini Veronensis, saeculo XIV, ut videtur, scriptus, continens Opera et Dies cum Glossis passim inter lineas miniatis coniectisque ad marginem Manuelis Moschopuli Scholiis; Scutum Herculis cum Glossis interlinearibus miniatis et Scholiis marginalibus, quae in multis ab editis discrepant, praefixo item argumento, ubi quaedam ab editis diversa; Theogoniam cum Glossis interlinearibus et Scholiis brevioribus, ad calcem reiecta huius poëmatiss explicacione allegorica sine auctoris nomine.

Codex, mihi F., Paris. 2776, chartaceus, saeculo XVI scriptus, continens Opera et Dies cum Glossis huc illic interlinearibus, coniectisque ad marginem Scholiis partim minio, partim atramento scriptis, praefixoque argumento; Scutum Herculis cum pauculis Scholiis, item praefixo argumento; denique Theogoniam.

Codex, mihi G., Paris. 2333, membranaceus, elegantissimis vineolis ornatus, olim Medicus, inter alia continens Hesiodi Opera et Dies, cum Glossis passim interlinearibus coniectisque ad marginem brevibus Scholiis, praemissis Procli argumento in Theogoniam et Poëtae vita; Scutum Herculis, praefixo argumento adiunctisque Glossis et Scholiis brevibus; Theogoniam cum Glossis et similibus Scholiis. Sub finem saeculi XV exaratus videtur.

Codex, mihi H. Paris. 2834, membranaceus, saeculo XV scriptus, inter alia continens Opera et Dies, Scutum et Theogoniam.

Codex, mihi I. Paris. 2877, chartaceus, Saeculo XVI exaratus, olim Boutellerianus, continens inter alia Theogoniam cum Glossis interlinearibus et Scholiis quibusdam marginalibus non magni momenti; Scutum quoque Herculis. Conspirat in multis cum Paris. A.

Horum Codicum collatio facta ad Loesnerianam Editionem, Parisini quidem E. a Boissonadio, ceterorum autem omnium a Georgiade.

Adhibita quoque a me collatio Codicum in Anglia servatorum, tum eorum, quibus Robinsonus usus est, Bodleiani et Regiae Societatis Londinensis, (mihi Bodl. et Reg. Soc. vel R. S.) tum, cuius per Gaisfordum prima ad nos notitia pervenit, Cantabrigiensis Collegii Emmanuelis (mihi Emm.), cuius tamen ab eo lectiones a versu demum 537 commemorantur. Vid. Muetzell. L. II. c. 2. p. 159 c. 8. 9. 10.

Neque a me neglecta est collatio Codicis, Rehdigerani dicti a quondam possessore eius Thoma Rehdigero, quam debemus viro doctissimo G. Marckscheffelio, subiectam ab illo praefationi ad Hesiodi, Eumeli, Cinaethonis, Asii et Carminis Naupactii fragmenta, quorum ab eo curata Editio prodiit Lipsiae a. 1840. 8vo. Scriptus ille Codex in Italiae Patavino, vel Veneto tractu, Saeculo XV exeunte. Vid. d. praef. p. XI. seq.

In horum Codicum etiam minutis notandis diligentior fui, cum mihi videretur inde quoque posse statui de illorum pretio ac dignitate, deque librariorum vel fide ac peritia, vel negligentia aut stupore.

Editiones usurpavi veteres ac recentiores omnes, quarum facta est a Muetzello recensio in laudati operis Libro I.,

praeter Iuntinam anni 1515, quam neque mihi videre contigit, unde acquiescere debui in citatis eius Variis Lectionibus in Loesneriana Ed., ubi depromptae exstant ex Ioh. Petr. Schmidii ad novam carminum Hesiodi editionem, quam is meditabatur, apparatu. Vid. Loesner. in Praef. Sed adfuit mihi, quam Muetzellius non vidit, Frobeniana. Scilicet Ioannes Frobenius, qui iam a. 1518, Hesiodi Opera et Dies cum Nic. Vallae translatione versibus heroicis ediderat, idem Hesiodi Opera omnia edidit Basileae a. 1521, 8°, cuius cum exemplum haberem, eius quoque Varias Lectiones mihi notandas duxi, unde constitit mihi, Frobenianam non nisi in paucis differre ab Aldina, ut vix videatur Frobenius aliquem Codicem adhibuisse.

Vt autem Varias Codicum et Editionum Lectiones, ita, quam potui, diligentissime etiam illas notavi, quas in citatis apud Veteres Scriptores Theogoniae locis exstantes repperi.

His igitur Codicum atque Editionum subsidiis, nonnunquam etiam, tametsi rarius, certioribus mihi visis Doctorum Virorum coniecturis ad constituendum contextum usus sum.

In illo non nisi paucos a me appositos uncinos apparere nemo mirabitur, qui supra a me scripta legerit. Neque sane videbam qui, post Gruppium praesertim, plus quam nongentos versus e Theogonia resecantem, constituendus iam esset uncinis modus. Tum eo minus necessarios uncinos putavi, quod locorum, quos suspectos aliqua de causa Viri Docti habuerant, satis plane esset a me factum iudicium in Commentario.

Vix equidem sperare audeo, fore, ut quae in illo Commentario contra inveteratam iam magis magisque opinionem de factis in Hesiodico carmine interpolationibus, deque variis eius recensitionibus disputari, multos ab opinione illa deducant, sed tamen futurum spero, ut me dissentientem ab se Viri Docti ferant, utque adeo quibusdam meum illud vetera Veterumque auctoritatem tuendi institutum aliquam habere videatur a novitate gratiam, cum certe novum id videri debeat, pridem in alia omnia digressis eruditorum hominum plerisque.

Hac profligata mihi in Theogoniam opera, porro sine dilatione me conferam ad ea, quae parata habeo in reliqua Hesiodi carmina et fragmenta, item iam accommodanda editioni; mihiq̄ue imprimis est in votis, ut possim duntaxat Hesiodici Carminis de re rustica, quo mihi primum et maxime commendatus poëta fuit, editionem absolvere. Quod, vel alia deinceps, conantem si mors occupaverit, spes mihi blanditur, fore, ut propterea non prorsus perituri sint labores mei, sed amica manus idem iis praestitura sit officium, quod ipse praestiti Boschianis ac Santenianis. Scr. Amstelodami, ipsis Kalendis Decembribus anni CIOIOCCCXLIII.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

Μουσάων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' αἰεΐδειν,
αἴθ' Ἑλικᾶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε,
καί τε περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν
ὀρχεῦνται καὶ βωμὸν ἔρισθενέος Κρονίωνος·

5 καὶ τε λοεσσάμεναι τέρενα χροῶ Περμησσοῖο

VARIAE LECTIONES.

vs. 3. καὶ τ' ἐπὶ κρ. Par. C. et sic exemplaria Libanii Or. XIX. T. III. p. 352 1 seqq., sed deberi id librariis, non auctori, docent sequentia ibid. 14, 15. ἀπαλοῖσι Flor. C.

vs. 4. ὀρχοῦνται Flor. F. et sic habet Schol. Victor. ad H. Z. apud Heynium T. VII. p. 804. Vulgatum tuentur Libanius loco prius citato et Lucianus de Saltatione c. 24 T. II. p. 82.

vs. 5. λοεσσάμεναι Flor. E. Περμησσοῖο receptam post Stephanum lectionem agnoscunt Par. B. C. E. Neap. Περμησσοῖο exhibet Flor. A. ut Trinc. at Παρμησσοῖο Flor. B. Τερμησσοῖο Flor. C. D. Par. F. I. Taur. Vat. Goettlingii, Stephani margo; Τερμησσοῖο Flor. E. F. Vat. Par. A. D. G. H. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Basil., ubi interpretet etiam, ut Mombricitus, *Termessi*. Docent Scholia Veneta Τερμησσοῖο scriptum fuisse in Zenodoteis exemplis; Cratetis autem in Boeoticis testimonio constare, fluvium ab Heliconis accolis vocari consue-

visse Πάρμησον. Recepit Goettlingius Τερμησσοῖο, quod hoc nomine fluvius memoratur apud Pausaniam IX. 29. Me vero, ut cum aliis Π non Τ vocabuli initio scriberem, maxime movit cum ille Cratetis aetate Heliconis accolarum usus, tum auctoritas Nicandri Ther. 12. Strabonis IX. p. 407. 409, et in primis etiam Latinorum poetarum. Contulit iam Muetzellius, cuius est copiosissima de hac re disputatio de Emend. Theogoniae p. 55, Virgilianum illud Ecl. VI. 64. *Permessi ad flumina*, ubi vid. Servius, ac Statianum Theb. VII. 285 *tuque, o Permesse, canoris et felix Hormie vadis*, in quibus Statio obversatus videtur hic Hesiodi locus. Vult Goettlingius Τερμησσοῖον dictum esse fluvium, quod esset Heliconis *τέρμων*. Sed potest similiis etymologia a *πέρω*, *πέρημι*, unde *πέρας*, etiam formae Περμησσοῖος affingi. Secundum Schol. Ven. ad h. l. et Schol. margin. Par. G. Τερμησσοῖος ὄρος, οὐ ποταμὸς. Fuit utique mons Boeotiae,

ἢ Ἰππου κρήνης, ἢ Ὀλμειοῦ Ζαθέσιο,

VARIÆ LECTIONES.

Τευμησσός et Τελμησσός dictus, de quo multis egit Valcken. ad Euripidis Phoen. 1107. Is quorundam pronuntiatione pro Τελμησός etiam dictus fuisse Τερμησός potest, nec veri specie carebit opinio, homines non Boeotos et procul a Beotia degentes, quod montis nomen erat, in fluvium transtulisse: sed ab accolis fluvii profecto non tam facile Περμησός in Τελμησός, vel contra pronuntiatione mutari potuit, quam Περμησός in Παρμησός. Itaque lectio Cod. Flor. B. h. l. et quorundam Nicandri Codd. l. c. Παρμησοῖο vel Παρνησσοῖο corrupta ex Παρμησσοῖο videri potest: quam formam adeo Nicandro tribuit Sylburg. ad Pausaniam l. c. quemadmodum etiam e vetustissimorum librorum fide *Parmessiaci gurgitis fontes* apud Martianum Capellam L. VIII. p. 275. Grot. reponendum ait Muetzelliuss l. c. quamvis h. l. Περμησσοῖο tuens. Fuit Περμησός haud dubie scriptura antiquior: sed pronuntiatum Περμησός fuisse Latinorum usus docet, ac videtur pridem etiam in his vocabulis postrema acutis ut Ταρτησός, Ἀλικαρνασός, Λυκαβησός in scribendo duplici litera notatus fuisse sibilus. Cum autem antiquiorem in Homero et Hesiodo scripturam ubique restituere nemo facile possit, non est eius, qui constare sibi velit, in uno id alterove loco facere.

vs. 6. ἢ Ἰππου κρήνης sic disiunctim Flor. A. Taur. Ven. Par. C. D. F. G. H. I. Rehd. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Steph. margo, favetque huic scripturae tum Callimachi illud H. in Lav. Pall. 71 Ἰππω ἐπὶ κρήνῃ Ἐλικωνίδι, tum ipsa de fontis origine

historia, luculente ab Arato in primis prodita v. 215 seqq. ubi bis, v. 216 et 220, item disiunctim scriptum exstat. ἢ Ὀλμειοῦ scribere malui cum Par. B. Ald. Frob. quam cum ceteris SS. et Edd. Ὀλμειοῦ, tum, quod Epicī post ἢ producendum libentius adspiratum ponunt, tum ob Statii locum supra citatum, in quo nolui equidem *Hormie*, quod habet etiam Lactantius, cum Hemsterhusio mutare in *Holmie*, cum Ὀρμειός verius esse nomen potuerit magno impetu (δρμῆ) ruentis fluvii, quod solempi illa literarum ρ et λ permutatione factum sit Ὀλμειός, vel promiscue iam olim dictus esse fluvius Ὀρμειός vel Ὀλμειός de monte ruens et volutus. E locis Veterum, qui praeter Statium huius fluvii mentionem fecerunt, vix est, ut solvatur de spiritu in nomine quaestio. Namque apud Strabonem IX. p. 409 et 412 (Ed. Almel. p. 624 A. p. 651 B.) Chréstomath. Strabon. p. 1265. Lucianum adv. ind. c. 5 ibique Schol. Nonnum VII. 256, iam omnes a Muetzellio p. 45 docte hanc quaestionem tractante citatos, vel variant libri, vel incertum videri potest, qua auctoritate librarii hunc vel illum spiritum praetulerint. Nonnus quidem ipse pene recentior est, quam ut hac in re auctoritatem habeat. Valet idem in Arcadio p. 44 ib. et Hesychio, apud quem adeo scriptum legitur Ὀλμειός contra Arcadii praeceptum postremum acui iubentis. Recentior etiam Auctor Libelli περὶ πνευμάτων post Ammonium Valckenarii p. 252 lenem usurpandam in h. v. praecipiens. Neque multum movere nos debet, quod

ἀκροτάτῳ Ἐλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο
καλοὺς, ἡμερόεντας· ἐπεβῆσαντο δὲ ποσσίν·
ἐνθεν ἀπορνύμεναι, κεκαλυμμένοι ἤέρι πολλῇ
10 ἐννύχαι στείχον περικαλλέα ὅσων ἰεῖσαι,
ὕμνευσαι Δία τ' αἰγίοχον καὶ πότνιαν Ἥρην
Ἀργείην, χρυσεόισι πεδίλοις ἐμβεβραῦταιν,
κούρην τ' αἰγιοόχοιο Διὸς γλαυκῶπιιν Ἀθήνην,
Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἀρτεμιν ἰοχέαιραν,
15 ἠδὲ Ποσειδάωνα γαιήοχον, ἐννοσίγαιον,

VARIÆ LECTIONES.

apud Schol. Ven. et Schol. Par. F. ad h. l. dicitur Ὀλμειὸς ποταμὸς ἐν Ἐλικῶνι τῆς Βοιωτίας ἀπὸ Ὀλμείου Σισύφου παιδός, cum ille Sisyphi filius Ὀλμος dictus in Schol. Ven. ad H. B. 511. et Cold. Pausaniae II. 4, in eiusdem Codd. IX. 24. 34. 56 modo Ὀλμος, modo Ἀλμος vel Ἄλμος dicatur, unde Ἀλμῶνες vel Ἄλμῶνες populus. Conf. Schol. Paris. ad Apollon. Rh. III 1094 ac puto equidem cum Muellero in Orchomeno, p. 154 in nota, ipsum fluvii nomen induxisse nonnullos, ut Sisyphi filium huc traherent et accolam Heliconis fingerent, aliis rectius ei sedem tribuentibus ad orientem lacus Copaidis: vid. Pausanias IX. 24.

vs. 7. ἀκροτάτῳ ἐν Ἐλικῶνι Flor. F. Par. II. Ἐλικῶνι Par. H. Iunt. 1. ἐνεποιήσαντο Flor. A. ἀνεποιήσαντο Vat. Fuisse ἐνὶ ποιήσαντο statuit Heynius Comm. ad II. Ω. 610.

vs. 8. ἡμερόεντας Vat. ut Trinc. ex iotacismo. ἐπεβῆσαντο. Par. F. ἐπεβάσαντο Par. A.

vs. 9. ἤέρι πολλῇ Flor. D. C. E. Neap. Par. C. F. (qui tamen in margine πολλῇ) Gresh. Bodl. Vat. Goettl:

Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Basil. Steph. margo, Robinson: male, cum sit ἀήρ, quando caliginem notat, feminini generis. Conf. infra v. 697.

vs. 10. στοῖχον περί καλλέα Frob. ἰεῖσαι Par. A. D. F. G. H. v. 11. αἰγίοχον τε καί. Par. H. Frob. Ἥρην Par. G.

vs. 15. Offenderunt VV. DD. ad Ποσειδάωνα γαιήοχον ob primam in γαιήοχον correptam, quae apud Homerum II. T. 54, Od. Γ. 55, I. 528 producta observatur, ut est longa semper prior in γαῖα. Itaque γεήοχον rescripsit Hermannus in Praef. ad Hymn. Hom. p. xiv. seq. ad stipulante Boeckhio not. crit. ad Pindar. p. 224. Ποσειδάων γαιήοχον Goettlingius, invitis omnibus libris et Etymol. M. p. 727. 57. Ποσειδάων habent Ald. Frob. Bas. Equidem, si quis a vulgari consuetudine (conf. a Muetzellio p. 227 citatus Eustath. ad Od. p. 1592. 25) et tantum non omnium Codicum lectione discedendum hic putat, ei recipiendam censeo coniecturam Hermannii, plane firmatam a Flor. B. et cuius haud dubie non nisi corruptela est, quod e Bodleiano Cod. Robinsonus enotavit, γενό-

καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἐλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην,
 Ἕβην τε χρυσοστέφανον, καλήν τε Διώνην,
 Ἦῶ τ', Ἥελίον τε μέγαν, λαμπράν τε Σελήνην,
 Λητώ τ', Ἰάπετόν τε, ἰδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
 20 Γαῖαν τ', Ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν,
 ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἶεν ἔόντων
 αἶ νύ ποθ' Ἑσίοδον καλήν ἐδίδαξαν αἰοιδήν,
 ἄργας ποιμαίνονθ' Ἑλικῶνος ὑπο Ζαθέοιο.
 Τόνδε δέ με πρώτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον

VARIAE LECTIONES.

χον. Sed mihi quidem non recedendum duxi a vulgata, cum ex hoc ipso, quod γαῖα in γῆ contractum et inde orta sint γεμόρος, γεπῶνος et similia, colligi mihi posse videatur, diphthongi αἶ in γαῖα et derivatis hanc fuisse naturam, ut facile se pronuncians corripitur pateretur, multorumque usu γαιήσχος in γεήσχος abiret. Ac potuit, quo tempore primum scripta haec fuerunt, diphthongus hic in scriptura servari, quamvis non amplius longae vim syllabae in pronuncians retineret, ut retinuit in Homeri locis citatis. Certe ex Homeri usu non continuo reformanda est in Hesiodicis lectio. vv. 18, 19, inverso ordine, ut a Wolfio exhibitae sunt, leguntur in Flor. A. D. E. F. Taur. Ven. Vat. Goettl. Par. C. D. E. F. G. H. I. Rehd. Iunt. 1. 2. Trinc. Colligit hinc Hermannus in cens. Goettlingianae, versum 18. serius additum fuisse, cui sedem ipse iustam fuisse censet post v. 20. Sed, ut recte animadvertit Muetzell. p. 69, series ab universorum Deorum memoria concinnius post Iapetum et Saturnum ad omnium rerum primordia ducitur. Abest v. 18. a Flor.

C. Par. I. in eo versu Ἦῶ τ' Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. primus Trinc. recte Ἦῶ τ'. Vid. Schol. Ven. ad Il. B. 262, I. 140. Pro λαμπράν τε Goettl. scripsit λαμπρήν τε cum Hermanno, sed hic in Goettl. cens. priore illa opinione sua reiecta tam hic, quam infra v. 371. (372) servandum λαμπράν statuit, quod tum Codd. (mei quidem omnes) utroque loco exhibent, tum citantes v. 371. (372) firmant Schol. ad Eurip. Phoen. 175, ad Apoll. Rh. IV. 54 et sic est λαμπρά τε Σελήνη in Hom. Epigr. 5.

vs. 19. Abest a Par. M. Λητώ τε Ἰάπετόν τε ἠδὲ Κρ. legitur apud Aristidem T. II. p. 569. Ed. Iebb. Est ἠδὲ Κρ. etiam in Flor. B. Ἰάπετόν τ' ἠδὲ Κρ. corrigebat Heyn. in Ep. ad Wolf. Placuit idem Bentleio. Mihi post comma minus habere videtur offensionis hiatus.

vs. 20. Γαῖαν δὲ, Ὠκ. Vat. Par. E.

vs. 24. Τόντε δὲ Flor. F. Par. A. B. Ald. Bas. sed interpres hoc autem. πρώτα Par. D. G. ἔειπον praefendum duxi cum Heynio in Ep. ad Wolf. et secuto hunc Dindorfio, exhibentibus illud Flor. C. D. E. F. Neap. Par. C. G. H. I. Iunt. 1. 2.

25 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·

Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,

ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,

ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

᾽Ὡς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι·

30 καὶ μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἔριθιλέος ὄζον,

δρέψασθαι θηγτόν, ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδῆν

θεῖαν, ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἔονται·

VARIAE LECTIONES.

ἔοικον Frob. ceteri ἔειπαν. Goettlingio tuendum hoc in Hesiodo visum, ut rarius.

vs. 27. γαστέρες οἶον Rehd. Par. B. Frob. Bas. et ibi *ventres veluti* interpretes: at Mombritius *duntaxat ventres*.

vs. 27. ἴδμεν Athenagoras Leg. § 24 extr. Ed. Marani. Abest versus à Par. B.

vs. 28. εὖτ' ἂν ἐθέλωμεν Flor. C. E. Taur. Par. I. Trinc. αὖτ' ἂν ἐθέλ. Bodl. R. S. εὖτ' ἐθέλ. Ald. Frob. εἶτε θέλωμεν Rehd. μυθήσασθαι exhibent SS. mei, editique omnes. Fuit tamen, teste Scholiasta, olim in quibusdam libris γηρύσασθαι, convenitque Paullinus Cod. Morellii in Wolfii Analectis II. p. 267 et est glossa haec τοῦ μυθήσασθαι in Par. C. Vulgato praestabilius id visum Graevio in Lectionibus Hesiodicis, conferenti "Erg. 257 seqq. et esse Epicis frequentatum γηρύεσθαι docet Muetzell. p. 364. citans H. Hom. in Merc. 423 seq. Apollon. Rh. II. 884 seq. Oraculum apud Porphy. de Vita Plotini p. 15. D. Hesychium v. γηρύεσθαι et ὅσα γηρύοντες, tametsi parem esse putat vulgatae conditionem. Nobis ipsa simplicitate sua magis arridet vulgata, quam et Homericus usus passim firmat. Vid. II. Z. 582. Od. Ξ. 125. P. 15. Σ. 541.

vs. 29. Pro κοῦραι Flor. C. Rehd.

καῖναι, Flor. F. Par. H. Μοῦσαι, sed in Florentini margine alia manu γρ. κοῦραι. μεγάλαι Διὸς Flor. A. Ven. Διὸς μεγάλου Flor. D. E. Paull. Par. C. vs. 30. ἔδων Bodl. Ald. Frob. Bas. ἔλον Flor. E. Taur. Par. I.

vs. 31. δρεψάσαι Par. C. δρεψάμεναι Par. B. Tzetzes p. 2. Ed. Heins. Vtrumque tanquam vulgatae medicina Wolfio in mentem venit. Attamen illud maluit in contextum recipere, quem latebat antea iam sic correctum voluisse Iortinum in Biblioth. Britann. T. VII. p. 9. Recepit idem Dind. Nobis sana visa est Codicum tantum non omnium lectio δρέψασθαι, firmata etiam ab Aristide T. II. p. 570. Conf. infra Commentarius. θειγτόν Flor. F. Neap. Par. A. H. Bodl. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2. θηγτόν Flor. D. Par. F. Interpretes in Basil. reddens *decerpendum mortali* in suo exemplo videtur habuisse *θηγτόν*.

vs. 32. Θεῖαν ἵνα κλείοιμι lectionem ceteris praefendam duximus. ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἔονται, ut Hesiodica citat Aristides l. c. Apud Lucianum, in Disp. cum Hesiodo pr. alloquentem poëtam, est ὅπως κλείοις. Exstat item κλείοιμι in Codd. Flor. E. F. Neap. Par. A. B. H. I. (etiam in C.

καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἑόντων,
σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτον τε καὶ ὕστερον αἰὲν ἀείδειν·

35 ἄλλα τίη μοι ταῦτα περὶ δρῶν ἢ περὶ τέττην;

Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεθα, ταὶ Διὶ πατρὶ
ὑμνεῦσαι τέττουςι μέγαν νόον ἔντος Ὀλύμπου,
εἰρεῦσαι τὰ τ' ἑόντα, τὰ τ' ἔσσομένα, πρό τ' ἑόντα,
Φωνῇ ὀμηρεῦσαι τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδῆ

VARIAE LECTIONES.

ex corr.) Bodl. Vat. Goettl. et sic Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. κλύοιμι Par. F. ἴνα, quod apud Aristidem legitur, Codd. fere omnes exhibent, ut Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. Steph. margo. Quod autem post Trincavellum plerasque Edd. occupavit, probatum item Guyeto, ὥστε κλύοιμι legitur in Ven. Flor. A. Par. C. ὕφρα κλύοιμι in Flor. B. Correxuit ὡς κλείοιμι Stephanus, adoptarunt hoc deinceps Robins. Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Quod in omnibus Edd. est θεῖην, exstat item in Florentinis meis omnibus, Vat. Par. A. D. E. G. H. I. sed est θεῖαν in Parisinis reliquis, Neap. Bodl. R. S. et hoc postulat sequens ἴνα; cumque ἰθεῖαν dixerit Hesiodus "Erg. 224, potest etiam h. l. dixisse θεῖαν. Apud Aristidem et Lucianum ll. cc. eius, ni fallor, explicatio est θεσπεσίην: nam paullo fervidius Muetzell. p. 578 ita reperisse eos in suo Hesiodi exemplo statuit, itaque veram esse lectionem; ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν Θεσπεσίην κλείειν ἅμα τ' ἔσσομένα πρό τ' ἑόντα. Speciosum quidem est argumentum ex Aristidis καὶ θεσπεσίην παλὴν αὐ προσέθηκε ductum, sed ipse Aristides ut Hesioidea citat ἴνα κλείοιμι, ante quae θεσπεσίην stare non

potuit, habentque optativum et τὰ τ' ἔσσομένα, ut Aristides, nec non Lucianus, sic omnes Hesiodi Codd. quorum ne unus quidem θεσπεσίην exhibet. τὰ τ' ἔσσομένα Flor. C. τὰ προτ' ἑόντα Par. B. πρῶτ' ἑόντα Par. G. πρῶτα ἑόντα Rehd. vs. 55. καὶ μ' ἐκέλονθ' Flor. A. B. Par. C. καὶ μ' ἐκέλον θ' Trinc. καὶ με κέλον θ' Frob. Bas. καὶ μ' ἔθελον θ' Bodl. αἰόντων Flor. D.

vs. 54. abest τε a Flor. C. F. Par. F. ὕστατον, quod ab Wolfio commentatum in contextum recepit Dindorfius, Codicum unus exhibet Flor. B. sed correctum manu antiqua ex ὕστερον. Hermannus in cens. Goettl. Dindorfii factum probans, in rebus constante usu firmatis nihil esse debere momenti ait in Codicibus praesertim Hesiodi. Mihi contra non recedendum videtur a lectione, quam a vulgari consuetudine diversam tot numero Codices tuentur. ὕστατον quidem librariorum; opinor, nemo facile in ὕστερον mutasset. αἰὲν abest a Taur.

vs. 56. τήνη vitium est Frobenianae.

vs. 57. ὑμνευεῦσαι Frob. μέγα νόον Flor. C. αἰὲν Ὀλύμπου Trinc. in certum, an ex Codice.

vs. 58. εἰρεῦσαι ex εἰρεῦσαι Par. I.

- 40 ἐκ στομάτων ἠδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
 Ζητὸς ἐριγδούποιο θεῶν ὅπλι λειριοέσση
 σκιδναμένη ἤχει δὲ κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,
 δώματα τ' ἀθανάτων. αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἰεῖσαι
 θεῶν γένος αἰδοίων πρῶτον κλείουσιν αἰοιδῆ,
 45 ἐξ ἀρχῆς οὐς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρύς ἔτικτεν,
 οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων
 δεύτερον αὐτε Ζῆνα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσι θεαὶ, λήγουσαι τ' αἰοιδῆς,

VARIAE LECTIONES.

vs. 41. ἐριγδούπου Flor B. θεῶν formam Boeoticam cum Schol. Cantabr. plerique exhibent Codd. θεῶν Flor. A. C. Vat. Goettl. Ven. Paull. Trinc. θεῶν^α meus Vat.

vs. 42. κιδναμένη Flor. B. Par. B. F. νιφόεντα Bodl.

vs. 43. Δώματα τ' ἀθανάτων. Sic Flor. A. Ven. Par. B. C. et ita correxerat Wintertonus, quem secuti sunt Gaisf. Dind. Goettl. probante correctionem illam etiam Hermanno in Ep. ad Ilgen. p. xiv. δώματ' ἀθανάτων Flor. D. F. Paull. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Trinc. δώματα ἀθανάτων ceteri SS. et Edd. Correctionem sibi non probari indicans Muetzell. p. 20, cur probari nequeat, longa ait explanatione indigere. Num offendit eum, quod sic diversa memorantur κάρη νιφ. Ὀλ. et δώματα ἀθανάτων? Sed simile est H. E. 598. πρὸς δῶμα Διδος καὶ μακρὸν Ὀλυμπον. ἰεῖσαι. Par. B. D. F. G.

vs. 44. θεῶν γένος αἰδοίων cum Iunt. 1. 2. Goettl. praefendum duximus secundum Par. B. F. vulgato αἰδοῖον.

vs. 45. cum Wolfio secundum Scholia

distinctionem, quae vulgo in Edd. obtinet, post ἀρχῆς sustuli: Γαῖα τε καὶ Οὐρ. Flor. F. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. ἔτικτον (interpretis in Bas. genuerunt) quod post Wintertonum Editores recipiendum duxerunt, unus habet Par. E. ἔτικτε Flor. A. B. F. Par. D. F. G. I. reliqui ἔτικτεν, firmantque hoc Schol. Vict. et L. ad H. A. 604 p. 45 Ed. Bekker., ubi citantur posteriora huius versus cum initio sequentis.

vs. 46. δωτῆρες Par. C. E. Rehd. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. ἑάων Par. F.

vs. 47. πατέρα ἠδὲ Par. A. Ald.

vs. 48. ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσι θεαὶ λήγουσαι τ' αἰοιδῆς. Pro lectione hac faciunt tum Scholia, tum Codd. fere omnes. Versus est spondiacus, αἰοιδῆς in disyllabum contracto, quod quin fieri potuerit, dubitare nos non sinit recentior huius vocabuli forma ἠδῆ, ἦς, quae iam exstat Hom. H. in Cer. 497 in Ap. 20. Itaque recte hac ratione vulgatum tuiti sunt Heins. Krebs. Wolf. Boisson. ad h. l. Arnald. Obs. Crit. p. 50. Ruhnken. ad H. Hom. in Bacch. 5.

- ὅσπον φέρτατός ἐστι θεῶν, κράτεϊ τε μέγιστος·
 50 αὖτις δ' ἀνθρώπων τε γένος κρατερῶν τε γιγάντων
 ὑμνεῦσαι τέρπουσι Διὸς νόον ἐντὸς Ὀλύμπου
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
 τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
 Μνημοσύνη, γουνόισιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,
 55 λησμοσύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων.
 ἐννεά γάρ οἱ νύκτας ἔμισγετο μητίετα Ζεὺς

VARIAR LECTIONES.

Wolfius etiam in Anal. p. 418. λήγουσι τ' αἰοιδῆς Neap. Flor. F. (sed in margine γρ. λήγουσαι) Ald. (sed αἰοιδῆς) Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Stephani margo. Citat etiam sic Turneb. Adv. VI. 17. sed ait in nota Stephanus esse ἀνακλόουθον hoc ἀρχόμεναι ὑμνεῦσαι καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς, nisi subaudiamus participium hoc modo: ἀρχ. ὕμν. καὶ λήγουσιν αἰοιδῆς ὑμνεῦσαι. At esse unice verum λήγουσι subaudito hoc participio putat Hermann. in Cens. Goettl. et iam antea idem placuerat Ernestio ad Callim. T. I. p. 260, probatumque sibi sic Gaisfordius λήγουσι in contextum recepit. Guyetus item, sed de coniectura, praeferebat λήγουσι, intellectum volebat dicentes, quam sit praestantissimus. Mihi vix ferenda huiusmodi ellipsis videtur. Lennep. ad Coluth. p. 2 vulgatam haud minus sensu, quod miror, quam metro laborare arbitratus, hinc tentavit λήγουσι τ' αἰοιδῆς, ut intelligatur Ζηνὸς, parum item, me iudice, probabiliter. Dindorf: coniecit ἀρχόμεναι θ' ὑμνεῦσιν, idè λήγουσαι αἰοιδῆς probabili sensu, sed invitis Codd. Recte iam Wolf. contulit Theognidea gr. ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱε, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο Λήτομαι ἀρχόμενος, οὔδ'

ἀναπαυόμενος et ipsius Hesiodi fr. apud Eustath. p. 1165 ἀρχόμενοι δὲ Λίνου καὶ λήγοντες καλέουσι.

vs. 49. ὅσπον Flor. E. τόσπον Flor. B. D. Neap. Par. A. B. Bodl. Ald. φέρτερος Flor. F. (sed in marg. φέρτατος) Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. κάρτεϊ Flor. C. Vat. Par. E. κάρτει Par. D. Rehd.

vs. 50. αὖτις ut epicam et antiquiorem formam (Vid. Συναγ. λεξ. χρῆσ. in Bekkeri Anecd. p. 465. 8.) praefereudum duxi cum Dind. et Goettl. oblatum a Vat. Par. B. C. E. Ceteri, ut vulgo, αὖθις. Variatur sic etiam in Homeri Codd. δ' omittunt Flor. D. Frob. utmox τε Flor. E.

vs. 51. ὕμνοῦσαι Bodl. ut supra v. 48 ὕμνοῦσι.

vs. 52. Ὀλυμπιάδαι Flor. E.

vs. 55. τέκε πρὶν μιγεῖσα Flor. D.

vs. 55. in Flor. C. supra λησμοσύνην eadem manu v. 8. Μνημοσύνην scriptum. λησμοσύνη Med. Par. B. Ald. Consentit Schol. Cant. p. 219. Scilicet fuisse aliqui videntur, qui poëtae suas tribuentes argutias ludere cum voluisse crediderunt in Μνημοσύνη λησμοσύνη.

vs. 56. μίσγετο Flor. B. Bodl. μητίετα Dind.

- νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνων
 ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ἄραι
 μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἔτελέσθη,
 60 ἢ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας ὁμόφρονας, ἧσιν αἰοιδὴ
 μέμβλεται, ἐν στήθεσσι ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις,
 τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφέντος Ὀλύμπου,
 ἔνθα σφι λιπαροὶ τε χοροὶ καὶ δώματα καλά,
 πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτές τε καὶ Ἴμερος οἰκί' ἔχουσιν
 65 ἐν θαλίῃ· ἔρατῆν δ' ἐὰν στόμα ὄσσαν ἰεῖσαι
 μέλπονται πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ
 ἀθανάτων κλείουσαι, ἐπήρατον ὄσσαν ἰεῖσαι·
 αἰ' τότε ἴσαν πρὸς Ὀλυμπον ἀγαλλόμεναι ὅπῃ καλῆ,
 ἀμβροσίῃ μολπῆ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα

VARIAE LECTIONES.

vs. 57. ἀπαθανάτων Rehd. εἰς ἀνα-
 βαίνων Trinc.

vs. 58. δὴ ῥ' ἔην ἐνιαυτὸς Vat. Par.
 E. H. Iunt. 1. 2. Frob. ἔτραπεν Flor.
 B. ἔτρεπον Ven. ἄραι Par. C.

vs. 59. ἔτελέσθην Flor. C. Par. A. D.
 F. G. Rehd. Ald. Bas.

vs. 60. ἢ δ' ἔτεκ. Par. C. ἔτεκε Iunt.
 1. 2. Frob. κοῦρας primus recte Gaisf.
 Antiquiores Edd. et SS. omnes κοῦρας.

vs. 61. μέλλεται ἐν Flor. F. Neap.
 Par. A. H. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. 2.
 μέλλετ' ἐν Par. B. μέμβεται ἐν Par. F.
 μεμήλετ' ἐν Par. C. Trinc. μεμήλεται ἐν
 Paull.

vs. 62. τυτθὸν ἐπ' Par. 1. Schol. Bas.
 p. 219. sed ibid. seq. pag. τυτθὸν ἀπ'.

vs. 65. recipiendum ἔνθα σφι λιπα-
 ροὶ τε duximus e Par. B. Bodl. proba-
 tum etiam Muetzellio p. 227. Pronuncia-
 batur σφιλιπαροὶ, quod recentiores
 cum lateret, hi de metro solliciti σφι
 scripserunt.

vs. 65. ἐν θαλαίς Flor. B. Wolfius
 distinctione post ἔχουσιν posita post θα-
 λίης sustulit. διὰ στόματ' ὄσσαν Taur.
 quem secutus est Goettl. Sed nihil est,
 cur vel numerus singularis, vel hiatus
 offensionem hic faciat. Confer citatum
 a Muetzellio p. 242. Apollon. Rh. III.
 410. 496. ἰεῖσαι Par. D. F. G. H. I. Rehd.

vs. 66. cum seq. abest a Flor. C.
 D. Paull. Vat. Goettl. Par. C. νομὸς
 Ven. Trinc. ἤθεα καλά Vat. sed supra
 scriptum κεδνὰ.

vs. 67. κλείουσαι e Flor. E. Taur.
 Par. D. G. ut epico sermone convenien-
 tius cum Hermanno in Cens. Goettl.
 recipiendum duxi pro κλείουσιν, ut ha-
 bent cum plerisque SS. omnes Edd.
 κλαίουσαι Rehd. ἰεῖσαι etiam hic Par.
 F. G. H.

vs. 68. δπη vitiose Iunt. 1. 2.

vs. 69. ἀμβροσίῃ Flor. D. περὶ δ'
 οἴαχε Trinc. περὶ δι' ἄχε Iunt. 1. πε-
 ριδίαχε Iunt. 2. Guyeto scribendum vi-

- 70 ἡμνεύσαις ἔρατος δὲ ποδῶν ὑπο δούπος ὀρώρει
 νισσομένων πατέρ' εἰς ὄν' ὁ δ' οὐρανῷ ἔμβασιλεύει,
 αὐτὸς ἔχων βροντὴν ἢ δ' αἰθαλόεντα κεραινὸν,
 κάρτει νικήσας πατέρα Κρόνον· εὖ δὲ ἕκαστα
 ἀθανάτοις διέταξεν ὁμῶς καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς·
- 75 Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἀείδον Ὀλύμπια δῶματ' ἔχουσαι,
 ἑννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι,
 Κλειώ τ', Εὐτέρπη τε, Θάλειά τε, Μελοπομένη τε,
 Τερψιχόρη τ', Ἐρατώ τε, Πολύμνιά τ', Οὐρανίη τε,
 Καλλιόπη θ' ἢ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασέων·

VARIAE LECTIONES.

debatur περὶ δὲ σφέας ἴαχε γαῖα μέ-
 λαινα. Sed sic versus fit iusto longior.
 Fortasse deletum voluit μέλαινα. At
 vero iniecto σφέας nihil indigemus,
 nisi versum ita reformatum malis ob
 digamma. Sed περὶ δ' Ἰάχε (diuache)
 equidem ferendum puto.

vs. 70. ὑποδοῦπος Flor. C. E. Par. I.
 ὑπὸ δ. Rehd.

vs. 71. νισσομένων Flor. A. C. Ven.
 νισσομένων Trinc. νισσομένων, quod
 primus Stephanus inuexit, adoptarunt
 Heins. Graev. etiam Gaisf. et Dind., in
 nullo Codice inveni, nec facile proba-
 bitur conferentibus, quos citat Muet-
 zell. p. 75. Etym. M. p. 606. 15. seq.
 Gud. p. 410. 7. 8. νισσομένων malebat
 Wolfius. εἰς ἔδν Par. D. G. Rehd. οὐρανὸν
 Taur. Par. E. II. Iunt. 1. ἔμβασιλεύεν
 Neap. Par. A.

vs. 72. αὐτὸν ἔχων Par. C. Habuit
 fortasse alius Cod. ὁ δ' οὐρανὸν ἔμβ.
 Αὐτὸν, ἔχων βρ.

vs. 73. κάρτει Flor. D. E.

vs. 75 seq. εὖ δὲ ἕκαστα Ἀθανάτοις
 διέταξεν ὁμῶς agnoscit et firmat Theo-
 philus ad Antolyceum II. 5. Variant

autem in illis Codd. ἕκαστον Flor. E.
 sed supra scriptum eadem manu ἕκαστα.
 Idem cum Bodl. et Par. I. ἀθανάτων.
 In Par. II. ut in Iunt. 1. 2. est ἀθα-
 νάτους. Guyetus scribi volebat ἀθανά-
 τοις διέταξε νόμοις legibus immortali-
 bus, quod vereor, ut sit epicum et Hesi-
 odeum. Equidem pene in id inclino,
 ut profectum a poeta putem εὖ δὲ ἕκαστα
 Ἀθανάτοις διέταξε νόμους καὶ ἐπέφραδε
 τιμᾶς ob versum supra 66 et *Erg.* 274.
 constructione simili Homericæ II. A. 11.
 Od. T. 592 seq.

vs. 74. καὶ πέφραδε Theophilus l. c.
 quem Muetzellius p. 585 legitimos et
 genuinos servasse numeros statuit, cum
 altera forma ἐπέφραδε commodam in
 tertio pede sedem habens (ut infra 162.
 Od. T. 250. Apollon. Rh. IV. 1459)
 vix ferenda sit in quarto. Sed Codd.
 omnes hic ἐπέφραδε tuentur. Vnus
 Bodl. levi mutatione ἐπέφρασε.

vs. 77. Post Εὐτέρπη deest τε in
 Flor. D. qui versui 77 subiectos ha-
 bet v. 66 seq.

vs. 78. Οὐρανία τε Par. A. Ald. Bas.

vs. 79 ἢ σφέων πρ. Diodor. Sic IV.

80 ἡ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίσιον ὀπηδεῖ.
 Ὅντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
 γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλῆων,
 τῷ μὲν ἐπὶ γλώσση γλυκερὴν χεῖουσιν ἑέρσην,

VARIAE LECTIONES.

7. ἡ καὶ πρ. Io. Diacon. p. 552, 12. ἢδε Par. A. C. ut Bas. Ceteri ἡ δὲ, ut vulgo Edd. Quod apud Stobaeum Serm. XLVI. p. 526 legitur Καλλιόπη τ' εἶδη, recentiori correctione τ' εἶδει, probabilius Muetzellius p. 584 corruptelam esse censet vulgatae. Commendatum ab Hermanno in praef. ad Hymn. p. xv ἢ τε in contextum recepit Dindorf. qui tamen postea praefereendum ἢ δὴ censuit. ἀπασῶν Flor. C. D. Par. B. ἀπασάων Par. A. C. F. Ald. Frob. Bas. Trine. ἀπασῶων Iunt. 2.

vs. 80. ἡ γὰρ καὶ, ut habent Dio Chrysost. Or. II. de Regno T. I. p. 80. et Themistius Or. IX p. 122. D. quodque firmare videtur Aristides T. II. p. 98, exhibent etiam Codd. tantum non omnes et Edd. usque ad Lectium, qui primus ἡ μὲν γὰρ edidit, ut legitur apud Stobaeum l. c. Placuit hoc inle Graevio et paucis quibusdam aliis. Apud Plutarchum T. II. p. 746 D. p. 801 E. ante βασιλεῦσιν est δὴ, priore loco extra versum, posteriore ut pars versus editum. αἰδοίσιον Flor. D. Trine.

vs. 81. Pro τιμήσουσι, quod habet cum Dione, Aristide, Stobaeo ll. cc. Themistius Or. XXXI extr. apud eundem Or. IX l. c. τιμήσωσι legitur, pariterque hoc exstat in Par. B. Flor. F. (ex correctione) et Dionis MSS. Morelli, potestque accommodatum id videri ad sequens ἐσίδωσι; itaque recepit post Dindorfium Goettlingius, neque

improbavit hoc Hermannus. Mihi retinenda visa altera plurimorum Codicum lectio, cum habeat magis definitam mansuri quoque in posterum his regibus honoris promissionem.

vs. 82. γιγνόμενον Aristides, sed ibi Coisl. γινόμενον, ut habent Themistius, Stobaeus, Flor. A. Frob. Iunt. 1. 2. Ceteri SS. et Edd. γεινόμενον. Conf. Heyn. ad Il. T 128. τ' ἐπίδωσι Flor. E. Paull. Par. C. τεῖδωσι Stobaeus.

vs. 85. τοῦ μὲν Themistius. γλώσσης Par. D. γλώσσην Aristidis Coll. nova et Bar. 7. χεῖουσιν Flor. B. ut Aristides et Themistius, sed Aristidis Cod. Coisl. et Coll. nova χεῖουσιν, quae forma est antiquior. χύουσιν Par. F., sed cum εἴ superscripto; προχέουσιν Stobaeus; ἀοιδῆν Aristides, Stobaeus, Flor. A. D. F. Ven. Par. A. B. E. H. Bodl. margo, Ald. et antiquiores Edd. omnes. At ἑέρσην Themistius, Flor. B. C. E. Neap. Taur. Vat. Goettl. et meus, Bodl. Rehd. Par. D. F. G. I. et sic Scholiastes legerat. Hoc a Graevio probatum primus in contextum recepit Clericus, quem secuti sunt recentiores. Attamen Wolfius disputatis a Graevio quid regibus cum cantilena obici posse Achillis censuit exemplum. Sed recte animadvertit Muetzellius p. 286 proximos versus nullam cantationum h. l. cogitationem admittere. Quod autem ipse ἀοιδῆν interpretatur Orationem numerosam atque temperatam vellem eius

- τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
 85 πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
 ἰθείησι δίκησιν· ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων
 αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.
 τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὔνεκα λαοῖς
 βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετὰτροπα ἔργα τελεῦσι
 90 ῥήιδίως, μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν·
 ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστῳ θεὸν ὡς ἰλάσκονται

VARIÆ LECTIONES.

hac significatione vocabuli exempla ex epicis protulisset; quodque ἐέρσην elegantiam esse putat serioris ætatis, temere ab illa in Hesiodum invectæ, potest contra aliquis censere, αἰοιδὴν glossam esse invectam ab eo, qui ποῖτæ mentem haud satis perspectam haberet. Me quidem iudice et convenientius dicitur χεῖουσιν ἐέρσην, quam χεῖουσιν αἰοιδὴν, quacunq̄ue significatione hoc vocabulum accipias et optime iunguntur τῷ μὲν ἐπὶ γλωσσῇ γλυκερὴν χεῖουσιν ἐέρσην (*dulcem rorem s. roscida mella affundunt linguæ*) et τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ρεῖ μείλιχα.

vs. 84 ἔπη ἐκ στ. Stobæus. In ple-
 risque Aristidis libris ἔπε' excidit; in uno est τοῦ δ' ἄρα ἐκ στ. οἱ δέ τε λαοὶ Aristides et Themistius.

vs. 85 εἰς αὐτὸν Flor. D. Vat.

vs. 86. ἠθείησι Aristidis Cod. Bar. 7 et Coll. nova; τηθείησι Taur. margo. δίκησι Steph. ὁ δ' ἀτρεκέως Aristides, quem hinc colligas de memoria citasse; nam vulgatam cum Stobæo omnes habent Codd.

vs. 87. κατέπαυσεν Flor. A. Vat. κατὰπαυσε Trinc.

vs. 88. τοῦνεκεν ἄρ' Aristides T. II. p. 99. Οὔνεκα γὰρ Ald. οὔνεκεν ἄλλοις

Stobæus XLVI. p. 326. sed οὔνεκα λαοῖς LXXIV. p. 468. λαοῖσι Par. A. Ald. Bas. Trinc.

vs. 89. ἀγορῆς Par. C. τελεῦσιν Flor. A. τελοῦσι Aristides.

vs. 90. παραφάμενοι Aristidis Coll. nova, Bar. 7. Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2 Trinc. παρεφάμενοι Bodl. ἐπέεσσι Flor. B. D.

vs. 91. θεὸν δ' ὡς Flor. A. Ven. ut Trinc. Ceterum Codd. mei omnes versum, ut didimus, exhibent. Vnus Par. F. in margine additum habet γρ. ἀγῶνος. Voluit ἀγῶνα, quemadmodum Scholia habere librarius viderat. In Basil. quoque reddidit interpret *incedentem vero per coctum populi*, citatque Coelius Rhodiginus Lectt. Antiq. XVIII. 5. ut Hesiodi ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῶνα. Hanc, quam Scholiastes ut meliorem lectionem affert, agnoscit quoque et quodammodo firmat Schol. Mosquensis ad H. Ω. 1. p. 627. Ed. Bekk. παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγὼν ἢ ἀγορὰ καὶ τὸν ἀγορανόμον ἀγωνάρχον καλοῦσιν· ὕθεν καὶ ἀγωνίους θεοῦς Ἀίσχυλος τοὺς ἀγοραίους καὶ Ἡσίοδος· Ἐρχόμενος (sic) δ' ἀν' ἀγῶνα. Leguntur eadem ferme, sed sine Hesiodi mentione, apud Schol. Ven. ad illum locum (Villois. p. 515 a) et Eustath. p. 1555. 57. seqq.

αἰδοῖ μελιχίη, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν
 οἷά τε Μουσάων ἱερῇ δόσις ἀνθρώποισιν·
 ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο

VARIAE LECTIONES.

Praefendum hinc ἀν' ἀγῶνα duxit Graevius ad h. 1. et Sc. 512. Mihi quidem, ut Muetzellio p. 559. 587 seq. illud certum esse videtur ἀν' ἀγῶνα doctae antiquitatis memoria a multis et probatis auctoribus fuisse in Carmine sive lectum, sive repositum, quod etiam bene conveniat sequentibus: μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι. Sed cum ἀνὰ ἄστῳ Homericus exempli cum supra allati, tum Od. II. 69 seq. confirmetur, hoc, quod tanto consensu Codd. offerunt et in suo exemplo Scholiastes iam invenerat, equidem haud temere descendendum duxi.

vs. 92. πρέπει Flor. D. Rehd. ἀγρομένοισι Flor. C.

vs. 95 et 94. inverso ordine exhibit Flor. D.

vs. 93. οἷά τε vel οἷα τε vel οἷα τε omnes fere Codd. οἷα τε etiam Ald. Frob. Bas. Iunt. 1. 2. Omissum τε in Flor. B. οἷα τοι Flor. A. οἷα τοι Ven. quod vitium hinc Trincavellianam et alias bene multas Edd. occupavit. Simul duntaxat metri causa recipienda fuerat eiusdem Florentini Cod. lectio. Μουσέων, ut factum video a Boissonadio, tametsi vereor, ut οἷα posteriore longa sit Hesiodi. Conf. Sc. 1. Τοίη Μουσάων, quae Guyeti correctio est, in contextum recepta a Wintertono, Gaisf. Dind. probata etiam Lennepio ad Coluth. p. 51. Wolfio ad h. 1. et Muetzellio p. 84. nullius, quod sciam, auctoritate Codicis firmatur. Attamen red-

ditum iam a Bas. interprete Tale Μουσάρων ἰγνens munus hominibus, quem secuti hinc alii. Sed, vel si ille sic ex Cod. reddiderit, unius huius Codicis auctoritas non satis ponderis habet contra tantum aliorum consensum, ut pro οἷα τε substituamus τοίη, ac puto οἷα τε locum suum hic tueri posse. Conf. infra Comment.

vs. 94 abest a Paull. In Par. C. versum ad marginem scripsit idem librarius, qui Scholia. ἐκ γὰρ τοι Μουσάων Schol. A. D. ad II. A. 176. Ed. Bekk. Schol. minora ad eund. locum Ed. Ald. p. 17. B. Schol. Pindari ad Pyth. IV. 135. Nem. III. 4. Schol. Cantabr. et Ven. ad Theog. 50. Flor. B. C. D. Ven. Taur. Par. D. F. Bodl. Rehd. Iunt. 1. 2. quod ferri possit recepto Μουσέων, ut fecit Boissonadius: sed, excepto, quod in Cod. Gott. Scholiorum ad Pindari Pyth. I. c. item Μουσέων exstat, constans in Codd. et apud auctores citatos lectio est Μουσάων. Cum Themistio II. cc. Eustathius p. 76. ἐκ μὲν Μουσάων: cui tamen variationi non nimium tribuendum puto: at Themistii utroque loco lectionem καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο in contextum recipere non dubitavi, cum vulgata καὶ ἐκ βόλου Ἀπόλλωνος in digamma peccet, altera autem etiam apud Homerum clausula inveniatur II. II. 83. T. 285. H. in Ap. 1. et aliis locis. Quod in Schol. Ven. et Par. ad Th. 50. legitur καὶ Ἐλικωνίου Απ. scribentis error censendus est.

- 95 ἄνδρες ἄοιδοὶ ἕασιν ἐπὶ χθόνα καὶ κιθαρισταί·
 ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὁ δ' ὄλβιος, ὅτινα Μοῦσαι
 φιλῶνται· γλυκερὴ οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή·
 εἰ γὰρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηδέϊ θυμῷ
 ἄζηται κραδίην ἀναχήμενος, αὐτὰρ ἄοιδος
- 100 Μουσάων θεράπων κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων
 ὕμνηση, μάκαράς τε θεοῦς, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν,
 αἰψ' ὄγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται, οὐδέ τι κηδέων
 μέμνηται· ταχέως δὲ παρέτραπε δῶρα θεῶν.

VARIAE LECTIONES.

vs. 95. ἕασιν Flor. F. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Habet etiam Par. C. supra ἕασιν scriptum σ. Scholia Veneta vocabulum omitunt ἐπὶ χθονὶ, probatum Guyeto ad h. 1. et Hermanno praef. ad Hymn. p. xix., cum sit item in Hom. H. in Musas, exhibent Schol. ad Pindari Pyth. 1. c. Schol. Ven. ad h. 1. et Cod. Par. C. Vulgatum tuitus est Schaefer. ad Longum p. 427. confirmantque eam similia Th. 187. 550. "Eργ. 503. Neglexit haec vocabula in citatione Themistius, pariterque Eustath. 1. c. Apud Cornutum c. 52. sic exstat versus ἄνδρες ἄοιδοὶ ἕασιν ἐπιχθόνιοι βασιλῆες. Scilicet Cornutus, ita versum citans, memoria magis tenebat ea, quae versum antecedunt, quam; quod proxime sequitur, ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Cornutum expressit Eudocia p. 9.

vs. 96. ἐκ Διὸς omisso δὲ Flor. D.

vs. 97. φιλῶνται, quod cum Dind. receperimus, probatum I. H. Vossio et Hermanno ad Hom. H. in Cer. 117 exhibent Flor. A. C. D. E. (etiam B, sed ex correctione manu antiqua ex φιλεῦνται) Ven. Paull. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. D. E. H. Rehd. Ceteri, ut

vulgo Edd. φιλεῦνται, pro quo iam Mitscherlich. ad H. in Cer. 1. c. scribendum censuerat φίλονται, quod prima in φιλέω, σμαι fere brevis, in φίλομαι autem longa sit. Accedit, quod φιλεῦνται passivam, ut formam, ita significationem habet, cum φίλεσθαι activa significatione comprobet Homericum ἐφίλατο H. E. 61. Stobaei Codd. pari ut hic, discordia alii φιλῶνται, alii φιλεῦνται. Sed H. in Musas 5 Codd. omnes φίλωνται.

vs. 98. νεοκιδέει Par. A. νεομηδέει Rehd.

vs. 99. ἄζηται Rehd. ἀκεχήμενος Par. H. Iunt. 1. 2. ἄταρ Flor. C. Par. D. Rehd.

vs. 101. ὕμνησει Flor. A. E. F. Ven. Taur. Par. E. H. I.

vs. 102. αἰψα δ' ὄγε δυσφρονέων Flor. D. αἰψα τε δυσφρονέων Par. D. αἰψα τε δυσφρονάων Vat. quasi esset a δυσφρονή, de quo cogitasse etiam Virum Doctum video in notis penes me MSS. δυσφροσυνέων Flor. B. E. Par. C., quod ortum esse e glossa potest. Idem Flor. E. ἐπιλήθεται, quasi ἐπὶ suspectum habens. οὐκετι κηδέων Par. B. F.

vs. 103. ταχέως γὰρ παρέτραπε Par. B.

- Χαίρετε τέκνα Διὸς, δότε δ' ἡμερόεσσαν ἀοιδὴν'
 105 κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἔοντων,
 οἱ Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
 Νυκτὸς τε θνοφερῆς, οὐς θ' ἄλμυρος ἔτρεφε Πόντος.
 Εἶπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γέγοντο,
 καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος οἶδματι θύων,
 110 ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανοῦ εὐρὺς ὑπερβεν,
 οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων,
 ὡς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὡς τιμᾶς διέλοντο,
 ἦδ' ἐ καὶ ὡς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὀλυμπον.
 Ταυτὰ μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ὀλύμπια δῶματ' ἔχουσαι
 115 ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἶπαθ' ὅ, τι πρῶτον γένητ' αὐτῶν.

VARIAE LECTIONES.

- vs. 106. οἱ Γῆς τ' ἐξεγένοντο Flor. B. in citatione, cum ad narrationem absolvendam omnino requiratur, δωτῆρες Par. C. E. Vat. Rehd. Iunt. 1. 2. ἑάων Par. I.
- vs. 107. Νυκτὸς τε θνοφερῆς malimus cum Gaisf. Dind. Goettl. oblatum a Theophilo ad Autol. II. 6. p. 85. Flor. A. C. Vat. meo et Goettl. Taur. Par. A. B. C. D. F. Bodl. Ald. Bas. Trinc. Steph. νυκτὸς τε καὶ θν. Iunt. 1. νυκτὸς δὴ θν. Par. I. Νυκτὸς καὶ θν. Flor. B. E. Opor. Heins. Graev. ceterique ante Gaisf. οὐς δ' ἄλμυρος Par. H. Iunt. 1. 2. Frob. οὐς ἄλμυρος Theophilus Flor. E. Par. B. I. Bodl. ἔτρεπε Iunt. 1. 2.
- vs. 108. εἶπετε Med. in meorum Florentinorum nullo repperi. θ' ὡς Par. H. Frob. γένοιτο Par. A.
- vs. 109. οἶδμασι Flor. D. οἶδματα Par. H. οἶδμα τε πόντου Origenes in Philos. c. 26 p. 174.
- vs. 110. ἄστρα τε λεπτήεντα sive λεπτόεντα Origenes l. c. vide Supplementum Ed. Wolfianae p. 48.
- vs. 111. omissus est ab Origene, vel potius librorum eorum concordia praetermissus in citatione, cum ad narrationem absolvendam omnino requiratur, δωτῆρες Par. C. E. Vat. Rehd. Iunt. 1. 2. ἑάων Par. I. vs. 112. ὡς τ' ἄφενος Par. A. C. Vat. Ald. ὡς στέφανον δάσσαντο Origenes l. c. Nam λάσαντο ibi merus est I. Gronovii error, teste Salvinio Supplem. l. c. In ὡς στέφανον latet fortasse ὡς τ' ἄφενον, ut habet Flor. D. Idem et B. δάσαντο, ut Origenes. Mox καὶ ὡς Par. A. C. E. Ald.
- vs. 113. etiam ὡς Vat. Ald.
- vs. 115. καὶ ἔπειτα ὅτι περ πρῶτον γένητ' αὐτῶν Origenes l. c. quibus Muetzell. p. 592. eum dissolvissis poetæ orationem statuit, cum Iac. Gronovius in iis veram ac veterem lectionem censuisset καὶ ἔπειθ' ὅτι πρῶτον γένητ' αὐτῶν, qua recepta evitaretur ineptissima et inutilis abundantia vs. 108 εἶπατε, vs. 114 ἔσπετε, vs. 115 εἶπαθ'. Sed ἔπειτα multo magis hinc ineptum est. εἶπαθ' ὅ, τι Par. A. I. Ald. Bas. γένηθ' Vat.

Ἦτοι μὲν πρῶτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
 Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφόντος Ὀλύμπου,
 Τάρταρά τ' ἠερόντα μυχῶ χθονὸς εὐρυοδείης,
 120 ἦδ' Ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθάνατοισι θεοῖσι,

VARIAE LECTIONES.

vs. 116. Πάντων μὲν πρῶτιστα scripsit Aristoteles Metaph. I. 4. Physic. Auscult. IV. 1. quem locum transscripsit Iustinus Martyr. Aristot. Dogm. Avers. p. 151. Omnium, quod sciam, Hesiodi Codicum lectionem Ἦτοι confirmant versum citantes Cornutus c. 17. Plutarch. Conv. Quaest. V. 5. p. 678. F. Aquane, an Ign. p. 953 E. Sext. Empir. P. II. III. 16. S. 121. 123. adv. Phys. I. 6. 7. II. 11 et 18; Achilles Tat. Isag. ad Arat. c. 5. Origenes Philos. c. 26. p. 177. Clemens Romanus Hom. IV. 5. Theophilus ad Autol. II. 5. p. 90. Stobaeus Edd. Phys. I. 10. Proclus et Philo apud Lobeck. Aglaoph. p. 470 seq. Simplicius ad Aristot. de Coelo I. 564. B. Cod. Taur. apud Peyron. Empedoclis et Parmenidis fr. p. 16. Videtur mihi quidem cum P. Petito Misc. Obs. c. 18. Aristoteles πάντων scripsisse non, quod sic in suo Hesiodi exemplo invenisset, sed ut rebus antecedentibus, quae ab omni parte declarent poetæ iudicium, brevitatis causa praetermissis, leni mutatione omnem eius sententiam illustraret. In Schol. ad II. Σ, 246. πάντων πρῶτον non nisi explicatio est τοῦ πρῶτιστα. Eodem modo locutus Aristoteles de Xenophane c. 1. Conf. Muetzell. p. 396. Ἦτοι μὲν γὰρ πρῶτα Sext. Empir. P. II. 1. c. Sed, ut alii, Ἦτοι μὲν πρῶτιστα adv. Physic. I. c. Pro γένετ' in Bodl. est γίνετ'.

vs. 117. Γαῖα δ' εὐρ. Bodl. ἕδος Par. B. G. H. I. Rehd.

vs. 118. ἀθανάτων τοι Cornutus l. c.

vs. 119. Τάρταρα τ' εὐρυδόνα vitiose in citatione loci scriptum est apud Cornutum p. 175. Sed est ἠερόντα ibid. seq. pag. Apud Stobaeum l. c. (p. 20 Ed. Heeren) item vitiose nonnulli exhibuerunt ἠερόντα. Apud Origenem autem l. c. ἠνεμόντα varia videri lectio potest. Sed omnes Hesiodi Codd. h. l. constanter ἠερόντα habent, firmantque lectionem hanc Th. 682. 721. 756. 807. et cum Cornuto ac Theophilo Plutarch. de Primo Frigido p. 984 F. Adde etiam citatos a Muetzello p. 400. Schol. Ven. ad II. A. 512. Eustath. p. 108. 25. Etym. M. p. 520. 51. Choeroboscus in Etym. Gud. p. 514. 15. μυχῶν Flor. A. Bodl. Trinc. Voluerunt, puto, μυχῶν, ut legisse videtur Cornutus p. 174. scribens τὰ ἠερόντα Τάρταρα, ἃ δὲ μυχῶν γῆς ἀνόμασεν ὁ προειρημένος ποιητής. Eandem ex optimis Stobaei Codd. lectionem produxit Heeren. l. c.

vs. 120. Aristoteles Metaph. et de Xenophane II. cc. sic citat: ἦδ' Ἔρος, ὃς πάντεσσι μεταπέπει ἀθανάτοισιν, quod Muetzellius p. 402. non dubitat, quin pro verae discrepantiae exemplo habendum sit. Mihi videtur Aristoteles de memoria citasse, dicti sensum magis, quam verba recordatus. Sext. Empiricus quidem, in ceteris Aristotelem

λυσιμελής, πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλὴν.

Ἐκ Χάεος δ' Ἐρεβός τε μέλαινά τε Νύξ ἐγένοντο
Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο,
125 οὓς τέκε κυσαμένη, Ἐρέβει Φιλότῃτι μιγεῖσα.

VARIÆ LECTIONES.

exprimens l. c. versum posuit, ut eum exhibent tum Codd. quod sciam, omnes, tum etiam Cornutus, Origenes, Theophilus, Stobaeus. Ἐρως c. vulgari usu Par. 1. Rehd.

vs. 122. δάμνα τε Vat. Codices autem Origenis Mediceum et Taurinensem δαμνᾶ τε exhibere auctor est Salvinus Supplement. ad Wolf. p. 48. Puto equidem δάμνα τε Vaticani ortum esse ex pronunciatione τοῦ ται in δάμναται, quae librarium dictata excipientem in errorem induxerit: quod cum item passus esset operam Origeni dans librarius, postea factum esse, ut solertior alius scripturam manifesto vitiosam correxerit δαμνᾶ τε, laborante tamen sic versu, cui medela porro facienda erat scribendo δαμνᾶ τ' ἐν στήθεσσι, ut scribendum statuit Hermannus in Cens. Goettl. citans Od. Λ. 221. atque idem praecedente versu πάντων τε θ. π. τ' ἀνθρ. e λυσιμελής nectens, ut sane tum nectenda sunt. An sic voluerit Bas. interpres, dubitari potest. Certe δάμναται legit, non δαμνᾶ τ', reddens *domat*, non *domatique*. Varia autem est in antiquis Edd. interpunctio. Ald. et Trinc. post θεοῖσι vs. 120. maiorem distinctionem habent, versu 121. comma post λυσιμελής, non post ἀνθρώπων; Basil. autem comma post θεοῖσι, ut item in vs. 121 post θεῶν et ἀνθρώπων. Ab Iuntinis et Frob. omnis interpunctio abest. Comoda quidem secundum Ald. constructio

est versuum 121 et seq. Sed incommode sic, servato δάμναται, tollitur nexus cum superioribus. Vulgo autem recepta interpunctio commodum satis omnium nexum exhibet, modo τε post prius πάντων non de more ad sequens τε referas, sed pro καὶ accipias, quod tamen durius fieri non temere dictum est ab Hermanno. Sed huius rursum rationi vereor ne hoc obstat, quod sine exemplo sic vocabulo λυσιμελής tribuitur vis substantivi, cum sit nomen mere adiectivum, tum in versibus Sapphūs et Archilochi apud Hephaest. p. 42. 90. Gaisf., tum Th. 914. Od. τ. 57. Ψ. 343. Eurip. Suppl. 46. Itaque tuentibus Hesiodi Codd. tantum non omnibus cum imitato locum hunc Archilochi δάμναται, in vulgata quoque interpunctione loci acquiescendum mihi duxi. στήθεσι Flor. D. Pro ἐπίφρονα Cornutus l. c. ἐχέφρονα. Alterum epicum est et Hesiodum.

vs. 123. Χάους Flor. C. Par. D. Rehd. ἐγένετο Par. I. ἐξεγένοντο Ald. Frob. Bas. Trinc.

vs. 124. abest a Flor. D. δ' αὖ Αἰθήρ Flor. C. Rehd. τ' αὖτ' Αἰθήρ Par. C. ἡμέραι legitur apud Ammonium v. ἡμέρα vitio non ipsius, sed librariorum; ἡμέρα apud Etym. M. p. 429, 25 seq. et Schol. Vratisl. ad Pindar. Ol. II. 58.

vs. 125. κυσαμένη Flor. A. B. Ald. κεκισσαμένη Trinc. κυσσάμενος Flor. D. κυσαμένη cum altero σ superaddito Par.

Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένεατο ἴσον ἑαυτῇ
 Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτῃ,

VARIAE LECTIONES.

C. Ceteri SS. et plerique Edd. *κυσσαμένη*. Scribendum *κυσσάμένη* recte praecepit Heyn. ad Il. Z. 26, quod *κῶν* praegnans sum, unde *ἐγκύμων*, productum *υ* habuit. Recepere igitur iam Dind. et Goettl.

In vs. 126. Codicum nulla variatio est, nisi quod Flor. A. vitiose ἴσσον. Rehd. ἴσων. Sed Γαῖα μὲν τοι πρῶτον Orio Etym. p. 118. 50. Γαῖα δέ τοι πρῶτιστον Schol. ad Pind. Nem. VI. 1. Γαῖα πρῶτα μὲν ἐγένεατο Origenes l. c. Γαῖα δέ τοι πρῶτον γενεατο Scholia ad Arat. vs. 22. p. 270. deinde ἴσον αὐτῇ Orio, ἴσον ἑαυτοῦ Schol. ad Aratum l. c. Adfert tamen ἑαυτῇ scrupulum: quippe apud Hesiodum non nisi unum hoc exemplum exstat compositae pronominis reciproci formae; apud Homerum autem nusquam ἑαυτῇ vel ἑαυτῷ reperias; et, quod apud cum ἑαυτὴν Il. E. 162. P. 551. probavit Zenodotus, id divisim scribendum Aristarchus aliique Veteres Grammatici censuerant. Vid. Apollon. Dyscol. de Pron. p. 102. f. de Synt. II. 18. p. 140 seq. Schol. ad Il. ll. cc. et A. 271. Eustath. p. 105, 22; p. 1202. 8. atque esse illud Homericæ utique in pronomibus rationi convenientius, nemo, opinor, qui subtilem super his Apollonii disputationem legerit, inficias ibit. An autem Grammatici, quæ Homericæ sermoni scriptæ erant consuetudinis leges, earundem ad normam Hesiodicæ exegerint, nobis non tam exploratum videtur, ac visum est Muetzello p. 406. Certum est in Hesiodicis multa observari potuisse ab Homericis diversa, nec potuisse aut certe debuisse Hesiodicæ semper ad Homericam normam exigī, quamobrem

neque statim admittendum est, quod e Grammaticorum de Homericis iudicio collegit Muetzellius, ἴσον ἑαυτῇ aut ferri h. l. non potuisse ab Aristarcho, Seleuco, Aristonico, si acceperant traditum, aut eo tempore nondum comparuisse in libris. Quid Aristarchus aliique memorati a Muetzello Grammatici h. l. existimaverint, prorsus ignoramus et parum firmum est omne inde petitum argumentum. Didymus quidem, cuius sententia in Scholiis ad h. l. exstat, utique ἴσον ἑαυτῇ legit, videturque mihi tum Cratetis disputatio in iisdem Scholiis, tum Zenonis Stoici de h. l. sententia apud Diog. Laërt. VIII. 48. satis ostendere, lectum etiam ab iis h. l. pronomen fuisse, quod ἴσον referendum ad Terram, argueret, quo referri non tam planum aut perspicuum est, si cum Muetzello fuisse in libris statuas ἴσον ἀπάντη, vel cum Hermannō in Cens. Goettl., item ad ἑαυτῇ offenso, πάντοτε ἴσον. Nam potest sic ἴσος Οὐρανὸς alia ratione, magis ad ipsum pertinente, accipi, ut dicuntur νῆες ἔλθαι et ἀσπίς πάντοσ' ἔλθῃ. Tum pronomē quoque legit certe iam Cornutus, cuius vide explicationem p. 173. Attamen etiam mihi suspectum est ἑαυτῇ, cum, ut dixi, unum hoc eius formæ apud Hesiodum et ex illa ætate exemplum exstet. Itaque fere est, ut a poetâ profectum putem αὐτῇ ἴσον vel αὐτῇ ἔσον, quod a posterioribus ad morem sui temporis immutatum fuerit.

vs. 127. δύναμιν περὶ πάντα καλύπτειν Origenes. καλύπτῃ recepimus ex Orione et Schol. Pind. l. c. Cyrillo adv.

ὄφρ' εἶη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλές αἰεὶ
 γέινατο δ' οὔρεα μακρὰ, θεῶν χαριέντας ἐναύλους
 130 Νυμφέων, αἰ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα
 ἦδε καὶ ἀτρύγετον Πέλαγος τέκεν οἶδματι θύον,
 Πόντον, ἄτερ Φιλότητος ἐφιμέρου· αὐτὰρ ἔπειτα,
 Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' Ὀκεανὸν βαθυδίην,
 Κοῖόν τε, Κρεῖτόν θ', Ὑπερίονά τ', Ἰαπετόν τε,

VARIAE LECTIONES.

Iulian. II. p. 55. Theophili Cod. Bodl. Hesiodeorum Flor. A C. Ven. Vat. Par. C. D. G. pro καλύπτοι, quod ab aliis Codd. oblatum Editiones vulgo occupavit. Familiaris est Hesiodo post ἴνα subiunctivus. Vid. infra v. 461. 2. 892. 5. Sc. 107. Ἔργ 461. 559. 626.

vs. 129. οὔρατα Par. II. Pro θεῶν χαρ. Origenes I. c. ὅσα χαρ. Sed cum Theophilo I. c. θεῶν Codd. Hesiodi omnes. Hermannus in Cens. Goettl. sequente Νυμφέων, θεῶν scriptum fuisse coniecit. Exemplum equidem huius formae vereor ut apud epicos exstet: neque tamen dixerim Hermannō sine causa suspectum fuisse hoc loco θεῶν, cum de feminis epicorum sit θεάων.

vs. 130. Νυμφάων Flor. F. Vat. Par. A. B. E. F. H. Ald. Iunt. 1. 2. Bas. Frob. Νυμφαίων Origenes. ἀντ' οὔρεα Neap. Par. A. Ald. μισσάεντα Par. B.

vs. 131. ἦδὲ καὶ, quod habent Ald. Iunt. 1. 2. Bas. Frob. Trinc. restituendum duximus. Stephanus II δὲ, incertum quo spiritu. Prima Heinsiana minor ἦ δὲ καὶ, quod temere postea receptum ab aliis. Namque, ut recte animadvertit Muetzellius p. 80 seq. ἦ δὲ καὶ cum singulari vi dictum est, quemadmodum vs. 112, 115, 619 et aptius sic iunguntur haec cum supe-

rioribus, cum hic quoque sermo sit de prole, quam Terra ex se citra nuptias genuit. Consentit Hermannus in Cens. Goettl. Codicum certe Rehd. ἦδὲ. De ceteris affirmare id non ausim, cum in mihi facta collatione ad vulgatum in Edd. ἦ δὲ nihil variationis enotatum videam. τέκεν abest a Par. I. τέκεν ἐν οἶδμ. Vat. οἶδμασι Flor. B. θύον Rehd.

vs. 132. pro ἐφιμέρου Par. D. G. Rehd. ἱμέρου, Vat. ἐφηνέρου. Apud Cornutum p. 176 et in Gronoviano Origenis exemplo scriptum est ἐφηνέρου. Scilicet, cum dictata haec a librariis exciperentur, confundi saepe vocales η et ε debuerunt.

vs. 133. Οὐρανῷ δ' εὐν. Flor. E. τέκεν Ὀκ. Flor. G. Par. D. Rehd.

vs. 134. Κρεῖτόν θ' omnes Codd. tuentur, excepto, quod Par. B. Κρεῖτόν τ'. Editionum autem solae Iuntinae Κρεῖτόν τ'. In exemplo Mombritii nimis admota nomini copula fecit, ut bonus vir redderet *Creontem*. Firmant vulgatam Plutarchus de Plac. Philos. I. 6. p. 880. Origenes I. c. Cyrillus adv. Iulian. II. p. 55. C. Tum etiam a Veterum plerisque, Titanem hunc memorantibus, nomen Κρεῖος, vel Κρεῖος scribitur, paucis Aristarchum secutis, qui, teste Etym. M. p.

- 135 Θεΐάν τε, Ῥεΐαν τε, Θέμιν τε, Μνημοσύνην τε,
Φοΐβην τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἔρατεινήν.
τοὺς δὲ μέθ' ὀπλότατος γένητο Κρόνος ἀγκυλομήτης,

VARIAE LECTIONES.

346, 41 κριός, etiam cum Titan significaretur, scriptum voluit. Vide copiosius de his disputantem Muetzellium p. 189 seqq.

vs. 135. abest a Flor. D. Θεΐαν Rehd. Ceterum Θεΐάν τε Ῥεΐάν τε cum Origene et Cyrillo omnes Codd. Hesiodi, neque aliter Edd. omnes usque ad Goettl. qui primus Θεΐην edidit, in hoc Dindorfio obsecutus. Id temere factum equidem arbitrator cum Muetzello p. 140. Θεΐα, Dea, per excellentiam sic dicta, numen fuit antiquioris Graeciae, cuius apud posteros obsoleto cultu minus inde frequens etiam memoria fuit. Itaque nomen etiam rarius usurpatum eo sincerius priscam formam retinuit, non, ut alia, constante et communi Graecorum cultu per varias tractum Graeciae dialectos, proque diversis iis diversum factum est: quam ob rem etiam in referente ferme Hesiodica versu, quod sub Orphei nomine citat Proclus apud Lobeck. in Aglaoph. p. 505, scriptum videmus Θεΐαν τε, subiecto Ῥεΐην τε, in quibus auctor priore nomine formam secutus videri potest, quam apud Hesiodum invenerat, aliis raro Deam illam memorantibus, posteriore autem sequi maluisse vulgarem seniorum poetarum consuetudinem. Apud Homerum II. ε 205. Ῥεΐας scriptum voluerit Aristarchus et Aristophanes, teste Schol. Ven. A. ad illum vers., secundum quos Ῥεΐάν τε h. l. contra Dindorfium tuitus est Goettlingius, scribens recentiorum epicorum esse Ῥεΐην. Attamen Ῥεΐην invenias II. in Cer. 442.

Ῥεΐη II. in Ap. 95, ad quae provocans Herm. in Cens. Goettl. etiam hic cum Dindorf. Ῥεΐην, itemque Θεΐην scribi iussit; versu autem Th. 455 lectioni Ῥεΐα δ' ὑποδμηθεΐσα praeferendam statuit alteram Ῥεΐη δ' αὐ δμηθεΐσα. Certum est vers. 467 Ῥεΐην, vers. 654 Ῥεΐην omnium esse Codd. lectionem, quamvis ibi Ῥεΐαν, Ῥεΐα pariter ferri possint. At v. 625 Flor. D. Ῥεΐα. Equidem in re dubia non temere discedendum censeo ab auctoritate Codicum, neque sequendum in his constantiam, quam fortasse ne poetae quidem ipsi suut secuti. Quod enim Muetzellius in accuratissima ceteroquin super his disputatione p. 140 seqq. statuit formas Ῥεΐα et Ῥεΐα censendas esse Homeri proprias fuisse, contra Ῥεΐη et Ῥεΐη vindicandas esse Hesiodo ac poetis senioribus, illud vereor ut tam certum sit, ac Viro Doctissimo videtur. Nam quidni tum Homero, tum Hesiodo licuerit, ut in diversis vocibus, ita subinde etiam in iisdem diversas sequi Dialectos? Ῥεΐάν τε Trinc. Goettl. Ceteri omnes rectius Ῥεΐαν τε.

vs. 136. Φοΐβον τε Flor. E. Τηθύν ἔρ. Flor. D. Par. C.

vs. 137. τοὺς δὲ μετ' ἀκρότατος Origenes. Vulgatam firmat Cornutus p. 178, apud quem, quod in Ed. Galei legitur ἀπλότατος, corrigendum est ex ipsius explicatione et Iodoci Velarei exemplari p. 159. ὀπλότητος vitium est Iuntinae 1, quod inde adoptavit etiam Frob. ἀγκυλομήτης Flor. E. Par. 1. ἀγκυλομήτης Rehd.

δεινότατος παίδων θαλερόν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
 γείνατο δ' αὖ Κύκλωπας ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας,
 140 Βρόντην τε, Στερόπην τε, καὶ Ἄργην ὀβριμόθυμον,
 οἱ Ζηνὶ βροντὴν τ' ἔδσαν, τεύξάν τε κεραυνόν.
 αἱ δ' ἦτοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,

VARIAE LECTIONES.

vs. 139. γείνατο αὖ Rehd. ὑπέρβιον ἴβριν Flor. C. Par. D.

vs. 140. Βρόντην τ' Ἄστερόπην τε Flor. A. E. Ven. Taur. Par. B. I. Bodl. Trinc. cui formae praesidium esse videatur in Schol. ad Eurip. Alcest. pr. ubi de Pherecydis auctoritate traditur: κτείνει (Ἀπόλλων) τοῦ Βρόντεω, καὶ Ἄστεροπέω καὶ Ἄργεω παίδας. Sed ibi Codd. Florentini duo Στεροπέω, firmantque h. l. vulgatam Nonnus ad Greg. Naz. fab. 75. Eudocia p. 265. Eustath. p. 1622, 50. nititurque Cyclopis nomen Στερόπης consensu tum Apollodori I. p. 1 et Hygini praef. p. 5. Staver. tum poëtarum Graecorum pariter ac Latinorum. Vid. Spanhem. ad Callim. H. in Del. 68. Muetzell. p. 224 seq. Ἄρπην Med. Vulgatam Ἄργην omnes mei Codd. tuentur, agnoscitque h. l. formam eam etiam Eustath. p. 906, 44. p. 1528, 56. monens de discrimine accentus in nomine proprio Ἄργης et adiectivo ἄργής. Vide illum etiam p. 1622, 50. Itaque Ἄργος, quod apud eum exstat p. 157, 4. errorem esse oscitantis puto librarii, quamvis hoc Cyclopis nomen habeant etiam Athenagoras c. xv. 8. Schol. ad Aeschyli Prom. 551. Schol. ad Euripid. Alc. 5. Hic certe locus ei formae non est, firmantque alteram Callim. H. in Dian. 68. Philostephanus apud Steph. Byzant. v. Ἄτρῆνη, Nonnus Dionys. XIV. 60. Pherecydes, Eudocia,

Nonnus ad Greg. II. cc. δμβριμόθυμον Med. Flor. A. B. C. E. F. Vat. Par. B. E. F. H. I. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. quos secutus est Goettlingius, probante Hermann, ita tamen, ut reiecta Goettlingii etymologia haud sane probanda, τὸ βρῆ vocis radicem esse, μ autem inter ο intensivum et β euphoniae causa inditum putet. Nobis Muetzellius p. 69. optime ex Sexto Empir. adv. Gramm. c. IX. p. 255 et Etym. M. 615. 23. demonstrasse videtur ὄβριμος veram et antiquam esse formam, itaque μ inditum recentioribus deberi. Conf. idem Muetzell. p. 150 seq.

vs. 141. Codd. in principio versus non variant, nisi quod ἔδωκαν Flor. E. Par. B. F. I. At Scholiasta Paris. ad Apollon. Rh. I. 750. citat οὐ βρόντην τε Ζηνὶ ἔδσαν, cui similem editi in Braubachiano exemplo varietatem affert Muetzell. p. 410. οὐ βροντὴν Ζηνὶ ἔδσαν. Vulgatam autem tuetur editus in exemplis Stephani, Hoeltzlini, Brunckii, firmatque eam imitatio poëtae Orphici apud Lobeck. Aglaoph. p. 504. οὐ Ζηνὶ βροντὴν τε πόρον τεύξάν τε κεραυνόν. Mihi Ζηνὶ non incommode versus principio positum videtur. Conf. tamen Muetzell. d. l. τεύξάν τε Par. A. Ald. τεύξαντι Flor. C. κεραυνοῦς Par. D.

vs. 142. οἱ δ' ἦτοι, quod plane exhibent Flor. C. Vat. Par. D., cum Goettlingio secundum egreghiam Hermanni dis-

μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσω ἐνέκειτο μετώπῳ·
 Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπάνυμον, οὐνεκ' ἄρα σφέων
 145 κυκλοτερῆς ὀφθαλμὸς ἔεις ἐνέκειτο μετώπῳ.
 ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.

VARIAE LECTIONES.

putationem ad H. in Ven. 226. recipiendum duxi pro vulgato οἱ δὴ τοι. De versu, quem pro hoc substitutum voluit Crates, vid. infra Commentar.

vs. 145. Qui apud Herodianum περι μων. λεξ. p. 18, 29 citatur versus ὀφθαλμὸς δὲ ἔεις ἐν μέσσω ἐκείτο μετώπῳ, mihi, ut Goettlingio, videtur ab Herodiano citatus memoriter, confusis vv. 145. 145. non, ut Dindorfio placuit, habendus pro genuina versus 145 scriptura, si modo pro μέσσω scribatur μέσσω, ut fecit, versu in contextum recepto, Boissonadius, vel, ut ipse vulgatae lectioni convenientius proponit, μέσσω ἐνέκειτο μετώπῳ. Verum μοῦνος δ' ὀφθ. omnes Hesiodi Codd. quodque hic post δὲ ingrattissimum hiatum facit, ἔεις, in v. 145. commodiore loco positum agnoscunt Veterum bene multi. Conf. Muetzell. p. 411. μέσσω Flor. C. E. F. Par. C. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἐνέκειτο cum Goettl. pro vulgato ἐπέκειτο scribendum hic quoque duximus, oblatum a Ven. Med. Flor. A. B. C. D. F. Vat. meo et Goettl. Taur. Par. D. G. H. Iunt. 1. 2. αἰέκειτο vitiose Trinc.

vs. 144. δ' οὔνομ' ἦσαν ἐπ. Par. C. Trinc. Melius ordine inverso Etym. M. p. 544. 7. Κύκλωπες δ' ἦσαν οὔνομ' ἐπ. pro quibus vitiose Schol. ad Od. I. 106. p. 515 Bekk. δ' ἦσαν οὔνεμ' ἐπ. In Flor. B. legitur δ' οὔνομ' ἦσαν. Ceteri omnes δ' ὄνομ' ἦσαν exhibent et sic Etym. Gud. p. 525. 45. et Havniensis

liber apud Blockium ann. ad Etym. M. p. 577. ἐπάνυμον Hesiodi Codd., quod sciam, omnes: at ἐπάνυμοι, de quo Guyetus cogitavit, plane exhibet Etym. M. I. c. Vulgatum autem δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπάνυμον recte iam Wolfius animadvertit confirmari locis Homeri Od. II. 54. T. 409. Quamvis enim ibi paulo diversa sit structura, certe tamen inde stabilitur ὄνομ' ἐπάνυμον, nec dubitandum, quin bona locutio sit ἦσαν δὲ (κατ') ὄνομ' ἐπάνυμον Κύκλωπες, erant cognomine Cyclopes, ut Volteium nomine Menam dixit Horatius. Οὔνεκ' ἄρ' αὐτοῖς Etym. M. et Gud. II. cc.

vs. 145. κυκλοτερῆς Vat. ἔεις, quod maior pars Codicum h. l. exhibet, firmant Apollon. de Adv. p. 557. 26. Bekk. Herodianus I. c. Schol. ad Callim. II. in D. 55. Eustath. p. 1055. 15; 1592. 56. Grammaticus Paris. Bastii ad Gregor. p. 675 et Bachmanni in Anecd. II. p. 564. 51. ἔεις Par. I. εἶς Schol. ad Od. I. c. ἔεις (sic) Par. F. εἶν Par. A. ἔειν Neap. Ald. ἔης Trinc. Steph. οἶς Flor. D. εἶς Frob. εἶς ἐνέκειτο μετώπῳ Natalis Comes Myth. IX. 8. εἶς ἐνέκειτο μετώπῳ Robortell. Annot. Virgil. p. 1448. Grut. Formam ἔεις post Hesiodum usurpavit poeta incertus Anth. Pal. cccxli. p. 404. Simile est ἔης II. Π. 208. ubi vid. Eustath. et Heyn. Alia exempla πλεονάζοντος τοῦ ε habet Apollonius I. c.

vs. 146. τ' ἰδὲ Vat. ex iotacismo. ἦσαν

ἄλλοι δ' αὖ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο
 τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὕβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί,
 Κοττός τε, Βριάρεώς τε, Γύγης θ', ὑπερήφανα τέκνα.

150 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἴσσοντο
 ἄπλαστοι· κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα

VARIÆ-LECTIONES.

ἰπ' Ἔργοις peccat in digamma. Fuitne ἦν ἐπὶ Φέργοις, ut est v. 521. 825. ἦν pro ἦσαν?

vs. 147. Γαίης καὶ Οὐρ. Flor. A. Οὐρ. ἀστερόεντος Vat. Goettl. Flor. C., sed hic in margine ἐξεγένοντο.

vs. 148. μεγάλοι καὶ ὕβριμοι Codd. quod sciam, omnes. Attamen Hesiodicum esse cum Hermanno puto μεγάλοι τε καὶ ὕβριμοι. ὕβριμοι Flor. A. B. D. E. F. Vat. Par. B. E. F. G. I. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. et sic cum Hermanno Goettlingius. Vide supra ad vs. 140. ἦδ' ante ὀνομαστοί antiqua manu correctum ex οὐκ ὀνομαστοί in Flor. B. habetque id etiam Par. B. Versum hunc et sequentem inverso ordine exhibent Par. D. Rehd.

vs. 149. abest a Par. G. Κοττός dicitur Κοττός apud Greg. Naz. Or. III. 5. p. 105. quem sequitur Elias Cretensis p. 582. D. Fortasse alteram formam poëticam habuerunt. Certum quidem est Κοττός ira et Κοττός Centimani nomen cognata esse origine vocabula. Codd. autem Hesiodi omnes Κοττός, ut item omnes Βριάρεώς τε nulla hic variatione. Sed Γύγης, ut Iunt. 1. 2. Codd. exhibent Taur. Med. Flor. B. Par. H. traditque Muretus V. L. VI. 43. se quaedam optimae notae exemplaria, in quibus sic scriptum esset, vidisse. Variant Codd. etiam apud Apollod. I. init. p. 5. nec minus in Latinorum poëtarum libris, ubi nomen huius Centimani

exstat. Vid. Heins. ad Ovid. Am. II. 1. 42. Bentl. ad Horat. II. XVII. 14. Γύγης, quod post Lambinum et Schottum prae-stabilium hic visum est Hermanno in Ep. ad Creuzer. p. 85 et Buttmanno in Lexic. II. p. 271. in contextum recepit Goettlingius; sed alteram formam praeclare tuitus est Muetzell. p. 207. citatis Hesiodi Schol. ad h. v. et 617, 639. Io. Diacono in Alleg. Athenagora apud Lobeck. Aglaoph. p. 504. Hygino praef. p. 3. Palaephato c. 20. Schol. Flor. et Paris. ad Apoll. Rh. I. 4165. Schol. Platon. p. 552. Bekk. Gregorio Naz. et Elia Cret. II. cc. Eudocia p. 29. 144. Etym. M. p. 768. Suida v. τριτοπάτορες, Schol. ad Nicandri Ther. 633. Schol. ad Aesch. Prom. 1. c. Quod VV. DD. e nomine Lydiae regis et memorati apud Virgilium Aen. IX. 762. Gygis priore syllaba producta argumentum petunt, quo minus hic stare possit Γύγης, id nihili est, cum diserte Choeroboscus in Bekkeri Anecd. p. 1559 ex Herodiano (vid. Priscianus L. VI. c. 11. p. 257. ser.) Γύγης, Γύγυου καὶ Γύγγυτος· ἐπὶ δὲ τοῦ γίγαντος· ὅτε δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλεως τῆς Λυδίας λέγεται, σπονδειακόν ἐστι· καὶ ἰσοσυλλάβως κλίνεται. Itaque Gigantis nomen non est spondiacum, sed priorem correptam habet.

vs. 150. ἐπ' ὤμων Med. Par. H. Iunt. 1. αἴσσοντο Flor. F. Par. H. Iunt. I. vs. 151. ἄπλαστοι Flor. A. Ven. Par.

ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσιν

VARIAE LECTIONES.

D. G. Trinc. Stephani margo, quod secuti Gaisf. Dind. Boisson. ἄπλαστοι Taur. ἄπλαστοι cum Schol. ceteri omnes. In nullo est ἄπλητοι, quam formam hic et in aliis Hesiodi locis unice veram statuit Herm. in Cens. Goettl. At vero forma illa, quam in multis poetarum locis tuiti sunt librarii, cum hic a nullo retenta sit, videtur neque adfuisse hic antiquitas, unde nec temere nunc recipienda in contextum est. "Erg. v. 148 similiter Codd. multi mei et Lanziani ἄπλαστοι, plures ἄπλατοι, nullus ἄπλητοι. Itaque optio datur inter ἄπλαστοι et ἄπλατοι, quorum hoc equidem admittendum non censeo. Cum enim haud dispari vocis a πελάω repetendae significatione forma Ionica ἄπλητος sacpius apud Hesiodum recurat, videtur, ubi quibusdam in locis in forma variatur, id potius seriorum negligentiae, quam Hesiodi tribuendum esse inconstantiae. Quin Attici constanter ἄπλατος dixerint, dubitandum non est, declarante id manifestius loco Sophoclis in Trach. v. 1095, ubi leo Nemeaeus dicitur ἄπλατον θρέμμα κηπροσύγορον. Sed in Epicis, antiquioribus quidem, forma Ionica ἄπλητος item est, ut constanter retenta fuisse videatur. Restat ἄπλαστοι, quod h. l. maior pars Codicum exhibet. Interpretatum illud Scholiastam ἀπροπέλαστοι secuti sunt Mombricitus, Basil. Pasor. Heinsius, alii, reddentes inaccessae. Graevio placuit magnae, ut in Soph. Aiaee v. 256 αἴσ' ἄπλαστος (al. ἄπλατος) in Schol. maior. expositum est μεγάλη. Schmidius primus reddidit informes voce a πλάσσω repetita. Vide Indic. Pasoris. Recentio-

rum similiter vocem acceperunt primum I. H. Voss. vertens ungeschlacht, postea Goettling. qui informes, denique Muetzell. p. 54. qui prae magnitudine desformes reddidit, hic quidem igitur partim etiam Graevianam rationem secutus. Verum enim vero, tametsi πλάσσω et πλαστὴ fingendi notione apud Hesiodum inveniuntur, mihi tamen haud videtur Hesiodum esse ἄπλαστοι significatione ea, quam ei supra memorati VV. DD. tribuerunt. Pariter ab his dissentiens Hermannus in Cens. Goettl. a πλάσσω ductum ἄπλαστοι nihil significare posse statuit nisi nicht erdichtet. Equidem illud, ab ea ductum origine, in epico nihil notare posse arbitror nisi non manu fictae. Sed neque causam video, cur a Scholiastae vox repetatur, posthabita Scholiastae, secutorumque eum antiquiorum interpretum ratione. Nam quidni sit ἄπλαστος contractum ex ἀπέλαστος? Non utar Hesychiano πλαστὰ, προσπελαστὰ, cum pro eo Photii Lexicon habeat πλατὰ, προσπελαστὰ et sic in ipso Hesychio restituendum esse suadeat vocabulorum ordo, neque provocabo ad Sophocleum in Aiaee l. c. αἴσ' ἄπλαστος et Scholia ad eum minora ac Demetrii Triclinii ἀπέλαστος exponentia, cum sit ibi quoque alia lectio ἄπλατος, sed confirmabo syncopen simili apud Aesch. Prom. 722. Χάλυβες, οὐς φυλάττωβαί σε χρή' Ἀνήμεροι γὰρ, οὐδὲ πρόσπλαστοι ξένοις, ubi lectio πρόσπλαστοι a Scholiasta item exponitur προσπέλαστοι, nec, quod sciam, a quoquam sollicitata est, et videtur utique eo, quo Scholiasta voluit, accipi sensu debere, cum paulo ante v. 718. de alio item inhospitali populo di-

ἰσχύς δ' ἄπλητος, κρατερὴ, μεγάλῳ ἐπὶ εἶδει.
 ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
 155 δεινότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθηοντο τοκῆι
 ἐξ ἀρχῆς· καὶ τῶν μὲν, ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
 πάντας ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίσσκε,
 Γαίης ἐν κευθμῶνι, κακῶ δ' ἐπετέρπετο ἔργῳ
 Οὐρανός. ἢ δ' ἐντὸς στεναχίζετο Γαίῃ πελάρη,

VARIAE LECTIONES.

clum a poeta sit οἷς μὴ πελάζειν. Tum vero apud Homerum II. M. 285. προσπλάζον, Od. Λ. 582. προσπέλαζε dicta pro προσπέλαζον, προσπελάζε, non temere, ut videtur, censuerunt Grammatici. Vid. Apollon. Lex. in πλάζεται.

vs. 152. ἐπιστιβαροῖσι μέλεσσι Rehd.

vs. 155. ἰσχύς τ' ἄπλ. Med. Flor. A. B. C. F. Vat. Par. D. E. H. Frob. ἰσχ. ἀπλ. Flor. D. Par. C. Trinc. ἀπλατος maior pars Codicum; sed ἄπλαστος Flor. D. Par. C. ἄπλητος, quod in Cod. regio Par. ab se inventum ait Ruhnck. ad II. in Cer. 85 in meorum nullo repperi. Sed sunt satis clara eius lectionis indicia in aliis Codd. Nam Bodl. ἄπλητοι, Flor. E. Par. I. ἄπλετος, Par. F. ἄπλητος (sic). ἄπλητος autem clare exhibent Iunt. 1. et 2, ad quam cum nulla enotata sit Medicci Cod. apud Gaisfordium varietas, videri potest etiam hic Codex eam offerre lectionem. Certe mihi quoque constantiae causa scribendum hic ἄπλετος visum est cum Wolfio et Muetzellio p. 57. ut h. l. ἰσχύς ἄπλητος dicatur, quo sensu Sc. 250. Γοργόνες ἄπλητοι. Forma altera in maiori Codicum parte non dubito quin profecta sit a seriorum usu, quemadmodum etiam in Herodotum multae formae invectae sunt non Ionicae.

vs. 154. ὅσσοι δὲ Par. F. Muetzellius

p. 95. legendum proponit τόσσοι: sed Codd. neque id, neque aliud quid in h. versu et seq. offerunt, quo facilius et plauis constructio fiat loci, de quo vid. infra Commentarius.

vs. 157. πάντ^{ως}_{ας}. Sic eadem manu Flor. C. ἀπεκρύπτασκε Par. C.; ἀποκρύπτσκε Flor. C. Ceteri omnes vulgatam agnoscunt. Simplex κρύπτασκε exstat apud Homerum II. Θ. 272. ἀνίσσκε SS. tantum non omnes et hinc Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. Steph. Commel. Heins. Wintert. Robins. sed iam Pasor reponendum vidit ἀνίσσκε, recepitque hoc Graevius et sic, corrigentem Wolfium secuti, reposuerunt Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. ἀνίσκεν habet Flor. A. Simile est μεθίσκεν apud Apollon. Rhod. III. 274. Mira quadam ratione Goettlingius, quamvis recepta altera lectione, ἀνίσσκε ad Hesiodi posse referri censuit Dorismos. Certum est, ut huius laudari τίθεσκε, non τίθησκε in fragm. apud Etym. M. p. 21. 26.

vs. 158. ἐπετέρπετο, quod dedimus, exhibit Med. Vat. Par. E. -Iunt. 1. 2. ἐτέρπετο Par. C. ἐπέρτετος ἔργων corrupte Etym. Gud. p. 517. 40.

vs. 159. ἢ δ' ἐντὸς Par. C. Ald. ἢ δ' ἐντὸς Frob. στεναχίζετο, ut scripsimus, habent Med. Flor. C. D. Par. G. H. Rehd. Iunt. 1. 2. Ceteri omnes στοναχίζετο. Alterum

- 160 στεναιμένη· δολίην δὲ κακὴν ἐπεφράσσατο τέχνην.
αἶψα δὲ, ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος,
τεῦξε μέγα δρέπανον, καὶ ἐπέφραδε παισὶ φίλοισιν.
εἶπε δὲ θαρσύνουσα, φίλον τετιμημένη ἦτορ·
Παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἱ κ' ἐθέλητε
165 πείθεσθαι, πατρός κε κακὴν τισαίμεθα λώβην
ὑμετέρου· πρότερος γὰρ αἰεκέα μήσατο ἔργα.

VARIÆ LECTIONES.

praefendum duximus, quod infra v. 858. στενάχιζε omnes scripti habent et v. 845. ἐπεστενάχιζε maior pars Codicum. Ceterum proba censenda est utraque forma. Namque, ut recte docuit Buttmann. Lexil. T. I. p. 215. a στοναχῆ ductum esse στοναχίζω, sic non minus vere Muetzell. p. 66. a στενάχω, στεναχῆ prodire posse censuit στεναχίζω.

vs. 160. στεναιμένη omnes Codd., nullus, quod Seleuco placuit, ἀχνημένη. δολίην τε Par. B. Scribendum Goettlingius suggerit δολίην τε κακὴν τ' ἐ. τ. ἐπεφράσατο. Flor. A. D. Vat. Par. C. Trinc. ἀπεφράσατο Bodl. ἐφράσσατο scribendum ait Goettlingius, quod Hesiodus non admisit Atticas correptiones, qua de re nos videre iubet Hermannum in Orphicis p. 756. Sed Hermannus, postquam docuerat correptiones huiusmodi, quoties vitari possent, ab antiquis magna cura declinatas fuisse, tamen ipse fatetur, in horum carminibus pauca quaedam earum exempla inveniri, de quibus dubium sit, ipsorum negligentiae, an Criticorum malae sedulitati debeantur, atque, *Hesiodus*, inquit, in *Theogonia* v. 160. secundam in ἐπεφράσατο et v. 652 primam in Ὀδῆμος corripuit. Itaque Hermannus ibi non, ut in aliis Hesiodi locis, quos deinde citat, correcti-

onem tentat. Puto equidem veram esse Hermannii doctrinam super illa veterum poetarum cura; sed tamen hos ei non tam religiose addictos fuisse, ut eam nunquam neglexerint; certe nobis, ubi neglecta appareat, non continuo recurrendum esse ad correctionem. Hic quidem in ἐπεφράσατο minime otiosa est praepositio.

vs. 161. ποιήσασθαι Par. G. Rehd. ἐποίησατο Taur.

vs. 162. μὲν (pro καὶ) ἐπέφρ. Trinc. ἐπέφραζε Flor. D. φίλοισι Vat.

vs. 163. θαρσύνασα Vat. θαρσύνουσα Trinc.

vs. 164. πατέρος Par. A. αἶκε θέλητε Flor. A. Rehd. Frob.

vs. 165. πείθεσθε Flor. E. Bodl. R. S. πατρός κε κακὴν τισαίμεθα λ., quam lectionem a Goettlingio, Hermanno, Muetzellio commendatam recepimus, Par. B. exhibet; πατρὸς etiam Par. D. Ald. Dind. Ceteri Scripti et Editi πατέρος; sed π. μὲν κακὴν Flor. B. π. δὲ κακὴν Med. Iunt. 1. 2. πατέρος κακὴν Taur. Reliqui omnes π. γε κακὴν. At vero κε syntaxis et sententia postulant. Facile autem a librariis sibi dictata scribentibus γ et κ confundi potuerunt, cuius rei exemplum exstat etiam infra v. 170.

vs. 166. γὰρ abest ab Iunt. 1.

Ὡς Φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ἔλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν
φθέγγετο· θαρσήσας δὲ μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης
ἄψ αὐτίς μύθοισι προσήδα μητέρα κεδνήν·

170 Μῆτερ, ἐγὼ κεν τοῦτό γ' ὑποσχόμενος τελέσαιμι
ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δυσανύμου οὐκ ἀλεγίζω
ἡμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.

Ὡς Φάτο· γήθησεν δὲ μέγα Φρεσὶ Γαῖα πελώρη·
εἶσε δὲ μιν κρύψασα λόχῳ, ἐνέθηκε δὲ χειρὶ

175 ἄρπην καρχαρόδοντα, δόλου δ' ὑπεθήκατο πάντα.
ἤλθε δὲ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ
ιμείρων Φιλότητος ἐπέσχετο, καὶ ῥ' ἐτανύσθη
πάντη· ὁ δ' ἐκ λοχεοῦ πᾶσι ᾠρέξατο χειρὶ

VARIAE LECTIONES.

vs. 167. τοὺς δ' ἀνὰ πάντας Flor. C.
Par. D. G. ἔλε δέος Flor. C. D. E. Vat. Par.
E. H. Rehd. Iunt. 1. 2. αὐτῶ Flor. E. sed
in margine est αὐτῶν ab alia manu.

vs. 168. θαρσήσας Par. D. Rehd.,
μέγας Vat.

vs. 169. αἶψ ἂ. Flor. A. E. Bodl.
Rehd. ἄψ δ' αὐτίς Flor. B. αὐτίς Flor. D.

vs. 170. ἐγὼ γεν Vat. Post τοῦτο
abest γ' a Par. D. G. I. Rehd.

vs. 171. πατέρος Ven. Flor. A. B.
D. G. F. Vat. Par. D. E. Steph. πατέρος
τε Iunt. 1. 2. abest γε a Taur. ἀλογίζω
Par. H. Iunt. 1. 2.

vs. 175. γήθησε δὲ Flor. A. E. F.
Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. Trinc.
γήθησεν δὲ θεῶ μέγας Γ. π. Par. B. In
Flor. D. post ὡς φάτο est, ut in
v. 167.

vs. 174. in Flor. D. est, ut in v. 168.
κρύψασα vitiose Par. A. χειρὶν Flor.
A. B.

vs. 175. ἄρπην Par. A. D. G. Ald.
δόλου δ' ὑπεθ. Flor. A.

vs. 178. ἐκ λεχέσιο Vat. meus, quam
item antiquam fuisse lectionem arguunt
Schol. ad h. l. ἐκ λοχέσιο Vat. Goettl.
Ven. (?) ἐκ λοχίσιο Par. E. H. Iunt.
1. 2. ἐκ λέχεος Par. B. ἐκ λόχιο Flor.
D. E. et in margine C. Taur. Vat. Goettl.
in margine, Par. C. D. F. G. I. Bodl.
R. S. Rehd. pro quo ἐκ τε λόχιο le-
gendum suspicabatur Heynius. Sed for-
mam λοχεοῦ, quam cum Scholiis ad h. l.
exhibent Flor. A. B. C. F. Neap. Par.
A. et post Aldum ferme Edd. satis confir-
mant citati a Muetzellio p. 204. Metho-
dus Grammaticus Byzantinus in Etym.
M. p. 59. 45. alius Grammaticus ibid.
p. 742. 51. quique analogiam illustrant
Orio p. 148. 15. seq. Etym. Gud.
p. 520. 566. Etym. M. p. 150. 49.
seq. 509. 47. 656. 27. Schol. A. ad
H. Ψ. 160. Eustath. p. 1682. 56. 1295.
41. seq. πᾶσι τ ᾠρέξατο Flor. A. ᾠρέξατο
Flor. D. item Par. E. sed in margine
ἐδέξατο, quod Medicei quoque margini
adscriptum est et receptum in Iunt. 1. 2.

- σκαιῆ, δεξιτερῆ δὲ πελώριον ἔλλαβεν ἄρπην
 180 μακρῆν, καρχαρόδοντα, φίλου δ' ἀπὸ μήδεα πατρὸς
 ἐσσυμένως ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι
 ἐξοπίσω τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἐκφυγε χειρός·
 ὄσσαι γὰρ ραθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματώεσσαι,
 πάσας δέξατο Γαῖα· περιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν,
 185 γείνατ' Ἐρινυῖς τε κρατερὰς, μεγάλους τε Γίγαντας,
 τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας.
 Νύμφας θ', ἃς Μελίας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 μήδεα δ', ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμήξαις ἀδάμαντι
 κάββαλ' ἀπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,

VARIAE LECTIONES.

vs. 179. πελώρην Flor. C. ἔλαβεν
 Flor. F. Vat. Par. C. D. E. G. Ald.
 Bas. ἔλαβε Flor. C. D. ἄρπην Par. D. G.

vs. 180. μακρὸν Flor. B.

vs. 181. ἔριψε Flor. A. C. D.

vs. 184. πάσας δέξατο Etym. Gud.
 p. 206. πάσας ἐδέξατο unus Bodl. ex
 quo πάσας ἐδ. recepit Goettlingius.
 περιπλομένων δ' ἐνὶ αὐτῶν Flor. A.
 περιπλομένων ἐνιαυτῶν Flor. D. E.
 περιπαρμένῳ δ' ἐνιαυτῶν Par. F. πε-
 रिπλομένῳ δ' ἐνιαυτῶ Etym. Gud. l. c.
 Mombrittium in suo exemplo item sin-
 gulari numero περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ
 invenisse, qui verterit hinc longus sibi
 vertitur annus, censere Muetzellius p. 251
 videtur. In meis omnibus numerus est
 pluralis, quem recte tuitus est ipse
 Muetzellius p. 106 collato etiam Hege-
 sini versu apud Pausan. IX. 29. 1.
 nec mirationem facere is numerus debet,
 cum sacpissime fiat, ut quo anno con-
 ceptus est infans, eo non in lucem
 edatur, sed sequente demum.

vs. 185. γείνατο δ' Ἐρ. Flor. D. E.
 γέινετ' Ἐρ. Etym. Gud. l. c. Ἐρινυῖς,

ut dedimus, plerique SS. et Edd. Ἐρῖνυῖς
 Flor. D. E. Ἐρινυῖς Par. E. H. Iunt.
 1. 2. Goettl. Ἐρινυῖς Par. B. F. Ἐρινυῖς
 Etym. Gud. l. c.

vs. 186. abest a Bodl.

vs. 187. Νύμφας δ' ἃς Vat.

vs. 188. μήδεα δ' ὡς. sic Flor. B.
 C. Med. Vat. Par. A. D. E. G. H. Bodl.
 Iunt. 1. 2. Frob. Goettl. ut opposita
 sibi sint ραθάμιγγες versu 185 et μή-
 δεα hoc versu. μήδεα θ' ὡς ceteri Scripti
 et cum Aldo plerique Edd. ἀδάμαντον
 Par. A. Ald. Iunt. 1. 2. Trinc. cete-
 raeque fere antiquiores Editiones, totum
 sic exhibentes locum: Μήδεα θ' ὡς (vel
 δ' ὡς) τὸ πρῶτον ἀποτμήξαις ἀδάμαντον
 Κάββαλ' ἐπ' (vel ἀπ') ἠπείροιο π. ἐ.
 πόντῳ, Ὡς φέρετ' ἄμ πέλαγος, in qui-
 bus vitiosa haud minus constructio est,
 quam forma ἀδάμαντον.

vs. 189. κάμβαλε Flor. F. Vat. Par.
 E. ἐπ' ἠπ., quod vitium inde ab Aldo
 plurimas Edd. insedit, unus meorum
 Codicum habet Flor. E.; ceteri omnes
 ἀπ' ἠπ., ut iam Iunt. 1. 2. ἀπὸ Flor.
 D. ἀπ' etiam Scholiastes in suo legerat

- 190 ὡς φέρετ' ἄμ πέλαγος πουλὺν χρόνον· ἄμφι δὲ λευκὸς
 ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χρόδος ἄρρυτο· τῷ δ' ἐνὶ κούρη
 ἐθρέφθη. πρῶτον δὲ Κυθήροισι ζαθέοισιν
 ἐπλητ'. ἔνθεν ἔπειτα περιῤῥυτον ἵκετο Κύπρον.
 ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός· ἄμφι δέ ποίη
- 195 ποσσὶν ὑπο ῥαδινοῖσιν ἀέξετο· τὴν δ' Ἀφροδίτην
 [ἀφρογενεϊάν τε θεᾶν, καὶ εὐστέφανον Κυθέρειαν]
 κικλήσκουσι θεοὶ τε καὶ ἄνδρες, οὐνεκ' ἐν ἀφρῶ
 θρέφθη, ἀτὰρ Κυθέρειαν, ὅτι προσέκυρσε Κυθήροισι.

VARIAE LECTIONES.

exemplo. ἡπείρου Flor. D. E. Par. C. F. Trinc. "Ἠπειρος Hesiodo est terra continens opposita insulis et mari. Vide infra v. 582. 964. Ἔργ. 622. Epirum, vel mare Epiroticum significari perpetuam primus Basil. interpres credidit, quem secutus hinc tum alii, tum Graevio, recte oblocutus est iam Clericus, ut nuper I. H. Vossio, Sched. Crit. T. II. p. 566, ἐπ' Ἠπείροιο circa Epirum reddenti, Muetzellius p. 419.

vs. 190. πολὺν C. D. E. F. Par. A. C. F. Rehd.

vs. 191. χρόδος ἄρμῃ τῷ Flor. B.

vs. 192. ζαθέοισι Flor. C. Rehd.

vs. 195. ἐπλητ', ut Guyetus legendum vidit, exhibent Flor. B. C. D. E. Par. C. D. F. G. Rehd. et sic edidit iam Trinc. ἔπλετ' est in Par. B. in ceteris ἔπλετο, ut habent Ald. et praeter Trinc. omnes Edd. usque ad Wolfium.

vs. 195. ὑπαὶ ραδ. Flor. A. Med. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. quod miror placuisse Heynio. Certum est deberi id librariis perpetuam de metro sollicitis.

vs. 196. ἀφρογενεϊάν τε θεᾶν Flor. B. C. D. E. F. Neap. Vat. Par. B. C. D. F. G. I. Rehd. et sic Edd. ante Robinsonum omnes: nam perleve est

illud in Ald. discrimen ἀφρογενεϊάν τε θεᾶν, quae lectio est etiam Parisini A. ἀφρογενεϊάν θεᾶν (sic) Ven. ἀφρογενεϊαν θεᾶν Flor. A. ut Etym. M. p. 179. 4. ἀφρογενεϊά τε θ. Par. II. quod favere videatur correctioni Reizii, Werferi in Act. Monac. II. p. 152. et Thierschii Gr. Gr. § 181. 1. a Goettlingio receptae Ἀφρογενεῖά τε θ., minus utique recedenti a vulgatis, quam a Guyeto proposita, ab Robinsono recepta ἀφρογενῆ τε θ. Sed praecedentibus syllabis duabus brevibus ingratam esse duarum brevium vocalium synizesin haud temere dicit Hermannus in Goettl. Cens. Ceterum magis etiam ingrata, de qua L. Barlaeus cogitavit, synizesis in ἀφρογενεϊαν, Κυπρογενεϊαν. Tum pro altera nominum forma facit auctoritas Clementis Alex. Cohort. ad Gentes p. 15. apud quem ex hoc, ut videtur, loco Venus ἀφρογενῆς τε καὶ Κυπρογενῆς memoratur. Vt ut est, mihi, cum Wolfio, Gaisfordio, aliis spurium versum habenti, potius relinquendus ille visus est, ut plerique eum Codd. exhibent.

vs. 198. αὐτὰρ Flor. E. F. Neap. Par. H. et sic Ald. Bas. Frob. Κυθέρεια Ald. Κυθήρας Etym. Gud. p. 551.

- [Κυπρογενεϊαν δ', ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ,
 200 ἢ δὲ Φιλομμηδέα, ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη.]
 τῆ δ' Ἔρος ἠμάρτησε, καὶ Ἴμερος ἔσπετο καλὸς
 γεινομένη τὰ πρῶτα, θεῶν τ' ἐς Φῦλον ἰούση.
 ταύτην δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἠδὲ λέλογχε
 μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 205 παρθενίους τ' ὀάρους, μειδήματά τ', ἐξαπάτας τε,

VARIAE LECTIONES.

vs. 199. *Κυπρογένειαν δ' ὅτι* Flor. B. F. Vat. Par. A. F. ut fere omnes ante Robins. Edd. *Κυπρογένειαν ὅτι* Par. B. ut Frob. *Κυπρογενεῖαν τε ὅτι* Par. C. *Κυπρογένεια δ' ὅτι* Med. Flor. E. Taur. Vat. Goettl. Schellersh. Par. E. H. I. *Κυπρογένεια θ' ὅτι* Flor. D. *Κυπρογένει' ὅτι* Ven. Flor. A. *Κυπρογένεα θ' ὅτι* Par. G. *Κυπριγένεα δ' ὅτι* Rehd. ut duntaxat non invitis Codd. recipi possit Reizii, Werferi, Thierschii, Goettlingii correctio *Κυπρογένεα δ' ὅτι*, cui tamen post Robinsonum Hermannus ob causam supra memoratam praefendum censuit *Κυππρογενῆ δ' ὅτι*. Equidem spurium haud dubie versum cum Gaisf. Boisson. Dind. ita relinquere malui, ut antiquiores cum Edd. exhibent. Conf. de versu hoc et seq. Commentar. *ὅτι γένετο* Flor. F. Par. B. H. *ὅτι γένοιτο* Par. A. ut Ald. Frob. Trinc. Steph., in qua postrema Ed. pro *ὅτι* est *ὅτι*, ut in Flor. D. *διδ γεννᾶται* Schol. ad H. E. 422. Etym. M. p. 547. 20. Etym. Gud. p. 555. 10. quibus verbis subiecta fuisse videntur in quibusdam exemplis *Κύπρῳ ἐνὶ καλλῆ*, quae pro *πολυκλ. ἐνὶ Κύπρῳ* exstant in Par. B. quamquam apud citatos grammaticos non variatur, nisi quod *περικλύστῳ* pro *πολυκλύστῳ* habent. *ἐνὶ πάντῳ* pro *ἐνὶ Κύπρῳ* Flor. E. Par. A. F. Bodl. Ald. Frob. At Basil. iam *Κύπρῳ* cum interprete.

vs. 200. abest a Par. F. Vulgatam inde ab Aldo lectionem ἠδὲ *Φιλομμηδέα ὅτι*, quam retinendam etiam Hermannus censuit, exhibent Flor. B. Neap. Par. A. F. Sed *μ* non geminato, ἠδὲ *Φιλομμηδέα ὅτι* Flor. C. D. E. F. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. ἠδὲ *Φιλομμηδείαν ὅτι* Par. C. ἠδὲ *Φιλομμηδῆς* Par. B.; καὶ *Φιλομμηδεία ὅτι* Bodl.; καὶ *Φιλομμηδέα δ' αὖ ὅτι* Flor. A. Ven. quod probat Goettlingius. Sed apud Homerum, ubi saepius hoc epitheton Veneris recurrit, semper habet secundam syllabam productam, variantibus tamen ibi quoque Codicibus, cum alii simplice *μ*, alii geminato habeant vocabulum. Satis autem constat, antiquos non nisi pronunciendo geminasse. Conf. Heyn. ad H. Γ. 424.

vs. 201. Ἔρος Par. C. *ἠμάρτησε* Par. G. H. *καλλῆ* Flor. D. Fortasse voluit librarius, vel quisquis auctor huius lectionis fuit, *καλλῆ*.

vs. 202. *γεινομένη* Flor. C. Par. B. D. G. Bodl. *γινόμενη* Flor. E. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. *γινομένη* Bas.

vs. 205. *ταύτην ἐξ ἀρχῆς* Flor. D. *τιμὴν ἔσχεν* Bodl. *λέλογχεν* Flor. B. vs. 204. *ἀνθρώποις* Flor. F. Vat. Par. E. *θεοῖσιν* Flor. A. B.

vs. 205. *μελεδήματα* Flor. C. Par. D. G. Rehd. Vulgatam firmat Cornutus c. 24. p. 198.

τέρψιν τε γλυκερῆν, Φιλότητά τε, μειλιχίην τε.

Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκε,
παῖδας νεκείων μέγας Οὐρανός, οὓς τέκεν αὐτός·
Φάσκε δὲ, τιταίνοντας ἀτασθαλίη μέγα ῥέξαι

210 ἔργον· τοιοῦτο δ' ἔπειτα τίσι μετόπισθεν ἔσεσθαι.

Νύξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε Μόρον, καὶ Κῆρα μέλαιναν,
καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ἔπνον, ἔτικτε δὲ Φῦλον Ὀνειρώων
οὔτινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε Νύξ ἔρεβεννή.

δεύτερον αὖ Μῶμον, καὶ Ὀϊζὺν ἀλγινόεσσαν,
215 Ἐσπερίδας θ', αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῖο
χρύσεια καλὰ μέλουσι, φέροντά τε δένδρεα καρπῶν
καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοπίουσι,
Κλαθῶ τε, Λάχεσιν τε καὶ Ἄτροπον, αἶτε βροτοῖσι

VARIAE LECTIONES.

- vs. 206. *φιλότητα* Par. H.
vs. 207. *τοὺς δὲ πατὴρ ἐπίκλησιν καλέεσκε Τιτῆνας* Flor. F. *Τιτῆνας* Flor. D. *καλέεσκεν* vulgo Edd. cum Codicibus plerisque. *καλέεσκε*, ut habent Iunt. 1. 2. recipiendum duximus e Flor. B. D. E. Vat. Par. C.
vs. 208. *νεκείων* Vat.
vs. 209. *εἶφασκε* Rehd.
vs. 210. *τοῖς δ' ἔπειτα τίσι* Flor. D. *δ' ἔπειτα* Par. C. Post v. 210 in Vat. legitur hic: *ἐκ παιδός περ ἐοῦ: ὡς γὰρ πεπρώμενον ἐστί.*
vs. 211. *τε* abest a Par. B. I. *μόνον* pro *Μόρον* Flor. D.
vs. 212. *ἔτικτε* δὲ abest a Vat. Par. E. et H. *Φίλον* cum v supra scripto. Vat.
vs. 213. *οὔτινι κοιμ.* Flor. D. E. Par. I. *οὔτινι κοιμ.* Flor. F. Neap. Par. A. H. Trinc. *ὡ τίνι* Ald. *ἔρεβαινή* Flor. F. Par. H. *Μῶμον* in Cod. Schellershem. apud Creuzerum in Ep. ad Hermann. p. 170. correctum in *Μῶλον*, ut legit

- et explicare studuit Io. Diaconus. Ὀϊζὺν Flor. F. *ἀλγινόεσσαν* Vat. Par. E. H. I. vs. 215. *κλειτοῦ Ὀκ.* Rehd.
vs. 216. *μέλουσι* Rehd. *μελέοντι* Vat. *καρπῶν* Par. H. Iunt. 1. 2.
vs. 217. *Κῆρας* Par. H. *νηλεοπίουσι* Flor. E. Taur. Par. D. G. I. Bodl. Rehd. Iunt. 1. 2. in Flor. C. supra as scriptum *ους* et in margine γρ. *κλεοπίουσι*, ut est apud Io. Diaconum. Vulgatum firmat Stobaeus Ed. Phys. I. IV. 58. p. 124. et I. VI. 5. p. 168. nisi quod corrupte Cant. priore loco *ἡλεοπίουσι* habet. Quod *νηλιτόπειον* Ἐριννὸν dixit Orpheus Argon. 1562. bene esse *νηλιτοπίουσι* ab Hesiodo scriptum suspicabatur Ruhnkenius, cui ad stipulatus est Heynius in Ep. ad Wolfium. Sed levis, vel potius nulla est haec probum vocabulum et poetæ consilio accommodatum corrigendi causa.
vs. 218. *Κλαθῶ καὶ Λάχεσιν* Par. B. *βροτοῖσιν* Flor. A. F. Iunt. 1. 2.

- γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε,
 220 αἴτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσιν,
 οὐδέ ποτε λήγουσι θεῶν δεινοῖο χόλοιο,
 πρὶν γ' ἀπὸ τῷ δάωσι κακὴν ὅπιν ὅστις ἀμάρτη.
 τίττε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νῦξ ὀλοή' μετὰ τὴν δ' Ἀπάτην τέκε καὶ Φιλότητα,
 225 Γῆρας τ' οὐλόμενον, καὶ Ἔριν τέκε καρτερόθυμον.
 Αὐτὰρ Ἔρις στρυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόνετα,
 Λήθην τε, Λιμόν τε, καὶ Ἄλγεα δακρυόετα,
 Ἵσμίνης τε, Φόνους τε, Μάχας τ', Ἀνδροκτασίας τε,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 219. πεινομένοισι Par. A. Ald. πειρόμενοι Flor. D. E. Par. C. καρτε-
 vs. 220. αἴτ' ἀνδρῶν παραιβασίας τε τέρθυμον Par. II.
 θεῶν ἐφέπουσαι Par. B. θεῶν τε abest vs. 226. ἀλγινόνετα Vat.
 a Vat. qui et παραβασίας. ἐφέπουσιν, vs. 227. Pro Λήθην Ruhnkenius hic
 Οὐδέ ποτε λήγουσι, ut sermoni epico reponerat Ἄτην e v. 250, in cuius
 convenientius cum Hermanno in Cen- locum rursus reducebat Ἀπάτην, ab
 sura Goettlingianae recipere non dubi- ipso expulsam e v. 224. Heynius pro
 tavimus. ἐφέπουσιν exhibet Flor. B. ἀ- Λήθην malebat Λοιμόν, qui alibi quoque
 φέπουσαι R. S. reliqui omnes, ut vulgo cum Λιμόν coniungeretur. Equidem
 Edd. ἐφέπουσαι. vs. 221. οὐδέ ποτε cum Wolfio lubens in vulgata acquiesco,
 etiam Frob. Ceteri Edd. ut Scripti οὐδέ- quam et Scripti omnes et Scholia agno-
 ποτε λήγουσι, sed cum supra scripto scunt. Pro Λιμόν τε est Λοιμόν τε in
 eadem manu σαι Flor. B. δειλοῖο Flor. Med. et Par. II. ut in Frob. Henisch.
 E. λόχοιο Taur. ut habuit etiam in suo Commel. De frequente in his vocabu-
 exemplo Mombritius, reddens: nec locus lis errore monens Muetzellius p. 188.
 insidiis, quas hac posuere, quiescit. ipse in neutram partem certi quidquam
 vs. 222. γ' omisit Stobaeus. τῷ Flor. hic affirmari posse statuit; ceterum vix
 E. Par. I. dubitare sese, quin utrumque iam olim
 vs. 225. Pro Νέμεσιν Io. Diaconus le- in hoc carmine fuerit lectum. Mihi Λιμός
 gisse videtur Μέμψιν, quod vulgatae prac- convenientius poetæ consilio dici proles
 latum ab Heynio Comment. Goetting. T. Eridis videtur, quam Λοιμός. Conf. Ἔργ.
 II. p. 141. in nota, recte Wolfius inter- 28 seqq. 250. Tum Λιμόν tuentur hic
 pretationi deberi censuit, qua Nemesin longe maior pars Codicum et Scholia τε
 explicarunt Grammatici, Hesychius. Νέ- inter Λήθην et Λιμόν omissum in Rehd.
 μεσις, Etym. M. p. 600. 29. Eustath. vs. 228. Reg. Soc. Codex sic exhibet:
 ad II. p. 917. alii. βροτοῖσιν Flor. A. Ἵσμίνης τε, Μάχας τε, Φόνους, Ἀνδροκτασίας τε.
 vs. 226. τε pro τέκε Par. C. κρα- Ἵσμίνης Froh. τε

Νείκεά τε, Ψευδέας τε Λόγους, Ἀμφιλογίας τε,
 230 Δυσνομίην, Ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλησιν,
 Ὀρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
 πημαίνει, ὅτε κέν τις ἐκὼν ἐπίορκον ὁμόσση.

Νηρέα δ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο Πόντος,
 πρῆβύτατον παίδων· αὐτὰρ καλέουσι γέροντα,
 235 οὔνεκα νημερτῆς τε καὶ ἤπιος, οὐδ'ε θεμιστέων
 λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δῆνεα οἶδεν·
 αὐτίς δ' αὖ Θαύμαντα μέγαν, καὶ ἀγήνορα Φόρκυν,
 Γαίη μισγόμενος, καὶ Κητῶ καλλιπάρηρον,

VARIÆ LECTIONES.

ante Φόνους omittunt Par. D. G. Rehd. Φόνους τε abest a Par. I. Pro Φόνους Flor. B. D. Par. C. Trinc. Stephani margo φόβους, quod præferendum L. Barlaeus censuit. Μάχας, Ἀνδροκτασίας τε Flor. A. Par. A. B. C. D. Bodl. Ald. Robins. Μάχας δ' Ἀνδροκτ. Par. II. Μάχας τε Ἀνδροκτ. Par. I.

vs. 229. ψευδέα τε Λόγους Ἀμφιλ. Flor. D. Vat. Par. B. G. Reg. Soc. Trinc. ψευδέα τε Λόγους τ' Ἀμφιλ. Bodl. ψευδειά τε Δ. Ἀμφιλ. Par. E. Varietatem lectionis haud temere Muetzelliuss p. 456. putat hinc ortam, quod nonnulli de auctoritate adiectivi ψευδῆς dubitarent, cum ψεύδῃσι apud Homerum II. Δ. 255 tam possit esse a ψεύδος, quam a ψευδῆς. Conf. Heyn. ad illum locum et Bast. ad Greg. Cor. p. 555. Mihi convenit cum Muetzellio, Λόγους hic sine adiectivo stare non posse: itaque ψευδέας retinendum esse, qua ratione facere videatur hic locus pro Aristarchi de usu adiectivi ψευδῆς sententia.

vs. 230. Δυσνομίην τ' Ἄτην τε Flor. B. Aptissime coniungi Δυσνομίην Ἄτην τε contra Ruhnkenii sententiam, Ἀπάτης

hic ponendum opinati, bene docet Muetzelliuss, collatis loco Solonis apud Demosthenem περὶ παραπρ. p. 422. fin. et Demosthene adv. Aristog. I. p. 772. 25. Ἄτην γε Flor. E. συνήθη Flor. D. ἀλλήλησιν rationi Grammaticæ conveniens recepimus e Flor. B. C. E. Vat. Par. E. Bodl. R. S. Editio-num sic una Basiliensis habet ac novissime Goettl. Ceteri libri SS. et Edd. ἀλλήλοισιν.

vs. 252. ὅτε μὲν τις Flor. E. ὅτι κέν τις Frob. ἐπίορκον Par. F. ὁμόση Flor. C. Rehd.

vs. 253. Νηρέα δ' ἀψ. Sic Flor. A. B. Vat. Par. D. E. G. H. Trinc. Goettl. Reliqui SS. et Edd. Νηρέα τ' ἀψ. γίνατο Flor. A.

vs. 254. ἀτᾶρ Flor. C. Par. D. G. Trinc.

vs. 255. Οὔνεκα Par. G. Ald. νημερτῆς ἐστι καὶ Flor. D. E. Par. C. F. ἤπιος Rehd. θεμιστῶν Flor. B. Par. B. θεμιστῶν Flor. C. Par. D. G. Rehd. θεμιστίων Par. E. θεμιστείων Par. E.

vs. 256. ἤπια Par. B. G. I. Rehd.

vs. 257. αὐτίς δ' αὖ Rehd. Φόρκιν Par. A. Nullus Φόρκον, quamvis passim alibi forma hæc nominis occurrat, unde Φορκίδες. Conf. Heyn. ad Apollod. I. ii. 6 et II. iv. 5. Muetzell. p. 228.

vs. 258. Γαίης μισγόμενος Par. A.

Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ Φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν.
 240 Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγέριτα τέκνα θεῶων
 πάντων ἐν ἀτρυγέτῳ, καὶ Δαρίδος ἠϊκόμοιο,
 κούρης Ὀκεανοῖο, τελέεντος ποταμοῖο·
 Πρωτῶ τ', Εὐκράντη τε, Σαῶ τ', Ἀμφιπρίτη τε,

VARIAE LECTIONES.

B. Ald. *σμιγόμενος* Flor. D. E. Par.

I. *καλλιπάρειον* Bodl.

vs. 259. Ἐριβίην Flor. C. ἀδάμαντα
 ἐνὶ Flor. E. R. S. ἐν Φρεσὶ Flor. C.

vs. 240. ἐγένοντο Flor. C. μεγέριτα
 Flor. E. Par. V. R. S. μεγέριτα ceteri
 Codd. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

Steph. Commel. Heins. Graev. neque
 aliud sibi vult in Flor. D. μεγέτρια,

in Ed. Trinc. *μεγέριτα*. Tum etiam
 Schol. Viet. ad Il. X. 549. ad Home-

ricum *εἰκοσινήριτα* conferens, ex h. l.
 citat *μεγέριτα τέκνα θεῶων*, explicans

θεοῖς ἐρίζοντα; Apud Etym. M. p. 297. 46,
 ubi item agitur de voc. *εἰκοσινήριτα*, cor-

rupte exstat *μεγαίρει τὰ τέκνα θεῶν θεοῖς
 ἐρίζοντα*. Idem autem p. 574. 52. ad

v. *μεγέριτα* diserte ut Hesiodi citat
μεγέριτα τέκνα θεῶων, explicans *με-*

γάλως ἔραστα. Addit tamen ἢ *μέγα ἐρί-*

ζοντα περὶ κάλλους, quae non dubie
 ad alteram lectionem pertinent. Similiter

variatur in Scholiis ad. h. l. unde liquet
 utramque lectionem antiquam fuisse.

μεγέριτα Rob. Krebs. et hoc post Ruhn-

ken. Ep. Cr. I. p. 96 seq. praefereudum
 duxere Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl.

Recte autem alterum tuitus est Muetzell.
 p. 110 seq. exponens, quae multorum in se
 excitant studia, accommodate ad Nereidum
 munera et naturam. Recte idem monet in
 hunc sensum quosdam *τίμιαι* explicasse.
 Conf. Hesych. v. *μεγέριτα* (pro *μεγέριτα*,
 ut Trinc.) Schol. ad h. l. Mihi standum

visum est a maiori parte Codicum, praeser-

tim, quod magis reconditae notionis *μεγέ-*

ριτα non tam facile in locum venire potuit
 τοῦ *μεγέριτα*, quam hoc contra in illius.

vs. 241. *ἀτρυέτῳ* Rehd.

vs. 242. *κούρει* Flor. D. *τελείεντος*
 Flor. B. C. Rehd.

vs. 245. *Πρωτῶ τ'* omnes Codd. ne-
 que aliter Scholiastes legerat. Sed apud

Io. Diaconum est *Πρωτῶ*, quod ἀπὸ τοῦ
προῦθεν ducendum explicat. *Protho*

etiam Hyginus in Praef. Nam Munc-

keri ibi correctio est *Proto*. Reponen-

dum Graevius hic censuit ex Apollod.
 I. ii. 7. desumptum *Κραντῶ*, quia *Πρωτῶ*

recurrat infra v. 248. Wolfio vel hic
 vel ibi substituendum visum est *Πλωτῶ*.

Equidem Nereidis, cui primus hic in
 recensu locus datus est, nomen *Πρωτῶ*

non temere sollicitandum arbitror. *Εὐ-*

κράτη Scripti et Edd. plerique, pro-
 que tuenda hac lectione faciunt etiam

vitiose scripta in Flor. D. *εὐκράτησε*, in
 Par. H. *εὐκράτην τε*. Agnoscitur etiam

εὐκράτη a Schol. ad h. l. iungunturque
εὐκράτη et *Πρωτῶ* apud Apollod. l. c.
 Sed *εὐκράντη τε* exhibent Ven. Flor. A.
 C. Trinc. Steph. margo, receptumque hoc
 a Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Movisse,
 ut Goettlingium, ita alios videtur haud
 conveniens inter omnes Ionicas formas
εὐκράτη ab *εὐ* et *κράω*, pro qua libenter
 Goettlingius, ut ait, *εὐκρήτη* scripsisset.
 Movit utique id me, ut item *εὐκράντη* mal-

Εὐδῶρη τε, Θέτις τε, Γαλήνη τε, Γλαύκη τε,
245 Κυμοθήη, Σπειώ τε, Θοή θ', Ἀλίη τ' ἔρρεσσα,

VARIAE LECTIONES.

lem, quae lectio quin ipsa quoque antiqua fuerit, non dubito, cum, ut ad *Εὐκράτη* spectat explicatio Scholiastae διὰ τὸ εὐκράτους διδόναι τοὺς ἀέρμας, ita ad *Εὐκράτη*, ἀπὸ τοῦ εὐκράϊνω pertineat altera ἢ διὰ τὸ εὐκαθάρτων.

vs. 244. *Εὐδῶρη, Θέτις, Γαλήνη* Par. I. *Θέμις τε* Flor. D. *Γαληναίη τε* Ven. Flor. A., iudice Goettlingio non male, si demas *τε*. Conf. Callim. Ep. V. 6. *Γαλήνη* Frob.

vs. 245. *Κυμοθήη* Par. C. Melior haud dubie forma est vulgata. Conf. Muetzell. p. 418. *Σπειώ τε βοή, Θαλίη τ' ἔρ*. Florentini omnes, Neap. Par. C. II. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Comm. Sed *Σπειώ τε, βοή* (sic) *Θαλίη τ' ἔρ*. Steph. *Σπειώ τε, Θοή, Θαλίη τ' ἔρ*. ceteri Parisini, *Σπειρω τε Θοή Θαλίη τ' ἔρ*. Rehd. *Spio, Thoë, Thaliaque* Bas. interpres et in Scholiis explicatur *Θοή* ut *Nereidis* nomen, unde primus Graevius ita in contextum reposuit. Sed, cum Valcken. ad Ammon. p. 160. scribendum inculcasset *Σπειώ τε, Θοή θ', Ἀλίη τ' ἔρ*. ob similem Homeri versum Il. Σ. 40, *Σπειώ τε, Θοή θ' Ἀλίη τε βοῶπις*, huic paren-dum duxit Gaisf., ut item post Dindorf. et Goettl. *Θαλίη* ut in SS. omnibus exstat, ita explicatur in Scholiis. Itaque sic lectum fuit iam antiquitus, agnosciturque *Θαλίη Νηρηΐς* ab Apione Gloss. Homer. fragm. p. 607. 2. et Proclo ad Hesiodi *Ἔργ.* v. 115. Neque tamen inde sequitur, antiquissimam hanc lectionem fuisse; imo est, ut invecta demum illa ab Aristarcho videatur. Scilicet constat ex Schol. Ven. A. ad Il. Σ. 59. eum in hoc Homeri versu pro *Γλαυκὴ τε Ἀλεια τε* lectum voluisse *Γλαυκὴ τε Ἀλεια*

τε, quod nulla alia de causa voluisse censendus est, quam quod ei in v. seq. reponendum visum erat *Σπειώ τε βοή, Θαλίη τε βοῶπις*. Causam autem huius mutationis ei fuisse probabiliter hanc dicas, quod similiter lectum vellet in Hesiodo *Σπειώ τε βοή, Θαλίη τ' ἔρ*. ut quinquagenarius ad amussim esset *Nereidum* numerus. Scilicet, ut ne essent una et quinquaginta, alii *Κυματολήγη* e *Nereidibus* eliminandam censuerant, verba v. 255. *σὺν Κυματολήγη* explicantes *σὺν κυμάτων λήξει, τούτεστι καταπαύσει*, quorum sententiæ Aristarchus se opposuit, ἔνομα (nomen proprium) esse dicens, teste Scholiasta ad ill. vers. cuius mentem male cepit Valckenarius. Alterius autem consulentis numero quinquagenario rationis, ut ex eo *Θοή* demeretur, Aristarchus auctor extitisse iure videri potest; quam rationem postea multis placuisse docent tot Codd. in quibus est *βοή*. Neque tamen omnibus se probare potuit Aristarchi sententia. Nam *Θοή θ' Ἀλίη τε* nomen suum apud Hom. l. c. tuitae sunt, ut item v. 59. *Ἄλεια*, quae *Thalia* est Virgilio *Aen. V. 826*. *Θοή* etiam nostrorum Codd. haud pauci. Recensentur inter *Nereides* apud Hyginum *Spio, Thoë*, apud Apollod. l. c. *Ἀλίη*. Mihi, quod ineptum epitheton est *βοή* post satis manifestae significationis nomen *Σπειώ*, quodque extra mutationem vel unius literulae refingi *βοή Θαλίη τε* in *Θοή θ' Ἀλίη τε* potest, versus Hesiodi similis exhibendus visus est Homericus. Sed sic vel erunt una et quinquaginta, vel erit alibi demenda una. Illam unam Boissonadius post admissam *Thoën*, ut

Πασιθέη τ', Ἐρατώ τε καὶ Εὐνείκη ῥοδόπηχυν,
καὶ Μελίτη χαρίεσσα καὶ Εὐλιμένη καὶ Ἀγαυή,
Δωτώ τε, Πρωτώ τε, Φέρουσά τε, Δυναμένη τε,
Νησαίη τε καὶ Ἀκταίη καὶ Πρωτομέδεια,
250 Δωρὶς καὶ Πανόπη καὶ εὐειδὴς Γαλάτεια,

VARIAE LECTIONES.

demeret, *Κυματολόγην* non unam esse censuit Nereidum, sed Deam quandam maritimam, cuius munus fuerit fluctus sedandi. Sed vix credas in hoc carmine potuisse commemorari Deam, nec dici unde esset. Aliis *Νημερτής* v. 262. non nomen visum est, sed epitheton *Προνόης* v. 261. cui sententiae item iure multa obiciat. Muetzello demenda *Πρωτῶ* videtur e v. 248. Conf. infra notata ad illos versus. Equidem potius dicam, ubi Veteribus quinquaginta, centum, mille memorentur, non nimis hos premendos esse numeros. Argonautae quidem cum quinquaginta vulgo ferantur, apud Apollon. Rhod. I. quatuor et quinquaginta recensentur et est alius apud alios numerus. Conf. Heyn. ad Apollod. I. ix. 16. ac similiter in quinquaginta filiarum Thestii recensu apud Apollod. I. vii. 8. *numerus non est ad amussin, ut neque cum dicimus mille naves iisse ad Troiam, ut ait Varro de R. R. II. 41.*

v. 246 seq. edidimus, quo ordine sunt in Ven. Taur. Flor. A. F. Par. B. C. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Inverso ordine, quo legisse eos Io. Diaconus videtur, exhibent Flor. B. C. D. E. Par. A. Ald. Trinc. et omnes hinc Edd. vs. 246. *Πασιθόη* Taur. *Ἐνείκη* Flor. E. *Εὐνείκη* Ald. *Εὐνίκη*, quod est apud Apollod. I. ii. 6. praestabilius hinc visum Graevio, Toupio Append. Annot. in Theocr. p. 55. Valckenario ad Theocr.

XX. 1. ac nuperrime Hermanno in Cens. Goettl. Sed pro vulgata facit Codd. omnium auctoritas et est *Εὐνείκη ῥοδόπηχυν ὄνομα Νηρηίδος* apud Etym. M. p. 955. 51. quem vide etiam p. 276. 12. nec non Pseudo-Herodianum Epimerism. p. 227. 1. Ab honesta navigantium contentione et aemulatione sic dictam Nereida recte iam L. Barlaeus censuit. Conf. omnino Muetzell. p. 91 seq.

vs. 247. *Εὐμελίη* Flor. E. *Ἀγαυή* Vat.

vs. 248. *Πρωτῶ* hic post Bened. Aegium apud Thom. Galcum ad Apollod. p. 6. 18 et Liliū Gyraldum II. D. p. 174. E. multis mutandum visum est in *Πλωτῶ*. Recipere Boisson. maluit Graevianum *Κραντῶ*. Possit etiam corrigendum videri *Προθῶ τε*. Sed, cum versus ab omni parte conveniat Homericō II. Σ. 45. non sine aliqua veri specie suspicatus est Muetzell. p. 455. importuna versus illius recordatione vitiatum esse Hesiodicum, qui primitus nomen *Πρωτοῦς* non habuerit, sed aliquod *Δωτοῦς* epitheton ex. c. *Δωτῶ θ' ἡμερῶεσσα*, qua ratione item tollatur una molesta illa Nereis. In re incerta malui versum relinquere, ut omnes illum Codd. exhibent.

vs. 249. *τε* abest a Flor. A. B. D. E. Par. C. E. I. Bodl. R. S. *Νησαίη τ'* *Ἀκτ.* Vat. Pro *Ἀκταίη* temere Dind. *Ἀκραιή*. Post *Ἀκταίη* abest καὶ in Par. II.

vs. 250. *Πανόπη καὶ εὐειδὴς* Γαλ.

- Ἴπποθόη τ' ἑρέσσαι καὶ Ἴππονόη ῥοδόπηχης,
 Κυμοδόκη θ', ἢ κύματ' ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ,
 πνοιᾶς τε ζαθέων ἀνέμων σὺν Κυματολόγῃ
 ῥεῖα πρηνῦναι καὶ ἔυσφύρω Ἀμφιτρίτῃ
 255 Κυμῶ τ', Ἡϊόνῃ τε, ἔυστέφανός θ' Ἀλιμῆδι,
 Γλαυκονόμῃ τε Φιλομμειδῆς καὶ Ποντοπόρειαι,
 Λειαγόρῃ τε καὶ Εὐαγόρῃ καὶ Λαομέδειαι,
 Πουλυνόμῃ τε καὶ Αὐτονόῃ καὶ Λυσιάνασσαι,
 Εὐάρνῃ τε, Φυῖν τ' ἑρατῇ καὶ εἶδος ἄμωμος,
 260 καὶ Ψαμάθῃ, χαρίεσσα δέμας, δίῃ τε Μενίππῃ,

VARIAE LECTIONES.

omnes Codd. Non de nihilo tamen Hermann. in Orph. p. 728. antiquitus fuisse censuit Πανόπειαι καὶ εὐειδῆς Gal. ut est apud Virgil. Aen. V. 240. Panopea virgo. Non solet Hesiodus καὶ seq. vocali producere.

vs. 255. σὺν Κυματολόγῃ Vat. σὺν κύματ' ὀλίγη Par. I. σὺν κύματ' ὀλίγη Par. B. De Κυματολόγῃ conf. supra dd. ad v. 245.

vs. 254. Ρεῖα τε Flor. E. Taur. πρηνῦναι Taur. Ven. Flor. A. B. D. E. Par. B. C. Bodl. Trinc. πρηνῦναι Flor. F. σὺν τε ἔυσφ. Ven. Flor. A. Trinc.

vs. 255. Ἡϊόνῃ τε Flor. E. Par. I. Ἡϊόνῃ τε καὶ ἔυστ. Par. B. τ' ἔυστέφανός θ' Rehd. εὐστέφανός θ' Ἀλ. Par. A. Ald. Ἀλιμῆδι Vat. Εἰλιμῆδι Bodl.

vs. 256. Φιλομμειδῆς τ' αὐ καὶ Ποντ. Flor. A. Trinc. Φιλομμειδῆς τ' etiam Flor. E. F. Par. A. C. D. E. F. G. H. I. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Φιλομμειδῆς τ' Flor. D. Vat. Par. B. Sed est in hoc vocabulo syllaba ante μμειδῆς apud optimum quemque Veterum producta. Conf. Ruhnck. Ep. Crit. I. p. 47. Muetzell. p. 270.

vs. 257. τε abest a Par. I. Ἐναγόρῃ

Flor. E. Pro Λαομέδειαι Scholiasta in suo exemplo habuit Ἀλλομέδειαι, quippe qui exponat: ἡ ἀλλοστρίων ἐν τῷ πλῶ μνήμῃ πραγμάτων. Scilicet orta varietas ex transpositis literis. Sic supra v. 247. ex Εὐλιμένη factum vidimus Εὐμελίνη.

vs. 258. abest a Vat. legitur in Par. E. sed a manu recentiore additus. Πολυνόμῃ Flor. E. F. Rehd. Αὐτονόῃ sed cum supra scripto μ Par. D. Αὐτονόμῃ Ald. Bas.; Interpres etiam *Autonome*. Vulgata firmant Apollod. I. ii. 7. Eustath. ad Od. p. 1153. 53 seq. p. 1566. 56. p. 1610. 17. et convenientius hoc Nereïdī nomen, quam alterum. Conf. Muetzell. p. 265. Pro Λυσιάνασσαι Hermann. Ep. ad Creuz. p. 90. scribendum coniecit Λυσιάνειραι. Goettlingio propius ad fidem esse videtur Ἰσιάνασσαι, quam coniecturam in Goettlingianae Censura ingeniosam vocat Hermannus: attamen ipse iam nil mutandum statuit. Sane vulgatam et omnes Codd. agnoscunt et firmat Apollod. I. c.

vs. 259. Post Εὐάρνῃ abest τε a Par. F. Φυῖ τ' ἑρατῇ Flor. C. Par. F. Rehd.: Φυῖν ἑρατῇ Bodl.

vs. 260. Ψαμάθῃ Trinc. Vitiose sic

Νησώ τ', Εὐπόμπη τε, Θεμιστώ τε, Προνόη τε,
 Νημερτής θ', ἢ πατὴρς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
 αὐται μὲν Νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο
 κοῦραι πενήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι.

- 265 Θαύμας δ' Ὀκεανοῖο βαθυρρέϊταιο θυγάτρα
 ἡγάγετ' Ἠλέκτρην ἢ δ' ὠκεῖαν τέκεν Ἴριν,
 ἡυκόμους θ' Ἄρπυϊας, Ἀελλώ τ', Ὀκυπέτην τε,
 αἱ ῥ' ἀνέμων πνοιῆσι καὶ οἰωνοῖς ἄμ' ἔπονται

VARIAE LECTIONES.

scriptum nomen Nereidis etiam apud Lactant. ad Statium p. 260. Ed. Cruc. *δέμας* abest a Vat. *δέμας ἤτε Μενίππη* Flor. C. Par. D. G. *δέμας ἢ τε Μενίππη* Rehd. *Μελίππη* Par. B. In Par. F. est *Μενίππη* et in marg. *γρ Μελανίππη*.

vs. 261. *Nyso* Lilius Gyraldus. p. 174.

E. *Θεμισώ τε* Par. A. Ald.

vs. 262. Pro *Νημερτής* Heynio ad H. Σ. 46. probabilis videbatur *Νημερτής*. Mira vulgatae forma visa etiam Goettlingio. Sed Homero ibi dicta etiam altera Nereis Ἀψευδής. Est *Nimertis* apud Hyginum, sed ex iotacismo. Fuere, teste Schol. ad. v. 255. qui post *Νημερτής* superfluum θ' existimarent et esse *νημερτής* epitheton *Προνόης*. Id enim Scholiasten voluisse manifestum est ex seq. *προνοουμένη*, quamvis apud eum nunc bis positum exstet *Πατρονόη*, qui vel librarii vel typhotetae error fraudi fuit Valckenario ad Ammon. p. 167, ita ut superiore versu *Θεμιστώ Πατρονόη τε* unice veram lectionem esse statueret. In Veterum illorum sententiam concessit Goettling. ut sic ciecta *Nemerte* numerus Nereidum sit quinquagenarius. Sed est *Νημερτής* Nereidis nomen etiam apud Homerum l. c. ut item Deae nomen apud Empedoclem v. 27. viderique po-

test id latere in *Νεομηρίς* apud Apollod. in Nereidum recensu.

vs. 265. *αὐτοί* Rehd.

vs. 264. *πεντήκοντ' ἀμύμον' ἔργ' εἰδυῖαι* Vat. *ἀμύμον' ἔργ' εἰδ.* etiam Par. B. Fuit, ni fallor, a poeta datum *ἔργα* *Εἰδυῖαι*.

vs. 265. *Θαύμας* Rehd. *βαθυρρέϊταιο* Flor. A. Par. II. *βαθυρρέϊταιο* Iunt. 1. 2. *θυγάτραν* Flor. C. Rehd. Par. G. item D. non *θυγάτρων*, ut ex eo notavit Ruhnkenuis.

vs. 266. *ἡγάγετ' Ἠλέκτρην* Iunt. 1. 2. Frob. ἡδ' ὠκ. Rehd. Ald. ἡδ' ὠκ. Iunt. 1. 2.

vs. 267. *ἡυκόμους δ' Ἄρπ.* Flor. D. E. Par. A. Ald. Ἄρπυϊας, ut exhibent Par. D. G. Bas. scripsimus cum Gaisfordio, Dindorf. Boisson. Goettl. Ἄρπυϊας Flor. D. E. Par. A. B. F. Ald. Frob. Iunt. 1. 2. Trinc. Ἄρπυϊας ceteri SS. et Edd. Ὀκυπέτην, tanquam editum ab Hesiodo nomen Harpyiae citat Apollod. I. ix. 21. Sed assentior Heynio verba illa consenti ab aliena manu esse. Certe apud Apollod. I. ii. 6. ubi plane secundum Hesiodum Thaumantis nuptias et progeniem memorat, nomen est Ὀκυπέτη.

vs. 268. *πνοιῆσι* Par. C. II. Iunt. 1. 2. *οἰωνοῖσιν ἄμ' ἔπονται* Par. B. ἄμ' ἔσποντας etiam Par. II. Iunt. 1. 2.

ὠκείης πτερύγεσσι· μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 269. ὠκείσι πτ. Flor. C. II. Iunt. 1. 2. ὠκείησι Par. G. ὠκείησι Rehd. ὠκείης Ald. Bas. μεταχρόνιαι cum Scholiis h. l. Codd. agnoscunt omnes, sicut lectum vocabulum in aliorum quoque poëtarum carminibus fuisse constat, unde glossae Grammaticorum, Apollonii et Suidae in v., Hesychii in v. μετάρσιος, Etymol. M. 581. 40. μεταχρόνιος explicantium μετέωρος, μετάρσιος, εἰς ὕψος φερόμενος, κοῦφος, quae explicatio utique convenit omnibus in locis, ubi vocabulum etiam nunc exstat. Quod autem apud Apollon. Rhodium plurimis in locis variant Codd. alii μεταχρόνιος, alii μεταχθόνιος exhibentes, quodque sic variatum iam antiquitus fuisse docent Scholia ad II. 589. III. 1150., hinc iam H. Steph. in Lex. T. IV. p. 645 A., μεταχρόνιος haud intelligere se fassus, alteram formam praefendam duxit; Ruhnkensius in Ep. Crit. II. p. 207. item ad μεταχρόνιος offendit, quamvis facile largiens doctiores etiam Graccos depravatam vulgi consuetudinem secutos illud pro μεταχθόνιος scripsisse; Brunckius in Apollonio Rhodio omnibus in locis, ubi μεταχρόνιος legebatur, sed variantibus scriptis, constantiae, ut ait, causa μεταχθόνιος substituit; Heynius in Ep. ad Wolfium, qui in Editione sua μεταχρόνιος, quamvis ipse vix sanum verbum haberet, tamen haud sollicitandum duxerat, μεταχθόνιος dubitationem vix admittere scripsit: in quibus equidem summorum virorum iudicii partim solertiam partim modestiam desidero. Primum enim, cum sit μεταχθόνιος facile intellectu verbum, minus verosimile videtur, in eum locum iam antiquitus immigrasse μεταχρόνιος,

adeo quidem, ut doctiores etiam Graeci in hoc depravatam vulgi consuetudinem sequerentur. Imo contra statuendum videtur, quod iam Apollonii Scholiastae et librarii verbi μεταχρόνιος rationem minus perspectam haberent, eos pro illa scriptura maluisse intellectu faciliorem alteram. Deinde apud Apollonium quidem omnibus in locis, ubi varie scriptum verbum exstat, pariter utrique scripturae convenit memorata supra explicatio Grammaticorum. Attamen, quamvis recte dicatur ibi IV. 1585 et 1568. navis per continentem ferri μεταχθονίη super terram sublimis, non item II. 587. de illa navi in mari medio recte dicitur ὕψου δὲ μεταχθονίη πεφόρητο. Itaque erat, ut non omnibus in locis apud Apollonium constanter ea scriptura servaretur. In versibus etiam incerti poëtae apud Suidam l. c. Τίς γὰρ ἐμοὶ σέο μισθὸς ἐπάξιός, ἦν σε διδάξω Ἴψου ὑπὲρ πόντοιο μεταχρονίην ποτέεσθαι; vix est, ut μεταχθονίην conveniret. Denique verbi χρόνος, sive κρόνος (nam sic antiquitus fuit ante χ receptum) non est nobis hodie satis expedita notio. Quod ait Scholiasta ad h. l. χρόνον etiam pro Coelo veteres dixisse, in eo nugari illum Ruhnken. et Wolf. pronunciarunt: neque magis ego, quam quondam H. Stephanus, tale quid ab uno isto Scholiasta mihi persuaderi patiar. Sed tamen fieri potuit, ut χρόνος seu κρόνος aliquid sublime, μετέωρον, ut est astrorum in Coelo cursus, significaret. Conf. Philemon Osanni 294. p. 206. Ita I. H. Vossio in Ep. Myth. XXXI. χρόνος accipitur per signa coelestia definitum tempus et μεταχρόνιαι h. l. reddi posse videtur zu den Himmels-

270 Φόρκυι δ' αὖ Κητῶ Γραίας τέκε καλλιπαρήους,
 ἐκ γενετῆς πολιᾶς, τὰς δὲ Γραίας καλέουσι
 ἀθάνατοί τε θεοὶ, χαμαὶ ἔρχόμενοι τ' ἄνθρωποι,
 Πεφρηδῶ τ' εὔπεπλον, Ἐνυῶ τε κροκόπεπλον.

VARIÆ LÉCTIONES.

zeichen erhöht; cui viro χρόνος post Etym. M. in v. repetitur a χρόν. Malim equidem conferre cum κραίνω *consummo*, hinc *perficio*, item cum κράνος et aliis a radice κρ ortis: in quibus omnibus inest sublimitatis vel in altum elevationis notio. Est Goettlingio, ut μετανέμιος *celer instar venti*, ita μεταχρόνιος *celer instar temporis*. Sed ea explicatio, quamvis facere ad h. l. possit, certe ad plerosque Apollonii locos non facit, in quibus sublimitatis notio requiritur. In summa fatendum potius, veram nos rationem verbi μεταχρόνιοι h. l. non perspectam habere, quam scripturam hanc non sanam pronuntiare atque inde pro ea μεταχρόνιοι invitis Codicibus recipere.

vs. 270. Φόρκυι Flor. B. Par. C. F. Φόρκυ Bodl. quam formam dativi agnoscit Lascaris in versu infra 555. Pro Γραίας τέκε Goettlingius poetam scripsisse opinatur παῖδας τέκε, quam coniecturam ingeniosam vocat Hermannus in Goettl. cens. videturque ea placuisse etiam Muetzellio p. 451. Codd. nihil variant, videturque mihi sequens in v. 271. δὲ indicare iam h. l. positum a poeta Γραίας fuisse. καλλιπαρήους Flor. E. Taur. Par. I. Reg. Soc. καλλιπαρήους Par. A. ceteri omnes καλλιπαρήους, neque aliter Draco Stratonicensis p. 54. 22. καλιπάρηος lectio fuit Seleuci, potior visa Scholiastae ad h. l. quod etiam supra v. 258. sic dicta Ceto. Habent eam Ed. Farreana et margo Stephani; amplexus est Graecus

vius et hinc ferme seriores, eamque sine haesitatione recipendam scripsit Heyn. in Ep. ad Wolf. quod aspectu foedas Graecas arguat Apollod. II. iv. 2. Scilicet ille post Aeschylum in Prometh. v. 819 seqq. (802 seqq. Ed. Schutz.) refert Graecas fuisse μονόδοντας, unumque tribus communem oculum; sed primo non constat, Hesiodum illas sibi tales informasse: deinde potuere quamvis tales tamen pulcris informari genis, ut Echidna (infra v. 298.) quamvis pro parte serpens. Pro tuenda autem Codicum lectione eximie facit, quod, ut collatis versibus 247. 515. 557. 578. 907. bene docuit Muetzellius p. 446., constans poetae consuetudo fuit eo versus loco filiae vel filiarum epitheton ponere, non matris.

vs. 271. γενεῆς Rehd.

vs. 272. abest τε a Flor. B. Vat. Par. E. H. χαμαὶ τ' ἔρχ. Par. A. I. Ald. χαμαὶ ἔρχ. ἄνθρ. Flor. E. Clerici coniecturam ἐρχόμενοι bene repulit Robins. laudans Homerum II. E. 441. seqq. Conf. citati a Boissonadio Theophyl. Bulg. Ep. 71. Schol. Greg. Naz. p. 15.

vs. 275. Τεφρηδῶ Taur. quod placuit Goettlingio; Πεμφρηδῶ Vat. Goettl. Rehd. et secundum Ruhmken. Par. D. non secundum mihi factam collationem Πενφρηδῶ Flor. C., Μεμφήδην corrupte apud Zenobium I. 41. Πανφηδῶ item corrupte apud Hyginum; Πεφρηδῶ Flor. D. Par. C. Schol. Ven. et Io. Diaconus ad h. l. sicut Eudo-

- Γοργούς θ', αἰ ναίουσι πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῖο,
 275 (ἔσχατιῇ πρὸς νυκτὸς, ἢ Ἑσπερίδες λιγύφωνοι,)
 Σθεινώ τ', Εὐρύαλη τε, Μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα.
 ἢ μὲν ἔην θνητή, αἰ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήρω,
 αἰ δύο· τῇ δὲ μῆ παρελέξατο Κυανοχαίτης,
 ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
 280 τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν,
 ἔκθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

VARIÆ LECTIONES.

cia p. 105. et 288. Schol. Paris. ad Apollon. Rhod. IV. 515. Schol. ad Aeschyl. Prometh. 795. Ed. Schutz. Codd. Tzetzae ad Lycophr. v. 855, quam veriorum formam statuit Heyn. in not. crit. ad Apollod. p. 157., ut sic dicta Graeca fuerit ἀπὸ τοῦ φρίσσειν. Scilicet ille Graecas totas aspectu terribiles sibi informavit, non tam ex Hesiodo, quam e recentioribus. Refertur Scholia et Io. Diaconus ad horrorem, quem mare incutit navigantibus, Barlaeus ad ipsius maris horrorem φρίκα. Plerique autem Codd. Πεφρηθὼ et sic Heraclitus de incredibil. C. 17. cui nominis formae favere videtur prior Scholiorum pars ex utroque libro prolata, ubi quod recte animadvertit Muetzell. p. 447. σωθῆναι ad Πεφρηθὼ pertinet, quemadmodum ναυαγήσαι ad Ἐνωά. τ' εὐπεπλον Stephanus invitis Codd., neque recte. Ἐνωά τε Flor. D. Par. C. II. Iunt. 1. 2. Idem vitium haesit etiam Heraclito et Zenobio II. cc. Apud Schol. Apollonii Rh. 1. c. corrupte est Ἐνωά. κροκόπελον Rehd. vs. 274. Γοργοὺς δ' αἰ Flor. D. E. vs. 275. πρὸ νυκτὸς Vat. Ἑσπερίδες Par. H. Iunt. 1. 2. vs. 276. Σθεινώ τ' Flor. B. C. D. E. F.

Paull. Vat. Par. A. B. C. E. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. et sic est apud Herodian. περὶ μου. λεξ. p. 15. init. vs. 277. αἰ δ' Rehd. ἀγήρω Flor. A. B. E. F. Neap. Vat. Par. B. E. F. H. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Comm. Primus Pasor. ἀγήρω reponendum vidit, ut est in Flor. C. Par. A. C. D. G. εὐγήρω Flor. D. vs. 278. Κυανοχαίτη Flor. E. vs. 279. εἰαρινοῖσιν Flor. A. C. Rehd. Post hunc versum in Neap. Par. A. B. C. Bodl. Bas. legitur versus 288, qui suo loco in his abest. vs. 280. τῆς δ' ὅτι δὴ Flor. C. κεφαλὴν Περσεὺς quidam Scholiorum Pindari ad Ol. XIII. 89. Codices. ἀπεδειροτόμησεν Flor. F. Par. E. H. Frob. Iunt. 1. 2. vs. 281. E Parisino B. recepimus ἔκθορε coniecturam Guyeti, quam probavit Hermann. in Orph. p. 419. in contextum recepere etiam Gaisf. et Dind. ἔξέθορε caeteri SS. et Edd. nec non Schol. Pindari l. c. verboque hoc usus est in re narranda Apollod. II. iv. extr. Id ut serves, crit cum Wolfio Χρυσάωρ contrahendum in disyllabum, quod vocabulum tamen vereor, ut hanc synizesin patatiur. Χρυσάωρ Taur. Ven. Paull. Vat. Par. G. G. Bodl. Ald. Bas. Trinc.

τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὀκσεανοῦ περὶ πηγᾶς
 γένθ'. ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ Φίλῃσι.
 χῶ μὲν ἀποπτάμενος, προλιπὼν χθόνα μητέρα μήλων
 285 ἔκετ' ἐς ἀθανάτους· Ζηγὸς δ' ἐν δάμασι ναίει,
 βροτῆν τε στεροπῆν τε φέρων Διὶ μητίεοντι.
 Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικέφαλλον Γηρυονῆα,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 282. ὅτ' ἄρ' Par. A. B. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *παρὰ πηγ.* Ven. Flor. A. B. C. D. E. Vat. Par. I. Trinc. *παρὰ πηγῶν* Par. G. Rehd. *πηγῶν* etiam Flor. C. Par. D.

vs. 285. γένθ', ut legendum censuit Guyetus, et iam Trinc. scripserat, quem recentiorum Robinsonus et deinde Goettlingius secuti sunt, exhibent Flor. A. Par. A. C. D. F. G. H. I. Satis sic firmata lectio nobis quoque recipienda visa est. De γέντο pro γένετο supra dictum ad v. 199. Minus consueta haec forma librariorum etiam h. l. variationibus ortum dedisse videtur. γένεθ' habent Med. Flor. C. D. E. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2. γίνεθ' est in Par. B. γείνωθ' in Flor. B. Bodl. γείνεθ', ut post Aldum habent, paucis exceptis, Edd., in nullo, quod sciam, Codice exstat, neque stare id alia ratione potest, quam si ἄορ in unam syllabam cogatur, quod fieri posse recte negat Muetzell. p. 67. ἔχων χρύσειον Par. B. ἔχων etiam Flor. B. C. E. F. Par. C. E. G. H. I. Iunt. 1. 2. Trinc. μετὰ φρεσὶ Flor. E. Sic et Par. E. sed margo χερσὶ Φίλῃσιν. Flor. A. Iunt. 1. 2.

vs. 284. χ' ὁ μὲν Vat.

vs. 286. βροτῆν τε Par. C.

vs. 287. τρικέφαλον Γηρ. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *τρικάρηνον* primus Trinc. edidit, hinc Stephanus, ac ceteri deinceps omnes. Scriptum sic exstat in

Flor. A. tum in Flor. F. ubi scriptum τρικέφαλον, margo habet additum ab alia manu *τρικάρηνον*. In ceteris Florentinis est τρικέφαλον, item in Parisinis omnibus, Med. Vat. Neap. Bodl. R. S. Rehd. neque aliter, qui versum citant, Schol. ad Aristoph. Eq. v. 414. Suidas in v. *κυνοκέφαλος*, Lascaris Gramm. L. III. B. III. f. v. Ed. Ald. Similiter infra v. 512. *πεντηκοντακέφαλον* Codd. tantum non omnes: Tum ex Hesiodo populi nomen *Μακροκέφαλοι* citatur a Strabone I. p. 75. B. Harpocrat. et Stephano Byz. in v. *τρισοκέφαλος* ἰδεῖν ὕλοον τέρας etiam Codd. Orphei Argon. 974. (979.) ubi VV. DD. correxerunt *τρισοκάρηνος*. Sed *κάρηνον* et hinc composita nimis nota fuere librariis, quam ut causa excogitari possit, cur pro iis omnes τρικέφαλον, *πεντηκοντακέφαλος* et similia scriberent. Potuit autem de metro sollicitudo facere, ut quemadmodum recentiore aetate VV. DD., sic veteris aevi librariorum unus et alter pro τρικέφαλος scribendum censerent *τρικάρηνος*, et sic porro. Prorsus autem adsentimur Muetzellio, docte hac de re disputanti p. 449 seq. illam de metro sollicitudinem nobis demere debere Homeri et aliorum *Κεφαλλῶν*, *Κεφαλλῆνες*, (Vid. II. B. 651. Od. Ω. 576. Sophocles apud Eustath. p. 1596, 9,) cum eius populi nomen a *κέφαλος* *κεφαλή* repetendum esse consentiant Strabo X.

μιχθεὶς Καλλιρόη κούρη κλυτοῦ Ὀκεανοῦ.
 τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε βίη Ἑρακλεΐη,
 290 βουσι πάρ' εἰλιπόδεσσι, περιρρύτω εἰν Ἐρυθείη,
 ἥματι τῷ, ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους
 Τίρυνθ' εἰς ἱερῆν, διαβῶς πόρον Ὀκεανοῦ,
 Ὅρθον τε κτείναις, καὶ βουκόλον Εὐρυτίωνα,

VARIAE LECTIONES.

p. 699. B. Epaphroditus apud Etym. M. p. 507. 26. Schol. A. ad H. B. 651. Eustath. l. c. et p. 1890. 5. Steph. Byz. v. κράνιοι. Denique rem conficit, citatus item a Muetzellio, versus Aristophanis l. c. πᾶς οὖν Κυνὸς βορᾶν σιτούμενος μάχει συ κυνοκεφάλῳ, ubi dubium non est, quin, metro sic exigente, κυνοκεφάλῳ pronunciarint. Ergo neque nos dubitavimus et hic et infra v. 512. Codicum tantum non omnium scripturam sequi, nisi quod e recentiorum consuetudine, λ etiam scribendo geminantium, τρικέφαλλον et πεντηκοντακέφαλλον scripsimus.

vs. 288. abest a Med. Flor. A. D. F. Par. E. F. H. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. In aliis tum SS. tum Edd. praepostere post v. 279 exstat. Sed cum h. l. exhibent Flor. B. C. E. Vat Par. D. G. I. Rehd. R. S. κλειτῆ Flor. E. abest κλ. a Vat.

vs. 289. ἄρ' abest a Par. C. D. G. Rehd. ἐξενάριξε Trinc. Ἑρακλεΐη Par. H. et hoc velle videtur lectio in Par. A. Ald. Ἑρακλεΐη.

vs. 290. βουσὶν ἐπ' εἰλ. Med. Flor. F. Vat. Par. E. H. Iunt. 1. 2. ut apud Hom. II. Z. 424. εἰλιπόδεσσι Par. B. D. Rehd. εἰλοπόδεσσι Med. Iunt. 1. 2. de qua forma vide Muetzell. p. 205. πολυρρύτω Flor. B. πολυρρείτω Par. A. εἰν Ἐρυθ. abest a Vat. ἐν Ἐρυθ. Flor. E. F. Par. C. Iunt. 1. 2.

vs. 291. περὶ βοῦς Vat. et sic erat in Par. E. sed corrector ι in περὶ delevit.

vs. 295 seq. absunt a Vat. In Par. E. primum aberant, sed post additi sunt. vs. 295. Ὅρθον, quod dedimus, habent Flor. A. B. C. D. F. Neap. Ven. Vat. Goettl. R. S. Par. B. C. D. F. G. Ald. et hinc Edd. deinceps usque ad Robinsonum, qui Ὅρθρον recepit e Bodl. ut iam olim correctum voluerat Guyetus. Alterius formae corruptela est Ὅρθην in Taur. Flor. E. Par. I. Geryonis cani nomen Ὅρθρον tribuunt etiam Schol. ad Pindari Isthm. I. 15. ubi versus citatur, Schol. A. ad H. X. 29. Eustath. p. 1552. 11. 1967. 28. Schol. Platon. p. 427. Bekk. Eudocia p. 159. 214 seq. 256. 376. Ceterum Ὅρθρον non solus habet Bodl. sed sic scriptum etiam in Vat. meo, Rehd. (sed crasa litera ρ) Par. E. item A., qui tamen v. 509. Ὅρθον. Hoc agnoscunt Schol. et Allegor. ad h. I. alterum Schoi. et Alleg. ad v. 527. Variat item in forma nominis Codicum scriptura in Apollod. II. v. 10. Schol. Plat. l. c. Schol. ad Apollon. Rh. IV. 1599. Tzetz. Chiliad. II. 56. 555. Apud Palaephat. c. 40. p. 30. Edd. Gal. p. 75. Fisch. pro vulgato ex corruptela Ὄρος, meliores Codd. cum Schol. B. ad H. Θ. 568. Ὅρθρος. Restitutum hic etiam a

σταθμῶ ἐν ἠερόεντι, πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῦ.

- 295 Ἡ δ' ἔτεκε' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἔοικὸς
 θνητοῖς ἀνθρώποις, οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῶ, θείην κρατερόφρον' Ἐχιδναν,
 ἥμισυ μὲν νύμφην ἐλικώτιδα, καλλιπάρηον,
 ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ἔφιν, δεινόν τε μέγαν τε,
 300 ποικίλον, ὠμηστῆν, ζαθέης ὑπὸ κούβεσι γαίης·
 ἔνθα δέ οἱ σπέος ἔστι κάτω κοίλη ὑπὸ πέτρῃ,
 τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων·
 ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.
 ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρῇ Ἐχιδνα,
 305 ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραος ἡματα πάντα.

VARIAE LECTIONES.

Goettlingio Ὅρθον, Hermannus in Goettlingianae Censura vix posse haberi veram formam ait, quod nimium simile sit adiectivo. Paulo levior mihi illa ratio videtur. Idē pro καὶ Rehd.

vs. 294. ἠερόεντι Flor. F. περὶ κλυτοῦ Par. D. G. περικλυτοῦ Rehd.

vs. 295. ἡδ' ἔτεκε' Par. C. ἡ δὲ τέκεν Par. A. ἡ δ' ἔτεκεν Ald. ἡ δ' ἔτεκεν Trinc. ἀμήχανος Trinc. οὐδὲ ἔοικὸς Par. C. quae possit vera lectio haberi ob digamma.

vs. 296. θεοῖσιν Flor. A.

vs. 297. σπεῖϊ rectius visum H. Stephano Indice in Thesaur. P. II. p. 55. sed vulgatum firmant loci Homeri H. Σ. 402. Ω. 85. ἐν γλαφ. Flor. D. Par. B. C. καρτερόφρον' Ἐχ. Flor. B. Par. F. Frob.

vs. 298. ἐλλικότιδα Par. I. ἐλικώτιδα Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 299. ἥμισυ μὲν νύμφην πέλωρον ἔφιν δ. τ. μ. τ. Flor. D.

vs. 300. ὠμηστῆν Par. B. ὠμιστῆν

Trinc. ζαθέοις Flor. A. Par. B. Bodl. κευθμῶσι Par. F. κεύθμοσι Bodl. quorum prius metri ratio h. l., alterum sermonis usus reprobatur. Fuit enim κευθμῶν, ἄνος, non κεύθμονος. Conf. Od. K. 285. N. 567.

vs. 301—305. in Taur. et Rehd. hoc ordine leguntur 305—305. 301. 302. VV. DD. aliter alii transponendos censerunt. Conf. infra Commentarius.

vs. 301. ἔνθα οἱ Vat. Guyetus corrigendum ἔνθα δὴ οἱ censebat. Sed ferri hoc nequit, cum οἱ digamma habuerit. κάτω abest a Par. D. κοίλην ὑπὸ πέτρῃν Par. B. F.

vs. 305. ἐν δ' ἄρα Par. B. Bodl. δάσαντο Flor. B. D. Neap. Par. A. Bodl. Ald. Trinc. δάσαντα Par. F.

vs. 304. Ἀρίμοισιν Par. B. λυγρῇ Ἐχ. Flor. E. λυγρῶν Ἐχ. Flor. B. Par. B. λυγρῇ Ἐχ. Par. F.

vs. 305. ἀγήραος Par. I. Reg. Soc. Habuit hoc etiam Flor. E. sed ibi corre-

Τῆ δὲ Τυφάονά Φασι μιγήμεναι ἐν Φιλότῃτι,
 Δεινὸν θ' ὑβριστὴν τ' ἄνεμον ἐλικώπιδι κούρη
 ἢ δ' ὑποκουσαμένη τέκετο κρατερόφρονα τέκνα.
 "Ὀρθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατο Γήρουνηϊ"

310 δεύτερον αὖτις ἔτικτεν ἀμήχανον, οὔτι φατειὸν,
 Κέρβερον ὠμιστὴν, Ἄιδεω κύνα χαλκῆσφονον,
 πεντηκοντακέφαλλον, ἀναιδέα τε κράτερόν τε·
 τὸ τρίτον "Ἐδρην αὖτις ἐγείνατο, λύγρ' εἰδυῖαν,

VARIAE LECTIONES.

ctum ἀγήραος, ut habent ceteri omnes scripti, pariterque editi, inde ab Aldo ad Schrevel. cuius vitium editionis ἀγήρατος in alios deinceps migravit, correctum demum a Wolfio.

vs. 306. τῆδε Flor. E. Par. C. Τυφάωνα Ald. Trinc. Steph. Commel. Τυφάεα Ed. Farreana, incertum an ex Codice. Mei quidem omnes Τυφάονα. ἐνὶ φιλοτ. Rehd.

vs. 307. δεινὸν ὑβριστὴν Par. C. δεινὸν δ' ὑβριστὴν Par. I. Post ὑβριστὴν abest τ' a Florentinis omnibus. Par. D. G. H. I. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Comm. ἄνομον, ut Edd. illae, habent Flor. A. B. C. D. F. Med. Neap. Vat. Par. C. D. E. G. H. Bodl. R. S. Rehd. ἄνεμον (sic) Par. I. Docent Scholia iam antiquitus alios ἄνεμον, alios ἄνομον scripsisse. Tueri studuit ἄνομον Muetzellius p. 256 seq. Sed videtur κούρη oppositum sibi postulare ἄνεμον, est que ἄνομος vocabulum magis Atticorum et Oratorum, quam Hesiodi. Tum ut ἄνεμον, oblatum a Flor. E. Par. A. B. F. receptum ab Heinsio et ceteris hunc secutis Editoribus, retineamus, faciunt infra de Typhaone memorata v. 850 seqq. et inprimis. v. 869, ubi pater ille ventorum dicitur. θ' ἐλικ. Flor. C. E. Par. B. C. D. G. Bodl. R. S. ἐλικώπιδα κούρην Par. B.

ἐλικώπιδι κ. Frob. Iunt. 1. 2. ἐλ. νύμφη Bodl. item Flor. C. sed in huius margine est ἦρ. κούρη.

vs. 308. ὑποκουσαμένη quamvis invitiss Codd. scribendum duxi cum Dindorfio et Goettl. ob ὅ secundum. Vid. Hermann. Opusc. I. 535. ὑποκουσαμένη Flor. A. B. F. Frob. Ceteri SS. et Edd. ὑποκουσαμένη. κρατερόφρονα Par. D. Rehd.

vs. 309. "Ὀρθρον Flor. C. D. Par. B. I. Γήρουνηα Flor. C. sed eadem manu supra α scriptum ι.

vs. 310. φατεινὸν Flor. A. Par. B. φαεινὸν Bodl.

vs. 311. ἀίδεο Par. H.

vs. 312. πεντηκοντακέφαλ(λ)ον recepit e Flor. B. D. E. Neap. Vat. Par. A. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd., habentque sic etiam Ald. Iunt. 1. 2. Frob. πεντηκοντοκέφαλον Flor. C. F. Par. C. Rehd. πεντηκοντακάρηνον Flor. A. Trinc. et hinc ceterae Edd. Dictum ab Hesiodo πεντηκοντακάρηνον Cerberum ait Schol. Soph. ad Trachin. v. 1092. Itaque hoc pro altero maluere quidam iam antiquitus, ἀνεδέα Flor. A. ἀναδέα Par. I. abest prius τε a Par. H. I. κάρτερον Rehd.

vs. 315. potest antiquitus fuisse λύγρæ εἰδυῖαν.

- Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ λευκώλενος Ἴηρι,
 315 ἄπλητον κοτέουσα βίη Ἑρακληΐη.
 καὶ τὴν μὲν Δίδος υἱὸς ἐνήρατο νηλεΐ χαλκῷ
 Ἄμφιτρυωνιάδης σὺν ἀρηΐφίλῳ Ἴολλάῳ
 Ἑρακλέης, βουλήσιν Ἀθηναίης ἀγελεύσης.
 ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,
 320 δεινὴν τε, μεγάλην τε, ποδώκεά τε, κρατερὴν τε.
 τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
 ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος κρατεροῖο δράκοντος.
 [πρόσθε λέων, ὅπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα,
 δεινὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.]
 325 τὴν μὲν Πήγασος εἶλε, καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης.
 ἡ δ' ἄρα Φίη' ὀλοῆν τέκε, Καδμείοισιν ὄλεθρον,
 Ὀρθῶ ὑποδμηθεῖσα, Νεμειαῖον τε λέοντα,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 314. θρέψαι Par. A. Flor. E. F. Rehd. μέση Flor. C. F. Vat.
 vs. 315. ἄπλητον omnes SS. et Edd. Par. E. De hoc et seq. v. conf. infra
 neque iusta apparet illud in ἄπληστον mu- Commentarius.
 tandi causa. Conf. supra dicta ad v. 151.
 vs. 316. ἐνήρατο Flor. D. vs. 324. abest a Flor. B. Par. C.
 vs. 317. Ἀμφιτρυωνιάδης Flor. C. Par. ἀποπνέουσα Par. G. ἀπὸ πνέουσα Rehd.
 G. Rehd. Ἄμφιτρυωνιάδης Flor. D. Vat. vs. 325. ἀελλεροφόντης Flor. F.
 Ἀμφιτριονιάδης Trinc. vs. 326 Σφιγγ' ὄλ. Flor. B. C. E.
 vs. 318. Ἑρακλείης Par. I. ἀλεγείης item F. (sed in margine alia manu γρ.
 Par. B. Φίη') Neap. Vat. Par. A. B. D. E. F. φίη' ὄλ. Flor. C. Rehd. ἡ δ' ἄρ' ἀφίκοντο
 vs. 319. ἀμαιμάχετον Par. A. Ald. Trinc. τέκεν κ. ὄλ. Flor. D. Φίη' ὀλοῆν, quod
 vs. 320. ποδώκεάν τε Flor. C. E. Par. primus post Trinc. Graevius restituit,
 G. Rehd. Flor. A. et Scholia agnoscunt. Cognata
 vs. 321. τῆς δ' αὖ τρεῖς κεφ. Flor. B. Bodl. quod quodammodo placuit Hey-
 nio Comment. Goetting. T. II. p. 144. sunt πνίγω, φίγγω, σφίγγω. Α φίγγω
 vs. 322. χιμαίρας Flor. B. antiquiores formae sunt φίγγξ (vid. Plato
 vs. 323. ὅπιθε δράκων Flor. B. ὅπισθε in Cratylō p. 414. H. Steph.) et Boeotica
 δράκων Med. Flor. D. Vat. Par. C. D. φιξ, τικος, unde Φίκιον monti Boeotiae
 E. G. H. Bodl. Hunt. 1. 2. ὅπισθε δὲ δρ nomen. Sc. v. 55. Conf. Muetzell. p. 545.
 vs. 327. Ὀρθῶ Florentini omnes Vat.

τὸν ῥ' Ἦρη θρέψασα, Διὸς κυδρὴ παράκοιτις,
 γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις.
 330 ἔνθ' ἄρ' ὄγ' οἰκείων ἔλεφαίρετο Φῶλ' ἀνθρώπων,
 κοιρανέων Τρητοῖο, Νεμείης, ἢ δ' Ἀπέσσαντος
 ἀλλὰ ἐΐς ἐδάμασσε βίης Ἡρακληίης.

Κητῶ δ' ὀπλότατον, Φόρκυι Φιλότητι μιγεῖσα,
 γείνατο δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνῆς κέυθει γαίης
 335 πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρῖσσε μῆλα Φυλάσσει.
 τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς καὶ Φόρκυος γένος ἐστί.

VARIÆ LECTIONES.

Neap. Par. C. D. E. F. H. I. Ald. et reliquæ Edd. usque ad Robinson. Conf. supra dd. ad v. 509. Νεμεαῖόν τε Par. D. G. Rehd.

vs. 328. τὸν δ' Ἦρη Flor. A. Par. C. Trinc. τὸν Ἦρη Par. G. et nescio an sic profectum ab Hesiodo. κυδρὴ malui ab longe pluribus oblatum Codicibus. Legitur Διὸς κυδρὴ παράκοιτις, ut hfc et Ἔργ. v. 255, ita quoque Il. Σ. 184. ubi nulla ab Heynio Codicum variatio notata est. Hic κυδρὴ est in Flor. C. F. Neap. Par. H. I. Bodl. habentque sic etiam Aldina et reliquæ Edd. ante Graevium, a quo primum κυδρὴ positum, haud perperam quidem, attamen haud satis iustam ob causam, quod κυδρὴ vocem nihili haberet. Vide in hoc redarguentes eum Rubnken. Ep. Crit. I. p. 87. Buttman. Lexil. T. I. p. 206.

vs. 329. γουνοῖσι Flor. D. E. F. Vat. Par. B. C. E. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Νεμείῳ Rehd.

vs. 330. ἔλεφαίρατο, ut Etym. M. p. 529. Rehd. 27. ἔλεφύρετο Flor. E. ἔλεφερέτο Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 331. τρητοῖο Νεμείης Edd. ante Robinsonum, a Basil. aliisque interpre-

tibus redditum *cavernosae Nemeae*. Τρητοῖο nomen proprium primus restituit Robinsonus; sed sic reponendum iam alii viderant. Conf. Boissonadius p. 167. τρητοῖο Flor. D. E. ἀπέσσαντο Par. B. Ἀπέσσαντος Rehd. Iunt. 1. 2.

vs. 332. ἐ abest a Frob. ἐδάμασε Rehd.

vs. 333. citat Lascaris Gramm. L. III. B. VIII. f. v. ut flecti probet non modo ὁ Φόρκυς, τοῦ Φόρκυος, τῷ Φόρκυϊ, sed etiam τοῦ Φόρκυι, τῷ Φόρκυι, agnoscitque hfc Φόρκυ etiam Flor. B. vitiose Φόρκυι Par. F. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. item Bas. ubi tamen interpres *Phorco*. Ceteri autem Scripti et Edd. Φόρκυϊ, pro quo primus Wolfius recte reposuit Φόρκυι. Principio versus ὀπλοτάτω Vat. Mire Guyetus ὀπλότατον nomen habuit proprium.

vs. 334. ἐρεμνοῖς Par. C. κέυθει Flor. C. κεύθμασι Par. B. κεύθμῳσι Par. F.

vs. 336. Κητοῦς τε καὶ Med. Flor. A. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2. Frob. Κητοῦς. κἄκ Par. D. G. Rehd. Κητοῦς καὶ ἐκ Par. B. F. Bodl. Φόρκυος Ven. Med. Par. H. Bodl. Trinc. Steph. ex quibus variationibus colligas fuisse in quibusdam exemplis versum sic conce-

Τηθῆς δ' Ὀκεανῶ Ποταμοῦς τέκε Δινήεντας,
 Νεϊλόν τ', Ἀλφειόν τε καὶ Ἠριδανὸν βαθυδίην,
 Στρυμόνα, Μαίανδρόν τε καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον,
 340 Φᾶσίν τε, Ῥῆσόν τ', Ἀχελώϊον τ' ἀργυροδίην,
 Νέσσον τε, Ῥοδίον θ', Ἀλιάκμονά θ', Ἑπτάπορόν τε,
 Γρήνικόν τε καὶ Αἴσιητον, θεῖόν τε Σιμοῦντα,
 Πηνειόν τε καὶ Ἑρμον, εὐρρέϊτην τε Κάϊικον,

VARIAE LECTIONES.

ptum: τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς τε καὶ ἐκ
 Φόρκυος γένος ἐστί. Venit hoc in men-
 tem etiam Muetzellio, p. 463., sed
 cui totus versus pravis deberi videtur
 Grammaticorum studiis.

vs. 539. abest, ut item sequens versus
 a Flor. F. Par. H.

vs. 540. Ῥῆσόν τε καὶ Ἀχ. Flor. C.
 Par. D. G. Ἀχελώϊον ἀργ. Scripti ple-
 rique et ab Aldo inde Edd. omnes,
 exceptis Gaisf. et Dind. in quibus est
 Ἀχελῶϊον τ' ἀργ. ut scribendum cen-
 suerant Guyetus et Dawes. Misc. Crit.
 p. 170. item Wintertoni Editiones, quae
 Ἀχελῶϊον τ' ἀργ. exhibent, prorsus ut
 habent meliores Codd. Ven. et Flor. A.
 Scilicet omissum τ' a grammaticis vel
 librariis de metro sollicitis, quos latuit
 Ἀχελῶϊον potuisse pronunciando qua-
 tuor syllabis efferi, pariter ut Ἐργ.
 578. πατρῶϊον, sequente Ῥοῖκον, tribus
 syllabis. Apud Homerum quoque II. Φ.
 194. invenias τῷ οὐδὲ κρείων Ἀχελῶϊος
 Φισοφαρίζει. Similiter apud Hesiodum
 in Eois est Μινυῆϊου sequente καὶ qua-
 drisyllabum. Talia autem veteres pro-
 nunciando sic, ni fallor, contrahebant,
 ut tamen post ω vel η sonus τοῦ ι audi-
 retur: at Ἀχελῶϊον vel Μινυῆϊον scribere
 antiquorum nemini, puto, in mentem
 venisset. Conf. Muetzell. p. 96 seq.

vs. 541. Νέσσον τε Flor. C. Par. D.
 G. Rehd. Ῥοδίον θ' omnes Codd. et Schol.
 quamvis secundum Grammaticos scri-
 bendum προπαροξυτόνως fuisset Ῥοδίον.
 Vid. Schol. V. ad II. M. 22. Apion et
 Herodian. apud Eustath. p. 890. init.
 Philoponus apud eundem p. 906. 56.
 Arcadius p. 59. 18 seq. Parendum his
 duxi cum Goettlingio. Conf. Heyn. ad Hom.
 l. c. Ῥοδίον τε Διάκμονα Flor. B. Par. B.

vs. 542. Αἴσιητον Par. F. In θεῖόν τε
 Σιμοῦντα Codd. nihil variant et sic plane
 citat Schol. Ven. ad II. M. 22. Est au-
 tem Σιμοῦντα forma contracta, qualem
 antiquiores scribendo admisisse vix cen-
 seas. Hoc motus Franckius ad II. Hom.
 in Apoll. Del. 56. legendum coniecit
 θεῖον Σιμόεντα: bene, iudice Goettlingio.
 Praeferam equidem, quod Hermannus in
 Censura Goettlingianae proposuit, Σιμό-
 εντά τε θεῖον. Sed hoc antiquitus sic
 scriptum mutandi causa librariis nulla
 esse potuit. Potius dicas scriptum ab his
 Σιμοῦντα, consentibus Σιμόεντα metro
 salvo stare non posse. At vero sic scri-
 ptum antiquiores ita, ni fallor, pro-
 nunciarunt, ac si essent tres syllabae:
 quarum tamen media an plane ut *cy* pro-
 nunciata fuerit, incertum est. Σιμοῦντα
 nihilominus relinquendum duxi.

vs. 545. καὶ Ἑρμον Par. H. εὐρρυτον

Σαγγάριόν τε μέγαν, Λάδωνά τε, Παρθενίόν τε,
345 Εὐήνόν τε καὶ Ἄλδησκον, θεῖόν τε Σκάμανδρον.

Τίτετε δὲ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἰ κατὰ γαῖαν
ἄνδρας κουρίζουσι σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι,
καὶ ποταμοῖς· ταύτην δὲ Δίδος πάρα μοῖραν ἔχουσι·
Πειθῶ τ', Ἀδμήτη τε, Ἰάνθη τ', Ἠλέκτρη τε,

350 Δωρίς τε, Πρυμνώ τε καὶ Οὐρανίη θεοσιδῆς,
Ἴππῶ τε, Κλυμένη τε, Ῥόδειά τε, Καλλιρόη τε,

VARIAE LECTIONES.

Flor. B. Par. B. εὐρείην Flor. E. Par. I. ξὺρείτην Par. A. Froh. Bas. εὐρείτην Flor. F. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Κάυκον Flor. B. Par. B.

vs. 344. Παρθέλλιόν τε Flor. C.

vs. 345. Ἄλδησκον recepimus ex Ven. Flor. A. C. Par. C. D. H. Rehd. Ἄλδισκον Trinc. Ceteri SS. et Edd. Ἀρδησκον, ut habet etiam Venetus Scholiorum exemplar. Sed Cantabrigiense exhibet Ἀρδεῖσκος. Ab iotacismo profectum est, ut Trincav. Ἄλδισκον, ita Bodleiani Codicis Ἀρδισκον. Similes varietates e Dionysii Periegetae Codicibus et interpretibus notavit Bernhardy ad eius poëtae v. 314. p. 597. Attamen mihi quidem dubium non est, quin vera ibi lectio sit Ἀλδήσκειο, favente etiam, si quid video, varietate ibi quorundam Codicum et paraphrasis Ἀλδίσκειο. Tum apud Suidam quoque Ἄλδησκος oppidi nomen, idemque fluminis agnoscitur. Guyetus ab ἕρδω repetiit ἄρδᾶω, ἄρδήσω, ἄρδήσκω, Ἀρδήσκος. Sed potest similiter altera forma ab ἕλδω repeti. Tum incertum est, sitne nomen Graecum, an barbarum. Κάμανδρον Ven. quae videtur utique antiquior forma fuisse.

vs. 347. κουρίζουσί σὺν Ἀπόλλωνι

ἄνακτι, quam lectionem observatio digammi commendat, exhibent Flor. B. C. D. Neap. Vat. Par. A. C. D. E. G. H. I. Bodl. Ald. Bas. Froh. Iunt. 1. 2. recepere etiam Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. κουρίζουσι καὶ σὺν Ἀπ. ἄν. Par. B. κουρίζουσιν Ἀπόλλωνι ξὺν ἄνακτι Ven. Flor. A. E. F. Par. F. R. S. Trinc. et hinc Edd. ante Gaisf.

vs. 348. Δίδος παρὰ Par. B. G. H. I. Rehd. περὶ Δίδος Flor. F. ἔχουσιν Flor. A. C. F. Vat. Par. E. Iunt. 1. 2.

vs. 349. Ἀτμήτη Par. C. Ἀδμήτη τ' I. Flor. B. Ἰάνθη Par. B. Est *Ianthe* puellae nomen etiam apud Ovid. Met. IX. 714.

vs. 350. Οὐρανίη Rehd.

vs. 351. Κταμένη τε Flor. B. Κλυμένη, Ῥοδία τε Flor. E. Ῥοδία τε etiam Flor. C. E. F. Neap. Par. A. D. E. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. et Edd. fere omnes ante Gaisf. Ῥοδία τε Par. G. Ῥόδειά τε, quod ex H. in Cer. v. 419. restituendum vidit Ruhnck. ad eum locum, plane exhibent Flor. A. B. D. Vat. Par. B. C. F. et sic legerant Pylades Brixianus Geneal. L. III. p. 469, et Gyraldus H. D. p. 175. A. Καλλιῤῥόη τε Rehd. Bas.

Ζευξώ τε, Κλυτίη τε, Ἰδυϊά τε, Παισιθόη τε,
 Πληξαύρη τε, Γαλαξαύρη τ', ἔρατῆ τε Διώνη,
 Μηλόβοσις τε, Θόη τε καὶ εὐειδῆς Πολυδάρη,
 355 Κερκίης τε, Φυῖν ἔρατῆ, Πλουτώ τε βοῶπις,
 Περσηίης τ', Ἰάνειρά τ', Ἀκάστη τε, Ξάνθη τε,
 Πετραίη τ' ἑρόεσσα, Μενεσθῶ τ', Εὐρώπη τε,
 Μῆτις τ', Εὐρυνόμη τε, Τελεσθῶ τε κροκόπεπλος,
 Χρυσήϊς τ', Ἀσίη τε καὶ ἡμερόεσσα Καλυψῶ,

VARIAE LECTIONES.

vs. 352. Κλυτίη τε, Εἰδυϊά τε Flor. A. Bodl. quae lectiones natae ex ignoratione digammi. Conf. infra v. 960. Muetzell. p. 229. Ἰδυϊά, Παισιθόη τε Par. G. Rehd. Παισιθόη τε etiam Flor. F. Vat. Par. C. D. E. H. Ex Scholiis ad h. l. liquet varias lectiones fuisse Παισιθέη, Παισιθόη et Παισιθόη, quae scripturae commodam singulae explicationem habent. Vid. Muetzell. p. 217. 468.

vs. 355. Πληξαίρη Vat. Γαλαξαύρη Flor. D. Γαλαξάρη Vat. Γαλαξάρη Par. B. Γαλαζόρη Flor. F. Par. E. Γαλαξόρη θ' Par. H. Guyetus tentabat Μαλαξαύρη, praeter necessitatem. Cognata χαλάω et γαλάω, γαλάζω, γάλαξις. τε ante ἔρατῆ Flor. C. D. E. et sic, inde a Commelino, Edd. pleraeque ante Robinsonum, qui ex Ald. aliisque antiquioribus τ' ἔρατῆ restituit. Διώνη a Vat. abest. Διόνη Par. E.

vs. 354. θοή τε Par. A. F. H. Ald. Iunt. I. 2. Frob. εὐηδῆς Flor. A.

vs. 355. Κερκίς Vat. Κερκὺς Par. H. Κερκίης Iunt. I. 2. Frob. ἔρατῆν Par. A. Ald. Bas. Πλουτή τε Flor. F. Par. H.

vs. 356. Περσηίης τ' ἑρόεσσα, Ἀκ.

R. S. Ἰγάνειρά τε Par. I. Ξανθή τε Par. H.

vs. 357. Πετρήη Flor. D. Πετραίης Trinc. ἑρώεσσα Rehd. Μενεθῶ Flor. A. Μενεστώ Ven. et hinc Goettling. contra quem docta est Muetzelli p. 149. de nominibus femininis in ὠξευντιβυς disputatio.

vs. 358. Μῆτις, Εὐρον. Flor. E. Par. I. Εὐρυνόη Vat. Τελεθῶ Flor. E. τελετώ Flor. D. Par. I. τελεστώ Ven. Taur. Med. Vat. Par. E. H. Bodl. Rehd. in margine, Iunt. 1. 2. Frob. Recepit hoc Goettlingius: at tuitus vulgatam est Muetzelli l. c. cui ductum nomen a τελεσθῆναι videtur. κροκόπωλος Flor. D.

vs. 359. Χρυσήϊς, quod Nymphae nomen habet Hom. II. in Cer. 421. etiam Hesiodo restituendum duxi cum Hermannō, Gaisf. Dind. Goettl. praesertim proxime accedente ad hanc lectionem aliquot Codicum scriptura. Namque est χρυσήϊς θ' (sic) in Par. H. Κρυσήϊς τ' in Ven. Flor. A. F. Par. E, ut in Iunt. 1. 2. Frob. agnoscuntque id Scholia ad h. l. Κρυσήϊς τ' in Flor. E. Taur. Par. I. Κρυσίη τε in Flor. C. D. Favent etiam, quae, ducta item, ut videtur, e Codicibus, nomina exstant apud Pyladem Brixianum L. III. p. 469. Chrescis, apud

- 360 Εὐδάρη τε, Τύχη τε καὶ Ἀμφιρῶ, Ὀκυρόη τε,
καὶ Στυξ, ἣ δὴ σφραυ προφερεστάτη ἐστὶν ἀπασῶν.
αὐται δ' Ὀκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο
πρεσβύταται κοῦραι· πολλάί γε μὲν εἰσι καὶ ἄλλαι.
τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι ταυόσφυροι Ὀκεανῖναι,
365 αἱ ῥα πολυπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης
πάντη ὁμῶς ἐφέπουσι, θεῶν ἀγλαὰ τέκνα.
τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες,
υἱέες Ὀκεανοῦ, τοὺς γείνατο πότνια Τηθύς
τῶν ὄνομ' ἀργαλέον πάντων βροτῶν ἄνδρα ἐνίσπειν,

VARIAE LECTIONES.

Lilium Gyraldum Dial. Deor. hist. p. 175.
B. *Chrysis*. Quod Heynio placuit, *Κρη-
σιῆς τε* est in Flor. B. Par. B. Bodl.
Mombritius etiam *Creseis*. *Κρησιῆς τε*
Vat. *Criseisque* Basil. interpres; *Κρησιῆς*
Trinc. Boissonadius post Naeckium in
Choerilo p. 125. praefendum ac reci-
piendum duxit *Κρησιῆς τ*. Aldina le-
ctio *Κρησιῆς τ'*, ab Edd. usque ad Gaisford.
retenta, in Codd. exhibetur Neap. Par.
A. C. F. G. Reg. Soc. Est *Κρησιῆς τ'* in
Vat. Goettl. Rehd. Par. D. item in glossa
Par. G, ubi explicatur ὁ κόρος.

vs. 360. Ἀμφιρῶ Par. B. Ἀμφυρῶ
Iunt. 1. 2. Frob. Legendum Guyetus
coniiciebat Ἀμφιρο', Ὀκυρόη τε praeter
necessitatem. Minus etiam probabiliter
Goettlingius, in Ἀμφιρῶ propter corre-
ptam scilicet mediam haerens, vitiosae
Iuntinarum lectioni tantum tribuit, ut le-
gendum opinaretur Ἀμφυρῶ, Κρυερή τε
vel tale aliquid, merito ob id reprehens-
us ab Hermanno.

vs. 361. ἣ δὲ σφέων. Par. I. ἣ δὴ
σφέων Rehd. ἀπασῶν Vat. ἀπασῶν
Par. B.

vs. 365. γέμεν Frob.

vs. 364. τρεῖς γὰρ Flor. D. Par. C.
τρισχίλια γὰρ ἔασι Flor. B. τρισχίλια
γὰρ εἰσι Par. G, τρισχίλιαί ἐσι (sic) Par.
D. τρισχίλια εἰσὶ Rehd. ταυόσφυροι
Flor. B. ταυόσφύροι Par. E. Ὀκεανῖναι
scripsimus cum Par. G. H. I. Iunt. 1. 2.
Dind. Goettl. Ὀκεανίδες habent Flor. B.
Par. B. ut Scholia ad Pindari Ol. V. 1.
Ceteri SS., ut fere Edd. Ὀκεανῖναι.

vs. 366. ἐφέπουσαι Flor. C.

vs. 367. τόσσον δ' Flor. D. καναχη-
δὸν Par. D. G. Rehd.

vs. 368. υἱες Par. I. Ὀκεανοῦ Par. D.

vs. 369. βροτῶν Iunt. 1. 2. ἄνδρα ἐν-
σπεῖν scripsimus cum Par. G. I. Taur.
Rehd. probatum etiam Muetzellio p. 51.
pro vulgato ἐνίσπειν. Offensus hiatus Fran-
cius. ad Callim. p. 104. tentavit ἄνδρα
γ' ἐνίσπειν invitis Codicibus et praeter
necessitatem. Habet ἄνδρα ἐνίσπειν Med.
ἄνδρ' ἐν' ἐνίσπειν Ven. pro quo vitiose
Trinc. ἄνδρ' ἐν' ἐνίσπειν. Manasse Veneti
lectionem e coniectura recente indocti
hominis, qui poetarum Veterum sermo-
nem non nosset, facile assentimur Muet-
zellio l. c. Ex illa autem lectione for-
matum et receptum a Goettlingio ἄνδρ'

370 οἱ δὲ ἕκαστα ἴσασιν, οἱ ἂν περὶ ναιετάσιν.

Θεία δ' Ἡελίον τε μέγαν, λαμπρὸν τε Σελήνην,
Ἡῶ θ', ἢ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισι Φαεΐνει,
ἀθανάτοισ τε θεοῖσι, τοῖ Οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
γείναθ', ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίωνος ἐν Φιλότητι.

VARIAE LECTIONES.

ἐνενικῶν probaturum opinamur neminem, cum hoc sit *conviciis incessere*.

vs. 370. ἕκαστα ἴσασιν scribendum duximus cum Eustathio ad Dionysium Perieg. v. 644. Habuit enim ἴσασιν digamma, ex cuius ignoratione natum est librariorum ἕκαστοι, ut habent Codd. Hesiodi omnes et hinc Edd. οἱ δ' ἕκαστοι Par. H. ἴσασιν cum Eustathio Flor. A. C. D. E. F. Vat. Par. C. E. II. Trinc. Iunt. 1. 2. Steph. recentiorum etiam Wolf. Gaisf. Boisson. Dind. ἴσασ' Flor. B. Par. B. Ceteri SS. et Edd. ἴσασι. οἱ ἂν περὶ. Flor. E. Taur. οἷς ἂν περὶ. Flor. B. οἷς ἂν περὶ. Par B. ὅσοι περὶ. Ven. Med. Vat. Par. E. II. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. margo. ὅσοι περ ναιετ. Flor. A. F. quorum ille ναιετάσιν, hic ναιετάουσιν. οἱ ἂν Rehd. Ceteri SS. οἱ ἂν ut Ald. et hinc ferme Edd. usque ad Goettlingium, qui ὅσοι maluit. περὶ ναιετάσιν Rehd.

vs. 371. Θεῖαν vitiose Schol. Eurip. ad Phoen. v. 179. p. 650. Valck. et Scholiorum Hesiodi Cod. Cantabr. in Ed. Basil. p. 251. Θεῖη et λαμπρὴν scripsit Goettlingius. Θεῖη recipiendum visum etiam Heynio ad Pind. Isthm. V. 1. Sed refragantur tum omnes Hesiodi Codd. tum citantes versum Ammonius v. ἡμέρα, Scholia Vet. ad Pind. Ol. VII. 72. ad Isthm. l. c. Schol. ad Apollon. Rh. IV. 54. Eustath. p. 1327. 57. Longum & finale in huiusmodi nominibus propriis

antiquioribus mirationem facere non debet. Vide, quem docte de hac re disputans Muetzellius p. 140 seqq. citat, Grammaticum Veterem apud Schaeferum ad Greg. Cor. p. 694. Est λαμπρῆς in Solonis Elegis apud Plutarchum in Vita Solonis c. 3. inter omnes Ionicae dialecti formas. Similiter Μαῖρα et Μαῖραν apud Hom. Il. Σ. 48. Od. Λ. 526.

vs. 372. Ἡῶ θ' ut Ald. et cett. etiam Trincavellus h. l. qui supra v. 18. rectius Ἡῶ dederat. In Collatione mea Florantinorum ad Editionem facta D. Heinsii, 1605. ubi Ἡῶ θ', haud magis quam in illa Parisinorum, facta ad Loesnerianam, ubi secundum Robinsoni correctionem est Ἡῶ θ', aliquid enotatum inveni varietatis, quam tamen adesse verisimile est. Ἡῶ θ' est in Rehd. Conf. supra dd. ad v. 18. ἐπιχθονίοισι Flor. C.

vs. 373. ἂν ἀθανάτοισ τε θεοῖς Vat. ἀθανάτοισ θεοῖς Par. A. θεοῖσι τοῖ, ut scribendum Wolfius putabat, e Flor. B. recepi. Ceteri omnes θεοῖς, τοῖ. ἔχουσιν Flor. A. Rehd.

vs. 374. ὑπευνηθεῖσ' Aldina primum et hinc praeter Iuntinas Edd. ceterae usque ad Robinsonum, qui ὑποδμηθεῖσ' ex suis Codd. restituit. Sic etiam cum Pindari Schol. ad Ol. l. c. omnes mei Codd. nisi quod ὑποδμηθεῖσα Flor. E. F. Par B. Rehd. ut habent etiam Iunt. 1. 2.

- 375 Κρείω δ' Εὐρυβίη τέκεν ἐν Φιλότῃ μιγεῖσα
 Ἄστραϊόν τε μέγαν, Πάλλαντά τε, δῖα θεάων,
 Πέρσῃ θ', ὃς καὶ πᾶσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνησιν.
 Ἄστραϊώ δ' Ἦως ἀνέμους τέκε καρπεροθύμους,
 ἀργέστην Ζέφυρον, Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον,

VARIAE LECTIONES.

vs. 375. Cum sit Titanis nomen Κρεῖος, de quo dictum supra ad v. 134., Εὐρυβίη autem nomen Deae, Ponto Terraque genitae (supra v. 239) dubium quidem non est, quin vera hic lectio sit, a Commelino iam in Annotatione commendata, a nobis post Gaisford. Boissonad. Dind. recepta, faventibus Schol. ad h. l. et Apollod. 1. 2. Κρεῖω δ' Εὐρυβίη: Codicum tamen nullus, quod sciam, sic plane exhibet. Nam Κρεῖω Flor. C. D. Par. C. D. Bodl. Κρεῖω Par. B. F., Κρίω Flor. A. B. E. F. Par. II. I., Κρίω, ut Goettl. Parisini ceteri, Vat. R. S. τ' Εὐρυβίη Flor. F. Εὐρυβίη Flor. A. B. C. D. Par. B. D. H. Εὐρίη Flor. E. Par. I. Editionum Ald. et Trinc. Κρίω δ' Εὐρυβίη; Frob. Iunt. 1. 2. Κρίω τ' Εὐρυβίη. In Bas. primum apparet Κρίω δ' Ευρυβίη redditumque Crio Eurubiae peperit. Secundum eandem lectionem Mombricitus: *Haud secus Eurubiae peperit tria pignora Crio*. Servatum vitium in Commeliniana et Heinsiana: Pasor etiam in Ind. Κρίω *feminae nomen*. Fuerat tamen iam a Stephano editum Κρίω δ' Εὐρυβίη, quod deinde receptum a Schrevelio, Graevio, Krebsio, Robins. Wolfio. Schmidius et Wintononus miro errore Κοίω δ' Ευρυβίη. τέκεν ἐν φιλ. quod dedit cum Goettl. obtulerunt Flor. A. B. C. Med. Ven. Vat. Par. B. D. E. G. H. I. Rehd. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. margo τέκεν φιλ. Flor. F. τέκ' ἐν φιλ. Bodl. ceteri SS., ut ferme Edd. τίκτην φιλ.

vs. 376. μέλαν pro μέγαν per errorem Gaisf. et Dind.

vs. 377. Πέρσῃ ὃς Par. D. Rehd. ὃς πάσαισι Paull. Flor. A. Trinc. Steph. margo. ὃς πάσῃσι Flor. B. (sed. πάσῃσι ex correctione et καὶ crasum est) Par. B. ὃς γε πάσῃσι Bodl. Videntur ad καὶ offendisse, quod tamen post relativum frequens. Confer citatos a Muetzellio p. 52. versus infra 457 seq. 909 seq. Placuit ὃς πάσῃσι tamen etiam Goettlingio, verito scilicet, ut possit πᾶσι de duobus accipi. Sed neque sic accipi hic necesse est. ἰδμοσύνησι Flor. C. Vat.

vs. 378. Ἄστραϊή Flor. D. καρπεροθύμους Flor. E. καρπερόθυμος Par. C. Sed in margine γρ. καρπεροθύμους.

vs. 379. Ἀργέστην, Ζέφυρον Vat. Par. C. E. Bodl. Ald. Bas. Frob. Trinc. Steph. quos secutus Goettlingius, ut diversos *Argesten* et *Zephyrum* etiam Mombricitus habuerat. Nobis potior habita auctoritas Acusitai apud Schol. ad h. l. ἀργέστην Zephyri epitheton censentis, ut est haud dubie infra v. 870. Confer docte de ventorum apud Epicos numero disputantem Muetzellium p. 470 seqq. Βορέων Par. D. G. Iunt. 1. 2. Βορέην τε αἰψ. Par. H. Βορέην αἰψ. Par. C. Βορέην λαίψηροκέλευθον Par. A. II. Ald. Bas. Frob. Βορέην τε λαίψηροκ. Med. Iunt. 1. 2. Steph. margo. Βορέην τ' ἐψηρο. κέλευθον Trinc.

- 380 καὶ Νότον, ἐν Φιλότητι θεὰ θεῶ εὐνηθεῖσα.
 τοὺς δὲ μετ' ἀστέρα τίκτεν Ἐωσφόρον Ἑριγένεια,
 Ἄστρα τε λαμπετόωντα, τά τ' Οὐρανοῦς ἐστεφάνωται.
 Στυξ δ' ἔτεκε Ὀκεανοῦ θυγάτηρ, Πάλλαντι μιγεῖσα,
 Ζῆλον καὶ Νίκην καλλίσφυρον ἐν μεγάροισι
- 385 καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην, ἀριδείκετα γείνατο τέκνα.
 τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἔδρη,
 οὐδ' ὁδὸς, ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύη,
 ἀλλ' αἰεὶ παρ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἐδριόωνται.
 ὡς γὰρ ἐβρούλευσε Στυξ ἄφθιτος Ὀκεανίνῃ

VARIAE LECTIONES.

vs. 380. θεὰ θεῶ oblatum a Med. Flor. A. C. D. E. F. Ven. Taur. Vat. Par. C. E. F. Rehd. Iunt. 1. 2. Trinc. praeferendum duxi cum Goettlingio vulgatae lectioni θεῶ θεῶ, tum quod, ut bene vidit Muetzellius p. 68. mirificos versui numeros addit concinna sonorum varietas, tum quod similis prorsus est collocatio verborum infra v. 405. Conf. et 654. Scut. v. 6.

vs. 381. Ἄστραίῳ τέχ' Ἐωσφόρος Flor. B. Ἐωσφόρος etiam Par. B. Bodl.

vs. 382. abest a Par. F. οὐρανοῦ Par. II. ἐστεφάνωσεν. Flor. A.

vs. 385. δ' ἔτεκεν παῖς Ὀκεανοῦ Πάλλαντι Flor. B. δ' ἔτεκεν παῖς Ὀκεανοῦ θυγάτηρ Παλλ. Par. B. δ' ἔτεκεν etiam Flor. D. Par. C. Rehd. Iunt. 1. 2. δὲ τέκεν Vat. Par. E.

vs. 384. Νείην Flor. B. Vat. Par. B. C. E. Bodl. ut iam Ald. et Bas. quam lectionem docte adstruit Muetzell. p. 196 seqq. maxime citatis Bacchylide Anth. Pal. VI. 513. I. Apollod. 1. 2. ubi Νίκη, et Latinis, Hygino p. 10. Servio ad Aen. VI. 131. Lactantio Placido ad Statii Achill. III. 85.

ubi Victoria Pallantis et Stygis filia memoratur. Verum et tota fabulae ratio Νίκης mentionem hic requirit. καλλίσφυρον Frob. πολύσφυρον Med. Par. B. Iunt. 1. 2. μεγάροισιν Flor. A. C.

vs. 385. Βίη Vat. Rehd.

vs. 386 et seq. in Par. B. inverso ordine leguntur. τῶν δ' οὐκ ἔστ' ἀπ. Flor. B. ἀπάνευθεν Iunt. 1. 2. δρόμος Par. II. Iunt. 1. 2. ἔδρη Par. G.

vs. 387. οὐδ' ὁδοῦς ὕπη δι' ἐκείνων θεὸς ἡγεμονεύει Vat. apud Goettl. et in margine γρ. μετ' ἐκείνους ὕπη meus Vat. ὕποι Par. II. Iunt. 1. 2. κείνος θεὸς Flor. A. D. ἡγεμονεύη recepimus e Flor. D. Coniunctivum hic requiri recte docuit Hermannus in Cens. Goettl. Wolfio post Guyetum placuerat ἡγεμονεύοι. Sed optativo locus hic non est, ut neque indicativo, quamquam Codd. tantum non omnes ἡγεμονεύει exhibent.

vs. 388. παρὰ Ζηνὶ Rehd. παρ' Ζηνὶ SS. et Edd. plerique; παρ Ζηνὶ rectius Vat. Par. G. Trinc. et recentius Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. ἐδριέωνται Par. E. Bodl.

vs. 389. Ὀκεανίη Par. G. Ὀκεανίην Ald. Ὀκεανίνην. (sic) Trinc.

- 390 ἡματι τῷ, ὅτε πάντας Ὀλύμπιος ἄστεροπιτῆς
ἀθανάτους ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς μακρὸν Ὀλυμπον.
εἶπε δ', ὃς ἂν μετὰ εἶο θεῶν Τιτῆσι μάχοιτο,
μή τιν' ἀποβραῖσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
ἐξέμεν, ἣν τὸ πάρος γε, μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι·
- 395 τὸν δ' ἔφραθ', ὅστις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἦδ' ἀγέραστος,
τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν, ἧ θέμις ἐστίν.
ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στύξ ἄφθιτος Οὐλυμπόνδε
σὺν σφοῖσιν παίδεσσι, Φίλου διὰ μῆδεα πατρός.
τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.
- 400 αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμενοι ὄρκον,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 391. ἐκάλεσε Flor. A. D. Vat. Par. C. E. Rehd. Trinc. ἐκάλεσσαν Frob. ἐς μακάρων Ὀλυμπον Flor. A. Trinc.

vs. 392. ἂν abest ab Oporini Ed. θεῶν Trinc. Τιτῆσι Ald. Trinc.

vs. 395. ἀποβραῖσειν Flor. E. Vat. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. ἀπορήσειν Oporinus, Basileensem secutus interpretem, qui reddiderat *non cariturus sit muneribus*. Pro illo Guyetus metri causa scripsit ἀποβρήσειν. A Wintertono receptum in Ed. ἀπορήσειν correctum est in annotatione. δὲ ἕκαστον abest a Par. B. δ' ἕκαστον Flor. B. Par. C. δ' ἕκαστον Par. G. Rehd.

vs. 394. Hermannus apud Franck. ad Hom. II. in Merc. 478 et in Cens. Goettl. scriptum a Poëta fuisse putat ἦν τὸν ὡς τὸ πάρος περ ἐν 29. θεοῖσι; at fatetur tamen posse ferri vulgatam. Codd. non variant, nisi quod γε abest a Flor. C. Par. D. G. Rehd. θεοῖσιν Flor. A.

vs. 395. ἔφρατ' Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. ἄτιμον Flor. D. ἄτιμος Flor. E. ἀγέραστος Par. H.

vs. 397. ἄφθιτον Flor. A. Ven. Bodl. Trinc. Οὐλυμπόν δε Par. H.

vs. 398. σφοῖσιν, ut legendum iam Guyetus viderat, exhibent Flor. B. (correctum ex σφῆσιν) Flor. F. Par. E. σφῆσιν Flor. A. Ven. σφῆσι Bodl. quod in simili Cod. legerat Moschopolus περὶ σχεδ. p. 14. 17. R. Steph. p. 16. Ed. Vindob. σφῆσιν Flor. C. σφῆσι, ut apud Hesychium T. II. p. 1325, Flor. D. Par. C. Vat. Rehd. Ald. ceteraeque antiquiores Edd. Heins. etiam et Graev. Ceteri Scripti mei et Editionum Schmid. Krebs. Robins. σφοῖσι, quod ferendum existimavit Wolfius intendente posteriorem syllabam caesura. Recepti hinc etiam Boissonadius: at σφοῖσιν cum Wintertono Gaisfordius, Dind. Goettl. παίδεσσιν Flor. C. E.

vs. 399. δὲ abest a Vat. δῶρα δὲ ἔδωκεν Codd. Florentini omnes, Med. Neap. Ven. Taur. Par. B. C. D. F. I. Rehd. δέδωκε Vat. Par. G. ut mirum sit Edd. omnes in ἔδωκε consensisse. Ceterum dubium non est deberi alterum librariis, perperam de metro sollicitis. Epicorum est ἔδωκε, non δέδωκε.

vs. 400. μὲν abest a Par. B. ἔθηκεν Rehd.

παίδας δ' ἤματα πάντα εὐὸς μεταναιέτας εἶναι.
ὡς δ' αὐτῶς πάντεσσι διαμπερές, ὥσπερ ὑπέστη,
ἐξετέλεσσ'. αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ, ἠδὲ ἀνάσσει.

Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἤλθεν ἐς εὐνὴν

- 405 *κυσσαμένη* δ' ἤπειτα θεὰ θεοῦ ἐν Φιλότῃτι,
Λητῶ κυανόπεπλον ἐγείνατο, μείλιχον αἰεῖ,
ἤπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς Ὀλύμπου.
γείνατο δ' Ἀστερίην εὐάνυμον, ἣν ποτε Πέρσης
410 ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα Φίλην κεκλήσθαι ἄκοιτιν.
ἣ δ' ὑποκυσσαμένη Ἐκάτην τέκε, τὴν περὶ πάντων

VARIAE LECTIONES.

vs. 401. εὐὸ *μετὰ ναίεται* Par. C. (sed in margine γρ. εὐὸς μεταναιέτας) εὐὸ *μεταναιέτας* Flor. A. B. D. E. Taur. Vat. Par. B. I. Bodl. Trinc. εὐὸ μ. Par. F. εὐὸς Par. E. sed ζ posterius fuit additum. Ceteri SS. et Edd. εὐὸς, quod servandum duxi, ut simplicius, tametsi negandum non est formam pronominis personalis εὐὸ notam antiquis fuisse. Conf. Apollon. Rh. IV. 805. Apollon. Dysc. de Pronom. p. 98. C. de Synt. II. 17. p. 150. Schol. A. ad Il. B. 259. T. 584.

vs. 402. ὡδ' αὐτῶς Par. C. G. II. I. ἕς δ' αὐτ. Cler. et Rob. αὐτῶς Rehd. *διάμερες* Iunt. 2.

vs. 405. ἐξετέλεσε Flor. A. ἐξετέλεσεν Par. E. ἐξετέλεσσεν Vat. κράτει Par. B. ἠδ' ἀνάσσει Flor. F. Vat. Par. E. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc.

vs. 404. Κοῖον Par. II. εἰς εὐνὴν Vat. Rehd.

vs. 405. *κυσσαμένη* recepimus e Flor. C. Conf. supra dd. ad v. 508 *κισσαμένη* Flor. A. B. F. Ceteri SS., ut Edd. usque

ad Dind. et Goettl. *κυσσαμένη*. δ' *ἠέπειτα* (sic) Med. quod veri vestigia habere censet Muetzellius p. 209. Num ut sit δ' ἠέπειτα? Boissonadius crasin fecit δ' ἠέπειτα? Certum est ἠέπειτα aetatis epicae non esse. Sed vide infra dd. ad v. 562. θεὰ θεῶν Flor. C. Vat. Par. D. II. Rehd. θεὰ θεῶν Flor. F. θεὰ θεῶν Par. E. II. Bodl. θεοῦ θεὰ Flor. D. θεῶν θεὰ Par. B.

vs. 406. *γείνατο* Flor. A.

vs. 407. in Codice Etym. Magni Parisino 2650, quem commemorat Bekkerus Annot. ad Etym. M. p. 949. med. citatur, ut in SS. et Edd. Sed Havniensis Etymol. M. Codex 1974. pro ἀνθρώποισι habet ἀνθρώποις. Vid. Blockius Ann. ad Etym. M. p. 949. ἤπιον Par. C. G. I. Rehd. θεοῖσιν Flor. A. G. Rehd.

vs. 409. ἀστεραίην Vat.

vs. 410. ἠγάγετ' ἐς Flor. F. ἠγάγετ' εἰς Par. F. ἠγάγεθ' ὡς Bodl. μέγα abest a Par. D. II. Rehd.

vs. 411. ἠδ' Par. C. ὑποκυσσαμένη constantiae causa etiam hic scripsimus cum Dind. et Goettlingio. ὑποκισσαμένη

Ζεὺς Κρονίδης τίμησε, πόρεν δὲ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
ἢ δὲ καὶ ἀστερόεντος ὑπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς,

415 ἀθανάτοις τε θεοῖσι τετιμένη ἔστί μάλιστα.

καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἔρδων ἱερά καλὰ κατὰ νόμον ἰλάσκηται,
κικλήσκει Ἐκάτην· πολλή τέ οἱ ἔσπετο τιμῇ
ρεῖτα μάλ', ᾧ πρόφρων γε θεὰ ὑποδέξεται εὐχὰς,

420 καὶ τέ οἱ ὄλβρον ὀπάξει, ἐπεὶ δύναμις γε πάρεστιν.

ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
καὶ τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἴσαν ἀπάντων.
οὐδέ τί μιν Κρονίδης ἐβίησατο, οὐδέ τ' ἀπήυρα,

VARIAE LECTIONES.

Flor. A. B. Ceteri omnes SS. et Edd. ὑποκουσαμένη.

vs. 412. πόρε δὲ Flor. E.

vs. 415. Pro ἔχειν est ἔχει apud Schol. ad Eurip. Hippol. vs. 146. 228. ubi versus citatur.

vs. 414. ἠδὲ Par. I. ἀπ' Οὐρανοῦ Florentini omnes Vat. Par. C. D. E. F. G. H. cui praepositioni tamen locus hic esse vix potest. Edd. omnes cum ceteris meis Scriptis ὑπ' οὐρανοῦ. In nullo est ἐπ' Οὐρανοῦ, ut legendum coniecit Goettlingius. τε θεοῖς Flor. A. B. F. Vat. Par. E. δὲ θεοῖσι Flor. C. Par. G. τετιμένη Flor. A. C. Ven. Par. B. G. τε τιμημένη Trinc. τετιμημένη Flor. D. E. F. Med. Par. H. I.

vs. 416. ὅτε πού τις Rehd. ὅτε ποῦ τις Par. H.

vs. 417. ἔρδων pro vulgato ἔρδων recte Par. G. Dind. Goettl. ρέζων Flor. A. Ven. Neap. Trinc. Steph. margo. ἔρδειν est Hesiodicum. Conf. Muettzell. p. 64.

vs. 118. ἔσπεται Flor. C. E. Par. B. C. D. G. I. Rehd. ἔπεται Med. Par. H.

vs. 419. οὔ πρόφρων Flor. E. Taur. Par. C. I. πρόφρων (sic eadem manu) Flor. C. γε abest a Par. I. ὑπεδέξατο Flor. A. C. F. ὑποδέξατο Par. H. ὑποδέξεται ex ὑποδέχεται Flor. B.

vs. 420. καὶ οἱ Par. A. Ald. ceteraeque Edd. ante Robinson. Cuius lectionem καὶ τε οἱ agnoscunt SS. tantum non omnes. ὀπάξει, quod recte Heynius restitutum voluit, habent Florentini omnes, Vat. Par. C. E., Schmidii Editio; ὀπάξει Par. F. ceteri ὀπάξοι, ut Aldus omnesque hinc Edd. ante Wolf. πάρεστι Rehd.

vs. 421. ὅσοι Flor. E. ἔξ Οὐρανοῦ Par. D.

vs. 422. ἔχει, ut ceteri, Par. C. sed manus posterior addidit ν, ut sit ἔχειν et legitur glossa interlinearis ὥστε.

vs. 425. οὐδέ τι μὴν κρ. Rehd. οὐδὲ τιμὴν κρ. Par. D. ἐβιάσατο Flor. A. E. Taur. Par. C. ἀπηύδα Par. F.

- ὅσσ' ἔλαχεν Τιτῆσι μετὰ προτέροισι θεοῖσιν,
 425 ἀλλ' ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἐπλετο δασμοί.
 οὐδ', ὅτι μουνογενῆς, ἦσπον θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
 καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ, ἠδὲ θαλάσσῃ
 ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτήν·
 ᾧ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησιν.
 430 ἐν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρέπει, ὅν κ' ἐθέλησιν.
 ἠ δ', ὅπότ' ἐς πόλεμον Φθισήνορα θωρήσσωνται
 ἄνδρες, ἐνθα θεὰ παραγίνεται, οἷς κ' ἐθέλησι,
 νίκην προφρονέως ὀπάσαι καὶ κῦδος ὀρέξαι·
 ἐν τε δίκη βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει.
 435 ἐσθλὴ δ' αὖθ', ὅπότ' ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύουσιν
 ἐνθα θεὰ καὶ τοῖς παραγίνεται, ἠδ' ὀνίνησι.

VARIAE LECTIONES.

vs. 424. ὅσσ' ἔλαχε τιμῆσι μετὰ
 πρῶτοισι θεοῖσι Par. F. ἔλαχε Flor. C.
 D. E. Rehd.

vs. 425. ἔχειν ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' Flor. C.
 Rehd. ἔχειν etiam Par. D. ὡς τὸ πρῶτον
 etiam Par. G. ἐξ ἀρχῆς Flor. D. E. Neap.
 Par. C. I. Fuisse videtur duplex lectio,
 vulgata et altera haec: ἀλλ' ἔχει ὡς τὸ
 πρῶτον ἐξ ἀρχῆς ἐπλ. δ. ἔπλατο Flor.
 A. δεσμὸς Flor. C.

vs. 427. γέρας γαίῃ τε Vat. De
 hoc versu vid. infra Commentarius.

vs. 429. ὡς δ' ἐθ' Par. B. ἐθέλη Flor.
 F. Par. II. παραγίνεται Flor. B. Par.
 B. Dind. Goettl.

vs. 430. ἐνθ' ἀγορῇ Par. A. Ald. Bas,
 (interpres etiam *ibi*) Iunt. 1. 2. Frob.
 Steph. μεταπρέπει Flor. E. Vat. ᾧ κ' ἐ-
 θέλ. Flor. D. ᾧ κ' ἐθέλ. Commel. ἐθέλησι
 Flor. D. E. F.

vs. 451 et seq. absunt a Flor. D. Ii-
 dem in Par. E. primum omissi, deinde ad
 marginem adscripti sunt. Errorem peperit

similis desinentia versuum 450 et 452.
 In v. 451. ἦν δέ ποτ' ἐς et θωρήσσονται
 Rehd. θωρήσσωνται cum Goettlingio
 recepimus e Ven. Ceteri θωρήσσονται.

vs. 452. ἀβεστ θεῶν a Vat. παραγίνε-
 ται Par. B. Goettl. παραγίνεθ' Par. D.
 Rehd. οἷς τ' ἐθέλησι Flor. D. ἐθέλησιν
 Flor. A. B. C. Iunt. 1. 2.

vs. 455. ὀπάσαι Par. F.

vs. 454. ἐν δὲ δίκη Flor. D. Par. C.
 αἰδοίησι Flor. D. Trinc. καθέζει Flor. C.

vs. 455. ἐσθλοὶ δ' αὖθ' ὅπότ' ἄνδρες
 R. S. pro ceterorum omnium ἐσθλῇ, mu-
 tatione arguta quidem, nec tamen pro-
 banda. Confer infra v. 459. 444. δ' αὖ
 ὅπότ. Flor. B. C. D. Vat. Par. B. D. G.
 Rehd. ἐν ἀγῶνι Rehd. ἀεθλεύουσι Flor.
 C. ἀθλεύουσιν Flor. D. Rehd. et Par. C.
 (sed manus posterior superposuit ε) ἀε-
 θλεύουσιν Flor. E. Par. I. ἀεθλεύουσι
 Par. B. ἀεθλεύουσιν Vat.

vs. 456. καὶ τοῖσι Flor. B. C. D. Par.
 A. B. F. I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.

- νικήσας δὲ βίη καὶ κάρτει, καλὸν ἄθλον
 ρεῖα φέρει χαίρων τε τοκεῦσι δὲ κῦδος ὀπάξει.
 ἔσθλῃ δ' ἰπήεσσι παρεστάμεν, οἷς κ' ἐθέλησι,
 440 καὶ τοῖς, οἱ γλαυκὴν δυσπέμφελον ἐργάζονται,
 εὔχονται δ' Ἐκάτη καὶ ἔρικτύω Ἐυνοσιγαίῳ·
 ῥηϊδίως δ' ἄγρην κυδρὴ θέδος ὠπάσσε πολλήν·
 ρεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ.
 ἔσθλῃ δ' ἐν σταβμοῖσι σὺν Ἑρμῇ λήϊδ' ἀέξειν,
 445 βουκολίας τ', ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πλατὲ' αἰγῶν,
 ποιμνας τ' εἰροπόκων ὄϊων, θυμῷ γ' ἐθέλουσα,

VARIAE LECTIONES.

Frob. Trinc. emendavit primus Steph. παραγίγνεται Flor. B. Goettl. ὀνίησιν Flor. B. C. F. Vat. Rehd.

vs. 437. τε βίη Flor. D. Par. C.

vs. 438. χαίρων τε τοκεῦσι δὲ, ut est in contextu apud Stephanum, recepimus e Ven. (Conf. Muetzell. p. 269.) χαίρων τε etiam SS. et Edd. plerique, χαίροντε Par. F. χαίρωνται Par. A. τοκεῦσι δὲ cum Schol. Ven. ad h. l. agnoscunt Flor. B. D. F. Neap. Par. B. C. F. Bodl. τοκεῦσί τε habent Flor. A. C. E. Vat. Par. A. E. G. H. Rehd. Ald. Bas. Frob. Iunt. 1. omisit τε Iunt. 2. τοκεῦσιν, item omisso τε ante κῦδος, Trinc. et hinc praeter Steph. (qui tamen ipse in marg. γρ χαίρων τε τοκεῦσιν) ceteri deinceps, quamvis metrica adesset difficultas, commonstrata primum a Gernhardto Lection. Apollon. p. 135.

vs. 439. ἰπήεσσι Rehd. παριστάμεν Bodl. ἐθέλησιν Flor. A. B. C. ἐθέλησῃ Flor. F. κε θέλησι Rehd.

vs. 440. καὶ τοῖς ἢ Flor. D. γλαυκὴν Flor. C. γλαυκὴ Flor. D, ἐργάζονται Flor. B.

vs. 441. ἐρικτύω Par. H.

vs. 442. δ' abest a Rehd. κυδρὴ, ut dedimus, exhibent Flor. A. B. C. D. E. Vat. Ven. Par. C. E. Rehd. Reliqui SS. ut vulgo Edd. κυδρῆ. Conf. supra dd. ad v. 528. Pro πολλήν legendum κρυπτῆν haud sane feliciter coniecit Wakefield. Silv. Crit. III. p. 189.

vs. 445. ἀφείλετο Flor. D. ἀφείλετο ἄγρην φαινομένης Par. B. ἀφ. ἄγρην φαινομένην Par. D. Scilicet ἄγρην ibi assumtum e glossa. φαινομένης etiam Vat. Goettlingii. ἐθέλουσά τε Flor. D.

vs. 444. est ἀέξειν operarum vitium in Graeviana.

vs. 445. βουκολίας τ' ἀγ. Par. A. βουκολίας ἀγέλας τε Par. B. ac Basileensis interpres reddidit *armenta que boum gregesque latos caprarum*, ut sit βουκολίας adiectivum; similiter Heinsius: sed iam Schmidius *armenta que gregesque et custodias latas caprarum* cum distinctione, quam minus recte Heinsio tribuit Muetzell. p. 81. βουκολίας τ', ἀγέλας τε.

vs. 446. εἰροπόκων ὄϊων, ut dedimus cum Wolfio, Boisson. Dind. Goettl., utque ediderat iam Schmidius, non, ut vult

ἐξ ὀλίγων βριάει, κὰκ πολλῶν μείονα θῆκεν.
 οὔτω τοι, καὶ μουνογενῆς ἐκ μητρὸς ἑοῦσα,
 πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι.

450 θῆκε δέ μιν Κρονίδης κουροτρόφον, οἰ μέτ' ἐκεῖνην
 ὀφθαλμοῖσι ἴδοντο Φάος πολυδερκέος Ἡοῦς.
 οὔτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος· αἰ δέ τε τιμαί.

Ῥεῖη δ' αὖ δμηθεῖσα Κρόνω τέκε Φαίδιμα τέκνα,

VARIAE LECTIONES.

Muetzell. p. 22. Basileensis, exhibent Florentini omnes, Vat. Par. B. E. Bodl. Ceteri SS. mei, ut Ald. ceteraque ferme Edd. ante Wolfium, recentiorum etiam Gaisf. εἰροπόκων γ' ὄτων, perperam isto γ' ex sequentibus recepto. θυμῶ γ' ἐθέλουσα, quam veram scripturam merito censuit Muetzelli p. 200, receperuntque Dind. et Goettl. recipiendam nos quoque duximus, oblatam a Med. Flor. E. F. Vat. Par. C. E. Iunt. 1. 2. θυμῶ τ' ἐθέλουσα Flor. D. θυμῶ ἐθέλουσα. Par. D. F. G. H. I. θυμῶ γε θέλουσα reliqui SS. et praeter laudatos editi libri omnes. θυμῶ γε θέλουσα Aldus dederat. Mire Guyetus legendum censuerat ἀθέλουσα.

vs. 447. βριάει Par. H. κὰκ πολλῶν scribendum duximus cum Boisson. ac Dindorf. Contractionem in κὰκ, quam Basil. primum recepit, postea Heins. et ceterae ferme Edd., agnoscunt Flor. C. E. F. Neap. Par. D. Bodl. R. S. Ceteri SS. mei καὶ ἐκ ut Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. e Steph. et recentiorum Goettl.

vs. 448. τοι μουνογενῆς καὶ ἐκ. Par. B.

vs. 449. γεράεσσιν Flor. A. F.

vs. 450. ὀφθαλμοῖσι ἴδοντο unus Trinc. dubium, an ex Cod. Sed certum est, ὡς adiectum a recentioribus esse, cum iam ignorabatur digamma. Rationem eius habendam duxi cum Goettlin-

gio: ἴδοντε Par. E. πολυδέρκεον Med. Flor. A. C. E. Taur. Ven. Par. E. (sed in marg. γρ. πολυκέρδεον) G. H. I. Rehd. πολυκέρδεον Par. C. sed in margine γρ. πολυδέρκεον. Etiam Scholia πολυκέρδεον agnoscunt.

vs. 452. ὄντως Taur. ἐξαρχῆς Par. C. κουιτρόφον Par. H. αἰ δέ τε Par. D. G. I. αἰ δέ τι τιμαί Vat. αἰ δ' ἐστι τιμαί Par. H.

vs. 453. Ῥεῖη δ' αὖ δμηθεῖσα, quam lectionem cum Muetzello p. 106, 142. veriore duximus, exhibent Par. A. Flor. F. (sed correctum ab alia manu ex ὑποδμηθεῖσα) Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. et hinc Edd. usque ad Robinsonum, qui primus Ῥεῖα δ' ὑποδμηθεῖσα invexit, ut deinde scribendum censuere etiam Wolf. Gaisf. Boisson. At Ῥεῖα δ' ὑποδμ. Dind. Goettl. quod utique metro convenientius. Ῥεῖη ὑποδμηθεῖσα habent Flor. A. Ven. Trinc. Ῥεῖη δ' ὑποδμ. Flor. C. D. Neap. Vat. Par. C. E. F. Rehd. Ῥεῖα ὑποδμ. Taur. Flor. E. Robinsoni lectionem exhibent Flor. B. Par. B. D. G. H. I. (Bodl. R. S.?) Hlam autem, quam Dind. et Goettl. probarunt, in suo Codice reperisse videtur interpres Basileensis, qui reddiderit facile vero domita a Saturno. Certum est δ' omnino hic requiri, stare autem id salvo metro non posse, praecedente Ῥεῖη, sequente ὑποδμηθεῖσα; sed

Ἰστίην, Δήμητρα, καὶ Ἴηρον χρυσοπέδιλον,
 455 Ἰφθιμόν τ' Αἴδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει
 νηλεὲς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον Ἐνωσίγαϊον,
 Ζῆνά τε μητίευντα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται εὐρεῖα χθῶν.
 καὶ τοὺς μὲν κατέπινε μέγας Κρόνος, ὅστις ἕκαστος
 460 νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἴκοιτο
 τὰ φρονέων, ἵνα μὴ τις ἀγαυῶν Οὐραγιῶνων
 ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχη βασιληίδα τιμῆν.

VARIÆ LECTIONES.

aeque certum, rationem metro consulendi perscripturam ῥεῖα repugnare epicorum usui in Deae nomine formas non admittenti nisi hasce ῥεῖα, ῥεῖα et ῥεῖη, ῥεῖη, producta in omnibus posteriore syllaba. Conf. Muetzell. p. 140 seqq. Videtur ὑποδμηθεῖσα mirifice placuisse librariis, qui invehendum in hunc locum duxerint pro αὐ δμηθεῖσα, ut supra v. 574. pro εὐνηθεῖσα.

vs. 454. Ἰστίην, quod ab antiquiore epico expectes, quodque firmat Eustath. p. 1564, 52. (quem conf. 1756, 22 seq. 1814, init.) exhibent cum Etym. M. v. Ἰστίη p. 582. Codd. Flor. A. D. E. F. Vat. Neap. Par. A. E. F. I. Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Heins. Graev. Dind. Goettl. In Cod. Par. C. legitur Ἰστίην ἠθεῖην, fuitque etiam ἔστίην. In Flor. B. est Εἰστίην; in Flor. C. et Par. B. D. G. H. Rehd. Bodl. R. S. Ἰστίην, quam lectionem primus recepit Oporinus, postea Schmidius, Wintertonus Clericus, Krebsius; dehinc etiam Robinson. Wolf. Boisson. Apud Ammonium v. βωμός p. 55. vitiose scriptum est Ἡν καὶ Δήμητραν. Cum hoc et Eustathio p. 1564, 52. Δήμητραν commune vitium habent

Med. Flor. C. E. F. Vat. Par. B. E. F. H. I. Rehd. Ἰρην Par. A. Ald. Iunt. 1. Frob. Trinc. Ἰριν. Eustath. l. c. quae vitia nata ex iotacismo. Ἴηρον Etym. M. l. c. χρυσοπέδηλον Bodl.

vs. 455. ναίη Rehd.

vs. 456. εὐρόκτυπον Bodl.

vs. 457. μοτιέυντα Trinc.

vs. 458. ἀπὸ βροντῆς Flor. D. πολεμίζεται Flor. A. D. E. Vat. Par. B. F. H. I. πελεμίζεται correctum e πολεμίζεται Flor. B. F. πηλεμίζεται Par. E. πελεμίζετο Par. D. G. Rehd.

vs. 459. μέγας Κρόνος pro vulgato Κρόνος μέγας recepinus e Med. Flor. B. F. Vat. Par. E. H. Conf. vs. 168. 475. 495. ὡς τις ἕκαστος Wolfio placebat prae vulgata lectione, quamvis et illam satis bene habere confitenti.

vs. 460. ἐξ ἱερῆς πατρὸς γούναθ' ἴκ. Vat.

vs. 462. ἐν ἀβείσθ' a Vat. ἀθανάτοισι Flor. F. ἔχει Flor. D. E. F. Neap. Par. C. I. sicut inter ἔχη et ἔχει post ἴνα etiam v. 892. variatur. ἔχει οἴβ. Flor. F. ἔχει βασ. Par. E. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἔχη, quod ceteri Codd. ha-

- πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
 οὐνεκά οἱ πέπρωτο ἕῳ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι,
 465 καὶ κρατερῶ περ ἐόντι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλᾶς.
 τῷ ὄγε οὐκ ἀλασκοπιῆν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων
 παῖδας ἐοὺς κατέπινε· Ῥέην δ' ἔχε πένθος ἀλαστον.
 ἀλλ' ὅτε δὴ Δί' ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
 τεύξεσθαι, τότ' ἔπειτα φίλους λιτάνευε τοκῆας
 470 τοὺς αὐτῆς, Γαῖάν τε καὶ Οὐρανὸν ἀστερόεντα,
 μῆτιν συμφράσσεσθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα
 παῖδα φίλον, τίσαιτο δ' ἔρινυς πατρός ἐοῖο

VARIAE LECTIONES.

bent, primus recte reposuit Stephanus. βασιλῖδα Vat.

vs. 465. abest a Par. B. πατὴρς μεγάλου pro Διὸς μεγ. Flor. A. F. Vat. Par. E. Trinc. commendatque hanc lectionem Schol. Cantabr. Croni patrem Vranum significari indicans. Possit probabilis lectio videri ob sequentia v. 469 seqq. urgetque Scholiasta Διὸς βουλᾶς nondum nato Iove. Sed suspectam merito alteram lectionem facit prior in πατὴρς correpta contra morem Hesiodum. Tum bene Goettlingius »Oraculo »quasi proditum erat a filio Cronum regno »exutum iri. His ipse poëta addidit, »hoc Διὸς μεγάλου διὰ βουλᾶς factum »iri." Idem visum Muetzellio p. 50. 480.

vs. 466. Hiatu τῷ ὄγε οὐκ merito offensi VV. DD. corrigendum duxere, Bentleyus τῷ δ' ἄρ' ὄγ' οὐκ, consentiente Heynio ad Il. A. 515; Goettlingius τῷ Κρόνος οὐκ; Hermannus in Cens. Goettl. τῷ καὶ ὄγ' οὐκ, addens sic esse καὶ ante negationem Il. O. 194. Od. N. 551. Codices nihil variant. ἔσχεν Rehd.

vs. 467. ἐὰς Flor. D. Ῥέην, quam

formam primum hic Hesiodum, huiusque exemplo deinde alios usurpasse. notat Muetz. p. 141. omnes Codd. agnoscunt.

vs. 468. ὅτε δὴ ἔμελλε Flor. E. Par. II. I. ὅτε δι' ἔμελλε Med. ὅτε Δι' ἔμελλε Par. F. ὅτε δὴ ὅ' ἔμελλε Iunt. 1. 2. Muetzellius p. 202. veram lectionem fuisse putat ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἔμελλε. Puto equidem ante πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν Dei nomen de more hic requiri. ἔμελε Vat. πατέρ' ἰδὲ Flor. F.

vs. 469. τεύξεσθαι Neap. Trinc. λιτάνευσε Med. Flor. F. Par. II. λιτάνευε το Par. D. G. Rehd.

vs. 470. τοὺς αὐτῆς, quod hic requiri docuit Reizius, exhibent Flor. D. E. Ceteri omnes αὐτῆς, ut Ald. et omnes ante Gaisford. Editi.

vs. 471. μῆτιν συμφράσσεσθαι Par. A. μῆτιν συμφράσασθαι Flor. A. B. D. E. Par. C. Bodl. μῆτιν οἱ φράσασθαι Flor. C. Par. D. G. Rehd.

vs. 472. ἀνδρὸς ἐοῖο corrigendum censuit Guyetus. Codd. nihil variant. Conf. infra Commentarius. ἔρινυς Par. A. B. F. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

- παίδων, οὐς κατέπινε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης.
οἱ δὲ θυγατρὶ Φίλῃ μάλα μὲν κλύον, ἢ δ' ἐπίθοντο,
475 καὶ οἱ πεφραδέτην, ὅσα περ πέπρωτο γενέσθαι
ἀμφὶ Κρόνω βασιλῆϊ καὶ υἱεὶ καρτεροθύμῳ.
πέμψαν δ' ἐς Λύκτον, Κρήτης ἐς πίονα δῆμον,
ὅπποτ' ἄρ' ὀπλότατον παίδων ἡμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν· τὸν μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη
480 Κρήτη ἐν εὐρείῃ τρεφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε.
ἐνθα μιν ἴκτο Φέρουσα θεῶν διὰ νύκτα μέλαιναν
πρώτην ἐς Λύκτον· κρύψεν δέ ἐ χειρὶ λαβοῦσα

VARIAE LECTIONES.

vs. 475. Κρόνος μέγας Par. B. ἀγκυλομήτης Flor. C. Par. G. Rehd.

vs. 474. μετὰ μὲν κλύον. Frob. μὲν abest a Par. B. F. ἔκλυον ἢ δ' ἐπίθοντο Par. C.

vs. 476. καρτεροθύμῳ Flor. C. D. E. Vat. Par. C. καρτεροθύμῳ Par. H.

vs. 477. πέμψαντες Λ. Par. B. Λύκτρον Taur. Fuit Λύκτος vel Λύττος Cretae, non Λύκτρος. Vid. Hom. II. B. 647. ibique Schol. Steph. Byz. in v. ibique VV. DD. Spanhem. ad Callim. H. in Iov. 4. in Ap. v. 55. Δικτὸν legendum coniecit Meursius in Creta II. 3. p. 74. minus probabiliter.

vs. 478. ὅπποτ' ἄρ' ὁ Flor. D. ὅπποτ' ἂν ὁ Par. C. ὀπλότατον Par. B. ἔμελλε Flor. E. Puto equidem antiquitus μ in ἔμελλε pronunciando geminatum fuisse, ut in ἔμμορε, ἔμμαθε; recentioribus debet ἡμελλε, pro quo tamen hic ἔμμελλε primus scribere nolui.

vs. 479. τὸν μὲν ἐδέξατο Par. B. οἱ δέξατο Flor. A. Trinc.

vs. 480. κρύψεν δ' εὐρείῃ Flor. C. Par. G. Rehd. Κρήτη εὐρείῃ Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Trinc. Steph. Kr. (ἐν) εὐρ. Heins. Κρήτη ἐν εὐρείῃ iam

Schmidius ac deinde Wintertonus, Graevius et omnino recentiores, habentque sic SS. tantum non omnes. εὐνείῃ. Par. H. τρέφεμεν ἀτιταλλέμεναί τε dedimus secundum Flor. A. C. D. E. F. Vat. Par. B. C. E. G. H. I. Rehd. Schol. Basil. p. 256. reliqui SS. τραφέμεν, ut est in Edd. τραφέμεν τ' ἀτιτ. Wintertonus. Idem in mentem venit Spitznero de vers. her. p. 41. Sed τ inserto nihil opus. Produci de more potuit in quinque brevibus media. Exemplo sint tot Homeri versus, in quorum clausula est ἀπονέοντο, ἀπονέονται, ἀπονέεσθαι, II. B. 115 288. Λ. 315. cett. ἀντιταλλέμεναί τε Par. B.

vs. 481. ἐνθα μιν, quod necessario recipiendum scripsit Hermannus in Cens. Goettl. recipiendum nos quoque duximus a Bodleiano Cod. oblatum. Ceteri SS. ut vulgo Edd. ἐνθα μὲν. Bodleianae lectioni favere Scholia videntur, in quibus est ἦλθε Φέρουσα τὸν διὰ νυκτός. θεῶν elegantius censuit Schraderus ad Musaeum p. 217. Vulgatam firmant loci Homeri II. K. 594, 468. Ω. 566, 655. Od. M. 384.

vs. 482. πρώτῃν (sic) Flor. F. πρώ-

ἀντρῶ ἐν ἡλιβάτῳ, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
 Αἰγαίῳ ἐν ὄρει, πεπυκασμένῳ, ὕληντι.

485 τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν
 Οὐρανίδη μέγ' ἄνακτι, θεῶν προτέρῳ βασιλῆϊ
 τὸν τόθ' ἐλὼν χεῖρεςσιν ἐὴν ἐγκάτθετο νηδὺν,

VARIAE LECTIONES.

τον δ' ἐς Α. Flor. E. Par. I. πρῶτον
 ἐς αὐτὴν Α. Par. A. Ald. Iunt. 1. 2.
 Frob. item Bas. ut interpres ibi *primum*
ad ipsam Lyctum. Scilicet αὐτὴν requiri
 crediderunt, ut in hoc versu ipsa desi-
 gnaretur urbs Lyctus. Goettlingio vide-
 tur in quibusdam exemplaribus fuisse
 Πρῶτον ἐς αὐτὴν Λύκτον; ἔπειτα δὲ
 χερσὶ λαβοῦσα. Sed sic manca exstat
 oratio. A Wolfio editum πρῶτα μὲν ἐς
 Α. tacite et invitis Codd. Λυκτρὸν Med.
 κρύψε Flor. C. D. E. F. Vat. Par. E.
 I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1-2. Frob.
 Trinc. Steph. κρύψαι Par. B. κρύψε δ'
 ἐ Neap. κρύψε δὲ χεῖρὶ (sic) Par. C. spa-
 tio eraso post δὲ, in quo fuit ἐ: namque
 in glossa legitur ἤγουν αὐτὸν. κρύψεν δὲ
 primus Commelinus. χεῖρὶ etiam Flor.
 A. D. E. Taur. Neap. Par. I.

vs. 485. Αἰγαίῳ ἐν ὄρει ut Hesiodum
 citant Scholia ad Aratum v. 55. Αἰγαίῳ
 explicant etiam Scholia ad h. l. habentque
 sic omnes Codd. excepto Par. B. in quo est
 Ἰδαίῳ; ut legisse etiam in suo exemplo
 videtur Mombricitius, qui reddiderit *monte*
sub Idaco, utque (incertum, utrum a
 Mombricio desumptum an de coniectura)
 legendum Robinsonus censuit. In Flor. F.
 Αἰγαίῳ correctum est ex Αἰγέων, quod
 item in Med. legitur. In nullo repperi
 Ἀργαίῳ, quod Editiones habent Ald. Frob.
 Bas. (interpres *Argaco*) Steph. Comm. Heins.
 Schmid. quodque operose confutavit

Graevius, sed pro quo restituendum Αἰ-
 γαίῳ viderant iam Guyetus et L. Barlae-
 us, ut item Salmasius Exerc. Plin. p.
 626. Δικταίῳ coniectura est Bentleii.
 πεπυκασμένῳ Par. II. πεπυκασμένῳ Rehd.
 sed σ prius expunctum.

vs. 485. σπαργανίσασα Flor. F. sed ησ
 ex correctione; σπαργανώσασα Flor. C. E.
 Par. G. H. I. Rehd. ἐγγυάλυξεν Par. B.

vs. 486. Οὐρανίδη μέγ' ἄνακτι omnes,
 quod sciam, Codd. dixitque Homerus II.
 K. 55. seq. μέγ' ἄνάσσειν. Paulo tamen
 insolentius dictum hic μέγ' ἄνακτι pro με-
 γάλῳ. Diversa admodum sunt, quae Goett-
 ling. comparat. Namque in ὁ πάνυ Σωκρά-
 τῆς intelligitur σοφὸς, vel simile quid; in
 μᾶλλον Ἴωνες apud Herodot. I. 146. par-
 ticipium ὄντες, ut in οἱ πάλοι aliisque e-
 iusmodi. μᾶψ αὔραι (infra v. 872.) ad
 quod item provocat, an sic disiunctum
 scribendum sit, dubitari potest. Suspectum
 quoque μέγ' ἄνακτι facit neglectum di-
 gamma. Fortasse Hesiodus dederat Οὐ-
 ρανίῳ ἄνακτι vel Οὐρανοῦ υἱὶ ἄνακτι,
 quod digamma ignorans sciolus muta-
 tum ivit.

vs. 487. ἐγκάτθετο Med. ἐσκάτθετο,
 quomodo scribendum coniecerat Guyetus,
 quodque deinde probarunt etiam Reizius
 et Wolfius, recepitque in contextum Din-
 dorfius, recipiendum quoque nos duxi-
 mus, oblatum a Flor. A. B. D. Par. C.
 Bodl. ἐσκάττετο Par. B. νηδοῦ Par.
 D. νηδὺν Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

σχέτλιος, οὐδ' ἐνόησε μετὰ Φρεσίν, ὡς οἱ ὀπίσσω
ἀντὶ λίθου ἔδς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδῆς

490 λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔμελλε, βίη καὶ χερσὶ δαμάσσας,
τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.

Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα μένος καὶ Φαίδιμα γυῖα
ἠὔξετο τοῖο ἄνακτος· ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν

Γαίης ἐννεσίησι πολυφραδέεσσι δολωθεῖς,

495 ὃν γόνον ἀψ' ἀνέηκε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης,
νικηθεῖς τέχνησι βίηφί τε παιδὸς εἴο.

πρῶτον δ' ἐξήμεσσε λίθον, πύματον καταπίνων.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 488. ὀπίσσω Flor. A. D. E. Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc.

vs. 489. ἀνίκητος Par. F. Bodl. ἀκηδῆς Par. F.

vs. 490. δαμάσσας Flor. A. E. F. Vat. Par. E. Rehd.

vs. 491. ἐξελάειν Flor. A. B. Par. B. Bodl. ἐξελάσαι Par. H. Plurium Codicum scripturam ἐξελάαν recte tuitus est Muetzellius p. 64. collatis II. Θ. 527. Schol. Victor ad II. N. 27. Hesychio T. I. p. 1281. Apollon. Rhodio IV. 101. ὃ δ' Ald. Bas. Guyeto placebat ἢ δ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσειν, sed emendatione nihil opus. ἀθανάτοισι Flor. F. recte quidem, neque tamen tribuendum hoc solertiae librarii, qui rationem habuerit digammi in seq. voc. ἀνάξειν. ἀνάξει Par. A. F. ἀέξει Flor. D. ἀέξει Flor. E.

vs. 495. ἠὔξατο Flor. C. E. Vat. Neap. Par. A. D. H. ἠὔξατο (sic) τοῖο δ' ἄνακτος Rehd. ἠὔξα τοῖς δ' ἄνακτος Flor. D. τοῖου ἄνακτος Vat. τοῖου δ' ἄνακτος Flor. C. E. Neap. Par. C. τοῖον ἄνακτος Par. D. quas variationes item reperit ignoratio digammatis. ἐπιπλομέ-

ων δ' ἐνιαυτῶν, ut habet margo Stephani, Codd. exhibent plerique. Abest δ' a Med. Paull. Trinc. ἐπιπλομένου ἐνιαυτοῦ Par. A. Ald. Bas. Frob. ἐπιπλωμένου δ' ἐνιαυτοῦ (sic) Flor. C. ἐπιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ Iunt. 2. Steph. et hinc Edd. usque ad Robinsonum, qui cum Clerico veritus, ne Iupiter nimis brevi spatio ad magnitudinem patri terribilem adolevisse videretur, ex Codice Reg. Soc. ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν restituit. Recte autem Muetzellius d. 106. collato loco Scuti v. 87. et Hegesini versu apud Pausan. IX. 29. 1. aequalem esse ducet utriusque numeri potestatem. Nobis parendum visum est maioris partis Codicum auctoritati.

vs. 494. ἐννεσίησι Rehd. ἐννεσεῖησι Trinc. πολυφράδεσσι Flor. F. περιφραδέεσσι Flor. E. χολωθεῖς Flor. D. E. Par. C. I. δολωθεῖς, ut vulgo, Flor. G. sed in margine eadem manus scripsit χολ.

vs. 495. ἀγκυλόμητις Par. G.

vs. 497. ἐξήμεσσε hic scribendum recte monuit Hermann. in Cens. Goettl. Vt est ἀπέμεσσαν II. Ξ. v. 457. ab ἀπε-

τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς εὐρυοδείης
 Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, γυάλοις ὑπὸ Παρνησοῖο
 500 σῆμ' ἔμεν ἑξοπίσω, θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι.

Λῦσε δὲ πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ἀπὸ δεσμῶν
 Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ ἄσιφροσύνησιν
 οἱ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιῶων,
 δᾶκων δὲ βροντήν, ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν
 505 καὶ στεροπὴν τοπρὶν δὲ πελώρη Γαῖα κεκεύθει.
 τοῖς πίσυνοσ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.

Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὀκεανίην
 ἠγάγετο Κλυμένην, καὶ ὀμόν λέχος εἰσανέβαιεν.
 ἠ δὲ οἱ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα
 510 τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενόϊτιον ἠδὲ Προμηθεά
 ποικίλον, αἰολόμητιν, ἀμαρτίνοόν τ' Ἐπιμηθεά,

VARIAE LECTIONES.

μέω, sic est ἐξήμεσσε ab ἐξεμέω. Quod omnes SS. et Edd. exhibent ἐξήμησε aor. 1. est ab ἐξαμάω. πήματων Vat.

vs. 499. γυαλοῖσ Par. H. Παρνησοῖο oblatum a Med. Flor. A. B. F. Par. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. recipiendum duximus cum Dind. et Goettl. Conf. Muetzell. p. 187. Παρνασσοῖο Flor. E. Par. B. Rehd. Bodl. e recentiorum usu. Vid. Eustath. p. 1872. 50. Παρνησσοῖο ceteri libri SS. et plerique Edd.

vs. 500. ἔμεν ἑξοπίσω Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. σῆμ' ἔμεν ἑξοπίσω καὶ θαῦμα ὀλοῶν ὑπὸ δεσμῶν. Par. B. in quo versus 501 desideratur. βροτοῖσιν Flor. A.

vs. 501. λύσε Rehd. ὑπὸ δεσμῶν Flor. C. F. Vat. Neap. Par. A. E. F. G. H. Rehd.

vs. 502. ἄσ Med. sed in marg. οὓσ, ut ceteri. ἄσιφροσύνησι Flor. B. ἄσιφροσύνησιν Vat. Par. E.

vs. 503. ἐπεμνήσαντο Flor. A. Trinc. Stephani margo. Eadem varietas H. Ω. 428. ubi vid. Heyn. Vulgatam hic Scholia tuentur.

vs. 505. τὴν πρὶν Par. B. F. τὰ πρὶν γε legendum coniecit Guyetus, unde τὰ πρὶν Robinsonus in contextum recepit. Sed mutatione nihil opus est.

vs. 506. πίσυνοσ Par. H.

vs. 507. καλλίσφυρον Par. C.

vs. 508. εἰσ ἀνέβαιεν. Vat.

vs. 509. καρτερόφρονα Vat. Par. E.

vs. 510. ὑπερκύδαντα. Vat.

vs. 511. abest a Par. B. αἰολομήτιν Par. A. F. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Primus Stephanus e Grammaticorum pracepto προπαροξυτονίωσ

ὅς κκανὸν ἐξ ἀρχῆς γένετ' ἀνδράσιν ἀλφιστῆσι.
πρῶτος γάρ βα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα
παρθένον. ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον εὐρύσπα Ζεὺς

515 εἰς Ἐρεβος κατέπεμψε, βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ,
εἴνεκ' ἀτασθαλῆς τε καὶ ἠγορέης ὑπερόπλου.

"Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφῶνων
ἐστιῶς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.

520 ταύτην γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσσατο μητιέτα Ζεὺς.

ἴησε δ' ἀλυκτοπέδησι Προμηθεά ποικιλόβρυλον
δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας·
καὶ οἱ ἐπ' αἰετὸν ὤρσε τανύπτερον· αὐτὰρ ὄγ' ἦταρ

VARIAE LECTIONES.

scripsit. Conf. Muetzell. p. 21. ἀγκυ-
λόμητιν Flor. E. Taur. ἀγκυλομήτην
Par. I. ἀμαρτῆ νόον τ. Ald. Frob. Triunc.
ἀμαρτήνοβν τ' Par. D. E. G. ἀμαρτη-
νόον τ' Rehd. ἀμαρτηνόον τ' (sic eadem
manu) Flor. C.

vs. 512. ὡς κκανὸν vitium est Loesne-
rianae. ἀλφιστῆσιν Flor. A. C. E. ἀλφι-
στήσιν Flor. F. Neap. Rehd.

vs. 515. ἐπέδεκτο Bodl.

vs. 514. ὑβριστὴν τε Par. B.

vs. 517. εὐρὺν abest a Par. B.

vs. 518. πρόπαρ Med. Flor. C. E.
Par. II. I. Bodl. λιγυφῶνων Ald. Iunt.
1. 2. Frob.

vs. 519. ἐστεῖως Flor. D. τε abest
a Flor. E: Par. I. ἀκαμάτῃσι Floren-
tini omnes, Par. C. Reliqua maior pars
Codicum omnesque Edd., si Goettling.
excipias, ἀκαμάτοισι, quod retinendum
dixi cum Muetzello p. 194 seq. cum
femininam adiectivorum compositorum
formam non nisi rarius et gravi de

causa usurpare soleat Hesiodus, suctus
alias masculinam optare. Conf. supra
vs. 59. 277. 302. infra 949. χεῖρεςσι
Par. F.

vs. 520. ἐδάσατο Par. C. Bodl.
μητιέτα Par. B. D. Rehd.

vs. 521. δῆσας ἀλυκτ. Draco Stra-
ton. 12. 4 et 64. 9. Choeroboscus
apud Bekker. p. 1182. Lascaris Gr. I.
III. A. II. f. v. Ed. Ald. hoc exem-
plum afferentes correpti α in participiis
aoristi temporis, quorum auctoritate
moti Buttin. Gr. Gr. T. II. p. 388
Goettling. ad. h. 1. Muetzell. p. 482
seqq. ante vs. 521 excidisse aliquid
suspiciantur. Hesiodi Codd. quod sci-
am, omnes, ut Edd. δῆσε δ' ἀλ.
Conf. infra Commentarius. ἀλυκτοπέ-
δαισι Vat.

vs. 522. δεσμοῖσι ἀργαλέοισι Flor.
F. κίον' Par. B. H. ἐλάσσας Flor. A. D.
E. F. Vat. Par. E. H.

vs. 523. ἀτὰρ Flor. C. Rehd.

- ἦσθιεν ἀθάνατον· τὸ δ' ἀέξετο ἴσον ἀπάντη
 525 νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἡμαρ ἔδοι ταυσιίπτερος ὄρνις.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἑρακλήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱὸς
 Ἑρακλῆς ἔκτεινε, κακὴν δ' ἀπὸ νοῦσον ἄλαλκεν
 Ἰαπετιονίδη, καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνάων,
 οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς Ὀλυμπίου ὑψιμέδοντος,
 530 ὄφρ' Ἑρακλῆος Θηβαγενέος κλέος εἶη
 πλεῖον ἔτ' ἢ τοπάροιθεν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν.
 ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν·
 καίπερ χwόμενος παύθη χόλου, ὃν πρὶν ἔχεσκεν,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 524. ἦσθιον Flor. A.
 vs. 525. ἔδει Flor. C. D. E. Taur. Edd. Flor. A. D. F. Par. H. ταῦτ' ἄρα
 Par. B. G. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. εζόμενος Neap. Wolfius, hiatu ταῦτ' ἄρα
 Frob. πρόπαν Vat. et sic primum Par. ἀζόμενος offensus, Graevium non inepte
 E. sed deinde correctum ρ in ν. correxisse statuit ταῦτ' ἄρα φραζόμε-
 vs. 526. τὸν μὲν ἄρ' Ἑρακ. Par. C. nos. Idem visum Schradero ad Musaeum
 Frob. τὸν μὲν γὰρ Vat. p. 297. Sed est insolens haec vocalis
 vs. 528. Ἰαπετιονίδης Flor. D. Ἰαπε- ante duplicem consonantem corruptio.
 τεονίδη Flor. E. Vat. Ἰαπετίονιδη (sic Itaque I. H. Vossius ad II. in Cer. p. 28.
 eadem manu) Flor. B. maluit ταῦτα φραζόμενος, Goettlingius
 vs. 529. ὑψιλομέδοντος Flor. F. ταῦτ' ἄρ φραζόμενος τιμᾶν ἀριδείκετον
 vs. 530. Ἑρακλέος Par. G. Rehd. υἱὸν, καίπερ χ. π. χ. ut ante παύθη
 Ἑρακλέους Flor. E. Par. I. Θηβαγι- copula non desideretur; Hermannus in
 νέος Par. B. Cens. Goettl. facile hiatum tolli statuit,
 vs. 531. πλεῖον ἔστ' ἢ Neap. τὸ scribendo ταῦτ' ἄρ' ὕγ' ἀζόμενος, co-
 πάροιθεν Ald. pulam autem ante παύθη non requiri,
 vss. 532—579. desunt in Flor. C. cum versus 533. non nisi antecedentis
 in Cod. R. S. pro vv. 532 seq. unus hic explicatio sit. Certe ἀζόμενος librariis
 legitur ταῦτ' ἄρ ἀζόμενος παύσθη χόλου, adscribi nequit, ut praclatum ab iis
 ὃν πρὶν ἐπέειχεν, quam contractionem magis ad intellectum plano φραζόμενος.
 probans Robinsonus edidit τοῦτον ἄρ' Hiatus autem mihi posse ferri videtur,
 ἀζόμενος παύσθη χ. ὃν πρ. ἔχ. cum sit similis II. in Cer. v. 67. μέγα
 Sed τοῦτον omnes Codd. ignorant, quamvis ἄζομαι, ut observavit iam Ruhnkenius.
 varie v. 532 exhibentes. ταῦτ' ἄρ vs. 533. καὶ σπερχόμενος (sic) Par.
 ἀζόμενος Flor. B. E. Vat. Taur. Rehd. Λ. καὶ περ SS. omnes ac ferme Edd.
 Parisini plerique, ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Rectius tamen iam Schmidius canium-
 Frob. Trinc. etiam Gaisf. ταῦτ' ἄρα ctium καίπερ, ut recentius Dind. et Goettl.

οὔνεκ' ἐρίζετο βουλάς ὑπερμενεί Κρονίωσι.

535 καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοὶ τ' ἄνθρωποι
Μηκῶνῃ, τότε' ἔπειτα μέγαν βοῦν πρόφρονι θυμῷ
δασσάμενος προὔθηκε, Διὸς νόον ἔξαπαφίσκων.
τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίονι δημῷ
ἐν ῥινόῳ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοεῖῃ,

540 τῷ δ' αὐτ' ὅστ' εὐα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
εὐθετίσας κατέθηκε, καλύψας ἀργέτι δημῷ.
δὴ τότε μιν προσέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ἰαπετιονίδῃ, πάντων ἀριδείκετ' ἀνάκτων,
ὧ πέπον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαο μοίρας.

VARIAE LECTIONES.

χωσμένου Par. F. παύσθη Flor. E. Par. C. (sed craso σ) I. Reg. Soc. χόλον Med. Flor. A. E. F. Vat. Par. E. Reg. Soc. χόλος Par. F. Trinc. ὑπερ Ven. Flor. A. Vat. Par. B. F. Trinc. ἐπέιχεν Flor. E. Par. I. Reg. Soc.

vs. 534. βουλά Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. βουλαῖσιν Heinsianae vitium est. Veriorem hic et infra v. 655 accentum habendum esse βοῦλας non temere suspicatur Goettlingius.

vs. 535. θνητοὶ τε ἀνθρ. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 537. δασσάμενος Flor. B. Ζηνὸς pro Διὸς Flor. B. D. Vat. Par. D. E. F. G. H. I. Rehd. Emm. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Frequentem hanc vocabulorum Ζηνὸς et Διὸς permutationem esse observavit iam d' Orvillius in Vann. Crit. p. 189. ἔξαπατίσκων Taur. Par. A. C. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Guyeto scribendum videbatur ἔξαπαφίσσαν, sed correctione nihil opus. Cognata sunt ἀπάτη et ἀπάφω. Ab hoc facta ἀπαφάω, ἀπαφίω, ἀπαφίσκω, ἔξαπαφίσκω.

vs. 538. Heynius Guyetum secutus pro τῷ μὲν hic τῆ μὲν, at in v. 540. pro τῷ δ' αὐτ' pariter scribendum τῆ δ' αὐτ' opinatus est. Codd. nihil variant, nisi quod hic Bodl. et Emm. τῶς μὲν exhibent, ut sit *hominibus quidem*, cui respondeat *huic vero*, sc. Iovi.
vs. 539. ξημῷ Neap. καλύψας ἀργέτη δήμῳ Flor. F. sed in margine alia manu γρ. γαστρὶ βοεῖῃ.

vs. 541. εὐθετίσας κατέθηκε καλύψάμενος ἀργέτη δήμῳ Rehd. εὐθετίσας etiam Par. B. I. εὐθετίσας Flor. E. ἀργέτη etiam Par. G. I.

vs. 543. abest a Flor. D. Ἰαπετεονίδῃ Flor. B. E. Par. C. Ἰαπετεωνίδῃ Vat. περιδείκετ' ἀνάκτων Scholia et Par. C. Ceterum nulla Codicum variatio est. Potest tamen ante ἀνάκτων, quod digamma habuit, aliud antiquitus epitheton fuisse. Commodum quidem h. l. sit κέρδιστε.

vs. 544. ἑτερόζήλος Par. B. διεδάσαντο Par. F. ἐδάσσαο Par. B. μοίραν Taur. Flor. E. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Etiam Basil. inter-

545 Ὡς Φάτο κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδῶς.

τὸν δ' αὐτε προσέειπε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
ἦκ' ἐπιμειδίσσας, δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης·

Ζεῦ κύνιδιστε, μέγιστε θεῶν αἰειγενεταίων,
τῶνδ' ἔλευ ὅπποτέρην σε ἐνὶ Φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.

550 Φῆ ρα δολοφρονέων Ζεὺς δ' ἄφθιτα μῆδεα εἰδῶς

γνώ ρ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ
θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλε.

Χερσὶ δ' ὄγ' ἀμφοτέρησιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφα.

VARIAE LECTIONES.

pres et Mombritius partem. μοιρῶν Par. B. I.

vs. 546. ἀγκυλομήτης Par. G.

vs. 547. ἦκ' ἐπιμειδ. Par. C. Rehd. ἦκ' ἐπιμ. Par. D. I. δ' abest a Par. B.

vs. 548. Veram lectionem Ζεῦ, receptam a Wintertono, Wolfio, Gaisfordio, Dindorfio, Goettlingio exhibent Flor. A. E. Par. D. H. I. Reliqui SS. et Edd. vitiose Ζεὺς. Opor. Ζεῦς.

vs. 549. τὸν δ' ἔλευ Par. B. τῶν ἔλευ Flor. D. Par. C. Reliqui τῶν δ' ἔλευ ut Ald. et hinc Edd. usque ad Gaisfordium, qui primus recte τῶνδ' ἔλευ. Quod praefertendum Goettl. censet, ἐλεῦ exstat in Par. D. G. Rehd. Conf. II. N. 294. Ὅποτέρην. Flor. D. Par. C. Rehd. γε pro σε Flor. C.

vs. 550 et seq. in Emm. ita in unum contracti sunt Φῆ ρα οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ. in v. 550. δ' abest a Flor. D. μείδεα Bodl.

vs. 551. ἠγνόησε Flor. A.

vs. 552. θνητοῖσι ἀνθρώποις Flor. E. τελέεσθαι Flor. D. ἔμελλε pro complurium Codd. et Editionum ἔμελλεν recepimus e Flor. D. E. Par. C.

vs. 555. ἄλειφα, quod exhibent Ven. Flor. A. F. Par. H. Trinc. recipiendum

duximus cum Goettlingio. Reliqui SS. et Edd. ἄλειφαρ. Scilicet notior haec librariis forma locum invasit rarioris antiquae, cuius tamen exempla satis multa exstant. Apud Callimachum quidem Fragm. XII. ἄλειφα Ruhnken. ad Hom. II. in Cev. v. 12. neutrum esse statuit plurale, sed veriora ipse docuit ad Callim. T. I. p. 421. Ed. Ern. ἄλειφα ῥοδινὸν ἠδὲ dixit Hipponax apud Pollucem X. 87. et sic passim neutro genere singulari numero vocabulum usurpavit Hippocrates, de quo videndus Foësius. Vide et citatos a Goettlingio Aeschyl. Agam. 351. Nonnum Dion. XIV. 175. a Muetzellio p. 59. Q. Smyrnaeum XIV. 265. Apud Homerum inveniuntur casus ἀλείφατος, ἀλείφατι, ἀλείφατα, sed incertum, a quo ducti nominativo. Nam casus rectus apud eum non exstat. ἄλειφαρ invenias apud Theocr. VII. 147. XVIII. 45. Oppian. Halieut. v. 658. Q. Smyrnaeum I. 796. sed quibus in locis versum claudit, ut videri possit ibi quoque librariis debere. Per apocopen τοῦ ρ vel τοῦ σ dictum ἄλειφα tradunt Herodianus apud Eustath. p. 1560. 20. Etym. M. et Zonaras in

- χάσατο δὲ Φρένας, ἀμφὶ χόλος δέ μιν ἴκετο θυμὸν,
 555 ὡς ἴδεν ὅστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
 ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ Φῦλ' ἀνθρώπων
 καίουσ' ὅστέα λευκὰ θυγέντων ἐπὶ βωμῶν.
 τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 Ἰαπετιονίδη, πάντων περὶ μῆδεα εἰδῶς,
 560 ᾧ πέπον, οὐκ ἄρα πω δολίης ἐπελήθεο τέχνης.
 Ὡς φάτο κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδῶ·
 ἐκ τούτου δ' ἤπειτα, δόλου μεμνημένος αἰεὶ,
 οὐκ ἐδίδου μελέοισι πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο

VARIÆ LECTIONES.

v. qua ratione reprobata Muetzellius, cuius digna est quae conferatur de hac re disputatio p. 58 seqq. statuere videtur, esse quorundam dialecto dictum ἄλειφα pro ἄλειμμα, ut Etymologo M. teste p. 64. 40. ἄλιππα pro eo dixere Aeolenses. Tum idem confert λίπα et ὕφα, de quibus vide Etym. M. 60. 54; 755. 26. Vat. Goettlingii in margine aliam hanc versus clausulam exhibet ἀργέτα δημόν, ut Goettlingio videtur, ex alia recensione.

vs. 554. ἀμφὶ δὲ μιν χόλος ἴκετο θυμῷ, Rehd. θυμῷ etiam Taur. Emm. Bodl. Ald.

vs. 555. ὡς εἶδεν Flor. F. δολίῃ ἐνὶ τ. Flor. F. Par. H.

vs. 557. in Flor. F. et Par. H. abest hic et legitur infra post versum 566. θυγέντων ὑπὸ β Par. B. F. Emm. βωμῶν Par. A. Bodl. Ald. Bas. (interpres tamen aris) Frob. Opor. βωμῶν Iunt. 1. βώμῳ Iunt. 2.

vs. 559. Ἰαπετεονίδη Flor. B. D. E. Par. C. πάντων περὶ Graevianae et posteriorum aliquot Editionum vitium nescio an exhibeant etiam Parisinorum Codd.

nonnulli. Certe in collatione mihi ad Loesnerianam facta περί notatum e Codicibus tantum C. F. G. H. I.

vs. 560. abest cum seq. a Flor. D. ἐπιλήθεο SS. plerique et Edd. omnes. Sed recte monet Muetzellius, p. 189. esse hanc legitimam imperativi formam. Vid. Έργ. 277. Itaque e Flor. E. F. ἐπελήθεο recipiendum duximus. ἐπελήθει Taur. ἐπιλάθεο Emm.

vs. 562. δ' ἤπειτα Vat. δὴ ἤπειτα edidit Goettlingius. δὴ non obrudendum hic Hesiodo. Primam in ἤπειτα metro exigente productam fuisse pronuntiando ἔπειτα docent cumplures apud Homerum versus, quos Grammatici inepte ἀκεφάλους dixere, iidem in mediis versibus pro δ' ἤπειτα, ut scribendum fuerat, ubique δ' ἤπειτα inferentes, quod ita ferendum puto, ut in aliis locis η, quamvis non Epicorum actatis.

vs. 565. μελέοισι Flor. D. Par. C. D. F. G. H. I. μελίησι Ven. Flor. A. B. E. F. Med. Taur. Vat. Neap. Par. A. B. E. Bodl. R. S. Emm. Rehd. Ald. Bas. (Interpres Meliis) Iunt. 1. 2. Frob. Opor. Trinc. Id, nescio quomodo, ad

θητοῖς ἀνθρώποις, οἱ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.

565 ἀλλά μιν ἐξαπάτησεν εἰς παῖς Ἰαπετοῖο,
κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγῆν
ἐν κοίλῳ νάρθηκι. δάκεν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν
Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν Φίλον ἦτορ,
ὡς ἴδεν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγῆν.

570 αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεῦξεν κακὸν ἀνθρώποισι.
γαίης γὰρ σύμπλασσε περικλυτὸς Ἀμφιγυχεῖς
παρθένῳ αἰδοίῃ Ἴκελον, Κρονίδεω διὰ βουλάς.
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη

VARIAE LECTIONES.

hastas retulit Robinsonus, absurdum Clerici commentum de negato ferrariis in Peloponneso officinis igne sic probabile fieri opinatus. μελίσισι lectionem antiquam fuisse docet Scholiasta, ad natos e Meliis aenei generis homines referens. Vid. *Ἔργ.* v. 145. Quod tamen initio Scholii legitur ἦτοι τοῖς ἀνθρώποις arguere videtur, item antiquam lectionem fuisse, quam ex Stephani correctione adoptarunt Commel. Heinsius omnesque deinde recentiores, μελέσισι. Nam μέλειοι eximie dicebantur homines miseris obruti, sequē frustra ex his expedire studentes. Conf. omnino Muetzellius p. 74. cui citantur in hanc rem Oraculum apud Herodotum VII. 140. Apollonius Rhod. II. 544 et Hesychii glossa T. II. p. 158. ὦ μέλειοι, ὦ ἀνθρώποι. ἀθανάτοιο Rehd. Par. D. G. et margo Parisini E.

vs. 564. ἀνθρώποισιν σὺ ἐπὶ χθ. Flor. E. ἀνθρώποισιν ἐπὶ χθ. Par. B. ἀνθρώποις ἐπὶ χθ. Par. F.

vs. 565. ἐξαπάτησεν Flor. D. Par. E. ἐξαπάτησε Flor. E.

vs. 567. δάκεν δέ εἰ νειόθι Flor. B. Par. B. δάκεν δέ οἱ νειόθι Vat. δάκε δέ οἱ νειόθι Flor. F. Med. Par. H. δάκεν δέ εἰ εἰόθι Emm.; δάκε δ' ἄρα νειόθι Rehd. Non omnino praeter veri speciem Goettlingius, in contextum si admittatur δάκεν δέ εἰ νειόθι, carere nos posse statuit sequente versu, cui dedisse utique ortum potest, quod digamma ignorantes Grammatici vel librarii, ideoque ad δέ εἰ offensi, pro eo δ' ἄρα scripserunt, quo facto iam requirebatur novus versus disertam habens Iovis mentionem.

vs. 568. Ζηνός ὑψιβρεμέτου (sic) χόλωσε δ. μ. Vat. χόλωσε etiam Par. E.

vs. 569. ὡς ἴδ' ἀνθρ. Rehd.

vs. 570. τεῦξε Flor. E. Vat. Par. G. E. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. τέξε Flor. A. D. ἀνθρώποισιν Flor. A.

vs. 571. σύμπλασε Flor. D. Vat. Par. G. Rehd. Ἀμφιγυχεῖς Flor. A.

vs. 572. αἰδοίῃ Par. A. Ald. Bas. Ἴκελον Rehd.

- ἀργυφῆν ἐσθῆτι κατὰ κρήθεν δὲ καλύπτρην
 575 δαιδαλέην χεῖρεςσι κατέσχεθε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 ἀμφὶ δὲ οἱ στεφάνους, νεοθιλέας ἄνθεσι ποίης,
 ἰμερτοῦς, παρέθηκε καθήκτι Παλλὰς Ἀθήνη
 ἀμφὶ δὲ οἱ στεφάνην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
 τὴν αὐτὸς ποίησε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
 580 ἀσκήσας παλάμησι, χαριζόμενος Διὶ πατρί.

VARIAE LECTIONES.

vs. 574. ἀργυφῆν cum citante hunc locum Etymologo M. Codices exhibent mei omnes, excepto, quod Vat. habet, ἀργιφῆν, Par. B. ἀργυρέη. Est hoc item apud Wintertonum, qui tamen in annotatione ἀργυφῆν praetulit. Natum ex iotacismo Aldinae vitium ἀργυφεί multas deinceps Editiones obsedit. κατακρήθεν coniunctim habent Par. C. D. G. Iunt. 1. 2. Frob. et sic coniunctim est apud Homerum II. Π. 548. Od. A. 587. Etym. M. p. 495. 29. Hesych. in v. atque ita scribendum pronunciauit Ruhnken. ad Hom. II. in Cer. 182. At probatum κατὰ κρήθεν apud Homerum Aristarcho docet Schol. Ven. ad II. 1. c. Eadem est controversia super ἀποκρήθεν in Scut. v. 7. ubi tamen pro disiunctim scribendo vocabulo facere videntur sequentia βλεφάρων τ' ἀπὸ κυανέων. Conf. citati a Muetzello p. 110. Etym. M. p. 495. 29. Gudian. p. 504. 54. Vossius ad H. in Cer. p. 58. κατακρήθε Vat. καταθήκεν Bodl. Emm. καλύπτρην Neap.

vs. 575. δαιδαλίην. Emm. κατέσχεθε Flor. D. κατέσχε θαῦμα ἰδ. Flor. F. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. κατέθηκεν θ. ἰδ. κατέθηκε θαῦμα ἰδ. Par. F. Emm. Hermannus in Cens. Goettl. legendum coniecit περίσχεθε, inque

Scholiasta Monacensi vocabuli explanationem ἀπέβαλεν corrigendam esse ἐπέβαλεν. Neutrum placet. κατέσχεθε, est ita tenuit, ut delaberetur velum, Pandoracque caput et humeros decenter tegeret. Sic apud Hom. II. Γ. 419. Helena dicitur κατασχομένη ἑανῶ ἀργῆτι φαείνῳ.

vs. 576. cum sequente abest a Par. H. νεοθιλέης Flor. A. Par. C. Trinc.; νεοθιλέας ceteri SS. editique omnes ante Robinsonum, qui propositam ab Stephanō in annotatione emendationem νεοθιλέος in contextum recepit, quando iungendum νεοθιλέος ἄνθεσι ποίης ἰμερτοῦς. Assentior equidem Muetzello p. 75. esse id pulere inventum ad Homeri exemplum II. Ξ. 547. non splendere tamen adeo, ut librorum auctoritatem prae illo contemnamus.

vs. 577. ἰμερτοῦς τε παρέθ. Emm. In v. ἰμερτοῦς desinit Cod. Flor. F. Pro παρέθηκε Hermannus in Cens. Goettl. scribendum censet περίθηκε aut iuxta Aeolismum Hesiodicum παρέθηκε. Codd. nihil variant, nec, me iudice, necessaria est emendatio. παρέθηκε valet apposuit ad velum, insuper capiti apposuit.

vs. 578. ἀμφὶ οἱ Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. χρυσείην Par. I. ἔθηκεν Flor. A. B.

τῆ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
κνώδαλ', ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα.
τῶν ὅγε πολλ' ἐνέθηκε (χάρις δ' ἀτελάμπετο πολλή)
θαυμασία, ζωίσιν ἑοικότα Φωνήεσσιν.

585 Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο,
ἐξάγαγ', ἐνθα περ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἠδ' ἄνθρωποι,
κόσμῳ ἀγαλλομένην γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.
θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεούς, θνητούς τ' ἀνθρώπους,
ὡς εἶδον δόλον αἰπὺν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.

590 Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων.

VARIAE LECTIONES.

vs. 581 et seq. in Par. B. sic contracti sunt in unum: τῶ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τρέφει γῆ ἠδὲ θάλασσα.

vs. 581, τετεύχατο Par. F.

vs. 582. κνώδαλα ὅσ' ἤπειρος τρέφει, omisso πολλὰ Par. A. Bodl. Ald. Bas. Junt. 1. 2. Frob. κνώδαλ' ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει Trinc. Codicum tantum non omnium lectionem κνώδαλ' ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει primus Stephanus exhibuit: sed idem in Append. Thesauri p. 1245. G. κνώδαλα ὅσσα περ ἤπειρος τρέφει et sic Ed. Paris. a. 1544. Vulgatam tuentur etiam Etym. Gudian. p. 551. Etym. Cod. Par. 546. sed in Havniensi 1671. est κνώδαλ' ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει δὲ θάλασσα.

vs. 585. τῶ ὅγε Flor. E. Taur. πολλ' ἐνέθηκε Flor. D. πολλ' ἔθηκε Vat. Par. E. H. δ' abest a Par. II. βουλή pro πολλή, Flor. E.

vs. 584. θαυμασία Flor. A. C. D. E. Par. B. C. D. E. G. H. I. hic secundum Venetum, ut opinor, quamvis Goettlingius ex hoc Codice, ut c. Taur. probatam sibi lectionem asserat θαυμάσια de cuius ceterum veritate lectionis, ab

Rehd. etiam oblatae, non dubito. Nam θαυμασίη, quod inde ab Aldo fere omnes habent Edd. nonnisi in paucis exstat Codicibus, estque alterum multo concinnius, relato ad κνώδαλα vocabulo.

vs. 585. ἐπεὶ δὴ Par. II. Ceterum Codices non variant. At Hermannus in Orphicis p. 817. offensus hic priore syllaba brevi in καλὸν, corrigendum duxit αὐτὰρ ἐπεὶ τεῦξεν καλὸν κακὸν. Mibi videtur prior in καλὸν semper anceps fuisse. Habet quidem etiam καλιὰ, quod item est a κάω, primam brevem. Apud citantem haec Scholiasten Pindari ad Pyth. II. 75. vitiose exstat καλὸν κακὸν.

vs. 586. ἄλλοι ἦσαν Par. B. G. Rehd.

vs. 587. ἀγαλλομένοι Flor. C. ἀγαλλόμενοι Flor. D. ἀγαλλομένως Flor. E. ὀβριμοπάτρης Flor. A. E. Ven. Vat. meus et Goettl. Taur. Par. F. I. Emm. Trinc. Goettl.

vs. 588. ἀθανάτους θεούς Vat.

vs. 589. ὡς ἶδον Rehd. ἀμήχανον ἐξ ἀνθρ. Flor. D. ἀνθρώποισι Flor. B.

vs. 590 et seq. in Par. I. sic in unum contracti sunt: ἐκ τῆς γὰρ δλώτων ἐστὶ γένος καὶ φύλα γυναικῶν.

τῆς γὰρ ὀλῳίῳν ἔστι γένος καὶ Φῦλα γυναικῶν
πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
ὀλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο.

ὡς δ' ὅπότε' ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι

595 κηφῆνας βόσκωσι, κακῶν ξυνήνοας ἔργων,

VARIAE LECTIONES.

vs. 592. πῆμα μέγ', αἰ θν. κ. α. ν. corrigendum statuit Hermannus in censura Goettl. qua levi mutatione expeditior utique fit constructio αἰ—οὐ σύμφοροι. Vulgatam autem sine variatione Codd. exhibent, ferrique posse videtur generis enallage, cum φύλα γυναικῶν ipsae sint γυναῖκες.

vs. 593. οὐ σύμφοροι cum citante haec Stobaeo LXXI p. 455. Med. Flor. C. D. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. C. F. G. H. I. Rehd. R. S. οὐ σύμφοροι^{οῦ} (sic) Par. E. ἀσύμφοροι Neap. Par. A. Bodl. Ald. Bas. (interpres non accommoda) Frob. ἀξύμφοροι Wintert. οὐ σύμφορα Ven. Flor. A. B. E. Par. B. D. Iunt. 2. Trinc. et pleraeque hinc Edd. ut ad φύλα referatur. ἀσύμφορα Emm. Iunt. 1. Fortasse, ut Muetzelliuss censuit p. 271. οὐ σύμφορα debetur Aristarchi iudicio, qui similiter II. B. 459. ad ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα pro ἀγαλλόμεναι scripserat ἀγαλλόμενα. ἀλλ' ἀκόροιο Par. A. Ald. Bas. (ubi interpres tamen satiati) Iunt. 1. 2. Frob. ἀλλὰ κόροιο (sed in margine alia manu ἀλλ' ἀκόροιο) Flor. A. ἀλλὰ κόροιο Flor. E. Par. I. ἀλλ' ἀκόρεστοι Flor. C. Par. D. G. Vat. Goettl. Rehd. ἀλλ' ἀκόρεστοι^{οῦ} (sic) Parisini E. margo; ἀλλ' ἀκόρεστον etiam Medicei margo. Vulgatam tuentur reliqui Codd. et Stobaeus.

vs. 594. ὡς δ' ὅταν hunc versum citans Schol. Theocriti ad Id. I. 167.

δ' δ' ὅπότε' ἐν σμ. Flor. E. ὡς δ' ὅποτε σμ. Par. B. D. Rehd. ὡς δ' ὅπότε' ἐν σίμβλοισι Par. I. Reg. Soc. quod amplexi Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. secundum Schaeferi disputationem Melet. Crit. p. 156. Mihi non recedendum visum est a plurimum et meliorum Codicum lectione σμήνεσσι, pro qua facit etiam auctoritas Scholiastae ad Theocr. I. c. σίμβλοισι ortum equidem a glossa puto, quod esset olim frequentatus a plerisque diversus vocabuli σμήνος usus. A nonnullis tamen tum ποῆτις (ex. c. Theocrito Id. I. 107. VIII. 45 seq.) tum grammaticis ita usurpatum id vocabulum, ut ab Hesiodo h. l., docte ostendit Muetzell. p. 256. σίμβλοισιν ἐπιηρεφέεσσι Schaefer. I. c. ob versum infra 598. scilicet, ut epica sermonis aequalitas servetur: sed κατηρεφέεσσι omnes habent Codices.

vs. 595. βόσκωσι Ven. Flor. A. C. Neap. Par. B. D. F. G. Emm. Rehd. Trinc. βόσκουσι ceteri SS. Ald. et hinc ferme omnes Edd. Recipiendum equidem alterum duxi cum Gaisfordio. Recipere noluit Goettlingius propter insequens σπεύδουσι. Iudice etiam Muetzello p. 66. βόσκωσι aversatur modorum ratio. Sed recte monuit Hermannus in Cens. Goettl. comparatione in directam narrationem transeunte poni solere atque adeo debere indicativum, quamvis praecedente coniunctivo. κα-

- αἱ μὲν τε πρόπαν ἡμᾶρ ἐς ἥλιον καταδύοντα
 ἡμάτια στεύδουσι, τίθεισί τε κηρία λευκά,
 οἱ δ' ἔντοσθε μένοντες ἐπιρροφέας κατὰ σίμβλους
 ἀλλότριον κάματος σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται
 600 ὡς δ' αὐτως ἄνδρεςσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας
 Ζεὺς ὑπιβρεμέτης βῆκε, ξυνήνοας ἔργων
 ἀργαλέων ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο
 ὅς κε γάμον Φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν
 μὴ γῆμαι ἐθέλη, ὄλοδον δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται
 605 χήτει γηροκόμοιο, ὁ δ' οὐ βιότου ἐπιδευῆς

VARIAE LECTIONES.

κοὺς Flor. A. Trinc. Habet idem ex
 κακῶν correctum Flor. B. ξυνήνορας
 Taur. Flor. C. E. Par. D. G. I. Vat.
 Goettl. in cuius margine est ξυνήερας
 (sic) Rehd. ξυνήερας (sic) Par. H. ξυνή-
 ρας margo Parisini E. Idem supra scri-
 ptum in Med. ut sit ἀξυνάωρ. Nihil hor-
 um mihi praefendum visum est vul-
 gato. Namque in usu tantum est ξυν-
 ήνορας, ου, non ξυνήνωρ. Habet autem
 ξυνάωρ significationem in κηφῆνας haud
 congruam. Vid. Hesych. in v. et conf.
 Muetzell. p. 195. Ceterum ξυνήνορας hic et
 v. 601. trisyllabum est, sequente Φέργων.

vs. 596. abest a Flor. D. οἱ μὲν τε
 Par. A. Ald. Bas. Pro τε Guyeto scri-
 bendum videbatur γε, quam correctio-
 nem probavit Wolfius. Codd. non vari-
 ant, nisi quod τοι pro τε Emm. πρόπαρ
 Vat. Par. F. et sic Par. E. a prima manu
 sed deinde ρ in υ mutatum.

vs. 597. ἡμάτιον Flor. C. Par. D. G.
 Rehd. σπεύδουσαι Par. B.

vs. 598. οἱ δ' ἔντοσθε Vat. et Par.
 E. qui et post ἔντοσθε distinguit com-
 mate posito. ἔνδοσθε Emm. ἐπιρροφέας
 Ald. Bas. Iunt. 1. Frob. Trinc. ἐπιρρε-

φέας Iunt. 2. ἐπιρρομφέας Emm. συμ-
 βλους Flor. A. Par. H.

vs. 599. σφετέρων Par. C.

vs. 600. ὡς αὐτως Flor. A. C. Emm.
 ἀσαύτως Med. Par. B. F. G. H. Rehd.
 Trinc. et sic erat prima lectio in Flor.
 B. pro qua deinde scriptum ὡς δ' αὐτως,
 ut habent plerique SS. et Edd. κακῶν
 Par. B. Rehd. γυναῖκα Flor. E.

vs. 601. ξυνήερας Par. D. G. Vat.
 Goettl. margo Rehd. Idem supra scri-
 ptum in Med. Par. E. H. ξυνήνορα
 Flor. E. Par. I. ξυνήνορα Taur. Vul-
 gatum firmat Stobaeus LXIX. p. 287.

vs. 602. λευγαλέων Stobaeus l. c. ὁ
 πόρε Flor. D. E. Vat. δ' ἔπορε Trinc.
 δ' ἔσπορε Par. E. sed margo ἔπορε.

vs. 605 et seq. absunt a Par. I
 Pro γάμον in v. 605 Vat. Goettl. μερμε
 Sic et Flor. C. sed in margine γρ. γάμοι
 μέρμερα Flor. A.

vs. 604. ἐθέλει Flor. A. ὄλοδον Flor.
 D. δ' εἰς γῆρας ἵκητο Stobaeus l. c.
 sed tuetur eius Cod. B. vulgatam.

vs. 605. χήτοι Flor. C. χήτα Flor.
 E. χητεῖ scribendum censet Muetzel-
 lius p. 66. Conf. infra Comment. ad h. l.

ζῶει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτῆσιν δατέονται
 χηρωσταί· ᾧ δ' αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
 κεδνὴν δ' ἔσχευ ἄκοιτιν, ἀρηρυῖαν πραπίδεςσι,
 τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος κακὸν ἐσθλῶ ἀντιφερίζει

610 ἔμμεναι ὅς δέ κε τέτμη ἀταρτηροῖο γενέθλης,
 ζῶει ἐνὶ στήθεσσιν ἔχων ἀλίαστον ἀνίην
 θυμῶ καὶ κραδίῃ καὶ ἀνήκεστον κακὸν ἔστιν.

VARIAE LECTIONES.

γῆρας ὁμοῖο Par. E. sed γηροκόμοιο.
 eiusdem margo. γηροκόμοιό γε β.
 Flor. C. Par. G. Rehd. ὕγ' οὐ βιότου
 Stobaeus (sed Codex eius B. ὅδ' οὐ).
 Ven. Med. Flor. A. B. D. Vat. Par. C.
 E. Trinc. Boisson. Goettl. quod in Cens.
 recte improbat Hermannus. βιότου δ'
 ἐπιδευῆς Par. B. βιότου δ' ἐπιδευῆς Med.
 Flor. D. E. Par. C. I. βιότου τ' ἐπι-
 δευῆς Flor. C. Emm. Rehd.

vs. 606. διακτῆσιν Par. G. Rehd.
 διὰ ζῶην Par. F. Emm. atque etiam
 Stobaeus l. c. sed eius Cod. Par. B. et
 Gesneri margo habent κτῆσιν, recteque
 animadvertit Muettzellius p. 256. hanc
 scripturam tum eo confirmari, quod in
 ipso versus principio antecedit ζῶει, tum
 corroborari hisce Homeri Il. E. 154.
 χηρωσταί δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο,
 quamvis largiatur mutationem tamen
 etiam ipsam ad imitationem factam esse
 Homeri Od. ε. 208 seq.

vs. 607. χηρωταί Flor. D. αὖτε με-
 τὰ μοῖρα γάμου Par. F.

vs. 608. κεδνὴν ἔσχευ Flor. E. Par.
 I. κεδνὴν δ' ἔσχε Ald. Bas. Iunt. 1.
 δ' ἔσχετ' ἄκ. Stobaeus l. c. sed ἔσχευ
 eius Cod. Par. B. ἀρηρυῖαν, quod pro
 vulgato ἀραρυῖαν iam placuerat Heynio,
 aliisque Viris Doctis (Vid. Muettzell.
 p. 84.) recipiendumque hinc duxere

iam Boisson. et Goettl., exhibent Ven.
 Flor. A. B. C. Vat. Par. B. E. F. Rehd.
 Stobaci Cod. Par. A. πραπίδεςσιν Flor.
 A. Par. C.

vs. 609. τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος, quod
 nobis cum Hermannus in Goettl. cens.
 epicae rationi convenientius videtur,
 offerunt Stobaeus, Flor. B. Par. B. D.
 F. G. H. I. τῷ δ' ἔτ' ἄπ' αἰῶνος Med.
 τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος, quod Goettlingio
 placuit, Flor. A. E. τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος
 Flor. D. Par. A. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.
 Frob. Trinc. τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος Flor.
 C. Par. E. Vat. Neap. Steph. et hinc
 ferme Edd. Legendum Heynius coniicie-
 bat, τῷ δ' ἐπὶ αἰῶνος. Boissonadius scrip-
 sit τῷ δ' ἄπ' αἰῶνος. Sed ἄπ' omnes
 habent Codd. et ἄπ' αἰῶνος perpetuo
 pluribus exemplis illustravit Wetstenius
 ad Luc. I. 70. ἀπαιῶνος Rehd. ἐσθλὸν
 Flor. D. E.

vs. 610. ὅς δέ τε τέτμη Flor. A.
 ὃν δέ κε τέτμη Par. A. Ald. Bas. Iunt.
 I. 2. Frob. ὃν δέ κε τέτμη Bodl. ὅς δέ
 κε τίπτει Neap. ὅς δέ κε καὶ τέκει Flor.
 D. ὅς δέ κε γήμη Emm. ὅς δέ κε γάμη
 Par. B. ὅς δέ καὶ τεύξη Par. C. ἀταρ-
 τάραιο Par. H.

vs. 611. ζῶει ἐν στ. Flor. E.

vs. 612. Par. B. non nisi postrema
 verba exhibet κακὸν ἔστιν.

Ὡς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
 οὐδὲ γὰρ Ἴαπετιονίδης ἀνάγκητα Προμηθεὺς
 615 τοῖο γ' ὑπεξήλυξε βαρὺν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
 καὶ πολυΐδριον ἔοντα μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκει.
 Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ᾠδύσσατο θυμῶ,

VARIAE LECTIONES.

vs. 615. ὡς Par. H. Rehd. Ald. Bas. οὐκ ἔτι Flor. A. οὐκ ἔσται Flor. E. Par. I.

vs. 614. Ἴαπετεονίδης Par. C. Flor. D. etiam B. Sed correctum *τι* ab alia manu. Ἴαπετεωνίδης Flor. E. Vat. Par. I.

vs. 615. Ζῆνος ὑπεξήλ. Par. B. Διδὸς ὑπεξήλ. Emm. βαρὺν χόλον Par. A. ὑπ' ἀνάγκη Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 616. κατὰ δεσμός Par. A. D. G. καταδεσμός Par. F. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἐρύκοι Flor. B. Par. A.

vs. 617. ἐν Βριάρεω ὡς τὰ πρῶτα, ut Hesiodi, citat Schol. Victor. ad Il. A. 405. quod Heynius ex Hesiodicis (vulgatis) corrigit Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα, Dindorfius autem in accurata annotatione ad h. l. Ὁβριάρεω δ' ὡς πρῶτα, cui videtur etiam v. 754. pro vulgato ὁ Βριάρεως legendum Ὁβριάρεως, ac similiter v. 149. 714. τ' Ὁβριάρεως pro τε Βριάρεως. Testes ille formae Ὁβριάρεως citat Elym. M. p. 546. 58. et Hierodiamum apud Eustath. ad Il. p. 650. 46. Addit Muetzell. p. 159. Arrianum in Bithyniacis apud Steph. Byz. v. Τριῖρες atque certissimam esse ait Dindorfii correctionem. Mihi illa et ingeniosa esse et magnam habere veri speciem videtur, neque tamen adeo certa esse, ut in contextum recipienda sit; cum probatam a Dindorfio formam in nullo Hesiodi loco, ubi Centimani nomen exstat, Codicum

aliquis exhibeat, verba autem Scholii Victorini adeo corrupta sint, ut vix certi quidquam ex iis elici possit; denique versu 817 quod legitur, Βριάρεων talem mutationem ne admittat quidem: quam difficultatem sentiens Dindorfius, ex ea se expedire studuit versum illum cum antecedentibus interpolatum statuendo, qua de re dicam infra in Commentario. Retinendum equidem h. l. duxi Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα, Codicum hoc offerentibus Flor. A. D. (sed in hoc δ' addito ab alia manu) C. Neap. Par. D. G. Reg. Soc. Omisso δ' idem habent Vat. Par. E. H. Rehd. Ad primam in Βριάρεω productam si offendas, tum, quod Goettlingii monitum est, non ab re erit comparasse βρίμη, βριθὺς et similia, tum vel in tribus brevibus producta prima minus offensionis facere debet, praesertim initio versus. Metro magis adversatur Βριάρεω δ' ὡς τὰ πρῶτα, quod habent Flor. D. E. Med. Taur. Par. A. F. I. Bodl. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Gaisf. Boisson. Vitiosius etiam Par. B. Βριάρεω ὡς ἕττε τὰ πρῶτα. Robinsonus ex correctione dedit τῷ Βριάρεω δ' ὡς πρῶτα et habet sic Par. C. sed τῷ additum a manu secunda et est aliquod spatium inter ὡς et πρῶτα. Wolfius dedit ὡς Βριάρεω τὰ πρῶτα, quod sic positum ὡς pro corrupto ἐν in Scholio Victorino item substitui possit; Reizius maluit ὡς Βριάρεω δὲ πρῶτα.

- Κόττω τ' ἠδὲ Γύγη, δῆσε κρατερῶ ἐνὶ δεσμῶ,
 ἠγορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος, ἠδὲ καὶ εἶδος
 620 καὶ μέγεθος· κατένασσε δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης.
 ἐνθ' οἴγ' ἄλγε' ἔχοντες, ὑπὸ χθονὶ καιετάνουτες,
 εἶατ' ἐπ' ἐσχατιῇ, μεγάλης ἐν πείρασι γαίης,
 δητὰ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίη μέγα πένθος ἔχοντες,
 ἀλλά σφέας Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 625 οὓς τέκεν ἠύκομος Ῥεΐη Κρόνου ἐν Φιλότῃτι,
 Γαίης Φραδμοσύνητιν ἀνήγαγον ἐς Φάος αὐτίς·
 αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε,
 σὺν κείνοις νίκην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.
 δηρὸν γὰρ μάρναντο, πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες,

VARIAE LECTIONES.

Sane δὲ vel δ' abesse nequit; sed convenientior ei locus ante ὡς. ἠδύσσατο
 Par. A. C. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 Opor. ἠδύσσατο Rehd.

vs. 618. Κοτύη Neap. Γύη Flor. B.
 D. E. Neap. Vat. Par. I. ^{Γύγη} ^{στύγη} sic
 Par. E. γυίη Par. C. Γύη recepit Goettlingius: sed vide supra dd. ad v. 149.

vs. 619. ἀγάμενος Flor. E. Par. I.

vs. 620. δ' abest a Flor. D.

vs. 621. ἐνθ' οἴδ' ἄλγε' ἔχ. Par. I.
 ἐνθ' οἴδε ἄλγε' ἔχ. Flor. E. ἐπὶ χθονὶ
 Flor. A. B. D. E. Par. I.

vs. 622. εἶαται ἐσχατιῇ Flor. A. B.
 Vat. Ven. Trinc. εἶατ' ἐν ἐσχατιῇ Flor.
 D. εἶατ' ἐσχατιῇ Flor. E. Par. I. ἔζετο
 ἐσχατιῇ Par. E. sed margo εἶατο. Pariter
 Med. εἶατο ἐσχατιῇ Par. H. μεγάλη
 Par. C. μεγάλῳ Vat. Par. B. Emm.

vs. 625. κραδίης Flor. B. Par. B.
 μέγα omittit Emm.

vs. 624. ἀλλά σφέας corrigendum
 consuit Heynius ad II. E. 567. Codices

hic non variant: sed certum est pronunciatione sic contrabendum esse σφέας. Κρονίδης καὶ Par. B. Emm. Κρονίδης τε ἰδ' ἀθ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. quod tametsi ferri potest (vid. Vossius ad H. in Cer. p. 60.) tamen haud praefendum est vulgato.
 vs. 625. Ῥεΐη Par. I. Ῥεΐα Flor. D. maluitque hoc Goettling. Sed videantur supra dd. ad v. 455. 467.

vs. 626. Γαίης τε φρ. Flor. E. Par. I. Φραδμοσύνητιν abest a Taur. ἀνήγαγον Flor. E. Par. I.

vs. 627. γάρ μιν ἅπαντα Par. F. γάρ μιν πάντα Flor. E. Est etiam πάντα in Par. D. G. Rehd.

vs. 628. σὺν κείνοισι νίκην Med. Flor. B. C. D. E. Vat. Par. A. B. C. D. E. F. Bodl. R. S. Ald. et ceterae Edd. ante Heinsianam minorem in qua primum correctum κείνοις. Pessime Rehd. κείνοισιν. In Flor. D. omissum τε.

vs. 629. θυμ' ἄλγε' ἔχ. Par. H.

- 630 Τιτῆνες τε θεοί, καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς Ὀθρυος Τιτῆνες ἀγαυοί,
οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοί, δωτῆρες ἑάων.
οὓς τέκεν ἠύκομος Ῥεῖη Κρόνω εὐνηθεῖσα·
- 635 οἳ ῥα τότε ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγέ' ἔχοντες
συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτούς.
οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις, οὐδὲ τελευτῆ
οὐδετέροις, ἴσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο.
ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,
- 640 νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι,
πάντων ἐν στήθεσσιν ἀέξετο θυμὸς ἀγῆνωρ.
ὡς νέκταρ δ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἔρατεινῆν,

VARIAE LECTIONES.

- vs. 630. ὅσοι Vat.
vs. 631. ὑσμίνας Par. F.
vs. 632. ἐφ' ὑψηλῆς Rehd. ὑφ' ὑψη-
λῆς Vat. ὑψηλῆς Flor. A. Ὀθρυος recep-
imus e Par. B. D. secundum praecep-
tum Arcadii p. 91. 9. Praecivit Bois-
sonadius, quem secutus Goettling. Conf.
Muetzell. p. 156. Vulgo male Ὀθρύ-
ος. Vitiosius Ὀρθρύος Flor. B. Ὀρθύος
Iunt. 1. 2.
vs. 635. Οἳδ' ἄρ' ἀπ' Οὐλ. Vat. Par.
C. E. Ald. Bas. Ὀλύμποιο Flor. A.
δωτῆρες Par. C. ἑάων. Par. I.
vs. 634. Ῥεῖα dedit etiam hic Goett-
lingius. Codices mei omnes Ῥεῖη.
vs. 635. χόλου pro πόνου Flor. E.
Par. I.
vs. 636. συνεχέες Flor. C. Par. G.
Rehd. συνεχέως Stephanus praeter
necessitatem. Conf. Buttmann. Gr. Gr.
T. II. p. 335.
vs. 637. ἦν abest a Par. A. Ald.
Bas. Iunt. 1. 2. Frob. χαλεπῆ λύσις
Flor. E. Par. I. τελευτῆ Flor. E.
τελευτῆν. Ald. Trinc.
vs. 638. Οὐδ' ἐτέροις Par. II. I.
πολέμοιο Rehd.
vs. 639. παρέσχεθ' ἄρμενα Par. B.
ἄρματα Par. I. Flor. B. E., etiam C.
sed in margine scriptum eadem manu:
γρ. ἄρμενα.
vs. 640. νέκταρ ἀμβροσίην τάπερ
Flor. C. νέκταρ ἀμβροσίην etiam Par.
D. Rehd. Goettlingius, cui παρέσχεθεν
exponendum videtur παρεσχέθησαν,
quod in activo difficiliter intelligatur
Iupiter, hinc tentat νέκταρ τ' ἀμβροσίην
τε, vel, ut scribatur ἀλλ' ὅτε δὴ —
πάντα Ὡς νέκταρ τ' ἐπάσαντο — ἔρα-
τεινῆν Νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τάπερ
θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι Δὴ τότε κ. τ. λ.
ciceto versu 645. Satis sic ingeniose.
ἔδουσιν Flor. A.
vs. 641. πάντων ἐνὶ στήθ. Flor. C.
E. Par. D. Rehd.
vs. 642. νέκταρ ἐπάσαντο Flor. D.

ἤν τότε τοῖς μετέειπε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

Κέκλυτέ μευ, Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα,

645 ὄφρ' εἶπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.

ἦδη γὰρ μάλα δὴρὸν ἐναντίοι ἀλλήλοισι

νίκης καὶ κράτεος πέρι μαρνάμεθ' ἤματα πάντα,

Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐκγεγόμεσθα.

ὕμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους

650 Φαίνετε Τιτῆνεσσιν ἐναντίον ἐν δαίῳ λυγρῇ,

μνησάμενοι Φιλότιτος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες

ἔς Φάος ἄψ ἀφίκεσθε δυσηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ,

ἡμετέρας διὰ βουλάς, ὑπὸ ζῶφου ἠέροντος.

Ὡς Φάτο· τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κόττος ἀμύμων·

655 δαιμόνι, οὐκ ἀδάητα πιφάύσκεαι· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν

ἴδμεν, ὅτι περὶ μὲν πρᾶπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα,

VARIAE LÉCTIONES.

Par. C. I. νέκταρ ἐπάσαντο Flor. E.
νέκταρ τ' ἐπάσαντο Flor. B. Par. A.
D. G. Emm. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Frob.
Iunt. 1. 2.

vs. 644. τε abest a Flor. C. Par.

G. Rehd.

vs. 645. ὄφρα εἶπω Flor. E.

vs. 646. ἐναντίον Neap. ἀλλήλοισιν

Flor. A.

vs. 647. πέρι recte Par. D. F. G.
ut Gaisf. et recentiores pro vulgato antea
περὶ. Quod Par. I. exhibet περιμαρνάμεθ',
ut Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
convenit Aristarchi praecepto. Vid. Schol.
Victor. Bekk. p. 459. 25. et conf. Muetz-
zell. p. 261 seq.

vs. 648. ὅσοι Vat. ἐξεγένοντο Taur.
Med. Ven. Flor. A. Neap. Vat. meus et
Gottl. Par. C. E. H. I. Reg. Soc. Trinc.

vs. 649. ὕμεῖς δὴ Ven.

vs. 650. φαίνεται vitiose Trinc. ἐναν-

τίον Med. Flor. A. B. C. D. Neap. Par.
B. C. D. E. F. Rehd. Trinc. Steph. margo.
Hoc amplexus sum a maiori parte Codi-
cum oblatum. Vulgo ἐναντίοι. Est hacc
varietas etiam in Homeri libris frequens.
Vid. Heyn. ad Il. Z. 54. A. 219. 535.
M. 44. O. 694. T. 70. λυγρῇ Flor. E.

vs. 652. ἀφίκεσθαι Flor. D. δύσηλε-
γέως Par. F. ὑπὸ δεσμοῦ Flor. B. C.
D. E. Neap. Par. B. D. G. H. I. Rehd.
Emm. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 655. δαιμόνιε οὐκ ἀδ. Par. C.
πιφάύσκεαι, a Vat. Par. C. I. Rehd.
oblatum, praeferendum mihi visum cum
Muetzellio, quem vide p. 220 seq. πι-
φάύσκεο Emm. πιφάύσκειται Flor. D.
πεφάσκειαι Par. E. πιφάσκειαι ceteri
Scripti, omnesque Editi.

vs. 656. πέρι — πέρι Par. D. G. H. I.
Ceterum Codd. nihil in versus scriptura
variant, quae tamen dubia videri potest

ἀλκτῆρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.
σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν ἀπὸ ζόφου ἠερόεντος
ἄψορρον ἐξαῦτις ἀμειλίκτων ἀπὸ δεσμῶν

VARIAE LECTIONES.

ob durius intelligendum in ea σοι. Itaque iam Guyetus corrigi voluit ἴδμεν ὅτι περί σοι πραπίδες. Maluit Wolfius scribere: ἴδμεν ὅτι περί μὲν πραπίδας, περί δ' ἐσσι νόημα, Hermannus autem in Goettl. Cens. ἴδμεν ὅ τοι περί μὲν πραπίδες, περί δ' ἐστὶ νόημα, in quam coniecturam et ipse incideram et incidisse video Muetzellium p. 155.

vs. 657. ἀθανάτοις ἀργῆς Par. B. Ceteri Codd. vulgatam tuentur, pro qua tamen h. l. et item in Sc. 29. 158. d'Orville in Vanno Crit. p. 590. ἄρεως vel ἄρες reponendum videbatur, ut factum viderat a Grammaticis etiam H. Ξ. 485. Σ. 100 et alibi, quia ἀρῆ, damnum, primam fere productam habeat, quae brevis contra est in ἄρης. Sed vocalium ante literam caninam variavit saepe quantitas, ut in noto illo Ἄρες Ἄρες apud Homerum, recteque Tollius ad Apollon. p. 158. animadvertit Od. X. 205. prorsus admitti non posse illam belli significationem. Tum ἀρῆς ἀλκτῆρα, ut Hesiodeum ex Sc. 29. citat ac tuetur Herodianus in Schol. Ven. ad H. Σ. 100. Conf. omnino Rankius in docta Annot. ad versum Scuti citatum. γένεο Flor. E. Vat. Par. I. κρατεροῖο Par. H. habentque Med. et Par. E. adscriptum illud ad κρυεροῖο.

vs. 658. σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν recepit e Flor. B. C. D. Par. A. C. D. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. marg. σῆσιν ἐπιφροσύνησιν habent Flor. E. Par. B. I. Emm. σῆς δ' ἐπιφροσύνησιν Vat. Par. E. F. G.

σῆς δ' ὑποφραδμοσύνησιν Flor. A. Par. H. et ex Ven. ut videtur, Trinc., quod secuti sunt plerique recentiores. Nihil quidem obstat, quominus probum habeatur vocabulum ὑποφραδμοσύνη, ductum ab ὑποφράζομαι, cuius participium ὑποφράσθεις exstat apud Apollon. Rhod. I. 462. sed significatio suspicandi, quae est in ὑποφράζομαι, minus convenit in h. l. nec bene se habet in antiquo poeta epico vocalis ante φρ correpta. Quod, Guyeti coniecturam secutus, Robinsonus edidit σῆς δ' ἐπιφραδμοσύνησιν eodem hoc premitur incommodo. ὑπὸ ζόφου Flor. B. C. E. Par. A. C. F. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὑπὸ ζόφον Flor. D. Visum ὑπὸ praefendum etiam I. H. Vossio ad H. in Cer. 501 et Hermanno in Goettl. Cens. Mihi ἀπὸ in hoc et seq. versu aptius sententiae videtur. ἠερόεντα Flor. D. ἠερόεντος Emm.

vs. 659. ἄψορρον δ' ἐξαῦτις plerique SS. et Edd. Sed iam H. Stephanus in annotat. »Vide, inquit, num legendum sit ἄψορρονδ'. Est enim particula δὲ iam in praecedente versu.» Probavit hoc Krebsius, ut sit adverbium motus. At τὸ δ' expungenti Guyeto parendum censuit Wolfius, et hinc Boissonadius, eaque nobis etiam probabilior visa est medela, praesertim, cum ἄψορρον ἐξαῦτις etiam Codd. exhibeat Par. D. G. ἄψορον ἐξαῦτις Flor. D. E. Par. C. F. I. Secutus est Goettlingius Codicem Emm., qui versus 658. 659. ita habet, ut prior sit ἄψορρον δ' ἐξαῦτις κ. τ. λ., posterior

660 ἠλύθομεν, Κρόνου υἱε ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες.

τῶ καὶ νῦν ἀτενεῖ τε νόω καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
 ρυσόμεθα κράτος ὑμὸν ἐν αἰνῇ δῆϊοτῆτι,
 μαρνάμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίναις.

Ὡς φάτ' ἐπήνησαν δὲ θεοὶ, δωτῆρες ἑάων,

665 μῦθον ἀκούσαντες· πολέμου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς
 μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπάροιθε μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔγειραν
 πάντες, θήλειά τε καὶ ἄρσενες ἡματι κείνῳ,
 Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
 οὓς τε Ζεὺς Ἐρέβουσφιν ὑπὸ χθονὸς ἤκε φάωσδε,

VARIÆ LECTIONES.

σῆσιν ἐπιφρ., quod nescio an probaverit Hermannus, nihil de hoc in Censura notans. Sed mihi, ut Muetzellio p. 257. ordo is vocabulorum et ab sermone poetæ recedere videtur et a consilio, quod comparatis vv. 651. 2. 3 et 658. 9. 660. planissime efficitur. ὑπὸ δεσμῶν Flor. B. C. E. Vat. Par. A. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. R. S. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Praeferendum censuit etiam Vossius l. c.

vs. 660. ἠλύθομεν recte Florentini omnes, Vat. Neap. Ven. Taur. Par. A. B. C. D. E. H. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. ceteraque hinc Edd. ante Graevianam, in qua est ἠλύθαμεν. Videatur, quem Goettling. etiam citat, Choeroboscus apud Bekker. Anecd. p. 1270. Ζεῦ pro ἄναξ Flor. A. Trinc. Steph. margo. ἄελπτα Flor. E. Par. I.

vs. 662. abest a Flor. D. Omissum in Parisini C. contextu ad marginem adscripsit idem, qui Scholia exscripsit, librarius. ρυσόμεθα Flor. C. Vat. Par. D. G. ὑμῶν Flor. A. C. Vat. Par. E. D. Rehd.

vs. 663. μαρνάμεθα Flor. D. ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ Flor. D. Par. C. pro ἐν αἰνῇ δῆϊοτῆτι, quod reliqui habent, ut Edd.

vs. 664. ἐπήνησαν Flor. C. Rehd. ἐπήνεσαν Par. B. Confirmat ἐπήνησαν Eustathius ad II. p. 684. 36; 784. 28 seqq. Conf. idem p. 231. δωτῆρες Rehd.

vs. 665. δ' ἐλιλαίετο, quod habent Codd. tantum non omnes, relinquendum duxi, rhythmō suadente, quamvis non praeter rationem Hermanno in Goettl. Cens. probabilior visa sit scriptura δὲ λιλαίετο. Scriptum sic in Rehd. θυμῶ Flor. E. Par. I.

vs. 666. τὸ πάροιθε Vat. Par. E. τὸ πάροιθεν Rehd. τοπάροιθεν Trinc. μάχην δι' ἀμέγαρτον Flor. C. μάχην τ' ἀμέγ. Par. B. μάχην ἀμέγ. Flor. E. Par. I. ἔγειρον Flor. C. Par. D. G. Rehd. ἔγειρε Flor. E. Par. I.

vs. 667. ἄρσενες Flor. D. E.

vs. 669. οὓς κεν Ζεὺς Par. D. οὓς κεν Ἐρέβουσφιν omisso Ζεὺς Flor. C. Par. G. Rehd. οὔτε Ζεὺς Ἐρ. Ald. οὔτε Ζεὺς Ἐρ. Iunt. 1. Frob. ἕς τε Ζεὺς

- 670 δεινοί τε κρατεροί τε, βίην ὑπέροπλον ἔχοντες.
 τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὠμων αἴσسونτο
 πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δὲ ἐκάστω πεντήκοντα
 ἐξ ὠμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσι.
 οἱ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαῖ λυγρῇ,
- 675 πέτρας ἡλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
 Τιτῆνες δ' ἐτέρωθεν ἐκαρτύναντο Φάλαγγας
 προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον
 ἀμφότεροι, δεινὸν δὲ περιάχε πόντος ἀπείρων,
 γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρύς
- 680 σειόμενος, πεδόθεν δ' ἐτινάσσετο μακρὸς Ὀλυμπος

VARIAE LECTIONES.

- 'Er. Flor. E. 'Ερεβεῦφι Par. F. 'Ερέ-
 βεσφιν Ven. Med. Par. D. H. Bodl. Rehd.
 Trinc. Iunt. 2. Reduxerunt hoc Dindorf.
 et Goettl. potestque analogiae convenien-
 tius videri. Conf. Buttman. Gr. Gr. T. I.
 p. 206. not. 2. Thiersch. Gr. Gr. p. 295.
 Matthiae Gr. Gr. T. 1. p. 290 not. Goettl.
 de doctr. accent. Gr. 56. 2 et in annot. ad
 h. l. Sed II. I. 572. ἐξ ἐρέβεουσφιν omnes
 habent Codd. cum tamen illam analogiae
 rationem probe perspectam haberent
 Grammatici (vid. Apoll. de adv. p. 574.
 50.) ut proinde forma illa profecta esse
 ab ipso poeta videatur, qui ad usitatam
 ipsi formam ἐρέβευς (vid. II. Θ. 568.)
 adiectum φι voluerit, quo clarius gen-
 itivi notio elucesceret. Vide disputan-
 tem accuratius de hac re Muetzellium
 p. 60 seqq. φάωσδε Vat. φάωσδε Ald.
 Bas. φάος τε Emm. φάβως δὲ Par. E.
 sed in margine φάος.
 vs. 671. τῶν μὲν ἑκατὸν χ. Vat. Par.
 I. αἴσσουνται Vat. Par. E. H.
 vs. 672. δ' ἐκάστω Flor. B. C.
 Rehd.
 vs. 675. στιβαροῖς μέλεσσι Flor.
 A. στιβαροῖσιν μέλεσσι Emm. μέλεσ-
 σι Flor. B. Vat. Rehd.
 vs. 675. ἡλιβατοῦς Par. D. στιβα-
 ρὰς Taur. Flor. B. D. E. Vat. Par. A.
 C. E. H. I. Bodl. Scholiastes Trinc. p.
 CLVI. f. v. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 Trinc. Steph. στιβαραῖς Flor. C. Rehd.
 Ceteri SS. et Edd. στιβαρῆς, quod verius
 etiam mihi visum ob versus infra 692.
 715. Basil. interpres: validis in manibus.
 vs. 676. ἐκαρτύνοντο Flor. E.
 vs. 677. προφρονέων Emm. βίην
 Par. G. βίη Flor. C. Rehd. χειρῶν
 τε ἅμα omisso βίης θ' Vat.
 vs. 678. δεινὸν τε Par. B. δὲ περ' ἴα-
 χε Emm. δέπερ ἴαχε Flor. E. δὲ περ
 ἴαχε (sic eadem manu) Flor. B. δὲ
 ἴαχει περισχεθε Par. H. Guyetus legendum
 coniciebat δ' ὑπερίαχε supra modum
 insonabat. Sed est περιάχε per Aeolicam
 crasin pro περιίαχε, ut v. 755.
 περοίχεται pro περιόχεται, ad quem
 plura dabimus.
 vs. 679. ἐσμαράγησεν Par. H. ἀπέ-
 στενε Flor. E. ἀφέστενε Par. I.
 vs. 680. δὲ τινάσσετο Vat. Par. C.

ρίτη ὑπ' ἀθανάτων, ἕνοςις δ' ἴκανε βαρεῖα
 Τάρταρον ἠερόεντα, ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωῆ
 ἀσπέτου ἰωχμοῖο, βολάων τε κρατεράων·
 ὡς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοισι ἴεσαν βέλεα στουόεντα.

- 685 Φωνῆ δ' ἀμφοτέρων ἴκετ' οὐρανὸν ἀστερόεντα
 κεκλομένων· οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλην ἀλαλητῶ.
 οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχευεν εὖν μένος· ἀλλὰ νυ τοῦγε
 εἶθαρ μὲν μένεος πλήντο φρένες, ἐν δέ τε πᾶσαν
 φαῖνε βίην· ἀμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἦδ' ἀπ' Ὀλύμπου
- 690 ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδόν. οἱ δὲ κεραυνοὶ
 ἴκταρ ἅμα βροντῆ τε καὶ ἀστεροπῆ ποτέοντο

VARIÆ LECTIONES.

δὲ τινάσκειτο scribendum statuit Hermannus in Cens. Goettl. Vulgata rhythmum habet meliorem.

vs. 682. ἠερόεντα Flor. A. ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωῆ scribendum censuimus cum Hermanno Orphic. p. 815. Dindorfio et Goettlingio. Habuit ἰωῆ digamma. Vid. Heyn. ad H. K. 159 et in Exc. III. Tom. VII. p. 761. Hoc ignorantes librarii vel grammatici transponendum τ' existimarunt, unde lectio exstitit ποδῶν αἰπεῖα τ' ἰωῆ Codicum et Editionum fere omnium, pro qua ποδῶν δ' αἰπεῖα τ' ἰωῆ habent Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὁδὸν αἰτία τε κρατεράων vitiosissime Emm.

vs. 684. ὡς ἂν ἐπ' ἄλλ. Flor. A. B. D. Par. C. Trinc. ἀλλήλοισιν ἴεσαν Vat. Bodl. Par. E. sed in hoc corrector addidit. ἀλλήλοισιν etiam Med. Flor. B. C. D. Par. C. Rehd. ἴεσαν Par. G. I. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi etiam Basil. Interpres ibant.

vs. 685. ἀμφοτέρων δ' ἴκετο Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 686. κεκλομένων Flor. D. ξύνισαν Vat. ξύρισαν Rehd.

vs. 687. οὐδ' ἄρα Ζεὺς Flor. D. ἴσχευεν Flor. C. Par. D. G.

vs. 688. πλήνται Emm. et ἐν δέ.

vs. 689. ἀμυδις ἄρ' Flor. C. D. ἀμυδις non ἀμυδις scribendum recte docuit Heyn. in Comment. ad H. I. G.

vs. 690. συναχαδόν Par. G. Rehd. συναλαδόν Emm. συναγαδόν Taur.

vs. 691. ἴκταρ Par. B. I. recte, si vocabuli originem spectas, sed refragante usu. ἀστεροπῆ εὔ ποτέοντο Neap. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἀστραπῆ εὔ ποτ. Flor. B. Par. A. Rehd. quod receptum a Goettlingio; ἀστραπῆ ποτ. Med. Flor. A. C. D. E. Par. D. E. Emm. ἀστραπῆ ποτ. Vat. Par. C. Cum esset pro antiquiore et exquisitiore forma ἀστεροπῆ invecta recentior et vulgatiore ἀστραπῆ, additum est postea εὔ ad supplendum versum, quamvis eius vocabuli significatio esset iam in ἴκταρ. πετέοντο Flor. C. Par. D. G. Rehd.

χειρὸς ἀπὸ στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα εἰλυφῶντες,
ταρφέες, ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζε
καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.

695 ἔξεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὀκεανοῖο ῥέεθρα,
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἀμφεπε θερμὸς αὐτμῆ
Τιτῆνας χθονίους, φλόξ δ' ἠέρα δῖαν ἴκανεν
ἄσπετος, ὅσσε δ' ἀμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἑόντων
αὐγῇ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.

700 καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν χάος· εἴσατο δ' ἄντια
ὀφθαλμοῖσι ἰδεῖν, ἠδ' οὐασιν ὅσσαν ἀκοῦσαι
αὐτως, ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερθε
πίλνατο· τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀράρει,

VARIAE LECTIONES.

vs. 692. Commendatam ab Herman-
no in Orphicis p. 815 lectionem φλόγα
εἰλυφῶντες recepinus e Vat. Par. C.
G. Emm. Rehd. φλόγα εἰλυφ. habent
Flor. A. B. C. E. Par. B. D. F. I.;
φλόγα εἰλοφ. Flor. D. φλόγα εἰληφ.
Par. II. φλόγα εἰληφ. cum υ supra
scripto Par. E. φλόγα θ' εἰλυφ. ceteri
Codd. ut Ald. et hinc fere Edd. ante
Gaisfordium, qui parendum Hermanno
duxit, ut postea etiam Boisson. Dind.
Goettl. τ' εἰλυφ. Schmidius.

vs. 695. φερέσβιος Flor. C. Par. B.
G. Rehd. Notum autem κ et β in qui-
busdam Codicibus forma vix differre.
ἐσμαράγιζε scripsimus secundum Flor.
B. C. D. E. Par. C. Rehd. ἐσμαράγιζεν,
ut Editi, habent ceteri SS. excepto quod
in Neap. est ἐσμαράγησεν.

vs. 694. περὶ pro πυρὶ Vat. Goettl.
ἄσχετος Flor. B. καιομένη Par. B.

vs. 695. ἔξει δὲ χθ. Par. D. G. Rehd.
ἔξεε δ' ἢ χθ. Vat. ἔξει χθ. omisso δὲ

Flor. C. ἔξεσε δὲ χθ. Ven. Med. Flor.
A. Par. E. H. Emm.

vs. 696. πόντος ἀτρύγετος eraso τ'
Par. C. ἀμφεπε. In Rehd. est θέρμη
sine αὐτμῆ.

vs. 697. χθονίους Vat. ἠέρα δῖον
Med. Par. D. E. G. Rehd.

vs. 698. ἀμερδε Flor. E.

vs. 700. κατέχεν Par. D. G. κατ-
έσχε Flor. E. Par. I. φάος pro χάος
Par. B. Emm. ἄντις Par. B. ἄντια
Emm.

vs. 701. ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν omnes SS.
hic pariter atque Edd. Nobis tamen
constantiae causa hic quoque ratio ha-
benda visa est digammi. Vid. supra
vs. 451.

vs. 702. αὐτως recte Par. D. Ceteri
SS. et omnes ante Dindorf. Edd. αὐτως.
ὑπερθε recepinus e Flor. D. E. Par. C.
In ceteris SS. est ὑπερθεν, ut in Editis.

vs. 703. πῖλνατο Taur. Flor. D. E.
Par. I. et C. Sed. in hoc alterum v

τῆς μὲν ἔρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἔξερπτόντος.

705 τόσσοι δοῦποι ἐγέντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων.

σὺν δ' ἀνεμοὶ ἔνοσιν τε κόνιν τ' ἐσφάραγιζον,
βροντὴν τε, στεροπὴν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κῆλα Διὸς μεγάλοιο, φέρον δ' ἰαχὴν τ' ἔνοπῴν τε

VARIÆ LECTIONES.

erasum est. γὰρ καὶ Flor. A. Rehd. γάρ γε Flor. B. Sed ab eadem manu correctum κε. μέγας ὑπὸ δοῦπος Tzetzes Monac. ut Med. Taur. Flor. B. Neap. Vat. Par. C. E. H. Trinc. Steph. margo. μέγας δοῦπος Flor. A. D. E. Vulgatam firmat Aristides T. I. p. 549. Iebb. nec, me iudice, temere censuit Muetzellius p. 188. illam Tzetzae lectionem propter quandam cogitandi insolentiam, quae in vulgata scriptura, praesertim e recentiorum usu, inesse videatur, ab his commoditatis gratia confictam fuisse.

vs. 704. τῆς δ' ἔρ. Emm. ἐρυπ^ωμένης (sic) Par. F. ἐξερπίνοντες Par. D. I.

vs. 705. τόσσοι Flor. E. ἐγένετο Par. H. I. ἐπλείτο Neap. Par. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. ξυνιόντων Flor. C. Par. B. D. F. G.

vs. 706. ἔνοσιν τε κόνιν τε Flor. E. qui Codex hic desinit mutilus. ἔνοσιν τε Par. F. ἔνοσιν τε Med. Par. H. κόνιν δ' ἄμα ἐσφάραγιζον Flor. B. D. Neap. Par. E. H. ut habent Steph. et recentiores Edd. omnes. Primum Goettlingium, si non fortasse etiam prius Guyetum, hiatus in ea lectione male habuit. Itaque legendum proponit κόνιν τ' ἀμ-
φεσφάραγιζον. Praefèrendum equidem cum Hermanno duxi κόνιν τ' ἐσφάρα-
γιζον, quod non, ut ille putat, unus Codex, sed plures offerunt, sc. Flor. A. C. Par. B. D. G. Rehd. κόνιν τ' agnos-
cunt etiam Med. Par. E. H. Sed se-

quente ἄμα. Est Guyeti quoque ad h. l. annotatio κόνιν. Repugnat Muetzellius p. 95, quod κόνιν ab Homero nusquam pro bacchio usurpatur, nisi in ipso versus exitu, ubi ruentis metri impetus syllabae debilitatem sustentat; legendum ipse coniecit p. 168. κόνιν τε μετ' ἐσφά-
ράγιζον. Mihi videtur etiam in medio versu satis adiuvari productio accentu, cuius rei in vocali ε plura ex Homero exempla attulit Spitznerus de versu heroico p. 85; ceterum mire hic variant Codd. κόνιν ἄμα ἐσφ. Par. F. κόνιν τ' ἐσφ. Par. A. C. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Deest ἄμα etiam in Ven. Vat. Goettl. et apud Trinc. qui κόνιν τ' ἐσφάραγιζον dedit. ἐσφάραγιζον etiam Par. E. H. Sed illius margo ἀραβίζων, huius ἀράβιζον. Med. pariter ἐσφάραγι-
ζεν, at in margine ἀραβύζων. In Par. I. post κόνιν τ' est ἐσφάραβίζον (sic.) Vulgatam ultimi verbi scripturam firmat Hesychii glossa ἐσφάραγιζον. ἐδόνου μετὰ ψόφου, ἦχου. Apud Homerum Od. I. 598. 440. σφαραγέω est insono, crepo; cumque hoc nostro loco affinitatem habet ἀνεμοσφάραγος apud Pindar. Pyth. IX. 2.

vs. 707 et seq. absunt a Par. F. ἀγαθόεντα Flor. D. Par. H. ἠγαθόεντα super αἰθαλόεντα scriptum est eadem manu in Flor. B. αἰθαλόεντα Par. G. Sed in marg. γρ. ἀγαθόεντα.

vs. 708. φέρον δ' ἰσχυρὸν τ' ἔνοπ. Par.

- ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὄτοβος δ' ἀπλητος ὀράρει
 710 σμερδαλέης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.
 ἐκλίνθη δε μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες
 ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
 οἱ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμεῖαν ἔγειραν
 Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' ἄατος πολέμοιο,
 715 οἱ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
 πέμπον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
 Τιτήνας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 πέμψαν καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν ἔδησαν,
 νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἔοντας,
 720 τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανὸς ἐστ' ἀπὸ γαίης.
 ἴσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἠερόντα.

VARIAE LECTIONES.

- B. φέρον δ' ἰσχὴν τ' ἐνοπ. Par. A. Ald. vs. 711. κλίνθη Par. C. πρὸς ἀλ-
 Bas. Iunt. 1. 2. Frob. λήλοισιν ἐπέχ. Par. G. πρὸς δ' ἀλλή-
 vs. 709. ὄττοβος Flor. C. Par. B. D. λοις ἐπέχ. Par. D. sed in marg. πρὶν
 G. ὄτοβος Rehd. κότοβος Flor. D. ἀλλήλοισιν ἔχοντες Flor. C. ἀλλήλοισιν
 Tradit Scholiasta alteram lectionem fuisse etiam Rehd. ἀλλήλους ἐπέχοντες Par. B.
 κόναβος. Hanc prae edita sibi placere vs. 712. διεμάχοντο Taur.
 testatus est Graevius. Sed recte ani- vs. 715. ἐν πρώτοισι Flor. D. Par. C.
 madvertit Goettlingius esse ὄτοβος pro- ἔγειραν Par. D. Rehd.
 prium Hesiodi, κόναβος Homeri. vs. 714. Βριάρεός τε Flor. B. ἄα-
 Firmant ὄτοβος, clausulam versus citantes, πτος Neap. Par. F. Apud Homerum
 Etym. M. p. 656. pen. cum mentione II. E. 588. est ἄατος πολέμοιο, quo-
 Hesiodi, sine ea Zouaras p. 1476. modo saltem pronunciandum hic, iudi-
 δ' ἀπλητον Vat. e correctione. Cete- ce Heynio.
 rum Codd. non variant: sed apud Zo- vs. 716. κατὰ δὲ σκίασαν Par. F.
 naram est ἀπλητος, apud Etym. M. βελέεσσι Flor. A. Vat. Par. E.
 ἄτλητος, quod arripit Muetzellio, quem vs. 718. ὑπ' ἀργαλέοισιν Flor. B.
 vide p. 56. quodque unice placet Her- ἀργαλέοισιν Flor. D.
 manno in Cens. Goettl. Nobis in tanto vs. 720. τόσσον ἔνερθ' αἰδης Emm.
 Codicum consensu nihil temere mutan- τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γαίης Med. Flor. A.
 dum videtur. Conf. supra dd. ad v. D. Par. C. Notatum γαίης, ut varia
 151 et 155. lectio etiam in Par. E.
 vs. 710. κράτος τ' ἀνεφ. Par. D. vs. 721—725. Hoc ordine procedunt
 κράτος etiam Par. F. in Flor. B. C. Rehd. Τόσσον γάρ τ'

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανόθεν κατιῶν, δεκάτη δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο·
ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἡμέματα χάλκεος ἄκμων
725 ἐκ γαίης κατιῶν, δεκάτη δ' ἐς Τάρταρον ἵκοι.

VARIAE LECTIONES.

ἀπὸ γῆς (sic Flor. B. at δ' αὖ ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς τάρταρον ἠέρβεντα. Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέματα χάλκεος ἄκμων Οὐρανόθεν κατιῶν δεκάτη ἐς γαῖαν ἵκοιτο. Ἴσον δ' αὖ τ' ἀπὸ γῆς (sic Flor. B. at ἀπὸ γαίης Flor. C. Rehd.) ἐς Τάρταρον ἠέρβεντα. Ἐννέα γὰρ νύκτας (sic Flor. B. at ἐννέα γὰρ οἱ v. Flor. C. Rehd.) τε καὶ ἡμέματα χάλκεος ἄκμων Ἐκ γαίης κατιῶν δεκάτη δ' ἐς Τ. ἵκοι (sic Flor. B. at ἵκοιτο Flor. C. Rehd.) versus autem οὐρανόθεν et duo sequentes in Flor. B. non sunt in contextu, sed in ima pagina, apposito ab eadem manu signo, locum indicante, ubi sint reponendi in contextu. Versus 722—723. omittit Par. F. vv. 722—724. Par. I. vv. 722 et seq. Vat. meus, vv. 725 et seq. Taur. Flor. A. D. Par. B. C. H. In Vat. Goettl. post v. 725. sunt. 721. 724. 725. Scilicet ortum his turbis dedit simile quorundam versuum initium, similisque clausula. Factum enim hinc, ut ab oscitantibus librariis primum omitterentur duo pluresve versus, deinde ab ipsis vel aliis diligentioribus iidem ad marginem adscriberentur, hinc rursus ab aliis in contextu reponerentur, sed alieno loco.

vs. 721. Ἴσον γὰρ ἀπὸ γῆς Par. H. τόσσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς Flor. D. Par. C. τόσσον δ' αὖτ' ἀπὸ γῆς Med. Par. B. F. G. Ἴσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης Vat. Goettl. et Emm. in quo Codice positus est hic versus post 726. γαίης etiam Par. B. C. E. F. G. H. I. Trine.

vs. 725. δεκάτη δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο

commendatum ab Hermanno in Goettl. Censura, ut epicae rationi convenientius, recepimus ex citante hunc et seqq. tres versus Leontio de Sphaera Arati p. 265. Ed. Buhl. Flor. B. C. Par. D. E. Rehd. In ceteris Codd. δ' omisum est, ut vulgo in Edd.

vs. 724. ἐννέα γὰρ v. ut Flor. B. habent Ven. Emm. ἐννέα γὰρ οἱ v. Par. D. G., ut Flor. C. Rehd.

vs. 725. pro ἐκ γαίης Leontius l. c. γαίην e recentiorum magis, quam veterum epicorum usu. Idem δεκάτη ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο: quod Muetzell. p. 182 seq. aut verum esse censet, aut longe saltem praestare vulgari emendandi modo, namque convenire aequalem versus 725. clausulam. Vereor autem, ut satis attenderit vir eximius ad sequens τὸν, quod omnino Τάρταρον ante se requirit. Puto equidem Leontium versus de memoria citasse, quae ipsum in hoc fefellerit. Fatendum tamen est ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο plane exhibere Vaticanum Goettl. sed inepte in versus 721 clausula; lectionemque ἵκοιτο h. l. Codices exhibere Ven. Taur. Vat. meum, Flor. B. C. Par. A. E. G. I. Bodl. Rehd., ut Editionum Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. ἴξε'το (sic) Par. D. At ἵκοι Par. G. ut Ed. Paris. anno 1544. δεκάτη δ' ἐς, quod Hermanno obsecuti recepimus, offerunt Ven. Flor. A. B. C. D. Vat. meus et Goettl. Par. B. C. G. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. δεκάτη δ' εἰς Par. A.

τὸν πέρι χάλκεον ἔρκος ἐλήλαται ἀμφὶ δὲ μιν νύξ
 τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρὴν· αὐτὰρ ὕπερθεν
 γῆς ρίζαι πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.

ἔνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠερόεντι

730 κεκρύφεται, βουλήσι Διὸς νεφεληγερέταο,
 χῶρῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.

VARIAE LECTIONES.

vs. 726. abest a Par. B. περιχάλ-
 κεον Flor. B. C. Par. F. ἔρκος Vat.
 ἐλήλατο Taur. μιν abest a Vat. ἀμφὶ
 δὲ μὲν Par. F. ὄξ (sic) Par. E. H.

vs. 727. τριστοιχείον Flor. C. Par.
 D. G. Rehd. τριστοιχεὶ ἂν (sic) Vat.
 Goettl. τριστιχὶ Flor. D. τριστιχεὶ
 Par. C. τριστοιχὶ Dindorf. repugnante
 metro. Tum pro vulgata faciunt haud
 pauca Grammaticorum testimonia et
 praecepta. Vide quos citat Muetzellius
 p. 139. in primis Suidam et Hesychium
 in v. et Choeroboscum apud Goettlingium
 ad Theodor. Gramm. p. 231. κέχυται
 Flor. D. δειρὴν πέρι morem Hesiodicum
 postulare censuit Heynius. Placuit idem
 Iacobsio A. P. T. III. p. XXVI. in not.
 nec non, ut videtur, Muetzellio p. 121.
 Codices nihil variant.

vs. 728. γῆς abest a Par. F. πεφύ-
 ασι recte Flor. A. B. C. D. Neap. Par.
 B. F. I. Trinc. Steph. Heins. πεφύκασι
 ceteri Codd. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2.
 Frob. et post Graevium Edd. usque ad
 Gaisfordium. ἀτρυέτοιο Neap. θαλάτ-
 τῆς Flor. C. Rehd.

vs. 729. ἔνθα δὲ οἱ Τιτ. Flor. C.
 Par. E. G. H. Rehd.

vs. 730. κεκρύφεται Par. A. βου-
 λῆσι Διὸς μεγάλοιο ἔκῃτι Par. F. Emm.

vs. 731. addititium iam Guyeto vi-
 sum uncinis incluserunt Wolfius et re-

centiores. Sane πελώρης ἔσχατα γαίης
 haud facile dicas, quo referendum sit
 in constructione, quam difficultatem in-
 terpretum quidam reddendo ubi ultima
 terrae, vel circa ultima terrae, dissimul-
 arunt magis, quam expederunt. Tum
 Tartarus ex Hesiodi sententia non pars
 extrema erat terrae, sed locus infra ter-
 ram depressus. Versum tamen omnes
 Codices agnoscunt. Constructioni ut-
 cunque medetur lectio Parisini F. πε-
 λώρης κεύθεσι γαίης. Ceteri vulgatam
 tenent, praeterquam, quod Par. B. habet
 πελώροις ἔσχατα γαίης, Emm. πελω-
 ρῆς τ' ἔσχατα γαίης. Facilem me-
 delam Goettlingius putat πέλωρ' εἰς
 ἔσχατα γαίης, ut sit κεκρύφεται Τι-
 τῆνες εἰς τὰ πέλωρα ἔσχατα γαίης.
 Id autem non temere Hermannus in
 Censura alienum dicit ab epici sermonis
 caractere, collocandum ipse versum
 ratus post. v. 745 ut adiectivum ἔσχα-
 τα pendeat ab οἰκία ἔστηκεν et memo-
 ratus mox Atlas congruam habeat sibi
 sedem ad fines ultimos terrae. Potest
 utique etiam hic in aliquo Codice fa-
 ctum fuisse, quod supra in annot. ad vv.
 721—726 factum observavimus in Flor.
 B., sed, cum librarius signum indicem
 in ima pagina versus, vel apponere
 neglexisset, vel non satis clare appo-

τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι, θύρας δ' ἐπέθηκε Ποσειδέων
 χαλκείας, τεῖχος δὲ περοίχεται ἀμφοτέρωθεν.
 ἔνθα Γύγης, Κόττος καὶ Βριάρεως μεγάθυμος

VARIÆ LECTIONES.

suisset, seriorum, qui Codicum illum describerent, libroriorum stuporem fecisse, ut absurde versus in alienum migraret locum. Attamen nescio, an Hermanni coniecturae obstet, quod sic Noctis domus ponitur extrema quidem terrae, sed tamen in terra, cum e mente poëtae ponenda videatur terrae ad occasum et extra eam. Geelio meo dandus potius versui videtur locus post 728. ut *πελάρης ἔσχατα γαίης* dicantur eiusdem γῆς *ρίζαι*, et sint *ἔσχατα* eadem, quae *πεύρατα* dicta v. 758 et 809. *εὐρόεντι* Par. A. ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 752. *οὐκ ἐξίττος* Vat. *οὐκ ἐξ ὑπόντων ἐστι* Emm. *θύρας* vulgato *πύλας* praefereudum duximus, ut a maiori parte Codicum oblatum. Sic enim exstat in Ven. (unde recepit Trinc.) Med. Flor. A. B. C. Par. C. D. E. G. I. Rehd. Conf. Muetzell. p. 491. *Ποσειδέων* cum Goettlingio recepimus e Ven. Trinc. Visa enim nobis, ut illi, forma haec Ionica praefereuda vulgari, quamquam apud Homerum non nisi *Ποσειδάων* invenitur, ut hic Flor. A. exhibet, sed repugnante metro. Conf. Muetzell. p. 65.

vs. 755. *τοιχος* Flor. A. et Med. quem secutus est Goettlingius. *τεῖχος* δὲ *περ οἶκεται ἀμφ.* Ald. Bas. Iunt. I. Frob. *τεῖχος περικεῖται ἀμφ.* Iunt. 2. quod habent Codicum Flor. C. Par. C. G. H. I. τ. *περικεῖται δ' ἀμφ.*, ut Ven. Flor. A. Par. E., exhibent Trinc. Steph. et hinc. Edd. ante Goettlingium,

Sed ad male sic positum δ' offendit iam Guyetus. Itaque malle se scripsit *τεῖχος τε περὶ κεῖτ' ἀμφ.* Sagacius nostra demum aetate Hermannus in Orphic. p. 826. in antiqua lectione Aldinae et quorundam Codicum latere vidit *τεῖχος* δὲ *περοίχεται ἀμφ.* Firmant hoc plane, tum Par. D. et Vat. Goettlingii, ex quibus hic recepit; tum Rehd. ubi tamen adscriptum in margine est *γρ. περικεῖται*. Favent Bodl. in quo *τεῖχος* δὲ *ποροῖκεται ἀμφ.*, Flor. B. C. Par. B., in quibus *τεῖχος* δὲ *περ οἶκεται*. Ad *περοίχεται* pro *περιοίχεται* pertinet etiam explicatio Scholiastae *περιτρέχει*. Super eliso hic i more Aeolensium vide Bastium ad Greg. Cor. p. 616. Ignorantes morem hunc librarii versum varie corruerunt, vel *περ οἶκεται* aut *περοῖκεται* scribendo, vel pro eo, quod non intelligerent, *περικεῖται* ponendo.

vs. 754. *Γύγης* hic omnes Codices, ut Edd. *Κόττος τε καὶ ὁ Βριάρεως*, plerique SS. et Edd. inepte sicposito articulo. Nam diversa ratio est in *ὁ αὐτε Πέλοψ* Il. B. 105. Speciose Dindorfius corrigendum statuit *καὶ Ὀβριάρεως*. Certissimum id habet Muetzellius p. 159. unice verum etiam Hermannus in Cens. Goettl. ob illa, quae attulit Heyn. ad. Il. A. 405. (Conf. supra dd. ad v. 617.) itaque lectionem hanc etiam restituendam versibus 149. 617. 714. at non versui 817., quippe qui alium habeat auctorem. De hoc cum mihi nondum satis constet, cumque in vv. 149. 617. 714. formam Dindorfio probatam ne unus

- 735 ναίουσιν, Φύλακες πιστοὶ Διὸς αἰγιόχοιο.
 ἔνθα δὲ γῆς δυοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος,
 πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
 ἐξείης πάντων πηγαῖ καὶ πείρατ' ἔασιν,
 ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ,
- 740 χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
 οὐδας ἴκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.
 ἀλλὰ κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θύελλα θυέλλη
 ἀργαλέη. δεινὸν δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
 τοῦτο τέρας· καὶ νυκτὸς ἔρεμνῆς οἰκία δεινὰ

VARIAE LECTIONES.

quidem Codex offerat, malui hic cum Goettlingio scribere Κόττος καὶ Βριάρεως, ut exstat in Par. D. Taur. Est Κόττος καὶ ὁ Βρ. in Par. I. Rehd. Κόττος τε καὶ Βρ. in Par. E. Heynius corrigebat Κόττος τ' ἢ δὲ Βρ. Βρυάρεως Flor. B. vs. 735. ναίουσι φύλ. Flor. C. D. Vat. Par. E. Rehd.

vs. 736. ἔνθ' ἂ γῆς Vat. ἔνθα δὲ, ut dedimus, Par. B. D. E. F. G. H. Ceteri SS., ut plerique Editi, ἐνθάδε.

vs. 737 abest a Flor. E. item a Parisini D. contextu, sed additus est ab eo, qui Scholia exscripsit.

vs. 758. ἔασσιν Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 740. χάσμα μέγα Par. B. κε omittunt Vat. Flor. A. πάντα Emm.

vs. 741. Scribendum Guyetus censuit οὐδας ἴκοιτ', εἰ et γένοιτο Hoc plane habet Par. I. servato ἴκοιτ' et potest omnino τις intelligi. Vid. H. N. 217. ibique Eustath. Sophocl. in Oed. T. 514. Euripid. Suppl. 453. Heindorf. ad Platon. Gorg. p. 54. 290. Codicum tantum non omnium ἴκοιτ' et γένοιτο firmat

etiam, hunc versum et superiorem citans, Io. Philoponus in Aristot. Meteor. p. 92. A. edit. Ald. a. 1551. πρόσθε πυλέων Taur. ἔκτοσθε Flor. B. ἔμπροσθε Flor. D.

vs. 742. καὶ ἔνθα omissum in Par. F. φέρει Flor. A. B. D. Par. A. C. I. Bodl. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. προφέρει Par. E. προφέρη Vat. προθύελλα Florentini omnes. Vat. Par. E. F. G. Rehd. et Edd. omnes ante Gracivium. Divisim scribendum viderant iam H. Stephanus Thes. T. I. p. 1650. E. Guyetus. L. Barlaeus. In Par. C. est φέρει προθε θυέλλη (sic spatio craso) et in margine θέλυμνα γρ. προθύελλα.

vs. 745. δεινὸν δὲ, quod ligaturam enunciationum commodiorem exhibet, recepimus e Med. Flor. A. B. C. D. Vat. Par. D. G. I. Rehd. δεινόν τε μὲν ἀθ. Trinc. θεοῖσιν Flor. A.

v. 744. τοῦτο γέρας Flor. D. καὶ omittunt Flor. A. B. Trinc. ἔρεμνῆς abest a Vat. Par. H. et E., in quo tamen additum exstat ab secunda manu. Pro eo est ἔρεβεννῆς in Flor. A. δ' ἔρεβεννῆς in Flor. D.

745 ἔσθηκεν, νεφέλης κεκαλυμμένα κυανέησι.

Τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάϊς ἔχειτ' οὐρανὸν εὐρὺν
ἔσθηως, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι
ἄστεμφέως, ὄθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἀμφὶς ἰοῦσαι

VARIAE LECTIONES.

vs. 745. ἔσθηκε Flor. A. C. D. Par. C. Iunt. 2. κυανέησιν Flor. A. B.

vs. 746. τῶν πρόσθ' Ἰαπ. Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1 2. Frob. Steph.

ἔχειτ' Hermannus in Cens. Goettl. ortum ab errore putat librariorum, proque eo scribendum ἔχει. Mihi verbum medium defendi posse videtur exemplo Homeri Il. Φ. 551. πεπταμένως δὲ χερσὶ πύλας ἔχειτ'; at non repugno, quominus praesentis temporis verbum hic convenientius habeatur, quale etiam Scholiastes explicat κατέχει καὶ φέρει, qui proinde vel ἔχει legit vel ἔχειτ' accipit ἔχεται. Dura autem hic diphthongi αι elisio, sequente οὐρανὸν, cuius elisionis simile exemplum non nisi unum invenias Il. Δ. 272. ὡς δὲξῆτ' ὀδύνας δύνων μένος Ἀτρεΐδάο, ubi non sine ratione Bentleyus emendatum voluit ὡς δὲξῆτ' ὀδύνη δύνεν, Buttman. Gr. Gr. I. § 50. p. 126. in not. et II. p. 408. ὡς δὲξῆται ὀδύνας δύνων vel ὡς δὲξῆτ' (pro δὲξῆται) ὀδύνας δύνων. Conf. Spitzner. de vers. heroico p. 165. seq. Nolui tamen ἔχει scribere, cum omnes Codd. vulgatam habeant, excepto Flor. C. qui ἔσχητο, clare sic imperfectum exhibens: et erunt fortasse, quibus ἔχειτ' etiam sic accipi posse videatur ob simile mox v. 749 imperfectum προσέειπον, compellere solent, cuius tamen loci alia mihi esse ratio videtur. Equidem tuendi imperfectum vix aliam rationem video, quam ut notet tenendum accepit, quod

ipsum vereor ut notare possit. Itaque ἔχει cum Hermannus scribat, quem non, ut me, cohibet mirus ille Codicum consensus in ἔχειτ'; neque enim omnes illud hausisse putandum est ex uno veteri exemplo, in quo librarius facili quidem errore id pro ἔχει primus scripserit.

vs. 747. ἔσθειως Par. C. καὶ omittit Emm. ἀκαμάτοισι χέρεσσι praefertendum etiam hic duxi cum Muetzellio. Vid. supra dd. ad v. 519 ἀκαμάτοις χείρεσσιν Par. A. quod item ferri possit, haud aversante Hesiodo versus spondiacos. In ceteris SS. h. l. est, ut in Edd. ἀκαματῆσι χέρ. praeterquam, quod in Par. E. et Vat. est ἀκαμάτεσσι.

vs. 748. ἄστεφέως Flor. B. ὅτι Par. A. Bodl. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. ubi interpret quia. ὕθεν Flor. D. Ἡμέρη formam usurpatam supra v. 124 recipiendam etiam hic duximus cum Boissonadio et Goettlingio. Agnoscunt eam Med. Par. C. Vat. Goettl. Favent Flor. C. D. Par. D. G. II. Rehd. in quibus est Ἡμέρη. Quod habent Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob., ἡμέραι exstat in Par. A. Ἡμέρα ceteri libri SS. et ante Boissonadium Edd. ἀμφὶς ἰοῦσαι, quod dedimus, exhibent Flor. A. C. Ven. Vat. Neap. Par. D. E. F. G. II. Rehd. Iunt. 2. Trinc. (nescio an ex Ven.) Steph. (qui potius illud habuit scripto in margine ἄσσον ἰοῦσαι) Comm. Heins., etiam Editionum Graeviana et Clerici; sed ibi Latine redditum prope, et in

- ἀλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδὸν
 750 χάλκεον. ἢ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἢ δὲ θύραζε
 ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει,
 ἀλλ' αἰεὶ ἐτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα,
 γαῖαν ἐπιστρέφεται, ἢ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα
 μίμνει τὴν αὐτῆς ὄρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἴκηται.
 755 ἢ μὲν ἐπιχθονίοισι φάος πολυδερκὲς ἔχουσα,
 ἢ δ' ἔπνυον μετὰ χερσὶ, κασίγνητον Θανάτοιο,

VARIAE LECTIONES.

Lectionibus Hesiodicis editioni Clerici subiectis Graevius ait legendum cum interprete ἄσπον. Dederant sic iam Schmidius, Ed. Par. a 1644. et Wintertonus, quem maxime secutus est Robinsonus. Praeferendum hoc duxit etiam Wolfius, tenentque idem Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. Sed esse id antiquissima simplicitate simplicius merito dicit Muetzell. p. 42. recte quoque ibid. et p. 492 reprehendens Graevium ob male explicatum Cantabrigiense Scholion. Nam verba Scholiastae χωρίζομεναι ἀπ' ἀλλήλων manifestò pertinent ad ἀμφὶς ἰοῦσαι, ut sequentia ἀπαντάσαι ἀλλήλαις ad ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδόν. L. Barlaeus ἀμφὶς ἰοῦσαι tuens explicat περιστρεφόμεναι; Heynius utrimque accedentes, unaquaeque pro se diversis partibus; I. H. Vossius ferne sich wandlend; Muetzelliuss quae diversa viam tenent, vel quae in diversa tendunt. Hoc equidem amplector. In Par. E. scriptum ad marginem γρ. ἀμφὶς ἰοῦσαι καὶ ἄσπον ἰοῦσαι, habentque ἄσπον Flor. B. D. Par. B. C. I. τάσπον ἰοῦσαι Par. A. Bodl. Ald. Iunt. I. Frob. Bas. ubi ab interprete redditum *celeriter*. Itaque ab Oporino scriptum θᾶσπον. ἰοῦσαι Par. B. Bodl. ἐοῦσαι Par. D. G.

vs. 749—752. absunt a Par. F. ἀλλήλαις in v. 749. Trine. quod recepta lectione ἄσπον ἰοῦσαι ferri potest, non item, si, ut apud ipsum, ἀμφὶς praecedat. ἀλλήλοισι Emm.

vs. 750. pro καταβήσεται. Guyeto scribendum videbatur καταδύεται. Sed Codd. nihil variant, habetque futurum commodam h. l. vim, quam eleganter explicat Muetzell. p. 97 seq. θύραζεν Neap. Par. A. D. G. H. I. Ald. et hinc Edd. ante Dindorfium, qui primus recte θύραζε scripsit, ut habent Florentini omnes, Parisinorum pars et Rehd. Conf. H. S. 29.

vs. 751. οὐποτ' Par. B. δόμους Vat. ἔργει Par. D.

vs. 752. ἔκτοσθεν Flor. B. D.

vs. 753 abest a Flor. A. Vat. Par. H. additus est in Par. E. ἢδ' αὖ Par. C. δόμοις Emm.

vs. 754. τὴν, pro quo Guyetus male τῆς scribebat, omnes Codd. tuentur. τὴν αὖ τῆς Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. αὐτῆς Par. C. ὄραν Par. B. ἴρης Par. I. ὁδοῦ εὔτ' ἂν Par. D. G. Rehd.

vs. 755. ἐπιχθονίῃσι Flor. C. D. Emm. Iunt. 1. 2. Trinc. ἐπὶ χθονίοισι Ald. Bas. Frob.

vs. 756. ἢδ' ἔπνυον Par. C.

Νύξ ὀλοή, νεφέλη κεκαλυμμένη ἠεροειδέϊ.

Ἔνθα δὲ Νυκτὸς παῖδες ἔρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
Ἕπνος καὶ Θάνατος, δεινοὶ θεοί' οὐδέ ποτ' αὐτοὺς

760 Ἡέλιος Φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
οὐρανὸν εἰσανιών, οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
ἥσυχος ἀναστρέφεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι·
τοῦ δὲ σιδηρῆ μὲν κραδίη, χάλκεον δὲ οἱ ἦτορ

765 νηλεὲς ἐν στήθεσσιν ἔχει δ', ὃν πρῶτα λάβησιν
ἀνθρώπων· ἔχθρὸς δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

Ἔνθα θεοῦ χθονίου πρόσθεν δόμοι ἠχήμεντες
ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ἔπαινῆς Περσεφονείης

VARIAE LECTIONES.

vs. 757. κεκαλυμμένη Ald. Iunt. 1. Bas. κεκαλημένη Frob.

vs. 758. παῖδες Νυκτὸς Par. B. ἔρεμνοὶ Flor. B. notanda varietate. Potest enim ἔρεμνοὶ stare sequente F. οἰκία et fuscis circumdatus alis Somnus dicitur Tibullo II. 1. 89. ad quem vid. Broukh. et Heyn. Pro tuendo ἔρεμνῆς tamen facit supra v. 744.

vs. 760. ἐπιδέρκετ' ἀκτ'. Flor. C. ἐπιδέρκει ἀκτ. Par. D. G. Rehd. ἀκτίνεσσι Flor. B.

vs. 761. εἰς οὐρανὸν ἀνιών Vat. Par. E. ἢ δ' οὐρανὸν καταβαίνων Vat. οὐδ' οὐρανόθεν κατίων Par. I.

vs. 762. τῶν δ' ἕτερος Flor. A. B. C. D. Par. C. D. G. I. Rehd. Trinc. γαίην Flor. B.

vs. 765. ἥσυχως Par. D. G. ἀναστρέφεται Med. Par. C. D. G. Emm. Rehd. Iunt. 1. 2. ἀνθρώποισιν Flor. A.

vs. 764. σιδηρέα Par. C. σιδήρη Med. Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

οἱ omittit Vat. καὶ χάλκεον δὲ οἱ ἦτορ Par. D. G.

vs. 765. ἔχει δὲ ἐν Par. B.

vs. 766. ἔχθρὸς τε καὶ Par. B. θεοῖσιν Par. C.

vs. 767. θεῶν χθονίων scribendum Guyeto visum, scilicet, quod sequente versu memoratur etiam Proserpina. Sed bene animadvertit Goettlingius additam esse hanc, ut secundariam personam; itaque non necessariam esse Guyeti correctionem. θεοῦ χθονίου omnes Codd. πρόσθε δόμοι Flor. A. Par. I. Trinc. δόμου Par. I. ἠχήμενος Par. H. I.

vs. 768. additus est in Par. E. Dubitat Wolfius, an sit Hesiodaeus, quippe quem explicandi causa adscribere aliquis potuerit ex Hom. Od. K. 554. A. 47. Hesiodaeum hunc pariter atque infra v. 774. censent Buttman. Lexil. T. II. p. 115. seq. et Muetzell. p. 116. quibus adsentior. ἀΐδεω Par. I. ἐπαινῆς Par. B. ἐκείνης Par. C. I.

- ἑστᾶσιν, δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε Φυλάσσει,
 770 νηλεῖς· τέχνην δὲ κακὴν ἔχει· ἔς μὲν ἰόντας
 σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὐασιν ἀμφοτέροισιν,
 ἔξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἔα· πάλιν, ἀλλὰ δοκεύων
 ἔσθιει ὄν κε λάβησι πυλέων ἔκτοσθεν ἰόντα
 ἰφθίμου τ' Ἄϊδεω καὶ ἔπαινης Περσεφονείης.
 775 Ἐνθα δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
 δεινὴ Στυξ θυγάτηρ ἄψορβίου Ὀκεανοῖο
 πρῆστυτάτη, νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δάματα ναίει
 μακρῆσιν πέτρῃσι κατηρεφέ· ἀμφὶ δὲ πάντη
 κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται.
 780 παῦρα δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα Ἴρις

VARIAE LECTIONES.

- vs. 769. ἑστᾶσι Flor. D. Vat. Par. C. I. Rehd. ἑστῶσιν Emm.
 vs. 770. τέχνην μὲν κακὴν Flor. D. ἔσμὲν Ald. Trinc.
 vs. 772. αὐθις Par. C. Rehd.
 vs. 775. πυλῶν Par. B.
 vs. 774. delendum censuit Ruhnkenius post Natalem Comitem Myth. I. III. 5. p. 205. ut retractum ex v. 768. uncinis includere Wolfius, Gaisf. Dindorf. delevit Boissonadius. Abest versus a Flor. B. D. Vat. Par. B. C. D. F. G. Emm. Rehd. Aberat etiam a Par. E. hinc additus fuit ac deinde deletus: qui tantus numerus omittentium illum Codicum latuit Muetzellium, ceterum recte scribentem l. c. etsi ex nostro sensu eorundem versuum repetitiones supervacuae ac parum elegantes esse videantur, ab horum tamen poetarum consuetudine tantum abesse, ut alienae censendae sint, ut, si quid aliud, simplici eorum nativitati convenient; tum non esse difficile intellectu, quam ob causam ver-
 sus hic praetermitti vix ullo pacto potuerit (scil. ne confundantur πυλαὶ vs. 775. memoratae cum memoratis supra v. 752—741, denique in quosdam Codices cadere iustam recentioris curae suspicionem. αἰδοῦ Flor. A. αἰδοο Par. A. H. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc.
 vs. 775. ἔνθα δὲ, ut dedimus, exhibent Flor. B. D. Par. B. F. Omittit δὲ Rehd. ἐνθάδε habent ceteri SS., ut Ald. et hinc Edd. omnes ante Wölflum.
 vs. 776. δεινὰ στυγερὴ ἄψορβ... (sic) Vat. ἀψορβίου Par. B. F.
 vs. 777. νόσφιν Par. C. G. Rehd.
 vs. 778. μακρῆσιν πετρ. quod habet Flor. A. recepimus cum Gaisfordio et recentioribus. μακροῖσι πέτροισι Flor. B. ceteri Scripti, ut ante Gaisfordium Editi, μακρῆσι πέτρῃσι. κατηρεφέες Flor. D. ἀμφὶ δὲ πέτρῃ Par. I.
 vs. 779. ἀργαλεῖσι Flor. D. ut Scholiorum lemma; ἀργαλέοισι Flor. B. sed supra aliā manu lectio scripta est vulgata. ἀργυρέοισι Par. I.

ἀγγελίη πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
ὅππότε' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται
καί ῥ' ὅστις ψεύδεται Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ζεὺς δέ τε Ἴριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὄρκον ἐνεῖκαι

785 τηλόθεν ἐν χρυσῇ προχόῳ, πολυώνυμον ὕδωρ
ψυχρὸν, ὃ τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο,
ὑψηλῆς· πολλὸν δέ θ' ὑπὸ χθόνος εὐρυοδείης
ἔξ ἱεροῦ ποταμοῦ ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν
᾿Ωκεανοῦ κέρας· δεκάτη δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασται.

790 ἐννέα μὲν περὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίνης ἀργυρέης εἰλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει,

VARIAE LECTIONES.

vs. 781. ἀγγελίη Ven. Taur. Florentini omnes, Neap. Vat. Par. C. D. E. G. H. I. Reg. Soc. Rehd. Trinc. Steph. margo: etiam Bas. interpres *nuncia*. ἀγγελίης Par. A. B. F. Bodl. Vat. Goettl. et, si Trinc. excipias, Edd. omnes. Cum utraque lectio difficultatem habeat, suosque e Viris Doctis utraque invenerit patronos, scribendum equidem duxi, ut scriptum exhibet longe maior pars Codicum. Conf. infra Commentar. ἀγγελίην (i. e. ἀγγελίην) Emm. ἀγγελίη malebat Guyetus intellecto σύν.

vs. 782. κείνος pro νεῖκος Par. B. ὄρηται Par. D.

vs. 783. ὅς κε ψεύσεται Flor. A. Ven. Trinc. quod praefendum Heynio visum. ὅς τις ψεύδεται Par. E. ἔχοντες Par. I.

vs. 784. Tentat Guyetus Ζεὺς δ' ὅτε Ἴριν ἔπεμψε, non videns esse hic δέ τε in apodosi, ut supra v. 609. Similiter est δέ τε post ὅτε II. K. 360. 362. τε post ὅστις Od. M. 41. 45. Ἴριν Par. I. Ἴριν Emm. μέγαν θ'

ὄρκον Flor. B. ἐνεῖκεν Flor. A. B. D. Trinc. ἐνεῖκε Par. C.

vs. 785. πολυόμβριμον Flor. B. Par. B. Emm.

vs. 786. ὃ τ' ἐκπέμψας pro ὃ τ' ἐκ πέτρης Par. B. ἠλιβάτοιο Par. D.

vs. 787. ὑψηλῆς Frob. ὑψηλῆ Par. B. πολλὸν δέ θ' ὑπὸ recipiendum duxi cum Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. oblatum a Med. Flor. A. Par. F. Emm. In ceteris SS. est πολλὸν δέ ὑπὸ, ut habent Edd. inde ab Stephano. πολλὸν δ' ὑπὸ Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. πολλὸν θ' ὑπὸ Scholiastae lemma.

vs. 788. ἱροῦ Vat. ποταμοῦ Par. D.

vs. 789 abest a Vat. Par. E. II. δέδασται Par. I.

vs. 790. ἐπὶ γῆν Neap.

vs. 791. ἀργαλέης Flor. B. εἰλιγμένος Rehd. ut Steph. et hinc Editiones nonnullae. εἰλιγμένον Io. Diaconus, quod placuit L. Barlaeo, ut ad ὕδωρ referatur. εὐλιμένες Taur. εἰλιγμένα Emm. unde Goettlingius legendum coniecit εἰλιγμέναι (sc. ἐννέα μοῖραι)

ἢ δὲ μί' ἐκ πέτρης προῖει μέγα πῆμα θεοῖσιν.
 ὅς κεν τὴν ἐπίορκον ἀπολείψας ἐπομόσση
 ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφέντος Ὀλύμπου,
 795 κεῖται νήϋτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν,
 οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσπον

VARIAE LECTIONES.

εἰς ἄλα πίπτει, quam constructionem singularis verbi cum nomine plurali vere Boeoticam esse dicit, citans Ruhnken. et Vossium ad Hom. II. in Cer. 499. Boeckh. ad Pind. Ol. VIII. 8. Largior hanc minime absurdam videri posse coniecturam. Mihi tamen nondum recedendum videtur a vulgari, quam longe maior pars Codicum habet, lectione εἰλιγμένους sc. Ὀκεανός, de quo Proclus in Timaeum, V. p. 294. med. δηλοῦσι δὲ οἱ θεολόγοι τὸν Ὀκεανὸν ἀπάσης εἶναι κινήσεως χορηγόν· δέκα λέγοντες αὐτὸν ἐκπέμπειν ὄχετοῦς, ὧν ἐπὶ θάλατταν τοὺς ἐννέα χωρεῖν. Conf. tamen infra Commentarius.

vs. 792. ἢ δὲ μί' ἐκ π. Par. D. G. προῖεί Flor. A. Par. G. προφέρει Iunt. 2. θεοῖσι Par. C. θνητοῖσι Par. I. θνατοῖσι Flor. D.

vs. 795. ὅς κέ τιν' ἐπίορκον Par. B. ὅς κεν τὸν ἐπ. Emm. Male Guyetus scribi volebat ἐπίορκος. Conf. supra v. 252. Ἔργ. v. 282. ἀπολείψας scripsi, ut habent Par. A. B. D. G. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. et cum Gaisfordio recentiores. λ in talibus pronunciando geminabatur. ἀπαλείψας Flor. B. sed supra scriptum eadem manu ἀπολ. ἐπομόσει Par. B. Emm. ἀπομόσση Vat. Par. E. H. I.

vs. 794. κάρην Par. H.

vs. 795. κεῖται νήϋγμος, ut Hesiodi,

citat Etym. M. p. 605. 29. ubi tamen νήϋγμος errori librariorum deberi, cum scribendum esset νήϋτμος, liquet tum e loco, ubi stat vocabulum inter νηῦς et νήφω, tum collatis Zonara in νήϋτμος et Phavorino p. 1505. 8, 9. quorum ἔστερημένος αὐτμῆς cum Etymologi M. ἄπνους convenit. Vide praeclare exponentem hoc Muetzellium p. 492 seq. Mihi νήϋτμος, quod agnoscunt memorati supra Grammatici, quodque habent Florentini A. B. C. Vat. Neap. R. S. et maior Parisinorum pars, ut item Trinc. et Steph. vera esse lectio videtur, quamvis Muetzellio p. 47. et Goettlingio ad h. l. ob sequentia v. 797. ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος pene praeferenda videatur altera νήποτμος, quam exhibent Par. A. C. H. I. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Schmid. favente Stephani margine, ubi νη πότμος. In Med. est νήννεμος, sed supra scriptum νήποτμος. Nulla autem, quod sciam, pro hoc vocabulo veterum exstat auctoritas. Nam vereor, ut iusta videri possit, quod in Scholio apud Gaisford. p. 458. ad νήϋτμος legitur γρ. νήϋποτμος, νεκρὸς, ἄπνους, ubi posteriora duo vocabula manifesto ad νήϋτμος pertinent, νήϋποτμος monstrum est vocabuli, quod tamen etiam Flor. D. exhibet. νούποτμος Vat. Goettl.

vs. 796. ἔρχεται Flor. A. alia manu supra scriptum ἔρχ.

βρώσιος, ἀλλά τε κείται ἀνάπνευστος καὶ ἀναυδος
στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ἐπὶ κῆμα καλύπτει.
αὐτὰρ ἐπὴν νοῦσον τελέσῃ μέγαν εἰς ἐνιαυτόν,
800 ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπώτερος ἄθλος,
ἐννάετες δὲ θεῶν ἀπαμείρεται αἰὲν ἑόντων,
οὐδέ ποτ' ἐς βουλήν ἐπιμίσγεται, οὐδ' ἐπὶ δαίταις,

VARIÆ LECTIONES.

vs. 797. βρώσιος Par. A. Ald. Iunt. 1. 2. At βρώσιος recte iam Bas. et Frob. βρῶσις Par. D. G. Vaticani Goettl. margo. ἀλλά γε κείται Med. Par. G. ἀλλά γε κείτε Par. H. Sed verum est τε, cui respondet in v. 798. δὲ, ut bene vidit Goettl. καὶ abest a Par. F.

vs. 798. κακὸν δὲ ἔ κῆμα Flor. B. non contemnenda varietate. δ' ἐπὶ κῆμα Rehd. κῆμα καλύπτει Flor. D. Verba, ut sunt in ceteris SS. et Edd. citat Etym. Gud. p. 557. s. v. κῆμα. Eadem exstant in Cod. Havn. 1971. apud Bloch. p. 941. nisi quod ibi pro καλύπτει est χαλέπτει.

vs. 799. ἐπεὶ Flor. B. D. Par. C. (sed in margine: γρ. ἐπὴν) ἐπὶ Par. I. νοῦσον abest a Par. C. νοῦτον Vat. Goettl. τελέσει Flor. D. Par. C. τελέσῃ Par. D. τελεσφόρον pro μέγαν Med. Flor. D. Par. C. H. I. τετελεσμένον Taur. E glossis haec, ut videtur. ἐς Par. D.

vs. 800. ἄλλος γ' ἐξ Flor. B. ἄλλος ἐξ Flor. D. Vat. Par. D. E. G. H. I. Rehd. At recte se habet αὐτὰρ ἐπὴν—ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου sed postquam—tum et alius ex alio. Pro χαλεπώτατος, ut vulgo Edd. scribere malui cum Goettl. χαλεπώτερος, ut habet maior pars Codicum, Med. Flor. A. B. D. Neap. Ven. Taur. Vat. Goettl. Par. C. D. H. I. Emm. Rehd. Trinc. ἄθλος Par. D. G.

vs. 801. ἐννάετες reliquimus, quod

vulgata haec scriptura defenditur vocabulo derivato ἐνναετήριον, "Eργ. v. 456. ubi nihil variant Codd. εἰνάετες, pro qua scriptura facere posse videatur Homericorum Codicum constantia II. Σ. 400. Od. Γ. 118. Ε. 107. Ξ. 240. Χ. 228. habent Med. Flor. B. D. Vat. Par. C. D. E. H. I. εἰναέτης Taur. ἀπαμείρεται scripsimus secundum Med. Flor. D. Vat. Par. C. E. H. Trinc. cum huc pertineant Etymologi Gud. p. 63. 26. ἀπαμείρεται, ἀποχωρίζεται, Etymol. M. p. 118. 9. ἀπαμείρεται, ἀποκεχωρίζεται. Sed ab Eustathio p. 1245. 24. citatum ἀπαμείρεται, expositumque p. 947. 16. μερίζει, non ad h. I. referendum est cum Wolfio, sed ad "Eργ. v. 578, ut clare docent eiusdem Grammatici verba p. 1766. 55. ex illo versu citantis τρίτην ἀπαμείρεται αἴσαν. Ibi autem constans Codicum, excepto uno Galeano, lectio est ἀπομείρεται h. c. sibi partem sumit, sortitur. Eustathium secutus est H. Stephanus in Thes. T. II. p. 851. A. B. ceterum ibi ἀπαμείρεται h. I. ut geminam lectionem agnoscens, cum tamen in editione ἀπομείρεται dedisset. ἀπομείρεται (sic eadem manu) Flor. B. Ceteri SS. omnes praeter supra citatos ἀπομείρεται et sic Ald. atque hinc ferme Edd.

vs. 802. περιμίσγεται Flor. B. D. Par. I. ἐπιμίσγεσθαι significatione ad-

ἐννέα πάντ' ἔτεα· δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὐτίς
εἰρέας ἀθανάτων, οἱ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.

805 τοῖον ἄρ' ὄρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγῶς ἀφθιτον ὕδαρ
ὠγύγιον· τό θ' ἴησι καταστυφέλου διὰ χάρου.

VARIAE LECTIONES.

cundi verbum est Ionibus inprimis usitatum. Vid. Ern. ad Callim. II. in Iov. 15. Sed apud Homerum et alios semper ponitur cum dativo, nunquam cum praep. εἰς, quae causa Ruhnkenium impulit, ut hic et seq. versu mallet ἐπινίσσεται. At in nullo Codice hoc exstat, vulgatamque lectionem recte Wolfius tuitus est. Cum enim reperitur μίσγεσθαι εἰς τινας (vid. Hom. II. Σ. 216.) dici quoque potuit ἐπιμίσγεσθαι εἰς τινας.

vs. 805. ἐπιμίγεται Vat.

vs. 804. εἰρέαις corrigendum dicit Guyetus. Sic certe scriptum in annotatione. Sed voluit, ni fallor, εἰρέαις vel εἰραις, ut postea corrigendum censuit Ruhnkenius Ep. Cr. I. negans ἐπιμίσγεσθαι nisi praepositione intercedente cum acc. nominis posse construi. Equidem ad defendendum hic accusativum non utar cum Boissonadio et Goettlingio versu Callimachi II. in Iov. 15. cum ibi pro ἐπιμίσγεται quidam Codd. habeant ἐπινίσσεται, sed potius cum Heynio dicam, facile hic intelligi posse praepositionem ob praecedentia v. 802. Certe non sollicitandum puto εἰρέας, quod omnes h. I. Codd. tuentur, ipsaque adeo vitiosa lectio Taurinensis εὐράας. Neque est in nominis forma cur offendas. Fuisse potest εἰρέα et εἶρα, ut γενέα et γεννά. Librariis εἰρέας deberi vix credibile est, cum notius esset εἶρα ex Hom. II. Σ. 451.

Conf. Orio Etym. p. 59. Etym. M. p. 485. 4. Hesych. T. I. p. 1112. T. II. p. 69. Tum εἰρέας dactylus colorem habet prorsus Hesiodicum. Ruhnkenianum εἶραις recepere Wolfius et Dindorfius, ille non improbane Heynio. Hermannus in Cens. Goettl. legendum ait vel ἐπινίσσεται—εἰρέας, vel ἐπιμίσγεται—εἰραις aut εἶρας ἐς ἀθ.

vs. 805. τοῖον γὰρ ὄρκον Par. II. τοῖον ὄρκον θεοὶ Taur. Στυγῶς omissum in Vat.

vs. 806. τὸ δ' ἴησι Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. τὸ δ' ἴησι Steph. Commel. Heins. Schmid. Rursum τὸ δ' ἴησι Gracivius et hinc Edd. usque ad Gaisfordium. Id, a Basil. et hunc secutis interpretibus Latine redditum *tranat*, L. Barlaeus exposuit *πορεύεται, καταῤῥεῖ*. Guyetus corrigendum duxerat τὸ δεισι. Stephani lectionem restituit Gaisfordius, quem secutus est Boissonadius. Habent sic Codd. Florentini omnes, Med. et Rehd. Contra τὸ δ' ἴησι ferme Parisini. Certe in collatione ad Loesnerianam, in qua sic editum est, mihi facta, discrimen enotatum non inveni. τό θ' ἴησι oblatum a Ven. Vat. Neap. praefereendum mihi visum est cum Dindorfio et Goettlingio. κατὰ στυφέλου Par. C. H. I. κατὰ στυφέλλου Med. Scilicet κατὰ cum praecedente ἴησι construxerunt. Argumento est Etym. M. p. 752. 15. ubi ex Hesiodi Theogonia citatur στυφέλου διὰ χάρου, ἀντὶ τοῦ τράχεος.

Ἔνθα δὲ γῆς δυοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἐξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἕασιν,

810 ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ.
ἔνθα δὲ μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς
ἀστεμφῆς ῥίξῃσι διηνεέεσσιν ἀρηρῶς,
αὐτοφυῆς' πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων
Τιτῆνες ναίουσι, πέρην χάεος ζοφεροῖο.

815 αὐτὰρ ἐρισμαράγοιο Δίδος κλειτοὶ ἐπίκουροι
δάμαπα ναιετάουσιν ἐπ' Ὀκεανοῖο θεμέθλοισι,
Κάττος τ' ἤδ' Ἐγγύης· Βριάρεών γε μὲν ἦν ἔοντα,

VARIÆ LECTIONES.

Construendum similiter duxere Schneiderus in Lex. ad v. καταστύφελος et Barker. Annot. ad Etym. M. p. 1038 seq. citantes repositum ab Rejskio apud Eurip. in Iphig. Taur. v. 1429. κατὰ στυφλοῦ πέτρας ῥίξωμεν. Sed eius loci alia ratio est, sequente ibi, non præcedente verbo. Vulgatam autem lectionem satis firmat tum glossa Hesychii καταστύφελου, καταξήρου, tum H. Hom. in Merc. v. 124. ῥινοῦς δ' ἐξετάνουσε καταστύφελω ἐπὶ πέτρῃ. Conf. Muetzell. p. 186 seq.

vs. 807. ἐνθάδε Par. A. I. Ald. Bas.

Iunt. 1. 2. Frob. ἔνθαδε Par. G.

vs. 809. ἕασιν Par. G. ab secunda manu.

vs. 810. τά γε Trinc. ex Ven.

vs. 811. ἔνθα δὲ Vat. Par. B. E. II. quod constantiae causa etiam hic præferendum duxi cum Dindorfio et Goettl. Ceteri SS. et Edd. ἐνθάδε. μαρμάρεαί τε Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. λάϊνος οὐδὸς Neap. Par. D. G. I. Bodl. Rehd. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. (ubi lapideum

deum limen interpretes) Steph. margo. Supra Florentini B. χάλκεος etiam scriptum γρ. λάϊνος. Scilicet μαρμαρέας πύλας esse crediderunt marmoreas, quibus convenire putarunt λάϊνον οὐδόν.

vs. 812. ἀστεμφῆς Ald. Bas. (imnotum Interpres reddidit) Iunt. 1. 2. Frob. ἀστεμφῆς Med. Par. A. Bodl. cum glossa ἀμετατρέπτοις. Itaque iungentes cum ῥίξῃσι dativum pluralem habuerunt adiectivi f. g. ἀστεμφῆ. Sed vide H. B. 344. Γ. 219. Od. Δ. 419. 459. Apollon. et Etym. M. v. ἀστεμφῆς. διηνεέεσσι Rehd.

vs. 814. μείουσι pro ναίουσι Emm.

vs. 815. ἐρισμάργοιο Par. I. κλειτοὶ τ' ἐπίκουροι Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Fuere igitur, qui ad hiatum offenderent, non animadverso pedem fulciri accentu. κλητοὶ Par. H.

vs. 816. Ὀκεάνοιο Par. H. θεμέθλους Flor. B. Par. B. θέμεθλα Vat. Goettl.

vs. 817. τ' abest a Par. D. G. Ἐγγύης omnes hic Codd., ut vulgo Edd. Ἐγγύης Goettl. Confer supra dd. ad v. 149.

γαμβρὸν ἔδν ποίησε βαρύκτυπος Ἐννοσίγαιος,
δάκε δὲ Κυμοπόλειαν ὀπυίειν θυγατέρα ἦν.

820 Αὐτὰρ ἔπει Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεὺς
ὀπλότατον τέκε παῖδα Τυφώεα Γαῖα πελώρη
Ταρτάρου ἐν Φιλότητι διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην,
οὗ χεῖρες μὲν ἕασιν ἐπ' ἰσχύϊ ἔργματ' ἔχουσαι

VARIAE LECTIONES.

Etiam Βριάρεων omnes hic SS. et Edd. neque formam Dindorfio probatam Ὀβριάρεων obtrudi sibi versus patitur. Itaque hoc etiam nomine totum locum abiudicandum Hesiodo Dindorfius et Hermannus statuunt. Consentiens iis super aliis locis v. 617. 754. Muetzellius p. 159. de hoc versu nihil dixit. Mihi, vel si in versibus 149. 617. 754. aut eorum aliquo Centimanus ille Ὀβριάρεως dictus fuisse censeatur, haud tamen inde sequi videtur, non potuisse eundem alibi Βριάρεων dici ab Hesiodo, qui mox simili variatione Τυφώεα dixerit, quem supra vs. 506 Τυφάονα dixerat. γέμεν Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. δέμιν Par. I. Pro ἦδν Vat. υἰδν, sed prior syllaba turbata est, ut videatur librarius inde facere voluisse εἰδν.

vs. 819. ὀπύειν Flor. B. Par. C. D. G. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ὀπύην Flor. D. ὀπύει Emm. Ἰή Par. G.

vs. 820. ἐξ Οὐρανοῦ Med. Flor. D. Par. H. I. Emm. ἀπ' abest a Trinc. ἐξήλασε Par. D. ἐξέλασχε Emm.

vs. 821. in Neap. est post 822. παῖδα πελώρη Τυφώεα γαῖα Vat. Τυφώεα Par. D. H.

vs. 825. ἕασσιν Flor. B. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἐπ' ἰσχύϊ ἔργματ' ἔχουσαι omnes SS. ut Edd. praeterquam, quod ἔργα τ' ἔχουσαι Flor. B.

ἔργματ' ἔχουσαι Taur. Attamen pridem locum, ut nunc est, vix sanum habuerunt VV. DD. Guyetus corrigebat ἐπ' ἰσχύϊ, θαῦμα ἄκουσαι, Wolfius ἐπ' ἰσχύος ἔργματ' ἔχουσαι, repellentes vel fortissimos impetus; Heynius ἐπισχερῶ ἔργματ' ἔχουσαι; quibus omnibus iure damnatis Muetzellius p. 171. scribendum ipse ducit mutatione pene nulla οὗ χ. μ. ε. ἐπ' ἰσχὺν ἔργματ' ἔχουσαι i. e. ἔχουσαι ἰσχὺν ἐπ' ἔργματα manus roboris plenae ad res magnas perficiendas. Potest utique ignoratio digammi fecisse, ut Grammatici vel librarii ἐπ' ἰσχὺν sequente ἔργματα in ἐπ' ἰσχύϊ mutatum vellent. Sed mihi scrupulum facit duplex accusativus in tali constructione, ubi praepositio a verbo suo sciungitur. Qui vulgatam hic tueri velit, haud sane cum Basilcensi interprete et aliis reddat manus ob robur operibus aptae vel occupatae: minus etiam Clericum audiat, postrema, ut sunt, relinquentem, sed pro οὗ versus initio corrigentem οὗ et ineptius reddentem nec manus propter vires habent quidquam, quo impediri queant, deducto scilicet ἔργματα ab εἶργω, prohibeo! Reddendum potius occupatae factis, quibus robur suum arguant. ἐπὶ seq. dativo saepe sic propositum significat. Vid. Matthiae Gr. Gr. § 585. et conf. supra v. 540. 555.

καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ ἐκ δὲ οἱ ὤμων
 825 ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφις, δεινοῖο δράκοντος,
 γλώσσησι δυοφερῆσι λελιχμότες, ἐκ δὲ οἱ ὄστων
 θεσπεσίας κεφαλήσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσε·
 πασέων δ' ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο,
 Φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῆς κεφαλῆσι
 830 παντοίην ὅπ' ἰεῖσαι ἀθέσφατον ἄλλοτε μὲν γὰρ

VARIAE LECTIOES.

vs. 825. κρατεροῖο δράκοντος Flor. A. B. D. Par. A. C. F. H. Emm. R. S. Trinc. Steph. margo.

vs. 826. δυοφεροῖσι Flor. D. λελιχμότες, ut dedimus, exhibent Flor. A. B. C. D. Med. Par. C. λελιγμότες Par. A. ut habet etiam Herodianus in σχηματισμῶν Ὀμηρικῶν excerptis in Welferi Annot. ad Etym. M. p. 1005. ubi tamen λελιχμότες scribendum docet ipsa Grammatici a λιχμῶ derivantis disputatio; conf. Muetzell. p. 186. seq. λελιχμότος Bodl. Emm. Vat. Goettl. Ceteri SS. ut Edd. omnes, usque ad Gaisfordium, λελειχμότες, quod restituit Goettl. Guyeti coniecturam λελειχμότος, ut non cum κεφαλαί, sed cum ὄφις iungatur participium, primus obfaventes ei Codd. Bodl. et Emm. recipiendam duxit Gaisfordius, cum Guyeto iam pene adsensus Wolfius, planeque adstipulatus esset Schaeferus ad Gregor. Cor. de Dialectis p. 889. Gaisfordium secuti sunt Boissonadius ac Dindorf. Mihi standum videbatur a plurimorum parte et auctoritate Codicum, cum et alia exempla sicut participii masculini positi post substantivum fem. generis, apud Hesiodum adeo Ἔργ. 199. seq. cumque, ut recte scripsit Muetzelli p. 154, forma masculina ubique rebus individuis de-

signandis sit accommodatissima ac λελιχμότες solemni, quae fuit, Epicorum cogitandi cogitataque exprimendi consuetudini unice conveniat, flagitante illa, ut verba γλώσσησι δυοφερῆσι λελιχμότες, cum primariae sint auctoritatis ad absolvendam rei descriptionem, non ad secundariam verbum construantur, sed ad illud ipsum, quod est primum in hac descriptione, ἑκατὸν κεφαλαί.

vs. 827. θεσπεσίας Par. G. θεσπεσίας Flor. C. κεφαλῆς Flor. C. Par. G. Rehd. ἐπ' ὀφρύσι Flor. B. ἀμάρυσσεν Flor. A. ἀμάρυσσε, sed cum supra scripto ρυσσε, Med. ἐμάρυσσε. Flor. D.

vs. 828. πασέων Vat. Iunt. 1. 2. Trinc. πάσων Ald. Frob. πάσων ἐκ Par. A. πασέων ἐκ Flor. B. Emm. κεφαλαίων Par. E. H. Ignoravit aut neglexit versum Mombricitus, spurium Ruhkenius et hinc alii censuere.

vs. 829. Φωναὶ δ' ἐκ π. Par. C. δειναῖς Flor. A. Trinc. κεφαλήσιν Flor. A. C.

vs. 830. παντοίαν Flor. A. Trinc. παντοίη Flor. D. ὅσ' ἰεῖσαι Par. G. ὅσο' ἰεῖσαι Flor. C. Par. D. ὅφ' ἰεῖσαι Par. C. quod recepit Dindorfius. Venerat idem in mentem iam H. Stephano, Annot. ad Hesiodum p. XXXIII. qui tamen vulgatam tuitus est, citatis ex Hom. II. in Dian. 18. ἀμβροσίην ὅπ' ἰεῖσαι.

Φθέγγονθ', ὥστε θεοῖσι συνίεμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε
 ταύρου ἐριβρόχῳ, μένος ἀσχέτου, ὄσσαν ἀγαύρου,
 ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος,
 ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάκεσσιν ἑοικότα, θαύματ' ἀκοῦσαι,
 835 ἄλλοτε δ' αὖ φοῖζασχ', ὑπὸ δ' ἤχεεν οὔρεα μακρὰ.
 καὶ νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἡματι κείνῳ,
 καὶ κεν ὄγε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀναξεν,

VARIAE LECTIONES.

Equidem illud ab uno Cod. oblatum ὕφ' antiquum esse non puto, videnturque mihi aspirationes eiusmodi non temere obtrudendae esse Epicis, cum Iones certe illas fugerint. Conf. docta contra Dindorfium disputatio Muetzellii p. 157. *ἰοῖσαι* Par. A. *ἰεῖσαι* Par. H. I.

vs. 851. ὥστε θεοῖσι συνίεμεν omnes sine ulla variatione Codd., agnoscuntque id etiam Scholia. Conf. infra Commentar.

vs. 852. ἐριβρόχῳ Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἄσχετον Florentini omnes, Neap. Vat. Taur. Par. B. D. E. F. G. H. I. Bodl. Rehd. Ald. et hinc Edd. usque ad Wintertonum, qui primus secundum Basileensem interpretem et Mombritium dedit ἀσχέτου. ἀγαύρου Itali, quod sciam, omnes; item Par. A. B. F. G. I. et sic Edd. usque ad Schmidium, a quo primo positum ἀγαυροῦ, contra doctrinam Scholiastae; cui προπαροξύνεται, quod sit compositum ex α intens. et γαῦρος. Scilicet Schmidius, ut Pasor, alios secutus est Grammaticos, ἀγαυρὸς scribendum praecipientes, ut ἀμαυρὸς, ἀφαυρὸς. Vide citatos a Muetzellio p. 542. seq. qui recentiorum hanc fuisse doctrinam statuit, alteram a Scholiasta traditam antiquiorum Grammaticorum. Restituit ἀγαύρου Gaisfordius, quem secuti sunt recentiores.

vs. 855. abesta Taur. αὐ λέοντος Par. D. vs. 854. δ' αὖτε σκυλ. et θαύματ' ἰδεσθαι Par. C.

vs. 855. ἄλλοτε δ' αὖτις φοῖζ. Flor. D. ἄλλοτε δ' αὖτε φοῖζ. Par. D. G. φοῖζος ἔσχ' Flor. D. φοῖζος ἔχε Taur. φοῖζος γ' Par. C. φοῖζασχ' Par. I. φοῖζασχ' Med. Flor. B. C. Vat. Par. A. D. F. G. Emm. Rehd. Receptit hoc Goettlingius, probatque Muetzellius p. 158 et 192. At vulgatum φοῖζασχ' ut probum, agnoverunt Buttmann. Gr. Gr. ub. 1. § 95. fin. et Lobeck. ad Phrynich. p. 558. diversa tamen hic, atque ille, ratione. Nam Buttmanno φοῖζασκε contractio esse videtur aoristi φοῖζήσασκε, Lobeckio repetitur ab φοῖζάω. Comparat hic δραμάσσκε in Hesiodi fragm. apud Eustath. ad H. B. p. 525. pro quo tamen aut δράμασσκε aut δραμέσσκε legendum suspicatur. Equidem in talibus caute nobis procedendum opinor, cum nesciamus, quid sibi certis de causis veteres permiserint Epicis; tum vero similis arbitrator librariorum εσκε pro ασκε solemniss pro insolentiore substituisse quam contra. Itaque hic etiam φοῖζασχ' ab illis prosectum, φοῖζασχ' antiquam fuisse lectionem puto. ὑπὸ δ' ἤχεα μακρὰ Vat. ὑπὸ δ' ἤχεεν μακρὰ οὔρεα Par. F.

vs. 857. ὁδὲ Par. B. ἀνασθεν Par.

- εἰ μὴ ἄρ' ὄξυ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 σκληρὸν δ' ἔβρόντησε καὶ ὄβριμον, ἀμφὶ δὲ γαῖα
 840 σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανόσ εὐρύς ὕπερθεν,
 πόντος τ' Ὀκεανοῦ τε βροαὶ καὶ τάρταρα γαίης.
 ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὀλυμπος
 ὀρνυμένοιο ἀνακτος· ἐπεστενάχιζε δὲ γαῖα,
 καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον
 845 βροντῆς τε, στεροπῆς τε, πυρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου,
 πρηστῆρων τ' ἀνέμων τε, κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.

VARIAE LECTIONES.

B. item Flor. B. sed supra scriptum eadem manu ξεν.

vs. 838. ἀνδρῶν θεῶν τε Par. C.

vs. 839. σκληρὸν τ' ἔβρόντ. Flor. A. ἔμβρόντησε Par. B. ὄβριμον Flor. A. Vat. Par. B. Bodl. Goettl.

vs. 840. κονάβησεν Reind. οὐρανόσ ἐγγύς Par. B. Emm. ὕπερθε Flor. D.

vs. 842. πολεμίζετο Par. B. G. item Flor. A. sed alia manu scriptum πελεμ.

vs. 843. ἐπεστονάχιζε Flor. A. B. D. Par. B. C. ὑπεστονάχιζε Par. F. Emm. unde ὑπεστονάχιζε recepit Goettlingius, temere, ut puto. Ad Olympi sub incidentis Iovis pedibus fragorem ἐπεστονάχιζε adgemuit terra. De στεναχίζω et compositis vide supra dd. ad v. 159.

vs. 844. ἀμφοτερήνων Emm. κατέχεν Par. D. F. G. Taur. Rehd.

vs. 845. πυρός τ' ἀπὸ recepimus e Flor. A. B. D. Par. B. C. D. H. Emm. Copulam post Guyctum et Wintertonum addidere etiam Wolf. Gaisford. Boisson. Dindorf. Goettl. Ceterum non necessaria erit copula, si cum Muetzello p. 165 a poëta profectum putes βροντῆς τε στεροπῆς τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος, Πρηστῆρων τ' ἀνέμων τε πυρός ἀπὸ

τοῖο πελώρου, quomodo sane Iovis illa βροντῆ, στεροπῆ, κεραυνοσ iunctim multo aptius, usuique poëtae convenientius (Vid. Theog. 504. 707. 104.) memorantur, viderique potest πῦρ πρηστῆρων ἀνέμων recte dici, collatis, quos Muetzellius citat, Colutho v. 52. Valer. Flacco III. 150. seqq. Schol. Ven. ad h. l. Veritus tamen sum sic traiecta in contextum recipere invitis Codicibus, praesertim non apparente causa, quae librariorum ad turbandum tam apta et concinna impulerit, nisi forte haec fuerit, quod πρηστῆρας et κεραυνοσ alibi saepe iunctim memorari viderant. Conf. Plin. II. N. II. c. 49 (S. 50.) Plutarchus de Plac. Philosoph. III. 5. Suidas v. πρηστῆρ, Etym. M. p. 772. 36. Potest autem poëta videri versu 840. disertius declarare voluisse naturam καύματος, remque versu praecedente enuntiatam, Iovis et Typhoei arma, quamobrem etiam efficacissimum κεραυνοσ φλεγέθοντα ultimo loco posuerit.

vs. 846. πρηστῆρων τ' ἀνέμων τε, ut iam in Heinsiana legitur, quodque secutus est Gaisford. habent Codd. Florentini omnes cum Neap. Certe in horum ad Heinsianam facta mihiq̄ missa colla-

ἔξεε δὲ χθῶν πάσα καὶ οὐρανός, ἠδὲ θάλασσα.
 θῦε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς, περί τ' ἀμφί τε κύματα μακρὰ
 ῥιπή ὑπ' ἀθανάτων· ἔνοσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει.

850 τρέε δ' Ἀΐδης, ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἀνάσσων,
 Τιτῆνες θ' ὑποταρτάριοι Κρόνον ἀμφίς ἔόντες

VARIAE LECTIONES.

tione nihil enotatum discriminis inveni. Copulam agnovit quoque Io. Diaconus memorans καὶ πρῆστῆρας καὶ ἀνέμους. Desiderabat eam Schmidius, distinguens πρῆστῆρων, ἀνέμων τε. Non temere utiquē. Prorsus enim adsentior Hermannō in Cens. Goettl. vel deleta post πρῆστῆρων copula, non posse tamen πρῆστῆρων h. i. adiectivum sequentis ἀνέμων accipi, cum ita τε post ἀνέμων non sit convenienter epico sermoni positum. Quod Goettlingius ait, ἄνεμον per se solum non posse καῦμα habere, recte nullius momenti visum est Hermannō, cum hic omnino locum habeat figura ἐν διὰ δυοῖν. Sed diserta mentio ἀνέμων vel praecedente πρῆστῆρων poëtae non aliena videri potuit a persona Typhoei. Conf. supra v. 507. infra v. 869. φλογόεντος Flor. D.

vs. 847. ἔξεσε δὲ χθῶν Flor. B. ἔξεσε πύρι χθῶν Flor. A. D. Vat. Par. B. D. F. I. Trinc. Steph. margo; ἔξε πύρι χθῶν Flor. C. Par. D. Ven. Taur. Vat. Goettl. Rehd. ἔξεσε πύρι χθῶν Neap. Vat. Par. E. H. ἔξεσε πύρι χθῶν Med. ἔξεσε πύρι χθῶν Emm. Dubium non est, quin πύρι venerit e glossa.

vs. 548. θῦε Rehd. ἀμφ' ἀκτὰς Par. I. τε abest a Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Froh.

vs. 849. μίπης ὑπ' Emm. ἔνοσις Par. I.

vs. 850. τρέε δ' Ἀΐδης legitimam loci scripturam primus Muetzellius p.

494. seq. ex Trichae de Metris libello et Elia de Metris p. 82. seq. expromsit, ubi illi secundum veteres haud dubie Grammaticos exemplum hoc afferunt duarum brevium in unam longam συνιζήσεως, citato item ῥέα ex Hesiodois. Ad hoc τρέε minus docti librarii cum offenderent, scribendo τρέσσε vel aliud verbum corruperunt. τρέπεται δ' Ἀΐδης δ' ἐνέρ. omnium vitiosissime Vat. τρέσσε δ' Ἀΐδης ἐνέρ. Flor. A. B. C. Par. D. G. H. Rehd. Trinc. Steph. τρέσε δ' Ἀΐδης Med. Flor. D. τρέσσε δ' Ἀδης Par. I. Ald. Bas. τρέσσε δ' Ἀδης Par. A. Bodl. Iunt. 1. 2. Froh. Schmid. (quod admitti posse recte negant Goettl. Hermann. Muetzell. p. 170 seqq.) τρέσσε Ἀΐδης δ' ἐνέρ. Neap. Par. C. E. F. Emm. R. S. ut Heins. ac recentiores ferme Edd. Sed δ' eo loco stare nequit. τρέσσε Ἀΐδης ἐνέρ. Wolf. Gaisf. Boisson. Goettl. At post ἔξεε δὲ — θῦε δὲ requiri particula etiam hic videtur.

vs. 851. Τιτῆνος δ' Emm. ὑποταρτάριοι Flor. A. C. Par. H. ὑποταρτάριο Rehd. Κρόνου ἀμφίς Flor. B. C. Par. A. I. Bodl. Ald. Froh. Bas. quod Interpretes reddidit scorsim a Crono. Citat similiter Etym. M. p. 94, 21. clausulam versus θεοὶ Κρόνου ἀμφίς ἔόντες, pro exemplo τοῦ ἀμφίς positi pro χωρὶς, ut videantur iam antiquitus quidam etiam in Homeri II. Ξ. 274, οἱ ἐνέρθε θεοὶ Κρόνον ἀμφίς ἔόντες sic correctum vo-

ἀσβέστου κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτήτος.

- Zeὺς δ' ἔπει οὖν κόρθυεν ἕδον μένος, εἴλετο δ' ὄπλα,
 βροντὴν τε, στεροπὴν τε καὶ αἰθυλόεντα κεραυνόν,
 855 πλῆξεν ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος· ἀμφὶ δὲ πάσας
 ἔπρесе θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.
 αὐτὰρ ἔπει δὴ μιν δάμασε πληγῆσιν ἰμάσσας,
 ἦριπε γυιωθεῖς, στενάχιζε δὲ γαῖα πελώρη.
 Φλόξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος
 860 οὔρεος ἐν βήσσησιν αἰδνῆς παιταλοέσσης

VARIÆ LECTIONES.

luisse secundum Pindari *Q.* II. 127. aliorumque traditionem de non in Tartarum deiecto, sed in Beatorum insulis regnante Crono. Vid. Heyn. ad Pindar. l. c. Vossius ad H. in Cer. p. 50. Ceterum Κρόνον ἀμφὶς, ut Homericum et Hesiodicum satis vindicans citati a Muetzellio p. 219. Lucianus Saturnal. c. 5. de Saltat. c. 57 et Palladas A. P. X. 55. 5—6. Vulgatam in suo exemplo habuit expressitque Mombritius.

vs. 855. κέρθυεν Emm. Apud Hom. II. I. 7. exstat κορβύεται, quod abunde illustrent Grammatici. Cognata sunt κέρα, κόρση, κόρυς, κορυφή, κορβύα, κορβύνα. εἴλετο Emm. ὄπλου Par. B.

vs. 855. ἐπ' ἄλμενος Par. H.

vs. 856. ἔπρесе, quod inde a Trinc. omnes habent Edd., firmant, principium, versus, ut Hesiodעי, citantes Etym. M. p. 687. 59. seq. Zonaras s. v. πρήθω. Neque aliter exstat in Guarini Eclog. p. 145. Ald. p. 580. Dind. s. v. πρήθω. Videtur Trincavellus illud e Veneto duxisse. Codicum, quos novi, soli id agnoscunt Flor. A. Par. F. R. S. Favet corrupta Codicis Emm. lectio ἔπερσε. Relinquendum equidem ἔπρесе duxi prop-

ter antecedens πλῆξεν, quamvis longe maior pars Codicum Flor. B. C. D. Med. Taur. Vat. Goettl. Neap. Par. A. B. C. D. E. G. H. I. Bodl. Rehd. ἔπρесе exhibeat, ut Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. margo. Depravatum inde ἔπλεε in meo Vat. Habent etiam Schol. Monac. a Thierschio citata in Gr. Gr. p. 568. in it. ἔπρесе· ἔκαιεν· ἀπο τοῦ πρέω, πρέθω καὶ πρήθω. Certum est, nihil obstare, quominus πρέω et πρέθω antiquae et legitimae habeantur formae. Conf. Muetzell. p. 48. ἔπραε, de quo Thierschius agit, neque Codex Par. quem citat, habet, neque Scholion Monac. θεσπιδάει πυρὶ κεφαλὰς Guarinus l. c.

vs. 857. ἐπειδὴ μιν Par. G. δάμασεν Flor. C. Rehd. ἰμάσας Flor. D. Par. C. Rehd.

vs. 858. γυιωθεῖς Flor. C. Par. C. Rehd. γαιωθεῖς Flor. B. Vat. Par. B. γυρωθεῖς Emm. στανάχιζε Trinc. incertum, an ex Cod. ἐστέναζε Bodl.

vs. 859. ἐπέσσυτο Etym. M. p. 41, 56. et citatus a Gaisfordio Etymologus M. Leidensis. σοῖο ἄνακτος Emm.

vs. 860. cum superiore in quibusdam libris Lycophronis subiectus legitur post

πληγέντος. πολλή δὲ πελώρη καίετο γαῖα
 ἀτμῆ θεσπεσίῃ καὶ ἐτήκετο, κασσίτερος ὡς,
 τέχνη ὑπ' αἰζηνῶν, ὑπὸ τ' εὐτρήτου χοάνοιο
 θαλφθεῖς, ἢ ἐ σίδηρος, ὅπερ κρατερώτατός ἐστιν,
 865 οὔρεος ἐν βήσσησι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέφ
 τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὕφ' Ἡφαίστου παλάμησιν.

VARIÆ LECTIONES.

haec Tzetzae in Commentar. ad v. 688. verba: ὁ μὲν Καισαρεὺς Προκόπιος τὴν Δάμασιόν φησι Δίδε τρόπαιον κατὰ Γιγάντων ἕτεροι δὲ τὴν Σικελίαν, ὅπου καὶ τὸν Τυφῶνα κεραυνοῖ, ὡς καὶ Ἡσιόδός φησι. Versus omitunt alii libri. Vix tamen alios, quam hos, respicere Tzetzes potuit, nec fere dubitandum, quin οὔρεος in v. 860. mentione Siciliae montem Aetnam indicatum censuerit. Librorum autem, qui subiectos versus habent, quidam pro αἰδνῆς, quae reliquorum est scriptura, Αἴτνης adeo ingerunt infelici molimine, cum vocabulum se in trisyllabum Αἴτνης distrahi non patiatur, neque tale quid in suo exemplo videatur habuisse Tzetzes, quippe quem sic disertius Aetnam memoraturum fuisse verosimile sit. Tum αἰδνῆς omnes habent Hesiodi Codices, neque aliter scriptum legitur apud Etym. M. l. c. ubi item citantur hi versus, ad quem locum Sylburgius auctorem, qui sub αἰδνῆς citaverit, legisse coniecit αἰδνέσι. Sed potius est, ut cum Muetzellio p. 495. Hesioidea ibi recens importuno loco adiuncta censeamus, praesertim cum a d'Orvilliano libro absint. Conf. Schol. ad h. l. et ibi Gaisf. αἰδνῆς, παιπαλοέσεως Ald. Frob. Iunt. 1. 2. rectius iam Bas.

vs. 862. αὐτμῆ Par. A. E. Ald. αὐτμῆ Flor. A. B. C. Med. Ven. Taur.

Neap. Vat. meus et Goettl. Par. C. H. Emm. Bodl. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. margo. Sic etiam Bas. sed Interpres variorum. αὐτμῆ Rehd. αὐτῆ Flor. D. Veram scripturam ceteri mei Codd. exhibent. θεσπεσία Emm. καὶ ἐκαίετο Par.

vs. 865. Distinxit Goettlingius τέχνη, ὑπ' αἰζηνῶν, ὑπὸ τ' εὐτρήτου χοάνοιο Θαλφθεῖς. Recte autem Hermannus in Cens. animadvertit, cum diversi generis res sint αἰζηνῶν et χοάνος, recte etiam diverso modo construi ὑπὸ, nec minus bene hic dici ἐτήκετο τέχνη ὑπ' αἰζηνῶν, quam infra τήκεται ὕφ' Ἡφαίστου παλάμησιν. τέχνη ὑπέξινω Vat. εὐτρήτοιο Par. D. Rehd. Memorat Heynius in Commentar. ad II. Σ. 470. aliam lectionem εὐπήκτου. Miror unde, nisi forte a Guyeto, cui sic legisse visus est Interpres. Scilicet Basilcensis reddidit *fabrefacto*.

vs. 864. ἠδὲ σιδ. Med. Par. G. I. Bodl. Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Bas. (Interpres atque) Steph. margo. ὅτε pro ὅπερ Flor. A. Trinc. ἐστὶ Flor. C.

vs. 866. τήκετο δ' ἐν Flor. B. Par. E. τήκεται δ' ἐν Flor. D. Vat. ἐν χθονὶ δι' Ἡφ. π. Par. B. δίῃ β' ὕφ' Ἡφ. π. Emm. ὕφ' Ἡφαίστου omnes Codd. ὕφ' Ἡφαίστου (sic) Graevius dederat. Clericus hinc ὕφ' Ἡφαίστου edidit, quod perperam retinuerunt Robinson. Loesner.

ὡς ἄρα τήκετο γαῖα σέλα πυρὸς αἰθόμενοιο.
ρίψε δέ μιν θυμῷ ἀνάχων ἐς Τάρταρον εὐρύν.

Ἐκ δὲ Τυφώος ἔστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,

870 νόσφι Νότου, Βορέω τε καὶ ἀργέστεω Ζεφύροιο,
οἱ γε μὲν ἐκ θεόφω γενεῇ, θνητοῖς μεγ' ὄνειαρ'
αἱ δ' ἄλλαι μαψαῦραι ἐπιπνεύουσι θάλασσαν

VARIÆ LECTIONES.

Wolf. Conf. Muetzellius p. 105 seq. ἡφαίστοιο Rehd.

vs. 867. σέλαι Ven. Flor. A. B. Par. E. antiquo scribendi more, non usurpando tamen in hoc solo nunc vocabulo, cum in aliis iota subscriptum receperimus. σέλαϊ Vat. Par. H. Trinc. σέλας Par. B.

vs. 868. ρίψαι Par. A. ρίψιν Flor. C. ρίψε Dind. ἀναχήμενος Taur. nescio an e glossa, cum, quod ceteri omnes SS. exhibent, θυμῷ ἀνάχων (pro quo Goettlingius post Guyetum et Buttman. Gr. Gr. ub. § 85 in nota ἀναχῶν maluit) vix alia significatione possit accipi, quam qua dicitur Il. M. 179. θεοὶ δ' ἀναχέειντο θυμῷ, quamvis ἡμαχε apud Homerum semper notet *moerore* vel *moestitia* affectit. Vid. Il. II. 822. Od. Θ. 536. Π. 427, unde, ni fallor, Iortinus in Biblioth. Britannica legendum coniecit θυμῷ ἀνάχωντ', parum, me iudice, probabiliter.

vs. 869. Τυφώος Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Τυφώως Trinc. et, quod mireris, Wolfius.

vs. 870. Νότου τε Flor. B. Par. C. Βορέου, Flor. D. Par. C. I. ἀργέστω Par. B. ἀργέστω Med. Flor. A. Vat. Par. E. H. Trinc. ἀργέστου Par. C. I. ἀργεστεάω Neap. ἀργέστεω Flor. B. sed ε correctum ex α. ἀργέστεω Frob.

Ζεφύρου τε a Goettlingio in contextum receptum exhibent Ven. Taur. Med. Flor. A. B. C. D. Vat. meus et Goettl. Par. B. D. E. G. H. I. Rehd. Trinc. Steph. margo. Ἀργέστεω, Ζεφύροιο Iunt. 2. Diversum ab Zephyro Argesten memorat etiam Mombrilius. Sed vide Muetzell. p. 472. et a nobis supra dd. ad γ. 379.

vs. 871. οἱ γε μὲν Par. A. Ald. Bas. οἴγε μὲν Iunt. 1. 2. Frob. γενεῇ Emm. Goettl. γενεῆν Flor. D.

vs. 872. abest ab Emm. αἰθ' ἄλλαι Par. B. C. μάψ αὔραι, ut dederunt Steph. Commel. et nuperrime Dindorf. ac Goettling., est in Par. C. apud Gaisford. At in collatione ad Loesnerianam a Boissonadio mihi facta, non annotata haec lectionis varietas. Exstat autem citra controversiam in Med. Vat. Goettl. Bodl. Rehd. Par. H. et D. cuius tamen margo vulgatam habet. Disiunctim scriptum μάψ αὔραι, quod unice placuit Heynio, verius item pene visum est Wolfio, ut nexus sit αὔραι μάψ ἐπιπνεύουσι. Convenit autem mihi cum Muetzellio p. 75. collocationem sic existere in Epicorum sermone plane insolentem ac novam. Tum vulgatam lectionem et Scholia tuentur et maior Codicum numerus, faventque illi haec Hesychii: μαψαῦραι· οἱ μάταιοι ἄνεμοι ἢ κωφαὶ πνοαί et vero usum vocabuli extra dubitationem ponit

αἱ δ' ἦτοι πίπτουσαι ἐς ἡεροσιδέα πόντον
 πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῆ θύουσιν ἀέλλη·
 875 ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄεσι διασκιδνᾶσί τε νῆας
 ναύτας τε φθείρουσι κακοῦ δ' οὐ γίγνεται ἀλήη

VARIAE LECTIONES.

Lycophron v. 595. Nam Callimachei fragmenti LXVII. controversa lectio est, quamquam ibi quoque *μαψάραις* recte, ut puto, tuitus est Bentleyus, cum, qui narrando dolorem suum levat, certe haud dici possit *μαψ* narrare. *ἐπιπνέουσι* Flor. C. Par. D. Rehd. *ἐπιπλεύουσι* Vat. et sic scriptum quoque fuit in Flor. B. sed corrector restituit vulgatam. *ὕσπνέουσι* citat P. Nannius Miscell. L. VII. c. 1. sed memoria lapsus, ut videtur.

vs. 875. *αἱ δ' ἦτοι*, ut correxit Hermannus ad Hom. II. in Cer. p. 105. cum Dindorfio et Goettl. pro vulgato *αἱ δὲ τοι* recepimus, oblatum a Flor. C. *πίπτουσι* Flor. D. Par. I. *πιπτοῦσαι* Par. II.

vs. 874. *θύουσι* *θυέλλη* Par. B. Emm. *θύουσι* etiam Iunt. 1. 2.

vs. 875. Schol. Victor. ad H. E. 526. apud Heynium T. V. p. 712. corrupte: τὸ δὲ παρ' Ἡσιόδου ἄλλοτε δὲ ἄλλοῖα εἰσιν. Αἰολικόν. Heynius ibi »lege ἄεσι, quod et Lips. Scholion exhibet.« Scholion autem Towleianum ad h. v. ἄλλοτε δ' ἄλλοι ἄεσιν. Αἰολικόν. Etym. M. p. 22. 12. τὸ γὰρ τῶν πληθυντικῶν ἄεσιν αἰολικώτερον ἔχρη γὰρ ἄεσιν ὡσπερ εἶσιν. Ἄλλοτε δ' ἄλλη ἄεσιν, quae desumpta esse e Philonis libro (περὶ ῥημάτων Vid. Etym. M. p. 20. 20. Muetzell. p. 496.) docent Guarin. Ecl. p. 79. 10 seqq. Dind. Attamen ab Etym. M. mutata est disputationis ratio. Namque apud Guarinum haec leguntur: τὸ γὰρ τῶν πλ. ἄεσιν. Αἰολικώτερον ἔχρη ἄεσιν εἶναι, ὡσπερ εἶσιν. ἄλλοτε

δ' ἄλλη ἄεσιν. οὕτω φίλων ἱστορεῖ αὐτό. Homeri Scholiorum lectioni ἄλλοι videri possit favere, quod v. 877. scripti complures et plerique editi libri habent *κεῖνοισι*. Sed sic quoque supra v. 872. scriptum esse debebat *οἱ δ' ἄλλοι* et vs. 875. *οἱ δ'*. At iis locis femininum est in omnibus SS. et Editis, ut hic omnes Codd. habent ἄλλαι, praeterquam quod est ἄλλη in Rehd. ut apud Guarinum, quodque in Flor. C. super ai eadem manu scriptum est η, ut sit ἄλλη, quemadmodum apud Etym. M. 1. c. Fervidius praeoptasse hoc Guyetum adsentior equidem Muetzello 1. c. δ' ἄλλαι abest a Taur. *ἀῆσι* Vat. *ἄησι* Neap. Florentini omnes, Par. A. E. Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph. Commel. Heinsius; *ἄεσι* Schmidius, Wintertonus, quorum hic tamen postea ἄεσι ex Etym. M. productum comprobavit. In contextum autem primus inde id recepit Graevius. *ει* pro *η* in verbis maluisse Boeotos notat citatus a Goettlingio Eustathius ad Od. p. 1442. 49. Sed sitne ἄεσι, an vero ἄεσι magis Aeolicum, et quomodo pronunciaverit Hesiodus, quis est nunc, qui definiat? Equidem cum unus Cod. Par. C. apud Gaisford. (non enotavit inde mihi Boissonadius) *ἄεσι*, complures ἄεσι habeant, hoc praefendum duxi. *διασκιδνασι* Taur. *διασκιδήσι* Flor. B. *διακινδνᾶσι* Emm. *διασκιδνᾶσιτε* (sic) Par. B.

vs. 876. *γίνεται* Rehd.

ἀνδράσιν, οἱ κείνησι συνάντωνται κατὰ πόντου·
αἱ δ' αὖ καὶ κατὰ γαῖαν ἀπείριτον, ἀνθεμέσσαν,
ἔργ' ἔρατὰ Φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων,

880 *πιμπλεῦσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ.*

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξετέλεσαν,
Τιτῆνεςσι δὲ τιμῶν κρίναντο βίηφι,

δή ῥα τότε ὄτρυνον βασιλευμένῳ ἠδὲ ἀνάσσειν

Γαίης Φραδμοσύνησιν Ὀλύμπιον εὐρύοπα Ζῆν'

885 *ἀθανάτων· ὁ δὲ τοῖσιν εὖ διεδάσματο τιμᾶς.*

VARIAE LECTIONES.

vs. 877. *κείνησι*, quod, probatum iam L. Barlaeo, primus pro veterum Edd. lectione *κείνοισι* in contextum recepit Wolfius, Codd. exhibent Med. Flor. B. D. Neap. Vat. Par. C. E. Emm. *συνάντωνται* receptum a Dindorf. et Goettlingio, probatum Muetzellio p. 159. recepimus e Taur. Vat. Goettl. *συναντῶνται* exhibent Flor. B. D. Neap. Par. B. C. E. H. *συναντῶντες* Flor. C. Par. D. G. I. Bodl. Rehd. *συναντῶτες* Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *συναντῶσιν* Flor. A. Vat. Par. F. R. S. Trinc. Steph. et hinc Edd. ante Dindorf. Epicorum est *συνάντομαι*, non *συναντάω*.

vs. 878. *αἰδ'* Par. C. *αἰ δ' αὖ τε κατὰ γαῖαν* Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. *αἰ δ' αὖται κατὰ γ.* Par. I. *αἰ δ' αὖ κατὰ γ'* Flor. B. C. Vat. Par. D. E. G. H. Rehd.

vs. 879. *ἔργα ἔραστα* Flor. C. Vat. Goettl. tum in huius margine scriptum est *γρ. ἔργ' ἔραστά.* Vitiosius etiam Emm. *ἔργον ἔραστόν.*

vs. 880. *πιμπλεῖσαι* Med. Flor. B. Par. D. F. G. H. *πιμπλήσαι* Flor. D. Taur. Par. A. D. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. Frob. *πιμπλήσι* Flor. C.

vs. 881. *πόνων* Emm. *ἐξετέλεσαν* Flor. C. Par. C. Ald. Iunt. 1. 2. Bas. correxit iam Frob.

vs. 882. *Τιτῆνες δ' αὖ τιμῶν* Par. B. *Τιτῆνες δὲ αὐθιμῶν* Emm. ut hic saepe Parisini B. lectiones sed vitiosius, exprimit.

vs. 883. *ἠδ' ἀνάσσειν* Flor. B. D. Vat. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Trinc. *ἠδὲ iam* Frob.

vs. 884. *Ὀλυμπίου* Vat. *Ὀλύμπιον ἀεὶ Ζῆνα* Flor. A. Emm. Trinc. Steph. margo. *Ὀλύμπιον εὐρύοπα Ζῆνα* Ven. Flor. D. Par. C. H. *Ὀλύμπιον εὐρύοπα Ζῆ* Par. I. *εὐρύοπα Ὀλύμπιον Ζῆνα* Par. D. Rehd. Clausula *Ζῆν'* exstat etiam apud Hom. II. Z. 206. E. 263. Ω. 531. ubi Grammatici fere distinguendum putarunt *Ζῆ-ν'*. Ex Eustathio tamen p. 984. 2. colligas fuisse etiam, qui *Ζῆν* sine elisione scribi posse statuerent, veriorque haec sententia visa Hermanno in Elem. Doctr. Metr. p. 550. et Boissonadio ad Hom. T. I. p. 542.

vs. 885. *εὔ* Par. B. C. D. G. H. I. Rehd. Ald. omnesque ante Heinsium Edd. Abest a Flor. B. Putat Hermannus in Goettlingianae Censura Ae-

Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν
πλεῖσται θεῶν εἰδυῖαν ἰδὲ θνητῶν ἀνθρώπων.

ἀλλ' ὅτε δὴ βᾶ ἔμελλε θεῶν γλαυκῶτιν Ἀθήνην
τέξασθαι, τότε ἔπειτα δόλω Φρένας ἑξαπατήσας

890 αἰμυλλίοισι λόγοισιν ἔην ἑσκάτθετο νηδὺν

Γαίης Φραδμοσύνησι καὶ Οὐρανοῦ ἄστερδεντος.

τῶς γὰρ οἱ Φρασάτην, ἵνα μὴ βασιληίδα τιμῆν

ἄλλος ἔχη Διὸς ἀντὶ θεῶν αἰειγενετῶν.

VARIAE LECTIONES.

olice pronunciatum fuisse εὐ ζιεδάσσατο, ut fuit ζαελεξάμαν apud Sappho.

vs. 886. ἄλλοχον Flor. A. θεοσμῆ-
τιν pro θέτο Μῆτιν Flor. C.

vs. 887. ἠδὲ θν. Flor. C. Par. C. Rehd. καὶ θν. Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.

vs. 888. ἀλλ' ὅτε δὴ βᾶ ἔμελλε malimus secundum Flor. B. Vat. Par. B. E. H. Wolfius e Galeni de Dogm. Hippocratis et Platonis L. III. 8. p. 549. seqq. ubi locus hic ex Chryssippi disputatione quadam citatur, ἀλλ' ὅτε δ' ἢ βᾶ ἔμελλε, praetulit. In Flor. C. et Rehd. est ἀλλ' ὅτε δὴ β ἔμελλε. In ceteris autem SS. ut vulgo in Edd. ἀλλ' ὅτε δὴ β' ἢ μελλε et sic habet Galeni Ed. Kuehnii. Conf. supra dd. ad v. 478.

vs. 889. τεξασθαι Flor. A. D. Taur. Trinc. τέξασθαι Ven. Par. C. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph. τέξασθαι cum ceteris SS. Stephano recentiores Edd. et iam Oporinus. A Basileensi Interprete redditum: esset paritura. δολοφρένας Ald. Iunt. 1. 2. Frob. item Bas. sed Interpres dolis animo decepto.

vs. 890. λόγοισι Par. C. ἑσκάτθετο Florentini omnes, Neap. Par. A. B. C. F. I. Ald. ac dehinc ceterae ferme Editiones ante Winterton. et Graev.

ἐς κάτθετο Bodl. divisim, ut scribendum Guyetus censuerat et sic edidit Schmidius. ἑσκάτθεο Med. ἐγκάτθετο habent Galenus l. c. Vat. Par. D. E. G. II. Reg. Soc. Rehd. Emm. et sic praeter Krebs. inde a Graevio ferme Edd. usque ad Gaisford. qui ἑσκάτθετο reposuit. θυμὸν pro νηδὺν Emm. Post hunc versum apud Galenum l. c. subiicitur versus (infra 900) ὡς δ' οἱ συμφράσσαιτο θεῶ ἀγαθὸν τε κακὸν τε, quod verissime censuit Muetzellius nullum adferre contra versuum interpositorum auctoritatem momentum; potuisse enim hoc aut recenti memoria ab libris, aut iam olim a Galeno Chryssipove omitti propterea, quod ad disputationis finem nihil pertineat.

vs. 892. τῶ γὰρ (hi duo) Par. B. Schmidius. τῶς γὰρ ἐφρασάτην omisso οἱ Par. D. G. I. Rehd. Φρασάτην oblatum a Med. Taur. Vat. Goettl. Flor. B. D. Par. A. B. C. E. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. alteri lectioni, ἐφρασάτην, quam complures, ut Edd. ita Codd. habent, praefendum duxi cum Heynio, Hermanno in Orphic. p. 780. Gaisf. Boisson. Dind. Goettl. φράσσατο Vat. φράσαντ' Bodl.

vs. 895. ἔχοι Flor. B. D. Neap.

- ἐκ γὰρ τῆς ἔμμερτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι.
 895 πρώτην μὲν κούρην γλαυκώπιδα Τριτογένειαν
 ἴσον ἔχουσιν πατρὶ μένος καὶ ἐπίφρονα βουλήν
 αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
 ἡμελλεν τέξασθαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα
 ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρόσθεν ἔην ἐσκάτθετο νηδύν,
 900 ὡς δὴ οἱ φράσσαιτο θεὰ ἀγαθὸν τε κακὸν τε.

Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ἰάρας
 Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
 αἵτ' ἔργ' ὠρέουσι καταβνητοῖσι βροτοῖσι

VARIAE LECTIONES.

Vat. Par. B. C. E. Emm. ἔχ^{εἰ} (sic)
 Par. II. αἰεὶ γενετῶων Par. II. αἰει-
 γενετῶων Trinc.

vs. 894. ἐκ τῆς omisso γὰρ Vat.

vs. 895. πρώτην μὲν γὰρ κούρην Par.
 A. I. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 Trinc. πρώτην γὰρ κούρην Par. B. D. H.
 Steph. et pleracque hinc Edd. πρώ-
 την μὲν κούρην, quod expressit Basil.
 Interpres, reddens primam quidem vir-
 ginem, quodque iam Schmidius habet
 ac deinde, probatum Heynio, receperunt
 Dindorf. et Goettl., mihi quoque
 recipiendum visum est, oblatum a Flo-
 rentinis omnibus, Med. Taur. Neap.
 Vat. meo et Goettl. Par. C. E. F. G.
 Emm. Rehd.

vs. 896. ἴσον Flor. A. Trinc.

vs. 897. ἐπεὶ τ' ἄρα Par. G. Rehd.
 παῖδα abest a Par. I.

vs. 898. ἡμελλε Flor. C. Rehd.
 τέξασθαι Flor. A. τεύξασθαι Trinc.

vs. 899. πρώτον ἔην Par. F. ἐσ-
 κάτθετο, ut cum Gaisfordio ac recentioribus
 pro priorum ἐγκάτθετο dedimus,
 habent Florentini omnes, Par. B. F. I.

vs. 900. ὡς δ' οἱ συμφράσσαιτο Ga-

lenus l. c. quam lectionem Hermannus
 in Cens. Goettl. unice veram habet,
 reiecto tamen, ut puto, δ' ante σί. Mihi
 potior habetur Codicum auctoritas in
 simplici verbo conspirantium. Ceterum
 ὡς δέ σί Vat. Par. E. H. ὡς δὴ φρ.
 omisso σί Emm. ὡς μὴ σί Taur., non
 male, iudice Goettl. reddente, ne posset
 eloqui: sed φράσσαιτο est cogitaret, per-
 penderet. Conf. "Ἐργ. 365. 402. 686.
 φράσσαιτο Flor. D. Par. C. φράσσατο
 Flor. A. φράζετο Par. II. φράσατο
 Emm. ἐφράσσατο Vat.

vs. 901. λιπαρῶν, citans haec, Schol.
 Pindari ad Ol. XIII. 6.

vs. 902. Δίκην καὶ Εἰρ. Par. B. o-
 misso τε. τε θαλυῖαν Par. B. G.

vs. 903. Quod Ruhnkenius ex Ioan-
 nis Diaconi et Scholiastae interpretatione
 restituendum vidit, ὠρέουσι, firmatum
 etiam a Cornuto de N. D. 29. (ex quo
 corrigenda Eudocia p. 459.) Etym.
 Gud. p. 580. 17 seqq. plane exhibent
 Flor. A. D. Vat. Goettl. Taur. Emm.
 et sic in suo Hesiodi exemplo legerat
 Mombrtitius. ὠρέουσι habet Par. C.
 ὠρέουσι Stobaeus Gesneri IX. p. 401.

Μοίρας θ', ἧς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεὺς,
 905 Κλωθῶ τε Λάχεςίν τε καὶ Ἄτροπον, αἶ τε διδοῦσι
 θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τε κακὸν τε.

Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρήους,
 Ὠκεανοῦ κόρη, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
 Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην, Θαλίην τ' ἑρατεινήν
 910 τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβητο δερκομενάων
 λυσιμελής· καλὸν δὲ ὑπ' ὄφρῦσι δερκιδώνται.

Αὐτὰρ ὁ Δῆμητρος πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,

VARIAE LECTIONES.

ὠραιούσι (quod Guyeto placebat, ab ὠραιώ maturum reddo) Par. I. ὠραιό-
 νουσι Par. B. Ceteri ὠραιούσι, ut ante
 Wolfium Edd. κατὰ θνητοῖσι Par. D.
 II. I. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. 2.
 βροταῖσιν Flor. A.

vs. 904. αἶς πλείστην Flor. B. οἷς
 πλείστην Vat. μητίετα Par. A. B. D.
 G. Rehd. Ceterum de hoc et duobus
 seqq. versibus conf. infra Commentar.
 ad h. I. et vv. 217 seqq.

vs. 905. διδοῦσι Flor. A.

vs. 906. θνητοῖσιν ἀνθρ. Vat. Par. E.

vs. 907. καλλιπαρήας Par. II.

vs. 908. ἦτορ pro εἶδος Flor. D.
 Par. C.

vs. 909. Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφρ.
 restituendum vidit iam Guyetus et sic
 plane exhibent cum Schol. Pindari ad
 Ol. XIV. 21. Flor. A. B. C. Vat. meus
 et Goettl. Par. C. D. E. G. Ἀγλαΐην
 καὶ Εὐφρ. ceteri SS. ut Ald. et hinc
 Edd. ante Wolfium. Θαλίαν Par. I.

vs. 910. ἔρος Par. F. τῶν καὶ βλε-
 φάρων ἔρος εἴβηται ut Hesiodum citant
 Etym. M. p. 295. 21. Zonaras p. 658.
 εἴβηται scriptum etiam in Med. Flor. C.
 D. Vat. Goettl. Par. C. D. F. G. H. I.

Bodl. Rehd. Ald. Bas. Iunt. 1. (εἴβητοι
 Iunt. 2.) Frob. Scilicet offendit libra-
 rios εἴβητο sequente δερκιδώνται. Sed
 εἴβηται versus non admittit. Minus
 offensionis habebit imperfectum, si re-
 pudictur versus sequens, manifesto mali
 commatis visus Heynio in Exc. ad II. P.
 cui pene adsentior.

vs. 911. κακὸν δὲ θ' ὑπ' ὄφρῦσι Par.
 C. sed in margine: γρ. καλὸν. δὲ θ'
 ὑπ' ὄφρῦσι etiam Par. II. Rehd. et sic
 Edd. ante Heinsianam, in qua primum
 θ' omissum est, Muetzellio iudice p. 81,
 per typhotetae incuriam. Sed in facta
 mihi collatione Florentinorum ad Hein-
 sianam, nihil enotatum video Codicum
 illorum a δὲ ὑπ' discrepantiae, ut neque
 in Parisinis ad Loesnerianam collatis, si
 Codd. C. II. exceperis. Restituit δὲ θ'
 ὑπ' Gaisfordius, quem secuti Boisson.
 Dind. Goettl. ὑπόφρῦσι Trinc. ὑπ'
 ὄφρῦσι Par. D.

vv. 912—914 absunt a Cod. d'Or-
 villii, exstant in meis omnibus.

vs. 912. Δῆμητρος Frob. πολυφέ-
 ρβης versum citans Etym. M. p. 41. 51.
 πολυφόρβης Vat. Par. E. πολυφόρβης
 Flor. D. ἦλε Vat.

ἢ τέκε Περσεφόνην λευκώλενον, ἦν Ἀΐδωνεύς
ἤρπασεν ἧς παρὰ μητρός· ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεύς.

915 Μνημοσύνης δ' ἑξαυτίς ἐράσσατο καλλικόμοιο,
ἔξ ἧς οἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο
ἐννέα, τῆσι ἄδον θαλία καὶ τέρψις ἀοιδῆς.

Λητώ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν
ἱμερόεντα γόνον περὶ πάντων Οὐρανίωνων

920 γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς Φιλότητι μιγεῖσα.

Λοισθοτάτην δ' Ἑρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

ἣ δ' Ἑβην καὶ Ἄρηα καὶ Εἰλείθειαν ἔτικτε
μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι θεῶν βασιλῆϊ καὶ ἀνδρῶν
αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα γείνατ' Ἀθήνην,

925 δεινὴν, ἐγρεκύδοιμον, ἀγέστρατον, ἀτρυτώνην,

VARIAE LECTIONES.

vs. 915. Περσεφόνειαν Par. C. λευκώλενον Ald. Iunt. 1. 2. Trinc.

vs. 914. ἧς ἀπὸ μητρός Par. I. μητίετα Par. A. D. G. Rehd. ut scribendum censuit Reizius apud Wolf. in annot. ad h. l.

vs. 915. δ' abest a Par. D. H. ἐξ αὐτίς Ald. Bas. Trinc. ἐράσσατο Flor. C. Bodl. Rehd.

vs. 916. οἱ Μοῦσαι: oblatum a Flor. A. Par. C. cum Dindorfio et Goettlingio praeferendum duxi vulgato αἱ M.

vs. 917. τῆσι ἄδον scripsi cum Goettlingio, cum digamma in hoc verbo ratio habita sit infra v. 927. Codd. tamen omnes, ut vulgo Edd. τῆσιν. ἄδον Rehd.

vs. 918. Λητώ τ' Ἄπ. Vat. Par. E.

vs. 919. ἱμερόεντα Par. F.

vs. 920. γίνατ' ἄρ' Flor. C. γείνατο δ' ἄρ. Taur. Flor. D. Par. C. γείνατ' ἄρ' ἐν Φιλότητι Διὸς μεγάλῳ μιγεῖσα Par. B. F. Emm. Γείνατ' ἐν αἰγ. Δ.

legendum coniecerat Guyetus, offensus, ut videtur, ad ἄρ', ut hic positum exstat. Sed recte monet Goettlingius similiter esse positum Od. Ψ. 298. seq. μεγεῖσα Rehd.

vs. 921. λοισθοτάτην θ' Ἑρην Vat. τ' ἐποιήσατ' ἄκοιτιν Par. C.

vs. 922. ἣ δ' Ἑβην, Ἄρηα Par. A. Ald. Bas. (interpres etiam *Heben*, *Martem*) Frob. ἣ δ' Ἑβην τ' Ἄρηα Bodl. Ἄρηα Rehd. Ἄρην Flor. D. Par. C. Εἰλήθειαν Flor. A. ἔτικτεν Flor. A. C. Rehd.

vs. 924. γλαυκώπιδα Τριτογένειαν Scripti plerique et omnes Editi. τριτογένειαν Flor. A. Par. D. Mireris non offendisse Viros Doctos ad defectum verbi. Quod recipiendum duxi cum Muctzellio p. 211. 501. offerunt cum Galeno l. c. Codd. Med. Vat. Neap. Par. E. H.

vs. 925. ἀγροκύδοιμον Par. A. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Depravatum hoc

πότνιαν, ἢ κελαδοί τε ἄδον πόλεμοί τε μάχαι τε.

“Ἡρη δ’ Ἡφαιστον κλυτὸν οὐ Φιλότητι μιγεῖσα
γείνατο, καὶ ζαμένησε καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτη,
ἐκ πάντων τεχνῆσι κεκασμένον Οὐραϊνῶνων.

930 Ἐκ δ’ Ἀμφιτρίτης καὶ ἔρικτύπου Ἐννοσιγαίου
Τρίτων εὐρυβίης γένητο μέγας, ὅστε θαλάσσης
πυθμὲν’ ἔχων παρὰ μητρὶ Φίλῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι
ναίει χρύσεια δῶ, δεινὸς θεὸς· αὐτὰρ Ἄρηϊ

VARIAE LECTIONES.

ex ἀγρεκύδοιμον, quae probabilior forma
exstat in Par. I. memorata etiam inter
Minervae epitheta ab Niceta Serrariensi
apud Creuzer. Meletem. T. 1. p. 23.
24. non praeferenda tamen hic vulgatae
ἐγρεκύδοιμον, quam pluribus firmat
Muetzelliuss p. 203. ἀτρακύδοιμον vitio-
sissime Par. B. ἀγρέστατον Flor. C.
Par. D. G. H.

vs. 926. ἄδον Par. D. ἄδων Par. II.

vs. 927. ἐν φιλότῃτι μιγεῖσα Codd.
Par. A. E. H. I. Med. Neap. Io. Dia-
conus et Edd. antiquae, pro quo primus
Graevius legendum οὐ φιλότῃτι μιγεῖσα
monuit, admonitus ipse a Cupero, quem
vide Obs. II. 1. Lectionem hanc fir-
mavit deinde Clericus, receperunt, qui
postea secuti sunt, Editores. Exhibent
autem eam Codd. plerique, Flor. A. B.
C. D. Par. B. C. D. F. G. Rehd. quique
locum citant Moschopolus ad Ἔργ. 60.
et Schol. Apollon. Rhodii ad I. 859.
neque aliter in suis poëtae exemplis
Jegerant Scholiasta ad h. I. Schol. Ven.
A. ad II. ε. 558. ex quibus vel ex Co-
dicibus veram scripturam noverunt etiam
Mombritius, Angelus Politianus Misc. c.
89. p. 117. Janus Parrhasius Annot. ad
Claudianum p. 875. Lilius Gyraldus,
p. 415. C. Atque hanc Hesiodi tradi-

tionem respexisse censendi sunt Apol-
lod. I. III. 5. Manilius II. 16. Lucianus
de Sacrif. c. 6. T. III. p. 72.
Eustath. ad II. p. 151 seq. et Agathar-
chides Phot. Bibl. p. 444. a 20. Conf.
Muetzell. p. 164. seq.

vs. 928. temere Wintononus sequen-
ti postponendum duxit, quem egregie
refutavit Muetzell. p. 87. citatis simili-
bus vocabulorum collocationis exemplis
II. A. 150—155. Ω. 71. seq. Od. I.
25—27. Th. 582—584. καὶ ζαμένῃς
καὶ Par. B.

vs. 929. κεκαυμένων Emm. Post
hunc versum dandus, sicubi forte, locus
iis, quae apud Galenum l. cit. ut He-
siodea exstant, ex Chryssippi de Anima
libris servata, de quibus vid. infra
Commentarius.

vs. 950. ἐνοσιγαίου Flor. C. Par.
C. D. Rehd.

vs. 951. εὐρυβίης legendum coniecit
Wakefield. ad Mosch. II. 19. Codd. non
variant, nec minus bene convenit Epi-
theton εὐρυβίης Tritoni, qui mox v. 953.
dicitur δεινὸς θεός. ἐγένετο Vat. γέ-
γεντο Par. I. μέγας γείνατο Par. B.

vs. 952. Φίλῃ abest a Par. D. G. Vat.
Goettl. Rehd.

vs. 955. ναίει locum citans Trypho,

ρίνοτόρω Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτε

935 δεινοὺς, οἳ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι Φάλαγγας
ἐν πολέμῳ κρυόντι σὺν Ἄρῃ πτολιπόρθῳ
'Αρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτιν.

Ζηνὶ δ' ἄρ' Ἀτλαντὶς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρμῆν,
κῆρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰσαναβάσα.

940 Καδμείη δ' ἄρα οἳ Σεμέλη τέκε Φαίδιμον υἷον,
μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι Διώνυσον πολυγηθέα,
ἀθάνατον θνητῆ· νῦν δ' ἀμφότεροι θεοί εἰσιν.
'Αλκμήνη δ' ἄρ' ἔτικτε βιήν Ἑρακληΐην,
μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι Διὸς νεφεληγερέταο.

945 Ἄγλαίην δ' Ἑφαιστος, ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις
ὄπλοτάτην Χαρίτων θαλερῆν ποιήσασα' ἄκοιτιν.

VARIAE LECTIONES.

qui dicitur, Mus. Crit. Cant. I. p. 39.
χρῦσα Codd. quod sciam, omnes et
sic Edd. ante Graevium, qui primus
χρυσέα. Secuti hunc Clericus et Ro-
binsonus. Revocavit antiquam et veram
lectionem Gaisford.

vs. 934. ῥινοτόμῳ Flor. D. Neap. ut
Io. Diaconus. Vulgatam firmat, hunc
versum citans, Etym. M. 704. 52. Est
ῥινοτόμος Martis Epitheton etiam apud
Hom. II. Φ. 392. Δεῖμον καὶ φόβον
Flor. B. C. D. Par. C. ἔτικτε Flor.
B. C. D. Par. C.

vs. 935. οἳτ' ἀνθρώπων Flor. B.

vs. 936. Ἄρει Vat. πολυπόρθῳ
Par. E.

vs. 937. Κάδμος ὑπέρθυμος Taur. in
qua manifesto vitiosa lectione argutari
non debebat Goettlingius.

vs. 938. ἄρ' abest a Flor. D. Par. C.
Μαίη cum supra scripto α eadem manu
Flor. C. τέκε φαίδιμον Ἑρμ. Flor. A.

D. Par. C. Vat. Goettl. Trinc. Stephani
margo. Est autem etiam apud Home-
rum κύδιμος perpetuum fere Mercurii
epitheton. υἷον pro Ἑρμῆν Par. F.

vs. 939. κῆρυκα τ' ἀθαν. Flor. D.
Par. C. εἰσαναβούσα Par. B. F.

vs. 940. Καδμῖς δ' ἄρα Flor. D.
Par. C.

vs. 941—943 absunt a Vat.

vs. 941. Διώνυσσον cum citante haec
Eusebio Euang. Praep. X. p. 259. Flor.
D. Par. C. I. Διώνυσσον Ald. et seqq.
Edd. usque ad Steph. πολυγήθεα Par.
B. πολυγηθῆ Euseb. I. c. et Clem. Alex.
Strom. T. I. p. 382.

vs. 942. ἀθανάτου Flor. A.

vs. 943. δ' ἄρ Par. C.

vs. 945. Ἄγλαίην Rehd. δ' abest
a Flor. D. Par. C. κλυτὸς pro ἀγα-
κλυτὸς Par. I. ἀμφιγυήεις Par. B.

vs. 946. θαλερῆ Ald. Trinc. Corre-
ctum iam vitium in Bas. Frob. Iuntinis.

χρυσοκόμης δὲ Διώνυτος Ξανθὴν Ἀριάδην,
 κούρην Μίνως, θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
 τὴν δὲ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε Κρονίων.

950 Ἴβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός,
 ἴς Ἡρακλῆος, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
 παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἴρης χρυσοπέδιλου,
 αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν ἐν Οὐλύμπῳ νιφόντι,
 ὄλβιος, δε μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσσας

955 ναίει ἀπήμαντος καὶ ἀγήραος ἡματα πάντα.

Ἡελίῳ δ' ἀκάμαντι τέκε κλυτὸς Ὀκεανίη
 Περσηῖς Κίρκην τε καὶ Αἰήτην βασιλῆα.
 Αἰήτης δ' υἱὸς Φαεσιμβρότου Ἡελίοιο
 κούρην Ὀκεανοῖο τελήεντος ποταμοῖο

VARIAE LECTIONES.

vs. 947. χρυσοκόμην Par. B. Διώνυσσος Flor. D. Par. C. Ceteri omnes Διανύσος, ut post Steph. Edd. Διόνυσσος Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. χρυσοκόμης δ' ἄρα Διόνυσος Opor. Scilicet ut laboranti per ο μικρὸν in Dei nomine versui succurreret. Conf. Muetzell. p. 20.

vs. 948 abest a Vat. ut item sequens. ἄκοιτιν etiam hic Par. C.

vs. 949. ἀγήρω primus Graevius, quem secuti Clericus, Robins. Loesn. Wolf. In collatione autem ad Loesnerianam mihi facta lectio antiquiorum Edd. ἀγήρω, quam Gaisford. restituit, enotata est ex Codd. tantum Par. B. D. F. H. I. sed habent illam haud dubie Florentini omnes et Neap. ad Heinsianam collati. θῆκε Κρονίδης Flor. A. Trinc.

vs. 953. ἀκοῖτιν Par. C. ἐν Οὐλύμπῳ Ald. et. seqq. Edd. usque ad Steph. ἐν Ὀλύμπῳ Flor. D.

vs. 954. ἀθανάτοισι τελέσας Ven. Flor. A. ἀθανάτοισιν τελέσας Trinc. ἀθανάτοισι τελέσσας Steph. margo, ἀθανάτοισιν ἀνύσας Flor. C. D. Par. C. D. Rehd. Frob. Ceteri SS. et Edd. ἀνύσσας.

vs. 955. ἀγήρατος Neap. ἀγήρας Par. B. F.

vs. 956. κλυτὴ Ὀκ. Ald. et hinc Edd. usque ad Gaisford., qui primus commendatum a Ruhnkenio Ep. Crit. I. p. 96. seq. et ad H. in Cer. v. 24. κλυτὸς reposuit; κλητὸς Trinc. κλυτὸς plane exhibent Flor. A. B. C. D. Neap. Vat. Par. B. G. κλυτῆ^{ος} (sic) Par. E.

vs. 957 abest τε a Flor. C. Par. D. G. Rehd.

vs. 958. Αἰήτης δ' αὖ υἱὸς Flor. B. Par. B. F. Emm. Αἰήτης δ' αὐθ' υἱὸς Neap. Par. I. Φαεσιμβρότου Par. C.

vs. 959. τελείεντος Par. H.

- 960 γῆμε θεῶν βουλῆσιν Ἰδυΐαν καλλιπάρηγον.
 ἡ δὲ νύ οἱ Μήδειαν εὐσφυρον ἐν Φιλότῃτι
 γείναθ' ὑποδμηθεῖσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
 Ὑμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 νῆσοί τ', ἠπειροί τε καὶ ἄλμυρός ἐνδοθι πόντος.
- 965 νῦν δὲ θεάων Φῦλον αἰείσατε, ἠδυέπειαι
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
 ὅσσαί δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
 ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
 Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, Δία θεάων,
- 970 Ἰασίῳ ἠρωῖ μιγεῖσ' ἐρατῇ Φιλότῃτι,
 νεῖω ἐνι τριπόλῳ, Κρήτης ἐν πίονι δήμῳ,
 ἔσθλον, ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 πᾶσαν τῷ δὲ τύχοντι καὶ οὐ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται

VARIAE LECTIONES.

- vs. 960. βουλῆς Par. B. βουλῆσ' vs. 968. ἀθανάτοις Par. B. Rehd.
 Frob. Opor. Εἰδύτην Bodl. Ald. Bas. ἀθάνατα Par. I. ἐγείναντο Par. G.
 Iunt. 1. 2. Frob. et sic Parisinus Cod. γείνοντο Med. Flor. B. Par. A. B.
 Scholiorum ad Apollonii Rhod. III. 242. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob.
 ubi versus citatur. Fuit βουλῆσι Fi- ἐπιείκεα Rehd.
 δῦαν. Conf. supra dd. ad v. 552.
- vs. 961. ἡ δὲ νύ οἱ, quod habent vs. 970. Ἰασίῳ ἠρωῖ Flor. B. re-
 Flor. A. Trinc. recipiendum etiam nos clamante hic metro. Ceterum promiscue
 duximus cum Gaisfordio et recentioribus. dicebatur idem Ἰασος et Ἰάσαν, Ἰάπιος
 ἡ δὲ τε αἱ Winterton. Ceteri SS. et et Ἰασίων. Vid. VV. DD. ad Hygin. Fab.
 Edd. ἡ δὲ οἱ. εὐσφυρον Flor. A. 250. 270. P. A. p. 451. Ἀσσίῳ ἠρωῖ
 corrupte Flor. D. Par. C. Post ἠρωῖ
 vs. 965. Ὑμεῖς μέντοι χ. Par. B. comma posuit Wakefield. Sylv. Cr. I.
 Ὑμεῖς μὲν οὖν χ. Par. F. Ὑμεῖς μὲν p. 122.
 χ. Par. G.
- vs. 964. ἄλμυροὶ Rehd. ἄλμυροὶ Ald. vs. 971. νεῖω ἐνὶ Flor. C. τριπόλῳ
 Frob. Iunt. 1. 2. ἄλμυρός Trinc. In Par. H. τριπόδῳ Par. I. κρήτης ἐνὶ
 principio versus nulla Codicum variatio Par. B.
 est. Goettlingius tentat οἷσιν ὑπ' ἠπει-
 ροί τε. Conf. infra Commentarius.
- vs. 967. παρ' abest a Par. B. ἀν- vs. 972. ἔσθλος Par. G. Rehd. ἔσθλος
 δράσι Flor. C. Flor. C.
- vs. 975. καὶ οὐκ ἐς Flor. D. Par. vs. 975. καὶ οὐκ ἐς Flor. D. Par.
 E. II. (item D. sed in marg. οὐ) Rehd. E. II. (item D. sed in marg. οὐ) Rehd.
 Ald. Iunt. 1. 2. Frob. Vera lectio iam

τὸν δ' ἄφνειὸν ἔθηκε, πολὺν τὲ οἱ ὤπασεν ὄλβον.

- 975 Κάδμω δ' Ἀρμονίῃ, θυγάτηρ χρυσεῖς Ἀφροδίτης,
Ἴνῳ καὶ Σεμέλῃν καὶ Ἀγαυὴν καλλιπάρηον,
Αὐτόνοῃν θ', ἣν γῆμεν Ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
γείνατο καὶ Πολύδωρον εὖστεφάνω ἐνὶ Θήβῃ.

[Κούρη δ' Ὀκεανοῦ Χρυσάορι καρτεροθύμω

- 980 μιχθεῖς' ἐν Φιλότῃτι πολυχρύσου Ἀφροδίτης
Καλλιρόῃ τέκε παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἀπάντων
Γηρουονέα, τὸν κτεῖνε βίῃ Ἡρακλειῇ
βοῶν ἔνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιῤῥύτῳ εἰν Ἐρυθείῃ.]
Τῖθωνῳ δ' Ἡὼς τέκε Μέμνονα χαλκοκορυστήν,

VARIAE LECTIONES.

in Bas. et Trinc. exstat. κ' εἰς χεῖρας
Vat. Ἰκηται Par. G.

vs. 974. τὸν δὲ ἄφνειον Flor. C. Vat.
Goettl. Rehd. τὸν δ' ἄφνειον ceteri SS.
ut fere omnes Edd. τὸν δ' ἄφν. scri-
bendum censuimus cum Hermanno et
sic iam Frob. τ' ἔθηκε Par. I. τέ-
θηκε Flor. C. τε θῆκε Rehd. τέθεικε
Flor. D. Par. C. δέ οἱ Med. Vat. Par.
B. E. H. quod veritatem attingere cen-
set Muetzell. p. 211. ὤπασε λαόν
Flor. B. Taur. R. S.

vs. 975. χρυσεῖς Rehd.

vs. 976. Ἀγαυὴν Par. D. Ἀγα-
βὴν Med.

vs. 977. Αὐτόνομήν Flor. B. D.
Par. B.

vs. 978. εὖστεφάνω Rehd.

vs. 979. Ὀκεανῶνι Flor. D. Ὀκέ-
ανοῖο Neap. Ὀκεανοῖο Ven. Flor. A.
B. Vat. Par. A. E. H. Bodl. R. S. Ald.
Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Steph.
Commel. Ceteri SS. et Edd. Ὀκεανοῦ, ut
correxerat iam Guyetus. καρτεροθύμω
Flor. D. Post καρτεροθύμω comma po-

suit Wakefield. l. c. ceterum de vv.
979—985. Conf. infra Commentarius.

vs. 980. πολυχρύσω Ἀφροδίτῃ Par.
A. B. Bodl. Emm. Ald. Bas. Iunt. 1.
2. Frob.

vs. 981. Καλλιῤῥοῃ Rehd. Καλλιόρη
Par. II. Καλλιάρῃ Med. κράτιστον
Med. Flor. A. C. Par. D. Rehd. κάλ-
λιστον Flor. B. Bodl. Ald. Bas. (Inter-
pres pulcherrimum) Iunt. 1. 2. Frob.
Steph. margo.

vs. 982. Γηρουονέα, quod plerique
Libri SS. habent, Editorum primus de-
dit Trinc. Γηρουονῆα Flor. A. B. D. D.
Vat. (sed est η ex correctione; aut ea
sunt ε) Neap. Par. A. C. Ald. Bas. Iunt.
1. 2. Frob. Commel. Γηρουονῆ Emm.
Ἡρακλειῇ Par. B. F. Ἡρακλειῆ Frob.

vs. 985. ἔνεκ' εἰλιπόδων Par. B.
ἔνεκ' εἰλιπ. Par. B. ἔνεκ' εἰλιπ. Rehd.
Abest ἔνεκ' a Par. I. εἰλιπόδων etiam
Par. D. I. Ald. Bas. Trinc. εἰλιπόδων
Par. B. ἀμφιῤῥύτῳ Ἐρυθείῃ Med. Par.
A. Bodl. Ald. Frob. ἀμφιῤῥύτῳ Ἐρυθείῃ
Par. I. ἀμφιῤῥύτῃ ἐν Ἐρυθείῃ Vat.

- 985 Αἰθίοπων βασιλῆα, καὶ Ἑμαθίωνα ἀνακτα.
 ὠτάρ τοι κεφάλῳ Φιτύσατο Φαίδιμον υἱὸν
 ἴφθιμον Φαέθοντα θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.
 τὸν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἔρικυθέος ἥβης,
 παῖδ' ἀταλὰ Φρονέοντα Φιλομμειδῆς Ἀφροδίτη
- 990 ὦρτ' ἀνεριψαμένη καὶ μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς
 νηοπόλον νύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.
 Κούρην δ' Αἰήτῳ διοτρεφέος βασιλῆος
 Αἰσονίδης βουλήσιν θεῶν αἰειγενετῶν
 ἦγε παρ' Αἰήτῳ, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,

VARIAE LECTIONES.

vs. 985. Ἑμαθίωνα Par. H. Ceteri omnes Ἑμαθίωνα, neque aliter exstat nomen apud Apollod. II. V. 11. § 11 et III. XII. 4. Attamen haud dubium est quin antiquior scriptura fuerit Ἑματίων, ducto Aurorae filii nomine ab ἤμαρ, ατος.

vs. 986. αὐτὰρ τρικεφάλῳ Flor. C. αὐτὰρ ἰκεφάλῳ Rehd. Φιτύσατο Φαίδιμον υἱὸν citat Etym. M. p. 795. 28. unde primus Wolfius in contextum hic recepit pro vulgato φυτήσατο, cuius prima brevis est. Φιτύσατο pariter exhibent Flor. C. Par. C. D. G. H. I. Rehd. Φιτύσσατο Par. B. F. Emm. Φιτύσατο sed cum super ι scripto η Med. κεφάλῳφι τίσατο Flor. A. B. Sed in utroque alia manus correxit κεφάλῳ φυτήσατο. Vitiosissime Neap. Κεφάλῳ τυτοῖσπατο.

vs. 988. τὸν ῥα νεώτερον ἄνθος Par. H. τὸν ῥα νέον τέκεν ἄνθος Flor. D.

vs. 989. ἀταλὰ iam Trinc. et sic scribendum vidit Guyetus, proque Aldinae et ceterarum Edd. lectione ἀπαλὰ recipiendum in contextum duxit Wolfius, ut epico sermoni convenientius.

Conf. Hom. II. Σ. 567. H. in Cer. 24. ibique Rubnk. Exhibent illud Codd. Med. Taur. Vat. meus et Goettl. Par. B. E. F. G. Emm. Rehd. Φιλομμειδῆς Flor. A. Par. A. E. H. I. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Trinc. Φιλομμειδῆς Flor. C. Par. D. G. Rehd.

vs. 990. ὦρτε Par. H. ἀναρξειψαμένη Par. A. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. ἀναριψαμένη Par. B. F. I. Emm. ἀνεριψαμένη Med. ἀνερξειψαμένη margo Flor. A. ἐναριψαμένη Vat. καὶ μὴν Par. A.

vs. 991. νηοπόλιον Par. B. νῆοπόλον Flor. A. νεῖοπόλλον Med. μύχιον quam lectionem Archilocho, vel potius Aristarcho placuisse tradit Schol. ad h. l. exhibent Cod. Par. G. et margo Parisini B. Eam post Heynium ad Apollod. p. 524. unice probat Muetzell. citans Valcken. Adoniaz. p. 219. B. Varr. Lectt. Nicandri Ther. 446. δῖον Med.

vs. 992. Αἰήτῳ Neap.

vs. 994. Αἰήτῳ cum Goettlingio recipiendum duximus, oblatum a Flor. B. D. Neap. Taur. Vat. Goettl. Par. C. (ubi tamen margo γρ. Αἰήτου) D. G.

- 995 τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ
 ὑβριστῆς Πελίδης καὶ ἀτάσθαλος, ὄβριμοεργός.
 τοὺς τελέσας ἐς Ἴωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
 ὠκείης ἐπὶ νηὸς ἄγων ἐλικώπιδα κούρη
 Αἰσονίδης, καὶ μιν θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
- 1000 καὶ ῥ' ἤγε δμηθεῖσ' ὑπ' Ἰήσωνι ποιμένι λαῶν
 Μήδειον τέκε παῖδα, τὸν οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων
 Φιλυρίδης· μεγάλου δὲ Διὸς νόος ἔξετελεῖτο.
 Αὐτὰρ Νηρῆος κοῦραι ἀλίοιο γέροντος
 ἦτοι μὲν Φῶκον Ψαμάθῃ τέκε δία θεᾶων
- 1005 Αἰακοῦ ἐν Φιλότῃτι διὰ χρυσεὴν Ἀφροδίτην
 Πηλεΐ δὲ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
 γείνατ' Ἀχιλλῆα ῥήξήνορα, θυμολέοντα.
 Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐϋστέφανος Κυθήρεια
 Ἀγχίσῃ ἠρωῖ μιγεῖσ' ἔρατῇ Φιλότῃτι
- 1010 Ἴδης ἐν κορυφῆσι πολυπτύχου, ὕληέσσης.

VARIAE LECTIONES.

- Rehd. Αἰήτεο Flor. C. Αἰήταο Flor. ρηίδες κοῦραι Scholiorum lemma Par. A.
 A. Vat. Par. B. E. Trinc. Ceteri SS. Bodl. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Steph.
 et Edd. Αἰήτου. τελέσας Par. D. margo. Νηρείδες Vaticanum Goettl. margo,
 G. Rehd. Schmidius: non male, iudice Goettlingio,
 vs. 995. ὑπερήνωρ Vat. si distinguatur: αὐτὰρ Νηρείδες, κοῦραι
 vs. 996. ὄβριμοεργός Vat. Taur. ἀλίοιο γέροντος. Sed Epicorum est
 Par. B. F. Goettl. Νηρείδες, non Νηρείδες.
 vs. 997. ἐς abest ab Iunt. 1. 2. εἰς vs. 1004. ἦ τοι μὲν Par. D.
 Ἴωλκὸν Flor. C. Par. D. Ἴολκὸν Vat. vs. 1005. δὲ abest a Vat.
 vs. 1001. ἔτεκε Par. C. vs. 1006. Πηλεΐ Goettl. invitit
 vs. 1002. Φιλυρίδης Scholiorum omnibus Codicibus. Conf. et Hom. II.
 lemma Ven. Ald. Bas. Iunt. 1. 2. Frob. Ω. 61.
 Trinc. Φυλλυρίδης Vat. Par. C. Φιλλι- vs. 1007. γείνατ' Rehd. Ἀχιλλῆ
 ρίδης Par. F. Producta hic prima in ῥήξ. Flor. A. Ἀχιλλῆα ῥήξ. Par. C.
 Φιλυρίδης eadem ratione atque in Ho- Ἀχιλλῆα ῥήξ. Par. II.
 merico φῖλε II. Δ. 155. Conf. et vs. 1010. πολυπτύχου, ἠνεμοέσσης
 supra v. 97. Med. Vat. Par. E. (sed margo γρ.
 vs. 1005. Νηρείες κοῦραι Neap. Νη- ὕληέσσης) II.

Κίρκη δ' Ἡελίου θυγάτηρ Ἵπεριονίδαο
 γείνατ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν Φιλότητι
 Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε.
 οἱ δ' ἦτοι μάλα τῆλε μυχῶ νήσων ἱεράων
 1015 πᾶσιν Ἵνυσηνοῖσιν ἀγκαλειτοῖσιν ἄνασσον.
 Ναυσίθοον δ' Ὀδυσσῆϊ Καλυψῶ δία θεάων
 γείνατο Ναυσίνεόν τε μιγεῖσ' ἔρατῆ Φιλότητι.

VARIÆ LECTIONES.

vs. 1011. Ἡελίοιο Par. I. Ἵπερη-
 νορίδαο Flor. A. B. Med. Vat. meus et
 Goettlingiani margo. Par. H. I. Ἵπερι-
 νορίδαο Par. E. Trinc.

vs. 1012. τίκτεν Ὀδυσσῆϊ ταλασί-
 φρονι ἐν φ. locum citans Schol. ad
 Apollon. Rhod. III. 120.

vs. 1013. Ἄκριον Vat. Goettl. ἠδ'
 ἔλατῖνον Flor. D. Ἀμύμονά τε Κρά-
 τερόν τε ut nomina propria exhibent
 Bas. (*Amumonemque Craterumque Inter-*
pres) Steph. margo, Schmidius. In Cod-
 icum nullo sic inveni. κάρτερόν τε Flor.
 A. Sequitur in Ven. Taur. Flor. A.
 D. Neap. Par. C. versus Τηλέγονόν δ'
 ἔτικτε διὰ χρυσῆν Ἀφροδίτην in Flor.
 C. Par. G. Vat. Goettl. Rehd. Τηλέ-
 γονον δ' ἔτεκε διὰ χρ. Ἀφρ. in Par. I.
 Τηλέγονον δ' ἔτεκεν διὰ χρ. Ἀφρ. in
 Med. Par. E. H. Emm. Τηλέγονόν τε
 ἔτικτε διὰ χρ. Ἀφρ. unde sic in con-
 textum recepit Goettlingius; in Trinca-
 velli Editione corruptissime Τηλέγονον
 δ' ἔκτικτε διὰ χρ. Ἀφρ. Insititium autem
 versum esse arguit tum varia in Codd.
 scriptura, tum quod ignoravit eum Eu-
 stathius memoratos ab Hesiodo Ulyssis
 ex Circe et Calypsone filios recensens ad
 Od. Π. p. 1796. 45. quique versus
 1011—1015. sine hoc citat Scholiastes
 Apoll. Rh. l. c. Pene est, ut deberi

illum censeam Tzetzac, cuius vide Chi-
 liad. vs. 566. seq. vel eiusmodi ho-
 mini non indocto, veterem de Telegono
 Circes et Ulyssis filio poetarum et hi-
 storiorum traditionem secuto. Confer
 docte de Telegono disputantem Muet-
 zellium p. 176 seqq.

vs. 1014. οἱ δ' ἦτοι scribendum e-
 tiam hic duxi post Dindorfium et Goett-
 lingium pro vulgato οἱ δὲ ἦτοι. Conf.
 supra notata ad v. 875. ἠδὲ ἦτοι Flor.
 A. μυχῶ νήσων ἱεράων, quod iam Bas.
 Interpreti redditum in recessu insularum
 sacrarum, quodque scribendum Guyetus
 vidit, exhibent Ven. Taur. Med. Flor.
 D. Vat. Par. E. H. Ceteri μυχῶν, ut
 Ald. et hinc pleraeque Edd. μυχῶν
 εἴσω ἱεράων Vat. Goettl. Flor. C. Par.
 D. G. Rehd. νησῶν Flor. A. B. Par.
 H. I. ut Heins. et hinc fere Edd. ante
 Wolfium.

vs. 1015. πᾶσι Ἵνυση. Flor. A. C.
 D. Par. H. Rehd. Ἵνυσηνοῖσι Flor. C.
 Ἵνυσηνοῖσι Par. H. Ἵνυσηνοῖσι Par. C.
 ἀγκαλειτοῖσιν primus recte scripsit Wol-
 fius, ut supra scriptum etiam in Cod.
 Schillershem. Conf. Muetzell. p. 244.
 Ceteri Codd. quod mirum, omnes in
 vitioso ἀγκαλυτοῖσιν conspirant. ἀγα-
 κλειτοῖσι Goettl. ob digamma.

vs. 1017. Ναυσίθαόν τε etiam hic

Αὔται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.

1020 νῦν δὲ γυναικῶν Φῦλον αἰείσατε ἠδυέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

VARIAE LECTIONES.

Flor. D. Par. F. Λυσινόον τε Par. C.	vs. 1020. seq. absunt a Ven. Taur.
Ναυδινόον τε Par. B.	Flor. A. B. D. Par. C. F. I. Reg.
vs. 1018. θνητοῖσιν Rehd.	Soc. In Par. D. G. post. vs. 1019.
vs. 1019. ἀθανάτοις Med. Flor. D.	spatium vacuum relictum est: deinde
Par. H. γείνατο Par. A. Ald. Iunt. 1.	sequuntur vv. 1020. 1021.
2. Frob. Trinc. γείναντο recte iam Bas.	vs. 1020. αἰείσατε Par. B.
interpres <i>pepererunt</i> .	

COMMENTARIUS

IN

HESIODI THEOGONIAM.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

COMMENTARIUS

13

HESIODI THEOGONIAM.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΓΟΝΙΑ constans est carminis inscriptio in Codicibus, videturque eadem etiam apud Veteres obtinuisse. Sic Zenonem Stoicum Hesiodi Theogoniam interpretatum dicit Cicero de N. D. II. 53. Metaphrasin εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν scripsisse Demosthenem Thracem testatur in h. v. Suidas. Vid. et Chrysippus apud Galenum de Hippocr. et Platonis Dogm. III. 8. p. 349. Pausanias VIII. 18. 1. IX. 27. 2. Aristides T. II. p. 497. Ed. Dind. Cyrillus adv. Julian. II. p. 53. B. Theophilus ad Autolye. II. 5. Gregorius Naz. Or. III. 3. p. 103. Gregorii enarrator Nonnus T. II. p. 517. A. B. Schol. ad Pindar. Ol. VII. 72. XIV. 21. Pyth. IV. 18. Proclus in praef. Hesiod. p. 4. Etymol. M. Hesychius et Eustathius passim, Serv. ad Aen. VIII. 314. Quod Hemsterhusius (in poëtis minor. Graec. Gaisfordii T. III. p. 541.) ex Chrysippi l. c. testimonio colligebat, alios Θεογονίας, alios Θεογονίαν inscripsisse, minus recte inde colligitur. Φασὶ δ', inquit Chrysippus, οἱ μὲν οὕτως ἀπλῶς, ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς αὐτὴν (τὴν Ἀθηναίαν) γενέσθαι, αὐτὸν δὲ προσιστοροῦντες τὸ πᾶς ἢ κατὰ τινα λόγον· ὁ δὲ Ἡσιόδος ἐπὶ πλέον λέγει ἐν ταῖς Θεογονίαις, τινῶν μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, πρῶτον μὲν Μήτιδι συγγενομένου τοῦ Διὸς, δεύτερον δὲ Θέμιδι, τινῶν δὲ ἐν ἑτέροις ἄλλως γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, ὡς ἄρα γενομένης ἔριδος τοῦ Διὸς καὶ

τῆ Ἑρα, γεννήσειεν ἢ μὲν Ἑρα δι' ἑαυτῆς Ἡφαιστον, ὁ δὲ Ζεὺς τὴν Ἀθηνᾶν κ. τ. λ. ubi Chrysippus, quid ἐν τῇ Θεογονίᾳ (vv. 886—901) scriptum sit, memorans, haud sane aliud carmen intellexit, quam quod nunc eo nomine exstat, quodque vulgo Veteres eo significarunt, *Theogonias* autem dixit vel, ut, me iudice, probabiliter Wolfius censuit, *Theogoniae* varia exempla, seu diversas τῶν γραφόντων editiones, aliter alias locum de Metide exhibentes, vel, ut Muetzellius vult p. 367, tum carmen illud, quod nunc superest, tum subiecta ei ἐν ἑτέροις, in aliis eiusdem generis, adscriptis Hesiodo, carminibus, quae Grammatici in universa Hesiodorum collectione post *Theogoniam* proprie sic dictam collocaverant. Vide infra ad v. 929. Ceterum multitudinis numerum aliquando usurpatum fuisse in hac re Veteribus censuit etiam Graevius. Cum enim apud Lucianum in Icaromenippo c. 27. (T. II. p. 785) legatur: αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι τῆς τε Ἡσιόδου Θεογονίας ἦσαν ἡμῖν, repositum voluit τὰς, *Deorum generationes*, ut redditum a Gesnero: sed neque Codicum auctoritate fulta, neque necessaria est emendatio, cum recte se habeat genitivus. Hesiodum *Deorum generationem unius libri opere complexum* ait Lactantius Div. Instit. I. 5. Sic et fabularum Ovidii *Metamorphoseon* enarrator Lactantius p. 788. Ed. Staveren. Hesiodi memorat *volumen, quod Deorum originem continet*. Sed Scholiastes Statii Lactantius s. Lutatius ad Theb. IV. 482. citat Hesiodum *in his libris, quos de Theogonia scripsit*. Fortasse quibusdam Grammaticis placuit *Theogoniam* in duo, tresve libros dispertiri, qui potuerunt, ex gr. alterius libri initium facere versum 886, tertii v. 967., vel et alterum *Theogoniae* librum censere ἥρωογονίαν, sive carmen de heroibus natis ex congressu Deorum cum feminis mortalibus, ut statuit Heynius in *Ind. Scriptorum ab Apollonio laudatorum* p. 358.

vv. 1—115., qui Theogoniae tanquam prooemium praemissi sunt, omnes supposititios censuit Guyetus, nulla tamen durioris iudicii ratione reddita, quod fortasse in causa fuit, ut diu minus id curarent Viri Docti. Certe diu nemo illud vel probatum vel refutatum ivit. Primus Heynius in Diss. de Theogonia ab Hesiodo condita in Commentat. Götting. T. II. p. 152. in not. exordium Theogoniae ex pluribus rhapsodorum carminibus consarcinatum arbitrari se dixit. Deinde Guyeti, Heyniique iudicio subscripsit Ruhmkenius in Ep. Crit. I. ad vv. Th. 114, 115. Post hos in Editione sua Theogoniae Wolfius se videri sibi dixit in his versibus deprehendere eiusmodi prooemium, qualia olim rhapsodi, priusquam ad *aliorum* carmina recitanda progredierentur, a semet ipsis composita praemittere solerent, teste Pindaro Nem. II. pr. ibique Schol. *nisi dicere malis*, inquit, *ex pluribus eius generis carminibus haec conglutinata esse, neque integra nunc haberi. Hiant enim inter se sententiae; abrupta sunt non pauca; alia ab Homero mutuata sunt, eademque mox aliis atque aliis modis variata.* Heynius in subiuncta illi editioni Epistola ad Wolfium, hactenus in edita quondam ab se sententia perstitit, ut diceret, quae praefixa sint, *plurium exordiorum* sibi videri *particulas*; addidit autem, *difficile dictu esse, quid Hesiodo, quid rhapsodis debeat.* Definitius postea Hermannus in Epistola ad Ilgenium p. XI. seqq. editioni ipsius Hymnorum Homeri praemissa, *plures fuisse Theogoniae recensiones* statuit, quas ante oculos habentes librarii, cum eas multis in locis congruere animadverterent, in unum corpus coniunxerint, ut labori parcerent, semel scribentes, quae diversarum recensionum communia essent. Ipse autem Theogoniae recensiones, quas in unum corpus coniunctas habeamus, numerari posse *septem* putat, si ex prooemio, quod e multis partibus constare iam alii viderint, coniectura petatur.

Namque *clarum* esse, in prooemio, quod nunc habeamus, tot fere inveniri exordia, quae profecta a *diversis rhapsodis* librarii in unum coniunxerint. Porro duo haec tanquam vero simillima sumens, primum omnes illos sive poëtas sive rhapsodos eodem versu, quem Hesiodi nomen sacraverat, exorsos, deinde alius rhapsodi prooemium rursus esse ab aliis rhapsodis interpolatum, ipse ita haec exordia constituit, ut in primo fuerint vv. 1, 22—24, 27—52; in secundo 1—4, 11—17, 19—21; in tertio 1, 2, 5—17, 19, 18, 20, 21, 75—93; in quarto 1, 53—64, 69—71; in quinto 1, 53—62, 65, 66; in sexto 1, 53—61, 67, duobus postremis versibus sic mutatis, ut sit ἐν στήθεσσι δ' ἀκηδέα θυμὸν ἔχουσαι, Ἄθανάτους κλείουσιν, ἐπήρατον ὄσσαν ἰεῖσαι pro ἐν στήθεσσιν ἀκηδέα et ἄθανάτων; denique in septimo vv. 1, 94—103. Ceterum facile intelligi ait, in hac Theogoniae prooemiorum descriptione quaedam etiam aliter constitui posse, ut ex. gr. vv. 50, 51 etiam in fine secundi prooemii apte legi et inde, verbis τέρπουσι Διὸς in τέρπον Ζηνὸς mutatis, in tertium recipi potuerint. Esse has ingeniosi viri coniecturas nemo facile negaverit, neque tamen ideo *clarum* sibi *esse* omnes dicent, ex *septem* huiusmodi exordiis conflatum esse prooemium. Namque, si vel admitatur hoc, conflatum esse ex pluribus, potest alius aliam divisionem comminisci. Sic non sine veri specie Mullerus (Gött. Gel. Anz. 1834. p. 138, 139, 1377 ff.) animadverso tenorem carminis quater abrumpi v. 36, 68, 75, 104., ex quinque illud constare censuit partibus, prima a v. 1—34; altera a v. 36—67; tertia a v. 68—74; quarta a v. 75—103, quinta a v. 104—115, quarum prima, tertia, quinta prooemium exhibeant Theogoniae, ut v. 68 αἰ τότ' ἴσταν πρὸς Ὀλ. ad v. 9 referatur, ubi profectae ab Helicone dicuntur Musae; pars secunda Hymnus sit in Musas, quales in Boeoticis poëtarum scholis praemitti solerent carminibus Theogonicis;

quarta autem Hymnus, quo *poëta suum de Theogonia*, vel aliud huiusmodi, carmen epicum concluderet. Itaque etiam Mullero certe *clarum* non fuit, habere nos in prooemio coniuncta in unum *diversorum rhapsodorum* exordia. Veteribus quoque aliter visum esse constat. Alexandrini Grammatici, unum alterumque versum obelo notantes, satis eo ipso significarunt, reliqua se tribuere Hesiodo. (Vide infra ad v. 26, 114, 115. Conf. et Schol. ad v. 68.) Primum prooemii versum ipse Hermannus ob Lucilii epigramma A. P. IX. 572. dixit *Hesiodi nomine sacratum*. Res, loci, versus, ut Hesiodi, complures ex hoc prooemio memorantur ab antiquis Scriptoribus, quorum testimonia suo loco apponemus. Neque recentiorum Criticorum multis probata fuit illa Guyeti, morosi hominis, ut ipsi Wolfio dicitur, sententia. Nam neque Heynius, cui *difficile dictu videbatur, quid Hesiodo, quid rhapsodis debeatur*, totum prooemium Hesiodo abiudicavit, neque Wolfii dicta, quae supra retulimus, in hunc sensum accipienda sunt, quasi nihil in hoc prooemio ab auctore Theogoniae profectum affirmet. Contrarium liquet ex eius annotatione ad vv. 63—67.: videturque idem dicendum de Nitschio, statuente in *Histor. Crit. Homeri Fasc. 1. §. 24. p. 126*, fuisse a librorum collectoribus *varia Hesiodaeorum operum prooemia* in initio eius collectionis posita, ex qua nobis Theogonia servata est. Qui diligentissime hanc rem tractavit Muetzellius p. 366 seqq. maximam prooemii partem, si qua alia, *antiquissimo Hesiodaeae poëseos tempore* merito assignandam ait, neque posse genuinam illi originem denegari, quamvis, ipso iudice, non fuerit hoc Theogoniae prooemium, sed *carmen de Musis*, universo carminum Hesiodaeorum corpori, sive ab Alexandrinis criticis, sive prius iam, praefationis loco praefixum. Postea Clausenus in *Museo Rhemano III. 3. p. 439 seqq.* id egit, ut totum fere prooemium Hesiodo

ac Theogoniae vindicaret. Recentissime autem Gruppius, Hesiodum nobis restituere conatus, qualis fuerit non modo ante omnes, quos habemus, Codices, verum etiam ante omnes nobis cognitos Veteres Scriptores, distributus scilicet in strophas trium versuum singulas, in prooemio, reiectis ibi, ut passim in ipsa Theogonia, compluribus, quatuor tamen eiusmodi strophas ab Hesiodo profectas statuit, primam versus continentem 22 (mutato ibi αἰ νυ πῶθ' Ἡσίοδον in Ἡσίοδον Μοῦσαι), 23, 24; alteram versus habentem 26 et duo sequentes, tertiam vv. 29—31, quartam vv. 33—35. Equidem primo vero simile hoc esse arbitror, fuisse aliquod ab Hesiodo praemissum carmini de Theogonia prooemium. Cum enim constans ille veteris aevi non rhapsodorum modo, sed etiam ποιητῶν, qui se divino instinctu canere existimarent et Deorum vellent quasi ὑποφθαῖνῶς haberi, mos fuerit, exordium facere ab aliqua Dei, inprimis Iovis, Apollinis et Musarum invocatione vel laudibus, sane vero simile est, etiam Hesiodum, Musarum Heliconiadum accolam et quasi alumnum (vid. Ἔργ. 658 seq.) Carminis sui initium ab harum encomio fecisse. Sublato prooemio, vel a Theogonia semoto, nihil erit in Hesiodaeis, quod respondeat Homericis Μῆνιν ἄειδε θεά — Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι — Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα. Deinde, tametsi non nego, esse in prooemio, quod habemus, quaedam istiusmodi, ut ab aliis iniici potuerint atque adeo iniecta esse haud sine veri specie censeantur, tamen in plerisque eius illum inesse arbitror priscae ac simplicis antiquitatis colorem, qui vel maxime ποιητῶν Hesiodaeae temporis conveniat; tum et plurima Hesiodi personae, rebus, dictioni, item argumento Theogoniae et connexorum cum Theogonia carminum maxime congrua, ut propterea pro maiori certe parte magis Hesiodo tribuendum, quam ab illo abiudicandum prooemium videatur,

utque magis habendum sit memoratorum carminum, initium a Theogonia ducentium, prooemium, quo poëta ipse iis praefatus sit, quam, quod Muetzellius vult, poëtae carmen de Musis, quod iisdem alii postea praemittendum duxerint. Denique, quod hoc prooemium est eiusmodi, ut speciem referat carminis e variis partibus, saepe non aptissimo inter se nexu iunctis, conflati, id, me iudice, non statim indicat, esse partes illas a diversis auctoribus profectas. Traditum est antiquitus, Hesiodum primum fuisse rhapsodum. (Vide Schol. ad Pindari Nem. II. 1.) Id qua fide traditum sit, quamquam ignoramus, tamen probabile videri debet reputantibus, Hesiodum vix aliter carmina sua ad hominum notitiam celebrare potuisse, quam ea saepius variis locis ac temporibus recitando. Tum vero, si secundum constantem illum poëtarum atque rhapsodorum morem Hesiodus ipse quoque carminibus suis prooemium praemiserit, nonne item vero simile videatur, eum pro variis locis ac personis, coram quibus sua recitaret, primum ab se composito prooemio subinde quaedam adiecisse, modo faciliori, modo minus facili cum praecedentibus et sequentibus nexu? (Vide infra notata ad v. 94.) Possunt et varia fuisse, non diversorum, ut Hermannus censuit, sed ipsius Hesiodi prooemia, ab aliis deinde connexa et in unum composita, ut his tribuendus sit minus facilis nexus et quod subinde quasi suturae apparent. His cum nihil ut satis certo compertum possit obiici, spero fore, ut non nimis reprehendendus videatur noster conatus ostendendi, posse cum aliqua veri specie, quod vulgo fere antiquitas carmen Hesiodi idemque Theogoniae prooemium habuerit, auctori illi atque Theogoniae vindicari.

v. 1. Poëta canendi initium facit a Musis Heliconiadibus, in Helicone monte antiquissima religione cultis, quippe

quibus eum montem consecrasset iam Ephialtes et Otus ferrentur, iidem Ascræ conditores. Vid. Pausanias IX. 29., qui illo cap. et seqq. etiam Musarum in Helicone luci donaria describit. Dedicavit ibi tripodem Hesiodus reportatum ab se Musici certaminis præmium. Vid. Ἔργ. 658. Pausan. IX. 31.

Ad Μουσάων Gl. Par. C. ἀπὸ. Aratus pr. Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα. Apollonius Rhod. pr. omitta, ut hic, præpositione Ἀρχόμενός σεο, Φοῖβε. Ad Ἐλικωνιάδων Schol. Par. G. ἀπὸ Ἐλικῶνος υἱοῦ Ὠρίωνος.

Versum hunc et infra 22 seqq. respiciens, Lucilius A. P. IX. 572.

Μουσάων Ἐλικωνιάδων ἀρχώμεθ' αἰεῖδεν,
Ἔγραφε ποιμαίνων, ὡς λόγος, Ἡσίοδος.

Proclus præf. Hesiod. p. 4. 8 seqq. ἐπάγεται δὲ τινὰς τὸ μὴ ἀπὸ τοῦ Ἐλικῶνος καλεῖν Βοιωτὸν ὄντα τὰς Μούσας, ὡς περ ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Πιερίας, εἰς τὸ μὴ προσίεσθαι τὸ προσίμιον (τῶν Ἔργων) qui sic manifesto prooemium hoc Theogoniae et Hesiodeum habuit.

v. 2. Ad ἔχουσι Gl. Par. C., ut Scholia, οἰκοῦσι. Sed adest, ni fallor, tuendi notio, ut in πολιοῦχος, quod Catullo Epith. Th. et P. 8. redditum retinent in summis urbibus arces. Conf. Sc. v. 105.

Totus mons consecratus Musis ideo Ζαθεὸς dicitur et accedebat Iovis religio.

vv. 3. 4. Lucianus de Saltat. c. 24. T. II. p. 282. ὁ δὲ Ἡσίοδος οὐ παρ' ἄλλου ἀκούσας, ἀλλ' ἰδὼν αὐτὸς ἔαθεν εὐθὺς ὄρχουμένας τὰς Μούσας, ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν τοῦτο περὶ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἐγκώμιον διηγεῖται, ὅτι περὶ κρήνην ἰοειδέα π. ἀπ. Ὄρχεῦνται, τοῦ πατρὸς τὸν βωμὸν περιχορευοῦσαι. Libanius Or. XIX. Φησὶν Ἡσίοδος τὰς

Μούσας, ἐν Ἐλικῶνι τὰ ἄσματα πλαττούσας, (v. 10 seqq.) οὐκ ἀμελεῖν ὀρχήσεως καὶ τ' ἐπὶ (per errorem librarii pro καὶ τε περι) κρήνην ἰοειδ. π. ἀπ. Ὀρχεῦνται. Memorat etiam Schol. Victor. ad Il. Z. apud Heyn. T. VII. p. 804. τὰ Ἡσιόδου πῶς ἀπαλοῖσι ὀρχοῦνται. Citat quoque versum 3 Etym. M. v. 604 init. ceterum inepte subiiciens λούσαντο.

Ad κρήνην Gl. Par. C. ἐν αὐτῷ τῷ ὄρει ἦν καὶ ἡ κρήνη καὶ ὁ ναός. At vero lucum Musarum et in eo statuas tum ipsarum, tum alias, non ναόν, in Heliconis descriptione memorat Pausanias IX. 29 seqq. Itaque ἱερὸν apud Strabonem IX. p. 410. pr. nescio, an non satis recte redditum sit *fanum*, cum et ἄλσος significare possit. κρήνη hīc intelligenda videtur Aganippe. Vid. Pausan. l. c.

Ad ἰοειδέα Gl. Vat. τὴν εὐσμοειδῆ. Gl. Par. C. διαυγῆ καὶ καθαρὰν. Gl. Par. F. ἀνθώδη, μελάνυδρον Ἴον γὰρ εἶδος ἀνθους. Gl. Par. C. μελάνυδρον Ἴον γὰρ εἶδ. ἀνθ. ἦτοι τὴν ἀνθώδη, ἢ τὴν διαυγῆ καὶ καθαρὰν: apparet, quomodo illi ἰοειδέα intellexerint. Neque aliud voluit Etym. M. in his p. 473. 11. Ἴον ὄνομα βοτάνης, τὸ ἀνθος. — καὶ Ἡσιόδου περὶ κρήνην ἰοειδέα ἀντὶ τοῦ τὴν ἀνθώδη. Itaque his uti non debebat Graevius ad firmandam, quae illi placuit, in Scholiis Heinsianis explicationem τὴν Ἴοις περιπεφραγμένην, ἀνθώδη. Nulla autem propositarum explicationum Graeci vocabuli vim satis lucide reddit. Aliquanto melius Hesychius ἰοειδές μέλαν ἢ ἀνθρον ἐν τῷ ὀράσθαι πορφυροῦν. Omnino significatur splendor aquae nigricans, ut violae, qualis est in uberioris aquae fonte. Conf. Clericus ad h. l. Hemsterhus. ad Schol. h. l. apud Gaisford. Passov. ad Persii prolog. 2.

v. 4. Ad βωμὸν ἔρισθενέος Κρονίωνος Schol. Par. F. ἐν Ἐλικῶνι γὰρ βωμὸς ἦν τοῦ Διὸς τοῦ Ἐλικωνίου. In Scholiis

editis additur ὡς εἶρηται. Alibi, quod sciam, eius arae mentio non exstat. Res igitur hic memoratur antiqua et Hesiodæi, non recentioris ævi.

vv. 5—10. Vereri se dixit Heynius, ne hic locus alterius sit poëtae. Mihi videntur omnia haec potuisse ab uno poëta proficisci placente sibi in commemorandis iis, quae ad Musas et Heliconem pertinerent: nec, quod Heynio visum, tautologia est in his καί τε περὶ κρήνην ἰοιδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν Ὀρχεῦνται et ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χόρους ἐνεποιήσαντο. Nam diversae tempore et loco Musarum saltationes memorantur, altera circa fontem ac Iovis aram, altera in Helicone summo.

vv. 5. 6. Περμησσοῦς et Ὀλμειῶς nomina sunt fluviorum, originem ex Helicone ducentium et in Boeotiae lacum Copaidem confluentium prope Haliartum. (Vid. Strabo IX. p. 407.) Permessus Heliconem circumfluere dicitur Pausaniae IX. 29. *Permessum* et *Holmium* iunctim quoque memorans, Staius Th. VII. 283 seq. huius loci, ut videtur, memor fuit. Hippocrenen et Aganippen (supra v. 3) diversos in Helicone fontes memorat Solinus c. 7. eosque distinguit etiam Ovidius Met. V. 312. tametsi confundere videri possit Fast. V. 7. ubi *Aganippidos Hippocrenes* mentio. De fontis Hippocrenes origine et causa nominis agit Aratus 216 seqq., ubi Schol. ad v. 205 εἶληφε — τὴν ἱστορίαν παρ' Ἠσιόδου διό φησιν οἱ νομῆες πρῶτοι ἐκεῖνο τὸ πότον κρήνην ἀνόμασαν, ubi legendum videtur Ἴππου κρήνην, cum respiciatur ad Arati v. 221 seq.

οἱ δὲ νομῆες

πρῶτοι κείνο πότον διεφύμισαν Ἴππου κρήνην.

Poëtam hunc νομῆας memorantem de pastore eodemque poëta Ascræo cogitasse non negaverim. Sed historia,

quam Scholiastes ille dicit, in Theogonia non exstat, quamvis id adserere etiam Hesychius videatur his verbis: Ἴππου κρήνης τῆς ἐν τῷ Ἐλικᾶνι, ἣτις ἀνομάσθη ἀπὸ τοῦ Πηγᾶσσοῦ Ἴππου, ὅς διψήσας ἔκρουσε τὴν γῆν τῇ ὀπλῇ· ἣ δὲ τὴν πηγὴν ἀνήκεν Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ. At vero in Theogonia, quam superstitem habemus, hoc uno loco memoratur Ἴππου κρήνη, ubi sane illi historiae locus non erat: neque magis commodam ei sedem reperias in mentione facta Pegasi Th. v. 281, 284 seqq. v. 325, aut alia superstite adhuc carminis parte. Statuendum igitur, vel fuisse eam in Catalogis Theogoniae subiectis historiam, eoque, ut Arati Scholiastam, ita Hesychium respexisse, vel et hunc et illum aliena tribuisse Hesiodo.

v. 5. in *λοεσσάμενοι τέρενα χροῶ* Περμησσοῖο constructio obtinet consueta de iis, qui ubertim in mari, lacu, flumine, fonte lavantur. Sic in fr. Hesiodi apud Strabon. IX. p. 640. *Νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμής*. Conf. II. E. 6. Z. 508. quaeque habet Bernhardy Synt. Gr. L. p. 168. Pro *τέρενα χροῶ* variationes Scholiorum ad v. 2. *χροῶ καλόν* in Cantabr. *ἀπαλὸν χροῶ* in Ven., sunt e glossis. Conf. Schol. ad h. v. ac Muetzell. p. 370.

v. 7. respexit Maximus Tyrius Diss. XXXVII. 5. *Οὐρανοῦ περιφορὰν σύμμετρον καὶ μουσικὴν* hic *αἰνίττεσθαι* opinatus. Loci huius recordatus etiam Proclus praef. Hes. p. 4. 13. 14. et ad Ἔργ. v. 1. p. 24. 12. Ac ni fallor, etiam ob haec Hesiodica, Cornutus c. 14: *ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν Φασι χορεύειν (τὰς Μούσας)*.

v. 8. *ἐπεβρώσαντο δὲ ποσσίν* respiciunt Schol. A. ad II. Ω. 614. Schol. Vict. ibid. ad v. 616. Vim verbi, a *βῶω*, *βῶμαι* ducti, bene iam Guyetus cepit, exponens *ἀρχήσαντο*

incesserunt, processerunt. Minus recte Veteres et hos seculi recentiorum nonnulli a ῥάννουμι derivatum censuerunt, de firmo pedum ad numeros incessu capientes. Gl. Par. G. συντόνωσ ἀρχήσαντο, ἐφώρμισαν. Gl. Par. C. ἐρρώμένωσ καὶ συντόνωσ ἀρχοῦντο καὶ ἐπισταμένωσ. Bas. Interpres fortiter tripudiantes pedibus. Nihil nisi motum significari docet locus Il. A. 529. Conf. Heyn. ad Il. Ω. 616.

v. 9 seqq. Musae de die choros exercentes in Heliconis vertice, nubes tangente et inaccessa mortalibus, hinc obortis tenebris, ipsas tanquam velo tegentibus, ἀπορνύμεναι celeri motu descendentes per campestria στεῖχον, composito gradu incedebant, ἐννύχιαi noctu, dulci cantu celebrantes tum excellentissimum quemque de Diis, tum universe immortalium omne genus (v. 11—21): quae sic incedentes et canentes aliquando pernoctantem sub Helicone apud agnos pastorem Hesiodum eadem illa canere docuerunt, primo congressu ultro ab se compellatum alloquio, ornatumque donis. (v. 22 seqq.) Veterum opinione antiquius et castius hominum genus invisere Dii solebant etiam de die: (vid. Catullus Epith. Pel. et Thet. v. 384 seqq.) sequente autem deteriore seculo commercia hominum fugientes, non nisi nocte in terras venerunt. Sic apud Aratum Iustitia, seculo aureo semper interesse solita mortalibus (v. 102. 114), seculo argenteo iam intermittere hoc coepit: ἤρχετο δ' ἐξ ὀρέων ἐπιδείελοσ ἠχῆέντων (v. 118.) prorsus ut secundum Hesiodum ex Helicone Musae. Hinc poëtae nostro Ἐργ. v. 730 dicuntur noctes esse μακάρων et Statio Silv. I. 1. 94 nocte silenti terrena Superis placere.

v. 10. Ad ἐννύχιαi Gl. Par. C. F. δι' ὄλης τῆσ νυκτοσ male, neque est, ut voluit Heynius in Ep. ad Wolf. culigine tectae, sed nocturnae, noctu, consueta significa-

tionem vocabuli. Vid. Sc. 32. Il. A. 682. Φ. 37. Od. Γ. 178. Pindarus Pyth. III. 140.

Ad ὄσσαν Gl. Par. C. θείων Φωνῶν καὶ κληδόνων. Gl. Par. F. τὴν θείων Φωνῶν. Gl. Par. G. φῶν. Etym. M. p. 635, 51: Ἡσίοδος τὴν πᾶσαν Φωνῶν ὄσσαν λέγει. Dicitur ὄσσα proprie sonus ore editus. Itaque Hesiodus recte et Musarum vocem ὄσσαν dixit, ut h. l. ita infra vv. 43. 65. 67, et tauri mugitum v. 832. Sed notandum id post alios duxit Etymologus, quod apud Homerum Il. B. 93. Od. A. 232. B. 216. eximie memoratur ὄσσα ἐκ Διὸς, rumor incerto auctore prolatus et hinc divinus habitus, unde apud Grammaticos ὄσσα exponitur ἢ θεία κληδόνων, adduntque nonnulli, recentiorum esse ἐπὶ πάσῃ Φήμῃ ponere. Vid. Heynius ad Il. B. 93. qui tamen haud satis recte hinc quoque argui duxit, esse prooemium hoc recentioris auctoris. Namque est ὄσσα pro rumore, non addito ἐκ Διὸς, Od. Ω. 412., pro citharae cum voce sonitu H. Hom. in Merc. 442., pro confuso bellici clamoris et pugnae sonitu infra v. 701.

vv. 11—21. sunt eiusmodi, ut eiectis iis haud valde minui carminis concinnitatem sentias, melior adeo nexūs appareat inter αἰὲν ὀρθ' Ἡσίοδον κ. τ. λ. et vv. 9. 10. Fatendum etiam est, tales esse versus, quales facile inmitti a rhapsodis potuerint et inesse in iis quaedam, unde interpolationis suspicio oriatur. Sed rursus dici potest pertinere versus ad universi carminis argumentum, quod est de Diis ac Deorum genere; neque habere eos ferme nisi illorum nomina Deorum, quorum Hesiodo argumentum hoc tractanti maxime habenda ratio esset. De hac carminis parte sic Aristides T. II. p. 497. (369 Ed. Iebb.) σκόπει δὲ καὶ Ἡσίοδου Φρόνημα, εἰ ἄρα πρότερον μὴ κατέειδες. ἐκεῖνος γὰρ ἀρξάμενος τῆς Θεογονίας καὶ τὰς Μούσας ὕμνων εὐθὺς λέγει Αἰὲν ὀρθ' Ἡσίοδον καλῶν

ἐδίδαξαν ἀοιδὴν· καὶ οὕτω σχέτλιος ἦν καὶ ὑβριστής, ὥστ' οὐδε τασοῦτον ἐνέμεινεν ἐκτελέσαι τὸ προοίμιον ταῖς θεαῖς· ἀλλὰ λέγων, ὅτι αἱ Μοῦσαι ὑμνοῦσι τὸν Δία καὶ Λητώ τ' Ἰάπετόν τε ἡδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην, εἶτα οὐ καρτερεῖ, ἀλλ' ὀλίγου μεταξὺ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων φησὶν Αἰ νύ ποθ' Ἑσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδὴν ὡς, εἰ μὴ καὶ τοῦτο δόξει τῶν Μούσων ἔργον εἶναι, ὥσπερ τοὺς θεοὺς ἄδειν, οὕτω καὶ Ἑσίοδον ποιητὴν ἀπεργάσασθαι, μοῖραν τινὰ αὐταῖς ἀπολλυμένην τῆς εὐφημίας. Ex quo loco Muetzellius p. 371. effici posse putat versum 19 ultimo loco fuisse in Deorum Catalogo collocatum. Puto equidem, Aristidem e multis versibus, in quibus inde ab undecimo Deorum erant nomina, eum citasse, qui primus eius memoriae se offerret.

Ad v. 11 et seqq. respexisse videri potest Cornutus I. c., ubi de Musis ait περὶ τῶν θεῶν ὕμνους — κατασχολοῦνται μάλιστα.

In πότνιαν Ἥρην neglectum digamma suspicionem interpolationis movere possit, neque tamen, ut opinor, satis validam. Conf. infra 314. 454.

vv. 16. 17. Citat Plutarchus Conv. Quaest. IX. 15. §. 2. ubi librarii, ut videtur, errore ἕβην transiit in Ἥρην. Heben, Herculis inter Deos recepti uxorem, dignam inde habuit poëta, quae a Musis inter Maiores Deos celebraretur. Fit eiusdem frequens et magnifica mentio apud Pindarum Nem. I. 110 seqq. VII. 6. X. 32 seqq. Isthm. IV. 102 seqq. Hebes apud Phliasios templum et summam venerationem memorat Pausan. II. 13. Herculis et Hebes aram Athenis idem I. 19.

Dionen, quam Homerus matrem ex Iove Veneris facit II. E. 370 seq. 428, talem ignoravit Hesiodus, aliam Veneri

originem adscribens infra v. 188 seqq. Attamen, quam infra v. 353 inter Oceanidas memorat, hic eandem, ut videtur, inter maiores collocat Deas, qui locus Dionae tribuitur etiam H. Hom. in Apoll. 93. Ab Ovidio aliisque Latinis poëtis passim cum Venere confusam videas Dionen, quod fecisse eos ad Graecorum exemplum vero simile est, tametsi tale hodie nullum exstat; unde porro colligas, eadem ferme Dionae Veteres attribuisse, quae Veneri, viderique possint *Διώνη* et *Ἀφροδίτη* diversa fuisse eiusdem Deae nomina pro diversis, ubi in Graecia colebantur, locis. Favent epitheta Dionae tributa h. l., v. 17 *καλλή*, infra v. 353 *έρωτή*. Traditio autem de Veneris religione per mare in Graeciam invecta, quae mytho Hesiodico v. 188 originem dedit, mythico sermone etiam efferi potuit hoc modo, ut Venus Oceanitidis filia diceretur: quodque Urani filia Dione dicitur apud Apollodorum I. 1. 3. potest item varius fuisse modus enuntiandi illa, quae traduntur Th. v. 190 seqq.

v. 19. *Ἰάπερόν τε*) Titanis huius, quamvis non, ut ceteri, qui hic memorantur Dii, cultu Graecorum celebrati, tamen ob posteros eius Prometheus et Deucalionem insignior manserat apud antiquos Hellenes memoria, quo factum videtur, ut locum ei dandum in hac recensione poëta duxerit. Minus, ut opinor, in mentem id venire potuit recentiori rhapsodo.

v. 22 seqq. Super historia, quae hic narratur, varium esse iudicium potest. Facili rem negotio transigent, qui vel cum Veterum quibusdam omnem Hesiodo Theogoniam abiudicant, vel hoc certe prooemium aut totum, aut pro parte ab aliis postea additum existimant. Quod si cum Veterum plerisque ipsum haec ita prodidisse statuas He-

siodum, difficilior quaestio evadit, utrum haec omnia poeta ad maiorem sui carminumque suorum commendationem finxisse censendus sit, an vero ipse causam habuisse aliquam credendi, se revera aliquando Musarum tum alloquio tum munere honoratum fuisse. Prius, e Veteribus, ut Lucianum in Disp. cum Hesiodo *εἰρωνεύοντα* taceam, manifesto statuit Aristides l. c. Hesiodum ob hanc iactantiam *σχέτλιον καὶ ὑβριστήν* vocans; e recentioribus autem maxime Clericus et Robinsonus, quorum hic similia Horatii mendacia (Carm. II. 19. III. 4.) ac simulatas itidem ab Numa cum Nympha Egeria confabulationes nocturnas confert. Mihi cogitanti simplex et superstitiosum Hesiodi ingenium, quod in omnibus eius carminibus apparet, magis altera sententia arridet, ut Hesiodus vel, quod Veterum nonnulli crediderunt, per somnum ea viderit, quae hic narravit, vel certe aliquam enthusiasmo percitae mentis imaginem secutus arripuerit, atque hinc ornaverit. Homini natura ad poësin facti, iuxta pecus excubantis sub monte, in quo degere Musae credebantur, menti continuo observari Musas necesse fuit, ita ut non obdormiens modo, sed etiam vigilans, attamen sic ferme affecta, ut in somniis, mente, Musarum ad se adventum, quin et vocem aliquam animadvertere sibi subinde videretur. Nec mirum, si in loco lauris abundante, quarum arborum foliis manducatis ardor poëticus incendi credebatur, a Musis, somnians quidem, accepisse sibi visus sit ramum lauri, cuius folia decerperet, postea autem, in propinquo forte inventum talem ramum pro Musarum dono habuerit, atque hinc gestaverit. Ita neque opus fuerit recurrere ad suspicionem, deceptum fuisse aliorum hominum fraude Hesiodum, quamvis sacerdotum aliquas hoc genere fraudes antiquitas memoret ac vero simile adeo sit, Musarum in Helicone sacerdotes Hesiodo principes ad studium poëseos fuisse.

Dormientem Hesiodum a Musis poetam factum statuit M. Aurelius, teste Frontone Ep. ad M. Caesarem I. 3. Consentit Nicephorus ad Synesium p. 373. Φασὶ τὸν ποιητὴν Ἡσίοδον πρότερον μὲν ὄντα ποιμένα προβάτων, ἐν μιᾷ (fortasse legendum ἐν ἐρημίᾳ) δὲ πρὸς ὕπνον παρὰ τὸν Κιθαιρᾶνα τὸ ἐν Θετταλίᾳ ὄρος κατακλιθέντα, δόξαι τὰς Μούσας θεάσασθαι, προσελθούσας τε αὐτῷ καὶ δάφνης φύλλον θρεψάσας αὐτὸν, καὶ παραχρήμα ἀφύπνισθέντα εἶναι σοφὸν καὶ δεξιότατον ποιητὴν' ac nescio, an similiter acceperit Ennius, qui item somnianti sibi in Parnasso visum Homerum tradiderit, testibus Cicerone A. Q. IV. 27. Schol. Persii ad prooem. v. 2. Vero simile autem puto, eos, qui per somnium visa illa Hesiodo statuerunt, de nocturno somnio cogitasse. Sane, si in suis illi exemplis eadem scripta invenerunt, quae nunc in prooemio exstant, ducere eo debuerunt verba ἐννύχιαι et ἄγραυλοι. Cum enim ita admittendus utique nexus videatur inter αἰ νύ ποθ' Ἡσίοδον κ. τ. λ. et superiora vv. 9 seqq., pascenti sub Helicone agnos Hesiodo obtulerunt se aliquando Musae, cum ab illo monte ἀπορνύμεναι, κεκαλυμμέναι ἠέρι πολλῇ, ἐννύχιαι per campustria incederent. ἄγραυλοι autem, quamquam etiam simpliciter accipi potest αὐλιζόμενοι, tamen a plerisque Grammaticis exponitur οἱ ἐν ἄγρῳ διανυκτερεύοντες. Vid. Hesych. in v. Lex. Rhet. in Bekkeri Anecdotis p. 231. 1. συναγ. λεξ. χρησ. ibid. p. 331. 3. Conf. II. Σ. 162. Apollon. in v.

Ad ἄγραυλοι magis, quam ad ἐννύχιαι respexisse et verbum illud simpliciter ad τοὺς αὐλιζόμενους *in agro sub dio degentes* retulisse videtur Archias, sive Aesclepiades A. P. IX. 64. in hisce:

Αὐτὰὶ παιμαίνοντα μεσαμβρινὰ μῆλα σε Μοῦσαι

Ἐδρακὸν ἐν κρاناοῖς οὔρεσιν, Ἡσίοδε.

qui tamen item cogitasse de somnio potest, sed quod per

meridiani temporis quietem obversatum sit Hesiodo, quale fuit illud pastoris in Virgiliano Culice.

Lucianus autem de Saltat. c. 21. ad ἐννύχιαi, ut videtur, respiciens, hinc dixit; vidisse Hesiodum ἔωθεν εἰθὺς ὄρχου-
μένας τὰς Μούσας, ita statuens, eas post nocturnum ab He-
licone in campestria descensum primo mane visas ab He-
siodo; ceterum in incerto relinquens, quo modo visae ab
illo fuerint.

Dubitat Proclus in Vita Hesiodi p. 5. Gaisf. videritne ille
καθευδήσας ὄναρ ἐννέα γυναῖκας δάφνας αὐτὸν ψυμιζούσας,
an περὶ τὸν Ἑλικῶνα ποιμαίνων ἐγρηγορῶς καὶ ἄυπνος ὢν,
σύννοους τε πρὸς ἑαυτὸν γεγονῶς καὶ πρέποντα νοῦν ἐσχηκῶς
ad poësin a re pastoritia se converterit.

M. Caesaris sententiam refutatam ivit Fronto l. c. *Hesio-
dum*, inquit, *dormientem poëtam ais factum. At enim ego
memini apud magistrum me legere:*

Ποιμένα μῆλα νέμοντι κατ' ἴχνιον ὄξείος ἵππου
Ἑσιόδῳ Μουσέων ἐσμὸς ὅτ' ἠντίασεν.

*τὸ ἠντίασεν vides, quale sit. Scilicet ambulanti obviam
venisse Musas. Similiter accepit Ovidius Fast. VI. 13:*

*Ecce Deas vidi, non, quas praeceptor arandi
Viderat, Ascræas cum sequeretur oves.*

Magis secundum Hesiodi verba v. 21. idem A. A. I. 27:

*Nec mihi sunt visae Clio, Cliūsque sorores
Pascenti pecudes vallibus, Ascra, tuis.*

Dio Chrysostomus, hanc proemii partem respiciens
T. I. p. 62. simpliciter dicit ποιμένα (Hesiodum) ἐν ὄρει
τινὶ τῆς Βοιωτίας αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν Μουσῶν. Sed T. II.
p. 412. ei dicitur Ἑσιόδος — ταῖς Μούσαις ἐντυχῶν καὶ
μαθητῆς αὐτῶν ἐκείνων γενόμενος. Pari modo locuti sunt
alii. Maximus Tyr. Diss. XXXVIII. 2. p. 447. ἐπεὶ καὶ

Ἡσίοδον τι οἴομεθα ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἑλικῶνα ἐν Βοιω-
 τίᾳ ἄδούσαις ταῖς Μούσαις ἐντέυχοντα Libanius T. IV.
 p. 1008. 20. Ἡσίοδος ποιμαίνων ταῖς Μούσαις ἐντέυχε
 Eustath. p. 1288. 33. ὁ Ἡσίοδος — ἐν ὄρει — ἰδιάσας,
 ταῖς Μούσαις ὠμίλησε ceterum neque hi satis clare ef-
 ferentes, quomodo illam ἐντευξιν, sive ὀμιλίαν sibi infor-
 marent. Neque magis hoc factum ab aliis, rem hīc narratam
 obiter tangentibus, vel respicientibus. Namque huius loci
 memores fuerunt Dio Chrysostomus etiam T. I. p. 75. T. II.
 p. 90. 282. Maximus Tyr. etiam Diss. III. 8. p. 27. XXX.
 1. p. 355. XXXVII. 4. p. 437, 5. p. 439. Vid. porro Dio-
 nysius A. Rhet. pr. Himerius Or. III. 9. XX. 5. 6. XXII.
 1. Eustath. ad Od. p. 1658. 41. e Latinis Virgil. Ecl. VI.
 27. ibique Serv. In Helicone poëticae facultatis compotem
 se a Musis factum, ipse quoque Hesiodus testatur Ἔργ.
 656 seq.

v. 24. πρῶτιστα I. H. Vossius vertit *selber zuerst*, ut si-
 gnificetur, prius Musas ultro dignatas esse alloquio poëtam,
 quam ipsi in mentem veniret Musas alloqui. Puto equi-
 dem eo vocabulo significari plures deinceps Musarum cum
 Hesiodo congressus fuisse, quibus eum ad poësin erudierint.

v. 26 seqq. Allocutio Musarum huc ferme redit: *O igna-
 vum genus pernoctantium in agro pastorum, unice ventri de-
 ditum, cum et animum excolere deberetis! ecce, nos magi-
 strae Musae vobis adsumus, ut possitis ipsi quoque, sicut nos,
 multa ficta edere veris similia, multa etiam vera canere ac
 monere.* Sed est magis indicata haec sententia, quam ex-
 pressa, sive hoc arti poëtae tribuendum est, qui consulto
 orationem ellipticam et obscuram fecerit, quo vaticiniis
 similior, atque ita Musis dignior videretur, sive obscuritas
 orationis repetenda est ab obscuritate notionum, quas col-

ligere Hesiodus potuit ex imaginibus ei per somnium, aut quaecumque mentis ludibrium, oblati.

Wolfius, plurali ποιμένες offensus, ideo versum habere nos coniecit ex alio poëta tractum, cui suspicioni fidem accedere censuit ab auctoritate Apollonii Rhodii, siquidem hic, teste Scholiasta ad h. l. λέιπει τὸν πρῶτον στίχον dixerat, ex quibus aliquis induci possit, ut credat, versiculum hunc post Apollonii demum aetatem vel confictum vel additum esse. At vero, ut recte animadvertit Muetzelius, p. 373., si v. 26 reliquis non adiungitur, Musarum oratio et multo concinnior evadit et faciliorem habet explicationem. Nemini igitur lacunae ante v. 27 poterat oboriri suspicio. Neque Scholiasta mentem Apollonii percepit, adnotans οὐ λέιπει δὲ (πρῶτος στίχος) ἀλλ' ἔστι Ποιμένες ἄγραυλοι κ. τ. λ. Scilicet offendit Apollonium oratio Musarum elliptica. Itaque desiderari versum statuit, quo iuberentur pastores animum ad Musas earumque studia adiicere; ac proinde πρῶτον στίχον dixit, qui, illam exhibens sententiam, versus 27 et 28 praecederet. Pluralis autem numeri ratio reddi haec potest, quod allocutio pertinet ad omne pastorum genus, ex quorum numero Musae eminere atque excellere Hesiodum volebant. Innotuisse iam Epimenidi versum arguit eius imitatio versu hoc, quem citat Paulus Apostolus Ep. ad Tit. I. 12.

Κρῆτες ἀεὶ ψευσταὶ, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

Hesioidea ipsa usurpavit Timon Phliasius apud Theodoretum de curandis Gentium morbis Serm. 2. (T. IV. p. 489.)

Σχέτλιοι ἄνθρωποι, κακ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον.

Contulit Goettlingius Hom. II. E. 787:

Αἰδῶς, Ἀργεῖοι, κακ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοῖ.

Neutro autem loco intelligendum εἶσιν. Est, si quid video, conviciantium allocutio, ut II. B. 235. Visum h. l.

sic etiam I. H. Vossio, reddenti *Hirten der Flur, unnüz hintraümende, Bäuche nur einzig*, et iam antiquitus Timoni, supra citatis subiicienti *ποίων ἔκ τ' ἐρίδων καὶ λεσχομάχων πεπλανήσθε*.

Ad *γαστέρες οἶον* Hesychius *τροφῆς μόνον ἐπιμελούμενοι* ὡς Ἡσίοδος ἐν τῇ *Θεογονίᾳ*. Eadem explicant Schol. Par. C. *μόνον τὰ τῆς τροφῆς φρονοῦντες*. Schol. Vat. *μόνον γαστρίμαργοι*. Conf. Wetstenius ad Paulum l. c.

Ceterum habet hoc ex antiqua simplicitate gratiam, quod poëta Musas primo illo congressu et alloquio convicia sibi ingessisse refert.

v. 27. Iactant Musae primam in se dotem probabiliter mendacia fingendi. Censebatur igitur illa iam aetate poësis maxime fictione. Vt autem Hesiodus, *ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα*, sic Hom. Od. T. 203:

Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

Theognis v. 713. 4.

*Οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα
Γλώσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστωρος ἀντιθέου.*

Callimachus H. in Iov. 65.

Ψευδοίμην, αἰόντος ἅ κεν πεπίθοιεν ἀκοῦν.

ubi conf. Blomfield. ad vv. 67. 79. Horatius Ep. ad Pisones 338.

Ficta voluptatis causa sint proxima veris.

Ipsa Hesiodi verba citat Athenagoras Legat. § 24. extr. Ed. Marani.

v. 29. Ad *ἀρτίεπειαι* Gl. Par. C. G. *αἰ ἀπηρτισμέναι καὶ τέλειαι* (an ἀπηρτισμένα καὶ τέλειαι?) καὶ *ὑγιῆ λέγουσαι ἢ ἀρτίοις ἔπεσι χρωμέναι*. Gl. Vat. *αἰ τὰ ἄρτια καὶ ὀλόκληρα ἔπη λέγουσαι ἢ ἀρτίοις κ. τ. λ.* Etym. M. in v.

p. 150. 30 seq. αἱ ἀπηρτισμένα καὶ τέλεια λέγουσαι. Conf. Eustath. p. 1269. 37 seq. Hesychius T. I. p. 557. 5.

v. 30 seqq. Dederunt Hesiodo Musae lauri virentis ramum egregie speciosum foliis, ut haec decerpta sibi sumeret, nudatumque sic foliis ramum porro sceptrum haberet; simul autem ei inspirarunt vocem divinam atque ita poëtam factum iusserunt cantu celebrare Deorum genus, primoque ac postremo ipsas. Tria igitur fuerunt Musarum dona, quibus eum e rudi pastore poëtam informarent, folia, sceptrum, inspiratio. Quod foliis lauri manducatis excitari vis poëtica crederetur, *δαφνηφάγον* Cassandram induxit etiam Lycophron v. 6. Sceptrum insigne erat vatium. Apud Aeschyl. Agam. 1237 eadem Cassandra moriens sceptrum proiicit de manibus. Hesiodum non ad citharam cecinisse, sed ἐπὶ ῥάβδῳ *ad virgam*, quam manu tenebat, ex ipsis eius carminibus liquere ait Pausanias IX. 30. Morem cantandi ἐπὶ ῥάβδῳ memorat etiam Callimachus fr. 138, maximeque eum proprium fuisse Deorum hymnos cantantibus indicat Hesychius in v. *Αἴσακος*.

Hesiodum cum lauro sive lauri ramo donum poëseos accepisse, dicunt huius loci memores Archias sive Asclepiades Epigr. supra cit. Dio Chrysostomus Or. LV. pr. Aristides T. II. p. 26. p. 370. Ed. Iebb. p. 32. p. 498. ed. Dind. Lucianus adv. Ind. 3. Disp. cum Hesiodo pr. Demosth. Encom. 12. Max. Tyrius XXXVIII. 2. p. 447. Themistius Or. XXX. 1. p. 348. Libanius T. I. p. 503. 16 seq.

Verbis Archiae sive Asclepiadis in Epigr. cit.

Καὶ σοι καλλιπέτηλον ἔρυστάμεναι περὶ πάσαι
"Ὀρεξαν δάφνης ἱερὸν ἀκρέμονα,

usi sunt Iortinus et Wolfius ad probatam ipsis lectionem *δρεψάμεναι* vel *δρεψάσαι* firmandam. Sed veremur, ut hinc

satis firmum argumentum petatur, cum in hoc Epigrammate alia quoque insint ab Hesiodi narratione diversa: tum pro vulgata lectione facit locus Aristidis T. II. p. 370. Ed. Iebb. (p. 498 Dind.) ἐν ὑπερβολῇ δὲ σεμνύνων τὰ ἑαυτοῦ τί Φησι; δρέψασθαι θηητὸν ὡς οὐδὲ τὸν τύχοντα κλαδίσκον λαβῶν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντων τὸν μάλιστα περιβλεπτὸν εἶναι τὸ σκῆπτρον Ἑσιόδου. Apparet eum, δρέψασθαι θηητὸν iungentem, sceptrum ideo θηητὸν, h. e. περίβλεπτον, existimasse, quod multa ad decerpendum folia praeberet. Sed rectius iungas ἔδον (ὥστε vel εἰς τὸ) δρέψασθαι. Folia in hac narratione rem praecipuam se habere ostendit etiam Lucianus Rhet. praec. 4. Ἑσιόδος — ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος λαβῶν, αὐτίκα μάλα ποιητῆς ἐκ ποιμένος κατέστη, et hinc quoque Maximus Tyrius l. c. factum poëtam e pastore dixit Hesiodum λαβόντα δάφνης κλαδοῦς, quippe qui, ratione etiam τοῦ ἐριθηλέος habita, ὄζον intelligeret luxuriantem surculis et foliis, non tantummodo ramum, quo pro sceptro uteretur. Neque aliter illum sibi informasse Archiam sive Asclepiadem, arguunt eius verba καλλιπέτηλον ἐρυσσάμεναι περὶ πάσαι, quamvis ille folia decerpisset Musas velit Hesiodo, non Hesiodum sibi ipsum. Quod si id, ut vulgata docet, poëtam ipsum facere Musae voluerunt, verbum decerpenti notionem positum inter ἐριθηλέος et θηητὸν magis etiam declarare videtur, causam iis, cur ἐκ πολλῶν ramum ei foliis luxuriantem et spectabilem eligerent, hanc fuisse, ut e foliis etiam utilitatem aliquam perciperet. Nam, si nihil nisi sceptrum ei dare voluissent, potius erat, ut eum immunem facerent laboris τοῦ δρέψασθαι, nudum foliis ramum tradendo. Wolfius autem in Musarum dono nil nisi sceptrum spectavit, folia rem Hesiodo inutilem putavit, quibus tamen acceptis maxime factum eum e pastore poëtam haud temere cum Luciano statuas. Folia autem ea

vim demum habebant decerpta et manducata. Vid. Sophocles apud Schol. ad h. 1. (Fragm. inc. XCVIII apud Brunck.) Lycophron v. 6 ibique Tzetz. Tibullus II. V. 63 seq. Iuvenalis VII. 19 seqq. unde et Nicephorus Chummus in Boissonadii Anecdotis Gr. T. III. p. 385. Ἡσιόδον ἐκ τῶν Μουσῶν δαφνοφάγον θρέμμα vocat. Tzetzes etiam in praef. p. 14 (Gaisf.) ἔνθεν τε πάντες νέοι πονεῖτε, καθάπερ Ἡσιόδος, καὶ δῶρα δρέψασθε Μουσῶν, ὡς ἐκεῖνος, καὶ δάφνας ἀμαράντους Ἑλικωνίτιδας: ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ μυθοπλαστούμενα περὶ τῆς τοῦ Ἡσιόδου δαφνηφαγίας. Haec autem notio inest in δρέψασθαι sibi ut decerperet, non item in δρεψάμεναι, quamvis Proclus in vita Hesiodi p. 5 (Gaisf.) scribat: Φασὶ δὲ, ὡς ἑννέα τινὲς ἐλθοῦσαι γυναῖκες καὶ δρεψάμεναι κλώνας ἐκ δάφνης Ἑλικωνίτιδος αὐτὸν ἐπισίτισαν. Nicephorus ad Synesium p. 373, Musas exhibens Hesiodum δάφνης φύλλῳ θρεψάσας, iudice Boissonadio ad Hesiodum p. 163, nihil ad loci lectionem conferre putandus est, quippe qui memoriter scripsisse videatur, Cithaeronem etiam pro Helicone memorans; quod iudicium Viri eruditissimi ut sequor, ita miror, eum ad Chumnum p. 385. ex huius eo loco verbis colligere, Chumnum θρέψασθαι legisse, cum potuerit ille vel vulgatam in hunc sensum cum aliis interpretari. Itaque nec Muetzello adsentior statuenti p. 376. Scholiastam h. 1. similiter interpretantem ad lectionem nonnullorum θρέψασθαι respexisse et e nata inde traditione ortum quoque esse Procli ἐπισίτισαν. Nam videntur mihi quidem antiquiores Proclo et Scholiasta, ex quibus hi sua hauserint, illud de decerptis ab Hesiodo in suum usum foliis ex ipso δρέψασθαι collegisse. Quomodo autem illis uteretur vates, notissima res erat, unde nec disertius illud a poeta declarari necesse fuit.

v. 31 seq. ἐνέπνευσαν δὲ μοι αὐδὴν θεῶν, ἵνα κλ. τάτ'

ἔσσ. πρό τ' ἔόντα] Aristides l. c. καὶ οὐδ' ἐνταῦθα ἔστι τῆς ὕβρεως, ἀλλ' ὡσπερ σὲ ῥηγνύς ἐξεπίτηδες προστίθησιν· ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδήν. καὶ τοῦ μὲν ἔπους ἔτελεύτησε, τοῦ δ' ἐγκωμίου οὐδὲν μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ θεσπεσίην πάλιν αὖ προσέθηκε· καὶ τό γ' ἔτι κάλλιον, ὡσπερ οἱ πανταχῆ περιπτοὶ τῶν σοφιστῶν, ἵνα κλείοιμι τά τ' ἔσσόμενα πρό τ' ἔόντα. τοῦτο δ' ἔστι τί; τὰς Μούσας Φησὶν ὑμνεῖν τά τ' ἔσσόμενα πρό τ' ἔόντα καὶ ταύτην εἶναι τὴν φύσιν αὐτῶν. καὶ γὰρ οὖν, Φησὶν, ὑμνῶ ταῦτα, ἄπεραὶ Μοῦσαι. Lucianus Disp. cum Hesiodo pr. Ἄλλὰ ποιητὴν μὲν ἄριστον εἶναι σε, Ἡσίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ τῶν Μουσῶν λαβεῖν μετὰ τῆς δάφνης αὐτός τε δεικνύεις, ἐν οἷς ποιεῖς· ἔνθεα γὰρ καὶ σεμνὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν οὕτως ἔχειν· ἐκεῖνο δὲ ἀπορῆσαι ἄξιον, τὸ δῆποτε προειπῶν ὑπὲρ σαυτοῦ, ὡς διὰ τοῦτο λάβοις τὴν θεσπεσίαν ἐκείνην ὠδὴν παρὰ τῶν θεῶν, ὅπως κλείοις καὶ ὑμνοῖης τὰ παρεληλυθότα καὶ θεσπίζοις τὰ ἔσσόμενα, θάτερον μὲν καὶ πανὸ ἐντελής ἐξενήνοχας, θεῶν τε γενέσεις διηγούμενος — ἔτι δὲ γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικὰς — θάτερον δὲ — λέγω δὲ τὴν τῶν μελλόντων προαγόρευσιν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐξαπέφηναι;

Recte animadvertit Muetzellius p. 379. ex Aristidis aliorumque probatissimorum auctorum locis et Codicibus Theogoniae omnibus effici, sola Musarum inspiratione laurique dono Hesiodum poetam esse factum; at vero datas ei insuper a Musis aquas Heliconias potandas, ut volunt Archias sive Asclepiades A. P. IX. 64. v. 5. 6. Antipater ibid. XI. 2. v. 1. 2. Schol. ad Prolog. Persii v. 2. illud igitur nusquam testatum videri poetam ipsum, sed eius historiae affinxisse recentiores.

v. 32 τά τ' ἔσσόμενα, ut μάντις, quo tamen munere nulla carminum suorum parte functum poetam criminatur

Lucianus Disp. cum Hesiodo l. c. et in seqq. Vide tamen "Eργ. 180 seqq.

v. 33 καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος respicit Libanius T. IV. p. 874 οἶμαι γὰρ δὴ καὶ τοὺς παῖδας τοῦτο ἐγνωκέναι, ὡς μάλιστα δὴ τῶν ὑμνουμένων ποιητῶν Ἑσίοδος ὁ Μουσόληπτος γένοιτο καὶ παρ' ἐκείνων προσταχθεῖη γένος τε θεῶν καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ χρηστὰ τοῖς ἀνθρώποις ἄδειν. Huic igitur parens praecepto Ἑσίοδος ἦδε θεῶν καὶ ἡρώων γένῃ, κατόχος ἐκ Μουσῶν γενόμενος, ut ait Lucianus Rhet. Praec. 4.

v. 35 ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρυῶν ἢ περὶ πέτρην GI. Par. G. τοῖς ἀναισθήτοις καὶ μύροις ἔλεγον ἐκ δρύος ἢ πέτρης γεγενῆσθαι. Vere traditum hoc esse potest, sed nihil ad hunc locum pertinet, ut neque memorata in editi Scholii ad h. l. fine traditio de infantibus, quos olim in quercu vel rupe deposuerint, et altera, etiam ab Homero Od. T. 163. memorata, de antiquioribus hominibus e quercu vel saxo natis. Goettlingius Hesioidea ad voces e Dodonaea quercu vel specu Parnassia proditas referens, sic explicat, ut dixerit Hesiodus: *sed quid ea renuntio hominibus, quae ut divina oracula mihi erant concredita a Musis, pio silentio premenda?* Hermannus in Goettlingianae Censura incerta, inania, *futilia* interpretatur, quod ignorarent homines, cuius essent voces de quercu vel rupe editae. Mihi reputanti Homericæ Il. X. 126. quibus lux accedit e coll. Theocr. III. 8. Ovid. Her. V. 13. περὶ δρυῶν ἢ περὶ πέτρην λέγειν notare etiam hic videtur: ita garrive, ut rure amantes solent iuxta umbrosam quercum vel rupem. Namque aliud, ni fallor, sunt περὶ δρυῶν ἢ περὶ πέτρην λόγοι, aliud περὶ δρύος καὶ πέτρης, vel, ut Macario ap. Arsenium Walzii p. 185 dicuntur, δρύος καὶ πέτρας λόγοι, quod ille dictum

vult ἐπὶ τῶν ἀδολεσχούντων καὶ μυθολογούντων παράδοξα. Porphyrius in Vita Plotini c. 22. versum hunc in se convenire dicit, qui digressus a Plotini laudibus, quas celebrandas sibi proposuerat, de se quaedam locutus esset. Quidni cum illo versum in hunc sensum accipiamus, ut poëta, qui, cum Musas sibi celebrandas carminis principio sumsisset, hinc digressus ad sui mentionem fuerat, hoc iam ipse in se carpat dicens: ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῶν ἢ περὶ πέτρην; Sic quoque Scholia edita pr. ὥσπερ ἄκαιρος ἐφάνη αὐτῷ ἢ ὀμιλία, ἣν ἤρξατο λέγειν, ὅτι αἱ Μοῦσαι ἐδωκάν μοι, καὶ τᾶλλα.

v. 36 seqq. Poëta semet ipse quasi increpans, Age, inquit, Hesiode, ordiamur a Musis. Hinc statim subiicit Musarum praeconia: Iovem illae in ipsius regia (v. 37. 40.) canendo oblectant, concentu suo praesentia, futura et praeterita celebrantes. Musarum voce candida (v. 41.) exhilarantur Iovis aedes, resonat Olympi vertex, resonant immortalium ibi domus. Facit autem poëta Musas ea maxime celebrantes v. 44 seqq. quae sibi quoque ipse celebranda sumserat, antiquissimum Deorum genus a Terra ac Coelo originem ducens, hinc illo genere prognatum Iovem, Deorum iuniorum in homines beneficorum patrem, quem celebrantes Musae ab hac re initium ducant, in hac desinant, ut eum ceteris Diis omnibus praestare dicant potentia ac principatu. Porro poëta Musas oblectare etiam Iovis mentem ait commemorando genus hominum ac Gigantum. Scilicet pertinebant illa quoque vel maxime ad laudes Iovis, hominum patris atque regis, eiusdemque Gigantum domitoris. Quomodo suam in homines praevalere potentiam, nequicquam adversante Prometheo, Iupiter ostenderit, declaratur infra v. 535 seqq. quibus similia sunt in Ἔργ. v. 47 seqq., ut passim in illo carmine celebratur Iovis in

homines imperium: fuitque item in carminibus proxime Theogoniae subiectis arctiusque cum ea coniunctis plurima hominum generis mentio. Gigantum nonnisi brevior memoria exstat Th. v. 185 seq. attamen ut bellatorum; unde videtur etiam Gigantomachia nota fuisse Hesiodo, quamvis, an uberius eam alicubi memoraverit, haud constet.

v. 36. *τύνη Μουσάων ἀρχώμεθα.*) Exstat *τύνη* etiam Ἐργ. 10. apud Hom. Il. E. 488. Z. 262. M. 237. Π. 64. T. 10. Ω. 465. semper pro *σύ*, quemadmodum etiam explicatur a Grammaticis, Apollon. Lex. in v. de Pronom. p. 69. Etym. M. p. 315. 41. Zonara, aliis. Scholia quoque ad h. l. item Gl. Par. C. *τύνη· σύ δέ.* Plerique etiam interpretes *O tu* reddiderunt; ergo primus Schmidius, deinde Wintertonus et alii, nescio, an hoc unice secuti, ut concinnior esset sententiarum nexus. Nam *τύνη* id significare nequit. Propius ad verum accedit interpretatio Gayeti *age, agedum*. Attamen ille mendum subesse censuit, corrigendum scribens *τοίνυν*, quod merito improbavit Wolfius, ut Atticis scriptoribus conveniens, non antiquioribus poëtis. Visa tamen etiam Wolfio durior Scholiastae interpretatio. Sed quidni *τύνη* dictum videatur ab alloquente et adhortante semet ipsum? Contulit iam Goettlingius haec Vlyssis apud Homerum Od. Υ. 18. *τέτλαθι δὴ κραδίη*, Theognidis 997. *τόλμα, θυμὲ, κακοῖσιν, ὅμως ἄτλητα πεπονθώς*, Archilochi apud Stobaeum XX. p. 170. *θύμῃ, θύμῃ, ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε*, Aristoph. Ach. 450. 480. *ὦ θύμ' ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα*. Aristot. Polit. VII. 6. Ἄρχιλόχος — τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμὸν *σύ γὰρ δὴ παρὰ φίλων ἀπέγχεαι*. Quibus praeter citatum iam ab ipso Wolfio Pindarum Ol. I. 5 seq. addi inprimis poterit, de quo optimus monuit me Geelius, Aristoph. Acharn. 954. *ὀπόκυπτε τὰν τύλαν ἴων, Ἰσμήνιχε*,

ubi mireris inde ab Scholiastis usque ad recentissimos commentatores, neminem vidisse Boeotum et hîc et v. 861. se ipsum alloqui. Sed addantur etiam Latina haec: Serv. Sulpicius in Ep. ad Cic. IV. ad Div. 5. *Visne tu te, Servi, cohibere et meminisse hominem te esse natum.* Terentius Andr. I. 111. pr. *Enimvero, Dave, nil loci est segnitiae, neque socordiae, ubi sequitur intellexi, ut hîc ἀρχώμεθα,* etiam Adelph. V. IV. 23. *age, age, experiamur,* ubi solus secum Demea loquitur. Scilicet, quando quis secum loquitur, sunt quasi duo colloquentes.

v. 37 ἐντὸς Ὀλύμπου abhorrere ait Goettlingius ab aetate Hesiodi, qua nondum Olympus coeli notione usurpabatur. Vid. infr. 42. 62. Fessus tamen ipse est, Od. Λ. 313. dici ἐν Ὀλύμπῳ: verum haec additamenta esse putat senioris temporis. Sed, quamvis fortasse nondum illa aetate Olympum usurpaverint pro coelo, tamen certe Olympi nomine significabatur Deorum in Olympo sedes, sive dicta mox δώματα πατρῶς. Itaque haec significare poeta potuit dicendo ἐντὸς Ὀλύμπου.

v. 38 εἰρεῦσαι) Hesychius εἰρεῦσαι λέγουσαι· εἶρω γὰρ λέγω, οὗ ὁ μέλλον ἐρεῖ. Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ. Tzetz. in Exeg. (p. 19) ut Hesiodeum citans ὅς ἤδη (sic) τὰ τε ὄντα τὰ τ' ἔσσ. πρό τ' ἔόντα, Homeri versum cum Hesiodo confudit. Fuit autem huius versus, non minus, quam versus 32 memor Aristides loco supra citato.

v. 39 Φωνῆ ὀμηρεῦσαι] Hesychius ὀμηρεῦσαι ὀμοφωνοῦσαι ὀμοῦ λέγουσαι. Etym. M. p. 623. 54. Ἡσίοδος· Φωνῆ ὀμηρεῦσαι· τουτέστιν ὀμοῦ εἶρουσαι. Veriorem etymologiam habet Orion Theb. p. 122. ὀμηρεῦσαι παρὰ τὸ ἄρω, τὸ ἀρμόζω, ταῖς Φωναῖς ἀλλήλαις ἤρμοσμένοι τε καὶ ἀρηρυῖαι.

Scilicet ab ὄμοῦ et ἄρω factum ὀμήρης *coaptatus*, hinc ὀμηρέω *coapto*, *concordare et concinere facio*. Apud Hom. Od. Π. 468. ὀμήρησε δέ μοι — ἄγγελος i. e. *concurrit mecum in unum locum, occurrit mihi nuntius*. Conf. Harpocration v. ὀμηρεύσοντες, Apollon. Lex. in ὀμηρήσε. Pertinet eodem Zonarae ὀμηρῶ ἐντυγχάνω. Photius habet ὀμηρεύειν, συμφανεῖν. Sed hoc apud Euripidem et alios notat *obsidem esse* ab ὀμηρος. Vid. Harpocration d. l. Tzetzes autem in Scholiis ad Exegesisin l. c. p. 147. sic ait: verba a nobis suppleta dabimus: ὀμηρεύσαι· οἱ πλείονες ἐπὶ τῶν Μουσῶν αὐτὸ ἐκλαμβάνουσιν, ἀντὶ τοῦ [ὄμοῦ] εἰρεῦσαι καὶ λέγουσαι ἐγ[ὼ δέ] Ἡσιόδου τοῦτο ἐνδέχομαι μετὰ τὸ εἰπεῖν τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσ[σόμενα πρό] τ' ἐόντα ἐπιφέρει· ἵνα Φω[νῆ ὀμη]ρεύσω· τῶν δὲ Μουσῶν ἢ[Φωνῆ] πᾶσι ῥέει ἡγουν Ἡσιόδος οἱ [αὐτῶ] καὶ τοῖς λοιποῖς καὶ σχεδ[ὸν] λέγει τὴν παροιμίαν, ὅτι κοῖ[νος ὁ] Ἑρμῆς· εἰ γὰρ ἦν, ὡς ἐκεῖνοι φασίν, ὀμειρεῦσαι ἀντὶ τοῦ ὄμοῦ [εἰρεῦσαι] δίφθογγον, ὡφείλε γράφεσθαι τὸ μει, οὐχὶ ἦτα, ὡς τὸ Φύλακας δ' ἄς εἴρεαι ἡρως καὶ τὰ [λοιπά]. Οἱ δὲ λέγοντες, ὅτι λοιπὸν (an λέγειν?) ὀμη[ρήσαι] ὡφείλε κατὰ σε, ἴστωσαν, ὅτι κοινῶς ἢ Ἰωνίς καὶ Δωρίς [καὶ] Αἰολίς τυραννεῦσαι ἀντὶ [τοῦ τυ]ραννήσαι καὶ ὑβρεῦσαι ἀντὶ [τοῦ] ὑβρίσαι (?) φασίν, ὡς οἱ Ἀτρικοὶ τὸ ἀνά[παλιν]· παράγουσι γὰρ ἀπὸ το[ῦ] σελαῶ καὶ ποιοῦσι σελαίζω καὶ ἀπὸ τοῦ νεμεσῶ, νεμεσίζω [καὶ τᾶλλα] ὅμοια. Itaque construxit homo ineptus ὥστε ὀμηρεύσαι (ἐμὲ) Φωνῆ, idque significare credidit *communicare*.

v. 40 γελαῖ δέ τε δώματα πατρὸς. Gl. Par. C. διαχέονται καὶ χαίρουσί, φησιν, οἱ οἴκοι τοῦ Δίος. Conf. l. II. Vossius ad II. in Cer. v. 14.

v. 41. ὅτι λειριόεσση) *voce liliacea*, quod si ad candorem lili referas, commode expones *candida*, cum familiaris

haec sit a coloribus ad vocem translatio. Aristot. in Topic. I. 13. Φωνὴ γὰρ λευκὴ καὶ μέλαινα λέγεται ὁμοίως δὲ καὶ τὸ χρῶμα et sic Latinis *candida vox* opponitur *fuscae*. Vid. Plinius XXXVIII. 6. Quinctil. I. O. XI. 3. Sane χρώα λειριόντα apud Homerum II. N. 832. rectius accipias *λευκόν*, quam, ut Apollonius ἀπαλόν. Quod addit Apollonius οἱ δὲ τὴν προσηνῆ. Ἀπίων δὲ τὴν ἠδεΐαν ad ὅσα λειριόεσσαν. II. Γ. 152. pertinet. Ex his Apionis explicatio praefenda alteri videtur et *candida vox* eadem est *suavis*. Etymologo M. p. 562, 35. λειριόεσσα simpliciter est γλυκεῖα, ἐπιθυμητὴ, ἠδεΐα. Photius λειριόντα primum ἀπαλόν interpretatur, sed hinc (τὰ λειριόντα) προσηνῆ, τερπνὰ, ἠδεΐα, Zonaras λειριόεσσαν, ἠδυτάτην, γλυκεῖαν. Heynio ad II. Γ. 152. repetenda suavitatis notio videtur ab odore lilii. Alii λείριον universe florem accipiunt, itaque ὅσα λειριόεσσαν exponunt εὐάνθη, ἀνθηράν. Vid. Lucianus in Herc. 4. Schol. ad Apollon. Rhod. I. 879. Eustath. ad II. p. 395. Gl. etiam Par. C. h. l. ἠδεΐα καὶ ἀνθηρὰ καὶ θαυμαστή. Ausonius Ep. 17. *floridissimus tui sermonis afflatus*.

v. 44. θεῶν γένος αἰδοίων) De θεῶν monosyllabo disputat Muetzellius p. 37. haud levi nota perstringendum censens, eamque licentiam esse inter eas, quae faciant ad illustrandam huius prooemii conditionem et dignitatem, cum in Hesiodicis reliquiis nulla vocis θεός tale quid usquam praeter hunc locum experta sit. Sed nimis paucae sunt Hesiodi reliquiae, quam ut inde satis tuto colligatur, quid in talibus licere sibi putaverit. Apud Homerum quidem similiter invenias II. A. 18. Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, Od. E. 251. in init. Θεοῖσιν τε ῥέξειν. Conf. Spitzner. de versu Gr. heroico c. VI. §. 3.

v. 52. Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες dictae, vel quod essent in

Olympi vicinia natae (vid. infra v. 62), vel quod in Olympo versari solitae. Vid. infra v. 75. Il. A. 606.

v. 53. Poëta Musas cum ex Iove natas v. 52. dixisset, hinc addit, quo loco, qua matre et quomodo natae sint. Pieria dicebatur montium tractus inter Macedoniam et Thesaliam. Hinc venientes Pieres Musarum religionem Heliconi vicinisque locis intulerunt. (Vid. Strabo IX. p. 410. Pausanias IX. 29.) Itaque mythico sermone natae dicuntur Musae in Pieria. (Conf. Ἔργ. 1.) Elegans commentum, quo Μνημοσύνη (*Memoria*) mater dicitur Musarum, merito praedicant Maximus Tyr. Diss. XVI. extr. et Plutarchus, seu quisquis auctor fuit libelli de Puer. Educ. T. II. p. 9. E. Conf. infra 915 seqq.

Quod autem narrat Plutarchus Conv. Quaest. IX. 14. pr. ἐκ τούτου σπονδὰς ἐποιησάμεθα ταῖς Μούσαις καὶ τῷ Μουσηγέτῃ Ἀπόλλωνι παιανίσαντες συνήσαμεν τῷ Ἐρατᾶνι πρὸς τὴν λύραν ἐκ τῶν Ἡσιόδου τὰ περὶ τὴν τῶν Μουσῶν γένεσιν, ex ea narratione tuto posse colligere sibi videtur Muetzellius p. 381. locum hunc de Musarum generatione paullo uberius fuisse apud veteres in hoc carmine explicatum. Mihi non perinde hoc liquet. Scilicet, quae deinde sequuntur apud Plutarchum, arguunt, ὧδῃν illam complexam esse etiam ea, quae sunt in prooemio post v. 75, ut sic cantilenae nihil ad iustam magnitudinem defuerit.

v. 54. γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα) Dicuntur Dii μεδέειν τόπων vel τόποις *curam gerere locorum, prospicere locis*, in quibus coluntur. Vid. Hom. II. in Ven. 4. in Herc. 2. Mnemosyne, Dea consulens ac prospiciens γουνοῖς, locis γονίμοις *fertilibus* Eleutheris, templum, ut videtur, habuit ac praecipua religione culta fuit in urbe, quae postea multitudinis numero dicta Ἐλευθεραὶ. Eam ferebatur Eleuther.

Apollinis et Aethusae, Neptuno genitae, filius, in Boeotorum condidisse finibus prope Cithaeronem, ita ut a Boeotia, Cithaerone, Plataeis iter in Atticam et Megaridem facientes primae Eleutheræ exciperent. Vid. Strabo IX. p. 412. Pausanias I. 38. extr. Stephanus de urbibus in v. Urbis, crebris finitimorum bellis et calamitatibus implicitae, iam aetate Pausaniae non nisi murus et vestigia aedium exstabant.

Exquisitior est constructio verbi *μεδέω* cum dativo, vulgarior illa cum genitivo, quod fraudi fuit citanti haec verba Etymologo M. p. 329. 24. *παρὰ τὸ ἐλεύθω, τὸ παραγίνομαι, Ἐλευθῆρ ὄνομα πόλεως τῆς Βοιωτίας Ἐλευθῆρος μεδέουσα Ἡσιόδου.* Citat Muetzell. p. 382. *μεδέων χθονὶ* in Macedonii epigrammate A. P. VI. 30.

Ad *γυνοῖσιν* Gl. Vat. et Par. G. *γυνίμοις τόποις.* Similiter explicant Apollonius in Lex. Suidas, Schol. ad Il. I. 530. alii. Infra v. 329. *γυνοῖσι Νεμείης.* Conf. Od. A. 193. Λ. 322. Herod. IV. 99.

Ad *Ἐλευθῆρος* Gl. Par. G. *ὄνομα πόλεως,* ut Scholiasta ad h. l., qui montem quoque dictum sic fuisse tradit. Itaque montem hic intelligi vult Goettlingius, cum urbi nomen fuerit *Ἐλευθεραί.* Sed potuit haec *Ἐλευθῆρ* et *Ἐλευθεραί* dici, ut *Θήβη* et *Θῆβαι.*

v. 56. *Ἐννέα γὰρ αἱ νύκτας ἐμ. μητ. Ζεὺς)* Mnemosyne novem ut uno partu Musas ederet, novem noctes cum ea Iupiter concubuit, quemadmodum et tres noctes eum concubuisse cum Alcmena ferunt, ut Hercules tantus ederetur. Vid. Ovidius Her. IX. 9 seq. Ceterum declaratur item hoc commento Iovis amor in Mnemosynen Musarum matrem.

Respiciunt haec et sequentia Origenes Philosoph. c. 26. (qui tamen perperam *Ἐννέα νύκτας ἑμοῦ καὶ ἡμέρας* cum Mnemosyna concubuisse vult Iovem) et Eudocia p. 294.

v. 58 seqq. Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην — ἢ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας. Similis est constructio H. Hom. in Apoll. 349 seqq. et omnino frequens δὲ in apodosi apud Epicos. ἐνιαυτὸς intelligendus est annus antiquus decem mensium. Vid. Macrobius Saturn. I. 11.

Leguntur vv. 58. 59. etiam apud Homerum Od. K. 469., ubi tamen est μακρὰ τελέσθη pro eo, quod hic habemus, πολλ' ἔτελέσθη. Similia exstant etiam Od. Λ. 294 seq. Ξ. 293 seq. Τ. 152 seq. Ω. 142 seq. H. in Ap. l. c. Scilicet, ut solemnia fuere epitheta certis rebus attributa, sic fuisse etiam videntur de quibusdam rebus certae et solemnes loquendi formulae, iam ante Homerum et Hesiodum receptae, quae poëtis, postulante id carminis ratione, statim in mentem venirent, et ab iis hinc frequentarentur, paucis subinde immutatis.

v. 60. ἢ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας ὁμόφροναις] Pro tribus Musis, quae antiquitus fuerint, novem Hesiodi primum aetate inductas dicit Plutarchus Conv. Quaest. 1. c. § 3. Conf. Cornutus c. 14. Eudocia l. c.

Corruptum *as* in κοῦρας est Hesiodae dictionis. Conf. Th. 267. 401. 534. 653. Ἔργ. 564.

v. 61. μέμβλεται) A μέλω facta μεμέλω, μέμλω, μέμβλω, σμαι et hinc μεμβλώω, παραμεμβλώω, unde παρμέμβλωκε Il. Δ. 11. Ω. 75. assidua cura amplecti solet. Hesychius μέμβλεται, μέλει, φροντίζει, ἐπιμελεῖται, παραγίνεται. Vide eundem in μέμβλεσθαι et μέμβλετο et confer Heynium ad Il. Δ. 11.

ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις] cum sint λησμοσύνη τε κακῶν, ἀμπαυμά τε μερμηράων.

v. 62. τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς υἱΦ. Ὀλ. locus

puerperii in Pieria accuratius declaratur. Aberat ille non longe a vertice Olympi, quem montem Theophrastus H. Pl. III. 3. *Pierium* vocat.

v. 63. Ἐνθα σφι λιπαροί τε χοροί.) Dubium videri potest, sitne ἔνθα referendum ad locum, ubi natae Musae, an vero ad proxime praecedens Ὀλύμπου. Pro hoc facit, quod mox dicuntur Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι, pro illo, quod dicuntur Ἔργ. 1. Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι. Sed fuit ipse Olympus mons Pieriae.

χοροὶ καὶ δώματα hic iunguntur, ut Od. M. 4. οἰκία καὶ χοροί, ibid. 318. χοροὶ ἠδὲ θάωκοι, et sic etiam Il. A. 590. Od. Θ. 260, 264. χορὸς dicitur τόπος χορείας, quod bene observatum a Muetzello p. 382. non tamen eo valere debet, ut, quae Scholiasta ad v. infra 68. αἰτότ' ἴσαν πρὸς Ὀλ. ex Aristophane notavit: νῦν περὶ τῆς ἀνόδου ταῦτα Φησὶ τῆς εἰς τὸν Ὀλυμπόν· ὁ πρότερος γὰρ ἦν λόγος αὐτῶ περὶ τῆς ἐν τόπῳ αὐτῶν χορεύσεως, ut haec igitur cum Muetzello luce clarius ostendere statuas, Aristophanem non hunc versum, sed supra memoratam v. 7. Musarum in Helicone χορείαν respexisse, eumque totius loci fuisse tenorem, ut, quae sequuntur a v. 68. ad initium carminis apte commodeque referri potuerint. Namque χοροί, etiam ubi τόπον χορείας significant, semper tamen adiunctam sibi habent ipsius χορείας notionem, quo respexisse Aristophanes in verbis ἐν τόπῳ αὐτῶν χορεύσεως potest.

v. 64. πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτες τε καὶ Ἴμερος οἰκί' ἔχουσιν) Schol. ad Pindari Ol. IX. 39. ὅτι δὲ παροικῶσι ταῖς Μοῦσαις αἱ Χάριτες καὶ Ἡσίοδος μαρτυρεῖ πὰρ δ' αὐταῖς Χάριτες τε καὶ Ἴμ. οἰκ. ἔχουσιν et ad v. 40. Φησὶν Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ μετὰ Μουσῶν εἶναι τὰς Χάριτας πὰρ δ' αὐταῖς κ. τ. λ. Obversatus hic locus etiam

Plutarcho de Discr. Adul. et Amici T. II. p. 49. E. ubi de Amicitia *παρὰ δὲ αὐτῇ Χάριτες τε καὶ Ἰμέρος οἰκί' ἔθεντο.* Musarum et Gratiarum *συζυγία* celebratur etiam ab Euripide in Herc. Fur. 675., *Μουσέων καὶ Χαρίτων καλὸς χορὸς* H. Hom. in Dian. altero v. 15.

v. 65. *ἐν θαλίῃς*, post *οἰκί' ἔχουσιν* in superioris versus clausula, diu nihil habere molestiae visum Viris Doctis, Wolfio demum scrupulum obiecit, cuius ille tollendi gratia maiorem distinctionem post *ἔχουσιν* posuit, verba autem *ἐν θαλίῃς* iuncta voluit cum sequentibus. Wolfium secutus est Boissonadius. Sed iam Heynius recte animadvertit, *δὲ* sic non suo loco esse positum, qui propterea legendum proposuit *ἐν θαλίῃς δ' ἐρατὴν γε διὰ στ.* ceterum notans, scabritiem etiam reliquis insidere, quippe carminibus, quae a diversis rhapsodis profecta videantur. Goettlingius, antiqua distinctione servata, ita explicandum locum duxit, ut *ἐν θαλίῃς* sit, adiunctis etiam in eorum honorem festis, nempe Charitesiis, quae non solum apud Orchomenios, sed etiam in Pieria celebrabantur. Hermannus autem in Censura Goettlingianae vv. 62—64. ex alio prooemio invectos statuit et connexa fuisse *Ἡ δ' ἔτεκ' ἐννέα κοῦρας δρόφρονας, ἧσιν ἀοιδὴ Μέμβλεται, ἐν στήθεσσι ἀκηδέα θυμὸν ἔχουσαι Ἐν θαλίῃς*, vel, locum mutare iusso versu 66., *ἐν στήθεσσι δ' ἀκηδέα θυμὸν ἔχουσαι, Ἀθανάτους κλείουσιν, ἐπήρατον ἔσσαν ἰεῖσαι Ἐν θαλίῃς.* Muetzellius p. 381. ex Schol. Cant. p. 219. colligit, versum 62. olim positum fuisse initio narrationis (post v. 53. vel unum proxime sequentium). Porro ait ex eiusdem Schol. ad v. 64. p. 221. notatione luculenter apparere, vv. 63 et 64. olim aliam habuisse sedem, in qua mentio fuerit Heliconis, vicinaeque ibi Musis aedis *Χαρίτων καὶ Ἰμέρου* his igitur versibus e reliquorum continuitate demtis apte iungi v. 61 et 65.

Mihi ex corruptis verbis Scholiastae Cant. p. 219., notationi ad τὰς ἐν Πιερίῃ subiectis, Κρόνος τέκε τυτθὸν ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς·λείπει τὸ οὐσαν τὴν Πιερίαν δηλονότι, nihil videtur satis certo posse colligi, praesertim cum idem Scholiasta p. 221. post annotationem ad μέμβλεται subiiciat τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης) ὑπερβατόν ἐστι· τὰς ἐν Πιερίῃ τέκε τυτθὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου· ἐγγύς γὰρ ἢ Πιερία τοῦ Ὀλύμπου. Sunt autem sequentia eiusdem verba ad v. 64. Φησὶ γὰρ, ὡς ὅτι ἐστὶν ἐν Ἑλικῶνι Χαρίτων ἱερὸν καὶ Ἰμέρου καὶ Μουσῶν item in prioribus vitiosa (Schol. Ven. φασὶν ὅτι), nec, si vel verum existimetur Φησὶ, quicquam aliud declarare mihi videntur, quam ipsius mentem Scholiastae, qui ob coniuncta, quae noverat, vel de quibus inaudiverat, in Helicone ἱερὰ Musarum, Charitumque et Ἰμέρου, de his poëtam etiam locutum opinaretur. Sed potuit poëta Musarum δώμασιν etiam in loco ipsarum natali non longe ab Olympi vertice vicina Χαρίτων καὶ Ἰμέρου cogitare domicilia, cum essent hi Dii semper arctiore inter se necessitudine coniuncti. Equidem relinquendum puto locum, ut est, servata quoque distinctione vulgata; accipiendum autem ἐν θαλίῃς de festis, non hominum, sed Deorum conventibus et choris, qualis chorus describitur in Sc. v. 201.; habere autem ἐν θαλίῃς post οἰκί' ἔχουσιν illud quasi restringendi potestatem. Scilicet Musae propriam sibi habitationis sedem habebant in Helicone (supra v. 2) ubi, si Scholiastam audias, ἱερὰ erant, ut ipsarum, ita Χαρίτων quoque et Ἰμέρου. Cum autem Deorum in Olympo θαλίαις semper etiam interesse Musae deberent (conf. Il. A. 604.) ut erant omnino θαλιῶν προστάτιδες Μοῦσαι (vid. Schol. ad Apollon. Rhod. III. 1.), erant ibi quoque ad excipendas eas parata δώματα, iuxtaque eas perpetui comites earum Ἰμερος καὶ Χάριτες item tunc οἰκί' εἶχον habitabant, alias solitae cum illis in Helicone degere. Vult igitur, ni fal-

lor, poëta significare, illa in Olympo domicilia non nisi ἐν θαλίῃς sive, quando erant Deorum θάλια, incoluisse Ἴμερον et Charites. Ceterum post haec, pro tuenda vulgata distinctione, serieque versuum a me disputata, confitendum est, scrupulum mihi facere neglectum v. 64. in Ἴμερος οἰκί' ἔχουσιν digamma; quod interpolationis vel corruptelae suspicionem augeat. Tollatur quidem multum difficultatis, si poëtam dedisse censeas ἐδριώνται ἐν θ. (conf. Od. Γ. 35. 39. Η. 98.) quod postea alius, ob vicina horum Deorum in Helicone domicilia, in οἰκί' ἔχουσιν mutaverit.

v. 66. νόμους interpretes male reddiderunt *leges*. Rectius Scholiasta exposuit τὰς διατριβὰς, τὰς νεμήσεις, τὰ διαιτήματα. Sunt ἀθανάτων νόμοι, quae propria singulis Diis attributa sunt. A νέμω distribuo dicitur etiam Ἔργ. 401. II. Υ. 249. ἐπέων νόμος, non lex, sed διανέμησις, διάταξις, *distributio sermonis*. Quod autem alicui attributum ac proprium est, id fit eius ἦθος, sive συνήθεια, ut νόμος exponitur a Photio. Est πεδίων νόμος Ἔργ. 388. *mos camporum agricolae servandus*, Th. 417. ἔρδων ἱερά — κατὰ νόμον *secundum morem sacris proprium, in sacris observari solitum*. Hinc invaluit, ut νόμοι significarent etiam θεσμοὺς *leges*, primum non scriptas, deinde scriptas quoque. Discrimen inter νόμον et νομὸν, cuius ratio hic habita est a Ven., et in quibusdam Homeri Cod. II. Υ. I. c. recentioris est aetatis.

Iupiter unicuique Deorum suas rerum partes distribuit et honores ordinavit (infra v. 74.), sicut hominibus etiam proprium adsignavit νόμον, vivendi modum ac morem, et alium item proprium piscibus, feris, volucribus, Ἔργ. 276 seqq.

v. 67. ἐπήρατον ὅσσαν ἰεῖσαι post (v. 65.) ἐρατὴν τε διὰ

στόμα ὄσσαν ἰεῖσαι ad nostrum sensum ingrata et inepta est repetitio, tolerabilis tamen visa etiam Goettlingio, ut Homericæ II. X. 126 seq. Callim. H. in Lav. Pall. 72—74. atque id genus alia: viderique tolerabilis debet reputantibus, esse antiquae simplicitatis repetere sermone ea, quae maxime menti loquentis obversantur. Versu hoc, quem uncinis inclusit Dindorfius, remoto, πάντων in v. 66. incertum est, quo referendum sit.

v. 68. αἱ τότε ἴσαν πρὸς Ὀλ. quae tunc, quo tempore primum erant editae in lucem, statim ex illo loco Pieriae, ubi natae erant, choreis ductis ad summum Olympi verticem ipsamque Iovis regiam se contulerunt. Scilicet Dii statim a nativitate adulti credebantur. Sic Mercurius, teste Homericō in illum Hymno v. 17 seqq. ἡῶς γεγονὼς μέσῳ ἡματι ἐγκιθαρίζεν Ἐσπέριος βοῦν κλέψεν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος, ubi conferenda etiam sequentia. Minerva ex Iovis capite statim adulta et armata prodiit H. Hom. in Min. altero v. 5 seqq.

v. 71 seqq. mentione patris Musarum facta, subiicit poëta: ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει κ. τ. λ. hic vero (pater) coelo imperat cet. ut significet, Musas in hoc ipso patre praeclarum statim habuisse argumentum carminis, quod igitur statim etiam arripuerint.

v. 72. αὐτὸς ἔχων κ. τ. λ. ipse hoc praecipuum habens γέρας et patre debellato regnans (infra v. 464 seqq. 490 seq.). Aliis autem Diis alios honores apte distribuit.

vv. 73. 74. ut Hesiodeos ex Theogonia citat Theophilus ad Autolyc. II. 5.

Ad εὖ δὲ ἕκαστα Gl. Par. C. ut Schol. τούτεστιν ἕκαστῶ τῶν θεῶν καλῶς τὴν ἀρμόζουσαν ἐπέφραδε τιμὴν.

Ad ἐπέφραδε Gl. Par. C. ἐπεσκόπησεν, ἐνόησεν. Citatus iam a Guyeto Hesychius ἐπιφράσασθαι ὑπονόησαι ἢ ἐπινόησαι. Buttmano autem Gramm. Gr. ub. II. p. 250. videtur aoristus esse cum augmento, ἐπέφραδον pro πέφραδον.

v. 75. Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἄειδον κ. τ. λ.) Heynio visa haec arguere, insititia esse, quae inde a v. 51. subiecta sint. Sed nihil obstat, quo minus ταῦτα referas ad ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει et sequentia, quibus commemorantur ea, quae a Musis edoctus poëta sibi quoque carmine celebranda sumserat. Idem Heynius proxime versum huic excipientia vix ipsius Hesiodi, valde tamen antiqui poëtae esse opinabatur.

vv. 77. 78. 79. ut Hesiodi citat Diod. Sic. IV. 7. Hesiodum novem Musas cum nominibus prodere dicit Arnobius III. 7. Conf. et Varro apud Augustin. de Doctr. Christ. II. 17. Plutarch. Conv. Quaest. IX. 14. p. 743 seq. Ovidio lectos fuisse versus hos in hoc prooemio, ut supra v. 22 seqq., arguunt eius supra citati versus A. A. I. 27 seq.

Graecis carmina maxime adhibebantur in sacrorum festivitate vel conviviiis ad mulcendos audientium animos, celebratis ad citharam Deorum, heroum, fortium virorum laudibus, simul saepe oblectante oculos tripudiantium choro. Hinc igitur nomina indita sunt Musis, tum novem illis Iovis ac Mnemosynes filiabus, tum quatuor illis antiquioribus, quas commemorat Cicero de N. D. III. 21.

v. 79 seqq. Musa, praeses eloquii, καλλιπέειρα, hinc regibus adest, ut eos disertos faciat et moderandis concionibus idoneos, a quo praecipuo eius munere ipsa quoque

προφερεστάτη habita. Tenendum est, priscis temporibus civilem etiam atque forensem eloquentiam omnem quasi musicam fuisse, abundantem exemplis et narrationibus (*μύθοις*) ex priorae aevi; cuius generis sunt apud Homerum orationes Nestoris, Phoenicis, aliorum; usurpantem etiam subinde fabellas (*αἰνούς*), quod de Iothamo et Menenio Agrippa constat. Itaque regibus, qui quidem *λιγεῖς ἀγορηταὶ* esse vellent, harum rerum scientia communis esse cum poetis debuit. Ne quis autem uberiores regum mentionem in hoc prooemio miretur, recordandum est, aetate Hesiodi poetas in regum maxime conviviiis sua recitasse carmina, quippe quorum in primis gratiam ac dona sibi demereri vellent, cui consequens erat, ut esse e re sua censerent, persuadere iis, per commercia cum Musis et poetis maximam reges auctoritatem consequi. Suadet igitur ipsa illa uberior regum h. l. mentio, ut hanc prooemii partem nisi ab Hesiodo, certe cum Heynio ab antiquo poeta profectam censeamus. Hesiodo tribuere non dubitarunt Plutarchus Conv. Quaest. loco saepius citato, aliique memorandi infra scriptores.

vv. 79—90. citat Stobaeus Serm. XLVI. p. 326. Eorum, quae versu 79 continentur, mentione facta, sequentes 80—85. subiicit Themistius IX. 122. Ad *προφερεστάτη* in v. 79. respicere videntur Plato in Phaedro p. 207. B. Leonidas A. P. IX. Epigr. 344. Themistius Or. XXXI. extr. Libanius T. I. p. 71. Essetne autem *προφερεστάτη* maxima natu, primum edita, an ceteris dignitate praestans, iam apud veteres dubitatum, aliis hoc, aliis illud probantibus, ut collatis Platonis, aliorumque locis supra citatis et Scholiis ad h. l. apparet. Conf. infra v. 361, 777.

vv. 80. extr. 81—90. ut Hesiodeos citat Aristides T. II.

p. 98 seq. Ed. Iebb. p. 131. Dind. vv. 80—87. Themistius IX. p. 122. D. seq.; versum 81. idem Or. XXXI. extr. vv. 80—82. Dio Chrysostomus Or. II. de Regno T. I. p. 80 seq.; versum 80. inde a βασιλεῦσιν Cornutus c. 14 et Plutarchus T. II. p. 746. D. p. 801. E.

v. 82. γεινόμενον τ' ἐσίδωσι κ. τ. λ. Imitando expresse-
runt Callimachus Ep. XXXII. 4. Theocr. IX. 35. Horat.
Od. IV. 3. pr. Statius Silv. V. III. 21.

vv. 85—92. citat Stobaeus Serm. LXXVII. p. 468. ex-
plicat Themistius Or. cit. p. 123. D. Similia sunt Homeri
Od. Θ. 171. de Alcinoο: Οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν Τερπόμενοι λεύσ-
σουσιν ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύει Αἰδοῖ μιλίχρη μετὰ δὲ
πρέπει ἀγρομένοισιν Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστῳ, θεὸν ὡς, εἰσ-
ορώωσιν; ad quem locum Clarkius notat, sua inde Hesiodum
v. 85 seq., item v. 91 et seq. sumsisse, in quo consentien-
tem ei videas Wolfium. Sed potest uterque poëta sua ab
antiquiore sumsisse.

Regum in antiquissimis civitatibus praecipuum munus
erat iurisdictio. Conf. Ἔργ. 39. 248. 261 seqq. Apollon.
Rh. II. 1209. Ad hoc autem munus bene exsequendum
opus ipsis erat tum prudentia, tum eloquentia; nec vero
minus ad moderandas conciones. Itaque addit poëta v. 86
seqq. ὁ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων κ. τ. λ. id est: tum etiam
rex illa oratione utens, quae redargui facile non possit,
celeriter componere solet vel magnum ortum in civitate
dissidium. Namque *ideo* (vel *in eo*) *reges sunt ἐχέφρονες,*
prudentes, quod in concione populis βλαπτομένοις, errore vel
pravitate consilii in noxam incurrentibus, (conf. Iliad. I. 508.
O. 484. 489.) facta infecta reddunt: efficiunt, ut illi facta sua
mutent, cum illos eo leni oratione duxerint.

Pro ἀγορεύων Lennepius ad Coluthum p. 50. ἀγορεύει:

reponendum censuit ob supra citatum Homeri locum; tum sequenti versui subiiciendum versum 92. Hermannus in Cens. Goettl. vv. 87—92. alterius esse recensionis statuit et post ἀγορεύει statim fuisse (v. 93) οἷά τε Μουσάων κ. τ. λ.

v. 87. αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε sine nomine auctoris citat Arrianus Epict. Diss. II. c. 12. § 16. Goettlingius, cum in priorē Editione coniungenda censuisset αἰψα τε καὶ ἐπισταμένως, rectius in altera coniungendum τε cum praegresso participio statuit, de qua copulae illius constructione adnotatio exstat Hermanni ad Viger. p. 772. Certe iungenda καὶ μέγα νεῖκος vel magnum iurgium.

vv. 88. 89. 90. citat Stobaeus Serm. XLVI. p. 326.; versus 88. principium Schol. Sophocl. ad Philoct. 136. ubi scriptum τοῦνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ut in omnibus legitur Hesiodi Codicibus. Inepte reddita haec in Graeviana: propterea reges prudentes sunt, ut populis res iterum integras restituant. Rectius Basileensis et Schmidius: in hoc enim reges prudentes, quod populis cet. Aristides d. I. καὶ προστίθησι Τοῦνεκεν ἄρ βασιλῆες ἐχέφρονες κ. τ. λ. δὴ ἐν τούτοις μαρτυρῶν, ὅτι τε ἡ ῥητορικὴ σύνοδος τῆς βασιλικῆς καὶ ὅτι περὶ τὸν αὐτὸν ἐστὶ τό τε τοῦ ἐχέφρονος προσῆμα καὶ τὸ λέγειν καλῶς. Vide similiter iuncta οὔνεκα — τοῦνεκα apud Hom. II. Γ. 403. 405. N. 727 seq.

v. 93. οἷά τε Μουσάων ἱερῇ δόσις ἀνθρώποισιν reddidit Mombritius: qualia sunt, homini dare quae novere Camenae, sensu ad speciem probabili, neque tamen plane exprimente οἷά τε, in quibus τε non censendum est vacare. Apud Homerum Od. Ξ. 63. et O. 323. ut item Ἔργ. 322. Sc. 400., locis a Goettlingio citatis, post variarum rerum recensum

notat οἷά τε *et qualia*, pendetque accusativus ab sequente verbo. Aliis autem locis, ut Od. Γ. 73 seq. I. 253 seq. ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπὲρ ἄλα, Od. I. 125. οἷά τε πολλὰ Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περώσι θάλασσαν, Od. Λ. 363. οἷά τε πολλοὺς Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους, iis igitur locis est οἷα dictum pro καθ' οἷα, valetque οἷά τε *et quemadmodum*, seu *quemadmodum etiam*, *quemadmodum item*. Hanc equidem rationem etiam h. l. obtinere puto, ut hīc ex praecedente versu 92. assumatur μεταπρέπει *et sensus sit, ut praecellit etiam sacrum Musarum donum hominibus*. Mire Gl. Par. G. οἷά τε θαυμαστῆ, μεγάλη. Versum 93, ut in Codicibus legitur, Muetzellio p. 388. videtur exprimere Libanius T. II. p. 363. ἔστι δέ σοι καὶ δύναμις, ἔστι γὰρ δὴ καὶ γλώττα καὶ δόσις παρὰ Μουσῶν, οἷα ἔν παρὰ Μουσῶν γένοιτο.

vv. 94—97. leguntur iidem in Hom. H. in Mus. et Ap. 2 seqq. Versus 94. et seq. sine auctoris nomine citat Schol. Pindar. P. IV. 313. item Nem. III. 1. sed hīc omīssa versus 95. posteriore parte; ut Hesiodeos Cornutus c. 32. p. 227. item Eudocia p. 9. similiter eosdem cum versus 96 priori parte Themistius Or. VII. p. 89. XIII. p. 170 B. Schol. A. D. ad Il. A. 176. meminitque horum, ut Hesiodi, tum Eustathius p. 76. pr. p. 161. med. tum Schol. B. ad Il. l. c.

E verbis Themistii priore loco ἤδη οὖν ποτε ἤκουσας Ἡσιόδου τοῦ ποιητοῦ, ὅτι ἄλλοι μὲν ἄλλα σαφῶς κτῶνται παρὰ τῶν θεῶν, ἐκ μὲν Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο κιθαριστάς τε εἶναι, ἐκ δε Διὸς βασιλῆας, censet Muetzellius p. 389. *luculenter apparere*, diversissimum olim versus 94—96. locum in carminibus Hesiodeis obtinuisse et cum uberiore de Deorum beneficiis in homines collatis narratione locoque, quo τιμὰς et τεχνὰς Deorum prosecutus

erat poëta, coniunctos fuisse. Mihi, fateor, non tam luculenter hoc apparet. Scilicet, quod dixerat Themistius, Hesiodum prodere, *aliis alia ab Diis dona tribui*, firmat ille citato ipso loco, in quo poëta hoc prodiderat.

Vinculum autem versuum 94—97. cum superioribus, quod nullum esse statuit Muetzellius p. 388., equidem, tametsi minus manifestum esse largior, tamen informari posse arbitror huiusmodi: *Rex, cui Musae dona sua contulerunt, hinc prudentia atque eloquentia praeditus, obsequentes sibi habet omnes, ab omnibus honoratur, omnibus praecellit, ut omnino est excellens et excellere faciens illud, quod Musae tribuunt. Sunt enim a Musis musici, ut ab Iove reges. Felix autem ille rex prae ceteris, quem Musae diligunt. Dulcis ei ab ore fluit vox. Musis ille hoc debet, sicut Iovi, quod regnat.* In hunc sensum accepit etiam Scholiastes.

Ceterum nescio, an poëta simul hîc indicare voluerit naturalem quandam regibus cum poëtis intercedere necessitudinem, quae illos horum commercii convictusque reddere appetentes debeat; quod si voluerit, facilius ad intelligendum erit, cur etiam subiectam his mentionem voluerit praecipui cuiusdam emolumenti, quod ex illo commercio convictuque cum poëta vel in luctu rex sit experturus (vv. 98—104), ac fere conicias, cantata haec ab Hesiodo fuisse in ludis funebribus Amphidamantis, desideratissimum patrem graviter adhuc lugentibus filiis, (vid. "Εργ. 654 seqq.) ac fuisse tum ab eo praemissa haec iisdem, quae canentem hic *ἀειδὼν* memorat v. 100 seq. h. e. Theogoniae vel eius, aut connexorum cum ea carminum, *καταλόγων*, in quibus *κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων* memorabantur, parti cuidam. Sed potuit Hesiodus, vel sine hoc subiiciendi illud momento, subiectum velle aliquid, quo praecipue celebrata ab se musica dos commendaretur. Conf. v. 103.

v. 96. 97. citat Stobaeus XLV. p. 323. Laudatur ἐν δὲ Διὸς βασιλῆες, sine nomine auctoris, ab Schol. A. ad. II. P. 251.

Ad Φίλωνται (sic) Gl. Par. G. Φιλοῦσιν Ἀττικῶς.

v. 98. νεοκηδεῖ illustrat Hesychius νεωστὶ πενθήσαντι. Gl. Par. G. νεαλγεῖ.

v. 99. ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος) Gl. Vat. ἄζηται θλίβηται. Gl. Par. C. θλίβεται, Gl. Par. G. ἀναξηραίνεται. Propria verbi notione dicitur Sc. 397. Ἔργ. 587. Σείριος ἄζειν χροῶ, γούνατα, et Il. Δ. 487. de succisa populo: ἡ μὲν τ' ἄζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας. Agit multis de hac significatione Apollonius in Lex. v. ἄζετο. Conf. et Hesych. sub eodem vocabulo, Etym. M. et Zonaras v. ἄζω. Eustathius p. 28. 7. Missis Grammaticorum commentis stirps verbi quaerenda videtur in ἄω, unde etiam αὔος *siccus*. Cum autem siccitate contrahantur res, commode ἄζεσθαι, ut hic, ad animum refertur, doloris sensu quasi *contractum*, sicut contra *diffundi* dicitur animum laetitia. Vid. Cic. de Amic. c. 13. Itaque proba est explicatio Schemliastae h. l. neque indigemus Wakefieldii Silv. Crit. I. p. 24. correctione Ἰζηται κρ. ἀκ. Cum autem, animum afficiente formidine, aut graviore alicuius reverentia, non minus contrahatur ille, quam dolore, nescio, an ἄζομαι *revereor* nihil origine diversum sit verbum, quamvis aliter visum sit Grammaticis.

v. 100. κλεῖα ut recte Goettlingius monuit, est pro κλέα. Apud Hom. Il. I. 189. Od. Θ. 73. κλέα ἀνδρῶν recte Heynius statuit Grammaticis deberi, cum scriptum esset κλέε' ἀνδρῶν.

vv. 104—115. citat Theophilus ad Autolyicum Lib. II. c. 6. p. 85. Ed. I. C. Wolfi. Versum 104. respicit Cyrilus adv. Iulianum III. p. 75.

Ad versuum ordinem offensus Ritschlius in Sched. Crit. ita traiciendos hosce 104. 108. 110. 105. 106. 107., eiciendum autem versum 111. putat. Hermannus in Cens. Goettl. pro versibus 105—107. in alia recensione fuisse censet vv. 108—113. Mihi autem, quod in rudioris aevi carmine non sunt omnia pro nostro sensu concinne dicta aut disposita, quodque tautologia in quibusdam offensionem facit, non adferre continuo necessitatem videtur, ut, vel ordinem in eo versuum immutemus, vel duplicis recensione commento tautologia liberare illud conemur. Sane, si comparo poëseos apud recentiores initia, carmina a Germanis, Gallis, Nostratibus seculo post Chr. n. XIII. et XIV. composita, pariter invenio inter bona quaedam multa minus concinne dicta, pariterque offendo ad tautologiam in bene multis locis, ubi tamen nulla iusta apparet dubitandi causa, quin ipsis auctoribus ista tribuenda sint.

Neque vero prorsus adsentior, esse Hesiodica haec tam inconcinna, aut inesse tantam in iis tautologiam. Attendamus, quaeso, ad singula, ut se excipiant. In v. 104. solemnis est hymnorum et proemiorum clausula, qua poëtae invocatos vel celebratos sibi Deos festum illud *χαίρετε* adprecabantur, subiicientes ea, quae ab ipsis dari sibi velent. Sunt exempla passim in Hymnis Homericis et Callimacheis. Itaque Hesiodus etiam suam hanc Musarum laudationem claudit eas rogans, ut sibi dulce carmen suggerant, in canendo praeceuntes. Vult igitur illas dicere, quae deinde celebraturus ipse esset, primum antiquissimos Deos, Coeli, Terraeque progeniem, item Nocte et Ponto genitos (v. 105—107) tum definitius, *quomodo* Dii illi (Cronus ceterique Titanes) ipsaque Terra, item Pontus, Fluvii,

Astra, Coelum quoque ipsum primum exstiterint (vv. 108—110); denique natos ex antiquioribus illis Diis, Iovem ac ceteros iuniores Deos, qui (debellatis Titanibus) Olympum obtinuerint, quique hinc (distribuente Iove) opes atque honores partiti sint, iidemque porro ab hominibus tanquam bonorum dispensatores culti (vv. 111—113). Haec igitur Musas dicere vult Hesiodus et quid *primum* fuerit illorum, sive ante illos omnes (v. 114. 115). Hinc subiicit ἦτοι μὲν πρότιστα Χάος γένητ'.

vv. 108—139. citat Origenes in Philosoph. c. 26. p. 174 seqq. Ed. I. C. Wolfii. v. 108—110. Cyrillus adv. Iulianum II. p. 53. B. Ed. Spanh. sic scribens: πολυπραγμοσυνήσωμεν, ὡς ἐνι, τῆς Ἡσιόδου Θεογονίας τὸ ἀκριβές· σκήπτεται μὲν γὰρ τὸ θεοκλυτεῖν καὶ τὸ μουσόληπτος εἶναι δοκεῖν, προσνευεμηκῶς ἑαυτῷ, ὡς μέγα τι χρῆμα καὶ ἀξιέραστον· Εἶπατε, Φησὶν, δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γέγοντο κ. τ. λ. ex quibus effici vult Muetzellius p. 366. Theogoniae principium *manifesto* Cyrillum in versu 104. ponere. Id vereor, ut ei quisquam det. Quomodo enim χαίρετε τέκνα Διὸς, a quibus sequentia pendent, cuiquam carminis habeantur principium? Largior equidem, quae post χαίρετε τ. Δ. sequantur, magis quam praecedentia, aditum ad Theogoniam aperire: sed ipsum illud χαίρετε arguit praecessisse multa, suntque in iis, quae praecedentia exstant, item nonnulla, quae Cyrillum inducere potuerint, ut verbis τὸ θεοκλυτεῖν καὶ τὸ μουσόληπτος εἶναι uteretur (Vid. v. 29 seqq.); sicut etiam multa sunt in iis indicantia, θεῶν γένος, Iovisque principatum poetae argumentum carminis futurum. Vid. vv. 11—21; 34; 44 seqq. 66 seq. 71 fin. et seqq. 101.

vv. 114 et 115., teste Scholiasta, cuius verba ex Par. Cod.

primus protulit Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 90. hunc et sequentem versum repudiabat Seleucus. Quae porro Scholiasta addit: οἱ δὲ περὶ Ἀριστάρχου τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνου λέγουσι, dubiam habent sententiam. Pro λέγουσι fortasse cum Geelio meo legendum ψέγουσι. Videtur sane voluisse Grammaticus, solum versum 115. repudiandum censuisse Aristarchum. Vtrumque versum uncinis inclusit Wolfius, languidos esse scribens, praesertim v. 115. Videtur haec quoque causa fuisse Grammaticis versus eos obelo notandi. Sed non sequitur, quia sint languidi, propterea abiudicandos esse ab Hesiodo. Ceterum liquet hinc, iam ab Alexandrinis Criticis versum 114 et seq. igitur etiam proxime praecedentes, οὐκ ἀθετουμένους, lectos fuisse hoc loco, ubi manifesto aditus ad Theogoniam paratur; qui versus cum omnes pendeant a v. 104. et hic ipse ab antecedentibus, vix est, ut possit collocatio versuum 1—103. sive, ut Muetzelio dicitur, *carminis de Musis*, ante Theogoniam, quod ille vult, probabiliter iis tribui Criticis.

v. 116 seqq. Orditur suam Theogoniam Hesiodus a Cosmogonia, sed ita, ut processum eius per plures deinceps, non res, sed personas declaret, quibus personis vix dubium est, quin ipsis quoque Deorum vim ac naturam tribuerit, ut sic ab iis recte factum ei sit initium Theogoniae. Vero simile autem videtur, poëtam hic in plerisque non sua edidisse commenta, sed retulisse priorum hominum de rerum origine sententiam, quae ipsa quoque per eiusmodi personarum seriem declarata esse potuit.

Cosmogonia autem Hesioidea huc ferme redit. Antequam res existerent, debuit esse locus, in quo existerent. Itaque πρώτιστα (v. 116) *primum omnium*, ante res omnes, fuit spatium rerum capax, a χᾶω *hisco*, *capax sum* dictum Χάος, Varroni de L. L. IV. p. 8. Ed. Bip. *Cavum*. Postea

in illo exstiterunt Terra, quae esset Deorum in Olympi vertice habitantium firma sedes, tum et Tartara in telluris intimo recessu, quique per coniugia omnibus deinde ortum daret, Amor (v. 117—120). Terra v. 117. poëtae dicta est *εὐρύστερνος*, ut Deorum et rerum omnium mater. Consecratum fuisse hoc epitheton religione templi Telluris (*Γαίης*) apud Aegas, quod *εὐρύστερνω* Deae nescio quis dicaverit, cum Pausania tradunt Scholia ad h. l. *Γᾶς Βαθυστέρνου* meminit Simmias in *Alis* v. 1. *Τάρταρα*, si pendere censeatur ab *ἔχουσι*, ut Terram poëta esse dixerit sedem, tam in Tartaro, quam in Olympo habitantium Deorum (conf. Th. v. 858. 868), dicendum erit cum Veterum quibusdam, non nisi duo hic rerum principia memorari; at vero, quod Veterum aliis placuit, tria, si tam *Τάρταρα*, quam *Γαῖα* et *Ἔρος*, ad *γένετ'* in v. 116. referatur. Praeferenda nobis haec ratio videtur, cum *Ταρτάρου*, ut generantis personae, mentio fiat infra v. 820., quamvis hic Hesiodo *Τάρταρα ἠερόεντα* memoranti magis obversata loci videatur notio. Amoris autem notionem poëta omnem ex terrestrium rerum natura sibi informavit, ut declarant vv. 121. 122. Principium agens, seu, quam Ovidius dixit *Metam. pr. meliorem naturam*, vix est, ut cogitasse censeatur.

Cum Terra in Chao exstitisset, primaevum hoc vastum et tenebricosum spatium ita dividi necesse fuit, ut eius duae existerent partes, ortum hinc habere ex Chao dictae v. 123., *Νύξ*, seu caligo supra Terram, et *Ἔρεβος*, seu caligo infra Terram et Tartarum. Nox lucem praecessit; e nocte prodiit lux. Itaque mythico sermone Nox dicta est mater *Αἰθέρος*, sive eius, quod *sublime candens* dixit Ennius, et *Ἡμέρας Διός*: tum et pater his liberis quaesitus caliginosae Nocti compar caliginosus Erebus (vv. 124. 125). Quod dicitur v. 126. Terra primum genuisse *Οὐρανὸν Ἴσον*

ἑαυτῇ ortum hinc videtur, quod in terra positus ad oculo-
 rum sensum ex eius ora extrema quasi prodit atque ex-
 surgit Coelum, ut item ad oculorum sensum est Ἴσος Γῆ
 Οὐρανὸς et, qua terra patet, supra eam est Coelum. Talem
 autem Terra Οὐρανὸν genuit, ἵνα περικαλύπτοι μιν (κατὰ)
 πάντα, ut eam quaqua versus tegetet, obtegeret, prote-
 geret tanquam καλυβῆ, ut sic esset semper tum Olympum
 obtinentibus (v. 117), tum aliis, memoratis infra, Diis tuta
 in ipsâ sedes (v. 127 seq.) Deinde Terra genuisse Montes
 dicitur v. 129. Scilicet ad oculorum item sensum editi a
 Terra se attollunt montes, neque est, ut de laborantis ter-
 rae motu montes edente cogitemus, quippe quae physica
 notio vix adesse poëtae ab experientia potuerit, minus
 etiam, ut opinor, a doctrina. Dicit autem ille Terram
 genuisse Montes, ut essent ἔνυλοι *habitacula* Nympharum
 ac definite quidem Oreadum (v. 129 seq.), earundem, ut
 videtur, quarum mentio fit v. 187. itaque antiquissimarum
 Dearum. Denique Terram ex se, item citra concubitum,
 genuisse dicit Pontum (v. 131. 132.) orto hinc, ut videtur,
 mytho, quod animadverterent homines, mari sive ponto
 fundum subesse terram, cui consequens fuit, ut ex Terra
 Pontum editum perhiberent. Nam, ut haec mythi feratur
 causa, quod Terra aliqua sui parte residendo, difflente
 illuc humore, fecerit, ut mare existeret, subtilius mihi
 videtur, quam pro veteris captu Graeciae. Mare autem
 hic poëta respexit internum, seu mediterraneum, quod
 πέλαγος etiam per appositionem Πόντου dixit, ita ut priore
 appellatione magis rem, posteriore autem personam desi-
 gnaret. (Vid. infra v. 233.) Quamquam autem omnem su-
 pra dictam prolem Terra ex se sine coniuge edidit, tamen
 videri potest poëta cum dilectu de Ponto eximie dixisse,
 genitum illum ἄτερ Φιλότητος Ἐφιμέρου, cum sit mare res
 ingrata, iniucunda, πέλαγος ἀτρύγετον.

vv. 116—139, omisso v. 125, citat Origenes Philosoph. c. 26. p. 177 seqq.; v. 116—133. Theophilus ad Autol. II. 5. p. 90. 91.; vv. 116—126. Stobaeus Ecl. Phys. I. 10.; v. 116. extr. 117—120. pr. Plato in Conv. p. 178. B.; v. 116. cum sequentis principio Aristot. Phys. Ausc. IV. 1. addito v. 120. idem Metaph. I. 4. de Xenophane c. I. p. 975.; v. 116. Plutarchus Conv. Quaest. V. 5. p. 678. F. Aquane an Ign. p. 955. E. Sext. Emp. P. H. III. 16. § 121. 123. adv. Phys. I. 6. 7. II. 11 et 18.; Achilles Tattius Isag. ad Arat. c. 3. Clemens Rom. Hom. VI. 3. Proclus et Philo apud Lobeck. Aglaoph. p. 470. 471. Simplicius ad Aristot. de Coelo fol. 364. 6. Apud Cornutum de N. D. c. 17. p. 173—178. versus 116—138 summam exponuntur, suntque in nonnullis eius Codd. versus 116—124 reliquae eius disputationi demum interpositi. Versus 116. 117. 119. 120. respiciunt Pausanias IX. 27. 2. Plutarchus de Is. et Osir. p. 374. B. C. Damascius de Primis Principiis C. 124. p. 388. Ed. Kopp. Theophilus ad Autol. II. 12. p. 98.

Ad Χάος Gl. Par. C. κένος τόπος· Χάος παρὰ τὸ κεῖσθαι. Gl. Par. G., ut in Schol. Ven. παρὰ τὸ χεῖσθαι ἐστὶ δὲ ὁ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς τόπος. At neque Χάος dictum est παρὰ τὸ χεῖσθαι, neque illud tam angustis finibus circumscriptum sibi informavit Hesiodus, cui Χάος memoratur etiam infra terram Th. 700. 814. Rectius Plato, Hesioidea, ut videtur, respiciens, in Timaeo p. 51. A. Διὸ τὴν τοῦ γεγονότος ὄρατος καὶ πάντος αἰσθητοῦ μητέρα καὶ ὑποδοχὴν μήτε γῆν, μήτ' ἀέρα, μήτε πῦρ, μήτε ὕδωρ λέγωμεν, μήτε ὅσα ἐκ τούτων, μήτ' ἐξ ἅν ταῦτα γέγονεν· ἀλλ' ἀόρατον εἶδος τι καὶ ἀμορφον, πανδεχές. Dicitur eidem p. 50. B. ἢ τὰ πάντα δεχομένη σώματα φύσις. Recte quoque Etymologus Gudianus p. 562. cum prius ea retulisset, quae in supra citata Gl. Par. G. leguntur, addit χάος παρὰ τὸ χῶ χάω· δηλοῖ δὲ τὸ χάος τὸ μέγα καὶ

ἀπέραντον χάρημα. Esse Hesiodi Χάος immensitatem vacui spatii rerum omnium capacem, recte item statuerunt Aristoteles *Physic. Ausc. IV. 1.* eiusque interpretes Themistius p. 36. 6. Simplicius p. 122. 124. b. Ioannes Philoponus ad *IV. p. 2. fin.* Similiter Plutarchus de *Is. et Os. et Conv. Quaest. II. cc.* Ceterum ambigi potest, utrum Hesiodus primaevum illud Χάος cogitaverit inane prorsus, an commixta habens prima rerum semina, quemadmodum Epicurus duo esse voluit rerum principia, atomos et inane. Sane in hanc partem accipiendum poëtam iam antiquitus opinatus est Pherecydes Syrius, rerum principium cum Thalete aquam esse statuens et illud Χάος nuncupans, teste Achille Tatio *I. c.:* quae sententia, si hanc vim habuit, ut dicantur in Chao aquae semina fuisse, nullo quidem satis valido argumento poëtae posse adseri videtur; attamen neque nunc a nobis tanquam falsa et ab Hesiodi mente aliena redargui potest. Sed sine dubio dicendus in hoc errasse Pherecydes, quod aquam statuit a poëta Χάος dictam *παρὰ τὸ χεῖσθαι* seu *παρὰ τὴν χύσιν*, ut est apud Plutarchum Aquane an Ignis *I. c.* Nec verior sententia habenda aut Zenodoti in Hesiodi Scholio, quod primus edidit Ruhnkenius *Ep. Cr. I. p. 91.*, Χάος interpretati *τὸν κεχύμενον ἄερα*, aut eorum, qui ignem intelligendum opinati sunt, quasi esset Χάος pro κάος, a *καίω* *uro*, vel hinc, quod ignis *κέχυται διὰ τὴν λεπτομέρειαν.* (Vid. Cornutus p. 173.) Huic quidem enim opinioni manifesto repugnat, quod Χάος *ζοφερόν* dicitur *Th. 814.*, quodque Chao liberi tribuuntur Nox et Erebus. Itaque merito Veterum plerique Pherecydis, de aqua Χάος accipientis, sententiam sequi mauerunt, ut disertus nobis auctor est Plutarchus *d. I. Conferantur*, quae de Zenone Stoico tradunt cum Schol. ad *h. I. tum Diogen. Laërt. VII. 137. et Schol. ad Apoll. Rhod. I. 498.* Neque tamen dubitandum, quin ea quoque opinio,

quam Ovidius maxime *Metam. pr.* celebravit, fuisse Chaos *rudem indigestamque molem* s. materiam, in quam congesta essent *non bene iunctarum discordia semina rerum*, quin igitur ea quoque iam de Graecis antiquiori cuidam Hesiodæa visa sit, ut visa est postea Lactantiis Firmiano et Placido II. cc.

In *γένετ'* adolescens haesit Epicurus, a Grammatico Hesiodum exponente quaerens *ἐκ τινος τὸ Χάος ἐγένετο*, quem Grammaticus ad Philosophos ablegavit. Vid. *Sext. Emp. adv. Mathem. X. 19.* Diogen. Laërt. X. 2. *Χάος* cum recentioribus *Ἔλην* interpretatus Clemens Romanus *Homil. VI. 3.* verbo *γένετ'* usus est ad probandum materiam *creatam* dici. Sed certum videtur, Hesiodum Chao i. e. spatii immensitate nihil antiquius novisse. Itaque *γένετ'* ei simpliciter est *exstitit, fuit*. De parente, sive auctore spatii ne cogitasse quidem eum censeam. Apud Hyginum in *Praef. Chao* parens tribuitur Caligo. Homerus nullam plane Chaos mentionem facit, estque huic *ᾠκεανὸς θεῶν* atque adeo *πάντεσσι γένεσις* II. *Ξ. 201. 296.* quocum Hesiodum consentire dicens Plato in *Cratylo* p. 402. ipse quoque sic in *Pherecydis* inclinasse sententiam videri potest. Conf. *Muetzell. p. 397.*

v. 116. extr. 117. Si *Manilium* II. 12 seq. audias, *Hesiodus memorat Divos Divumque parentes Et Chaos enim et Terras.* Cornutus etiam p. 175. Hesiodæa explicans, *τοῦ Χάους*, inquit, *θυγάτηρ ἐστὶ καὶ ἡ Γῆ.* Theophilus quoque ad *Autol. II. 12. p. 98.* in eandem sententiam Hesiodi verba accepit. Sed elici illa ex poëtae verbis certe nequit. Namque *ἔπειτα* simpliciter est *post Chaos*, ut secundum vim vocabuli interpretati sunt Plato l. c. *Plutarchus de Is. et Osir. l. c.* *Pausanias l. c.* cumque poëta mox diserte dixerit *Ἐκ Χάους δ' Ἐρεβός τε μέλαινα τε Νύξ ἐγένοντο*,

videtur ille, si natam ex Chao Terram quoque statuisset, eodem modo hoc enuntiaturus fuisse. Tum, si Χάος, ut videtur, dixit κένον καὶ ἀόρατον τόπον, vix est, ut *ex illo* solidum aliquid enatum probabiliter dixerit. Cornutus autem et alii Terram ex Chao natam statuisse poëtam voverunt, quod eum Χάος intellexisse crederent vel aquam, vel aërem, vel ignem, vel qualemcunque ὕλην, ut liquet ex tota Cornuti disputatione p. 173 seq. cui subiicit: εἰκότως οὖν ἔφασαν μετὰ τὸ Χάος τὴν Γῆν γένεσθαι καὶ τὰ ἠερόεντα Τάρταρα.

v. 117. extr. 118. In carmine, cuius primarium argumentum Dii sunt, haud utique absurdum videri potest, si poëta, post mentionem primum factam loci rerum omnium capacis, sed eiusdem vacui atque inanis, memoravit, ut deinde natum, solidum illud atque firmum, in quo degere et habitare Dii possent, superi quidem in Olympo, alii autem in Tartaro. Superis ut esset firma sedes, debuit Olympo coelum sustinenti stabilis substerni basis Terra; debuit ipsum Coelum, quod Coelites incolerent, a Terra gigni (v. 128.), quemadmodum, ut esset Deabus Nymphis domicilium, eadem Terra genuisse dicitur Montes (v. 129. 130). Sed versum 118 cum sequente omiserunt Plato in Conv. p. 178. B. Aristot. de Xenophane c. I. Metaph. I. 4. Sext. Emp. adv. Phys. I. 6. 7., qui tamen utrum eos omiserint, quod, vel in suis exemplis non invenirent, vel poëtae abiudicandos censerent, an tantummodo, quod ad praesentem eorum disputationem minus pertinerent, incertum est. In versu quidem 119 haud facile prius obtinuisse censeas, cum, ut ex Scholiis colligas, Alexandrini certe Grammatici solum v. 118 spurium censuerint, nec de sequente illum versu Plutarchus, Pausanias, aliique infra citandi. quin Hesiodus esset, dubitaverint. At, nisi cum

v. 119 etiam v. 118 in suo exemplo Plato habuerit, vix apparet, quomodo ille dicere potuerit l. c. (Ἠσιόδου) Φησὶ μετὰ τὸ Χάος δύο τούτω γενέσθαι Γῆν τε καὶ Ἔρωτα. Nam, remoto v. 118, manifestum est, Hesiodum dicere, tria nata post Chaos, Terram, Tartara, Amorem, ut voluerunt Plutarchus aliique. Sed potuit duo dicere Plato, servato utroque versu, iungens οἱ ἔχουσι κάρη νιΦ. Ὅλ. Τάρταρά τ' ἠερόντα, ut Τάρταρά τ' ab ἔχουσι pendeat et dicatur Terra firma sedes Diis tam inferis (infra v. 851.) quam superis. Quodque Alexandrini Grammatici versum 118 spurium censuerunt, ipsum argumento est, lectum tamen ab iis in Theogoniae exemplis fuisse. Agnoscunt eum Cornutus, Origenes, Theophilus, Stobaeus: sed cum Alexandrinis Grammaticis reiiciendum, ut puto, censuit Plutarchus de Orac. Def. p. 933. E. qui, αὐτὴν μὲν οὖν τὴν Γῆν, inquit, ὡσπερ Ἠσιόδου, ἐνίων Φιλοσόφων βέλτιον διανοηθεὶς, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς προσεῖπεν, οὕτως καὶ ἡμεῖς αἰδίων καὶ ἀφθαρτον νομίζομεν. Ita πάντων latiore accipiendum erit sensu, parum tamen definito, me iudice. Certe alia ratione dicitur Γῆ πάντων μήτηρ. Quod autem Chalcidius Commentar. in Platonis Timaeum c. 7. 122. p. 333. Hesioidea reddidit: *Prima haec est Caligo, dehinc post Terra creata est, Spirantium sedes firmissima, corpore vasto*, non, quod nonnulli volunt, arguit, versus eum ignorasse 118 et 119. Nam recte Muetzellius p. 399. Chalcidium, reddentem *spirantium*, illos etiam respexisse versus colligit ex hisce, quae sequuntur apud eum: *post Chaos enim, quam Graeci ὕλην, nos silvam vocamus, substitisse Terram docet Hesiodus in medietate mundani ambitus*. Sic enim ut statueret, invenisse debuit apud poëtam mentionem factam τῶν τε Οὐρανίων καὶ τῶν ὑποχθονίων θεῶν, quos, Platonis dogmata secutus, interpretaretur astra, animata illa ac spirantia, mundano ambitu circa mediam terram

ἄνω τε καὶ κάτω, supra et infra illam se moventia, quemadmodum etiam interpretatus est, quem item citat Muetzellius d. l. Ioannes Diaconus in Allegoriis.

Versum 118 ἀτεθεῶντας Grammaticos secuti sunt de recentioribus Guyetus iam et Heinsius; deinde Heynius, Wolfius, alii; expunxit Boissonadius. Dixi, cur ab hoc duntaxat abstinendum mihi videatur.

Hesiodo terram habitam ἀίδιον καὶ ἀφθαρτον ex eius verbis v. 117. ἀσφαλὲς αἰεὶ cum Plutarcho colligit Simplicius ad Aristot. de Coelo p. 70. B.

v. 119 agnoscunt praeter auctores supra laudatos Plutarchus de Is. et Osir. c. 56. p. 374. B. Pausanias IX. 27. 2. Damascius de Primis Principiis c. 124. p. 383. Ed. Kopp. An, quod vult Muetzell. p. 394., eum firmet etiam testimonium Theophili l. supra cit., tradere Hesiodum dicentis, ἐκ Χάους γεγενῆσθαι Ἐρεβον καὶ τὴν Γῆν καὶ Ἐρωτα, dubitari potest. Scio Τάρταρον et Ἐρεβον permutari. Sed ex Chao natus Erebus diserte memoratur infra v. 123., quo respexisse Theophilus potest.

Dicitur Plutarcho l. c. Ἡσίοδος τὰ πρῶτα πάντων Χάος καὶ Γῆν καὶ Τάρταρον καὶ Ἐρωτα ποιῶν: ac dicendum utique ei sic erat, non, ut videtur, agnoscenti versum 118. Sed potuit etiam ab agnoscentibus illum, Τάρταρα autem casum primum habentibus, non quartum, eadem poëtae tribui sententia, ut factum a Cornuto p. 173. init. 174. fin. In Theogonia tradi post Χάος tria haec nata, Terram, Tartarum, Amorem, dicit etiam Pausanias l. c. Consentit quoque Damascius l. c. Ceterum fortasse culpandi quodammodo censeantur Plutarchus, ceterique, Τάρταρον in hac re memorantes pro Hesiodico Τάρταρα, quo mihi quidem videtur usus esse poëta, locum maxime hîc cogitans. Sed nihil impedit, quominus hic simul etiam, ut in Chao,

personam sibi informaverit. Ac talem adeo sibi informasse dicendus est. Namque, ut ex Chao, immenso illo ac tenebricoso spatio, mox memorantur nati liberi, Erebus et Nox, ita natus Tartaro Typhoeus memoratur infra v. 821 seqq. in quibus firmum huic versui praesidium reperias. Debuit enim ante illos mentio facta esse nati Tartari, quae satis manifesta hic apparet, si Τάρταρα inter tria rerum principia poni ab Hesiodo statuas. Minus autem manifesta est, si Τάρταρα pendere censeas ab ἔχουσι, ut videri potest censuisse Plato l. c. Cum hoc duo tantum post Χάος rerum principia agnoscunt Aristot. de Xenophane d. l. et Metaphys. I. 4. Zeno Stoicus apud Schol. Apollon. Rhod. I. 498. Sext. Empir. adv. Phys. l. c. Libanius T. IV. p. 405.

A τάρω, unde τάρβος et τάρασσα, dicta etiam Τάρταρα, nihil utique est, cur dubitemus. Designari autem hoc nomine partes terrae, quae latent in interiore eius parte causae motuum, non tam exploratum est, ac visum Goettlingio. Favere videri potest, quod ex Tartaro natus dicitur Typhoeus. Sed possunt ex Tartari natura aliae quoque nominis causae excogitari.

Nequaquam, ut recte docuit Muetzellius p. 400, ad sensum perinde est, utrum cum Cornuto et aliis *μυχὸν χθ. εἶρ.* an, ut vulgo legitur, *μυχῶ* ab Hesiodo profectum censeamus. Etenim, *μυχὸν* si legamus, Tartarus ad terram ipsam pertinere eiusque partem aliquam complere dicitur, qua ratione Τάρταρα γαίης dicuntur Hesiodo Th. 841. at secundum vulgatam lectionem, quamquam Terrâ inclusus esse Tartarus fingitur, tamen distincte ab ea disparatur et totum aliquod per se efficit. Certum est, visa Hesiodo simul nata esse Terram et Tartara; non fuisse haec, ut Guyeto visum, partem Chai sub terra, sed, quod poëtae verba indicant, tenebricosum ipsius terrae recessum.

v. 121. ἢ δ' Ἔρος) ἔρον accusativum passim usurpat Homerus, nunquam nominativum Ἔρος, quem in Hesiodi Theogonia exstare versum hunc respiciens scribit Eustath. p. 136. 34 seqq. 1843. 60. Perperam autem posteriore loco semel in Theogonia exstare dicit, oblitus versuum 201. 910. Tum forma, quam Aeolicam dicit, potius dicenda erat antiqua, tametsi retinuisse eam Aeolenses docet locus Sapphûs apud Hephaestionem C. VII. p. 42. Gaisf. ἔρος δ' αὐτε μ' ὁ λυσιμελής δονεῖ, ubi metrum ἔρος admittebat.

Plutarcho in Amator. p. 756. E. F. visus est Hesiodus Ἐρωτα πάντων πρώτιστον rectius, quippe Φυσικώτερον, finxisse Parmenide, qui Ἐρωτα τῶν Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύτατον dixerat. (Conf. Aristot. Metaph. I. 4.) Respexit haec Hesioidea Plutarchus etiam in libro de Facie in orbe Lunae p. 926. E. F. 927. A. Parum accurate Schol. ad Apollon. Rhod. III. 26. Ἴβυκος καὶ Ἡσίοδος ἐκ Χάους λέγει τὸν Ἐρωτα. Ibycus, puto, diserte sic tradiderat. Hesiodum rectius cepit Plato l. c. p. 178. B. quem confer etiam p. 195. B. C. Quidam, Servio teste ad Aen. I. 664., Amorem Chai et primae rerum Naturae filium esse voluerunt, ita, ut videtur, etiam coniugem Chao largientes, parum e mente Hesiodi, qui nulla esse credidit coniugia ante Amorem natum.

v. 121. 122. Λυσιμελής πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων Δάμναται ἐν στήθεσσι κ. τ. λ. Contulit iam Muetzellius p. 403., tum Sapphûs versum modo citatum, tum Archilochi apud Hephaestionem p. 90. Gaisf. ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής, ᾧταιρε, δάμναται πάθος, in quibus manifesta est Hesioideorum imitatio.

Ad λυσιμελής Gl. Par. C. ὁ λύων τὰ μέλη διὰ τὰς ἀναπαύσεις (Pertinet hoc ad Somni epitheton apud Hom. Od. Υ. 57. Ψ. 343.) ἢ ὁ λύων τὰς μεριμνάς. Gl. Par. G. οὐχ

ὡς λύων τὰ μέλη, ἀλλ' ὡς λύων τὰ μελεδήματα καὶ τὰς Φροντίδας. Pro posteriore hac interpretatione pugnant etiam Scholia vulgata; amplexusque eam est Guyetus atque Interpretum deinceps alii, dissentientibus tamen quibusdam, ut iam Mombritius, Aldinam interpunctionem secutus, reddidit: *Membra Deus late solvit Divinumque, virumque.* Sed in Homericis utique Od. Υ. 57. Εὔτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ Λυσιμελῆς et Ψ. 393. ὅτε οἱ γλυκὺς ὕπνος Λυσιμελῆς ἐπόρουσε, λύων μελεδήματα θυμοῦ duas diversas Somni virtutes, non unam rem indicari recte statuit Eustathius p. 1882. 43. conferens haec Od. Δ. 794. λύθεν δέ οἱ ἄψα πάντα. Tum in Euripid. Suppl. v. 45 seq. verba νεκύων, οἱ καταλείψουσι μέλη θανάτῳ λυσιμελεῖ satis certum, me iudice, argumentum praebent, alteram praeferendam esse interpretationem, ut sit λυσιμελῆς ὁ λύων τὰ μέλη, scilicet languore et affectu. Laodamia apud Ovid. Her. Ep. XIII. 15. *Quando erit, ut reducem cupidis complexa lacertis Languida laetitia solvar ab ipsa mea.*

v. 123 citant praeter Origenem et Theophilum II. cc. Schol. ad Arat. v. 408. p. 97. et 299. Buhl. Schol. ad Eurip. Orest. v. 174. Inverso ordine versum hunc et sequentem exhibet Cornutus p. 173. fin. idem versum hunc respiciens ead. pag. haud longe a principio et p. 175. Noctis mentionem h. l. respexit etiam Cyrillus adv. Julian. II. p. 53. B. Respexisse videri potest Aristot. Metaph. XIII. 4.

Ad Ἑρεβος Gl. Vat. τὸ σκότος parum definite. Posterorum autem magis, quam Hesiodi notionem expressit Plutarchus de Primo Frigido p. 953. A. ut Χάος et Ἄϊδην, ita Ἑρεβος esse statuens τὸ χθόνιον καὶ ἔγγαιον σκότος. Hesiodus Ἑρεβος sibi informavit non in terra, sed ὑπὸ χθονὸς, infra terram, obtegentem illud. Conf. Th. 669. Apud Auctorem Axiochi p. 371. dicuntur nocentes a Furiis

agi ἐπ' Ἐρεβος καὶ Χάος διὰ Ταρτάρου, quod erant Ἐρεβος et Χάος, i. e. pars primaevi Chai inferior ultra sive infra Tartarum. Superiorem Chai partem memorari videas in fragm. ex Euripidis Cadmo apud Probum ad Virgil. Ecl. VI. 31.

Vt coniunctim h. l. memorantur Χάος, Ἐρεβος, Νύξ, ita apud Ovid. Met. XIII. 414. Circen convocantem videas *Noctem Noctisque Deos Ereboque Chaosque*, quemadmodum etiam *Erebumque Chaosque* iunctim ut Deos memorat Virgil. Aen. IV. 510. Conf. et VI. 265.

v. 124 praeter Cornutum, Origenem, Theophilum II. cc. citant Ammonius v. ἡμέρα, Etymol. M. p. 429. 25 seq. Schol. Vratisl. ad Pind. Ol. II. 58. Eustath. p. 1527. 55.

Esse Ἡμέρην, quam hic Nocte genitam dicit Hesiodus, τὸ διάστημα μόνον ἀσώματον, perperam statuisse censendus est Ammonius l. c. si mens eius haec fuit, poëtam sibi illam citra divinae personae notionem informasse. Rectius Etym. M. l. c. Ἡσίοδος σωματοποιῶν λέγει· Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε κ. Ἡμ. ἐξεγ. Fuit etiam posterioribus Hesiodo tam Ἡμέρη Dea habita, quam Ἡώς. Vid. Pausanias I. 3. pr. V. 22. § 2.

v. 125 exstat apud Theophilum, omissus est apud Origenem, item in serie versuum Hesiodi apud Cornutum p. 173. qui neque ipse agnovisse eum videtur, bis matrem Aetheris, at non patrem memorans ibid. et p. 174. Sed maritum Nocti Erebum tribuunt tamen etiam Cicero de N. D. III. 17. et Hyginus in Praef.

Post hunc versum nihil deesse et nos integrum habere Hesiodeum Deorum ex Cosmogonia recensum equidem arbitror cum Muetzellio p. 404., neque magis quam ille auctoritatis aliquid tribuo hisce Nonni in Comment. ad Gre-

gor. Nazianz. T. II. p. 517. A. B. Ed. Bill. in *Theogonia* (Hesiodus) *Deorum ortum enumerare incipit, nimirum, quod ex Chao et Aethere natus sit ille, ex Coelo Saturnus; quibuscum conveniunt Graeca sub Nonni nomine edita in Gregorio Montacutii p. 153. ἐν τῇ οὖν καλουμένη Θεογονίᾳ ὁ Ἡσίοδος ἄρχεται καταριθμίζεσθαι τὰς γενέσεις τῶν θεῶν, ὅτι ἐκ τοῦ Χάους καὶ ἐκ τοῦ Αἰθέρος ἐγεννήθη ὁ Δεῖνα κ. τ. λ.* Apparet enim, hos homines sua scripsisse non inspecto Hesiodo, neque recentes ab eius lectione, qui proinde tantum nomina quaedam ex Theogonia tenentes, cum vellet exempla traditae ibi genealogiae proferre, infausto omine delapsi sint ad illam Aetheris mentionem, cumque iam citandus eius filius esset, nec succurreret iis, quippe nec memoratus a poeta, satis sic habuerint apponere *natus ille, ἐγεννήθη ὁ Δεῖνα*. Quod autem apud Etym. M. p. 215. 37. v. *βροτὸς* dicitur Hesiodus huius vocabuli originem repetivisse ἀπὸ βροτοῦ τοῦ Αἰθέρος καὶ Ἡμέρας et suspectum est mihi testimonium, nullis Veterum aliis hunc *βροτὸν* memorantibus, ne Eustathio quidem, quamvis in illustrando nomine *βροτὸς* copioso; et, si vel maxime sincerum habeatur, ad aliud poetae carmen referendum esse mihi, ut Muetzellio, videtur: neque enim sinebat ordo, quem secutum esse poetam in *Cosmogonia* cernimus, ut iam nunc de natis hominibus vel hominum generis primo auctore ageret. Scio posse obiici, valde antiquam tamen et cognatam cum Diis originem hominibus ab Hesiodo tribui, dicente *Ἔργ. 108. ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποι,* itaque potuisse in hoc carmine et loco mentionem de origine etiam hominum fieri, hoc fere modo conceptam: *Αἰθέρι δ' αὖτε θεῶ βροτὸν Ἡμέρη υἷον ἔτικτεν' Ἐκ δὲ βροτοῦ βροτοὶ εἰσιν ἐπὶ χθονὶ πούλυβροτείρη:* sed tamen amplius nobis deliberandum censeo, antequam illi *βροτῶ* locum inter Deos antiquissimos primaque rerum principia tribuamus. Hy-

ginus in Praefatione scribens: *ex Aethere et Die Terra, Coelum, Mare*, manifesto non Hesiodum, sed alios secutus est auctores, secundum quos Ciceroni quoque de N. D. III. 17. *Coeli parentes dicuntur Aether et Dies.*

v. 126 cum duobus sequentibus citat Stobaeus Ecl. Ph. XI. I. 9. explicat Cornutus p. 175. Usurpant vv. 126. 127. praeter Theophilum et Origenem II. cc. Cyrillus advers. Julian. d. I. Orio Etym. p. 118. 30 seq. Etym. M. p. 642. 11 seq. Schol. ad Pindar. Nem. VI. 1. Versum 126 cum alterius parte dimidia Schol. ad Arat. v. 22. p. 15 et 270. Ed. Buhl. Schol. ad Sophocl. Electr. v. 86. Respexisse locum hunc videri potest Zeno Stoicus, Hesiodum primum fuisse statuens (rectene an secus, dubites), qui τὴν γῆν dixerit *στρογγύλην*. Vid. Diogen. Laërt. VIII. 48. In verbis autem Galeni Comment. in Hippocr. de Nat. Hom. I. c. 25. T. III. p. 114. C. Chart. καὶ γὰρ καὶ νῦν οἶδα τινὰς ἄλλα γράφοντας, ὧν τὰ συγγράμματα τοῖς μὲν δὴ συναπέθανε, τοῖς δὲ συντεθνήξεται, καθάπερ καὶ τοῦ λέγοντος, ἀπάντων εἶναι μητέρα καὶ τιθήνην καὶ ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον τὴν Γῆν: αὐτὴν γὰρ καὶ τὸν Οὐρανὸν γεννῆσαι, καθάπερ Ἡσίοδος φησι, καὶ τὰ ζῶα κατ' αὐτήν, in his igitur verbis ea καθάπερ Ἡσίοδος φησι rectius ad sola referas proxime antecedentia καὶ τὸν Οὐρανὸν γεννῆσαι; neque enim colligendum e Galeno, ζῶων quoque mentionem factam a poeta fuisse, quae nunc absit. Neque vero ad Hesioidea haec de Terrae prole pertinent, quae leguntur in Schol. ad Euripid. Hippol. v. 596. Matth. γῆ πάντων μήτηρ κατὰ Ἡσίοδον, sed ad verba poetae Ἔργ. 563. Itaque ex illis certe nequit aliquis defectus hoc loco argui. Ea autem, quae Scholiastes Palatinus ad Simmiam A. P. XV. 24. Ed. Jacobs T. III. p. 824. ad Hesiodi auctoritatem retulit: Ἀκμονίδαυ δὲ τὸν Οὐρανὸν Ἡσίοδος· Γαῖα μὲν Ἀκμονὸν ἔτικτεν ἀπὸ θ' Ἀκμονος

Οὐρανός, non potuisse olim hic locum habere prorsus adsentior Muetzello p. 405. Coelum ex Terra natum ab Hesiodo in Theogonia tradi tot Veterum Scriptorum testimonia confirmant, ut credendum non sit, aliter olim in vetustis eius exemplis fuisse, nec magis credendum, alibi ab Hesiodo, quamvis fortasse dixerit Γαῖα μὲν "Ἀκμον" ἔτικτε, fuisse Acmonem hunc patrem Coeli dictum. Apud Eustathium, cuius maior nobis, quam istius parum docti Scholiastae, auctoritas habetur, fuisse Alcman dicitur, qui primus patrem eum Coelo tribuerit. Vid. p. 1154. 23.

vv. 127. 128 explicat Cornutus p. 175. ἵνα περὶ πᾶσων τῆν γῆν εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ, τοῖς ἐπ' αὐτοῦ θεούσιν ἀστροῖς οἰκητήριον, quorum priora Galei Codex sic in versuum speciem redacta exhibet: ἵνα μὲν (l. μιν) περὶ πᾶσων ἐέργῃ Ἡ δ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεί., quae lectio Galeo melior visa, quam quae in Hesiodo hodie exstat. Sed non animadvertit Galeus, illis duntaxat Ἡ δ' — εἴη non convenire interpretationem Cornuti, qui Coelum esse voluit οἰκητήριον, sive ἔδος currentibus ἐπ' αὐτοῦ in illo astris, non Terram. Equidem cum Muetzello p. 406. in illo Galei Cod. interpolatoris manum agnosco. Attamen multum abest, ut ipsius Cornuti interpretationem probem tum in aliis, tum in hoc, quod εἴη et ἔδος ad Coelum retulit. Sic enim secum ipse pugnaverit Hesiodus, cui supra v. 117. dicta Terra θεῶν ἔδος ἀσφαλὲς αἰεί. Vt esse Hesiodi versus 128 censeatur, referenda εἴη et ἔδος erunt ad Terram et explicandus locus, ut explicuimus supra in adnot. ad v. 116. Quod enim Wolfius admonente Heynio, versum iucinis includens, dixit »alienum illum hic esse, qui proxime praecedentem »legerit, statim arbitrabitur" haud omnino adsentientem me habet. Non adfirmo equidem, versum esse Hesiodi,

quem, si abesset, neque ipse desiderarem; sed exstantem in omnibus Codd., lectumque a Cornuto, Origene, Theophilo, Stobaeo, non esse temere expungendum censeo, quippe nec alienum a praecedente versu, cum Οὐρανὸς Γῆν περὶ πάντα καλύπτων vel ἔέργων, sive eam tanquam καλύβη vel ἔρκει circumquaque tegens et continens, hoc ipso videri poëtae potuerit illam facere μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλῆς αἰεὶ. Facit enim sane tectum vel septum, quo firmiter vel tutius sit domicilium. v. 128. ὅς ῥ' εἶη Stobaeus, quae lectio profecta ab iis, qui cum Cornuto ἔδος Coelum esse vellent. Vulgatam omnes Hesiodi Codd. tuentur.

vv. 129—132. respexit Cornutus p. 176. ἡ δὲ Γῆ τὰ ὄρη καὶ τὸ πέλαγος ἐξῆς λέγεται γεννηῆσαι ἀτὲρ Φιλότητος ἐΦημέρου (sic), ex cuius brevi mentione incertum manet, utrum versum 130 legerit, nec ne. Cum ceteris eum adposuere Theophilus et Origenes. Goettlingio additus esse videtur ab recentiore quodam, qui θεῶν illud (v. 129) explicare conabatur, quamvis eo tantum significare poëta voluerit constituta in montibus templa. De templis cogitasse Hesiodum hoc loco, non equidem inducor, ut credam. Adsentior tamen Hermanno in Cens. Goettl. statuenti, posse nos versu carere. Sed haec iusta causa non est eum abiudicandi Hesiodo, qui voluisse potest Terram nascituris ex se Nymphis (v. 187) non minus, quam ceteris Diis habitationis sedem parasse. Tum merito contra Goettlingium tenet Hermannus, nihil offensionis habere adiecta post Νυμφέων, si describi illis plenius Oreades censeantur. (conf. mox citandus versus Apollonii Rhod. I. 1226.) veraque est ad h. l. observatio Muetzellii p. 363., esse prolixius hoc expositionis genus inter Hesiodici sermonis proprietates.

Ad ἐναύλους v. 129. Gl. Par. C. τοὺς διὰ στένον ποτάμους. Convenit haec explicatio locis Homeri quibusdam,

ut II. Φ. 287. 312. non vero huic Hesiodi. Conf. Apollon. Lex. v. ἔναυλοι. Neque rectius d' Orvillius ad Charitonem p. 138. hunc locum, ut opportunum, contulit cum explicatione Scholiastae Apollonii Rhodii, ad haec poëtae verba l. c. ὄσαι σκοπιᾶς ὀρέων λάχον ἢ καὶ ἔναύλους notantis τὰ σπηλαια νῦν. Melius cum Scholiis ad h. l. Guyetus Hesiodicum ἔναύλους interpretatus est διατριβάς, ἐπαυλιστήρια. Apud Apollon. Rhodium autem ἔναυλοι oppositi σκοπιᾶς sunt convalles. Scilicet, ut notatum iam ab aliis, significatio vocabuli ἔναυλος varia fuit, prout vel ab αὐλή, vel ab αὐλὸς ducta esset, notavitque vel, ut hic, habitandi locum, vel, ut in versibus Homeri et Apollonii Rhodii citatis, locum canalis aut fistulae instar vel aliqua ratione cavum. Posteriorem significationem pluribus illustravit Heynius ad II. Π. 71. prioris non adeo rationem habuit.

v. 132 seqq. αὐτὰρ ἔπειτα κ. τ. λ. A Coeli et Terrae nuptiis cyclus Graecorum mythicus initium ducebat. Vid. Apollodor. Bibl. pr. Ab iisdem hic initium fit Theogoniae proprie sic dictae; nec dubium est, quin, quae deinceps recensentur Titanum ac Deorum nomina, omnia ex antiquissima Graecorum religione coniunctisque cum ea mythis prolata sint. Haud temere dixit Plato in Cratylo p. 397. C. φαίνονται μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τούτους μόνους θεοὺς ἡγεῖσθαι, οὗσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν: manseruntque pristinae religionis vestigia. Terrae quidem fuit templum Athenis. Vid. Pausan. I. 22. item Spartae, ibid. III. II. 12. ara Phliis, ibid. I. 31. oraculum Delphis, ibid. X. 5. ara et oraculum Olympiae, ibid. V. 14. ut de Telluris apud Italos cultu nihil dicam. Coelum similiter in Graecia templis arisque cultum fuisse non constat: sed fuit iusiurandum per illud

numen in primis sacrum. Quod Plutarchus ait de Placit. Philosoph. I. 6. p. 880. C. Hesiodum volentem genitis Diis patrem invenire (conf. Herod. II. c. 53.), tales ipsis ad hunc modum esse commentum *Κοῖόν τε Κρεῖόν τε κ. τ. λ.*, id hactenus verum habeatur, ut licenter Hesiodus certo Deo certum patrem adsignaverit, non, ut ipse haec Deorum nomina aut numina commentus sit. Quod autem omnes hi antiquissimi Dii ab Hesiodo Coeli Terraeque liberi finguntur, id neque ipsum per se absurdum est et, si propius ad singulorum naturam respexeris, commode utique in hoc genus retulisse poëtam dicas tum naturae partes atque vires Oceanum, Tethyn, Coëum, Crium, Hyperionem, Thiam, Rheam, Phoeben, Cyclopes, Centimanos, tum coelesti origine virtutes Themis, Mnemosynen, tum denique Deucalioniae et Hellenicae stirpis hominum antiquissimum auctorem Iapetum.

Est Ὠκεανὸς opinione Hesiodi fluviorum pater (Th. 337.) atque ipse *τελήεις πόταμος* (Th. 242.), cuius *πηγαὶ* memorantur Th. 282. quique fluviorum epitheto *βαθυδίνης* dicitur et *βαθυρρείτης* (Ἔργ. 171. Th. 265.). Itaque ortum visus hic etiam Coelo debuisse, cum mare salsum (*Πέλαγος*) ex sola Terra exstitisset. Ad *Κοῖόν* genus suum retulisse Coos, docet Tac. Ann. XII. 61. Filia eius Latona colebatur Deli. Videtur hinc Aegaei maris insulis propria eius Titanis religio fuisse. *Κοῖος* dici potuit vel a *κόω*, *κοέω* intelligo (vid. Etym. M. in v.), vel a *κόω* *turgeo*, ut eo nomine declarata sit turgens Naturae ad generandum vis. Memoratus quidem Pausaniae IV. 6. fluvius Messeniae *Κοῖος* nomen nisi ab hoc Titane, ut quibusdam visum, certe a turgentibus aquis habuit. *Κρεῖος*, a *κρέω*, Deum significavit eximie potentem, principem, regem, ut apud Orientis populos Deorum nomina fuerunt Bel, Moloch, alia. Tradit Pausanias VII. c. ult. Crium Achaiae fluvium ab hoc Titane dictum ferri,

unde videri possit in Achaia maxime servata ex antiqua religione fuisse huius Dei memoria. Ceterum neque hunc Homerus memoravit, neque Coeum. Ὑπερίωνα autem Solis antiquitus nomen fuisse arguunt loci Homeri, in quibus vel Ὑπερίωνος Ἡελίοιο mentio fit, vel Sol eo nomine designatur, Il. Θ. 480. T. 398. Od. A. 8. 24. M. 133, 263, 346, 374. H. in Ap. 369. At H. in Cer. 26. est Sol Ὑπερίωνος ἄγλαος υἱὸς, ut Od. M. 176. Ὑπεριονίδης. Coeli et Terrae filius Ὑπερίων dicitur etiam H. in Sol. 4. Ἰαπέτου nomen ex Oriente in Graeciam venit per eius posteros, Hellenicae stirpis homines, cum ipse Hellen Iapeti pronepos ferretur. Iapetum unum ex Titanibus habuit etiam Homerus, cum cum Crono inclusum Tartaro memorans Il. Θ. 479. Θεία Dea per excellentiam sic dicta, cum ut lucis Dea celebretur a Pindaro Isthm. IV. 1. carmine in hominis Aeginetae laudem, videri potest antiquum apud Aeginetas numen fuisse cultum nautico populo, ut Phoenicibus Dea Coelestis. Conf. Welckerus apud Boeckh. in explicat. ad Isthm. l. c. p. 512. Ῥεῖαν vocasse videntur vim naturae facile producentem et ubertim quasi adfundentem omnia. Antiquum Rhea cum Crono templum habuit Athenis. Vid. Pausan. I. 18. Eam aliquoties memorat Homerus, apud quem mentio etiam Themidis fit Il. O. 87 et seqq., et notabili loco Od. B. 68 seq. Huius Legiferae Deae vetus fuit religio et oraculum Delphis. Vid. Apollod. I. IV. 1. Pausan. X. 5. Memorat idem Pausanias IX. 25. templum et signum eius Thebis, et V. 14. aram eiusdem Olympiae. Μνημοσύνης ut antiquissimae Deae mentio fit Il. Hom. in Merc. 428. Eleuthere cultam vidimus supra v. 54. Φοίβη nomen fuisse videtur antiquum Lunae, ut Φοῖβος Solis. Est utique nomen id Lunae frequens apud Latinos poëtas, quibus Graccorum quosdam in eo praecivisse vero simile est, videturque in ea coelestis ac luciferae Deae virtutem ipse agnovisse Hesiodus,

qui matrem eam faciat Asteries et Hecates Th. 404. 409. 411. Phoebes aliquo tempore oraculum fuisse Delphis tradit Aeschyl. Eumen. 5. Eam non memorat Homerus. Τηθύς dicta est rerum *alma* mater, seu Naturae vis omnia alens ac nutriens, praesertim humore fertili. Dixit inde Hom. II. Ξ. 201. Ὀκεανὸν θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν. Fuisse Κρόνος videtur apud antiquissimos Graecos temporis et anni Deus, fere, ut apud Latinos Ianus, ducto Dei nomine a κρῶν *perficio, provenire facio*. Cronum Iovis patrem et ab eo privatum honore, deiectumque in Tartarum, tam Homerus celebrat, quam Hesiodus. Servatam vel sic aliquam eius Dei in Graecia religionem docent memorata apud Pausaniam VI. 20. pr. Croni sacra in Elidis monte Cronio I. 18., Cronique templum Athenis.

Verbis δεινότατος παίδων θ. δ' ἤχθ. τοκῆα v. 138. praeparamur ad ea, quae plenius narrantur infra v. 154 seqq. θαλερὸν ad vim generandi refer, qua patrem abutentem nec matri tempus pariendi inque lucem edendi liberos indulgentem odio prosequebatur Cronus.

vv. 133—137 respicit Clemens Romanus Recognit. interprete Rufino X. 31. T. II. p. 320. Ed. Gall. *post Chaos (Hesiodus) statim Coelum dicens factum esse et Terram, ex quibus ait progenitos illos undecim, quos interdum et duodecim dicit, in quibus sex mares, quinque feminas ponit; nomina autem dat maribus, Oceanus, Coeus, Crius, Hyperion, Iapetus, Cronus, qui et Saturnus; item feminis, Thia, Rhea, Themis, Mnemosyne, Tethys*. Omittitur in hoc recensu Phoebe, ut item apud referentem eadem Clementem Homil. VI. 2. p. 677. Sed comparet ea cum ceteris apud eundem loco simili Recognit. X. c. 31. p. 320. ubi sex mares, totidemque feminae memorantur. Exstant integri versus 134, 135 apud Cyrillum adv. Iulian. II. p. 53. C. cetera quoque

attingentem in his: καὶ Γῆς τέκνον ἀποφῆνας τὸν Οὐρανὸν (Ἡσιόδος Φησιν) ὅτι καὶ θάλασσας (Oceanum et Tethyn) τέτοκεν Οὐρανῶ παρεννηθεῖσα, Κοῖον τε κ. τ. λ. Φοίβην τε πρὸς ταύταις, ἣν καὶ χρυσοστέφανον ὀνομάζει, καὶ μέντοι τὴν Ἥῳ (hanc memoria lapsus addidit), ὀπλότατον δε πάντων γενέσθαι Φησὶ τὸν Κρόνον. Respexit hunc locum idem III. p. 75. D. Memoratis versibus 126. 127., ut Hesiodi, Scholiastes Pindar. ad Nem. VI. 1. subiicit: Οὐρανοῦ δε καὶ Γῆς εἰσιν οἱ περὶ Κρόνου καὶ οἱ ἄλλοι Τιτᾶνες. Memor quoque huius loci fuit Plato in Cratylo p. 396. Conf. Proclus in Platon. Theol. IV. 5. p. 188. Opp. T. IV. p. 40. Ed. Cous. in Tim. V. p. 291. Citatur v. 134 integer a Plutarcho de Plac. Philos. I. 6. p. 880. et Etym. M. v. Κοῖος p. 523. 48. Aliorum locos, ubi res, hic ab Hesiodo proditae, sed sine poëtae mentione memorantur, vide apud Muetzellium p. 408.

v. 134. Ad Κρεῖτον Gl. Par. G. ἤγουν τὸν βασιλικὸν καὶ ἡγεμονικόν. Consentit Eustathius, qui p. 948. 46. Κρεῖτοι, ἴσως οἱ μεγάλοι, ὁμωνύμως τῷ μυθευομένῳ Κρεῖῳ. Minus recte Etym. M. p. 6539. 20. (quem locum citare volui in Variis Lectt. Citatus locus est in Gudiano) Schol. ad h. l. et Io. Diacon. in Alleg. παρὰ τὸ κεκρίσθαι, quae explicatio tum nata, cum pro Κρεῖτος, ut Titanis nomen, frequentari Κρεῖος vel Κρεῖδος coepisset.

v. 135. ad Θεῖαν Gl. Par. C. τὸ ὕδωρ. Videas eodem id trahentem Io. Diaconum. Paulo minus inepte, nec tamen vere Schol. ad h. l. παρὰ τὸ θεᾶσθαι (cum Etym. M. p. 449. 15) ἢ παρὰ τὸ θέειν dictam Θεῖαν opinatur. Immo fuit apud antiquissimum quendam Graeciae populum dicta simpliciter θεῖα Dea de luciferis quaedam, sicut, teste Herodoto II. 52., Pelasgi in universum θεοὺς

non addito proprio cuiusquam nomine vel cognomine dixerunt.

v. 138 effectum e v. 155 et inepte loco huic intrusum arbitrati sunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Agnovit versum Cornutus l. c. nec repudiavit eum Aristarchus, quamvis, teste Schol. ad h. l. offensus ad *θαλερόν*, de seniore Coelo dictum, nisi forte significaverit *θαλεροποιόν τῷ βίῳ*. Sed et inepta est haec explicatio et vero inepta reprehensio ipsa Aristarchi, cum *θαλερός* proprio sensu recte dici potuerit *Οὐρανός*, tot deinceps liberorum pater et ad porro gignendum pronus. (Vid. infra v. 174 seq.) Itaque fecit *Κρόνος*, ne porro esset ei pater in matris et liberorum incommodum *θαλερός fecundo vigore*. Nec sane quicquam est in Hesiodicis, quod *πρεσβύτερον* hic nos *Οὐρανόν* informare iubeat. Conf. Muetzell. p. 116.

v. 139 seqq. Fuit apud Graecos antiquissima, ut Titanum, ita Cycloporum memoria, illorum ut *θεῶν*, horum ut *θεοῖς ἐγαλιγκίων*, quique propinqui essent Diis, *θεοῖς ἐγγύθεν*, perinde ac Gigantes. Vid. Hom. Od. H. 205 seq. Fuit, Pausania teste II. 2., vetus Corinthi ara, Cycloporum dicta, in qua sacra etiam facerent Cycloporibus. Omnino maxime in Peloponneso celebrata fuit Cycloporum memoria, ubi condidisse etiam antiquissimas urbes ferebantur, Argos, Tirynthem, Mycenae. Vid. Apollod. II. II. 1. Strabo VIII. p. 373. Pausan. II. 16. 25. VII. 25. Schol. ad Euripid. Orest. 963. Sed eos in Peloponnesum venisse Strabo dicit e Lycia, Scholiasta Euripidis ex Curetide i. e. Aetolia, cum ex Thracia oriundi varias terras adiissent. Trinacriae incolas Cycloporum facit Homerus, cuius auctoritatem sequitur Thucydides VI. 2. Sed in Siciliam quoque alicunde navibus venerant, quo, ni fallor, pertinet, quod Polyph-

mus dicitur Neptuni filius. Ceterum ob antiquissimam eorum originem commode mythico sermone dici potuerunt *Coeli Terraeque filii*, cumque, ut sunt, qui hominibus tela fabri conficiunt, ita fingendi quoque essent Iovis telorum artifices, apte in eam rem arrepti sunt ex aetate mythica Cyclopes, de quorum vasto corpore, magnis viribus, singularique in architectura cognatisque artibus solertia consentiens antiquitatis fama obtineret. Illos autem antiquissimos Coeli Terraeque filios Cyclopes, Iovi fulguris artifices, Hesiodus numero tres fuisse vult, insignitos ipsis tonitrus ac fulguris nominibus. Namque et *Ἄργος* dictus a candenti fulmine. Conf. II. Θ. 131. T. 121. An autem praeter hos Hesiodus alios noverit Cyclopas, quales supra citati auctores memorant, qualesque ex illis antiquissimis ortos Hellanicus et Pherecydes perhibent, citati, hic in Schol. ad Euripid. Alcest pr., ille in Schol. ad h. l., ignorare nos fatendum est.

Apud Gregor. Naz. Or. III. p. 103 fin. 104 init. Hesioda ex Theogonia referentem, memorati inter alios *οἱ κεραινοφόροι θεοὶ* videri possunt ad hunc de Cyclopiibus locum pertinere, quo certe referendos duxit Nonnus fab. 73. p. 517. B. C. Billii. Conf. idem. f. 62. p. 514. B., Montacut. p. 148 et 153. Haud dubie locum hunc, sicut sedem inter superiora et sequentia obtinet, respexit Theophilus ad Autolye. II. 6. extr. Ed. Wolf. p. 91 seq. *εἰπὼν γὰρ* (Ἡσίοδος) *Γῆν καὶ Οὐρανὸν καὶ Θάλασσαν* (Pontum), *ἐξ αὐτῶν τοὺς θεοὺς βούλεται γεγονέναι καὶ ἐκ τούτων ἀνθρώπους δεινοτάτους τινὰς συγγενεῖς καταγγέλλει Τιτάνων γένος καὶ Κυκλώπων καὶ Γιγάντων πλῆθύν* (Centimanos et memoratos infra v. 185). Sua quoque ex h. l. derivavit Eudocia p. 263. non sine diserta Hesiodi mentione, quod quidem attinet ad v. 144. Videtur etiam hinc esse, quod ab eadem p. 92. memoratur Brontes Coeli et

Terrae filius. Conf. et Eustath. p. 1622. 50. ubi diversas esse notat Homeri et Hesiodi super Cyclopihus traditiones.

v. 142. Teste Scholiasta ad h. l. Crates pro hoc versu alterum substituit *οἱ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες*. Causa ibidem adfertur, quod ἐν τῷ τῶν Λευκιππίδων καταλόγῳ i. e. parte Hesiodi Catalogi, in qua actum de Leucippi filiabus, itaque de Arsinoë, natoque ex hac et Apolline Aesculapio, dicitur Apollo Cyclopes interfecisse, mortem Aesculapii, ab Iove peremti fulmine, in fulminis artificibus ultus (Vid. Apollod. III. IX. 3. 4. collato Pausania II. 26.); quomodo igitur possent hic Cyclopes a poeta θεοῖς ἐναλίγκιοι dicti esse? Profecto, nisi illa de Cratete referens imposuit nobis Scholiasta, notabile hic exemplum est Grammatici illius tum licentiae in exercenda critica, tum vero etiam levitatis. Nam verba θεοῖς ἐναλίγκιοι non nisi ad declarandam Cyclopihus formam pertinere, satis Cratetem docere poterat versus sequens, ut bene observatum in Scholii ad h. l. fine et postea a Graevio ad h. l. Goettlingius Scholiastam temere Crateti tribuisse versum statuit, qui alterius fuerit recensionis, pertinens ad vv. 144, 145. itaque illum versum ante hos in contextum recepit; ceterum omnes uncinis inclusit. Equidem, cum perversi iudicii Cratetem alia quoque arguant indicia, Scholiastam vera de eo retulisse arbitror, praesertim cum tam accuratus Scholiasta fuerit in subiicienda Cratetei super hoc loco iudicii causa. Conf. Muetzell. p. 285. Verba autem Scholiastae Κράτης ἄντι τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται mihi vix aliud significare posse videntur, quam quod huius adnotationis initio posuimus.

Poetae fuisse dicuntur Cyclopes per omnia Diis similes, excepto, quod unum media fronte oculum habebant. Videtur fabula haec aetate epica adeo fuisse cognita ac vulgo

recepta, ut Polyphemum Cyclopem unoculum fuisse Homerus aliter quam narratione de excaecato illo declarare nihil opus esse duxerit. Conf. Accius apud Gellium III. 11. Quid autem ortum fabulae dederit, incertum est. Attamen, ut Empedocles v. 281. κύκλοπα κούρην dixit pupillam oculi rotundam, sic videri quoque possunt appellati primum Cyclopes fuisse, quibus essent magni et rotundi oculi, quales generi hominum Celtico proprii fuerunt, ad quod genus pertinuisse Cyclopes vero simile mihi fit, tum ideo, quod ex Thracia oriundi perhibentur, tum ex similitudine, quae inter vetustissima quaedam Celtarum per Europam monumenta et Cyclopum muros intercedit.

v. 143 suspectum Heynius habuit, Wolfius magis versus 144, 145. Hermannus cum Goettlingio hos fuisse alterius recensionis putat. Scilicet offendit eos eadem in v. 143 et 145 clausula. Nam ceteroquin non est mera in his versibus tautologia. Versus enim 143 agit de uno Cyclopum in media fronte oculo, qua sola formae parte non erant Diis similes Cyclopes; versus autem duo sequentes de conformatione huius oculi rotunda, deque dictis hinc Cyclopiibus, quae quidem etymi declaratio vix poterit non Hesiodica videri conferentibus infra vv. 195. 207. 282. Ἔργ. 80. 81. Minor autem concinnitas in eiusdem clausulae repetitione tam potest, me iudice, rudioris adhuc artis in poëta, quam interpolationis posterorum, vel Rhapsodorum vel Grammaticorum, indicium haberi. Bene animadvertit Muetzellius p. 411. versum 143 praecedenti versui arcte adherere et ad absolvendam sententiam necessario requiri, lectumque eum haud dubie fuisse a Grammatico non indocto, cuius excerpta aliquantum luxata supersunt in Etym. Gud. p. 352. fin.

v. 144 cum seq. citant Etym. M. p. 544. 7. Etym. Gud. p. 523. 43. Schol. ad Od. I. 106. p. 313. Bekk.; respicit Elias Cretensis ad Gregor. p. 372. C.

Versus 145 principium citat Scholiastes Callimachi ad H. in D. 53.; integrum Eustathius p. 1392. 36. eodem respiciens p. 286. p. 1202. 8.

v. 147 et sequentibus, qui Coeli Terraeque filii post alios, iisdem genitos, memorantur, hoc ipso intelliguntur eiusdem, ac superiores, naturae fuisse ac similiter ad rerum initia pertinuisse. Dubium autem non est, quin manuum capitumque multitudine, qualem hic Cotto, Briareo, Gygi tribuit Hesiodus, qualisque frequens est in Deorum apud Indos imaginibus, multifaria virium immanitas significetur, cum eodem etiam cetera in hac descriptione pertineant, atque ipsa adeo Centimanorum nomina Κοττὸς a κῶω *tumeo, turgeo*, Βριάρεως a βράω, βρίω *gravo*, Γύγης a γύω *late explico vel expansus sum*, cui nomini cognatum γίγας a γῆω. Facit autem Briarei etiam apud Homerum Il. A. 403 seqq. mentio, ut videatur uterque poëta mythum secutus esse antiquum.

In eruenda autem, quae sub illo mytho lateat, rei veritate varia iam Veteres moliti sunt. Fuisse dictos sic homines ex urbe Orestiadis Hecatonchiria satis inepte statuit Palaephatus c. 20., cui fere adhaesit Nonnus ad Gregor. f. 73. p. 517. B. Probabiliora sunt, quae continentur Scholiis ad h. l. et Io. Diaconi Allegoriis; ita tamen, ut minore in his veri specie se commendat explicatio, quae trium Centimanorum nomina ad tres anni tempestates, quam quae ad rapientes omnia procellas, vel ad ventos subterraneos refert. Amplexus hanc recentiore seculo L. Barlaeus, cui Briarei nomen alterum Αἰγαίων cognatum visum cum αἰγίς *procella*. Maluit Clericus, hic, ut saepe, ineptiens, in sen-

tentiam fere Palaephati discedere. Posteriores rectius physicam secuti sunt notionem. Heynius ad Apollod. I. 1. Obs. 3. Centimanos et Cyclopas esse in mythis statuit naturae omnia generantis vires. Hermanno Opusc. II. p. 176. visa est Centimanorum generatio primos conatus indicare animatas naturas procreandi, quae immanissimae fuerint, luxuriante adhuc vi genetrice, necdum modum adhibere docta. Addidit tamen in subiecta nota, se, Creuzeri objectionibus motum, vidisse grandinem potius et imbres et nives significari. Mihi videtur poëtarum descriptione maior quaedam vis indicari, quae rerum statum saepe converterit, ut est terrae motuum non sine procellis et aquarum eluvione, quarum rerum antiquo illo tempore potuit recentior esse memoria vel ex iis, quae in Graecia ipsa contigerant, vel ex Iapetidarum de diluvio traditionibus: cognatumque puto equidem mythum, quo Gigantes, vel hi, vel alii, montes dicuntur imposuisse montibus. In Briareo fuisse maris, nunc terrae partem absorbentis, nunc montes vel insulas ex se attollentis, vim indicatam colligas ex iis, quae ex Arriano refert Eustathius ad II. A. p. 125. Conf. idem in Dionys. Perieg. 64. et Scholia ad Apollon. Rhod. I. 1165. Omnino vim et pugnam elementorum hoc de Centimanis mytho submonstratam arbitror. Cogitasse tamen de his vel Homerum vel Hesiodum adfirmare nolim, cum potuerint hi in pridem inductis illis mythicis personis simpliciter tributas illis prodigiosas vires spectare.

Cotti Centimani rarior fuisse videtur in Graecorum post Hesiodum carminibus mentio. Gygis frequentiore fuisse colligas ex Horatio Carm. II. XVII. 4. III. IV. 69. Ovidio II. Am. I. 12. IV. Fast. 593. IV. Tr. VII. 18. Briarei, dicti etiam ab aliis post Homerum l. c. Aegaeonis, frequens sane fuit. Vid. Callim. II. in Del. 143. Schol. ad Apollon. Rhod. l. c. Virgil. Aen. VI. 287.

X. 565. Pausan. II. 1. 4. Aelian. V. H. V. 3. ibique VV. DD.

Coeli Terraeque progeniem dictos ab Hesiodo Centimanos testantur Schol. min. ad II. A. 402. Memorat Gregorius Or. III. 3. p. 103. D. τὴν Ἑσιόδου Θεογονίαν et in ea τοὺς Τιτᾶνας, τοὺς Γίγαντας μετὰ τῶν Φοβερῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων, ipsa tria addens Centimanorum nomina, quartumque insuper Enceladi, quod rectius omisit Elias Cretensis ad Gregor. p. 382. D. verba Hesiodi h. l. propemodum secutus. Conf. Nomus ad Gregor. loco supra cit., Montacutius p. 153. et Catal. Clark. T. I. p. 46. Schol. Plat. p. 452. Bekk.

Hesioidea haec respexisse videtur etiam Apollod. I. 1. quo magis mireris, eum in recensendis Coeli Terraeque liberis ordinem procreatorum intervertisse. Primum enim Centimanos, tum Cyclopes, hinc denique Oceanum et ceteros memorat. Neque tamen inde colligas, diversum in Hesiodi, quod Apollodorus habuerit, exemplo ordinem fuisse. Scilicet Apollodorus in Bibliotheca sua varios secutus est poëtas, neque in Theogonia tradenda sic adhaesit Hesiodo, ut non aliquando ab eo recederet. Habet quidem, qualem Apollodorus, ordinem etiam Theogonia Orphica p. 504 seq.

v. 148. οὐκ ὀνομαστοὶ in Gl. Par. C. recte exponitur ἄφατοι i. e. quos commemorare vix audeas, minus recte ab Elia Cretensi l. c. redditum est *ipsis nominibus formidabiles*.

v. 150. ad ἀίσσοντο Gl. Par. C. ἐκρέμωτο, κελίνητο. Falsum plane prius. Notat autem ἀίσσοντο *cum impetu se movebant*.

v. 152. Guyetus supposititium censuit. Num ut ex Ἔργ. 149. Sc. 76. effictum? Mihi similis dictio potius eundem

indicare poëtam videtur. An vero, quod, quae ibi de manibus dicta sunt, non putavit Guyetus posse commode ad capita transferri? Sed hoc nullius rei esse, vere dixit Muetzellius p. 100. Retinendum versum etiam Heynius statuit. Legerat quidem eum Eustathius p. 1590. 10 seq. citans ex Hesiodi Theogonia τὸ ἐπέφυκον ἀπεφύκω. Conf. idem p. 576.

v. 154 seqq. in ὅσσοι γὰρ παίδων κ. τ. λ. referendum γὰρ ad supra memoratorum δεινότητα, certe ad ea, quae proxime praecedunt. Ceterum dubites, qua de re dubitatum iam antiquitus fuisse Scholia ad h. l. arguunt, sitne construendum (ἦσαν) γὰρ (αὐτοὶ) δεινότατοι παίδων, ὅσσοι Γαίης τε καὶ Οὐρ. ἐξεγένοντο, ut dicantur Centimani, fortasse etiam Cyclopes, maxime terribiles fuisse omnium Coeli Terraeque liberorum, an vero ὅσσοι γὰρ (παῖδες) Γαίης τε κ. Ο. ἐξεγ. (ἦσαν) δεινότατοι παίδων, ut significetur nullis parentibus magis terribiles enatos liberos, quam quotquot e Coelo Terraeque nati sint. Amplexi hoc Mombricitus, L. Barlaeus. I. H. Vossius. Sed alterum construendi modum, quo ὅσσοι post παίδων ponatur, secutus est non inelegans interpres Zamagna, reddens: *Non alii, aetherias quotquot Tellure creati Et Coelo videre auras, mage viribus acres Sunt habiti, invisique suo vivere parenti.* Basileensis, Schmidius, Graevius, alii, verbum verbo reddiderunt, constructionem et sententiam non expediverunt. Wolfius, dissimulata ambiguitate, tantummodo dixit, construendum δεινότατοι παίδων ἦσαν καὶ ἤχθηοντο σφετέρῳ τοκῆϊ Heynius tantum adnotavit: ὅσσοι γὰρ — παίδων pro παῖδες, unde colligantur taxat, visum ei, poëtam omnes pariter Coeli Terraeque liberos parenti invisos dixisse, itaque etiam omnes pariter eius sacvitiam expertos. Idem censuisse videtur Hermannus Opusc. II. p. 176. f. p. 177. init. Qua praelata ratione tamen παῖδες rectius ad solos referendum erit

mares. Namque in Themide certe et Mnemosyne *δεινότης* illa non fuit, neque causa excogitari potest, cur eas odio pater habuerit. Sed pro altera construendi ratione pugnat, quod Hesiodus infra v. 617 seqq. vinctos atque in tenebris sub terra abditos a patre Centimanos, item v. 502. Cyclo-
pas, non vero alios memorat, quibus consentanea habet Apollodorus I. 1. (Conf. et Io. Diaconus) neque apparet etiam, quomodo, si illi, qui Titanes postea dicti sunt, item abstrusi penitus in terram fuerint; ea cum matre inire et perficere consilia potuerint, quae deinceps narrantur. Vide imprimis v. 174. 189. Fatendum tamen est, si *δεινότατοι* primo in constructione loco ponendum sit, obscurius hic locutum esse poëtam, inverso iusto orationis ordine. Ceterum, utro modo construas, offensionem parere non debet intellectum *ἦσαν*. Abest verbum similiter apud Homerum II. Δ. 328. *ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι μῆστῳρες αὐτῆς* E. 266., ubi, mentione equorum Aeneae facta, non praecedente nominativo, sequitur *οὔνεκ' ἄριστοι Ἴππων, ὅσσοι ἔασιν ὑπ' ἡῶ τ' ἠέλιόν τε*, Od. E. 236. *αὐτὰρ ἐν αὐτῷ Στειλεῖδον περικαλλῆς* sc. *ἦν*, nec proinde opus est, ut, expuncto *δ'* ante *ἤχθοντο*, cum Guyeto versum hiatu contamines iuvandae scilicet constructionis gratia. Guyeti improbens sententiam Muetzellius p. 95. vel alia ratione explicandum locum, ut iustus orationis ordo per licentiam huic poëtae non insolitam interruptus esse dicatur, vel coniectura sustentandum statuit, qualem promptam et facilem esse ait, si pro *ὅσσοι* scribatur *τόσσοι*. Sed *ὅσσοι* tuentur non modo Codd. omnes, verum etiam Scholiastae, neque ulla excogitari causa potest, cur, si scriptum olim *τόσσοι* fuit, inde *ὅσσοι* fecerint librarii. Idem autem Vir doctus postea ad magis violentam loci medicinam recurrit, ferroque sanandum eum statuit, ut, recisis vv. 155. 156, qui casu primum e v. 138 et v. 155 huc pervenerint,

deinde emendatricem curam perpessi sint, legatur ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο Πάντας ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίσσκε. Sed praeterquam, quod sic non satis plane declaratur, patrem liberorum id fecisse, prorsus in hac ratione non habet γὰρ, quo referatur. Esse enim, quod Heynius voluit, γὰρ hīc pro principio positum, haud facile mihi persuaderi patiar.

v. 156 seq. Πάντας ἀποκρύπτασκε καὶ ἐς Φάος οὐκ ἀνίσσκε Γαίης ἐν κευθμῶνι traiectio est Hesiodica pro πάντας ἀποκρύπτασκε Γαίης ἐν κευθμῶνι καὶ ἐς Φ. οὐκ ἀν. ita in recondito Terrae sinu abdidit, ut in lucem exire nullo modo possent.

v. 158 sine nomine auctoris citat Etym. Gud. p. 317. 40 seq. sed corrupte.

v. 160. pro στενωμένη Seleucus, teste Scholiasta ad h. l. scripsit ἀχθυμένη· οὐ γὰρ ἐστενοχωρεῖτό, φησιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς κρυφθέντας παῖδας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ ἐλυπεῖτο. Correctionem improbarunt Graevius, Wolfius, Muetzellius p. 416. at, me iudice, minus recte hac de causa, quod correctione nihil opus sit, cum στενωμένη ipsum significare possit *anxia*, *sollicita*. Dubium quidem non est, quin superiores poëtae verbum ea significatione usurpaverint, sed hinc non efficitur, fuisse item sic antiquioribus usurpatum, neque ad Hesiodum quod attinet, vero simile fit eo, quod apud Eusebium Praep. Euang. XIII. p. 403. RSt. στενωμένοι ut Hesiodum ex "Ἔργ. 178. (Goettl. 179.) citatur eo sensu, cum omnes ibi Codd. habeant φθειρόμενοι. Apud Homerum quidem, ut iam post alterum Scholiastam animadvertit Heynius, Scamander στενωμένος νεκύεσσι (II. Φ. 220.) non est *dolens*, sed *coangustatus* multitudine cadave-

rum inmatantium et Seleuco certe persuasum fuit, in Hesiodaeis h. l. *σπεινομένη* non posse alio sensu, quam quo accepit, accipi, quod ipsum ad correctionem eum impulit, offensum illa rudioris mythis imagine. Mihi, ut Goettlingio, ferenda haec videtur. Sane, si mythum simpliciter, ut se verba habent, accipimus, mirationem facere non potest, quod Terra tot praegrandibus liberorum corporibus, deinceps in eam abstrusis, oneratam se intus coangustantique et gravatam sensit, atque hinc, ut gravati solent, ingemuit; neque, si porro mythis sensum requirimus, absurde sic significatus videri potest terrae status, initio rerum laborantis et gravatae, quod latitantes in ea vires exitum sibi frustra quaererent, cuius indicium saepe illa fecerit gemitu, qualis terrae motum praecedit.

v. 161 seqq. Terra, cum ferrum produxisset, ex ea falcem fabricavit, qua deinde liberorum eius aliquis contra patrem utens generandi facultate hunc privaret. Ad *ἀδάμαντος* in Gl. Par. C. G. notatur, esse *εἶδος σιδήρου*. Ferrum indicari satis arguit epitheton *πολίου*, solemne Homericum de ferro, ut recte observavit Goettlingius. Falcem, quam poeta hinc v. 162. *δρέπανον*, idem infra v. 178. *ἄρπην* vocat. Priori nomine in hac fabula usi sunt Antimachus apud Plutarch. Q. R. 42. p. 275. A. et Pausanias VII. 23. posteriore Apollod. I. VI. 3. II. IV. 1.

v. 164. verba *παῖδες ἔμοι καὶ πατὴρ ἀτασθάλου* explicat Planudes de Syntaxi p. 159, 19 seq.

v. 165. *πατὴρ κεν κακὴν κ. τ. λ.*) Putanda est haec dicens Terra ostendisse liberis ferream falcem, quam paraverat.

v. 168 seqq. Quod ceteri Vranidae, quamvis magnis viribus praediti, suscipere in se non audent, Κρόνος effecturum se promittit, atque adeo efficit. Si statuimus, Crono tempus significari, facile intelligimus, cur illi primae in hoc mytho partes tribuantur. Scilicet, commixtis inter se Coelo Terraque, magnae quidem vires movebantur, multaeque et vastae rerum existebant formae: sed erant omnia incondita, confusa, indigesta. Attamen aliquando, *tempore*, finem accepit hinc status, direntum est Coeli Terraeque connubium, adempta Coelo novas formas gignendi potestas; itaque constans et stabilis facies rerum esse coepit, inque res eas regnum hinc exstitit Κρόνου *temporis*, sive Dei tempore cuncta perficientis, natis tum demum etiam Ἡλίῳ ac Σελήνῃ.

v. 171. *δυσώνυμοι* *invisi nominis, abominandi*. Sic Il. Z. 255. *δυσώνυμοι υἱες Ἀχαιῶν* Il. M. 116. *Μοῖρα δυσώνυμος*. Od. T. 571. *δυσώνυμος Ἡώς*, de quibus agens Eustathius ad Il. p. 640. 31; 895. 40. ad Od. p. 1878. 48. *ἐρμηνεύεσθαι* censet *διὰ τοῦ οὐκ ὀνομαστὸς παρ' Ὀμήρω*. Conf. supra v. 148.

v. 174. *ἐνέθηκε δὲ χειρὶ ἄρπην καρχαρόδοντα*. Terra falce filio tradita simul eum docuisse censenda est, quid eâ facere ipsum vellet. *Καρχαρόδοντα* dentibus asperam in modum serrae falcem fabricaverat, quo firmiter statim impingeretur genitalibus.

v. 176. Ἦλθε δὲ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός) Sensus est: Οὐρανός Terrae concubitum appetens ad eam venit noctu: sed hoc poëtice effertur: *Venit Οὐρανός Noctem* (personam intelligas) *secum adducens*.

Hesiodica haec respicit Eustathius in Epistola Dionysio

Periegetae praemissa p. 4. Ed. Steph. p. 109. Ed. Oxon. sed perstringendi magis, quam, ut par erat, laude prosequendi gratia.

v. 178. Verba ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάις citantur ab Schol. A. ad Il. Ψ. 160. p. 609., ubi traditur, esse, ut a Φωλεύω, Φωλῆος, sic a λοχεύω, λοχεῶς, lectum autem λοχεοῖο fuisse a pluribus, qui per pleonasmum τοῦ ε positum arbitrantur pro λόχοιο. Priori sententiae faventem Aristonicum Grammaticum λοχεοῖο cum θυρεοῖο comparasse Scholia ad h. l. testantur.

ᾠρέξατο (τῶν Οὐρανοῦ μηδέων) χειρὶ σκαιῇ i. e. extendit se manu sinistra versus Coeli genitalia. Est ὀρέγεσθαι medium *extendere se*; ὀρέγεσθαι τινὶ τινός aliqua re vel parte corporis *extendere se versus aliquid*. Conf. Il. Δ. 307. Ψ. 99.

v. 179 citatur inde a δεξιτερῇ cum duobus sequentibus ab Etym. M. v. ἄρπη p. 148. 25. Respicit locum Plutarchus Quaest. Rom. 42. p. 275. A., ubi in memorando usu τῆς τοῦ Κρόνου ἄρπης Hesiodo obsecutum dicit Antimachus. In eadem re προτέρων ἔπος memorat Apollon. Rhod. IV. 985.

v. 180. τοὺς ὄρχεις Hesiodum in Theogonia μῆδεα dixisse notat, hunc versum, vel infra v. 188 respiciens, Eustathius ad Il. p. 234. 32. Extrema autem huius versus et principium sequentis respicit Proclus in Commentario ad Platonis πολιτείας p. 368. 371., inter veterum poetarum mythos memorans πατέρων ἐκτομὰς et Οὐρανοῦ τομὰς.

v. 181. πάλιν fere idem valet, quod sequens ἐξοπισω. Cronus resecta patris genitalia pone se abiicit in mare, quo more piacula abiici solent: sed, cum sic ferrentur supra

terram, stillantes inde guttas Terra omnes exceptit gremio (v. 183 seqq.).

v. 183 cum duobus sequentibus citat Etym. Gud. p. 206. 43 seqq.

v. 185. γείνατ' Ἐριννῶς) nefando scelere filii in patrem commisso consequens fuit, ut nascerentur Erinnyes. Modus autem, quo generatae dicuntur, dignum poëta commentum exhibet. Ἐριννῶς dictae ab ἔριννύειν, Arcadibus *furere*. Vid. Pausan. VIII. 25. § 4.

Quas Deas Athenienses Σεμνάς, eas Hesiodum in Theogonia Ἐριννῶς dixisse, scribit huius loci memor Pausanias I. 28. 6.

μεγάλους τε Γίγαντας) Fuit Gigantum, ut Cyclopum, antiquissima memoria. Fuit similiter etiam Phaeacum. Itaque Cyclopes, Gigantes, Phaeaces θεοῖς ἐγγύθεν εἶναι dicuntur Od. H. 205 seqq. Ex Coeli genitalium sanguine, a Terra coniuge excepto, nati hic Gigantes perhibentur, quemadmodum, apud Apollonium Rhod. IV. 922. et laudatos ibi in Scholiis auctores Acusilaum et Alcaeam, Phaeaces. Ex Coelo et Terra Gigantes natos tradit etiam Apollodorus I. VI. 1., sed ex Terra et Tartaro Hyginus in praef.

Gigantum nomina et descriptionem olim in Theogonia fuisse, colligit Muetzellius p. 418 seqq. ex hisce Gregorii de illa verbis Orat. III. p. 103. D. 104. A. τοὺς Τιτᾶνας, τοὺς Γίγαντας μετὰ τῶν Φοβερῶν ὀνομάτων τε καὶ πραγμάτων, Κοτῶς, Βριάρεως, Γύγης, Ἐγκέλαδος, οἱ δρακοντοπόδες, οἱ κεραυνοφόροι θεοὶ κ. τ. λ. Sed, cum Gregorii Interpretis, Nonnus I. 73. p. 517. Elias Cretensis p. 383. A. Montacut. p. 153. in hoc loco explicando muti sint, illorum aetate iam intercidisse censet, quae Gregorii tempore adhuc exstabant. Mihi οἱ δρακοντοπόδες, οἱ κεραυνοφόροι θεοὶ

referri posse videntur ad illa, quae de Typhoeo et Iove exstant infra v. 820 seqq., ut Typhoeum, quem anguinis capitibus terribilem poëta induxit, anguipedem etiam Gregorius crediderit, hoc, ut item alia in sequentibus, ex aliorum Gigantomachiis adsumens. Vid. Apollod. I. VI. pr. Κοττός, Βριάρεως, Γύγης nomina sunt in Theogonia adhuc, sed alibi, exstantia. Ἐγκέλαδον, nisi per errorem memoraverit Gregorius, ortum inde, quod eius prae ceteris clarum erat in Gigantomachiis nomen, adsumsisse potest ex Hesiodicis, Theogoniae subiectis, quae magis integra adhuc illius aevo supererant. Certe in Gregorii testimonio nihil est, unde efficias, ex hoc loco nomina Gigantum intercidisse. Mentio quidem Cotti et fratrum eius ab hoc loco prorsus aliena est. Enceladum autem si memoravit ex eo Gregorius, cur non alia quoque citavit inde Gigantum nomina, quae tum pariter ibi lecta fuisse, vero simile est, qualiaque, haud minus Φοβερά habent Scholia ad h. I. et Apollodorus I. VI., unde non magno opere versus tibi fingere possis huiusmodi:

Πορφυρίωνα, Μίμαντα καὶ ὄβριμον Ἄλκυονῆα,
 Ῥοϊτόν τ' Ἐγκέλαδόν τε καὶ Εὐρυτον ἠδὲ Θωῶνα.

Sed equidem vel duobus tantum his versibus immissis minus concinnam puto effici periodum, divulsis longius ab se invicem Νύμφας θ', ἄς Μελίαις κ. ἐπ. ἀπ. γαῖαν in versu 187. ab hisce Γείνατ' Ἐριννῶς τε κρ. μεγ. τε Γίγαντας in v. 185. Quamobrem hic, ut Erinnyum et Nympharum Meliarum, ita Gigantum quoque nomina silentio praeteriisse poëtam, haud temere, ut opinor, statuo.

v. 186 uncinis inclusit Goettlingias, ut additamentum alicuius rhapsodi, qui verba HomERICA II. Δ. 533. et Σ. 510. coniunxerit. At verissime Hermannus in Goettlingia-

nae censura propter genus armorum, quibus instructi hic Gigantes inducuntur, versum antiquissimum et Hesiodeum habendum esse censuit. Recentior rhapsodus, Gigantes ex opinione sui temporis sibi informans, versum, si talem invenisset, potius omissurus, quam talem ab se formatum additurus fuisset. Conf. Muetzell. p. 231.

v. 187. Νύμφας θ', ἄς Μελίας κ. τ. λ.) Videntur antiquitus frequentissimae in Graecia fuisse μέλιαι *fraxini*. Itaque mythico sermone robustissimos aenei seculi homines natos dixere ἐκ μελιῶν. Vid. "Ἐργ. 145. Cum autem opinione veteris aevi inesse numen crederetur in arboribus, finxere Μελίας et Μελιάδας Νύμφας, ut Δρύαδας et Ἀμαδρύαδας. Eas autem fingi par fuit antiquissimae originis. Apud Callimachum H. in Iov. 47. dicuntur Iovis cunabulis adfuisse Δικταΐαι Μέλιαι et H. in Del. 80 seq. memoratur aerumnarum Latonae testis αὐτόχθων Μελίη — ἥλικος ἀσθμαίνουσα περὶ δρυός. Harum nomina Nympharum novem memorat Tzetzes ad "Ἐργ. 144.

Respicit versum Eustathius p. 1210. 39 seq.

v. 188 seqq. accuratius declaratur, quod v. 181 seqq. modo indicatum fuerat. A Crono retro iacta Coeli genitalia ἀπ' ἠπείροιο ex *continente*, quae λόχον ipsi praebuerat, missa sunt in pontum, ubi ex spuma eorum prognata est Venus. Verborum ordo est Μήδεα δ', ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμ. ἀδ. κάρβαλ' — ὡς φέρετ' ἀμ' πέλαγος *sicut iccerat, ita ferebantur.*

ἠπειρος Hesiodo terra est continens, opposita insulis et mari. Vide infra v. 582. 964. "Ἐργ. 622. Epirum vel mare Epiroticum significari, perperam primus Basileensis interpres credidit, quem secutis hinc tum aliis, tum Graevio recte oblocutus est iam Clericus, ut nuper Vossio in Sched.

Crit. T. II. p. 366. ἐπ' Ἡπείροιο circa Epirum reddenti Muetzellius p. 419.

v. 191 seqq. τῷ δ' ἐνὶ κούρη ἐθρέφθη κ. τ. λ.) Ad hunc Veneris ortum passim adluserunt veteres poëtae, Graecorum quidem luculentissime Nonnus Dion. I. 87. βρυχίην Ἀφροδίτην Οὐρανίης ὠδίνεν ἀπ' αὐλακος ἔγκυον ὕδαρ. Conf. Schrader. ad Musaeum p. 327. Latinos memorat Broukhusius ad haec Tibulli I. 11. 39 seq.

*Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,
Is Venerem e rapido sentiet esse mari.*

Cultus Veneris ad Graecos venit a Phoenicibus, qui Coelestem Venerem, Coeli dominam, Astartem colebant. Cultus autem ille primum celebrari coeptus est in insulis Cypro et Cytheris. Vid. Herod. I. 105. Pausan. III. 23. Hinc intelligitur, unde Coelesti semine prognata Venus e mari in eas primum adpulisse insulas dicatur. Apud Homerum Venus recentioris est originis, nata ex Iove et Dione.

v. 192. Κυθήροισι ζαθέοισιν) De multa ibi religione Veneris, quo pertinet epitheton, vide Pausaniam l. c.

v. 193. ἐπλητ' adpulit, accessit, a πλῆμι adpropinquo. Conf. II. Θ. 63. Ξ. 438.

ἔπειτα περίρρυτον ἴκετο Κύπρον) De Venere Cyprum adpellente Hymnus est inter Homericos. Eam primum Cyprum adpulisse dicit Callimachus H. in Del. 21. magis utique probabiliter, si Phoeniciam religionis originem spectes: sed Hesiodus Cronum cogitasse videtur ex aliquo Graeciae loco proiicientem μήδεα, quae certe post recepta opinio fuit (vid. Pausan. VII. 23.): nec fortasse ille de propagata sensim Veneris religione traditionem accurate perceptam habuit.

v. 194 seq. Nata Venere omnia magis ad venustatem et amorem se componunt: qua incedit, vernat terra, ut apud Homerum II. Ε. 341. in Iovis et Iunonis concubitu. (Conf. Lucretius I. 7.) Illa autem, Amore et Cupidine (Ἰμέρω) commitata, Deorum ad coetum se confert (v. 201 seq.), quorum hinc deinceps amores et coniugia narrantur.

v. 197. κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἄνθρωποι, alias saepe diversi in tribuendis nominibus. Vid. II. A. 403. B. 813. Ε. 291. Od. K. 305.

οὔνεκ' ἐν ἄφρω (θρέφθη) haec respiciens Plato in Cratylo p. 406. dicit: περὶ Ἀφροδίτης οὐκ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν ἀλλὰ ξυγχωρεῖν, ὅτι διὰ τὴν τοῦ ἄφρου (ἐκ τοῦ ἄφρου?) γένεσιν Ἀφροδίτη ἐκλήθη: nec dubium est, quin eadem, quamvis Hesiodum non memorantes, respiciant etiam Ovid. Met. IV. 536 seq. Fast. IV. 61 seq. Nonnus ad Gregor. Γ. 68. p. 520. D. Macrobius I. Saturn. 8 et 12. Serv. ad Aen. V. 81. Isidorus Orig. VIII. c. 11. § 19. Ed. Matrit. quorum tamen posteriores Ἀφροδίτην ἀπὸ τοῦ ἄφρου dictam volunt alia ratione, qualem secuti quoque Diogenes Apolloniates apud Clementem Alex. Paedag. I. 6. p. 126. et Cornutus c. 24. p. 197.

Verba ex h. v. τὴν Ἀφροδίτην cum versibus 196—198 et 200, ut Hesiodi, citantur apud Etym. M. p. 179. 4. ubi agitur de origine nominis Ἀφροδίτη, sed absunt hi versus a libro Gudiano p. 97., quamvis ibi copiosior sit reliqua de nomine disputatio. Absunt item a Parisino Bekkeri, cuius vide adnotationem ad Etym. M. p. 777.

v. 196 abiudicandum Hesiodo recte censuisse mihi videtur Wolfius, tum, quod eo reiecto melius procedunt haecce: τὴν δ' Ἀφροδίτην κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἄνθρωποι, tum, quod ἀφρογενὴς, ἀφρογένεια magis ob Hesiodicum mythum for-

mata atque hinc recentiorum usu frequentata vocabula, quam Hesioidea esse, vero simile ducendum est, cum certe Homerus illa ignoraverit. Vide copiose et accurate de his disputantem Muetzellium p. 425.

Exstat versus apud Etym. M. l. c. Sed citati illic, ut Hesiodi, versus cum a Gudiano absint, est, ut illos a recentioribus additos putemus. At vero mihi cum Thierschio Gr. Gr. § 181. 1. convenit, apud Clementem Alex. Coh. ad Gentes p. 13. nomina Veneris, ἄφρογενῆς, Κυπρογενῆς ex Hesiodi, quo Clemens utebatur, exemplo ducta esse, cum mox ab illo subiiciatur, τὴν Φιλομηδέα dictam Venerem, ὅτι μηδέων ἕξεφαάνθη itaque emblemata habendum esse Clementis aevo antiquius. Nolim tamen cum Goettlingio dicere, additamentum esse rhapsodi antiquissimi, quamvis fortasse referri possit ad eam aetatem, qua composita pleraque Orphica fuerunt. Certe ἄφρογενῆς θεᾶ memoratur etiam in Orphico Hymno I. 11.

Scholia ad Hesiodum auctoritatem versui addere non possunt. Nam, quae in illis ad ἄφρογένειαν adscripta sunt, perperam ibi sunt adscripta, cum tantum faciant ad nomen Ἄφροδίτη illustrandum.

v. 198. Verba ab ἀτὰρ ad finem versus, ut Hesioidea, citat Orion Etym. p. 79 fin. 80 pr. postrema ὅτι προσέκυρσε Κυθήροις Suidas v. Κυθήρεια, Photius in Lex. p. 184. 8.; sine diserta poetae mentione Scholia B. D. ad Il. E. 422. Hesychius T. II. p. 369. Etym. M. p. 546. 48. Etym. Gud. p. 351 fin.

Ad προσέκυρσε Gl. Par. C. παρήγγισε. Ab Eustathio, ad Dionys. Perieg. v. 498. mythum hunc Hesioideum memorante, exponitur προσεπέλασε. Conf. idem ad Il. p. 650. 45. p. 1024. 49 seq.

Hesiodo Κυθήρειαν dictam ἀπὸ τῆς Κυθήρων πόλεως refert

etiam Etym. M. p. 543. 43 seq. Similia habet Phavorinus p. 1122. 22 seq. secutique hanc etymologiam Festus v. *Cytherea* et Moschopulus *περὶ Σχεδ.* p. 4. Ed. Steph., cui sane haud praeferenda est altera memoratorum supra Grammaticorum, Orionis, aliorumque Hesiodo obloquentium, qua repetendum a *κεύθω* sit *Κυθήρεια*. Cytheris eximie cultam Venerem, quis nescit?

vv. 199. 200 item glossatoribus adscripsit Wolfius, quem sequor. Posteriores tamen haud dubie agnovit Clemens I. c., priorem agnovisse videri potest. Vtrumque, ut Hesiodi, memorant Scholia ad Il. E. 422. et Etym. Gud. p. 355. 10. Abest v. 199 ab Etym. M. p. 179. 6. Sed idem cum diserta poëtae mentione citatur ibid. p. 546. 20.

v. 199. ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ) γέντο quamvis apud Homerum Il. Θ. 43. Ν. 25. 241. Σ. 476 seq. semper positum sit *accipiendi*, vel *sumendi* notione, ut parum nobis satisfaciat Apollonius in Lex. tradens, esse per syncopen illud positum pro *ἐγένετο* (Vid. Heyn. ad Il. Θ. 43.), tamen dubium non est, quin apud alios poëtas in *γέντο*, *ἔγεντο* talis agnoscenda sit syncope. In versu quidem infra 705. *τόσσοις δοῦπος ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυιόντων* manifesto positum est *ἔγεντο* pro *ἐγένετο* *exstitit*, *ortus est*: quem versum si cum nonnullis haud satis auctoritatis habere dicas, at non erit, ut similiter suspecta habeas exstantia alibi exempla apud minus quidem antiquos poëtas, sed qui tamen antiquitatis usum secuti esse videantur. *ἔγεντο* hoc Doricae Dialecti esse vult Gregor. Corinth. p. 203., exemplum ex Theocrito citans, cui Koenius alia in adnotatione addidit. Conf. et Moschus Id. III. 29. Sed similiter usurpavit quoque Apollon. Rhod. I. 1141. IV. 1421. Itaque etiam h. l. *γέντο* positum esse possit pro *ἐγένετο*. At vero primum

variant in lectione Codices; deinde, quod gravissimum est, Venerem in mari natam primum Cythera, hinc Cyprum adpulisse, cum Hesiodus dixerit, nullo modo illam paulo post idem ἐνὶ Κύπρω γενεσθαι et hinc Κυπρογενῆ vocatam dicere potuit. Itaque etiam hoc videntes quidam pro ἐνὶ Κύπρω h. l. iam antiquitus scripserunt ἐνὶ πόντῳ: sed non viderunt illi, sic absurdam fieri etymologiam, nisi simul in principio versus nomen Ποντογενῆ in alterius locum nominis succedat. Legendum Hermannus proponens Κύπρις δ' ὅτι γένοιτο π. ἐ. K. verbum, ni fallor, accepit, haud nascendi, sed *veniendi*, *accedendi* significatione.

v. 200 agnoscunt, praeter Auctores supra laudatos, Etym. Gud. p. 553. 20. Eustathius ad Il. 439. 35. p. 558. 15. p. 650. 44. Schol. D. ad Il. Γ. 424. Tricha et Elias libro de metris p. 73 et 83; Moschopulus περὶ Σχῆδ. p. 121 et 130. Indignum Hesiodo, ut superiorem, censuerunt Lennepius Animadv. ad Coluthum p. 94. Wolfius, alii, maxime hoc urgentes, quod alias semper Φιλομειδῆς Ἀφροδίτη dicitur, ut in hoc ipso carmine v. 969; quibus tamen obicias ε, ει, η antiquitus vix diversa fuisse et Boeotis maxime frequenter usurpatum fuisse ει pro η et contra. Vid. Choeroboscus apud Bekker. Anecd. p. 1368. Hort. Adonid. p. 209. Etym. M. p. 410. 5. p. 602. 35. itaque in Φιλομειδῆς et Φιλομηδῆς arguendi, praesertim homini Boeoto, fuisse locum. Sed, cum totus locus malam glossatorum operam clare prodat, iisdem tribuendus mihi quoque videtur hic versus, quem item, ut superiores 196 et 199, suspectum etiam facit Codicum in lectione varietas.

v. 207 seqq. Οὐρανὸς unius liberorum τιταίνοντος *manum extendentis* (supra v. 178) facinus omnium consilio perpetratum statuens, hinc omnes adpellavit Τιτᾶνες.

Dicit Pausanias VIII. 37., Homerum primum (hunc enim ille antiquiorem habuit Hesiodo) carmine Titanes celebrasse, qui sic dictos θεοὺς ὑποταρταρίους prodiderit II. E. 279. Conf. et H. in Ap. 334 seqq., ubi ex Coelo, Terra, Titanibus nati Dii atque homines dicuntur.

Versus 207—210 spurios censuit Wolfius, ineptam ratus etymologiam, inepteque inferri illam post longiorem de Venere, a Titanibus alienam, digressionem. »Tum, inquit, »unus tantum eorum Cronus impietatis erga patrem reus »agi poterat, non ceteri item filii supra memorati v. 133 »seq. qui tantum abest, ut et ipsi sceleris conscii fuerint, »ut maximo horrore animi orationem matris exceperint »v. 167.» Verum enim vero ad hoc quod attinet, qui v. 167. Titanes occupasse dicitur δέος, metus fuit aggre-diendi rem, non horror aversantium facinus, cuius haud dubie conscii fuerunt omnes, uno, si Apollodorum audias I. 1. 4., non probante id Oceano. Etymologia autem, quamvis inepta, nullo iure hic haberi potest iudicium νοθείας, cum in talia poëtas veteres et in primis Hesiodum proclives fuisse vera sit observatio Eustathii ad II. p. 650. 39 seq.: et erat appellatio Titanum eiusmodi, ut Hesiodo necessarium videri posset, eius aliquam tradere originem, praesertim ut adpareret, qui memorarentur infra Titanes, Cronum esse et fratres; nec potuit illa adpellationis causa tradi nisi hoc loco, post absolutam de Venere, ex abscissis Coeli genitalibus nata, narrationem.

Respiciunt hanc nominis Titanum etymologiam Eustath. p. 712. 24; 849. 45. (priori loco cum diserta Hesiodi mentione); Etym. M. p. 760. 41. Etym. Gud. p. 530. 33 seq. Conf. Phavorinus p. 1760. 20. 21. 59 seqq.

v. 209 τιταίνοντας Hesychius exponit τιμωρίαν λαμβάνοντας, quam explicationem habet etiam Scholiorum alterum ad

h. v. secuti id L. Barlaeus, Graevius, alii, vertendo *poenas sumentes*. Contra Schol. Trinc. ad v. 207. dictos vult Τιτᾶνας ἀπὸ τοῦ μέλλειν αὐτοὺς τιμωρίαν τίνειν, quae sententia fuit etiam Plutarchi de Carnium Esu L. 1. fin. p. 996. C. Sequitur in eodem Scholio ἢ ἀπὸ τοῦ τιταίνειν τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν, ὃ ἔστι βλάπτειν. Τιτᾶνες γὰρ οἱ ἄδικοι καὶ βλαβεροί. Secundum quae ferme Mombricitus *intentos ad pessima* reddidit, Basileensis Interpres et hinc alii *nocentes*, at Krebsius *festinantes*, qui tamen dubitat de veriore interpretatione e v. 178 petenda. Petiit inde non dubitans Guyetus, exstatque illa iam apud Eustathium, Etym. M. et Gudianum ll. cc. Cognata sunt τέω, τείνω, *tendo*, τᾶω, τιτάω, τιταίνω, cuius postremi verbi significatio dubia esse nequit conferentibus Homeri ll. B. 390. Θ. 266. Λ. 370. M. 59. N. 534. 704. Ψ. 403. Hesiodi Sc. 229. Ceterum vera nominis Τιτᾶν etymologia nos latet.

v. 210. τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσσεσθαι) Titani-
bus in Tartarum detrusis ab Iove, infra v. 728 seqq.

vv. 211—232 alius esse rhapsodi arbitratus est Thierschius de Hesiodo p. 24. Sed ab Hesiodo memorari hic debuit Noctis progenies secundum ordinem, quem sibi ipse praescripserat supra, versibus 106 seq. Neque offensionem facere debet, quod disiunctim Noctis proles memoratur, primum v. 124 seq. deinde hoc loco. Nam prioribus, ex Erebo conceptis, liberis Aetheri ac Diei, locus iam dandus fuit in Cosmogonia, quos autem Nox sola ex se genuisse dicitur, hi, quorum plerisque non nisi inter homines iam natos locus esse potuit, omnino serius erant memorandi.

Noctis progeniem Apollodorus omisit. Apud Hyginum in Praef. p. 7. densa memoratur et in hac Fatum, Mors, Lethum, Somnus, Somnia, Petulantia, Miseria, Hesperides,

Parcae tres (i. e. Clotho, Lachesis, Atropos,) Nemesis, Amicitia, Senectus, Discordia, sed quos omnes liberos item ex Erebo Nox susceperit. Similem liberorum Noctis et Erebi recensum habet Cicero de N. D. III. 17.

In vv. 212. 213 manus interpolatrix visa Heynio in Ep. ad Wolfium, qui, vellem, iudicii causas addidisset. Versum quidem 212 ab Hesiodo profectum arguunt versus infra 758 seq. Super versu 213 scrupulum iniicere potest, quod aliter tradidere Cicero et Hyginus, at non eum tamen, ut ideo poëtae versum abiudicandum censeamus. Nam quid, si alium illi secuti sunt auctorem? Sunt sane apud illos locis citatis etiam alia ab Hesiodo h. l. diversa. Mihi autem, vel si absit hic versus, vero simile haud videtur, habitum horum quoque liberorum patrem Erebum ab Hesiodo, cuius in v. 214. *δέυτερον* post versus 211 seq. satis indicet, eum huius sobolis a Nocte procreationem seiunctam sibi informasse ab illa supra v. 124 seq. memorata. Agnoscunt versum pariter Scholia et omnes Scripti. Profectum ab Hesiodo statuit Hermannus in Censura Goettlingianae, se tantum offendere testatus ad illum, nulla copula cum antecedente connexum, quamobrem de alia recensione cogitandum putat, quae versum 212 ignorans sic habuerit: Νύξ δ' αὖτε στρυγερὸν τε Μόρον κ. Κ. μ. Οὔτινι κοιμηθεῖσα κ. τ. λ. vel versus 220 et 221 fuisse post v. 213 et ante hunc alium, in quo Erinnyes tanquam Noctis filiae memorabantur, quem *διασκευαστῆς* expunxerit ob supra receptam alterius recensione traditionem.

v. 211—225. Mythico sermone dicta sunt Nocte edita, primo, quibus Nox ortum et occasionem dat, Somnus, Somnia, *Φιλότης* s. concubitus (v. 212. 224.), deinde, quae res noctis instar habent, sive, quod lucem demunt, ut variae mortis species (v. 211, 212.), sive, quod perniciosae et

tristes sunt, ut *Μοῖραι* et *Κήρες* i. e. Fata Poenaeque (v. 217 seqq.), *Μομος*, *Ὀΐζυς* i. e. ex aerumna lamentatio, *Nemesis*, *Eris* (v. 223. 225.), seu, quod obscurae occultaque sunt, ut *Fraus* (v. 224.), denique *Hesperides*, *Nymphae vespertinae*, ad occasum in Noctis ditioe habitantes. Poëta autem numerosam hanc Noctis sobolem recensuit nullo classium ordine servato, quamquam apte iunxit *Μόρον*, *Κῆρα*, *Θάνατον*, apteque proxime post hunc *Ἵπνον* et *Φῶλον Ὀνειρών* posuit. Infra v. 756. et Il. Ε. 231. dicitur *Ἵπνος κασίγνητος Θανάτοιο*, atque inde apud Virgilium Aen. VI. 278. *consanguineus Letho sopor*.

v. 213. *κοιμηθεῖσα* accipiendum *κατακλιθεῖσα*, vel, qua significatione positum est *εὐνηθεῖσα* Th. 133. 380. 634. Sc. 6. Conf. VV. DD. ad Hesychium v. *κοιμηθέντι*.

v. 214. *δεύτερον αὖ Μῶμον*) secundo partu (post *Μόρον* et ceteros vv. 211 seq. memoratos) peperit *Μῶμον*, reprehensionis Deum, seu natam ex invidia calumniam, persona indutam. Conf. Callim. H. in Ap. v. ult. ibique Spanh. Est *Μῶμος* Ciceroni *Invidentia*, Hygino, ut videtur, *Petulantia*.

v. 215 seqq. Pleniorem olim hunc locum fuisse et tum *Hesperidum* nomina, tum *Herculis* illarum mala furati mentionem habuisse, Muetzellius p. 430 seqq. ex Servio ad Aen. IV. 484. et Schol. Cantabr. ad h. l. colligit, atque ex Servio quidem effici vult, verum excidisse huiusmodi:

Ἄγλην, Ἐσπερίην καὶ ἀγακλειτὴν Ἀρέθουσαν.

Sed *Hesperusam* vocat Servius; itaque potius fuerit, iudice etiam Goettlingio:

Ἄγλην, Ἐσπερόεσσαν, ἰδὲ κλειτὴν Ἀρέθουσαν.

cui versui tamen interponendo locus non est. Mentionem autem Herculis mihi videtur Scholiastes huc aliunde temere invexisse. Certe μέλουσι manentia adhuc apud Hesperides mala indicat, quod videns Muetzellius (p. 433.) versum 216 coniiicit sic antiquitus fuisse propagatum:

Χρύσεια καλὰ μέμηλε, τὰθ' Ἡρακλέης ἐτρύγησεν,

oblitus primam in τρυγάω longam esse. At vero infra quoque v. 335. de Dracone, horti Hesperidum custode, dicitur παγχρύσεια μῆλα φυλάσσει et quis pro certo dicat, Veterum opinione, sic ab Hercule ablata fuisse mala, ut in horto nulla curae Hesperidum relinquerentur? Quis, non postea in ablatorum locum alia in arboribus, aureum illum fructum ferentibus, succrevisse? Ipsa adeo ablata postmodo ad Hesperidas rediisse quidam auctores fuerunt. Vid. Apollod. II. V. 11 fin. Quis denique illum de ablatis ab Hercule Hesperidum malis mythum ab Hesiodo tractatum fuisse pro certo adseverare audeat?

v. 215. περὴν κλυτοῦ Ὀκεανοῦ) ἐσχατίη πρὸς νυκτὸς, ut additur v. 275. unde Ἑσπέριδες dictae. Pherecydes, ut ex Scholiis ad Apollon. Rhod. IV. 1396. discimus, sedem iis tribuit ἐν τῷ Ὀκεανῷ, aliqua in insula Oceani, sed ἐν Ἑπερβορείοις.

vv. 215. 216. μῆλα χρύσεια καλὰ fuere, qui de ovibus acciperent, ut Diod. Sic. IV. 27. Varro de R. R. II. 1. 6. Palaeph. de Incred. 19. Plerique tamen poma interpretati sunt, quo ducunt etiam memorati passim horti Hesperidum. Conf. Pherecydes apud Eratosth. c. 3. Itaque καρπὸν v. 216. ipsa haec μῆλα intelligas. Diodoro I. c. Hesperides sunt Atlantidis filiae. Aliorum variationes vel errores notat Heynius Observ. ad Apollod. II. V. 11. p. 170.

v. 217 et duo sequentes profectos esse ab Hesiodo, interpolatori autem deberi versus 904—906, statuit Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 91. Visa etiam Heynio ad Apollod. I. III. 1. mythologia h. l. tradita antiquior, adeoque Hesiodo dignior, quod iudicium eius, ut prior Apollodori editio anno 1782 facta, ita altera habet anno 1803 vulgata. Attamen paulo post priorem editionem factam ipse aliter senserat. Namque in Ep. ad Wolfium, anno 1784 scripta, dubitare se ait, an vv. 217—219 ab Hesiodo profecti sint, quod praecesserat *Μόρος* et *Κῆρ*, versu 217 subiiciuntur *Μοῖραι* et *Κῆρες* senioris ingenii foetus et *Μοῖραι* memorantur infra v. 904 ex Iove natae, *ut adeo*, inquit, *nunc illos versus relinquere malim, quam eos, qui hic inserti sunt*, ubi illud *nunc* referendum est ad sententiam antea ab ipso ad Apollodorum proditam. Haec autem sententia cum etiam in altera Apollodori editione exstet, adparet, Heynium postea ad illam rediisse, quamvis manente ei, ut ibi fassus est, scrupulo ob memorata vix diversa in v. 211. et v. 217. numina. Sed in Scuto quoque v. 156. *ὄλοῦ Κῆρ*, deinde v. 248 seq. plures *Κῆρες* memorantur; ut similiter apud alios diversi Pan et Panes, Cupido et Cupidines. Tum haud dubie diversi sunt *Μόρος* et *Μοῖραι*. Pro retinenda autem *Μοῖρων* h. l. mentione facit etiam, quod apud Ciceronem l. c. Aetheris ac Diei sorores, itaque Noctis filiae, memorantur Parcae, ac similiter apud Hyginum, sequente apud utrumque mentione Hesperidum, quae hic praecedit. *Νυκτὸς Φίλα τέκνα μελαίνης* dictae quoque *Μοῖραι* in Orph. Hymn. LVIII. et LIX. Contra fatendum est ex Apollodoro l. c. Iovis et Themidis filias edente Parcas, Theogoniae versibus 903 et seqq. praesidium accedere. Eos autem servandi, neque tamen ideo h. l. versus 217 et quinque sequentes expungendi una ratio haec est, ut dicas v. 217. *Μοῖρας* significari ab Iovis et Themidis filiabus diversas;

fecisse autem idem iis tributum nomen *Μοίρων*, ut easdem significari aliquis putaret, qui propterea versus 218 et 219 e versibus 904 et 905 conflatos addiderit. Apud Stobaeum quidem Ecl. Phys. I. IV. 38. p. 124. Ed. Heeren, iis omissis versibus, exstant 217. 220—222. sed habet idem I. VI. 5. p. 168. versus 217. 218. 219. In his autem versibus offensionem etiam hoc facit, quod, cum versu 117. verba *καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας* diversas memorari Deas indicent, nomina Clotho, Lachesis, Atropos ad proxime ante memoratas *Κῆρας* referenda videantur, omni tamen antiquitate ea nomina Parcis tribuente, sicut etiam in Scuto diversae ab se invicem memorantur, primum v. 249 *Κῆρες*, deinde v. 288 seq. Clotho, Lachesis, Atropos. Equidem igitur vv. 218. 219 expulsos hinc malim, quibus reiectis haud minus bene cohaerentes versus 217. 220—222 hoc etiam mihi commendari videntur, quod circa *Κῆρας* traditionem habent non vulgarem, neque eiusmodi, ut eam recentioris aevi aliquis invexerit. Qui tria Parcarum nomina habet, Hyginus l. c. iam versus 218 et 219 in suo Hesiodi exemplo legisse videri potest.

v. 217. *νηλεοπόιους*) similes apud Aeschylum formae sunt *ὠκύποιος*, *ὑστερόποιος*. Conf. Blomfield. ad Septem contra Theb. 740.

v. 218. Parcarum ex Hesiodo nomina citat Schol. Pindar. Ol. VII. 118. Sed dubium, utrum hinc, an e versu infra 905 petita.

Ad *αἴτε βροτοῖσι Γεινομένοισι κ. τ. λ.* respexisse videri potest Lucianus in Iove Confut. c. 1.

v. 220 et duo sequentes a rhapsodis insertos, nullum se dubitare scripsit Heynius in Ep. ad Wolfium. Antea in

Commentat. Götting. T. II. p. 141. statuerat, vel excidisse versum, quo Ποινὰι nominabantur, vel αἴτ' ἀνδρῶν κ. τ. λ. a Parcis seiungenda et accipienda, tum cae (sc. Poenae), quae cet. I. H. Vossius, reddens: *Auch die Pönen gebar sie, die grausam strafende Keren*, incertum est, utrum Μοίρας ea significatione acceperit, an pro nomine illo Ποινὰς repositum in v. 217 voluerit. Mihi ipsa haec Poenarum notio inesse videtur in epitheto νηλεσποίνους, et Κήρας poëta tales sibi Deas informasse, quales senioris aevi homines Ποινὰς dixerunt. Sic Laii caesi vindictam persequi dicuntur Κήρες ἀπλακητοὶ apud Sophoclem Oed. Tyr. v. 472. Ed. Brunck. ac similiter Oresten caesa matre persequi δεινὰι Κήρες, κνώπιδες θεαὶ apud Euripidem Electr. v. 1253. Ed. Matth. Μοίρας impia facta aversantes novit etiam Pindarus Pyth. IV. 258 seqq.

Vocabulo παραιβασίας usum Hesiodum testatur Eustathius ad II. p. 302. 19. 20.

v. 223. Τίκτη δὲ καὶ Νέμεσιν) Vltrix haec iniuriarum et superbiae Dea culta fuit maxime Rhamnunte Atticae, ubi quidam eam Oceani filiam faciebant, teste Pausania I. 33. Tradit idem VII. 20. fuisse eius templum etiam Patris.

Noctis filiam Nemesin habuit etiam Hyginus l. c.: neque aliter Smyrnaei, teste Pausania VII. V. 3.

v. 224 insititium habuerunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Iam Guyetus, Φιλότητα non ferens, pro eo δολότητα repositum volebat, quod ne Graecum quidem est. Ad Φιλότητα maxime offendit etiam Wolfius. Sed apud Cicero-
nem quoque l. c. inter Noctis liberos memoratur Amor, apud Hyginum Amicitia, sicut hîc Amicitiam reddidere Interpretum plerique. At recte L. Barlaeus τὰ ἀφροδίσια interpretatus est, quo significatu iam Scholiasta etiam acce-

perat, idem adiunctum Ἀπάτην ad meretricias fraudes referens, quem secutus est Clericus. Sed nihil obstat, quo minus Ἀπάτη latius de omni fraude accipiatur. Apud Ciceronem in saepe laudata recensione *Fraus* exstat; non item apud Hyginum.

v. 225. Ἐριν καρτερόθυμον i. e. contentionem pertinacem, sed in malis serendis: namque meliorem Ἐριν, de qua vide Ἐργ. 17 seqq. nondum hîc agnoverat Hesiodus.

Est apud Hyginum l. c. *Contentio* recte repositum a Muncero pro *Continentia*.

v. 226 seqq. Ex Eride numerosa malorum soboles exstitit. Memorat poëta Πόνον ἀλγινόεντα, molestiae plenum Laborem; cuius personam ab Hesiodo mutuatus videri potest Virgilius, ubi illi cum Fame (Λιμῶ) et aliis aequae tristibus sedem tribuit in Orci vestibulo, Aen. VI. 213 seqq.; Λήθην, perniciosam Oblivionem beneficiorum, officiorum, legum; Λιμὸν Famem, cum, converso ad lites populo, vel neglecta squalent arva, vel et culta vastantur; hinc Ἄλγεα δακρυόεντα lacrymabiles Dolores v. 226 seq.; deinceps Ὑσμίνης κ. τ. λ. Proelia et ex proeliis Caedes; in foro Νείσεα Iurgia et Ἀμφιλογίας Disceptationes, non sine Mendaciis ac Iureiurando, cuius violata religio gravem exigit a periuris poenam v. 229. 231 seq. denique Δυσνομίην perturbatum civitatis statum, cum ius et fas negliguntur, et huic necessario coniunctam Ἄτην Noxam. In v. 228 res easdem Ὑσμίνης et Μάχης, Φόνους et Ἀνδροκτασίας, diversis nominibus significatas, poëta, ut diversas personas, induxit, quemadmodum supra Μόρον et Θάνατον. Quae Δυσνομίη h. l., eadem apud Hom. Od. P. 487. est ὕβρις, opposita εὐνομίη, dicta Hygino in Praef. *Superbia*. Ἄτη (v. 230) apud Homerum Il. T. 91. Iovis est filia et ab hoc Deo procedens vindicta ὕβρεως. Ὀρκον (v. 231.)

intellige Iurisiurandi religionem, persona Dei indutam, ut *Ἔργ.* 219. 804. inque egregiis Pythiae versibus apud Herod. VI. 86. et in Aureis Carminibus v. 2. ad quem Hierocles videndus.

ἄλγεα δακρῦόνετα dictio fuit adamata Orphicis. Vid. Lobeck in *Aglaoph.* p. 438 seqq.

v. 228 vix differt ab HomericO *Od.* A. 611. de quo versu Gellius egit XIII. 24. Hygino l. c. pro memoratis hîc pluribus una in recensum venit *Pugna*.

v. 231 seq. ut Hesiodi citant Schol. Pindari ad *Nem.* XI. 30. Stobaeus *Serm.* XXVIII. p. 196.

vv. 233—239. Res sunt contiguae Pontus et Terra; itaque probabiliter in *Theogonia* coniuges feruntur v. 233. 238. Ex hoc coniugio nati memorantur liberi, patrem praecipue natura sua referentes, Nereus, Thaumias, Phorcys, Ceto, Eurybia. Conf. *Apollod.* I. II. 6. Initium fit a maximo natu Nereo, quem post memorata proxime periuria et sata ex Eride Mendacia videri poëta potest de industria statim *ἄψευδέα καὶ ἀληθέα* prodidisse. In Nereo maris notionem subesse vulgo Veteres putarunt. *Πυθμὴν πόντου, γαίης πέρας* dicitur in H. Orph. in *Ner.* 4. Est Cornuto c. 23. *Νηρεὺς ἢ θάλασσα* s. quod in ponto fluidum est. Nomen enim repetit a *νεῖσθαι*. Conf. Euripides *Iph.* in *Aul.* 937. Ed. Matth. *Νήρεια τέκνα* pisces vocat Comicus apud Athen. VIII. p. 343. B. A Latinis poëtis ponitur adeo pro mari Nereus. Vid. Tibull. IV. 1. 58. Ovid. I. *Met.* 187. II. *Am.* XI. 39. *imo fundo aequora tridente*, ut Neptunus, *ciens*, inducitur a Virgilio II. *Aen.* 418 seq., firmantque praedictae opinionis vetustatem ipsa apud Hesiodum Nerei filiarum nomina. Ceterum Hesiodus, tametsi ipse

quoque haud dubie maris Deum esse Nereum putavit, eum tamen a Ponto diversum esse voluit, nec tam physicum illud in Nereo, quam, quae ferrentur, virtutes eius, tributamque ei *senis* appellationem spectavit. Quod v. 234. dicit, *καλέουσι γέροντα* vulgo receptum huius adpellationis usum arguit. Gytheatas Laconas marinum aliquem Deum, ipsis *γέροντα* dictum et Nerea habitum, coluisse auctor est Pausanias III. 22. Memorat etiam Homerus II. Σ. 38. 141. patrem Nereïdum *γέρονθ' ἄλιον*, sed non addito Nerei nomine. Itaque Schol. Vict. ad II. Σ. 38. p. 488. Bekk. errasse statuit Hesiodum, qui Nereum sibi confingendum duxerit, ut adpareret, unde dictae Nereïdes; *γέρονθ' ἄλιον* autem apud Homerum intelligendum non Nereum putat, sed vel Proteum vel Phorcyn. Sed suadere videtur analogia, ut *Νηρηίδας*, quarum certe mentio apud Homerum exstat (II. Σ. 38. 49. 52.), dictas censeamus a patre Nereo, ut diserte *Νηρῆος θυγάτηρ Θέτις* dicitur H. in Ap. v. 319. Quaestio autem restat, unde dictus *Νηρεύς*. A *νάω*, *νέω* unde *ναρὸς*, *νερὸς*, *νηρὸς* i. e. *ύγρὸς* repetendum nomen duxit Salmasius ad Trebellium Poll. (Hist. Aug. T. II. p. 303.) ut iam Schol. Vict. ad Hom. l. c. a *νέω* *Νηρηίδες*. Conf. Etym. M. p. 507. 43. p. 604. 40. Cornutus l. c. At Hermannus de Mythol. Gr. ant. (Opusc. II. p. 178.) *Νηρέα* interpretatur *Nesfluum* i. e. fundum, sic ducto nomine a *νη* negante et *ρέω*. Ab hoc verbo illud repetiisse videri potest etiam Scholiasta ad h. l., *Νηρέα* exponens *τὴν ῥεῦσιν*, sed qui igitur *νη ἐπιτατικὸν* habuerit. Equidem Salmasium sequi malo. Ceterum nescio, an possit item repetendum videri nomen, ac fortasse repetendum poëtae visum sit a *νη ἐπιτατικῶ* et *ἐρέω*, ut sit *Νηρεὺς verax*.

Ad *ἄψευδέα καὶ ἀληθέα* h. l. item ad versus infra 240—242. et 264. respexit Aelianus Hist. Anim. XIV. 28.

v. 234 seq. αὐτὰρ καλέουσι γέροντα *sed senem vocant* (non, quia πρεσβύτατος παίδων, verum) quia νημερτής τε καὶ ἦπιος. Hanc poëtae mentem non adsecutus, Wernick. ad Tryphiod. p. 30. pro αὐτὰρ malebat ὄν δῆ.

γέροντα Nerea ex hoc, ut videtur, loco memorat Eustathius ad Il. p. 116. med. ad Od. p. 1428. 53. qui sic dictum vult a canescentibus in mari spumis, ut Γραιίας. Alios etiam maris Deos hinc γέροντας dictos (Proteum et Phorcyn apud Hom. Od. Δ. 385. Ν. 96.) opinatur Servius ad Georg. IV. 403. Conf. et Cornutus l. c. Sed videntur etiam antiquitus fuisse, qui in Nereo causam adpellationis eius hinc repeterent, quod haberetur, ut in Pseudo Orphei Argon. 328. dicitur, Deorum maris omnium πρέσβιστος, ut in H. Orphico cit. ἀρχὴ ἀπάντων, qua ratione scilicet Homerus Il. Ξ. 201. Ὠκεανὸν θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν, Thales autem aquam dixit omnium rerum esse principium. Sic Nereus fuerit alio nomine dictus Πρωτεύς, primus omnium. Conf. H. Orphic. in Proteum. Contraria est Hesiodae sententia, prodita ab Heynio ad Il. Σ. 39., tractum esse ab ipsa hac notione senis, ut vulgo non modo iustus ac verax, sed et futuri prudens haberetur Nereus. At vero etiam Nerei filiae memorantur v. 261 seq. iisdem praeditae virtutibus, et pariter iusti verique et fatidici ab Homero et aliis inducuntur Oceanus, Proteus, Glaucus, maris Dii. Mare etiam scelerum ac perfidiae poenas exigere vulgo creditum. Itaque cum maris notione coniuncta fuisse videtur illa iustitiae aliarumque virtutum notio. Fortasse, ut Ceres dicta est θεσμοφόρος, quod cum agricultura simul leges natae, ita maris Dii habiti sunt mites, iusti, prudentes, quod in rudem adhuc Graeciam per mare melioris vitae instituta iuraque venerant. Porro, cum iis, qui mare navigando piscandoque exercent, propria esse soleat prudentia, saepe etiam illa rerum futurarum, tempestatum puta ac ventorum

praescia, vero simile videri potest, haec ab hominibus ad Deos marinos transtulisse vulgus.

v. 237. Θαύμαντα μέγαν) Sub huius Dei persona latere miranda Naturae phaenomena, illa in primis, quorum frequentior in mari inter navigandum observatio est, tum nomen ipsum declarat, tum, quod Thaumatas infra, v. 265 seqq. genuisse dicitur Iridem, arcum coelestem et Harpyias procellas. Ceterum rara est huius Thaumantis mentio, neque ulla ferme, nisi cum mentione Iridis coniuncta, ut apud Cicer. de N. D. III. 20.

ἀγήνορα Φόρκυν) Dicitur apud Homerum Od. A. 72. Phorcys ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδων Od. N. 96. 345. ἄλιος γέρων, possitque nomen ipsum videri senem indicare, cum apud Hesychium Φόρκον exponatur λευκὸν, πόλιον, ῥυσόν: ut fortasse idem maris numen ab aliis in Graecia Νηρεὺς, ab aliis Φόρκυς dictus fuerit. Idem Hesychius: Νηρεὺς θαλάσσιος δαίμων Ἀλκμῶν καὶ Πόρκον ὀνομάζει. Dixit Φόρκου ὕδωρ pro mari Phanocles in Elegia apud Ruhnkenium Ep. Cr. II. p. 302. Minus manifestum, quo sensu dicatur apud Lucanum IX. 645. Phorcus secundum numen aquis. Potest enim esse ordine secundum et nautis in aquis secundum s. favens. Φόρκυν autem Hesiodus, ἀγήνορα vocans, uxoremque ei Ceto tribuens v. 270 seqq., maris Deum habuisse terribilem videtur, fortasse ob varia ex animantium genere in mari vel maris littoribus monstra. Memoratur huius generis Phorci chorus apud Virgilium Aen. V. 249. Phorci exercitus ibid. 822. apud Plinium XXXVI. 4. S. 7. iunctim Tritones chorusque Phorci et pristis. Eum signo dato phocas toto aequore contrahentem facit Val. Flaccus III. 727.

Φόρκυν παρὰ τὸ Φέρεσθαι ἀπέως dictum volunt Etym. M. p. 798. 38. Eustathius ad Od. p. 1392. 54. Zonaras p. 1818.

Eudocia p. 417. Ad maris περιφορὰν referunt etiam Scholia h. l. Hermamo autem Opusc. II. p. 179. Φόρκυς est *Furcus*, quo promontoria, inquit, et quivis alii exstantes in mari scopuli indicantur. Equidem ipse quoque *Furcus*, *Furca* et Φόρκυς cognata esse puto vocabula, sed a πέφορκα, auferendi significatione, ducta. Apud Lycophr. v. 477 seq. λαίμῳ Φόρκω (belluae marinae, cui Priami soror Hesione exposita) Interpretes *guttore cano* reddiderunt secundum supra citatam Hesychii glossam. Dubites, an non potius reddendum fuerit *rapaci*.

v. 238. Κητὼ καλλιπάρηον) Solemne hoc Deae epitheton apud Hesiodum, etiam cum sub Deae nomine res monstrosae atque horrendae latent. Conf. infra v. 270. 298.

Ad Κητὼ Gl. Par. C. τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος. Hermano l. c. Κητὼ est *Iacua*, allinem cum verbo κεῖσθαι originem habens, quae latentia sub undis saxa occultosque scopulos significet. Mihi potius est *Capacina*, continens in se magna omnia atque immania, cetera et huius generis alia, ut sit stirps κᾶω, χᾶω. Suadent hoc vocabula κητώεσσα, μεγαλήτης. Conf. Heyn. ad Il. B. 581. Θ. 222.

v. 239. Εὐρυβίην) Dubium esse vix potest, quin per hanc Deam significetur ingens vis maris, saxa excavantis, moles aggerum sternerentis, navigia quamvis magna subvertentis. Dicitur hinc quoque Τρίτων εὐρυβίης Th. 931. εὐρυβίης Ποσειδάων apud Pindarum Ol. VI. 98.

vv. 240—264 recensetur numerosa Nerei soboles e Dorida Oceani filia. Viguisse Nereidum religionem in maritima Magnetum ora Sepiade auctor est Herodotus VII. 191 extr. Conf. Eurip. Andr. v. 1241 seqq. Ed. Matth. Sed eas etiam in aliis Graeciae locis cultas docet Pausanias II. I. 7.

III. XXVI. 5., quo contulit, quod ἀπὸ χρυσεῶν Νηρηίδων genus suum repetebant Aeacidae. Vid. Pindarus Nem. V. 14 seq.

Nerei uxor Doris etiam ipsa pro mari ponitur, certe apud Latinos poëtas. Vid. Virgil. Ecl. X. 5. Ovid. IV. Fast. 673.

v. 242. Dicitur Ὠκεανὸς τελήεις πόνταμος, ut item infra v. 959. Od. Λ. 638. et alibi. Est τελήεις, cui nihil ad perfectionem deest; in suo genere perfectissimus. Sic apud Homerum passim τελέεσσαι ἑκατόμβαι memorantur et H. in Merc. 541. τελέεντες οἰωνοί.

Versibus 243—263 recensita nomina Nereidum pleraque exstant etiam apud Homerum II. Σ. 39 seqq. Apollod. I. II. 7. Hyginum in praef. Ducta sunt ea partim a mari ipso, rebusque in eo vel circa illud conspicuis; partim ab iis, quae mare exercentes sibi ad prosperam navigationem optant; partim a commodis, quae navigatio et commercia hominum per mare afferunt. Memorata quidem, etiam ab Homero (l. c. v. 43.), Πρωτῶ cum ab Hesiodo prima omnium hic ponatur (v. 243.) huic certe visa id nomen habere, quia primo genita. Sed Εὐκράτη, quam v. 243. plures Codd. agnoscunt, haud dubie dicta est a mari temperato: in cuius locum Nereidis si recipiatur, ut a nobis recepta est, Εὐκράντη, fortasse eadem Apollodori l. c. Κραντῶ, notio perficiendae feliciter navigationis suberit. Dicta Σαῶ v. 243. esse potest, vel a servandis navigiis et nautis, vel a σάω *moveo*, unde σάλος *aestus maris*. Ἀμφιτρίτη (ibid. et 254. 930.) nomen habuit a cavernis, quibus scopulosa maris littora abundavit, ut est ἀμφιτρῆς spelunca apud Sophocel. in Philoct. 19. Εὐδῶρη (v. 244.) dicta ab reputantibus bona, quae per mare ad se delata acceperant. Dictae inde similiter Δαρῆς (v. 250.) cuius apud Homerum mentio l. c. v. 45; Δωτῶ (v. 248.) memorata Homero ibid. v. 43. etiam Virgilio IX. Aen. 102.

Valer. Flacco I. 134., fano culta eadem, teste Pausania II. I. 7.; *Λειωγόρη* item et *Εὐαγόρη*, quae multis mercibus advectis facilem in foro annonam redderent. Referendum huc quoque nomen *Πουλυνόμη* (v. 258.) multos pascens. *Εὐνείκη* (v. 246.) pertinet ad bonam cum mercibus navigantium aemulationem. Sed *Θέτις* (v. 244. 1006.), etiam ex Homero netissima, sine dubio a ponendis sive componendis dicta fluctibus. *Γαλήνη* (v. 244.) est maris tranquillitas, a cuius hilario statu dicta etiam videri potest *Γαλάτεια*, apud Homerum I. c. v. 45. insignita epitheto *ἀγαλλειτή*, celebrata Theocrito Id. XI. Virgilio Ecl. VII. 37. Aen. IX. 103. Cir. 393. Ovidio XIII. Met. 735 seqq. II. Am. XI. 34. Certe *Γλαυκῆ* (v. 240.) cuius et Homerus meminit I. c. v. 39. dicta est a colore maris, ut *Γλαυκονόμη* (v. 256.); a fluctuum autem celeritate *Κυμοθοῶ* (v. 245.) memorata eadem Homero ibid. v. 41. Virgilio I. Aen. 144; a fluctibus dicta etiam *Κυμῶ* (v. 255.), ut ab excipiendis illis *Κυμοδόκη* (v. 252. Virgil. Aen. V. 766.), a sedandis iisdem *Κυματολήγη* (v. 253.). *Σπειῶ* (v. 245.), quam agnoscunt Hom. I. c. v. 40. Virgil. V. Aen. 826. adpellata vel a fluctuum vel a currentium per eos navium celeritate; *Θοῶ* (v. 245.) item a celeritate vel huius vel illius cursus. Est *Ἀλίη* (ibid. et Hom. I. c. v. 40.) marina. *Ἐρατῶ* (v. 246.) et *Μελίτη* (v. 247.) Nereïdes dictae navigantibus propitiae. Mentio huius etiam apud Homerum d. I. v. 42. et Virgilium V. Aen. 825. *Πασιθέη* (v. 246.) et *Ἄγαυῆ* (v. 247. Hom. ibid. v. 42.) sic vocatae a spectabilibus et admirandis in mari multis. Dicta *Εὐλιμένη* (v. 247.) quae in bonum portum duceret navigantes; *Φέρουσα* (v. 248.), quae navem et ipsos, quo vellent, ferret. De *Πρωτῶ* (ibid.) conf. Varr. Lect. *Δυναμένη* (ibid. et Hom. I. c. v. 42.) est potens, sed, ut videtur, in bonam partem. *Νησαίη* (v. 249.), memorata item Homero I. c. v. 42. hinc Virgilio V. Aen. 826. et

Propertio II. XX. 6. ab insulis dicta, ut Νησῶν (v. 261.). Ἀκταίη (v. 249. II. Σ. v. 41.) littorea dicta est ab ἄκτη, ut Ἡϊόνη (v. 255) ab ἡϊών. Memorat illam etiam Homerus d. I. v. 41. Vocata Πρωτομέδεια (v. 249.), quae praecipuam curam gereret navium. Namque navibus et navigantibus consulere omnes Nereides credebantur, unde intelligendi Propert. III. v. 33 seqq. Ovid. II. Am. XI. 34 seqq. Conf. et Apollon. Rh. IV. 843 seqq. Leonidas Tarentinus A. P. VIII. Ep. 550. Virgil. Aen. I. 244. V. 240. Itaque dictae hinc quoque Ἀλιμύδη (v. 255.), Ποντοπόρεια (v. 256.), Εὐπόμπη (v. 261.), Λαομέδεια (v. 257.) et Λυσιάνασσα (v. 258), solvens haec reges a maris periculis. Πανόπη (v. 250.) nomen habuit a prospectu, qui in mare quaqua versus patet. Iunguntur Δωρίς et Πανόπη etiam apud Homerum l. c. v. 45. Est *Panopea virgo* apud Virgil. I. G. 437. et V. Aen. 240 et 825. inter praecipua maris numina, ut item Ovidio VI. F. 599. Auctori Cons. ad Liv. 435. Valerio Flacco I. 134. II. 590. *Panopae greges* sunt pisces in Sereni carmine apud Terentian. Maurum v. 2630. Ἴπποθόη, Ἴππουθόη (v. 251.) et Μεγίππη (v. 260.) dictae, ut Ποσειδῶν Ἴππιος ab equis primum mari in Graeciam advectis, vel quod optima essent prope mare pascua. Εὐάργη (v. 259.) dicta item a pascuis vel lavandis in mari agnis. Ψαμάθη (v. 260. 1004.), eadem fortasse Ἀμάθεια Homeri l. c. v. 48, certe utraque dicta ab arena. Denique, cum, ut Nereus ipse prudens et iustus, ita prudentes iustaeque eius etiam filiae haberentur, id significarunt quoque nomina quarundam: Ἀύτονόη (v. 258.), Θεμιστῶ (v. 261.), Προνόη (ibid.), Νημερτής (v. 262.) cui apud Homerum d. I. v. 46 iungitur Ἀψευδής.

Quod autem Homerus et Hesiodus eadem habent plerarumque nomina Nereidum, arguere mihi videtur, eos in his memorandis antiquiorem de illis traditionem secutos esse, non, ut vult Eustathius ad II. Σ. p. 1130. 35 seqq. ipsos

primum ea nomina finxisse. Ceterum factum esse non negem, ut varia unius Deae marinae epitheta, variis ei locis tributa, opinione vel fictione poëtarum deinceps in totidem abierint personas.

vv. 265—270. Congrue poëta seu primus, seu post alios Ponti filio Thaumanti (*Mirino*) uxorem dedit Oceani filiam (infra v. 349.) Ἡλέκτρην, a splendore sic dictam, ut ἡλέκτωρ, ἡλεκτρον. Ex his nuptiis natae Iris et Harpyiae. Ἴρις iam apud Homerum II. P. 547. adpellatur arcus coelestis: Cicero autem de N. D. III. 20. *Arcus*, inquit, *quia speciem habet admirabilem, Thaumante dicitur esse natus.* Cui praeiverat Plato in Theaet. p. 155. D. ubi, Hesiodica haec respiciens, καὶ ἕοικεν ὁ τὴν Ἴριν Θαύμαντος ἔκγονον Φήσας οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. Conf. Proclus in Alcib. I. T. II. p. 113. ed. Cous. Sed probabiliter etiam ad Ponti familiam arcus refertur, qui ad speciem velut exsurgat ex aequore, ex quo illum etiam aquas haurire Veteres credebant. Vid. Lucanus IV. 81. Attamen, ut apud Homerum, sic etiam apud Hesiodum Iris et Deae personam habet, et inducitur ut Deorum nuntia (vid. infra 781. 784.), quo pertinet epitheton ὠκεΐζ. Creditur quoque dicta Ἴρις pro Εἰρις, ab εἶρω, εἰρέω dico, nuntio. Ἄρπυιαις proprie dictas fuisse abripientes omnia procellas, ipsis indicari videtur earum nominibus v. 267. Attamen Ἄρπυιαις vocatas fuisse putem haud omnes, sed certas quasdam in mari, praesertim Euxino, procellas, unde locus quoque iis datus in Argonauticis tum ab aliis, tum ab Hesiodo. Vid. Schol. ad Apollon. Rhod. II. 276. 296 seq. Illas, ut Deas sibi informans, poëta ἠυκόμοις dixit. Diversam Harpyiis originem, nec tamen dissimilem, aliam alii tribuerunt, filias quidam Ponti et Terrae, quidam Neptuni, quidam Typhonis opinati. Vid. Val. Flacc. IV. 428. Serv. ad Aen. III. 241. Dicta Ἀελλῶ

ab *ἀέω spiro*, Ὠκυπέτη a celeri volatu. Has duas cum Hesiodo memorat Apollodorus I. II. 6. Sed ex eodem I. IX. 21. discas, alteram a quibusdam Ἀελλόπου, ab aliis Νικοθήη, alteram a nonnullis Ὠκυθήη dictam fuisse. Apud Homerum II. Π. 150. est Ἄρπυια Ποδάργη. Apud Virgilium Aen. III. 211. 245. tertia Celaeno memoratur; apud Hyginum in Praef. tres hae, Celaeno, Ocypete, Podarge. Conf. Heynius in Exc. VII. ad Aen. III.

Harpurias Hesiodum Thaumantis et Electrae filias dixisse, testatur Serv. ad Aen. III. 212.

v. 270 ut Hesiodi in Theogonia citant Draco de Metris p. 94. 15. Lascaris Gramm. Gr. I. III. B. VIII. f. v. ed. Ald. Cum Hesiodo, coniugem Phorcyi tribuente Ceto, faciunt Apollod. I. II. 6. et Hyginus in praef. At Typhaoni Ceto coniungit Euphorion apud Etym. M. p. 396. 28., cuius poëtae dolendum est non nisi unum ibi versum citari Ὅσσοις εὐρυκώσα Τυφάονι κύσσατο Κητώ. Namque ex integro lucem forsitan accepissent, quae de prole Cetus hic traduntur, quam omnem interpretationem respicere censuit Heynius. Attamen ad primam generationem quod attinet, est sane, ut aliquis, cum tot γέροντες in mari memorentur, etiam Γραίας memorari haud miretur, idque similiter vel cum Scholiis ad h. l. ad maris ex spumis canitiem, vel ad alias causas referat, de quibus supra diximus ad v. 233. sicut ipse Heynius cano colore Γραίων ipsarum prudentiam designari putat, Obs. ad Apollod. p. 119. Hermanno Opusc. II. p. 179. Γραῖαι sunt undae, quae littori allissae spumas agunt nunc veniendo, nunc recedendo, Γόργονες magnae et terribiles undae. Mihi, quod Graeis sorores dantur horrenda specie Gorgones, quodque harum esse dicitur habitatio trans Oceanum (v. 274.), cuius undae non hoc praemari mediterraneo vel ponto Euxino peculiare habuerunt.

ut spumas agerent et magnae subinde terrorem facerent, potius repetenda omnis haec Phorci stirps videtur a narrationibus Phoenicum, qui, littora Oceani legentes, vel phocas aliasve huiusmodi belluas marinas, vel varia simiarum genera, vel mulieres adeo viderint mirationem aspectu facientes, in Africae quidem trans fretum Herculeum littore Nigritias nigro crispoque capillitio, in Borealibus Europae plagis Celtici generis feminas ἐκ γενετῆς πολιάς (v. 271) quippe quibus admixtae parvulae, similem crinium colorem exhibentes, eum naturae non senectutis esse demonstrarent. Sive autem Graecae reapse mulieres fuerunt, sive ex aliquo de memoratis supra mihi genere bestiae, sive aliquod naturae Φαινόμενον, feminas inde atque adeo Deas poëtae sibi informarunt, quamobrem etiam epitheta iis tribuerunt mulieribus ac Deabus convenientia. Quas Hesiodus Γραίας, eas a patre Φορκίδας dixere Aeschylus in Prom. v. 819. Apollod. I. II. 6. II. IV. 2. alii.

Quod καλλιπαρήγους dixit Hesiodus, indicat, eas sibi illum informasse non vetulas, sed ἐκ γενετῆς, vetularum instar, hoc habentes, quod erant πολιαί. Ab hoc crinium colore κόραι κυκνόμορφοι dictae Aeschylo l. c.

v. 271 seq. τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν Ἀθάνατοί τε θεοὶ, χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι) quas non alio nomine Dii, sive antiquius saeculum, alio recentior hominum aetas appellavit; sed quas ab omni aevo Γραίας dixerunt. Declaratur his, ni fallor, mythi antiquitas, cuius tamen apud Homerum memoria non exstat.

v. 273. Πεφρηθῶ τ' εὔπεπλον Ἐνώω τε κροκόπεπλον) Duabus hic ab Hesiodo memoratis Graeis tertia Δεινώ additur apud Apollod. II. IV. 2. Tres etiam Aeschylus iam noverat l. c., neque tamen hinc cum Goettlingio colligas

post hunc versum excidisse alium, qui nomen habuerit tertiae Graeae. Probabiliter Volckerus in Geographia Mythica p. 18. ternarium numerum a recentioribus inductum censuit, ut essent Graeae totidem ac Gorgones. Quominus autem versum excidisse censeas, facit etiam, quod vel nunc satis magno ab se intervallo distant Γραίας τέκε et Γοργούς θ'.

Alterius Hesiodeae Graeae nomen Πεφρηδῶ commodè repetatur a πέφραδα, ut Dea haec communem habuerit prudentiam cum aliis Diis marinis. Fertur utique ea Perseo viam ad Gorgonas indicasse. Sed a πέφορα duxisse Hermanus videtur l. c. p. 180, cui Πεφρηδῶ est refluxus maris, *Auferona*, Latinorum *Salacia*; Ἐνώ fluxus aequoris *Inundona* Latinorum *Venilia*. Admitti haec possint, si nomina his Graeis non primum ab Hesiodo, sed iam ab antiquioribus tributa censeantur. Nam certum habeo, illum de maris fluxu et refluxu non cogitasse, videturque mihi quidem Ἐνώ tam Hesiodi Graea, quam Homeri Dea bellica, magis dicta ab ἔνω *interficio*.

vv. 274 seqq. Gorgonum fabulam ab Hesiodo primum inventam esse, eique nomina Gorgonum deberi, perhibent Scholia B. L. ad Il. E. 741. Schol. B. ad Il. A. 36. Scholia B. Q. ad Od. A. 634. consentiente Hesychio in v. Γοργείην κεφαλὴν. Mihi, ut Heynio ad Apollod. Obs. p. 116., videntur de Perseo fabulae, deque caesa ab illo Gorgonum una antiquiores Hesiodo fuisse: sed fortasse hic primus Medusae συγγένειαν γενεαλογεῖν ἐπεχείρησε.

Ad Γοργούς h. l. sine dubio respiciunt Schol. B. L. ad Il. Θ. 349., ubi traditur, formam alteram Γοργῶν non ab Hesiodo magis, quam ab Homero usurpari. Attamen in Scuti v. 230. sunt Γοργόνες ἄπλητοι. Postrema versus 274 respicit Agatharchides de Mari Rubro p. 444. Ed. Bekkeri.

Πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῦ id est, in aliqua insula Oceani,

quo ut pervenires, traiciendus erat Oceanus. Conf. infra 290. 292. 294. Pomponius Mela III. IX. 93. *Contra eosdem* (Aethiopes Hesperios) *sunt insulae Gorgades, domus, ut aiunt, aliquando Gorgadum. Ipsae terrae promontorio, cui Ἐσπέρου κέρασ nomen est, finiuntur.* Refert Plinius VI. 31. eadem, sed e Xenophonte Lampsaceno, Peripli auctore, addens, eas insulas bidui navigatione a continente distare: tum et haec adiicit: *Penetravit in eas Hanno Poenorum imperator, prodiditque hirta feminarum corpora, duarumque Gorgonum cutes argumenti et miraculi gratia in Iunonis templo posuit, spectatas usque ad Carthaginem captam. Ultra has etiam duae Hesperidum insulae narrantur.* Repetens haec, Solinus c. 56. item ad auctorem Xenophontem Lampsacenum refert: incertum, an recte. Tenendum ex his duntaxat, fuisse iam antiquitus, qui Gorgonum fabulam ad Aethiopum Hesperiorum sive Occidentalis Africae monstra et Phoenicum de iis narrationes referrent. Nam neque haec sumere Hesiodus ab Hannone, qui multo fuit eo iunior, potuit et Gorillas Hanno memoravit, non Gorgonas. Sed iam ante Hesiodum (si Strabonem I. p. 48. audias, iam ante belli Troiani tempora) ultra columnas Herculis progressi sunt Phoenices, qui tum potuerint eadem ferme ibi mira observare, quae saeculis aliquot post Hanno. Nec repugnem, si quis statuatur, vel Γορίλλων, vel simile nomen barbarum, ortum dedisse Graeco vocabulo Γοργῶν; quamquam Graeci, iam Homeri et Hesiodi aetate dictas ita Medusam et sorores censuerunt ob γοργότητα agilitatem, non pedum, ut voluit Salmasius ad Solinum p. 915. A. B., sed oculorum, qua terrorem incutiebant. Apud Homerum quidem est II. A. 36. Γοργῶ βλοσυρῶπις — δεινὸν δερκομένη. Conf. II. E. 741. Θ. 349. Od. A. 633., quorum cum Hesiodeis h. l. et in Sc. v. 223 seqq. consensus satis etiam arguit, antiquiorem his poëtis fabulam de Gorgonibus fuisse.

v. 275 an genuinus sit, dubitat Heynius ad Apollod. Obs. p. 124., sed nullam prodit dubitationis causam. Lectum verum antiquis fuisse, docet doctum ad eum Scholion in Cantabr. libro. Conf. et Pomponius Mela loco supra cit.

πρὸς νυκτὸς i. e. versus noctem, ut apud Herod. VII. 115. πρὸς ἡλίου δυσμέω. Est autem nox ultra occasum.

Ἑσπερίδες λιγύφανοι dicuntur etiam infra v. 519. Ὑμνωδοὺς κόρας vocat Euripides in Herc. Fur. 394., αἰοιδᾶς in Hippol. 734., ubi vid. Valcken. Dulcem earum cantum memorat etiam Apollon. Rhod. IV. 1399 seqq.

v. 276 ut Hesiodi citat Herodianus περὶ μου λέξι. p. 13 init. Tres καθ' Ἑσίοδου Gorgones ex h. v. memorantur ab Etym. M. p. 238. 33. Phavor. p. 432. 14.

Hermannō, l. c. Gorgonas undas habenti, Σθεινῶ est *Va-leria*, Εὐρύαλη *Lativolva*, Μέδουσα *Guberna* ab eo, quod undarum cursum regit. Itaque ei non visus est horum nominum auctor fuisse Hesiodus, quippe quem iam non physicum, sed historicum tractasse mythum, clare sequentia de Medusa arguant. Mihi videtur Σθεινῶ a viribus dicta, Εὐρύαλη ab lato mari, in quo Gorgonum insula, Μέδουσα dignitatis nomine, ut Μέδων.

v. 277. ἡ μὲν ἔην θνητὴ κ. τ. λ.) secundum haec Apollodorus II. IV. 2. de Gorgonibus: ἦσαν δὲ αὐταὶ Σθεινῶ, Εὐρύαλη, Μέδουσα· μόνη δὲ ἦν θνητὴ Μέδουσα.

vv. 278 seq. Ovidius IV. Met. 797. Medusam a Neptuno vitiatam dicit in Minervae templo, quae, ne impune id fuisset, pulcrum antea crinem Gorgoneum in hydros mutavit. Potest λειμῶν fuisse *τεμένους*. Sed tamen dicendum potius, Ovidium in his recentiorum poetarum retulisse commenta.

v. 279 additur in quibusdam Codicibus ante vel post Il. γ. 224. Vid. d' Orvillius ad Charit. p. 618. Heyn. ad Il. l. c.

vv. 280. 281. Priorem respicit Hesychius in v. Γοργείην κεφαλὴν, posteriorem Eustath. ad Il. p. 577. 33. p. 1014. 62 seqq. Fabulam in hoc et illo versu traditam, ut Hesiodeam, memorant Scholia ad Nicandri Alexiph. v. 101. item Scholia Pindari ad Ol. XIII. 89., ubi ipsi quoque versus exhibentur. Conf. et Eustath. ad Il. p. 577. 36 seq. et p. 1014. 62 seqq., ubi memoratur ex Hesiodi Theogonia non Χρυσάωρ, sed Χρυσάορος.

Fit versu 280. obiter mentio Persei tantum ob genealogiam. Scilicet aequalibus Hesiodi satis notus erat Perseus, perinde ut Hercules. Eius cum abscisso Medusae capite in pera recondito fugientis, persequentibus eum Gorgonibus, plenior exstat mentio in Scuto v. 216 seqq. Fuisse epos antiquum mythi antiquissimi, Argivis domestici, Persei profectionem ad Gorgonas exponens, probabiliter censuit Heyn. ad Apollod. Obs. p. 116. Περσῆα πάντων ἀριδείκετον ἀνδρῶν etiam Homerus dixit Il. ε. 320.

vv. 282 et 283 uncinis inclusit Wolfius, ad talem semper etymologiam offensus. Mihi, ut Eustathio, videtur admasse talia Hesiodus. Itaque certe versus non propterea reiiciam. Sed sunt in v. 283. scrupuli, ad quos offendas. Nam praeterquam, quod variat ibi Codicum scriptura, est sane ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ Φίλῃσι parum explicitate dictum pro τῷ δ' ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄορ χρ. ἔχ. μ. χ. Φίλῃσι. Hermanno iudice, in censura Goettlingianae, locus, vv. 282—285., ut iam habemus, recentiorem sapit interpolationem; antiquiorum autem poëtarum unus scripserat: Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὀκεανοῦ παρὰ πηγᾶς

"Ωχετ' ἀποπτάμενος πρ. χθ. μητέρα μήλων, alter ὅτ' ἄρ' Ὀκ. περὶ πηγᾶς ἴκετ' ἐς ἀθανάτους, nisi fortasse prius illud distichon cum sequente coniunctum fuerit per ἴκε τ' ἐς ἀθανάτους. Versum autem 283 Hermannus putat ita conceptum fuisse Γέντο δ' ἄορ χρύσειον ἔλων μετὰ χερσὶ Φίλῃσι et post v. 280 in parenthesi positum fuisse, ut ab aureo Persei ense dictus fuerit Χρυσάωρ et γέντο valuerit *arripuit*. Sed Perseo apud Apollod. II. IV. 2. § 8. tribuitur ἀδαμαντίνη ἄρπη, Chrysaori autem, degenti in regione auri tum ferace, convenit utique ἄορ χρύσειον. Pegasus autem, ex eo, quo natus sit, loco statim in coelum avo-
lasse, nemo antiquiorum tradidit.

v. 282. Ὀκεανοῦ περὶ πηγᾶς) ad fontes i. e. ad fines Occani, ut iunguntur πηγὰὶ καὶ πείρατα infra v. 738. 809.

vv. 284—286. χῶ μὲν ἀποπτάμενος — ἴκετ' ἐς ἀθανάτους. Avolavit demum Perseus in coelum post operam Bellerophonti praestitam in debellanda Chimaera. Vid. infra 325. Πτερόεις Πήγασος Pindaro Isthm. VII. 63. excussisse dominum Bellerophontem dicitur, in coelum contendere volentem. Ipsum autem coelo receptum idem tradit Ol. XIII. 131. — Μήτερα μήλων, matrem pecudum, Homerus Il. B. 696. Itonen, Il. I. 475. Phthiam dixit, Hesiodus hic ornante epitheto terram universe, quae alias χθὼν πολύφορβος, πολυβοσκήνη dicitur. Regionem Hesperidum eiusque mala citria haud recte cogitabat Clericus. Currui Iovis iunctum Pegasus ἀστραπηφορεῖν dixit Euripides in deperdita Tragoedia Bellerophonte, unde versum protulit Aristoph. in Pace v. 722. Itaque sic accipiam etiam h. l. Φέρων, sicut item Φέρει, ut cum Bekkero legendum, in his verbis Scholiastae ad Arat. v. 205. ἱερὸς δὲ ὁ Ἴππος, ἢ ὅτι ὁ Ποσειδῶν αὐτὸν ἐγέννησεν, ἢ ὅτι βροντῆν καὶ ἀστραπὴν Φέρει (vulgo

τρέφει, quod nihili est) καθὸ ἐμφερέης ἐστὶ τῷ Δίῳ. *Tonantes Iovis equos volucremque currum* memorat Horatius Carm. l. XXIV. 7. Iunctum Aurorae currui Pegasus quosdam tradidisse, colligas ex Schol. ad Il. Z. 155. et Schol. ad Lycophr. 17. Magis autem vulgata est recentiorum traditio, qua relatus inter sidera fertur Pegasus. Ad Hesiodeam de Pegaso traditionem non minus, quam ad superiora, offensus, Goettlingius vv. 282—286 uncinis inclusit.

v. 287 seq. Chrysaori in locis trans Oceanum degenti probabiliter uxor datur Oceani filia Callirhoë. Conf. infra v. 351. 979 seqq. Ex his natus Geryoneus; quem infra v. 981. dici videas βρότων κάρτιστον ἀπάντων. Has vires multiples, neque uno facile vel impetu, vel ictu superabiles, antiquior aetas, mythico sermone declarans, *tricipitem* nobis edidit Geryonem. Namque ex Hesiodo nihil porro colligas. Apud Apollodorum autem II. V. 10. Geryon describitur *τριάων ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα, συνηγμένον εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον τε εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν*, ut proinde tria capita, triaque pectora cum sex manibus et sex pedibus habuerit, qualem, teste Scholiasta ad h. l. informavit iam Stesichorus in Geryonide, atque insuper ὑπόπτερον. Conf. Lucian. in Hermotimo c. 74.

v. 287 citant Schol. ad Aristoph. Eq. 414. Suidas v. *κυνοκέφαλος*, Lascaris Gramm. l. III. B. III. f. v.

v. 289 seqq. Geryon ab Hercule interfectus βουσι παρ' ἐλιπόδεσσι, sive, ut infra dicitur v. 983. βούων εἶνεκ' ἐλιπόδων, cum pugnando suas recipere boves vellet, quas Hercules, occisis prius armenti custodibus, cane et bubulco, iam abigere coeperat Tiryntem versus, quo sibi illas adducere

eum iusserat Eurystheus. Conf. Apollod. II. V. 10. Res gesta in Erythia insula, quam Pherecydes, eumque secutus Apollodorus, esse volunt Gades, alii insulam iuxta Gades, scilicet eam, quae nunc continenti adhaeret. Vid. Herod. IV. 8. Strabo III. p. 221. In eam insulam venit Hercules *διαβίαις πόρον Ὀκεανοῖο* (v. 292.) traiecto, quod inter continentem et insulam erat, Oceani freto. Quomodo traiecerit, hic non dicitur. Sed ab Stesichoro in Geryonide, Pisandro et Panyasi in Heracleis, dictus est traiecissee Hercules Solis *δέπατι* s. *Φιάλη*, cymbii instar habente navigio, quo Sol ipse uti soleret, ut post occasum ab Hesperidum regione nocturno itinere per Oceanum ad orientem rediret. Vide Athenaeum XI. p. 469. et accurate de hoc mytho disputantem Heynium ad Apollod. Obs. p. 163. Delato in insulam Herculi primum res fuit cum custode boum, cane Ortho, Typhaonis et Echidnae filio (v. 293. 309.) fratre Cerberi, unde ipsum quoque monstruosum fuisse vero simile fit (*δικέφαλον* facit Apollod. l. c.), et huic opem ferente bubulco Eurytione (v. 293.), cuius genus Hesiodus non memorat. Martis et Erythiae filium Hellanicus prodidit, teste Scholiasta ad h. l. Vtrumque in stabulo, quod tuebantur, interfecit Hercules. *Σταθμὸς ἡερόεις umbrorum stabulum* v. 294. dicitur, vel, ut vult Clericus, quod erat in caverna, vel, quod ipsi locus ex poëtae opinione erat *ἐσχατίη πρὸς νυκτὸς*, ultra Oceanum, situs. Conf. supra v. 274. Tiryns, quo abducebantur boves, *ἱερὴ* dicta v. 292., non ut Scholiasta censuit, quod a Cyclopibus condita, sed quod erat in alicuius Dei tutela, templique alicuius religione sacra, ut fere nulla non urbs antiquitas.

Versum 293 citat Schol. ad Pindar. Isthm. I. 15. vv. 292—294 Tzetz. ad Lycophr. v. 651.

v. 295 et seqq. quod eum in modum praecedentibus adiuncti sunt, ut, quae fuerit poëtae super Echidnae parentibus sententia, sub dubitationem cadat, quodque Apollod. II. 1. 2. Echidnam *Ταρτάρου καὶ Γῆς* filiam appellat, eaque genealogia et Echidnae et gnatorum naturae explicandae una omnium maxime est apposita, quamobrem tribuenda Hesiodo videri possit, ideo Muetzellius p. 452. non alienus est a coniectura, versus 295—332, qui aptissime inter se colligati sunt, aliam olim in Theogonia sedem habuisse. Verum enim vero vix est, ut iis aliam commodam in ea sedem invenias, sive supra, post locum de Terrae ex Coelo liberis, sive infra, ubi dicitur ex Tartaro Terra post debellatos Titanes *ὀπλότατον παῖδα* edidisse Typhoëa. Constat autem, Apollodorum saepe alios secutum esse Auctores, quam Hesiodum; quod in loco citato paene certum est obtinuisse, cum ibi occisa ab Argo Echidna tradatur, quae secundum Hesiodum (v. 305.) fuit *ἀθάνατος*, nec quidquam credere nos vetat, priscis Graecorum fabulis plures ac diversas celebratas fuisse Echidnas. Quod autem post *τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε* (v. 289.), sequitur *ἢ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον*, indicare mihi videtur, hunc esse traditionis Hesiodaeae h. l. nexum et sensum: filium *quidem* Callirhoës, monstruosum illum Geryonem, Hercules occidit, illa *autem* aliud peperit monstrum Echidnam: itaque *ἢ* referendum esse ad Callirhoën, ut retulerunt L. Barlaeus, Wolfius et ad Apollod. Obs. p. 100. Heynius, quamvis ad Ceto retulisse videatur Pherecydes apud Schol. Apollon. Rhod. II. 1248. huius e Phoreyue filiam Echidnam faciens et probabilius utique fingatur his parentibus genita Echidna serpens, quam ex aurei ensis domino Chrysaore et Callirhoë Nympha. Cum Pherecyde facit Hermannus Opusc. T. II. p. 181. Sed *Κητοῦς* mentio v. 290. nimis longe ab hoc loco distat, quam ut *ἢ δ' ἔτεκ'* ad eam commode referatur.

In Echidna autem, suadente ipso nomine, praesertim tenenda est serpentis notio, sed magni et formidandi, qualibus portentis abundasse videtur antiquus orbis etiam iis in locis, ubi nunc non amplius visuntur. Itaque complura de iis referre potuerunt ab Oceani littore et Hesperiiis plagis reversi Phoenices aliive nautae: sed illata est similis in Graeciam etiam ex Arimis ab Oriente fama et vero habuit etiam Graecia antiquitus suos dracones et Echidnas, certe Graecas de iis traditiones. Quod autem monstruosum ac terribile esset hoc genus, eo ipso visum est divinitatem habere, cui consequens fuit, ut eius quoque in Theogonia ratio haberetur. Itaque Dea, *Θείη* (v. 297.), informata est Echidna, nec proinde tota serpens, sed pro parte Nympha *ἐλικᾶπις*, *καλλιπάρης* (v. 298. 307.) eademque *ἀθάνατος καὶ ἀγήραος* (v. 305.), a qua diversa igitur habenda est memorata apud Apollod. II. 1. 2 extr. Tartari ac Terrae filia Echidna, quam in Arcadia occidit Argus Panoptes. In Hesiodica autem traditione apparet, quaesitum esse nexum inter fabulas Hesperias, ex Arimis Asiaticas et Graecas. Itaque soror vel amita Echidna fingitur Geryonis, natusque ex ea canis eiusdem Orthus (v. 309.); at vero, ubi ipsa tanquam in custodia degeret, adsignatus ei Deorum voluntate specus in Arimis (v. 301. 305.), quos esse Cilicas Aramaeos satis constat ex Strabone XIII. p. 626.; maritus quoque ei datus ibidem degens (vid. II. B. 783. Pindar. Ol. IV. 11. Pyth. I. 32. Fragm. XCIII. Boeckh.) Typhaon s. Typhoëus (v. 306.) unde et Chimaeram suscepit (v. 319.), vicinae Arimis Lyciae terrorem; sed nati quoque ex ea, Graecorum fabulis notissimi, Plutonis canis Cerberus (v. 310 seqq.) et Hydra Lernaea (v. 313 seqq.).

v. 297. *σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῶ*) Callirhoë Oceanitis, pro more earum in specu degens, ibi peperit Echidnam, cui deinde ad habitandum alia adsignata est in Arimis spelunca.

v. 300 uncinis inclusit Wolfius, pro glossemate habens. Sane molestum est ὠμιστήν. Memoratur quidem apud Apollodorum l. c. Arcadiae Echidna συναρπάξουσα τοὺς παρίοντας, sed non dicitur ea fuisse, ut haec, pro dimidia parte, scilicet superiore, Nympha. Fingi tamen etiam memorata hinc ab Hesiodo potuit ex serpentis id natura habuisse, ut esset ὠμιστής, quod poeta per incogitantiam ad partem eius anguinam retulerit. Certe infra v. 304. λυγρὴ dicitur et hinc quasi carcere cohibita in Arimis.

vv. 301—305 Heynius et Wolfius duntaxat transponendos censuerunt, ut v. 304 et 305 primum legantur, deinde v. 301. 2. 3. Sane, versu 300 eiecto, locum, quem nunc obtinet, versus 301 tueri non potest. Codex Taurinensis hoc ordine habet v. 295—300. 303—305. 301. 302. unde Hermannus in Goettlingianae censura duas statuit fuisse recensiones, in quarum una fuerint v. 295—300. 303.; in altera v. 295—299. 304. 305. 301. 302. Aliter Goettlingius ordinaverat, in una recensione fuisse ratus v. 295—297. 300—302.; in altera v. 295. 6. 8. 9. 305. 308. Hanc nihil offensionis habere largitur Censor, illam admitti posse recte negat. Goettlingius in altera Editione facere iam se cum Hermanno dicit. Mihi nondum liquet, esse omnino de duplici recensione cogitandum: quare, si quid mutandum, potius Heynium et Wolfium, versus quosdam transponentes, sequar. Ita verba in v. 300. Ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης referenda erunt ad locum, ubi nata Echidna, σπήϊ ἐνὶ γλαφυρῷ (v. 297.).

v. 304. ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν) Vt est ἔρυμα secunda brevi apud Hesiodum Ἔργ. 536. Homerum Il. Δ. 137. et alibi (vid. Valcken. ad Eurip. Phoen. 990.), ita hic ἔρυτ'. At habet ἔρῦτο productam secundam apud Nostrum in Scuto

v. 415. Scilicet est hoc pro ἐρύετο ab ἐρύομαι, illud ab ἔρυμαι. Est autem in Sc. l. c. ἐρύτο (ut scribendum) 3. imperf. medii, *cohibebant impetum*: hic autem ἔρυτ' accipiendum est passive *coërcebatur*, quasi carcere. Perperam Heynius, in Exc. IV. ad Il. A. vocabulum hoc derivans ab ῥύω *servo* priore longa, versum quasi ob metri vitium Hesiodo abiudicandum censuit. Respiciant eum Schol. Lycophr. apud Bachmann. Anecd. Gr. T. II. p. 278. et Tzetz. ad Lycophr. v. 1354.

v. 305 suspectus fuit Wolfio, quod apud Apollod. l. c. interfecta ab Argo dicitur Echidna. Sed memoratur ibi Peloponnesia, non Arimaea.

v. 306 seqq. Τυφάων, alia forma dictus Τυφωεύς (infra v. 821. 869.), ἄνεμος ὑβριστής et similium ventorum pater (v. 869 seqq.), ortum ipse ducere visus ex profundis terrae spiraculis et cavernis, itaque mythico sermone dictus Tartari et Terrae filius (v. 821 seq.), de quo mythos fuisse Arimaeos, constat ex Homero et Pindaro ll. cc., probabiliter inde coniux datur hic cohibitae apud Arimos Echidnae, neque incongrue ex his tremendis portentis nata aequae terribilia monstra perhibentur, cum alia, tum primum Canes duo, Orthus (v. 309.) et Cerberus (v. 310 seqq.), uterque latratu referens patrem (v. 834.), Cerberus etiam, ut ille, bellua multorum capitum (v. 312. 825.), sicut biceps etiam habitus est quibusdam Orthus, Chimaera ipsi Hesiodo triceps.

Non diversi, ut Goettlingio visum in priore Editione (nam in altera sententiam mutavit) sed iidem habendi Τυφάων (v. 306.) et Τυφωεύς (v. 821. 869.). Vide, praecipiente Muetzellio p. 259., Homerum Il. B. 781 seqq. collatis hic versibus 304. 306. Heynio in Ep. ad Wolfiam minus certum id visum miror, cum illi in Obs. ad Apol-

lod. I. VI. 3. iidem habiti fuissent *Τυφωεύς*, *Τυφῶν* et *Τυφῶς*. Potest nomen hoc qualicumque forma proditum Graecae originis videri, ductum a *τύφω*, ut vult Etym. M. v. *Τυφῶν* p. 772. 30 seqq., cum sit ventus igneae naturae, Eustathio ad Il. p. 261. 38. *πνεῦμα ὑπογέων, πυρόεν καὶ καυστικόν* (conf. infra v. 845.), nec tamen ideo pronuntiem, errare eos, qui peregrinam statuunt nominis originem, sive Aegyptiam, ut Iablonskio placuit Panth. Aegypt. V. 2., sive Orientalem, cum *tuffones* etiam nunc Indi vehementiores ventos vocent, teste Turnero in Itinere Thibetano I. 1.

v. 309 seqq. Orthum Echidna *κύνα γείνατο Γηρυονῆι*, quo deinceps uteretur Geryon (v. 309. supra 293.); Cerberum (v. 311.) *Ἴδῶ κύνα χαλκῆόφωνον αερα*, i. e. infracta voce praeditum, quod epitheton Stentori tribuit Homerus Il. E. 785. Conf. Sc. v. 243. *Πεντηκοντακέφαλον* dixit Hesiodus cum iis, quibus numerus quinquagenarius pro magno placuit. Alii fingere *ἑκατόγγρανον* maluerunt, unde *bellua centiceps* dicitur Horatio Il. XIII. 34. *τρίκρανον σκύλακα* iam Sophocles in Trach. v. 1098. et deinceps posteriores tantum non omnes dixere, sed ita, ut tribus caninis capitibus multa pone adhaerere anguina fingerent (vid. Apollod. II. V. 12 init.), quae ignota fuisse Hesiodo videntur. Homerus Il. Θ. 368. simpliciter memorat *κύνα στυγεροῦ Ἴδῶ*, ne nomine quidem addito, ut neque Od. Λ. 623. Conf. Pausanias III. 25. ex quo fere colligas, primam de Cerbero famam a Taenaro venisse. Potuerunt utique accolae, ut fauces Taenarias *alta ostia Ditis*, ita natum subinde tremendum in illa caverna sonum latratum habere inferni canis, cuius deinde figuram pro mentis terrore sibi informaverint.

v. 311 respicit Schol. ad Soph. Trach. v. 1098. Ed.

Brunck. 1100. Elmsleii, qui ibi πεντηκοντακέφαλον restituit.

v. 311. Κέρβερον, inquit Eustathius ad II. p. 717. 54., οἱ νεώτεροι καλοῦσι quia scilicet apud Homerum nomen non exstat. Dictus autem, Eustathio iudice ibid. 60., παρὰ τὸ κέαρ βαρύνειν. Aliquanto probabilius in Scholiis ad h. l. nomen repetitur a κέαρ et βέρω, sive βόρω, unde βρώσκω, βιβρώσκω, ut sic idem fere notet, quod ὠμῆστῆς. Welckero in Trilog. Aeschyl. p. 131. est Κέρβερος pro Ἐρέβερος, praemissa fortiore adspiratione; Hermanno Opusc. II. p. 182. Κέρβερος est *Hiscius*, transpositis literis pro κρεμερὸς, quod non adsequor. Goettlingius comparat κάρβανος, dictum nonnullis pro βάρβαρος et vocabulum a latrantis sono repetit. Obstare videri possit, quod, teste Scholiasta ad Nicandri Alexiph. v. 378., Κέρβεροι dicti quoque βάτραχοι ἔφωνοι.

Χαλκεόφωνον alicubi dictum Κέρβερον, scripsit Eustath. ad II. p. 1140 init.

v. 313 seqq. Tertia Typhaonis et Echidnae proles fuit digna matre filia, Hydra Lernaea, quam infensa Herculi luno gravem ei laborem aluit, sicut, similem, ut videtur, ob causam, etiam Leonem aluit Nemeacum (infra v. 328.). Hydram poëta dixit λύγρ' εἰδυῖαν (λύγγρα Γιδυῖαν) perniciosam, satis sic significans, terribilem fuisse; nulla tamen plurium eius capitum mentione facta, quorum passim recentiores meminerunt. Eam Hesiodus ab Hercule interfectam dicit (v. 316.) νηλεῖ χαλκῶ, aereo vel ense, vel hastae cuspide, quae fuit antiquior traditio. Χρύσειαι ἄρπαι memorantur apud Euripid. in Ione v. 192. Secundum recentiores Hydrae capita Hercules contudit ῥοπάλαφ clava. Vid. Apollod. II. V. 2. Iolaus (v. 317.), quem socium et auri-

gam Herculis etiam in Scuto videmus, in hac primum pugna dictus est opem ei, neque inutilem, praestitisse. Vid. Apollod. *ibid.* Minerva, consiliis Herculem instruens (v. 318.), etiam in Scuto memoratur v. 125 seqq. 325 seqq. et apud Hom. *Il.* Θ. 362. *Od.* Λ. 626. Hydrae autem Lernaecae nulla facta est in Homeri carminibus mentio.

Quod apud Gregorium *Or.* III. p. 103. D. seq. (de quo loco diximus ad v. 185.) post memoratos ex Hesiodi *Theogonia* Τιτᾶνας, Γίγαντας, τοὺς δρακοντόποδας, τοὺς κεραινοφόρους θεοὺς, memorantur etiam τὰ πικρὰ τούτων γεννήματα καὶ προβλήματα, Ἵδραι, Χίμαιραι, Κέρβεροι, Γόργονες, in his τούτων eximie ad Gigantes referendum interpretes duxere, cumque traditio exstaret, e Gigantum sanguine varia enata esse monstra, eam ad illustrandum Gregorium adhibuere. Vide Scholium Graecum ex *Cod. Clarkiano* a Gaisfordio editum in *Catal. Clark.* T. I. p. 46. et *Elias Cret. Comm.* in *Gregor.* T. II. p. 383. A., in quibus commode αἵματος fit mentio, pro quo vitiosa exstat σώματος oris apud referentes eadem *Montacut.* p. 153. 4. *Nonnum* p. 517. C. ut item apud *Eudociam* p. 209., illud de Hydrae origine traditum diserte auctori tribuentem Hesiodo. Movere haec virum eruditissimum *Lobeckium* in *Aglaoph.* p. 576. not., ut diversam ab hodie exstante fuisse olim in *Theogonia* proditam monstrorum plerorumque originem statueret, contra quem optime disputavit *Muetzell.* p. 464. Chimaeram quidem *Typhaonis* et *Echidnae* filiam ab Hesiodo dictam, diserte tradit *Apollod.* II. III. 1.

v. 316. ἐνήρατο medium pro *interfecit* rarius est: frequentius hac significatione activum. Est tamen item *Il.* Π. 92. Τρῶας ἐναιρόμενος.

v. 319 seqq. Nexus est: τὴν μὲν (haec quidem *Echidnae*

et Typhaonis prolem) Διὸς υἱὸς ἐνήρατο (v. 316.), ἡ δὲ sed illa (sc. Echidna) Χίμαιραν ἔτικτε. Non attendentes ad versum 316., Scholiasta Cantabr. et Mombrilius ἡ δὲ ad proximam Hydram retulerunt. Conf. supra dd. ad v. 295. Apollod. l. c. Chimaeram Homerus Il. Z. 180. simpliciter θεῖον γένος, οὐδ' ἀνθρώπων vocat, idem Il. Π. 328. obiter indicans, eam nutritam fuisse ab Amisodaro Lycio. Quippe notam ille fabulam tangebatur, partem pridem celebrati in vulgus mythi Corinthiaci de rebus a Bellerophonte gestis. Poëtarum autem de Chimaera narrationi dedisse ortum potest, quod Iobates Lyciae rex, cum, ut Homerus refert Il. Z. 168 seqq., ex arcano Proeti, Corinthiorum regis, mandato perniciem Bellerophonti strueret, eum misit venatum capram sylvestrem, χίμαιραν (vid. Hesych. h. v.), in loca, ubi summum quoque a leonibus et serpentibus periculum erat; ex quo triplici ferarum genere deinde mythicus sermo et poëtarum commenta unius speciem belluae finxerint, triformem Chimaeram. Nomen quidem ipsum cogitare nos praecipue de capra iubet, sed vastioris generis, vel maxime feri, quales oves caprique sylvestres describuntur apud Oppian. Cyneg. II. 328. θέειν κραιπνοὶ σθεναροὶ τε μάχεσθαι, quamquam significari quoque potuit aliud cornutum animal, ad caprae figuram accedens, ut oryx (vid. Plin. H. N. VIII. 53. Oppian. Cyneg. II. 445 seqq.), vel, quae memoratur ab Eustathio ad Il. p. 634. 61. κατὰ Πτολεμαῖον, ἡ μεγαλόκερως. Hanc qualemcunque feram δεινὴν τε μεγάλην τε ποδώκεά τε κρατερὴν τε (v. 320.) Pegasus et Bellerophon i. e. hic, consensu Pegaso (vid. Apollod. II. III. 2.), εἶλε, de medio sustulit, occidit (v. 325.). Quod Chimaeram πῦρ πνέειν Homerus dixit Il. Z. 181 seq., qui versus etiam hic leguntur (v. 323. 4.), id iam Veteres ferme interpretati sunt de monte ignivomo, quem vulgo Cragum Lyciae fuisse volunt, ubi quaedam adeo convalles nomen retinerent Chi-

maerae (vid. Strabo XIV. p. 981. B. Plinius II. 10. V. 26. Vibius Sequester de Montibus, Serv. ad Aen. VI. 288. Eustath. ad Il. Z. p. 634. 60.; 635. 15 seqq.) placuitque haec interpretatio postea imprimis Clerico ad h. l. et recentius Hermanno Opusc. II. p. 182. cui *Χίμαιρα* ab nomine *χείμαρρος* est *Torrentina*, significatque profluentia liquefacta saxa atque arenas, quam hodie *lavam* vocant. Verum enim vero, cum *πῦρ πνεύοντες τᾶροι* memorentur etiam in Iasonis historia, ubi praedictae interpretationi locus non est, censeam equidem, antiquiores Graecos locutione ea nihil indicare voluisse, nisi spiritum, quem irata bellua vehementiorem naribus emittit, quique, praesertim in locis frigidis, ita fumi instar sub oculos cadit, ut subesse ignis videri possit.

πνέουσιν ἀμαιμάκετον πῦρ citat sine auctoris nomine Etym. M. p. 76. 13. Usurpatum vocabulum *ἀμαιμάκετος* de igne etiam Sophocli in Oed. Tyr. v. 177. de Furiis s. Erinnyisin in Oed. Col. v. 125. *Ἀμαιμακέτην* Chimaeram ipsam dixit Hom. Il. Z. 179. II. 329. Notat Heynius ad priorem Iliadis locum, Grammaticos vocabulum alios a *μῆκος*, alios a *μαιμάω* repetere, neque ipse de re pronuntiat. A *μῆκος* quidem s. *μῆκος* quominus dicatur, repugnat prioris in h. v. syllabae quantitas. Reisig. ad Soph. Oed. Col. 125. non dubitare se dicit, quin sit a *μαιμάω*, in qua derivatione equidem cum Goettlingio exitum vocabuli miror. Comparat Goettling. Aeschyleum *ἀμάχετος* Sept. adv. Th. v. 85. *Μακετὸς* et *μαχετὸς* a *μάχομαι* non differunt, nisi quod illa forma est antiquior. Potest a *μακετὸς*, geminata priore syllaba, factum esse *μαιμάκετος* (ut a *πάλη* factum *παπάλη*) hinc *ἀμαιμάκετος*, a Grammaticis vulgo expositum *ἀκαταμάχητος*. Estne sic in Phaeacum navi (Od. E. 311.) *ἰστὸς ἀμαιμάκετος* *malus invictae firmitatis*, an repetendum a *μαιμάσσω* vocabulum cum Doederlino de *α* intens. p. 10.?

v. 321 respiciant Schol. BLV. ad Il. Z. 181. Propter ἦν cum plurali iunctum priora eius citant Schol. Sophocl. ad Trach. 517. Scholia Apollon. Rhod. ad II. 65. Eustath. p. 634. 37., 1110. 55., 1759. 52., 1892. 47. Choeroboscus in Bekkeri Anecd. p. 1293. Herodianus περὶ μόν. λεξ. p. 45. περὶ σχημ. p. 60. 16. Horti Adon. p. 75 a. p. 78 b. Auctor libelli de Barbarismis, a Valckenario editus, p. 198. Ad Doriensium et Boeotorum ἰδιωτίσμου; retulit Heraclides Alexandrinus, ut discimus ex Hortis Adon. p. 75 a et Eustathio p. 1759. 31. quem vide etiam p. 1885. 58., ubi legendum ἐνίοις Βοιωτῶν pro βιωτῶν. Scilicet Boeoticum visum propter Hesiodum. Referendum autem potius ad antiquum sermonis usum, qui, quod in neutris postea retentum est, idem quoque in aliis frequentaverit generibus. Conf. Valcken. ad Herodot. p. 376. 21. Namque, ut ἦν plurale habeam cum Goettlingio ad v. 183., nondum me induci patior.

v. 323 et 324 sunt Homeri Il. Z. 181 seq. perperam huc intrusi, ut vidit iam V. D. in Obs. Misc. T. II. p. 317. Aliter atque Homerus Chimaeram sibi informavit Hesiodus, non vero, ut volunt Schol. BLV. 106. ob male intellectum ab ipso Homerum. Fuit haud dubie de Bellerophonte mythus utroque poëta antiquior. Retractans mythum Hesiodus magis veterem Chimaerae notionem retinuit, monstror-samque eam tantum hoc fecit, quod tria illi dedit trium ferarum capita. Homerus autem sibi monstrum finxit non triceps, sed cui corpus esset ex tribus feris compositum, capite leonino, media parte caprae, cauda serpentis. Illi Chimaera i. e. monstrum sic compositum, dici potuit δεινὸν ἀποπνεύουσα πυρὸς μένος sc. ut res clamat, parte ea, qua ipsius caput erat; sed, ut hic versus sunt positi, dicitur ignem efflare Chimaera capra, sive pars monstri media

inter anteriorem leoninam et posteriorem anguinam, quod ridiculum: at, remotis iis versibus, commode dicitur per tria ora ignem spirare. Conf. Muetzell. p. 454 seqq.

v. 325 vix Hesiodeum censuit Heynius in Ep. ad Wolf. causa iudicii non addita. Muetzello autem p. 461. versus iustam movere interpolationis speciem videtur, cum ex vulgari traditione Bellerophon, Pegaso quidem insidens (vid. Apollod. II. III. 2.), sed solus Chimaeram occiderit. At vero Pegasus, dorso Bellerophontem excipiens, sic in causa fuit, ut Chimaera interficeretur, possuntque etiam in veteri mytho, quem obiter hic tangit Hesiodus, memoratae fuisse in conficienda bellua partes Pegasi, *λακτίζοντος* et conculcantis eam.

v. 326. ἡ δ' ἄρα Φῖν' ὀλοὴν τέκε Κ. ὀλ.) collatis supra versibus 289. 295. 316. 319. est, ut videatur hic ἡ δ' oppositum superiori (v. 325.) τὴν μὲν ad Chimaerae matrem Echidnam referendum esse, quae sic mater fuisse dicatur etiam Sphingis et Nemeaci leonis, non Chimaera, ut ad h. l. Scholiastae, Io. Diacono et auctori carminis de Laudibus Herculis v. 76. (in poëtis Latinis Minor. Wernsdorfii T. I.) placuit, sicut item postea Mombrizio et recentius Claverio ad Apollod. T. II. p. 258. nec non Hermanno Opusc. II. p. 183. at neque Heynio ad Apollod. Obs. p. 242. neque Vossio Epp. Mythol. T. II. p. 23. Thebani et Nemeaci monstri matrem Echidnam prodidere etiam Apollod. II. V. 1. et III. V. 8. Hyginus praef. p. 12. pr., sed patrem Typhaonem, in hoc alios secuti, quam Hesiodum, auctores, ex quorum traditione etiam in Scholia ad h. l. invecta est illa Typhaonis mentio, perperam haud dubie, cum poëta diserte Orthum faciat Sphingis et Nemeaci leonis patrem.

Cadmeos seu Thebanos infestavit monstrum, recentius

vulgo ΣΦίγγξ, ἰγγος, antiquius Φίξ, Φίκος dictum, unde Φίκιον ὄρος, quod ibi consederat. Vid. Apollod. III. V. 8. Exitialem Cadmeis Φίκα qua ratione dixerit Hesiodus, incertum est. Namque aenigma et huc pertinentia possunt commenta esse serioris aevi, sicut etiam forma Sphingis descripta ab Apollodoro l. c. Nomen quidem, a Φίγγω, σΦίγγω derivatum, eiusmodi monstrum indicat, quod homines strangulando conficeret. Itaque, eo respiciens, haud inepte de dracone cogites, qualis ab Ovidio Met. III. 48. in Cadmi historia describitur, eius socios longis necans complexibus. Attamen fuere iam de Veteribus, qui mallent ad humanas referre insidias. Vid. Pausanias IX. 26. Palae-phatus c. 7. Sphingis nusquam meminit Homerus.

v. 327 seqq. Habuit antiquitus Graecia, ut dracones seu maiores serpentes, ita leones suos, qui Xerxis tempore adhuc frequentes erant in Macedonia Thraciisque. Vid. Herodot. VII. 125 seq. coll. Aristotele H. A. VI. 31. VIII. 28. Pausania VI. 5. Certe in historia Graecorum mythica plures memorantur, ut Parnassius (vid. Pausan. I. 27.), ut, item ab Hercule interfectus, Cithaeronius (vid. Apollod. II. IV. 10. § 5.). Prae ceteris tamen clarus Nemeaeus fuit. Eum Iuno aluisse dicitur hic (v. 328.), ut supra (v. 314 seq.) Lernaem Hydram, scilicet suscitans Herculi laborem; collocasse autem eum (v. 329.) in fertilibus iugis (γοννοῖσι) Nemeae, perniciem hominibus, quorum ille φύλα magnum numerum, perimeret (v. 330.). Magnifice (v. 331.) dicitur κοιρανέων Τρητοῖο Ν. ἢ δ' Ἀπ. ut tauro regnum nemoris tribuitur apud Phaedrum I. XXX. 8. Erat mons Tretus inter Mycenae et Nemeam, non longe a Cleonis, infra habens διώρυχα διηνεκῆ, sive ἀμφίστομον σπηλαῖον, ubi degere Leo solitus. Vid. Apollod. II. V. 1. Diod. Sic. IV. 11. Pausan. II. 15. Ab illo specu Nemea mons non longius quam

quindecim stadia aberat. Supra Nemeam erat mons Apesas. Vid. Pausanias ibid. Etym. M. v. "Απεσας.

v. 330. ἐλεφαίρατο (sic) Φῦλ' ἀνθρώπων ex h. v. sine auctoris nomine citat Etym. M. p. 329. 27. Legitur ἐλεφράμενος laedendi significatione etiam II. Ψ. 388. Sed Od. T. 565. ἐλεφαίρονται est *decipiunt*. Scilicet primaria significatio fuit capiendi. Namque ab stirpe ἔλω sunt ἐλέω ἐλέφω, ἐλέφω (unde nomen viri Ἐλεφήνωρ), ἐλεφάω, ἐλεφαίρω.

v. 331, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 119. 40.

v. 333 seqq. Redit poëta ad Cetûs et Phorcynis progeniem, memorans ex ea stirpe natu minimum Draconem, malorum aureorum custodem iisdem in locis, ubi Graearum quoque et Gorgonum, item e Phorcyne et Ceto natarum, sedes erat, πείρασιν ἐν μεγάλοις (v. 335.) in extremis terrae finibus. Conf. v. 518. Draconem hunc, Apollonio Rhodio IV. 1390. Ladonem nominatum, Pisander, teste Scholiasta ad Apollonium, Terrae filium prodiderat. Alii dictus Typhaonis et Echidnae filius. Vid. Apollod. II. V. 11.

Secundum Scholiastam Apollonii Rhod. d. I. Draconem Hesperidum Ἡσίοδος ἐκ Τυφῶνος φησίν, ubi, ni fallor, hunc locum respexit, sed errante memoria lapsus est. In alia ivit Muetzell. p. 463. tantum illi Scholiastae tribuens, ut ex eius testimonio colligat, depravatam hîc nos Theogoniam habere.

v. 333 citat Lascaris Gramm. I. III. B. VIII. f. v. In eo versu mire Guyetus ὀπλότατον nomen habuit proprium.

v. 335. παγχρύσει μῆλα φυλάσσει) Conf. supra dd. ad

v. 215 seqq. Abrepta ab Hercule mala secundum recentiores Hesiodo statuens, ceterum imitatione eum exprimens, Apollonius Rhodius IV. 1397. *παυχρύσεια ῥύετο μῆλα* dixit.

v. 337 seqq. Oceano, Veteribus habito omnis aquae principio et elemento, Tethys, naturae vis omnia alens ac nutriens, coniux tributa etiam ab Homero II. Ξ. 201. Ex his parentibus ortos ait Hesiodus Fluvios, quotquot sint, nec minore numero Oceaninas, lacuum ac fontium praesides et omnino nutriente humore fertilem terram exhibentes atque hinc *κουροτρόφους* (v. 337. 346 seqq. 367 seqq.), unde haud efficitur quidem, respexisse poëtam aquarum meatus subterraneos, e maris fundo ductos, quales cogitavit Virgil. IV. G. 465 seqq. 481. attamen videri potest Hesiodus, derivatum ab Oceano, tanquam fonte, omnem per terras fluviorum et lacuum fontiumque humorem credidisse, cum Homerus quoque II. Φ. 195 seqq. dixerit *βαθυῤῥείταιο μίγα σθένος Ὠκεανοῖο, Ἐξ οὔπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρέιατα μακρὰ νάουσιν*. Vtrum autem huc referendum sit, quod idem Homerus II. Ξ. 201. Oceanum *θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθὺν* dixit, an id latiore etiam sensum habeat, quo postea Thales aquam dixit esse rerum omnium principium et Virgilius hinc IV. G. 481. Oceanum *patrem rerum*, quaestio est nec expeditu facilis, et certe HomERICA magis, quam HESIODEA.

Noverat autem Hesiodus, permagnum esse, ut lacuum et fontium in terris, ita fluviorum numerum. Itaque definite, ut poëta, (v. 364. 368.) ter mille dixit esse lacuum praesides Nymphas totidemque Fluvios: ceterum ex utroque genere non nisi pauca eaque celebriorum nomina adposuit, primo fluviorum v. 338 seqq., deinde Oceaninarum v. 349 seqq., unde sane liquet, quinam Hesiodo memorabiles in primis fluvii sint habiti, non vero, qui notitiae

fluviorum modus ei, vel eius aetati fuerit. Namque, ut Graeciae fluvios Hesiodus praeter memoratos haud dubie alios noverat, ita exterorum quoque novisse plures potest, quorum nulla in eius h. l. versibus facta mentio. Possunt autem rationes colligi probabiles, cur poëta memoratos ceteris praetulerit. Sunt enim hi primum nobiliores Graeciae fluvii, Alpheus Elidis, Achelous et Evenus Aetoliae, Peneus Thessaliae, Ladon Arcadiae, tum vicinarum Graeciae regionum, Macedoniae Haliacmon, Thraciae Strymon et Nessus, deinde in illa Asiae Minoris ora, unde Hesiodi pater in Graeciam venerat, fluvii Maeander et Hermus Lydiae, Caicus Mysiae; porro ex Ida, Troadis monte, decurrentes fluvii, quos nobilitaverant de bello Troiano narrationes, Rhesus, Rhodius, Heptaporus, Granicus, Aesepus, Simois, Scamander (Conf. Il. M. 22.); tum et in Pontum Euxinum effluentes, ab Argonautica expeditione celebritatem nacti (conf. infra v. 992 seqq.) fluvii, Sangarius Phrygiae, Parthenius Paphlagoniae, Phasis Colchidis, Aldescus et Ister Scythiae; denique memorantur inter exteros, qui non longissime a Graecia remoti essent, facile principes fluvii, Nilus, quem in Odyssea quoque Δ. 477. Ε. 201. sed sub Aegypti nomine memorari videas, et Eridanus, quem Italiae Padum esse equidem non dubito, cum hanc regionem Hesiodo notam fuisse declarent infra v. 1011 seqq. Ceterum hos fluvios recensuit poëta, nulla secundum locorum vicinitatem ordinis ratione habita, sed, ut maxime ex apta nominum iunctura carminis λειότης sequebatur.

v. 338. Nili nomen, ignotum Homero, primum, qui noverit, Hesiodum fuisse, tradunt huius loci memores Posidonius apud Strabon. I. p. 29. (p. 51. Almelov.) Schol. Pal. et Q. ad Od. Δ. 477. Eustath. p. 1510. 10. Apollonius Lex. p. 53. Etym. Gud. p. 14 med.

Ad Hesiodicam autem de Phaëthonte fabulam, non ad h. l. pertinere videtur, quod Eridanum memorasse dicitur Hesiodus apud Hygin. f. 154. Schol. ad German. v. 366. Lactant. Placidum Narrat. Fabul. Ovid. p. 796. Staver.

v. 342. θεῖόν τε Σιμοῦντα citat Schol. Ven. ad Il. M. 22. quo loco omnia h. l. agri Troiani fluviorum nomina ab Homero mutuatum vult Hesiodum, ὡς ἂν νεώτερον τούτου.

v. 344. ad Λάδωνα Gl. Par. C. Ἀρκαδίας τῆς ἄνω. Conf. Dionys. Perieg. v. 437.

v. 345. Ἀρδησκον, quod nonnulli Codd. habent, si profectum ab Hesiodo censeatur, nihil obstat, quominus cum Wesselingio eundem habeamus ac, memoratum ab Herodoto IV. 92., Ἀρτισκον, sed non potest hic fluvius, auctori illi dictus in Hebrum εἰερέειν, idem haberi ac Dionysii Perieg. 344. Ἀλδησκος Panticapae et Agathysis vicinus.

v. 346 seqq. Fuit haec antiquitas, non per Graeciam modo et Italiam, sed etiam per septentrionalem Europam passim recepta diuque retenta opinio, esse, praeter coelites ac maiores Deos, rerum universitati prospicientes, multa, in terris degentia, inferioris ordinis numina, quorum praesenti cura ac benignitate fertilitas agrorum aliaque commoda certis locis obvenirent et conservarentur: quae numina ob hanc almam altricemque naturam tum muliebris fere sexus habita sunt, tum eximie praesse credita irrigantibus singulas regiones aquis, quod hinc maxime et ubertas agris et potus hominibus sufficeretur. Has Nymphas, quae cum Apolline (Phoebo), lucida diei tela moderante, et singularum regionum fluviiis *κουροτρόφων* partes explerent (v. 347 seq.), Hesiodus Oceani filias habuit, ab eodem igitur, ac fluvios.

benigno terreni humoris principio ortas, tum perinde atque illos terræ magis numina, quam maris (v. 346. 365.), quarum proinde Nympharum natura alia esset ac Nereidum, nec nisi hactenus ab natura Meliarum seu Dryadum diversa, quod hae sylvas tantum servabant, Oceanides passim vagae, tum sylvas, tum alia terræ loca obibant, ac modo in terris modo in aquarum profunditate versabantur. Secundum hanc, pervulgatam, ut videtur, de Nymphis, Oceano genitis, opinionem intelligitur, quomodo illae a poetis comites dari potuerint Naiasin ac Dryasin, Iegentique flores Proserpinae et venatrici Dianae. Vid. Hom. H. in Cer. 5. 419 seqq. Callim. H. in Dian. 13. Virgil. IV. G. 344. 381 seqq. Ceterum, ut aquarum Nympha Egeria credita fuit Numam consiliis instruere, sic universe providum iustumque et ope consilioque promptum habitum est omne hoc Nympharum genus, quam naturam Oceanides quidem a patre duxerint, uno Titanum omnium maxime prudenti, iustoque. Pertinent huc nomina Oceanidum Πειθῶ (v. 349.) Ζευξῶ, Ἰδυῖα (v. 352.) Μενεσθῶ (v. 357.) Μητις, Τελεσθῶ (v. 359.) et quod per Στύγῳ (v. 361.) Dii iurabant. Praestantissimo patre genitas praestantes filias probabiliter memorantur sibi coniuges adscivisse Titanum ac Deorum primarii, Thaumasi Electram (v. 265.) Nereus Dorida (v. 240.) Iapetus Clymenen (v. 507.) Sol Perseidem (v. 957.) Pallas Styga (v. 383.) Iupiter Metin (v. 866.) et Eurynomen (v. 907.) secundum quosdam etiam Pluto (v. 355.), unde Tantalus prognatus. Vid. Hygin. f. 82. et ibi VV. DD. Sole et Perseide genitus Aetes coniuge ipse quoque dignus habitus est Oceanide Iduia (v. 958.) paremque ob causam uxore Callirhoë non indignus habitus Chrysaor (v. 287.). Alias, memoratas hîc, Oceaninas tametsi, quae res maxime nobilitaverint, de plerisque haud satis nunc tenemus, attamen hoc tenere nobis videtur, nullum hîc ab Hesiodo positum esse no-

men, quod non iam priorum fama celebrasset. Memorantur quidem ab Homero H. in Cer. v. 418 seqq. inter Oceanides cum Electra, Callirhoë et Styge etiam Admete, Ianthe, Vrania, Rhodia, Galaxaure, Melobosis, Pluto, Ianira, Acaste, Chryseïs, Calypso, Tyche, Ocyroë. Πειθούης *Suadellae* antiquissima religio fuit apud Athenienses et Sicyonios. Vid. Pausan. I. 22. II. 7. De Τυχῆς (v. 360.) apud Graecos cultu conf. idem IV. 30. VII. 26. Asia (v. 399.) ut Promethei uxor celebratur ab Herodoto IV. 45., ab aliis, ut uxor Iapeti. Vid. Apollod. I. II. 3. Dione (v. 353.) apud Homerum mater est Veneris, quam Theogoniam etsi non agnovit Hesiodus, at Dionen tamen ut ἐρατὴν *amabilem* novit, eique ob hanc praestantiam locum dandum inter Oceanides censuit. Simile quid obtinuisse in Europa (v. 357.) potest, ut illa Hesiodo non quidem Agenoris filia, sed tamen digna fuerit habita, quae inter Oceaninas referretur, nec fere dubito, quin ab Hesiodo et aliis in hanc honestissimam classem relatae fuerint plures heroïci temporis puellae, sive, ut Ovidio Ep. Her. I. 27. dicuntur, *Nymphae*, illae maxime, quae ad antiquissimam gentis alicuius originem pertinebant. Conf. Apollod. II. I. 1.; III. VIII. 1. Sane memorata hic nomina Oceanidum sunt nonnulla quidem manifesto spectantia vel ad naturam aquae et fontium, ut Καλλιρόη (v. 351.) Ἀμφιρῶ, Ὀκυρόη (v. 360.) Ἀσίη (v. 359.) ab ἕσις, *limosa*; item Πετραίη (v. 357.) Πρυμνῶ (v. 350.) *praeceps* de rupe; Πληξάουρη, Γαλαξάουρη (v. 353.) auras lapsu rivi illa impellens, haec relaxans; Κερκίς (v. 355.) a κρέκω *strepo*; vel ad almam et κουροτρόφον Oceanidum naturam, ut Δωρίς (v. 350.) Πολυδάρη (v. 354.) Εὐδάρη (v. 360.) Πλουτῶ (v. 355.) Χρυσής (v. 359.) Διώνη (v. 353.) item Ἴττω (v. 351. Homero II. in Cer. v. 418. Ασυκίπτη) Μηλοβόσις (v. 354. Homero ibid. v. 420. Μηλοβόστη) Εὐρυόμη (v. 358.). Sed sunt tum in his ipsis quaedam, tum alia.

quae simpliciter nomina haberi puellarum possunt, ut habenda omnino videntur Ἀδμήτη, Ἰάνθη (v. 349.) Κλυμένη, Ῥόδεια (v. 349.) Κλυτίη (v. 351.) Ἰάνειρα, Ἀκάστη (v. 356.). Itaque nescio, an nimis argutati sint interpretes, qui nomina Oceanidum h. l. et apud Homerum l. c. sine exceptione omnia ad aliquam aquae vel fontis virtutem referenda existimarunt, quod in nonnullis nominibus aliquam veri speciem habere potest, ut in Ξάνθη (v. 356.) item in Θόη (v. 354.) et Πασιθόη (v. 352.), at vero in aliis non nisi cum hallucinatione tentatur, ut e. g. Ἀδμήτη (v. 349.) L. Barlaeo ad h. l. nomen habere visa est a maris (?) ferocia, I. H. Vossio ad Hom. H. l. c. ab invicta in perenni fonte aquae abundantia, Goettlingio, quod non, ut Πειθῶ, fossa se includi patiat. Mihi Πειθῶ quidem haud magis fontis esse Nympha videtur, quam aut Τυχῆ, aut Περσηΐς (v. 356.), in quo nomine utique haerere videas interpretes. Puto equidem, sub eo cultam alicubi fuisse Persae filiam Hecaten, atque inde factum esse, ut diversam ab Hecate Deam vel primus, vel post alios arbitratus Hesiodus dandum ei quoque nomen inter Oceanidas censuerit. Similiter Οὐρανίη, quam item Oceaninam cum Homero H. in Cer. 423. Hesiodus facit (v. 350.), mihi videtur non *imbribus nutritum* vel quasi *coelitus ab alto lapsum* fontem indicare, sed cultam variis Graeciae locis Coelestem Deam, quae a posteris Ἀφροδίτη Οὐρανίη, antiquitus simpliciter Οὐρανίη dicta fuerit et sic multis diversa habita a Venere. Conf. Pausan. I. 14. III. 23. VII. 26. Alias Doctorum Virorum super quarundam Oceanidum nominibus hallucinationes infra ad singula indicabimus suo loco.

v. 347. *κουρίζουσι*, Scholiastes male intellectus Guyetum et Clericum induxit, ut exponerent *κείρουσι*. Est *κουρίζω* *iuvenescere* vel *vigere facio*.

v. 349. Ἰάνθη dicta, ut Ῥόδανθη, Εὐάνθη, quod tenendum, ne quis cum L. Barlaeo ab ἰαίνω derivatum putet, vel cum I. H. Vossio ad Hom. H. in Cer. v. 418. repositum híc velit καὶ Ἡλέκτρῃ καὶ Ἰάνθῃ. Habuit Ἴον viola digamma. Conf. infra v. 844. Muetzell. p. 468.

v. 351. Ῥόδεια Oceanina (etiam apud Hom. l. c. v. 419.) ad Rhodum insulam referenda visa est Goettlingio. Sed potius dicta videatur ab roseo colore, ut Ῥοδόπη apud Homerun d. l. v. 422., Ῥοδία et Ῥόδη, Danaïdes, apud Apollod. II. I. 5.

v. 352. Ζευξὼ certe non potest esse *bifida*, quod Goettlingio visum. Potius sit, ut Hermanno placet, *e duobus fontibus unita*. Simplicius tamen et analogiae convenientius existimo, ut cum Pasore et L. Barlaeo exponatur activa significatione *iugans, coniugans*, ut indicetur Nympha eiusdem fere indolis ac Πειθῶ.

v. 356. Περσηΐς τ' Ἰάνειρά τ') Est, Goettlingio iudice, Περσηΐς ad Persidem, Ἰάνειρα ad Ionum regionem, ut Ῥόδεια ad Rhodum, Δωρὶς ad Doriensium terram referendum. Hermanno in Cens. Goettlingiana, omnia haec fontium esse nomina censenti, Περσηΐς est *perrumpens*, ut sit a πέρω, πείρω. Possit item secundum etymologiam a πέρθω repeti, quod L. Barlaeo placuit. Sed sic nomen minus conveniret κουροτρόφῳ. Analogiae repugnat Scholiastae, a περάω repentis, ratio. Quid mihi videatur, supra dixi. Perseidem non habet Homerus d. l. Ἰάνειρα, memorata H. in Cer. v. 422., non dubium Hermanno videtur, quin dicta sit ab ἰαίνω. Neque repugno, cum similiter sint Ἰλάειρα ab ἰλάω, Δάειρα a δάω. Vereor autem, ut satis recte I. H. Vossius ad H. in Cer. l. c. ab ἰάω vel ἰαίνω et ἀνὴρ repetiverit.

v. 357. Μενεσθῶ et v. 358. Τελεσθῶ probas esse formas, erudite ostendit Muetzellius p. 148 seqq., ubi tamen ille, de nominibus feminarum in ω exeuntibus disputans, haud satis expedire mihi videtur, unde sit illa femininorum terminatio in ω pro vulgari in α vel η . Equidem illud ω contractum puto ex $\acute{\omicron}\eta$. Certe probabiliter dicas, esse Ἀμφιρῶ pro Ἀμφιρόη, ut Πολυξῶ pro Πολυξόη. Quidni similiter sit Μενεσθῶ pro Μενεσιθόη, Τελεσθῶ pro Τελεσιθόη, quomodo congrue dici promptae ope et consilio Oceaninae potuere, ut viri Ἀρήιθοος s. Ἀρήιθος, Πειρίθοος s. Πείριθος. In Πειθῶ autem, Πρυμνῶ, Ἴππῶ, Ζευξῶ, Πλουτῶ, Καλυψῶ aliisque similibus, terminationis ratio hinc, ni fallor, petenda est, quod antiquitus haec quoque nomina in fine $\acute{\omicron}\eta$ habuerunt, ut sic primum Πειθόη, deinde Πειθῶ dixerint. Cum Μενεσθῶ contulit Muetzell. p. 149. viri nomen Μενέσθης apud Hom. II. E. 609. et alterum nobiliter, Μενεσθεύς. Valet hoc, opinor, Μενεσίθεος.

v. 359. Καλυψῶ apud Apollod. I. II. 6. inter Nereides memoratur. Sed cum Hesiodo facit Hom. H. in Cer. 422. ut diversa sit, ibi atque hinc memorata, ab nobiliore ex Odyssea Atlantis filia Καλυψώ (infra v. 1017.). Est Oceanina Καλυψῶ Goettlingio, quae luto foecundo inducit terram, cum super ripas effluit. Quaerenda haec luti significatio in Ἀσίη, non in Καλυψῶ, quae probabiliter Hermanno exponitur *latens* vel *occultans*: neque tamen constare mihi videtur, esse id in memorata hinc Nympha ad aquas referendum, cum idem nomen tributum sit Atlantis filiae, ac simpliciter muliebri haberi possit, a velamento tractum.

v. 360. Huius loci memor Laur. Lydus de Mensibus p. 44. Οὐδαμοῦ τοῦ τῆς Τύχης ὀνόματος Ὅμηρος μέμνηται Ἡσίοδος μέντοι. Scilicet in Iliade et Odyssea nomen Τύ-

χης non exstat, sed fit eius mentio in H. in Cer. v. 420. Conf. Pausan. IV. 30.

v. 361. προφερστάτη ἐστὶν ἀπασεῶν) Infra v. 777. dicitur θυγάτηρ ἀψορρόου Ὀκεανοῦ Προφρυτάτη. Ita mox seq. versu 362. πρεσβύταται alias dici potuerint προφερέσταται, omnium praestantissimae, maxime venerandae. Conf. Ern. ad Callim. H. in Iov. 35.

v. 363. πολλάί γε μὲν εἰσι καὶ ἄλλαι) Vt H. Hom. in Cer. v. 418. *Phaeno*, v. 419. *Melite* et *Iache* memorantur, apud Apollod. II. I. 1. *Melia*, III. VIII. 1. *Meliboea*, III. X. 1. *Ploïone*; apud Pausan. I. 38. *Daira*; apud Schol. Apollon. Rhod. ad I. 554. II. 382. *Philyra*, ad III. 242. *Asterodia*, ad IV. 1212. *Ephyra*; apud Virgil. IV. G. 341. *Clio* et *Beroë*; apud Ovid. V. Fast. 171. *Aethra*; apud Hygin. p. 5. Staver. *Menippe*, *Argia*, fortasse et aliae. Sunt enim pleraque ibi corrupta nomina, nec nisi pro parte certam satis correctionem ex Hesiodo recipiunt. Teste eodem Hygino f. 182. Oceanides etiam a quibusdam habitae *Idothea*, *Althaea*, *Adrasta*, Iovis in Creta nutrices.

v. 364, ut Hesiodaeum, citat Schol. Pindari ad Ol. V. 1. sed corrupte, cum ibi pro Ὀκεανῖναι exstet Ὀκεανίδες et principio versus τρὶς γὰρ μύριαi pro τρὶς γὰρ χίλιαi. Fortasse obversabatur ei numerus ille ex Ἔργ. v. 265.

v. 365. Ad βένθεα λίμνης Guyetus: »hoc est, inquit, θαλάσσης, Ὀκεανοῦ. Hom. (Od. Γ. 1.) Ἥλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην.» Sic et Il. N. 21. 32. βένθεα λίμνης. Certe non est excludenda hic notio maris, sed nec de solo mari cogitandum, cum λίμνη dicatur quivis aquae gurgis. Conf. Il. E. 790. Φ. 317.

v. 366. πάντη ὁμῶς) ita ut nullis locis desint Oceanides. — θεῶων ἄγλαα τέκνα) i. e. θεαί. Conf. supra v. 240.

v. 367 seq. ἕτεροι ποταμοὶ — Ὑιῆες Ὠκεανοῦ. Tales memorat Apollod. II. I. 1. *Inachum*, III. XII. 6. *Asopum*, plures alios Hygin. p. 6. sed, ortos, ut Oceanidas, ex Ponto et mari.

Verba *καναχηδᾶ ῥέοντες* ex h. l. adtulit Apollonius Dyscolus de Adv. p. 562. 15. Esse totum hunc Hesiodi locum manifesta imitatione expressum a Dionysio Perieg. v. 644 seqq., monuit iam Wolfius.

v. 370 citat Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 644.

v. 371 seqq. Sequitur nunc progenies reliquorum Titanum: primum Hyperionis et Thiae. Apud Homerum Ἥλιος Ὑπερίων dicitur II. Θ. 480. Od. A. 8. M. 133. 263. 346. 374. At nonnunquam eidem Solis hoc non cognomen, sed quasi nomen est. Sic Ὑπερίονος ἀνιόντος καὶ δυσσομένιο meminit Od. A. 24. et est ἡλέκτωρ Ὑπερίων pro Sole II. T. 398. II. in Apoll. 369. Itaque dubium non est, quin cultus antiquitus a Graecis Sol fuerit hoc nomine, quod Theogoniam condentes inducere potuit, ut duo diversa numina Hyperionis et Solis atque hunc ex illo natum fingerent. Dicitur Sol Ὑπερίονος ἄγλαος υἱὸς etiam Hom. II. in Cer. 26. H. in Merc. 13. et Ὑπεριονίδης ἄναξ Od. M. 176. Ab Hesiodo Soli mater Thia datur, quam originem omnis lucis et splendoris dixit Pindarus Isthm. V. 1. (Conf. supra dd. ad v. 135.). Itaque eadem Lunam quoque et Auroram peperisse traditur Hyperioni. Homericō in Solem Hymno v. 3. mater horum liberorum, eademque Hyperionis soror et coniux, non Thia, sed Euruphaëssa dicitur, Hygino p. 10. Aethra. Conf. Burmann. ad Ovid. IV. Met. 192. At Ca-

tullo LXV. 44. Sol *progenies Thiae clara*, Homericō Hymno in Merc. v. 99 seq. *Σελήνη* est *Πάλλαντος θυγάτηρ Μεγαμηδείδαο ἄνακτος*. Itaque fortasse etiam ab hoc, non patrueli fratre, sed patre dicta Aurora *Pallantias* Ovidio IX. Met. 420. et alibi.

Dicit Aurora apud Ovidium XIII. Met. 585., esse sibi *rarissima templa per orbem*. Attamen eius, ut personae et Deae, frequentissima est apud poëtas et mythographos mentio, sicut etiam Solis et Lunae, tametsi neque horum numinum frequentis apud Graecos cultus servata exstet memoria. Solis arae memorantur apud Corinthios, Argivos, Arcades. Vid. Pausan. II. 5. 18. VIII. 9. Solis et Lunae simulacra apud Eleos, teste eodem VI. 24., quem vide etiam V. 11. Sed, ut notum, praecipue cultus Sol Rhodi fuit, ubi currus eius et colossus.

Versum 371 cum *γένωτο* e versu 374 citant Ammonius v. *ἡμέρα*, Schol. ad Eurip. Phoen. IV. 179. (p. 630. Valck.) et Eustath. p. 1527. 57 seq., cum v. 372 et 374 integro Schol. Vat. ad Pindar. Ol. VII. 72. sine 372 sed cum v. 374 Schol. ad Pindar. Isthm. V. 1. ubi vitiose *Ἡέλιον τέκε μέγαν* solum versum 371 Schol. ad Apoll. Rh. IV. 54. sed in utroque libro corruptum, omnes hi cum mentione Hesiodi, quem memorant etiam, hunc locum respicientes, Etym. M. p. 779. Etym. Gud. p. 542. Schol. ad Od. A. 8. Conf. et Iulianus Orat. IV. p. 136. C. Proclus in Timaeum p. 257. med. Schol. AD. ad Il. Θ. 480.

v. 373. Suspicionem ab hoc versu, quem citati supra auctores omittunt, opportune removet Muetzell. p. 470. collatis Homeri Il. A. 1 seq. et Il. B. 48 seq.

vv. 375—377. Crio, quod antiquo tempore alicubi in Graecia nomen fuisse videtur supremo ac praepotenti Deo

(conf. supra dd. ad v. 134.), commode uxor datur Eurubia, late potens naturae vis. Nati his parentibus memorantur Astraeus, Pallas, Perses, quorum personis varia declarari naturae phaenomena, liquere puto. Astraeus quidem quo pertineat, et nomen indicat et, quod mox v. 378 seqq. Hesperii et omnino Astrorum pater perhibetur. Pallas nomen esse videtur Dei terram quassantis, ut Ἐνοσίχθων, Ἐνοσιγαῖος. Itaque potest, vel cognomen illud quoque antiquitus Neptuni fuisse, vel in Titanis terram quassantis locum postea Neptunus successisse. Persae, qui Περσαῖος dicitur H. in Cer. 24., nomen probabiliter repeti vel a πέρω, πείρω, vel a πέρβω potest, et utraque ratione probabiliter referri ad Solem, sive huius per coelum ab ortu ad occasum transitus indicetur, seu perdentia homines tela, ut sit Πέρσης idem fere, quod Ἀπόλλων. Itaque huius longe iaculantis Dei (Ἐκάτου) commode filia perhiberi potuit Ἐκάτη (infra v. 411.). Tum in Solem, ὅς πάντ' ἔφορᾷ καὶ πάντ' ἔτακούει bene convenit, quod hic (v. 377.) dicitur de Persa, superante vel omnes scientia. Patet tamen, diversum ab Sole Persen facere Hesiodum, seu, quod ita placuit poëtae, seu, quod huius antiquissimi Titanis naturam non nisi obscurius habuit cognitam. Ex Homericō H. in Merc. l. c. fere colligas, Crio cognomen fuisse Megamedis, cum sit ibi Pallantis patronymicum Μεγαμηδείδης. Sed potest etiam in huius patre variatum fuisse.

vv. 378—382. Ab Aurora (mane) surgentes, sive ortum habentes, venti mythico sermone Aurorae filii dicuntur; nec difficilem explicationem habet, quomodo eorundem ab Astrorum potentia seu numine Astraeo, tanquam patre, origo repetatur. Nati autem ex Astraeo et Aurora Venti Hesiodo v. 379 seq. recensentur tres (conf. VV. Lectt.) Zephyrus, dictus Argestes, quod discussis nubibus coelum

reddit candidum, Boreas et Notus. Euri nulla neque hic mentio fit, neque infra v. 870 seqq. ubi supra dictis ventis stabilibus, εὐθεσιν, opponuntur μαψαῦραι. Itaque Hesiodus Eurum etiam inter ventos minus stabiles habuit, cuius rei causa mihi fuisse videtur situs locorum, in quibus poeta degebat. Apud Homerum cum Noto memoratur Eurus Il. B. 145. Π. 765. Od. M. 326., cum Zephyro Od. E. 295. 331 seq. Astraei nulla fit apud Homerum mentio; Ἡὼς eidem frequentissime, ut Dea, memoratur.

v. 378 et seq. leguntur in Servianis ad Aen. I. 132. sed, ut videtur, ab Editoribus additi. Certum tamen est, respexisse hos versus Servium d. l. scribentem, natos, secundum Hesiodum, ex Astraei Titanum unius cum Aurora concubita. Suidas etiam, v. Θείας ἀμνάμων (T. II. p. 193.), in verbis ὡς Ἡσίοδος λέγει, Θείας ἀπόγονοι οἱ ἄνεμοι, tradita hic v. 378., supra v. 371 seq., respexit.

v. 382. τὰ τ' Οὐρανὸς ἐστεφάνωται) pro καθ' ἃ Οὐρανὸς ἐστεφάνωται. Conf. Il. Σ. v. 485.

v. 383 seqq. Pallantem, a quo Titane dictam urbem suam ferebant Pallenenses, teste Pausania VII. 26. habitum fuisse Deum pollentem viribus, ipsum nomen arguit, a πάλλω *quatio* derivatum. Quamobrem congrue coniux ei data Styx, Oceani filia (supra v. 361.), item potens Dea et ab incorruptae constantiae viribus eximie dicta ἄφθιτος v. 389. infra v. 776. δεινὴ Στύξ. Itaque potentes etiam ex his parentibus nati liberi memorantur (v. 384 seq.) Ζῆλος, Νίκη, Κράτος, Βίη. De his Hyginus in praef. p. 11. ea Pallante gigante et Styge *Fis*, Invidia, Potestas, Victoria. Sed a Titane Pallante diversus Gigas, cuius meminit Apollod. I. VI. 2. Tum Ζῆλος rectius intelligatur Ardor con-

tendentium in certamine, cum alter alterum superare studeat: itaque apte cognati finguntur Ζῆλος et Νίκη. Huius, ut Deae, frequens mentio est (Vide in primis Pausaniam I. 22. V. 26.); illius cultus non adeo memoratur. Κράτος et Βία nobiles sunt in Aeschyli Prometheo personae: τῶν (v. 386.) cum sequentibus ad hos potissimum referendum, unde Callimachus etiam H. in Iov. v. 67. Σὴ τε Βίη τό τε Κάρτος, ὃ καὶ πέλας εἶσαο δίφρου. Dicuntur sic iidem Hesiodo semper apud Iovem habitare, sedentique adsidere et praecuntem sequi, ex quo pugnaturus ille cum Titanibus, Croni sociis, Deos in Olympum convocaverat, ut eos promissis in suas partes pertraheret (v. 390 seqq.), in quod concilium tum prima, Oceani patris monitu, Styx cum suis liberis venit, ut Iovi adesset, qui proinde invicem, tum ipsam, tum liberos honore perpetuo mactavit (v. 397 seqq.).

Dicta Στύξ, quia στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι (infra v. 776.).

Oceani filiam Styga, Pallantis uxorem, Hesiodum in Theogonia prodidisse, testatur Pausanias VIII. 18. pr. hunc locum respiciens, qui deinde varias refert de Styge poetarum traditiones.

v. 383 seq. iunge ἔτεκ' ἐν μεγάροισι similem verborum traiectionem vide supra v. 240 seq.

v. 384. καλλίσφυρος Νίκη dicta ornante feminarum epitheto. Conf. infra v. 507. 526. 950.

v. 387 an Hesiodi sit, dubitat Heynius (de Theogonia ab Hesiodo condita, Commentat. Götting. T. II. p. 145 in nota). Cur dubitet, neque ipse dicit, neque ego capio, ut neque, qua ratione ibidem Ζῆλος ab eo exponatur *Felicitas*.

v. 393. μή τιν' ἀπορραΐσειν γεράων) Simplex ραΐω proprie notat *frango*, unde ραιστῆρ *malleus*, hinc *perdo*. Confer Od. I. 459. N. 151. 177. Ψ. 459. ἀπορραΐω item est *perdo* Od. II. 428. sed ex primaria vi simplicis etiam notat *refringo*, *revello*; ἀπορραΐω τινὰ τινος *revello aliquem ab aliqua re*, *deturbo*, *privo aliquem aliqua re*. Apud Homer. Od. A. 404. eadem significatione dicitur ἀπορραΐειν τινὰ τί.

v. 397 seqq. Respiciunt fabulam Serv. ad Aen. VI. 131. Lactantius Placidus ad Statii Achill. III. 83. Schol. ad Il. T. 127.; in Mosquensi Scholiorum Codice ad v. 113. cum Hesiodi mentione (vid. Heyn. Comment. ad Homerum T. VII. p. 630.) cum eadem mentione Tzetz. ad Lycophr. v. 707.

v. 400 respiciunt Schol. AD. ad Il. Θ. 369. Schol. ad Il. O. 37. Schol. ad Pind. Ol. VII. 119. Etym. M. p. 731. 33. Confer supra citatos ad. v. 397. E verbis Natalis Comitum Mythol. III. 2. p. 196. *alii honorem illum datum Stygi fuisse dixerunt, quia coniurantium Deorum adversus Iovem, cum illum vincere voluerunt, insidias patefecit*, ex his igitur verbis colligi potest, quid exciderit ex Scholio Leidensi, cuius verba Valckenarius expromsit. Scilicet ibi post illa καὶ δηλοῦσι τοῦτο Διὶ scriptum fuit Στυξ καὶ παῖδες Στυγὸς, vel simile quid. Porro in fine Scholii pro vitiosis ἡ ἱστορία παρὰ Ἡσιόδῳ καὶ Θεογονίῳ cum Muetzellio p. 475. legendum παρὰ Ἡσιόδῳ ἐν Θεογονίῳ, tametsi illa de Titanum insidiis et iudicio Stygis ab Hesiodi narratione hoc loco aliena sunt. Conf. omnino Muetzelliuss l. c.

vv. 404—452. Coei Titanis posterii memorantur ex ipso et sorore eius Phoebe (v. 134. 136.) Latona (v. 406.) et Asteria (v. 409.) ex hac et Perse Hecate (v. 410 seqq.). Apud Homerum Phoebes et Asteriae nulla fit mentio; Λητώ θυ-

γάτηρ μεγάλοιο Κόιοιο dicitur H. in Apoll. v. 62. Περσαίου θυγάτηρ Ἐκάτη H. in Cer. v. 24 seq. Videntur antiquiore Graeciae populorum, certe quorundam, religione coniuncta numina fuisse, ut Ἀστράϊος et Ἀστερίη, Dii astrorum praesides, ita Φοῖβος et Φοίβη, Ἐκατος et Ἐκάτη, quibus nominibus haud dubie Sol et Luna significabantur. Postea autem Φοῖβος et Ἐκατος tanquam cognomina facta sunt iunioris Dei, Iove geniti, Apollinis, estque huius apud Hesiodum Phoebe non soror, sed avia, antiquioris ordinis Dea, Titanis ipsa, fratrique Titani Coeo nupta, ut item Hesiodo non est Ἐκάτου Ἀπόλλωνος, sive Φοίβου soror Hecate, sed μουνογενής (v. 426.) et Apolline antiquior, quippe magnos iam sub Titanibus adepta honores (v. 424.), ceterum a Phoebe eodem, atque ille, gradu distans: quod utrum primus sic finxerit Hesiodus, an ex aliorum traditione haustum retulerit, incertum est. Hoc liquet, in his Deorum nuptiis et generationibus fingendis maxime positam fuisse operam τῶν θεογονίῳ ποιησάντων. Quod enim in hac Titanidum successione prima Phoebe, postrema Hecate ponitur, poterat contra fieri, cum certum videatur, utroque nomine idem numen significari, nisi statuas, Hesiodeam traditionem hoc indicare, Lunam prius sub Phoebes, quam sub Hecates nomine fuisse cultam, ut sane Phoebes antiquitus religionem et oraculum fuisse Delphis, auctor est Aeschylus Eumenid. v. 7. Λητῶ, quam ex ipso nomine et epithetis Noctem iam antiquitus interpretati sunt, Phoebes aequae probabiliter, ne dicam probabilius, mater fingi ac filia poterat, ut item Asteries aequae mater ac soror. Hecate quidem Noctis filia dicta Baccylidi apud Schol. Apollonii Rhod. III. 477.; Latonae filia, quod fere eodem redit, poëtae Orphico apud Lobeck. in Aglaoph. p. 561. Ceterum apte in una familia ponuntur Φοίβη, Λητῶ, Ἀστερίη, Ἐκάτη. Memoratum hic Phoebes maritum non inepte

Veterum quidam interpretati sunt operantem in aëre foecundam vim, teste Schol. Cantabr. ad v. 404. Forsitan comparari possit Latinorum *Cous* s. *Cohus*, quod poëtis pro coelo usurpatum fuisse notat Festus v. *Cohum*. Conf. Hesselius ad Ennii Fragmenta p. 133. Κοῖον *Turbulum* exponit Hermannus Opusc. II. p. 175., qua ratione, non adsequor, cum Κοῖος haud dubie sit a κόω, cui verbo *turbandi* significatio tribui nequit. Vtut est, huius sic dicti Dei nisi religio, certe memoria diu viguisse videtur in Aegaei maris insulis, ut item Asteries et Latonae, quarum haec passim, a patre, Κόϊου γένος, Κοιήϊς, Κοιογενής, Κοιογένεια dicta. Conf. Pindari fragm. apud Strabon. X. p. 743. A. Callim. H. in Ap. 62. H. in Del. 150. Apollon. Rhod. II. 712. Ovidius VI. Met. 366. Tacitus Ann. XII. 61. Pausan. IV. 33. Phoeben pro Luna passim Latini dixere, Graecorum haud dubie imitatione, quamquam nunc Graecorum exempla minus exstant.

v. 404. Φοίβης aviae secundum Hesiodum Phoebi (Apol-
linis) meminit Etym. M. v. Φοίβη.

v. 406. κυανόπεπλον, *nigro peplo indutam*, probabiliter ad Noctem referas, ut eodem pertinere videantur epitheta ἥπιος, μέλιχος, ἄγανος, cum et nox εὐφρόνη dicatur. Conf. Eustathius ad II. A. 36.

v. 408 seqq. Phoebes et Coei filiam Asteriam coniugem accepisse traditur Perses, haud incongrue profecto, si Persae nomine Solis aliqua vis, seu virtus significetur: tum item apte his parentibus nata fingitur Hecate. Perses domum duxit Asteriam (ὥστε) Φίλην κέκλησθαι ἄκοιτιν, ut vocaretur *coniux* (v. 410.) i. e. ut eius *coniux esset*. Conf. II. Γ. 138. Δ. 61. Ξ. 210. 268. Od. II. 313. T. 79. Ce-

terum nescio, an ipsa haec verba male accepta fundus fuerint recentiorum traditionis, quam auctori Musaeo tribuit Schol. ad Apollon. Rhod. III. 467. 1035., ab Iove amatam et gravidam Asterien, hinc uxorem datam fuisse Persae, ut huius deinde filia dicta fuerit Hecate, quemadmodum Hercules Amphitryonis. Alii tradiderant, Iovis amplexum fugientem Asterien, hinc adsumta ὄρτυγος *esturnicis* forma praecipitem in mare se dedisse apud insulam, quae ab ipsa primum Ἀστερίη et Ὀρτυγίη, hinc Delos dicta sit. Vid. Callim. H. in Del. 37. Apollod. I. IV. pr. Hyginus f. 53. Haec, quamquam ab Hesiodica narratione diversa, celebrem tamen antiquitus Asteriae memoriam arguunt, tametsi nulla eius apud Homerum mentio exstat. Hecaten autem non Asteriae, sed Nymphae alicuius et Persae, Sole geniti, filiam fuisse, Dionysius Milesius tradiderat primo Argonauticorum, teste Scholiasta ad Apollon. Rhod. III. 200., in quibus quod Sole genitus Perses dicitur, item arguere videtur, opinione Veterum aliquam huius Titanis cum Sole necessitudinem intercessisse.

v. 409. In εἰώνημον argutatur Scholiasta, meliora dicens dextra omnia, deteriora sinistra, et esse astrorum lucem minorem diurna. Rectius Basileensis ceterique Interpretes accepere *claram*. Vocabulum apud Homerum non exstat: sed eo frequenter usus est Pindarus.

vv. 418—452. Certum videtur, antiquissimos Graecos Ἐκατον et Ἐκάεργον Solem, Ἐκάτην et Ἐκαέεργην Lunam dixisse ob vim horum siderum e longinquo operantem. Ad hanc Lunae vim, multarum in terris rerum altricem, multorumque bonorum hominibus effectricem, pertinere videntur ea, quae poeta longiore hoc loco de potentia atque honoribus Hecates praedicat, quamvis ipse iam diversam

eam ab Luna arbitratus. Itaque aetate Hesiodi adhuc prisca religio Hecates vigeat, causa eius religionis minus iam tenebatur: postea autem et super Hecate magis variari coeptum est opinionibus et cultus eius diversus a prisco factus est. Cum enim Ἄρτεμις in multos pristinos Ἐκάτης et Ἐκαέργης honores successisset, dici ipsa quoque Ἐκάτη et Ἐκαέργη potuit, ut Apollo, in Titanis Solis honores succedens, Ἐκατος et Ἐκαέργος, quamquam Ἐκαέργη deinceps magis habita fuit una e Dianae ministris Hyperboreis, ut item Ἐκάτη dicitur nomen impositum ab Diana fuisse Iphigeniae Tauricae. Vid. Pausan. I. 43. Serv. ad Aen. II. 532. VV. DD. ad Callim. H. in Del. 292. Sed certum est, Hecaten magis confundi coeptam esse cum Diana ipsa, ita ut Iovis etiam filia haberetur. Vid. Schol. ad Theocr. Id. II. 12. Cornutus de N. D. 34. Simul autem Hecate coepta est haberi χθονία, fortasse e memoria priscae religionis, cum erat Hecate eadem ac Luna, quae aliquando sub terris latet. Eius prima opinionis vestigia habet Hom. H. in Cer. ubi v. 24 seq. memoratur Hecate in antro habitans, v. 52. faces gestans, v. 440. degenti apud inferos comes facta et ministra Proserpinae, quacum postea item confundi coepta est. Sane versus ex Orphicis, quem citat Scholiasta Apollon. Rhod. III. 467. Hecaten Δήοῦς (Cereris) filiam edit. Denique Hecaten, quam ex prodita ab antiquis memoria Lunam interpretabantur, eandem autem terrestrem ac venatricem Dianam, infernam Proserpinam intelligebant, Diva facta est Triformis, colique in triviis coepta. Vid. fragm. Sophoclis apud Schol. Apollon. Rhod. III. 1214. Tradit Pausan. II. 30., primum Alcamenem Atheniensem Hecates triplex fecisse iunctis corporibus signum; apud Aeginetas autem signum esse ligneum Hecates, cuius unicum os, ut corporis truncus unius. *Coeloque Ereboque potentem* Hecaten memorat Virgilius VI. Aen. 247. Hesiodus coelo, terraque et

mari potentem (v. 413 seq. 427.) non Erebo, nec triformem. Longior autem eius honorum Hecates praedicatio vero simile videri facit, quod Scholiasta ad h. l. tradit, praecipuum apud Boeotos huius Deae fuisse cultum. At vero eam prae ceteris Diis etiam Aeginetas coluisse, qui sacrorum Hecates auctorem sibi Orpheum Thracem perhiberent, item narrat Pausanias, l. c. Sane videtur a septentrione haec religio venisse in Graeciam, ut item illa Ἐκάτου et Ἐκαέργης, praesertim, ex quo maris Euxini littora Argonautarum aliisque expeditionibus celebrari coepta sunt, ac fortasse ad septentrionalem huius religionis originem pertinet, quod Pherecydes Hecaten filiam fecit Aristaei Paeonis, teste Schol. ad Apoll. Rh. III. 467.

Censuit Heynius in Comment. de Theogonia, locum hunc de Hecate totum esse ex Orphicis, in quibus Hecates numen potentissimum: qui tamen antiquiores Hesiodo Orphicos intellexit, addens, locum hunc satis vel unum testari posse, ex pluribus poëtis sua collegisse Hesiodum. Huic iudicio non est, quod intercedam: sed, quod vult Goettlingius, certa indicia esse, hunc hymnum in Hecaten (?) non ab antiquo auctore Theogoniae profectum esse, sed additum a recentioribus poëtis, fortasse Onomacrito, deque ea re monuisse iam Heynium, illud mihi non aequè probandum videtur atque Hermanno in Censura Goettlingianae, cum neque certa habeam, quae Goettlingius adfert indicia, et longe alia monuisse Heynium ex supra dictis adpareat. Tum, ni fallor, antiquitatem huius loci prodit, quod ille Hecaten nobis exhibet aliam longe atque eam recentiores vulgo sibi informarunt.

Hecaten Persae, Coeo Eurybiaque geniti, et Asteriae filiam ab Hesiodo dici, testatur Tzetzes ad Lycophr. v. 1175. Titanis et Asteriae filiam Serv. ad Aen. IV. 511. Perséida ab eodem vocatam Eustath. ad Od. p. 1651. 56. Schol. Vulg.

et Q. ad Od. K. 139. Conferatur etiam egregie correctus a Muetzellio p. 476. locus Lactantii Placidi ad Statii Theb. IV. 482. p. 188. Cruc.

v. 413 citat Schol. Eurip. Hippol. v. 146. 228. ubi tamen pro ἔχεν est ἔχει.

v. 414. ὑπ' οὐρανοῦ varie accepere Interpretes. Redditum *stelligero in coelo* a Basileensi et Graevio, *stelligero sub coelo* ab D. Heinsio et L. Barlaeo, qui ad hominum cultum retulit, *stelligero a coelo* probabilius ab Schmidio, Krebsio, Robinsono; similiter ab I. H. Vossio, *vom sternlichen Himmel*. Hecates numen ac potentiam, ut terra et mare (v. 413.), ita quoque coelum stelligerum agnovit. Wolfius autem ὑπ' Οὐρανοῦ ita dictum voluit, ut v. 395. ὑπὸ Κρόνου, itaque *ab vel sub Frano regnum obtinente*. Sed, ut videtur, nata est Hecate imperante iam Crono. Quod si antiquitus Lunae vim ac potentiam Hecaten dixere, intelligitur sane, quomodo honorem eum nacta esse dicitur etiam a coelo *stelligero*.

vv. 416—420 alterius recensiois esse, censent Goettlingius et Hermannus, tum et ille inepto loco positos, quippe referendos post v. 428. Mihi videntur omnia apte cohaerere. Ait poeta, sic apud omnes Deos honoratam esse Hecaten, ut, si quis hominum sacra Diis κατὰ νόμον facere velit, simul Hecaten invocet, quae scilicet propitios ei Deos reddat ceteros. Neque est, ut cum Wolfio, quod de illo more aliunde non constat, vereamur, ne poetae Orphico debeantur hi versus. Contra videtur mihi de antiquitate loci vel hinc maxime constare, quod memorantur hic ea, quae postea ex usu abierunt.

v. 420—425 altera causa additur, cur una cum ceteris Diis semper invocanda sit Hecate; quod Vranidarum seu Titanum nullus aliquam potestatem nactus est, quin eandem *αἴσαν* etiam nacta sit Hecate, seu quod, quarum rerum potestas inter eos divisa fuit, eam una indivisam habet, retentam etiam sub Iove.

v. 426 seqq. οὐδ', ὅτι μονογενῆς κ. τ. λ.) Neque ideo minus honoris obtigit ei, quod est unigenita (conf. infra v. 448.), quodque sic nullos habet fratres, qui illam tucantur (conf. Ἔργ. 376—380.), immo multo plus honoris illi obtigit, quod Iupiter eam honorat.

Citatur versus in Scholiis ad haec Apollonii Rhodii III. 1035. verba *μονογενῆ δ' Ἐκάτην Περσῆϊδα*.

Quod ab Hesiodo bis inculcatur, Hecaten esse *μονογενῆ*, hoc Goettlingio apertum est indicium, illatam esse Hecaten ab Orphicis antiquae Theogoniae, a qua multum absit haec unum numen procreandi ratio. Verum enim vero habet eadem haec antiqua Theogonia Palladem, Proserpinam, Mercurium, alios *μονογενεῖς*. Quod autem porro ait Goettlingius, *μονογενῆς* verbum esse ab Orphicis de Pallade et Proserpina, quae ipsa videatur esse Hecate, usurpatum, fateor equidem, Palladem et Proserpinam in Hymnis Orphicis sic dici, sed, aut vehementer fallor, aut video, illas ibi velut commendari hoc epitheto, quod longe secus est in hoc loco.

v. 427 in insititiis esse censuerunt Heynius et Wolfius, uncinis inclusere Gaisford. et Dindorf. Sane constructionis difficultas, ad quam offenderunt VV. DD., non plane tollitur ratione Guyeti, ad *γέρας* ex praecedente versu intelligi iubentis *-ῆσσαν* nec, quod L. Barlaeo placuit, esse potest *γέρας* per antiptosin dictum pro *γέραςος*. Goettlingius iu-

vandum locum censuit transponendis versibus 426 et 427, ut coniungantur ἀλλ' ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμὸς Καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ ἠδὲ θαλάσῃ. Putat Hermannus in Cens. Goettling. versum 427 in alia recensione fuisse post v. 413. Quid, si, intellecto ἐν (ut "Eργ. 18.) legamus καὶ γεράων γαίῃ τε κ. τ. λ.?

vv. 429—446. Quod multa hominum exercitia etiam ad Lunam vel necessario, vel ab industriis peragi solebant, quaedam adeo meliore cum successu ad Lunam peragebantur, hinc Luna, ut iis exercitiis atque operibus, ita celebrantibus ea favere credita est; tum Dea, cuius praesentem vim in rebus physicis terra marique multifariam homines observassent, vel observare se putassent, haud minus potens habita est in iuvandis quibuscumque hominum studiis et artibus. Itaque etiam ab Hesiodo dicitur Hecate, si velit, favere non modo pastoribus (v. 444 seq.), praedam seu venatu seu piscatu petentibus (v. 442 seq.), equitantibus (v. 439.), bellantibus (v. 431 seqq.), sed etiam in concione dicentibus (v. 430.), regibus ius reddentibus (v. 434.), in agone de praemio certantibus (v. 435.), quae omnia diurna erant exercitia. Obiter notandum, nullum hinc de magicis aut medicis artibus verbum fieri, quarum potentes maxime sacris Hecates initiatos crediderunt posterii.

v. 429. ὃ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίνεται) Verbum παραγίνεται, quod in hoc de Hecate loco ter invenitur, neque alibi apud Hesiodum, neque usquam apud Homerum existat. Haud tamen inde, quod Goettlingius vult, efficitur, esse haec illata ab recentioribus. Nam sunt etiam apud Homerum multa, quae uno tantum alterove loco invenias. Heynius quidem ad hoc verbum non offendit, qui ad Il. Υ. 342. μέγ' ἐξίδεν ibi conferat cum μεγάλως παραγίνεται

hoc loco et παραγίνεται explicet *prodest*. Malim cum Boissonadio, *adest*.

v. 434. βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίξει) Regibus adsi-
det; eos instruens consiliis.

v. 435. ἐσθλή δ' αὖθ' κ. τ. λ.) Vsum vocabuli ἐσθλή hic
et infra v. 439. 444. non esse epicum statuit Goettlingius,
immemor loci Hesiodi Ἔργ. v. 812. Conf. et Apollon. Rhod.
I. 106 seq. III. 917. Guellius et Cerda ad Virgilio Ecl. V. 1.

v. 436 frigide ex superioribus repetitum ac proinde eli-
minandum, censuerunt Ruhnkenius, Heynius, Wolfius. Ego
quoque abesse eum malim, cum ad ἐσθλή δ' αὖθ' in prae-
cedente versu facile intelligi possit παραγίνεται; nisi for-
tasse καὶ τοῖς indicet, opponi hic victoriam in certamine
ludicro verae pugnae, de qua supra actum v. 431 seq.

v. 438. ρεῖα Φέρει) Dubites, sitne hic Φέρει pro consueto
Φέρεται, an significet *facile fert* quamvis gravem tripode-
dem, quem νικήσας obtinuit, cum prae laetitia pressum se
onere vix sentiat.

v. 439. ἐσθλή δ' ἱππέεσσι κ. τ. λ.) Dicitur Φίλιππος
Luna Hymno Orphico in illam v. 5.

v. 440 suspectum facere possit digamma neglectum in
δυσπέμφελον ἐργάζονται, quod miror haud animadversum
a Goettlingio. Attamen Scholia AV. ad Il. Π. 748. citant
hunc versum, ut Hesiodi; Scholia BLV. ad Il. Π. 34. vo-
cabulum γλαυκῆν uno illo loco de mari usurpatum ab Ho-
mero, ἀντὶ κυρίου (pro nomine substantivo) posuisse Hesio-
dum notant.

Ad Homericum *δυσπέμφελος* (Il. II. 748.) de urinatores usurpatum, Schol. Br. apud Heyn. (Comment. T. VII. p. 263.) *δυσάρεστος ἢ δυσκίνητος; ἢ, ὡς Ἡσίοδος Φησι, δυσχείμερος*. Non autem est Hesiodicum vocabulum *δυσχείμερος*, sed vult Scholiastes, eam esse vocabuli *δυσπέμφελος* apud Hesiodum significationem. Conf. "Ἔργ. 616.

Magnam esse Lunae vim in mare et coeli tempestates, neque nunc ambigitur et Veterum opinione constitit. Est *γλαυκὴν ἐργάζεσθαι mare exercere* sc. navigando, ut *ἐργάζεσθαι γῆν* ("Ἔργ. 621.) est *terram exercere arando*. *Vastum maris aequor arandum* Virgilius dixit Aen. II. 780.

v. 442. *ἄγρην* de praeda, venatu capta, Scholiasta, alii de piscatorum praeda ceperunt, maxime ob praecedentem maris mentionem. *ἄγρη* ab *ἀγείρω colligo* dicitur quaevis praeda. Vid. Od. M. 330. "Ἄγροται Od. II. 218. sunt aucupes; *ἀγρευτῆρες* apud Callim. H. in Dian. 218. venatores. Equidem nihil horum excludam: tantum non cum Wolfio de praedatione maritima cogitem. Notus e fabulis adamatus Lunae venator Endymion. Hecate venatrix memoratur in Schol. ad Apollon. Rh. III. 200. Piscatus in maris Euxini littoribus, ubi olim maxime colebatur Hecate, frequentissime nunc quoque ad lunam celebratur. Hecatae in sacrificiis offerebatur nullus piscis. Vid. Athenaeus VII. p. 325 B.

v. 444. Ad incrementa tum aliarum rerum, tum maxime gregum praecipua esse creditur Lunae vis. Hecaten Hymnus Orph. in eam v. 9. dicit *βουκόλω εὐμενέουσαν ἀεὶ ἔχεαρῆσι θυμῶ*, verum etiam in Mercurii tutela credebantur esse pecudes omnis generis. Vid. Hom. II. in Merc. 567 seqq. *λήϊδα* alibi praedam pecoris (vid. Il. A. 154.) hic pecoris proventum accipe. Sic "Ἔργ. 700. *λήϊζεσθαι* simpliciter est *adipisci, lucrari*.

Exstat *βουκολίας* substantivum etiam Hom. Hymno in Merc. γ. 489. et apud Apollon. Rh. I. 627.

v. 450. Pristinos honores Hecates confirmans, Iupiter hoc novum ei γέρας concessit, ut esset *κουροτρόφος* (τούτων τῶν κούρων) qui post illam (hoc munere ornatam) nascituri essent. Βριμῶ *κουροτρόφον* dixit etiam Apollon. Rh. III. 861.

v. 452 uncinis inclusit Wolfius, ut Gallica hieme frigidior et miserabiliter claudicantem. Vncinas apposuerunt etiam Gaisf. et Dindorf. Goettlingio mire dictum videtur αἰ δέ τε τιμαί, atque eo excogitatum consilio, ut transitus pararetur ad sequentia, quae sunt vere Hesioidea «expectabas saltem, ait, αἶδε τε τιμαί.» Probavit hoc Hermannus in Cens. Goettl. Mihi magis scrupulum facit Οὕτως ἐξ ἀρχῆς *κουροτρόφος*, praecedente Θῆκε δέ μιν Κρονίδης *κουροτρόφον*. Ceterum versum Scripti omnes et Scholia agnoscunt.

Post hunc versum lacuna videtur esse Thierschio de Hesiodo p. 23 seq., nondum enim de Croni regimine expositum esse. Sed tenendum est, magis Theogoniam hinc tradi, quam Deorum historiam. Haec obiter tantum infertur, estque sic obiter de Croni regimine mentio facta v. 395 seq.

v. 453 seqq. Veteri Titanum religioni successit in Graecia aliorum religio Deorum, quorum princeps habebatur Iupiter. Hi Titanum successores ob id ipsum haberi potuerunt Titanum posterī, dicitque mythico sermone potuit Titanum princeps, Cronus, a filio suo, novorum Deorum principe, Iove superatus fuisse ac Coeli regno deiectus. Ab Hesiodo memorantur Titanum principis Croni Rheaeque liberi, praeter Iovem, Neptunum, Plutonem, potentissimos Deos, tria Universi regna sortitos, Ἰστίη, Δημήτηρ, Ἥρα,

veteris apud Graecos ac praecipuae venerationis numina. Ἰστίην, Vestam, primam ex Crono genitam agnoscit etiam Hom. H. in Ven. v. 22. classico de Vesta loco, ubi dicitur hunc ab Iove honorem nacta, ut esset in omnibus templis τιμάχος et apud omnes mortales θεῶν πρέσβειρα habetur. Olympiae quidem primum in sacrificiis locum tribuebant Vestae, teste Pausania V. 14. Nulla autem, quod mireris, in Iliade, nulla in Odyssea Vestae facta mentio est. Saepius ibi memoratur Δημήτηρ, sed non addita parentum mentione. Verum Hom. H. in Cer. v. 75 seqq. diserte dicitur Rheae filia, soror Iovis et Plutonis. Ἥρη passim apud Homerum eximie dicitur θυγάτηρ μεγάλιο Κρόνιο, ut Κρόνου παῖς Iupiter vocatur. Eam autem Cronus Il. Δ. 60. dicitur πρεσβυτάτην γενεῇ τέκεσθαι. Il. O. 187. diserte memorantur tres ex Crono et Rhea fratres Iupiter, Neptunus, Pluto, sed versibus 182 et 204, horum natu maximus Iupiter, qui secundum Hesiodum post omnes natus est.

v. 453 seq. Dicit ab Hesiodo natus e Rhea Vestam, Iunonem, Cererem, testatur Proclus in Cratylum § 140. 166.

v. 454 citatur, sed vitiose, apud Ammonium v. βωμὸς p. 33. et Eustathium p. 1564. 32. rectius ab Etym. M. v. Ἐστία p. 382. 46.

v. 455 seqq. Tradere Hesiodum ex Crono, seu Saturno genitos Iovem, Neptunum, Plutonem testati sunt Theodoret. de cur. Gr. affect. II. p. 735. III. p. 768. Nonn. ad Greg. p. 517. A. ed. Montac. p. 153. patrem Iovis Saturnum ab eodem dici Theophil. ad Autol. II. 5. p. 90.

Ad Homerica Il. Δ. 59., ubi inducitur Iuno, de se praedicans: καὶ με πρεσβυτάτην τέκετο Κρόνος, Schol. Ven. A.

τιμιωτάτην νῦν· πλαγίαςθεῖς δὲ ἐντεῦθεν Ἡσίοδος νεώτερον Φησὶ τὸν Διά (postremum omnium memorans v. 457.). Natos ante Iovem fratres eius καθ' Ἡσίοδον ait Schol. ad Arat. v. 16.

v. 459 seqq. Quod per redeuntes certo tempore certas annorum vices res in terris oriri, interire, post oriri denuo Graeci quoque veteres observassent, hinc prisco illo ac mythico sermone dictum iis Κρόνον, temporis et anni Deum, natos ex se liberos rursus recondidisse in se, inde autem denuo luci reddidisse, mihi post alios probabilis opinio videtur. Eum autem mythum cum posteri de liberis, proprie sic dictis, accepissent, necesse fuit plura accedere, quibus ornaretur mythus. Tum connecti quoque haec fabula coepta est cum alia de Crono, per Iovem filium potestate exuto. Memorat hanc Homerus; alteram non memorat, sive ignotam sibi, seu, quod equidem vero similis habeam, silentio pressam ab ipso, ut minus relatu suavem. Memorantis eam, Hesiodi mentio facta a Themistio Oratt. XXXII. p. 363. A. Schol. AD. ad Il. B. 205. Etym. Gud. p. 5. 10. Respiciunt haec Hesioidea Theodoret. l. c. p. 768. Laur. Lydus de Mens. I. p. 2. Lactant. ad Statii Achill. II. 190. p. 611. Cruc. Isidor. Orig. VIII. 11. Hesioidea de Crono omnia, devoratos ab eo liberos, subductum ei ab Rhea Iovem, dato in locum huius devorando lapide, bello victum eum regnoque deiectum ab Iove adulto, detrusum denique ab eodem in Tartarum, vinctumque ibi cum sociis, haec igitur omnia, tum hoc loco, tum infra, post locum de filiis Iapeti, tradita, continua serie recensuit Lucianus Sa (turn. c. 5).

κατέπιε (v. 459.) proprium de potu verbum, hinc usurpatur de omnibus, quae quis deglutiendo in ventrem demittit. Vid. Wetsten. ad Matth. XXIII. 24. — ὅστις ἕκαστος Νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούνατ' ἵκοιτο pro, ut

quisque nasceretur, dictum de more prisci sermonis, singula ad vivum depingentis.

v. 461—465. Causa, cur natos ex se liberos Cronus deglutiendo rursus in se reconderet, haec refertur, quod ita cautum volebat, ne quis alius de gente Vrani Deorum (Οὐρανίωνων) regnum eriperent ei, cui praedixissent Terra atque Vranus, fore, ut a filio domaretur. Promethei id oraculum fuisse, ait Clemens Hom. VI. 2. (T. I. p. 668. Ed. Cotel.), qui suos habuisse auctores potest; quamvis equidem eo pertinere non ducam Aeschlyli locum in Prom. v. 993. Ed. Blomf. At Iovi simile quid praedicentem Prometheum inducit Aeschylus ibid. v. 793. Hesiodum sequitur Apollod. I. I. 15.

v. 465 spurius visus Guyeto, Heynio, Wolfio, uncinis inclusus a Gaisfordio ac Dindorfio. Tuiti illum sunt Goettlingius et Muetzellius. Conf. Varr. Lectt.

v. 468 seqq. Rhea, cum in eo esset, ut Iovem pareret, cum parentibus consilium iniit, quo, maritum ipsa in pariendo fallens et sic natum puerum ei subducens, ita simul viam sterneret ad repetendum ab eo poenas impii facinoris.

v. 472 seq. τίσαιτο δ' ἐριννῶς πατρὸς ἐοῖο κ. τ. λ.) ἀποτίθειν ἐριννῶς dicitur, qui poenas impii facinoris solvit. Vid. Il. Φ. 412. τίσαισθαι ἐριννῶς, qui poenas s. ultionem talis facinoris exigit. Dicuntur autem ἐριννῶες τινὸς immissae tam in aliquem, quam ab aliquo poenae. Dixit quidem Homerus Il. I. c. et Od. Λ. 279. μητρὸς ἐριννῶας poenas a matre invocatas in filium: sed apud Sophocl. in Antig. v. 603. Φρέων ἐριννῶς est poena, quam patiuntur Φρέες posterorum Oedipi; apud Eurip. in Or. 1389 seq. Περγᾶμων ἐριννῶς est illata Pergamo pernicies ab Helena. Vtrius-

que exemplum hinc habemus, si construamus *τίσαιτο ἔρινυς παίδων* *exigeret debitas filiis* (οὐς κατέπινε μέγ. Κρ. ἀγκ.) *et immissas quasi ab iis poenas πατὴρς εἴοο parentis sui*, posito *εἴοο* sic, ut Ἔργ. 58. Sed effecit impeditior constructio, ut offenderent VV. DD. ad h. l. Ἄνδρς εἴοο pro πατὴρς legendum censuit Guyetus, cui mox παίδων pendere visum ab intellectu ἔνεκα. Confirmari possit hoc Homericō Il. Γ. 366. *τίσασθαι Ἀλέξανδρον κακότητος*. At certe non sollicitandum πατὴρς, quod omnes habent Codd. Notatum Heynio versum 473 uncinis includere Wolf. Gaisf. Dind. et in alter. Ed. Goettl. Fit utique, remoto illo, planior constructio, quamvis sic quoque dubium maneat, sitne pueri pater Cronus, an Rheae pater Uranus intelligendus (conf. supra v. 185. 210.): sed versum agnoscunt Scripti mei quidem omnes, potestque, vel servato illo, πατὴρς εἴοο eo, quo diximus, referri. Retinendum omnino versum censuit Hermannus in Cens. Goettling., ceterum de genitivo παίδων nihil monuit, nescio an, quod hactenus Goettlingium probaret, cum Guyeto et L. Barlaeo intelligentem ἔνεκα. Genuinum versum etiam I. H. Vossius habuit, reddens, *strafen die schreiende that des Erzeugers, Da er die Kinder verschlang*. Scilicet ille πατὴρς ἔρινυς sic accepit, ut olim L. Barlaeus, ex Hesychio exponens ἀμαρτίας. Similiter Heynio ad Il. Φ. 412. ἔρινυς hic sunt Croni immanitas, liberos devorantis, et in hunc sensum quoque antiquiorum interpretum plerique *furias patris contra filios* reddidere. Dubito equidem, an recte. Locum certe Veterum desidero, in quo vocabulum ea significatione exstet. Namque in omnibus, quos contuli, ἔρινυς est, vel impii facinoris vindex Dea, vel poena impii facinoris, non facinus ipsum. Itaque expediendum locum potius ea, quam supra dixi, constructione censeam. Venit tamen aliquando mihi in mentem, v. 473. legendum esse παίδων θ' οὐς κα-

τέπινε, ut v. 472. πατὴρ ἐοῖο ad Rheam referendum sit, ultaque haec dicatur ἔρινυς patris sui Vrani, quibus ille Cronum devoverat ob facinus supra memoratum v. 180 seqq. (conf. et v. 209.) et simul ἔρινυς παίδων, quos Cronus devoraverat.

v. 477 seqq. Parituram Iovem Rheam parentes in agrum Cretae Lyctum misere. In Cretam Rhea cum venisset, natum ex ea puerum Terra, tanquam μαῖα, suscepit alendum ibidem educandumque (v. 477—479.) ἐδέξατο (v. 479.) proprio sensu dictum, ut semper apud Homerum et Hesiodum, non, quo I. H. Vossius accepit, promittendi. Rhea autem per noctem, quo magis falleret, abreptum in montana Lycti puerum (namque Lyctum, primum illa venit) ibi in sylvosi montis Aegaei antrum abscondidit (v. 480—484.); patri vero pro puero fasciis involutum lapidem devorandum dedit (v. 485 seqq.).

Mytho de Cretensibus Iovis natalibus originem dedisse videtur, quod in Graeciam ex Creta primum, vel maxime, delata est Iovis religio. Cum autem inde primum apud vicinos Cretae Peloponnesios invaluisset, altera fabula exstitit de nato in Messenia vel Arcadia Iove. Vid. Pausan. IV. 33. VIII. 38. Has fabulas ita in concordiam redigere studuit Callim. H. in Iov. 10 seqq., ut in Parrhasio monte Arcadiae natum, in Creta absconditum et educatum Iovem diceret. Cretenses fabulas habent etiam Strabo X. p. 468. Diod. Sic. V. 70. Eas secutus, Hesiodus etiam hoc inculcare voluit, apud Lyctum natum esse Iovem. Fuit Lyctus s. Lyttus ἀρχαιοτάτη τῶν κατὰ Κρήτην πόλεων secundum Polybium IV. 54. Conf. Hom. Il. B. 647. P. 611. Itaque probabiliter dicitur Lyctum primum delatus Iupiter. Mons Aegaeus ab uno memoratur Hesiodo h. l., cuius e narratione colligitur, montem eum non longe ab Lycto abfuisse. Erat

ipsa Lyctus loco edito sita. Vid. Steph. Byz. in v. Cum Aegaei montis appellatione probabiliter Schol. ad h. l. connexam existimat fabulam de Iove nutrito lacte *αἰγός*, caprae. Posterioribus magis memoratur Dictaeum antrum. Vid. Callim. H. in Iov. 4. Apollod. I. 1. 6. Virgil. IV. G. 152. Sed nec Dicte mons longe ab Lycto aberat et fortasse idem fuit mons Dictaeus atque Aegaeus.

Versum 479 et sequentem, Heynii suasu, uncinis inclusit Wolfius, sequentia *ἔνθα μὲν* glossam abunde arguere statuens. Secuti illum Gaisf. et Dind. Guyetus expungere maluit v. 481 et duo sequentes. Notat Muetzellius p. 481., quaeri posse huic opinioni praesidium ex eo, quod Schol. ad Arat. v. 33. tantummodo dicit, tradere Hesiodum, *τραφήναι τὸν Δία ἐν Αἰγαίῳ ὄρει*. Neque tamen Muetzellius adfirmare quidquam vult in re ambigua. Goettlingius in pr. Ed. versus 479 seq. alius esse statuit recensiois pro versibus 481 seq. Dissentit Hermannus in Cens. Goettl., quod sic v. 481. *ἔνθα μὲν ἴκτο Φέρουσα* verbis *ὄπποτ' — ἤμελλε* repugnarent, cum priora haud dubie de nato iam infante intelligenda sint. Potius censet alteram recensioem ad versum usque 480 progressam, alteram versui 477 continuo versum 481 subiecisse. Movit, ut videtur, id Goettlingium, ut in Ed. alt. durius etiam de loco pronunciarret, versus 478—484 dicens se habere pro insertis a recentiore quodam rhapsodo, ne Cretae oblitus esse videretur Hesiodus. Equidem Guyeti rationem Heynianae praestare facile adsentior Muetzellio p. 101; ut item statuenti illi versum 483 saltem potuisse servari. Sed tamen animadverti velim, versu 485. *τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν* rectius procedere post praecedentem de Rhea mentionem (v. 482.) *κρύψεν δέ ἐ χειρὶ λαβοῦσα*, quam, his remotis, post illa *τὸν μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη*. In

summa nobis verissima videntur quae l. c. ipse subiicit Muetzellius: *interim tamen revocandus erit fortasse h. l. animus ab interpolationis suspicione. Nam, qualem quidem nos accepimus, poëtam in narrationum concinnitate et perspicuitate non multum operae posuisse, facile apparet. Itaque non uno loco factum est, ut, quum primum rem omnem breviter enuntiasset, eandem deinde enucleatius illustraret.*

v. 481. Φέρουσα Goettlingius esse vult ἐν γαστρὶ Φέρουσα. Vellem exempla attulisset verbi, illa significatione sic nude positi.

v. 482. κρύψεν δέ εἰ) absconditi Iovis cum mentione tradentis id Hesiodi meminit Porphyrius apud Schol. BD. ad Il. O. 21. p. 410.

v. 487. ἐὼν ἐγκάθεται νηδύν, deglutiens in ventrem abdidit. Conf. infra v. 889. Λίθον καταπινόμενον ὑπὸ Κρόνου ab Hesiodo tradi memorat item Porphyrius l. c.

v. 490. ὁ μὲν — ὁ δ' ἐν, qui illum — et ipse.

v. 492 seqq. Proprium Diis, ut cito adolescant. Vid. H. Hom. in Merc. v. 17 seqq. Callim. H. in Iov. 55 seqq. Itaque anni spatio (conf. dd. in Varr. Lectt.) adultus, Iupiter patrem suum dolo aggressus est, consilium ei suggerente Terra. Qualis dolus fuerit, ab Hesiodo non dicitur. Tradit Apollod. I. III. pr., Iovem adultum adiutricem sibi sociasse Metidem, Oceani filiam; ab hac datum Crono emeticum coëgisse eum ad evomendum primo lapidem, deinde liberos, quos in ventrem demiserat. Haec si antiqua et Hesiodo nota fuit fabula, potest ille statuuisse de Terrae consilio sociam Iovem sibi adscivisse Metidem,

quam Rex factus etiam uxorem duxit. Conf. infra v. 886 seqq. Sane, cum suos liberos evomuisse dictus esset Cronus, facile eo deventum est, ut diceretur ad hoc coactus fuisse *Φαρμακῶ*.

v. 492 et sequentes novem subdititios censuit Guyetus, uncinis inclusit Wolfius, cuius facti tamen cum postea poenituit. Facio equidem cum Heynio, abesse illos, si narrationis ordinem spectes, non posse arbitrato. In eodem autem hoc loco quaedam excidisse statuit post Wolfium Muetzell. p. 479 seqq. ob locos Platonis de Republ. p. 377 seq. Euthyphr. initio, Luciani Saturn. c. 5. Dionis Chrys. I. p. 443., memorantium, ab Hesiodo et Homero tradi victum a filio Cronum deiectumque in Tartarum fuisse. Mihi secus videtur. Respiciunt Auctores citati non hunc locum, sed infra v. 716 seqq., ubi victi deiectique in Tartarum Titanes memorantur, versumque 850, ubi memorantur iidem *ὑποταρτάριοι*, *Κρόνον ἀμφὶς ἔόντες*, et his congruos Homeri locos Il. O. 479 seq. Ξ. 207 seq. O. 225., ubi item diserta fit Croni in Tartarum deiecti sedentisque ibi mentio.

vv. 497—500. Prope templum Delphicum adscendentibus inde ostendebatur lapis non magnus, quem singulis diebus, maxime autem festis, oleo perungi lanaque velari moris erat. Narrans id Pausanias X. 24. addit, opinionem invaluisse, hunc esse lapidem, qui datus Crono fuerit pro filio, quemque ille rursum evomuerit. Lapidem hunc a Graecis appellatum fuisse *βαϊτυλὸν*, tradunt Hesychius et Etym. M. in v. nec non Priscianus apud Putschium p. 647. extr. et 747. 14. Certe lapis fuisse videtur e genere *βαϊτυλῶν*, ita quondam apud Delphos ex coelo lapsus, ut illi in Syria, quorum meminit Damascius apud Photium p. 1062. Hoc, ut priscae religioni Delphensium, ita locum dedisse fabulae

potest, cuius h. l. et apud Pausaniam facta mentio est, ut sic ad Cretensem mythum adaptarentur Delphicus lapis et religio.

v. 501 seqq. Suprema Iovis potestas fulmine praesertim censebatur, eoque maxime creditus est praevaluisse. Conf. vv. 458. 689 seqq. Itaque poëtae declarandum erat, unde ei fulmen, quod Cronus non habuerat. Scilicet opifices fulminis Cyclopes Cronus pravo consilio vinxerat. Hos Iupiter solvit. Itaque hi memores gratiam ei beneficii retulerunt, datis tonitru, fulmine, fulgure, quae prius cum ipsis sub terra latuerant. Conf. supra v. 141. Tradit Apollod. I. II. 1., vaticinio Terrae promissam fuisse Iovi victoriam, ἔαν τοὺς καταταρταρώθεντας ἔχη συμμάχους: Iovem inde Cyclopes liberasse Tartaro. Conf. idem I. I. 5. Versu 502. πατὴρ idem est, qui in πατροκασιγνήτους intelligitur; itaque Iovis pater. Οὐρανίδας quin Cyclopes intellexerit poëta, Coelo Terraque prognatos, dubitari vix potest, collatis cum hoc loco versibus supra 139—141. De Centimanis item cogitasse hic Hesiodum, ut Wolfio visum ob versus infra 617 seqq., haud equidem puto, cum adiuverint illi quidem Iovem, at non, ut hic dicitur, δῶκάν οἱ βροντῆν
 ζ. τ. λ.

Ceterum Wolfius haec (v. 501—506.) nimium quantum abrupta et sine dubio manca pronuntiavit: tum, de obscuritate loci questus, eam haud dubie e mutilatione ortam dixit. Sed obscuritatem hic adesse haud sane comprobatur eo, quod vocabula Οὐρανίδας et πατὴρ male interpretati sunt nonnulli. Rectius illa acceperat iam Guyetus et ante eum Scholiasta. Neque, si quid ad planam fabulae explicationem deest, continuo hinc ellicitur, locum esse mutilum. Denique mihi monendum est, non continuam hic Deorum historiam tradi, neque in tam antiquo carmine per-

fectam artis concinnitatem quaerere nos debere. Quod autem Goettlingius, non esse haec Hesiodea, declarari putat vocabulo *Ὀὐρῶνιδης*, quo de Cyclopibus uti poëta non potuerit, quippe ex eius sententia, versibus 139. et 147. enuntiata, genitis Tellure sola, nobis operose refutandum non videtur, cum eam esse Hesiodi in illis versibus sententiam, neminem facile concessurum arbitrer Goettlingio. De victis a Crono Cyclopibus, ab Iove solutis, consentanea Hesiodeis habet Schol. ad Aeschylī Prometh. v. 958., citatus a Muetzellio p. 481.

v. 507 seqq. enarratur Iapeti stirps, ipsa quoque, ut Cronus, praepotentem Iovis vim, praevalidumque consilium experta, quamobrem commode poëta hunc esse ei stirpi locum in Theogonia post superiora v. 492—506. voluit. Ab Iapeto genus suum Hellenes repetebant, populus ab Septentrione in Graeciam advena, sed Asiaticae originis, quod ipsae fabulae Hellenum arguunt, multa habentes primaevīs Orientis traditionibus similia, ut, quam mox Hesiodus refert, de femina malorum omnium fonte hominibus. Conf. *Ἐργ.* 90 seqq. Omnino pertinuerunt hae fabulae ad primaevam humani generis historiam, quae sermone mythico Hellenum per allegoricas fere declarata fuit personas. Sic duo inducti fratres, alter prudentia, alter scaevitate insignis; translatisque in Graeciam Iapetidarum mythis nomina his fratribus ab re facta sunt Graeca, Prometheus et Epimetheus. Ab illo ignem inventum, aliaque bona hominibus orta perhibebant; ceterum, quominus hi plenum inde fructum perciperent, Epimethēi, feminam recipientis, stultitia factum esse. Sed praeter Prometheum Hellenibus ob merita celebrabatur e mythica aetate alter, ab indefessa industria Graeco nomine Atlas dictus. Hic cum item inventis, praesertim, ut videtur, astronomia et navigandi arte clarus ex-

stitisse ferretur, hinc prisco sermone frater dici potuit Promethei; cumque Prometheus, Epimetheus, Atlas, antiquissimo tempore fuisse ferrentur, hinc, ut videtur, filii dicti sunt Iapeti, quem primum generis sui auctorem Hellenes praedicabant: quod, ut in tribus illis, ita etiam in quarto factum, quem superbum et contemptorem Deorum, ob id fulmine ictum, mortem, οἴτον, subiisse, vetus Hellenum fama obtinebat.

De uxore Iapeti cum nulla certa memoria exstaret, data ei ab aliis alia, ab Hesiodo (v. 507.) non inepte filia Oceani, Κλυμένη (*inclyta, magni nominis*), quocum faciunt Schol. ad Aeschyl. Prom. v. 347. Hyginus in praef. Servius ad Aen. I. 745. Sed Iapeto coniux, Prometheo mater Asia tribuitur apud Apollod. I. II. 3. Lycophr. 1283. (ubi vid. Tzetz.) Schol. ad Apollon. Rhod. I. 444., quam Promethei coniugem esse statuit Herodotus IV. 45. Secundum Aeschylum autem Promethei mater Themis fuit; secundum alios, Proclo teste ad Ἔργα 99., Asope. Habita autem Clymene Promethei coniux a quibusdam. Vid. Schol. Ambros. ad Hom. Od. K. 2.; Solis uxor ab aliis. Vid. Ovid. I. Met. extr. Sed ex ea Coeloque genitum Prometheum tradunt Schol. ad Aratum v. 254. Similiter Atlantem, Coeli filium, Croni fratrem perhibent Atlantei mythis apud Diod. Sic. IV. 66. at Iapeti filium, sed ex Aethra Oceani filia Timaeus in Schol. ad Il. Z. 486., Libyae filium Plinius VII. 56., Aetheris et Dicit filium Servius ad Aen. IV. 247. Sed, ut Hesiodus, Iapeti filium, idem, vel potius alius Grammaticus ad Aen. I. 741.

v. 511 seqq. de Epimetho quae leguntur, Muetzelius p. 481. aut mendosa esse censet ac recens deturpata, aut a Criticis veteribus tolerari saltem non potuisse, cum uberiori fabulae traditioni, quae in Operibus circumfertur.

nequaquam conveniant. Videtur ille maxime offendisse ad *πρῶτος* (v. 513.), quod tamen, me iudice, commodam interpretationem recipit. Scilicet *ἀνδράσιν ἀλφιστήσιν*, h. e. iis, qui arte et labore sibi victum quaerunt, ab initio noxa Epimetheus exstitit, quoniam ad eum primum perducta, ab eoque, ut traditur etiam *Ἔργ.* 84 seqq., recepta est mulier eius generis, quale natum ex ea deinceps fuit, quaesita a viris industriis bona absumens. Vide infra v. 590 seqq. Muetzello autem *παρθένον*, quamquam nullum habens sententiae momentum, principio tamen versus collocatum ita, ut enuntiati simul faciat clausulam, et ipsum iustam movere suspicionem videtur: sed agnoscunt vocabulum omnes Codices, poëtamque in hac *παρθένου* mentione sibi placuisse, testantur *Ἔργ.* v. 63 et 71. infra v. 572.

vv. 514—516. Dicitur apud Apollodorum I. II. 3. et Schol. ad Aesch. Prom. v. 347. 397. Menoetium *κεραυνώσας ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ Ζεῦς καταπαρτάρωσαι*, quod num item voluerit Hesiodus, incertum est. Equidem antiquissimam fabulam aliud spectasse arbitror. Incertum quoque, utrum a Titanum partibus stetisse Menoetium, alicubi invenerit Apollodorus, an vero id tantummodo collegerit ex Hesiodi verbis hoc loco. Nunc quidem Menoetium alibi memoratum vix invenias.

vv. 517—520. Poëta, Atlantem nobis exhibens capite ac manibus sustentem coelum, haud dubie gigantis sibi illum informavit imagine, non montis. Similiter Homerus, apud quem Od. A. 52 seqq. dicitur Calypso *Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅσπερ θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶδεν· ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακρὰς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι*: quamquam ibi Atlas non tam coelum capite et manibus, quam columnas coelum fulcientes aliqua ratione tenens vel

sustinens inducitur. Apud Aeschylum in Prom. 349. dicitur idem *κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονός* "Ωμοις ἐρείδων, quem poëtam si statuas *κίον' οὐρανοῦ* dixisse montem in Mauritania, sicut montem illum accolae dixere, teste Herodoto IV. 184., sicut etiam Pindarus Pyth. I. 36. Aetnam *κίονα οὐρανίαν* dixit, vel sic videbitur tamen Aeschylus quoque diversum a monte sibi Atlantem informasse, cuius quippe humeris columna illa coeli fulciretur. Atlantis *χάλκεια νόττα* in hac re memorat Euripides Ion. princ. In Heracleis etiam similiter exhibitum fuisse Atlantem, indicat Apollod. II. IV. 11. Eum cum monte confuderunt demum recentiores (ut Virgilius IV. Aen. 246 seqq. splendido loco), cum invaluisse etiam traditio, quam retulit Ovidius IV. Met. 620 seqq. de Atlante in montem mutato, cum Perseus ei caput Gorgonis obiecisset. Quod autem Hesiodo coelum sustinere Atlas dicitur *κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης* (v. 517.), imposita hac ei sorte ab Iove (v. 520.), ex eo conicias, statuisse poëtam, poenae datam hanc Atlanti sortem, cum aliqua re Iovem offendisset, quod utique statuisse videntur etiam Aeschylus l. c. et Pindarus Pyth. IV. 515. Atlanti, qui dux fuisset Titanum, coeli fornicem super humeros imposuisse Iovem, Hyginus fab. CL. tradit et huc referunt Grammatici epitheton *ὀλοόφρονος* apud Homerum l. c., aliis tamen exponentibus *περὶ τῶν ὄλων φρονοῦντος, ἢ ὑγιεῖς τὰς φρένας ἔχοντος* et hinc cum Cleanthe Stoico reponentibus *ὀλοόφρονος* vel *ὀλόφρονος*, quod scilicet adiecta *ὅς τε θαλάσσης κ. τ. λ.* Homerum laudare Atlantem voluisse arguant. Sane faciunt illa ad exactissimam in Atlante maris rerum cognitionem declarandam, quo nescio, an pertineat etiam, quod cum Homerus patrem fecit Calypsus, in maris insula degentis Nymphae. Neque tamen eo minus aliqua de causa *ὀλοόφρονος* dicere Atlantem potuit. Apud Hesiodum infra 938. *Ἔργ.* 381. pater Atlas dicitur Pleiadium, quibus, ut

earum matri Pleïonae (vid. Apollod. III. X. 1.), nomen haud dubie factum est a $\pi\lambda\epsilon\tilde{\nu}$ *navigare*. Itaque tam inde, quam ex Homero liquet, veterem de Atlante fabulam etiam hanc fuisse, qua illum siderum observationem et coelestium rerum cognitionem primum ad geographiam et rem nauticam adhibuisse perhibebant. Vid. Diod. Sic. III. 60. Virgil. I. Aen. 741 seqq. (ubi magister Atlas fuisse Iopae dicitur, non cantus, sed coelestium rerum, de quibus Iopas canit) Plinius II. N. II. 8. VII. 56. Clem. Alex. Strom. I. p. 132. Serv. ad Virgil. I. c. Erat, Pausania teste IX. 20., apud Tanagram ad mare vicus, Poloson dictus, ubi consedissee olim Atlas ferebatur, rebus coelestibus ac subterraneis perscrutandis intentus, quae traditio arguere videtur, domesticum ei loco, nisi Atlantem, certe de Atlante mythum fuisse. Tanagraeus quidem ferebatur etiam Atlantis ex Aleyone nepos Vrius et omnino fabulae de filiabus Atlantis earumque posteris, tractatae a Pherecyde in Atlantide (vid. Schol. ad II. Σ. 486.), ita Graeciae vel finitimis regionibus Atlantem vindicant, ut certum videatur, antiquiores Graecos, Atlantem ex iis oris aliqua ratione in Africam delatum, non quod posteris placuit, origine Libyn habuisse. Vid. Clem. Al. Strom. I. p. 362. Hesiodus quidem eum durissimae sorti subiectum ab Iove facit in extremis terrae finibus, $\pi\rho\acute{\epsilon}\pi\alpha\rho\ \text{Ἔσπερίδων λιγυφάωνων}$ (v. 318.), similiter Aeschylus et alii. Homerus autem, quamvis, quomodo Atlas eam sortem nactus sit, non dicat, tamen praedicando peritiam eius in marinis rebus, indicium praebet, unde colligas, eum per mare delatum illuc, ubi erant sustinendae illi Coeli columnae: ac puto equidem, omnem hanc fabulae de Atlante partem fundum habuisse in antiquiore quadam, cuius apud Graecos servata memoria fuerit, expeditione navali ad montem usque Atlantem perducta, cui tum Graecum illud nomen (aliter enim, teste Herodoto

IV. 184. dicebatur ab indigenis,) attributum fuerit in honorem sive eius, qui expeditionem duxerat, sive antiquioris Atlantis, cuius maxime inventis incrementa res navalis ceperat; hinc autem, cum mons ille coelum attingere videretur, quod montis esset, paullatim coeptum esse ei tribui, a quo mons dictus. Et vero, si tumultatum sub eo monte fuisse ducem expeditionis statuamus, potuit ille mythico sermone dici *κίονα οὐρανοῦ ἔχειν* et hinc, immixtum quasi illi fulcro, coelum ipsum sustinere. Namque mihi quidem probabilior ea ratio explicandi fabulam videtur, quam si cum Veterum nonnullis statuamus, Atlantis divinam coelestium cognitionem earumque rerum in monte observationem paullatim ad eum errorem fabulae traductas. Vid. Cicero T. Q. V. 2. ibique Davis.

Versûs 517 principium citat Etym. M. p. 164. 27. Ex Procli in Timaeum Commentario p. 53. 29. fere colligas, versum 517 et sequentis principium etiam in Orphicis fuisse. Conf. Fr. Orph. XXXV.

v. 518. Dicuntur hic, ut supra v. 275., Hesperides *λιγύφωνοι* (dictae eadem ab Eurip. in Herc. Fur. v. 394. *ὕμνωδοί* et Hipp. v. 743. *ἄοιδοί*) ut inducitur apud Homerum Circe canens Od. K. 221. Mire Goettlingius exortum e Ligyum nomine vocabulum statuit et Hesperides in Ligyum regione habitasse vult. Alia profecto suadent supra v. 274 seq.

v. 519 addititium censuit Guyetus, nescio, an offensus mentione manuum Atlantis, cum ipsi montis imago observaretur, qualis descripta est a Virgilio IV. Aen. 247 seqq., in qua probabiliter memorari caput et humeri, non item manus poterant.

vv. 521—615. Narrati his versibus, mythi summa huc, ni fallor, redit. Disceptabant inter se Dii atque homines Meconae (v. 534 seq.). Disceptatum de sacrificiis fuisse ex ipso poëta nostro colligas (v. 535—556.). Ex Hygino autem P. A. II. 15. discas, fuisse disceptatum de eo, quaenam pars victimae Diis, quaenam hominibus cederet. Prometheus, arbiter, ut videtur, electus, sed clanculum hominibus favens, bovem mactatum sic divisit, ut in altera parte carnes et pingua viscera, ventre bovino tecta, in pelle reconderet, in altera autem ossa bovis poneret, sed super ea multam arvinam (v. 535—540.), cumque Iupiter iniquam partium divisionem argueret (v. 541—544.) quod ea portio, in qua erant ossa sub arvina, longe alterâ maior videbatur, liberam ei Prometheus optionem dedit, quippe sperans fore, ut Iupiter, optione data, portionem eligeret specie maiorem ac meliorem et egregie sic falleretur, sub adipe nihil inventurus praeter ossa (v. 545—548.). Iupiter, tametsi dolum subesse non ignorabat, maiorem tamen portionem sibi sumpsit, hoc agens, ut, Promethei fraude patefacta, causam nancisceretur et illum et homines, cum Diis disceptare ausos, puniendi (v. 549—551.). Ceterum, ut apparuerunt ossa, confestim dictis iram suam in Prometheus expromsit (v. 552—554. 557—560.). Porro, tametsi sortes, ut erant, reliquit, unde mos hominibus ossa Diis adolendi (v. 555 seq.), attamen ignem abscondendo fecit, ut nullum homines ex carnibus et extis, quae sortili erant, capere vitae fructum possent (v. 561—563. Coll. "Eργ. 50.). Prometheus autem ignem, ab Iove furatus, in cava ferula, hominibus reddidit (v. 564—566.). Iupiter vero hoc bonum statim iis novo malo compensavit. Namque, iubente eo, Vulcanus quidem ex terra et aqua formavit, Pallas autem porro adornavit virginem, ex qua, per Epimetheum inter homines recepta, muliebri genus existeret, multorum

iis malorum causa (v. 569—611.). At Prometheum ipsam Iupiter iratus, quod secum consilio et astutia contendisset, validissimis compedibus ad columnam alligavit, eique sic aquilam immisit, eius ad comedendum iecur, cuius immortali natura fiebat, ut quantum die depavisset aquila, tantum nocte recresceret (v. 612—615. 521—524.). Ab hac peste Prometheum liberavit demum Hercules Thebanus, permittente illud Iove in filii sui gratiam, quippe cuius gloria hoc facto augetur (v. 526—533.).

Poenae, Prometheo inflictæ, locus ab Hesiodo non indicatur; ab Aeschylō in Prometheo Vincto princ. designatur Scythia, sed ab eodem, ut ex Cicerone liquet T. Q. II. 10., in Prometheo Solutō, disertius indicatus fuit Caucasus, quam traditionem ferme amplexi sunt recentiores. Apud Hesiodum h. l. ad columnam ligatus fuisse traditur Prometheus, apud Aeschylum ad petram, sive saxum, et quidem *διατόροις πέδαις*, adacto per pectus eius cuneo, transverberatus (Prom. 65. 67. Conf. Cicero l. c.) quibus indicari videtur, Aeschylum verba Hesiodi (v. 522.) *μέσον διὰ κίον ἐλάσας* accepisse *μέσον* (Prometheum) *διελάσας* (ἐν) *κίονι*. Conf. Apollod. I. VII. 1. Sed simplicius est, ut iungamus *μέσον κίονα διελάσας*, de quorum tamen sententia verborum dubitatio esse potest. Docet Scholiasta ad h. l. fuisse, qui acciperent de palo, ad medium in terram adacto, quominus scilicet convelli posset: sed habet idem aliam explicationem, fuisse ad mediam columnam vinctum Prometheum, quæ non dubie verior in universum habenda est, tametsi ipsa quoque varie potest accipi. Mihi, quod in annot. ad h. l. censuit Heynius, fuisse vincula ipsa mediæ columnæ iniecta et circumducta, non satis referre videtur vim verbi *διελάσας*. Immo constringentia Promethei corpus vincula, quo firmiter haerent, columnæ impacta fuisse putem mediæ, ut in ea pendens supplicium lueret Prometheus, quod

idem video postea placuisse Heynio, ad II. O. 15. recte comparanti Ἡσιόδου ψυχὴν πρὸς κίονι χαλκῆφ δεδεμένην apud Diog. Laërt. VIII. 21. Vincula mediae columnae infixa intelligenda duxit etiam Hermannus in Censura Goettlingianae.

Prometheum *adfixum Caucasō* memorat Cicero T. Q. V. 3. hoc quoque ad divinam in eo coelestium cognitionem referens, quam scilicet, ut explicat Servius ad Virgil. Ecl. VI. 42. *in altissimo monte residens, nimia cura et sollicitudine deprehenderit.* Conf. Aeschyl. Prom. 457 seqq. Aquilam ad curas referunt etiam Schol. et Allegor. ad h. l. Saue, ut figurato sermone *cura edere*, seu *rodere cor*, *iecur*, *animum* dicitur, ita potuit mythico sermone in hac re pro cura memorari aquila, vel alia quaedam avis de rapacibus, quod in Tityo factum vult Lucretius III. 1005 seq. Fluvium *Αἰετὸν* dictum, Promethei Scytharum regis agros abrodentem, minus probabiliter commenti sunt Herodorus et Agroetas, veteres historici, teste Scholiasta Apollonii Rhodii ad II. 1248. cui sua debet Eudocia p. 346 seq. Ceterum omnes, qui fabulam interpretati sunt, Scythiam Prometheo patriam tribuerunt, quod, tametsi alienum haud dubie fuit a mente Aeschyli, apud quem Prometheus eo tanquam in exilium deducitur, nec fortasse magis congruit cum mente Hesiodi, qui Prometheum induxit, ante poemam obversantem Meconae, nihilominus aliquam veri speciem habet, quatenus Iapetidarum antiquissima sedes fuit subiecta Caucasō ad meridiem regio, unde primum in Pontum ac Scythiam, hinc migrando deinceps in Thraciam, Macedoniam, Thessaliam venerint. Horum hominum in Graeciam advenarum traditiones necessario multa habuerunt, unde Scytho-Asiana ipsorum origo agnosceretur, ut proinde Caucasi et Scythiae mentio in rebus Promethei non magis mirationem facere debeat, quam pater ei tribu-

tus Iapetus et connexae cum ipsius mytho traditiones, vetustissimis Asianis similes, de fictis e luto hominibus, de muliere malorum fonte, de diluvio, quod sub Promethei filio Deucalione fuerit. Lapsu autem temporis factum, ut magis magisque Graecum habitum induerent hae fabulae et, tum Graeca acciperent personarum nomina, tum et rerum, tanquam in Graecia gestarum, pro vera substitutam mentionem. Itaque habitus ille prisci filius Iapeti dictus est Prometheus et certasse astutia cum Iove creditus Meconae; prima mulier Pandora audiit, eaque mater habitata est Pyrrhae Deucalioni nuptae, qui, servati e diluvio, in Thessalia regnaverint. Sed etiam mythis veteribus lapsu temporis accesserunt multa. Sic de Aquila, Promethei iecur comedente, fabulam equidem antiquissimam fuisse puto, multo autem serius adiectam alteram super interfecta illa ab Hercule aquila, cum inter feras, ab Amphitryonis filio occisas, etiam aquila fuisset et hanc vulgi vel poetarum fabula aquilam interpretata esset Promethei. Sane, quod ab Hesiodo dicitur (v. 529 seqq.) in Herculis gratiam permisisse Iupiter, ut peste illa Prometheus liberaretur, hoc aliis dictus est ob aliquod Promethei in se meritum fecisse. Vid. Lucianus D. D. I. extr. Neque cum Hesiodo prorsus consentit Apollod. II. V. 11. § 12., qui secutus recentiorem videtur Heracleam, ut antiquiorem Hesiodus. Liberati Promethei gloriam ad alium Herculem referebant Caucasi accolae, teste Philostrato V. A. II. 3.

v. 521 citant Etym. M. p. 71. 34. Draco Stratonic. 12. 4. et 64. 9. Choeroboscus apud Bekker. p. 1182. Lascaris Gr. Gr. 1. III. A. II. f. v. Ed. Ald. Respicit hunc versum, item 523. et infra v. 614 seqq. Scholiasta Apollon. Rhod. II. 1249.

Iudice Muetzellio p. 484. Buttmannus Gr. Gr. T. II.

p. 398. Codicum, δῆσε δ' exhibentium, recte auctoritatem vituperat idcirco, quod cum v. 521. ad primariam narrationis continuitatem redeat oratio, intempestive illa ex eo enuntiato nexa est, quod secundarium tantum est et prope adventitium. Id equidem concedere non possum. Voluit poëta ostendere, omnes Iapeti filios gravem expertos in se vim Iovis, Epimetheum recepta ab eo muliere, multorum malorum effectorice, Menoetium, detrudente eum in Erebum fulmine, Atlantem, necessitate imposita coelum sustinendi, Prometheum vinculorum et aquilae supplicio. Itaque commode post v. 520. ταύτην γὰρ οἱ μοῖραν κ. τ. λ. subiicitur δῆσε δ' ἀλυκτοπέδησι Προμηθέα π., neque fit ita reditus ad superiorem de muliere, ab Epimetheo recepta, narrationem, sed, post memorata huius Menoetiique et Atlantis fata, subiicitur de Prometheo narratio. — Ceterum male in Varr. Lectt. Buttmannum inter eos recensui, qui versus quosdam excidisse putarent. Statuit ille, admissa Draconis scriptura Δῆσας ἀλυκτ., omnem dictionis molestiam tolli. Video etiam Goettlingium in altera Editione sententiam de versibus, qui exciderint, vel reponendo in v. 520. σφίσι pro οἱ in v. 521. δῆσας ἀλ. pro δῆσε δ' ἀλ. in priore Editione ab se proditam, haud repetendam duxisse, obsequentem sic Hermannō, prorsus improbanti Grammaticorum δῆσας.

v. 532. ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος τιμᾶ ἀριδείκτον υἱόν) Omnes inde a Basileensi Interpretes ταῦτ' ob id reddiderunt, quasi positum sit pro διὰ ταῦτα. Recte autem Muetzellius p. 90. hanc fuisse non Epicorum ait, sed Atticorum consuetudinem. Videtur ipse ταῦτα iungendum censuisse cum τιμᾶ, ut ἀζόμενος deinde pariter atque illud ad ἀριδείκτον υἱόν pertineat. Reddit scilicet: tantum gnato Iupiter tribuit honorem, plurimi illum aestimans. Malim equidem: pietate in

illum ductus. Cum enim ἄζομαι proprie reverentiam ex pietate notet (vid. ex gr. Il. A. 21. Od. I. 200.), quidni possit etiam ad pietatem seu voluntatem in filium paternam revocari? Conf. citatus a Muetzellio locus Q. Smyrnaei Paralip. I. 189.

v. 534 seqq. Dicta Mecone antiquitus, quae postea Sicyon, testibus Strabone VIII. p. 382. Stephano Byz. v. Σικυῶν. Schol. Pindari ad Nem. III. 123. Cum autem haec inter antiquissimas fuerit urbes Graeciae, veterique tum regno, tum Deorum cultu prae ceteris incluta (vid. Pausan. II. 5 seqq. Callim. in fr. apud Schol. Pind. l. c.), mirum haud potest videri, quod antiquae famae res, ad cultum Deorum pertinens, Sicyone gesta perhibetur. Quin et vero simile videri debet, reapse aliquando actum fuisse Sicyone de religione Graeciae constituenda, ut, cum antea Graecorum populi alios alii Deos coluissent, definiretur, qui Dii iam communiter ab omnibus Graecis colerentur, item, quo potissimum nomine singuli et quibus honoribus. Fuerit hic κλῆρος ὁ μυθεύμενος ἐν Σικυῶνι, quem dicit Heraclides Alleg. c. 41., unde sua hausit Schol. Ven. ad Il. O. 18. Nam potuerunt poëtarum sermone dici Dii sortiti esse honores, qui tunc iis certi ab hominibus, aliis alii, constituti sunt. Fuerunt inter hos haud dubie sacrificia, tum alia, tum in primis victimarum, qualia non semper in usu fuisse constat, et de quibus disceptatio esse potuit, num omnino, vel quatenus essent facienda Diis, cum quidam totas iis adolerent hostias, alii partes earum sibi ipsis reservarent. Praeferendum visum est posterius, ea partium distributione facta, ut nisi maior, certe melior pars cederet hominibus. Huius autem callidi commodique hominibus inventi gloria amplior visa est, quam ut homini tribueretur, cumque non posset de more tribui Minervae, quippe quae ipsa una esset

de Diis, quibus offerenda erant sacrificia, Titanis Promethei providae faventique hominibus solertiae ritum ita partiendi victimas acceptum referendum esse duxerunt. Scholiasta rem, quae hic narratur, gestam dicit *μετὰ τὸν πόλεμον*, hoc est, post bellum, quo Iupiter Titanas vicerat, idque et ego putem ex Hesiodi narratione posse colligi, sicut etiam hoc, quod disertius traditur in Aeschyli Prom. v. 199 seqq., Prometheus, futuri eventus providum, Iovis potius, quam Titanum, sequi maluisse partes. Itaque causa intelligitur, cur in disceptatione Meconae Iupiter arbitrum esse voluerit Prometheus, in quem iram concepit demum ob dolosam victimae partitionem et magis deinde ob surreptum ignem. — Pro uno magno bove, quem Hesiodus v. 537. memorat, Hyginus P. A. II. 15. Prometheus duos immolantem facit, quorum cum iocinora primum in ara posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro, in unum compositam, corio bubulo texerit, collocatis ab altera parte eorundem ossibus, reliqua pelle contactis. In uno bove acquiescit Schol. ad Aesch. Prom. v. 11., ceterum referens, id egisse Prometheus, ut Iovi ossa, ceteris Diis carnes cederent. Vult autem Lucianus in Prom. c. 3., illam carnium portionem Prometheus sibi ipsi destinasse.

v. 534 supposititium censuit Guyetus, causa iudicii non reddita, quae neque idonea inveniri potest. Conf. Muetzell. p. 100.

Inter hunc versum et sequentem aliquando versum unum alterumve fuisse intersertos, quorum sententiam augurari liceat e verbis *θυγτὸς ἕων* in Cod. Scholiorum Cantab. Ed. Bas. p. 258., vereor, ut recte colligat Muetzell. p. 485 seq. Mihi verba illa non videntur esse lemma; sed a Scholiasta, Christiano homine, scriptum fuisse: *καὶ γὰρ ἤριζεν ὁ ἄν-*

θρωπος ὁμοια ποιῆσαι τῷ θεῷ, θνητὸς ἄν, quibus accurate nexa sint θνητὸς γὰρ θεὸς ὁ ἄνθρωπος.

v. 535 cum principio sequentis citat Schol. ad Pind. Nem. IX. 123., unde etiam confirmatur ἐκρίνοντο, quod in mendo cubare temere suspicatus est Wolfius. Conf. Hyginus l. c.

Posteriorem versus partem, qua cum Diis disceptasse θνητοὶ ἄνθρωποι dicuntur, Heynius Comment. ad Hom. T. VII. p. 38. statuit interpolationi deberi, cum aliud praedicatum Deorum subiectum esset, ut antea v. 111. αἱ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων Ὡς τ' ἄφενος δάσσαντο καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο et v. 882. ἐπεὶ μάκαρες θεοὶ — Τιτήνεσσι δὲ τιμῶν κρίναντο βίηφι, quippe eo Scholia ad h. l. ducere et Schol. Pind. l. c. Sed, cum inter Deorum honores (τιμὰς) in primis sacrificia censeantur, eaque offerantur ab hominibus, recte utique memorantur hic θνητοὶ ἄνθρωποι. Conf. infra v. 552. 556.

v. 536. Mecones mentionem in Theogonia factam ab Hesiodo testatur Eustathius ad Il. p. 191.

Πρόφρονι θυμῷ i. e. animo in id intento, ut Iovem falleret. Conf. Ἔργ. 665.

v. 537. ἐξαπαφίσκων accipe fallere studens ob versum infra 557.

v. 538. 540. τῷ μὲν — τῷ δ' i. e. hic — illic, ut est αὖ eo loco, ubi.

v. 539. diversa sunt ρίνος et γαστήρ βοεῖα. In illo collecta, hoc adoperta erant pingua viscera et carnes.

v. 540. ὄστέα λευκὰ β. δ. ε. τ. ex hoc versu et verba ἀργέτι δημῶ ex sequente citantur a Clem. Alex. Strom. VII. p. 716. C.

v. 541. εὐθετίσας i. e. tam scite dispositis omnibus, ut ossa penitus laterent sub arvina.

καλύψας ἀργέτι δημῶ ex h. l. citat Lucian. in Prom. c. 3. Respicit idem locum D. D. 1. de Merc. Cond. c. 26. et Ad eum, qui dixit: Prom. es in verb. c. 7. Conf. Proclus ad Ἔργ. v. 48.

v. 549. Liberam Iovi optionem permittendo voluit Prometheus etiam de se querendi facultatem ei praeripere, qui sane fraudem eam ultus non est, sed demum ob ignis furtum poenas de Prometheo sumpsit.

v. 551. In γνῶ ρ', οὐδ' ἠγγύησε δόλον non otiosa est tautologia. Valet enim: novit, neque, ut Prometheus speraverat, ignoravit. At vero illud non pro divina cogitatione fecisse Iovem, sed se decipi passum a Prometheo, tradit Hyginus l. c.

vv. 556 seq. suspectos habuit Heynius, quod ossa victimarum in aris concremata usquam fuisse, legere se non meminisset. Invalidum hoc argumentum merito insectatus est I. H. Vossius Epp. Mythol. II. p. 308. Locum, ut Hesiodi, citat Clem. Alex. Strom. VII. p. 304., tum et ea ex Pherecrate, Menandro aliisque poetis adfert, unde certo colligas, omnino Diis concremata fuisse ossa, quae ἕσαρκα adeo fuisse dicit incertus poeta apud Clem. d. l. Porphy. de Abstin. II. § 58. Cyrill. adv. Iulianum IX. p. 306. Nec temere est, quod μηρία Grammatici τὰ μηριαῖα ὄστέα, vel τὰ ἐκ τῶν μηρῶν ἐξαιρούμενα καὶ ἱεροθυτούμενα ὄστέα in-

terpretati sunt. Vid. Apollon. in Lex. ad v. (ubi etiam huius loci memor fuit) Hesychius et Etym. M. in v. Paraphr. et Schol. ad Hom. Il. A. 460 et 464. Ed. Wassenb. Conf. et Pausanias I. 24. VIII. 38.

v. 562 seqq. Hyginus l. c. *Iupiter, inquit, cum factum rescisset, animo permoto, mortalibus eripuit ignem, ne Promethei gratia plus Deorum potestate valeret, neve carnis usus utilis hominibus videretur, cum coqui non posset.* Ipse Hesiodus Ἔργ. v. 52. dicit Iovem κρύψαι πῦρ, unde explicandum h. l. ὅκ' ἐδίδου, *negavit iis usum, quem antea habuerant.* Certe probabilius sic fingitur, cum res acta dicatur Meconae, nisi contendas, hoc nomine significari non urbem, pridem ab hominibus conditam, sed locum, ubi postea urbs fuit. Alia res est in traditione apud Apollod. I. VII. pr., qua fertur Prometheus fictis ab se hominibus subductum coelo ignem dedisse. Sed ortus fabulae repetendus mihi non dubie videtur ab antiqua traditione de recepto igne, quam hostili invasione subito sedibus exturbati et hinc in deserta profugi, vel huiusmodi calamitate aliqua, prisci homines, Graecorum πρόγονοι, amiserant, quemque vel ipsorum aliquis solerti invento, vel advena ipsis restituit. Namque advena fuisse Phoroneus videtur, quem inventorem ignis Argivi, non Prometheum ferebant, teste Pausania II. 29., quamquam huic traditioni fons fuisse idem potest, atque Hesioeae, ut significata res eadem, nec nisi in edendo inventoris nomine variatum sit. Attamen mihi vero similis videtur, diversos populos, sed pari fato, quondam a cultiore hominum vita segregatos, diverso tempore ac modo ignis usum recuperasse, reique huius memoriam servasse. Plinio teste VII. 56. ignem ex silice Pyrodes Cilix invenisse perhibebatur (conf. Virgil. I. G. 135.), eundem adservare in ferula Prometheus.

Est ferula (*νέρθηξ*) arbor ex earum genere, quae corticis loco lignum forinsecus habent, ligni autem loco fungosam intus medullam, ut sambuci. Vid. Plinius XIII. 22. S. 42. In hanc ferulae medullam (*ναρθήκος νεάτην νηδὺν* dixit Nicander Alex. 272.) exceptum ignem Prometheus in terras detulit, furatus *Διὸς παρὰ μητιόεντος*, ut diserte dicitur *Ἔργ.* v. 51. Hoc secutus, *ignem aetherea domo subductum* dixit Horat. I. Od. III. 29., *οὐράνιον καὶ αἰθερίον πῦρ* etiam Apollonius, Atheniensis Rhetor, apud Philostratum, Vit. Soph. II. XX. § 3. Sed fuere antiquitus, qui coelestis ignis genus accuratius etiam definirent, secundum quos Servius ad Virg. Ecl. VI. 42. Prometheum ignem furatum dicit, adhibita ferula ad rotam Solis; et hanc, ni fallor, traditionem respexit Heraclides Alleg. p. 488., speculis aeneis contra Solem positis ignem collegisse tradens Prometheum: qualem sane modum sacri ignis reparandi Peruanis frequentatum fuisse constat: nec potuit, nisi talis ignis vel de fulgurito accensus, Iovi surreptus dici. Reicienda igitur ratio Diodori Siculi V. 67., Prometheum inventorem fuisse dicentis *τῶν πυρρείων*, hoc est, instrumentorum e ligno, vel lapide, quorum attritu vel collisione ignis excitatur. Vid. Wessel. ad Diod. I. c. Promethei furtum Lemnium memorans, Cicero T. Q. II. 9. significare videtur, ignem ex officina Vulcani Lemnia subductum. Fortasse sic Aeschylus tradiderat in Prometheo vel Soluto, vel *Πυρφόρῳ*, seu *Πυρκαεῖ*. Platoni quidem in Protagora (T. I. p. 321. D. E.) dicitur Prometheus, ex intrata clam Minervae Vulcanique communi (sed coelesti, ut videtur) officina furatus *τὴν ἔμπυρον τέχνην* utriusque, hominibus tradidisse, qui locus collatus cum altero in Philebo (T. II. p. 16. C.) docet, qua maxime re Plato Promethei in homines beneficium censuerit. Praeiverat iam Aeschylus Prom. Vinct. 109 seq. *Ναρθήκοςπληρωτὸν δὲ θηρώμεαι πύρδος*

Πήγην κλοπαίαν, ἢ διδάσκαλος τέχνης Πάσης βρότοις πέ-
 Φηνε καὶ μέγας πόρος. Postremum hoc magis, ni fallor,
 Hesiodus universe spectavit, quam eximie artes per ignem
 exercendas. Longius, ut a poëtae mente, sic a vero, quod
 fabulae subest, recedunt, qui Promethei ignem philoso-
 phiae lumen interpretantur, ut Theophrastus apud Schol.
 Apollon. Rhod. II. 1248. — Ferulam iactasse fertur Pro-
 metheus, *ne spiritus interclusus vaporis exstingueret in an-
 gustia lumen. Itaque in certatione ludorum cursoribus* (ad
 Promethei aram in Academia Athenis) *instituerunt, ex Pro-
 methei consuetudine, ut currerent, lampadem iactantes.* Vid.
 Hyginus l. c. coll. Pausania I. 30. Alia Promethei quasi
 monumenta ostendebantur a Panopensibus, teste Pausania
 X. 4. Exstare etiam apud se contendebant tum Opuntii,
 tum Argivi; sed hi quidem minus, quam illi, probabili-
 ter, iudice eodem Pausania II. 19. Certe mythus de Pro-
 metheo Hellenicam habuit originem, non Argivam. Cete-
 rum, cum tam celebris Promethei apud Graecos fama fue-
 rit, mirum est, nullam eius mentionem apud Homerum
 fieri.

v. 565 seqq. lecti fuere a Cyrillo Alex. adv. Julian. III.
 p. 75. C., exponente hinc narrationem de Promethei furto,
 deque formata a Vulcano, ornata a Pallade Pandora.

v. 570 seqq. Cum essent, recepto igne, homines ma-
 gnum ad vitam adepti commodum, Iupiter illud statim
 iis compensare voluit damno, vitae hominum addita mu-
 liere. Itaque, iubente eo, de luto facta est prima mulier
 Pandora, quam recepit Epimetheus (supra v. 513. "Eργ. 83
 seqq.) cuiusque scaevitate factum est, ut mala et morbi
 super terram spargerentur ("Eργ. 94 seqq.). Repetit Hey-
 nius ad II. Σ. 419. Pandorae fabulam a prisco sermone,

in quo ea, in quibus ars motum corporis, incessum et actum expresserat, se movere, incedere, agere narrabantur. Itaque fabulae fundum posuit in simulacro pulcherrime ex argilla facto. Immo manifesta, ni fallor, hîc apparent servatarum ab Iapetidis Hellenibus Asianarum antiquioris aevi traditionum indicia. Notandum autem in iis propagandis narrationibus variatum inter illos fuisse. Namque alii de luto fictos homines a Prometheo dixerunt (Vid. Apollod. I. VII. pr. Pausan. X. 4.); ac nescio, an haec, vulgo magis recepta, etiam antiquior fuerit traditio, a qua discesum sit deinceps, postquam Iupiter *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* coeptus est haberi: neque enim cum hac opinione congruebat, ut Prometheus homines formasse diceretur. Itaque nullius hominum generis auctor Prometheus editur in Hesiodicis *Ἔργ.* 108 seqq., sed aurei et argentei Cronus et Dii cum illo, aerei atque insecutorum Iupiter, quo iubente etiam ficta e luto perhibetur mulier, ita tamen, ut huius historia arcto nexu cum rebus Promethei coniuncta et mythi de illo pars sit.

v. 571 respicit Eustath. ad Il. p. 1151. 30. Memoratur ex h. v. *Ἀμφιγυήεις* a Cyrillo l. c. In *γαίης σύμπλασσε* (v. 571.) pendet genitivus ab intelligenda praepositione *ἐκ*, quam addit poëta *Ἔργ.* 70. Iusserat autem Iupiter Vulcanum *γαῖαν ὕδει φύρειν*, *terram aqua diluere, miscere.* Vid. ibid. 61.

vv. 573—577, teste Scholiasta Parisino ad h. l., *ἤθετοῦντο*, quod a Dea Pallade mulierem ornari indecorum videretur. Sed, Iove iubente, id factum a Minerva, et per se intelligitur, et manifestius indicatur *Ἔργ.* 63. Praeter cinctum autem ornatumque alia Pandorae dona Minervam tribuisse docent ibi vv. 64. 72. 76. Tum ibi quoque Veneris (v. 65

seq.), Mercurii (v. 67 seq. 77 seq.), Gratiarum, Suadae, Horarum (vv. 73—75.), collata in Pandoram dona memorantur, nomenque illud ei datum dicitur (v. 80 seqq.) quod omnes Dii dona in eam contulissent, cuius hîc nominis ac rei mentio non fit. Rursus hîc uberior est poëta in descriptione factae illi a Vulcano coronae (v. 578 seqq.).

v. 574 citat Etym. M. p. 137. 40.

v. 575 seq. uncinis includere Wolf. Gaisf. Dind., alterius recensiois esse censuit Hermannus. Non temere autem Goettlingius: »Poëta, Pandoram ut sponsam descripturus, addidit quaedam, quae nobis quidem nimia videri possint, non absunt tamen a moribus institutisque antiquitatis. Sic H. Hom. in Ven. altero v. 7. narratur: *κρατὶ δ' ἐπ' ἀθανάτῳ στεφάνην εὐτυκτον ἔθηκαν* et v. 18. eadem Venus dicitur *ἰοστέφανος.*» *Στεφάνην* dici ornamentum ex aere vel auro, diversum a *στεφάνῳ*, sermo e frondibus vel floribus, apparebit conferentibus Homericis Il. H. 12. K. 30. Λ. 96.

v. 582 citat. Etym. Gud. p. 331.

Κνώδαλα dicuntur quaevis belluae. Vid. Od. P. 317. ibique Scholia. Mihi *κνώδαλον* et *κινώπτερον*, pro quo dicitur etiam *κνώψ*, communem habere originem videntur in verbo *κινώω*, cui cognatum *κινέω moveo*.

v. 585 seqq. Iupiter ornatam, ut iusserat, Pandoram eduxit in conventum Deorum, atque hominum, talem scilicet, qualem et antea habuerant Meconae. Quod autem exceptam ab Epimethico mulierem supra v. 513. missamque ad eum ab Iove *Ἔργ.* v. 83 seqq. poëta tradidit, arguere videtur, eas fuisse in illo conventu partes Epimethici, quae in priore fuerant Promethici, ita ut futura hominum con-

ditio similiter a consilio et optione penderet eius, qui quasi patronus vel proxeneta esset hominum. Itaque fecit ille recipiendo mulierem, ut hominibus postea semper cum mulieribus vivendum esset.

καλὸν κακὸν ex h. l. repetiit Cyrillus l. c. Pindari Pyth. II. 73. καλὸν πῆμα hoc Hesiodo illustratur ab eius Scholiasta.

v. 590—612 uncinis inclusit Wolfius, sed priora duntaxat pro Hesiodo agnovit Pausanias I. 24., scribens, Hesiodum et alios tradere, Pandoram primam feminam fuisse. Conf. et Cyrillus l. c. Statuebat Heynius, locum esse truncatum, aliis omissis, aliis insertis.

v. 590. Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων) Θεαὶ θηλυτέραι, ut Homero dicuntur Od. Θ. 324., item Nymphae complures, fuerunt ante Pandoram, sed γυναικῶν θηλυτεράων *mulierum* prima, secundum Hesiodum, Pandora fuit. Itaque, si memorata Ἔργ. 145. in argentea aetate mater γυνή fuisse censeatur, statuendum erit, illa aetate antiquiorem fuisse Pandoram. Sed Apollod. I. VII. 2. aequalem hanc aeneo generi facit, firmarique haec traditio videtur eo, quod Pandorae nepos perhibetur Hellen (vid. Apollod. ibid. coll. fr. Hesiodi apud Schol. Apollon. Rhod. III. 1086.), qui sine dubio quartae sive heroicae adscribendus est aetati. Vid. Ἔργ. 156 seqq. ibique Schol. Itaque in aetate secunda sive argentea feminas fuisse statuas diversae a mulieribus et praestantioris naturae. Natum ἐκ μελιᾶν (Ἔργ. v. 145.) sive e Nymphis, sive e fraxinis, tertium sive aeneum hominum genus sine mulieribus ut exstare, ita propagari potuit, ac nescio an finem accepisse censendum sit, cum ex inducto in terras muliebri genere novum quoque nasci hominum genus coepisset. Secundum haec ἄνθρωποι v. 535. et 585. intelligendi erunt aenei ge-

neris homines. Certiora, ni fallor, super his teneremus, si γυναίκων κατάλογοι adhuc integri exstarent, in quorum primo de Pandorae posteris actum fuit.

vv. 591—593 citat Stobaeus LXXI. p. 433. Dicta ibi tanto cum affectu a poëta, candidi homine ingenii, credere utique nos cogunt, aetate eius haud bene vulgo moratas fuisse in Graecia mulieres, praesertim cum repetitae similes posterorum poëtarum querelae secutis Graeciae seculis eandem fuisse labem doceant. Scilicet ibi tenera puellarum aetate non id agebatur vulgo, ut formarentur utiles maritis vitae consortes, quae paupertatem cum iis tolerare, eamque opere et consilio levare possent, sed instituebantur fere ad ignaviam et luxum. Itaque nuptiae postea erant οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο ad luxum facientes, non ad paupertatem comites. Conf. Ἔργ. 302. 782.

vv. 594—599 comparantur ignavae et sumtuosae uxores cum fucis, apum depascentibus laborem, ut comparatur homo ignavus cum fucis Ἔργ. 303 seqq. — Ξυνήνες ἔργων κακῶν, ἀργαλέων v. 595. 601. sunt, qui, quae cum malis operibus versantur, eaque afferunt secum. A ξύνειμι est ξυνέων, Ion. ξυνήων, Dor. ξυνάων. Apud Pindar. Pyth. III. 84. ἐλκέων ξυνάονες sunt habentes vulnera, pleni vulneribus.

v. 594 citat Schol. Theocr. Id. I. 107.

v. 602 seqq. Hominibus ἀντ' ἀγαθοῖο, pro commodo redditi ipsis a Prometheo ignis, Iupiter inducto in terris novo hoc muliebri genere, unde iam liberi quaerendi sunt, non modo hoc rependit malum, quod ex mala atque sumtuosa uxore vir experitur, sed etiam alterum, quod patitur ille ὅς κε γάμον Φεύγων κ. τ. λ. v. 603 seqq. qui, nuptias mo-

lestamque rem muliebrem fugiens, uxorem ducere noluerit et ad senectutem venerit miseram χήτει γηροκόμοιο, quia neminem habet, qui, necessitudine ductus, ipsum curet foveatque senem. Ὁ δ' οὐ βιότου ἐπιδευῆς κ. τ. λ. Vivit autem ille coelebs haud indigens victus, quippe immunis a necessitate alendae coniugis, sed moriens bona sua relinquit, non liberis, quos nullos habet, sed χηρωσταῖς, remotis cognatis, hereditatem χηροῦ, orbi, nanciscentibus. Conf. Homerus II. E. 153. ᾧ δ' αὔτε γάμου κ. τ. λ. Cui vero coniugii sors obvenit, ei, si uxorem nactus est probam et modestam, vel sic tamen perpetuo malum cum bono certat (v. 607 seqq.). Ille autem, qui in uxorem inciderit de molestiori genere (mulierum), vivit perpetuum habens animo dolorem, estque eius insanabile hoc malum (v. 610—612.).

v. 605. χήτει γηροκόμοιο male redditum in Graeviana caret, quae senectutem foveat. Melius Basil. Interpres, in penuria eius, quae senectutem foveat, tametsi γηροκόμος non ad uxorem, sed ad filium, ex ea natum, referendum erat, ut bene vidit L. Barlaeus, cui, secundum Apollon. Lex. in v., χήτει exponitur ἐνδεία. Citat Boissonadius Heynium ad II. Z. 463. Wytttenb. ad Plutarch: T. I. p. 435. Orpheum de Lapid. 76. Muetzello autem p. 66., ut sententia recte procedat, requiri verbum videtur χητέϊ. Largior equidem Viro Doctissimo, non esse magni momenti, quod χητέω a nullo scriptore fuit usurpatum, cum, ne exstare potuerit, nulla analogia prohibeat: sed non necessariam duco correctionem; modo coelibis γῆρας a poeta dictum censeas ὀλοὸν χήτει γηροκόμοιο, hoc ipso, quod non habet illud γῆρας γηροκόμον. Neque sic causam esse video, cur alteram sequamur, a Muetzello propositam, emendationis viam, ut videlicet statuamus post verba χήτει γηροκόμοιο nonnullorum versuum iacturam nos fecisse, quibus

sortem senum coelibum infelicem poëta ampliore descriptione illustraverit.

v. 609. ἀπ' αἰῶνος *perpetuo*. Conf. Wetsten. ad Luc. I. 70.

v. 611 seq. Ruhnkenius Ep. Crit. I. p. 55., offensus tautologia *στήθεσσι, θυμῷ, κραδίη*, totum versum 612 a magistello prioribus adsutum censuit. Goettlingius in priori Editione servari posse versum statuit, si scribatur *καὶ κραδίη καὶ θυμῷ ἀνήκεστον κακόν ἐστι*. Hermannus in Censura Goettlingianae neque inducendum neque corrigendum versum ait, si modo *θυμῷ καὶ κραδίη* ut dativos accipias. Hinc Goettling. in altera Ed. verba illa cum *ἀλίεστον* coniungenda esse dicit. Mihi cum Muetzellio p. 116. videtur, potuisse auctorem eam sibi permittere tautologiam, quo vehementius animum, mentemque malo cruciari significaret, praesertim cum notio vocabulorum ab hac coniunctione minime abhorreat, sintque plura istiusmodi tautologiae etiam in Homero exempla. Vide citt. a Muetzellio Od. Δ. 548 seq. Hermann. ad H. in Cer. 361.

v. 613 seqq. Causae nihil est, cur cum Heynio Wolfioque putemus, ex superioribus excidisse nonnulla, quibus responderent haec, quasi pro epiphonemate subiecta. Exposito infelice Promethei doli, furtique, quod ad homines attinet, eventu, commode subiicit poëta: *ὡς οὐκ ἔστι Διὸς κ. τ. λ.* quod firmat sequentibus *οἰδὲ γὰρ κ. τ. λ.* Scilicet, cum Promethei benigna in homines consilia id spectassent, ut, decepto Iove, multa bona largiretur hominibus, neque decipere ille Iovem potuit et, humano generi tributa ab se bona multis ab Iove compensata vidit malis. Sed nec sibi ipsi quidquam in sua repperit solertia, quo

gravem Iovis iram, atque hinc iniecta sibi vincula effugeret. Pro *κλέψαι* et *παρελθεῖν* (v. 613.) *decipiendi* significatione (Conf. Il. A. 132. Ξ. 217. Od. N. 291.) in *Ἔργ.* v. 105. est *ἐξαλέασθαι*, ad quod propius accedit sequens *ὑπεξήλυξε*.

Dictus v. 614. Prometheus *ἀκάκητα* perpetuo epitheto, ut postea Mercurius, (vid. Hom. Il. Π. 185. Od. Ω. 10.) ob benignam eius in homines naturam. Prometheo in Graecorum religione quasi successit Mercurius, a cuius cognomine et cultu mons in Arcadia dictus *Ἀκακήσιος*. Cultum ibi Prometheum perperam tradit Schol. ad h. l. Perperam etiam Eratosthenes et alii ab eius montis et in illo oppidi, vel Aeaci, qui id condiderat, nomine *ἀκακήτην* dictum voluere Mercurium. Vid. Schol. ad Od. Ω. 10. Strabo VII. p. 299. Pausan. VIII. 3 et 36.

vv. 617—819. Priori carminis parte poëtam maxime quidem in recensendis Coeli Terraeque liberis eorumque nuptiis et posteris, seu Theogonia proprie sic dicta, sed subinde etiam in eorundem exponendis rebus fatisque versatum vidimus. Sic Iapeti Clymenesque et natae inde proliis mentio occasionem ei dedit longiorem adiiciendi narrationem de Prometheo, non alienam tamen a consilio, quod item maxime secutum videas Hesiodum, declarandi, quomodo Iupiter, superatis aemulis, regnum sibi Coeli stabiliverit. Iam, finita narratione ea, propositi tenax enarrat, quid memoratis ab se supra v. 147 seqq. Centimanis Vranidis factum sit, ut item exposuerat de Cyclopibus v. 501 seqq., cum in Centimanis pariter ac Cyclopibus maximum Iovi fuerit ad victoriam de Titanibus obtinendam adiumentum.

Centimanos vinxisse dicitur *pater* (v. 617.), qui vix alius hic intelligi potest, quam Vranus (Conf. supra v. 155.).

Eos, Terrae suasu (v. 626.) solvit Iupiter, socios habiturus in bello contra Titanes. Itaque haec Centimanorum mentio sponte poëtam ducit ad enarrandam dehinc Titanomachiam, in quo argumento, ut praecipue ad poësin accommodato, diutius versatur, multos et ancipites pugnae casus referens, ad extremum tamen obrutos lapidibus a Centimanis detrusosque in Tartarum Titanes, unde, invitante materia, accuratius Tartarum et res Tartari locorumque adiacentium naturam describit, redeunte tamen subinde Centimanorum mentione, quippe custodum ab Iove Tartaro, Titanum carceri, adpositorum, qua mentione adeo concluditur locus.

Versûs 617 partem, sed corrupte, citat Schol. Victor. ad Il. A. 403. Versûs 619 tria priora verba, cum explicatione verbi ἀγώμενος, habet Etym. M. p. 15. 40. In eius versus postremis ἡδὲ καὶ εἶδος advertendum neglectum digamma. Fortasse antiquitus fuit ἡδ' ἄρα εἶδος.

v. 620. ὑπὸ χθονός, in Erebo. Vid. infra v. 669.

v. 626. Γαίης Φραδμοσύνησιν) Apollod. I. II. 1. de Iove ac Titanibus, μαχομένων δὲ αὐτῶν ἐνιαυτοῦς δέκα (infra v. 636.) ἢ Γῆ τῷ Διὶ ἔχρησε νίκην, τοὺς καταταρταρωθέντας ἂν ἔχη συμμάχους, ubi tam Centimani intelligi, quam Cyclopes possunt, quamvis proxime sequatur tantum Cyclopum liberatorum mentio.

vv. 629 seqq. In coelo orta inter Titanes et Cronidas lis περὶ τιμῶν (v. 882.) nonnisi diuturno bello diremta est. Cum Iove statim fecerant fratres ac sorores (v. 624 seq. 634.), quos impius in liberos Cronus pariter omnes ab se alienaverat. Studuit autem Iupiter etiam antiquiorum

Deorum quosdam ad suas partes pertrahere promissis, quorum mentio fit v. 392 seqq. diserteque v. 397 seqq. in eius partes transiisse narratur Styx cum liberis Ζήλω, Νίκη, Κράτει, Βίη (v. 383. 384.). Favisse quoque ei contra Cronum, ut antea Rheae Uranus atque Terra intelliguntur e versibus 470. 626. 884. 891. Idem probabiliter colligi potest de aliis quibusdam antiquioris ordinis Diis, tanquam Hecate, Metide, Themide, Oceano, Nereo, Prometheo. At tamen Titanum plerique, ut videtur, iuniorum Deum sequi detrectarunt. Itaque cum Crono steterunt hi contra Iovem, quorum tamen ab Hesiodo mentionem factam non videmus. ut ne ipse quidem Cronus hîc diserte commemoratur. Cum Crono Iapetum memorat Homerus II. Θ. 479., alii alios, ut Coeum, Atlantem, Menoetium. Versu 632 seq. describitur scena pugnae. Olympum tanquam arcem tenent Cronidae, Othryn Titanes. Cum esset certis de causis factum, ut Olympus Coelestium sedes haberetur, facere eadem causae debuerunt, ut de regno Coeli (v. 520.) pugna circa Olympum commissa videretur, inter quem montem ad septentrionem et Othryn ad meridiem media sita Thessalia (vid. Lucanus VI. 339 seqq.) et per se dignus videri campus potuit, in quo concurrisse ad pugnam crederentur Dii ac Titanes, et habebat forte, ut ab altera Olympi parte campi Phlegraei, multa, quae videri possent quasi monumenta esse ac vestigia olim ibi collisarum inter se maximarum coeli terraeque virium, sparsa hîc illic saxa immania, quondam terrae aliquo motu vel subterranei ignis vi de montibus deiecta ac devoluta, sed quibus mythica traditione usi pro telis Briareus aliique ferrentur (v. 650. 675. 715 seqq.).

v. 634 uncinis circumscrisit Wolfius, quod videri possit e v. 625 repetitus. Facio equidem cum Muetzellio p. 116.,

tales repetitiones ab horum poëtarum aetate et ingenio minime alienas censente.

vv. 635—637 manifesto respicit Schol. ad Aeschyli Prom. v. 349., ut item supra vv. 501—506., ubi de Cyclopiibus, v. 624 seqq., ubi de Centimanis ab Iove in auxilium adsumtis agitur, et infra v. 638 seqq., ubi nectar iis praebitum, et secuta hinc Iovis eos ad pugnam hortantis oratio memoratur, denique locum v. 674 seqq., in quo pugnae μετὰ κρότου commissae versorumque in fugam et καταταρταρωθέντων Titanum mentio fit.

v. 636. δέκα πλείους ἐνιαυτούς) Itaque totidem ac pugnatum ad Troiam, cuius fortasse rei memoria poëtam induxit, ut hunc numerum annorum poneret.

v. 638. ἴσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο) Apud Homerum II. O. 413. simili sententia dicitur ἐπὶ ἴσα μάχη τέτατο, πτόλεμός τε. Nam τέλος πολέμοιο nihil aliud est, quam πόλεμος, bellum, quod agitur, peragitur.

v. 639 seqq. Iupiter, cum trahi bellum videret, Terram de eius eventu consuluit, quae victorem ipsum futurum esse dixit, si socios adsumsisset Briareum et fratres. Vid. supra v. 626 seqq. infra 646 seqq. Apollod. l. c. Itaque liberatos vinculis Centimanos Iupiter ut magis etiam benevolos sibi redderet, epulis liberaliter accepit, iisque παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα, omnia accommodata usibus eorum, h. e. cibam et potum convenientem. Conf. Sc. 84.

v. 640. τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσιν) Hesiodus igitur nectar et ambrosiam pariter cibos habuit Deorum, unde etiam mox ἐπάσσωτο dixit, et infra (v. 797.) eadem βρώσιν. At

Homerus *νέκταρ*, ut potum, memorat Il. Δ. 3. et alibi, *ἀμβροσίαν* fere, ut cibum (Vid. Il. E. 777. Od. E. 93.), quamquam de hac dubitant VV. DD. ad Il. T. 347. 353.

v. 641 citat, ut Hesiodi, Chrysippus apud Galenum de Hippocr. et Plat. Dogm. III. 2. p. 300. K. (in Ed. Basil. T. I. p. 166.).

v. 642 Guyeto et Heynio insititius visus est, Goettlingio in priore Ed., mutato δ' in τ' , inter versum 639 et 640 transponendus. Conf. Varr. Lectt. Putat Hermannus in Cens. Goettling., duas fuisse recensiones, in quarum una versum 640 continuo exceperit versus 643, itaque *παρέσχεθεν* in v. 639. haud dubie ad Iovem pertinuerit; in altera post v. 639., *παρέσχεθεν* ibi passiva significatione sumto, fuerint vv. 641. 642. et in hoc *νέκταρ τ' ἐπάσαντο*. Equidem, neque versu 641 lubens caream, cum, ut recte in altera Ed. animadvertit Goettlingius, ibi causa indicetur, cur nectar et ambrosiam dederit Iupiter, neque sequente versu, cum oratio Iovis haud dubie decentius ad Centimanos habeatur post sumtum ab iis cibum, quod disertius indicatur hoc versu. Fateor tamen, iis servatis versibus, durius *παρέσχεθεν* ad Iovem referri: sed, quod Goettlingius in altera Ed. pro eo repositum vult *παρέσχεθον*, ea sic lenis medicina est, ut nihil nos iuuet: nam durius etiam memorati in v. 626. Dii intelligantur. Aequè lenis, sed efficacior mihi videtur prius ab eo proposita medicina, ut *παρέσχεθεν* exponatur *παρεσχήθησαν* et in v. 640. legatur *ἀμβροσίη*.

v. 653 sine dubio e duabus glossis (ad v. 651. 652.) conflatum ait Wolfius. Dubitare de hoc mihi liceat. *Ἡμετέρας διὰ βουλάς* omnino requiri videtur, ut appareat,

cuius Φιλότητι factum sit, ut liberarentur Centimani a vinculis, quae perpassi erant ὑπὸ Ζέφου ἠερόεντος.

v. 664 seqq. Habere nos hic fragmentum e vetere Titanomachia statuit Heynius ad Il. Y. 64. et Φ. 395. Non repugno equidem, quominus fuerint de hoc argumento ante Hesiodum carmina, ex quibus proficere hic potuerit. Sed, quae hîc leguntur, ut Hesiodo potius, quam antiquiori poëtae tribuamus, facit ipse loci splendor atque cultus.

vv. 671—673 uncinis inclusit Wolfius, utpote e versibus 150 seqq. repetitos. Sed recte iudicavit Goettlingius, hîc non praetermittendam fuisse Centimanorum mentionem.

v. 674. Τιτήνεσσι κατέσταθεν, *stetere Titanibus oppositi ἐν δαί λυγρῇ*, quod posterioribus magis est καθίστασθαι εἰς πόλεμον τινί. Sic Euripides in Herc. Fur. 1168. (1171.) ἐς πόλεμον ὑμῖν καὶ μάχην καθίσταται.

v. 676 Goettlingio ab interpolatore additus videtur, ne Titanibus suis derogaretur honor. Hermannus in Goettlingianae Censura tres fuisse statuit recensione; in una fuisse Οἱ τότε Τιτήνεσσι κατεστάθεν ἐν δαί λυγρῇ, Πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες Προφρονέως χερῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον Ἀμφότεροι — quae recensio nec versum 668 habuerit; in altera fuisse versum 676 continuo post 664—667.; in tertia defuisse v. 676, ut post v. 666 continuo fuerit v. 668 et in hoc finem habuerit certantium nuncupatio. Causam equidem nullam video, cur non locum, ita ut se habet, a poëta profectum putem. Post ἐτέρωθεν utique commode sequitur ἀμφότεροι i. e. Cronidae et Titanes. Ceterum v. 677. post προφρονέως distinguendum et ego duxi cum Boissonadio.

v. 678. *περίαχε* per *erasin* dictum pro *περίταχε* docet Choeroboscus apud Etym. M. p. 92. 9. seqq., citatis ex h. v., sed sine auctoris nomine, tribus postremis verbis. Conf. Muetzell. p. 170.

v. 681. *ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων*, ab impetu Deorum, ut sunt *ἀνέμων ῥίπαί* ventorum impetus. *Μοχ* iungendum *αἰπέϊα τ' ἰωὴ ἀσπέτου ἰωχμοῖο ποδῶν βολάων τε κρατεράων*.

vv. 687—712 Goettlingio seriem narrationis turbare et postea, ne Iupiter honore suo fraudaretur, illati esse videntur. Mihi quoque videtur eorum auctor honori Iovis consulere voluisse: at nihil esse causae puto, cur Hesiodo consilium illud abiudicemus. Conf. infra v. 820. Significat autem poëta v. 687., Iovem antea vim suam quasi cohibuisse, ut illam omnem exsereret in hac postrema bellum conficiente pugna.

v. 691. *ἴκταρ* — *ποτέοντο*) Fulmina ita volabant, ut pervenirent, quo missa erant. Est enim *ἴκταρ* ab *ἴκω*, sive *ἴκω*. Conf. Ruhnkenius ad Timaei Lex. in v.

v. 697. *Τιτήνας χθονίους* *Terrae filios* interpretati sunt Guyetus, L. Barlaeus, Wolfius, I. H. Vossius, ut *χθονίους* Tragici saepe *τοὺς αὐτόχθονας* dixere. Sed *θεὸς χθόνιος*, infra v. 767., *Ζεὺς χθόνιος*, *Ἔργ.* 465., dictus Hesiodo non ab origine, sed ab habitationis loco, et fortasse poëta etiam hîc magis locum respexit, in quo tum Titanes versabantur, *de terra* adscensum in coelum et Olympum molientes, quamobrem, missis in hos de coelo atque Olympo fulminibus, ardere cum sylvis suis terra dicatur v. 689 seqq. 694 seqq.

ἤερα δῖαν intellige nubes et caliginem procellae. Conf. Il. E. 864. P. 644.

v. 700. καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν Χάος) Iaculatus est Iupiter fulmina tanta cum vi, ut pervenirent etiam ultra terrae limites. Itaque incendium corripuit etiam Chaos, hoc est, immensum illud inane, quod est infra terram, inter eam ac fundum Tartari, quodque poëta mox describit v. 724 seqq. v. 740 seqq. Hinc v. 814. Titanes in imo Tartaro vincti degere dicuntur πέρην Χάεος ζοφεροῖο.

vv. 700—705. εἶσατο δ' ἄντα κ. τ. λ.) *Adspectu et auditu res ita videbatur se habere, ac si coelum et terra inter se colliderentur. Talis enim maxime futurus esset fragor, huius quidem elisae, illius vero desuper elidentis. Est εἶσατο δ' ὡς ὅτε* similiter Od. E. 281. Verba αὐτως, ὡς ὅτε κ. τ. λ. minus bene Basileensis et plerique hinc Interpretes reddidere: *itidem, ut cum olim terra et coelum latum superne appropinquabat.* Poëtam enim de re non facta, sed quae fieri possit, locutum esse, arguunt sequentia τοῖος γὰρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει, non *excitabatur*, ut male vulgo versum est, sed *excitaretur*, ὀρώρει ἔν. Itaque ὡς ὅτε recte Schmidius, Heynius (in Ep. ad Wolf.), I. H. Vossius, Goettling. in pr. Ed. dictum censuerunt pro ὡς εἶ, ut sit *itidem, ac si terra et coelum latum superne appropinquarent.* Neque magis hic offendere debet ὡς ὅτε — πάλυατο, quam Od. Φ. 406. ὡς ὅτ' ἀνήρ — ἐτάλυσσε, *itidem, ut vir citharac et canendi peritus facile chordam super paxillo tenderet vel tendat, non tendebat.* Hermannus in Censura Goettlingianae duas fuisse recensiones statuit, quarum altera habuerit αὐτως ὡς εἶ γαῖα κ. τ. λ., demto versu 705, altera αὐτως ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρυς ὑπερθεν Ἀλλήλοισι πάλυαντο, μέγας δ' ὑπὸ δοῦπος ὀρώροι· Τῆς μὲν κ. τ. λ., quibus reiectis Goettlingius in altera Ed. mire satis εἶσατο ad Χάος retulit hac sententia: *Ipsam Chaos divinum arbitrabatur, iterum se amplexari Terram et Coelum (cf. 133.); nam, si*

vel corruerent coelum et tellus, non potuisset maior fragor excitari, quam tum excitatus est, quum Dii et Titanes inter se pugnabant. E loco Aristidis T. I. p. 549. Iebb. ὡςπερ δὲ Ἡσίοδος ἔφη, τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς συμπεσόντων, μέγιστον ἂν γένεσθαι κτύπον liquet, eum quoque verba ὡς ὅτε κ. τ. λ. sic accepisse, ut acceperunt Schmidius ceterique supra laudati VV. DD.

v. 705 prorsus ex superioribus confictum censuit Heynius; uncinis incluserunt Gaisf. et Dind. Monet ille, exstare versum apud Homerum II. Υ. 66. Sed ibi est τόσσος ἄρα κτύπος ὥρτο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων. Retinendum equidem versum cum Goettlingio censeam. Hermannus in aliqua recensione sic variatum eum fuisse putat: τόσσος ἄρ' ἔπλετο δούπος αὐτὴ τε ξυνιόντων.

v. 706. Venti quoque ἐσφαράγιζον, sonantes ciebant ἔνοσιν, agitationem rerum, puta nubium, sylvarum, paleae (conf. infra v. 880.) simulque pulverem movebant; ipsa quoque Iovis tela, fulmina atque tonitru maiore cum vehementia advehebant; denique in medium advehebant utrorumque pugnantium fremitum ac fragorem.

vv. 711—720. Cum prius aliquamdiu ἐμμενέως, sine remissione, pugnassent Dii et Titanes, ἀλλήλοισ ἐπέχοντες, adversus se mutuo tendentes (conf. Od. X. 75.), tandem inclinata est pugna per virtutem maxime Centimanorum, qui per tot ipsorum manus missis frequentibus in Titanas saxis, sic denique, lapidibus obrutos, sub terram detruserunt, victosque duris in Tartaro compedibus ligarunt loco, qui a coelo esset remotissimus, quod poëta significat docendo, tantum a terra, subditum ei, Tartarum distare, quantum ipsa distet a coelo.

v. 715 seq. vertit pene Elias Cretensis ad Gregor. T. II. p. 382. qui *Titanas lapidibus obruerunt trecentis petris a robustis eorum manibus missis*. Memoratae ab ipso Gregorio Or. III. p. 104. A. νῆσοι, insulae, βέλη ὄμου καὶ τάφοι τοῖς ἀπαντήσασσι sunt confundentis cum Hesiodois aliorum traditiones poëtarum, ferentes, conditos sub insulis Gigantes. Gregorio adhaesit Nonnus f. 73. p. 517. C.

v. 720 seqq. Apud Homerum Il. Θ. 16. dicitur Tartarus esse τόσσον ἔνερθ' αἰδέω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης, quo vastius fit spatium sub terra, nisi dicas, Homerum Haden s. inferos partem terrae habuisse. Minorem etiam a terra coeli distantiam, quam hîc Hesiodus (v. 722 seq.), indicare Homerus videtur Il. A. 591. Scilicet in his suum quisque poëta sequi potuit ingenium. Itaque etiam Virgilius Aen. VI. 577 seqq. ita hoc de Tartaro variavit, ut diceret, ab ore eius, quantum ab coelo esset, bis tantum ad inferos patere. Conf. ibi Servius. Versu 722—725. accuratius Hesiodo definitur coeli a terra, huius a Tartaro distantia. Aerea incus, res gravissima (nihil enim obstat, quominus ἄκμων de incude proprie sic dicta accipiatur), si de coelo demittatur in terram, decimo demum die illuc pervenerit: totidemque diebus opus fuerit, ut eadem incus e terra (per vastum, quod infra est, inane) descendat in Tartarum.

Versum 721 stolidi Grammatici emblemata censuit Ruhmkensius Ep. Crit. I. p. 98., cui suffragatus post Heynium Wolfius versum uncinis inclusit. Hunc secuti Gaisf. et Dind. Visus etiam Goettlingio versus inanis esse et languere incredibiliter. At recte tuitus illum est Muetzellius p. 183 seq. tum, quod manifesto respicitur ab Io. Diacono p. 589. 16 seqq. tum, quod necessarius est ad absolvendum narrationis ambitum. Videlicet dixerat poëta, Titanas de-

trusos esse ὑπὸ χθόνος εὐρυοδείης Τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὄσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης. Qualis vero his verbis descriptus esset locus, nisi hoc versu addito, constare vix poterat.

v. 723 et tres sequentes citat Leontius de Sphaera Arati p. 265. Ed. Buhlii.

Versibus 726—819 continetur descriptio Tartari et locorum supra iuxtaque Tartarum. Circa eum, Titanum carcerem, erat ductum ex aere septum (v. 726.): a quo, non dicitur. Itaque fuisse videtur ἄτοφύες. Conf. infra v. 813. Sic facta erat tanquam immensa turris (Conf. Virgil. Aen. VI. 554.), circa cuius ad terrae marisque radices (v. 728.) elatum verticem (δειρῆν poeta dixit, ut est δειρᾶς montis vertex, ut dicitur *collum* lagenae) nox circumfusa erat triplici ordine (v. 727.), itaque densissima. *Triplicem* Tartari *murum* maluit Virgilius VI. Aen. 549. Ἐνθα, *ibi*, in Tartaro (v. 729.) sub illa nocte, ultra Chaos s. tenebras Tartari inanes (infra v. 814.), conditi erant Titanes, in imo Tartari fundo vincti (supra v. 717 seqq.), unde ὑποταρτάριοι dicuntur infra v. 851. Conf. Virgil. ibid. 581 seq. Iis exitus inde non patebat, cum et faucibus Tartari portas aeneas obdidisset Neptunus (v. 732 seq.). Nam fuisse portas ad fauces s. ad δειρῆν, ubi initium χάσματος, tum versus infra docent 740 seq., tum quod iis adpositi custodes habitare dicuntur ad terrae, Tartari, ponti, coelique πηγᾶς καὶ πείρατα, fontes s. initia et fines (v. 734 seqq. 807 seqq.). Itaque poeta sibi informavit quasi cavernae in summo monte obdita ostio fores, sive stantes, sive inclinatas. Hoc quidem e versu 733 constat, sic adpositas fuisse, ut cohaerentem secum murum, seu parietem haberent. Adposuisse illas probabiliter dicitur Neptunus, magnarum vi-

rium Deus, quiq̄ue, in maris fundo habitans, facilem accessum haberet ad Ὠκεανοῦ θέμεθλα, quae fuisse a latere Tartarei septi intelliguntur, quod (v. 728.) supra septum illud et Tartarum fuisse dicuntur γῆς ρίζαι καὶ θαλάσσης, maris interioris, at non Oceani. Sic igitur in Oceani fundamento stans, Neptunus ostio fores obdidit, quibus foribus obversa Centimani δώματα habebant ἐπ' Ὠκεανοῦ θεμέθλοις (v. 815.).

Versum 728 et infra vv. 738 seqq. respiciunt Aristoteles Meteorol. II. 1. pr. et ad eum Alexand. Aphrodis. p. 91. Olympiodorus p. 28. b., hi cum diserta mentione Hesiodi.

A versu inde 729 quae ad v. 745 sequuntur, Heynio iudice, passim a superioribus rhapsodis amplificata esse, suspicari licet, cum cohaereant tantum illa, quod *Tartarus muro cinctus est, eiusque pinnacula tenebrae obsident, supra eum vero terrae et mari fundamenta seu termini sunt* (v. 728.) eodemque in loco *Noctis domus* v. 744. 745., nec nisi mera repetitio ex superioribus sit in vv. 729—733. 736—744. Dindorfius diversa carmina diversorum auctorum agnoscere sibi visus est. Primum carmen ab Hesiodo profectum, in quo versus fuerint 720—735, excepto versu 731, item versus 820. 821; alterum, in quo versum 725 exceperint 740—745; tertium, in quo post eundem versum fuerint vv. 736—739. (807—810.); quartum, quod eodem loco interpolatos habuerit vv. 758—766; quintum, quod ibidem vv. 767—774; sextum, in quo de Styge locus, versibus 775—806; septimum, in quo versus fuerint 811—819; octavum, quod post v. 733 versus habuerit 746—757. Hermannus in Censura Goettlingianae, descriptionem Tartari non ab uno poeta profectam esse, tam liquere, ait, quam Theogoniae prooemium ex pluribus prooemiis constare. Idem autem Dindorfii conatus diversas in ea descriptione

recensiones definiendi non usque quaque censet probandos, quippe quibus obiici possit inter alia, quod nulla in iis ratio habita versus 731; quod versu 743. *δειδὸν δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι τοῦτο τέρας* nullo modo ad *θύελλα* referri potest; quod v. 746. Atlas haud satis congrue ante Tartari portas, praecedente v. 732, positus est. Ceterum Hermanus cum Dindorfio antiquissimum carmen habet vv. 720—735. Aliis autem posse ait videri post v. 719 collocandam descriptionem alteram vv. 736—742.; tertiam vv. 758—766.; quartam vv. 767—773.; quintam vv. 807—819. Videntur autem ipsi in loco de Styge fuisse vv. 775. 743—745. 731. 746—757., ubi tamen vv. 755—757 ab alio poeta positi fuerint pro versibus 752—754. Largior equidem, in hac Theogoniae parte multa inesse, quae interpolata videri possint, praesertim cum facilis ad interpolandum via fuerit per repetitum *ἔθζ*. Sed cum Goettlingio vel iis, quibus de facta interpolatione persuasum sit, difficile esse puto, certis rationibus definire, ubi sit interpolatum; necdum mihi in locis, ad quos Viri Docti offenderunt, de facta interpolatione satis constat. Certe repetitiones eorundem et per eas transitiones ad alia de iisdem narranda (ut v. 736 seqq.) nescio an non alienae censendae sint ab antiquioris saeculi et nondum excultae satis artis poeta. Tum, aut egregie fallor, aut in hac parte, ut nunc se habet, carminis alia aliis, diverso loco positis, ita lucem adfundunt, ut omnia ab eiusdem poetae ingenio profecta videri possint. Quod autem Muetzellius p. 493. pleniorum ac rotundiorum a poeta ore prodiisse locorum inferorum descriptionem conicit, diversum eius arguere videtur a supra memoratis Viris Doctis iudicium, sed de arte poetae paullo benignius, quam ut me consentientem habeat.

v. 736 seqq. *ἔθζ* (v. 736.) quomodo accipiendum sit.

sequente ἐξείης (v. 737.) declaratur. Erant Ταρτάρου πείρατα, supremus Tartari ambitus, δειρῆ (v. 727.) proxime ad Centimanorum habitationem iis obversam. Erant Ὑπερθε, super δειρῆν (Conf. v. 727. 728.), γῆς, ibi δυοφερῆς, tenebricosae, et πόντου sive θαλάσσης, maris interioris seu mediterranei, πηγῶν καὶ πείρατα, ab inferiori parte fines, sive, ut dicuntur v. 728., ρίζαι radices; deinde terrae ad occasum versus noctem erant οὐρανοῦ πείρατα, coelo ibi initium ducente. Namque alterum coeli ἡμισφαίριον ὑπὸ γῆν sibi informasse Hesiodum, ut vult Leontius de Sphaera Arati, neque e verbis poëtae colligi potest, neque vero simile videtur. Memorata autem v. 738. πείρατα poëta, sequente versu dicens ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοὶ περ, eximie Tartari fines, sive a superiori parte initium ac fauces, cogitabat. Itaque per appositionem subiecit χάσμα μέγ', indicans, finem illum, sive initium Tartari, esse magnum hiatus; tum illa addidit, quibus simul χάσμα illud profundissimum (βάθιστον βέρεθρον similiter dixit Homerus II. Θ. 14.) et pene invium declararet, dicens, ne integri quidem anni spatio posse aliquem, si primum portas ingressus fuerit, ad eius hiatus fundum pervenire, impedientibus passim descendentis iter procellis, quibus huc illuc abripiatur: itaque horrendum illud esse vel immortalibus Diis prodigium.

Ceterum haec et infra vv. 808 seqq. respexit Aristides T. I. p. 201. Ed. Iebb. (T. I. p. 327. Dind.) ἀτεχνῶς δὲ, ὅτι Ἡσίοδος ἔφη, περὶ τῶν τοῦ Ὀκεανοῦ περάτων εἶναι τόπον, οὗ συντετριῆσθαι πάντα εἰς μίαν ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν κ. τ. λ.

v. 739 legitur etiam Ἔργ. 153. et apud Hom. Od. Y. 65., unde huc temere illatum censent Heynius et Wolfius. Poterat utique commode hinc abesse. Sed agnoscunt eum omnes Scripti.

v. 740, ut Hesiodi, citat Ioannes Philoponus in Aristot. Meteor. p. 92. A. ed. Aldin. a. 1551.

χάσμα Guyeto recte idem habitum χάος, quamquam χάσμα hic proprie dicitur, qua χάος infernum parte superiore hiat. Potest χάσμα Tartari ex h. l. recordatus videri Plato in Phaedone T. I. p. 111. C. 112. A. Ed. Serran.

v. 742. Φέροι πρὸ i. e. προΦέροι: *procella cum procellae traderet una post aliam huc illuc abreptum.* Conf. Il. Z. 346. Od. T. 63.

v. 744 seq. καὶ Νυκτὸς ἑρεμνῆς οἰκία δεινὰ Ἔστηκεν iungendum cum superiore ἐνθα v. 736., atque ibi (iuxta locum, ubi sunt Centimani) *terribilia sunt tenebricosae Noctis domicilia, nebulis tecta nigris.* Sic autem, cum e mente Hesiodi Noctis domus haud dubie fuerit ad Occidentem γῆς καὶ πόντου πειράτων, simul declaratur, poëtam quoque Tartari portas (v. 732. 741.) ad Occidentem spectantes sibi informasse, unde clarius etiam Centimanorum statio intelligitur.

vv. 743—745, iudice Goettlingio, mire languent; ineptissimum etiam καὶ Νυκτὸς ἑρεμνῆς οἰκία δεινὰ, quod prorsus non cohaeret cum sequentibus v. 746 seq. Itaque secludit, utpote non profectos ab Hesiodo. Guyetus iungebat Ἀργαλέη, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἄσσον ἰοῦσαι, reiectis mediis omnibus, ut supposititiis. Nobis dissentire ab his liceat cum Muetzello p. 101. Atlas in ultima terrae parte stans, idem recte ponitur in Noctis aedium confinio: ὅθι autem prorsus non potest iis iungi, quae versibus 743 et sequente continentur. Hermannus in Censura Goettlingianae verba δεινὸν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι τοῦτο τέρας, ut

commodum sensum habeant, referenda ad Styga putat. Itaque versus 743—745, 731 subiiciendos censet versui 775. Equidem non video, cur *χάσμα* illud procellosum, quod memoratur v. 740 seqq., minus recte dici *τέρας* possit, quam apud Pindar. Pyth. I. 49. prorumpentes ab Aetna flammae et in eiusdem Pindari fr. apud Philon. de Corrupt. Mundi T. II. p. 511. Ed. Mang. enata subito e mari Delos et omnino quaevis res mira atque horrenda.

v. 746 seqq. *Ante haec Noctis domicilia* (*πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων* v. 518. itaque *ἐσχατίη πρὸς νυκτὸς* v. 275.) *coelum capite et manibus sustinet Iapeti filius, Atlas, quem poeta quasi testem facit alternantium vices Noctis et Diei. Scilicet illa aedibus suis exit, terram obitura, quo tempore haec aedes illas intratura est, sole occidente terras relinquens. Itaque se mutuo compellere solent, προσέειπον* (v. 749.), more excubias agentium, obviae sibi factae in ipso limine Noctis aedium. Conf. Od. K. 82. Οὐδὸς ille *χάλκεος* (v. 750.) aerae firmitatis, ut omnia illic (v. 732. 810.). *Ἔσω καταβαίνειν* Dies dicitur, quod sunt Noctis aedes sub terra. Omnia autem hic dicta ad occasum et vespertinum tempus pertinent. Neque enim censendus est poeta statuisset, iisdem foribus rursus exire mane Diem, sed existimandus potius, late sub terra patentium Noctis aedium etiam ad ortum fores cogitasse, per quas mane Nox intrarit, Die rursus exeunte, quamvis de eo nihil dicat, satis habens dixisse, numquam ambas simul in ea domo versari, sed certis semper vicibus fieri, ut altera intus sit in aedibus, altera super terram, ita ut suum utraque servet tempus (v. 751—754.). Describuntur porro Dies et Nox, adferentes super terram hominibus, Dies quidem *Φάος πολυδερκὲς*, manibus tenens tanquam facem (Conf. Od. Δ. 300.), Nox autem Somnium *μετὰ*

χερσὶν (ἔχουσα), sive ita gestans, ut mater parvulum (Conf. Pausan. V. 18.), sive apprehensum manu comitem secum adducens. — Collatis in Ἔργ. v. 628. ὠρᾶϊον μίμνειν πλόον, εἰσόκεν ἔλθοι, erit, ut v. 754. μίμνει τὴν αὐτῆς ὄρην ὁδοῦ, ἔστ' ἂν ἴκηται dicta videantur pro μίμνει, ἔς τ' ἂν ἴκηται ἢ ὦρα τῆς ὁδοῦ αὐτῆς, ut proinde non iungendum sit cum quibusdam ἔστ' ἂν ἴκηται, ἢ μὲν κ. τ. λ. *donec veniat in terras, illa quidem cet. sed potius ἢ μὲν* construendum cum antecedente μίμνει. Stant paratae haec cum face, illa cum Somno, suam utraque manentes horam. Vt Hesiodus Ἔπνον κασίγητον Θανάτοιο dixit v. 755., ita Homerus Il. Ε. 231. Ἔπνον καὶ Θάνατοι διδυμάονε. Conf. Il. Π. 672. 682. Pausan. III. 18. V. 18.

Ad v. 746. Scholiasta, secundum Veteres Criticos, ut videtur, quaestionem hic movet, quomodo, si novem diebus opus sit, ut de coelo lapsus ἄκμων in terram veniat, Atlas in terra stans coelum ferre possit. Nullam autem ipse λύσειν apponit. Dicendum est, coeli convexa respicientem poëtam, propiorem terrae ad Occidentem, ubi stabat Atlas, sibi informasse οὐρανόν, lapsum autem de supremo coeli vertice ἄκμονα.

vv. 755—757 uncinis inclusit Wolfius ad Heynii sententiam, quod minus bene cohaereant cum prioribus, nec satis recte respondeant sequentibus, simillimique sint versus glossemati, quod quis ad personas accuratius designandas adscripserit. Versus 757 Wolfio magis etiam reliquis claudicare visus. Wolfium secuti sunt Gaisf. et Dindorf., at non Goettlingius, quem eo nomine reprehendit Hermannus, ipse positos statuens hos versus ab alio poëta pro vv. 752—754. Nos ab uncinis abstinendum etiam hic duximus. Nam versus quidem 755 et 756 satis bene cohaerere nobis videntur cum prioribus, neque esse Hesiodo indigni. Ver-

sum autem 757 tametsi ipse quoque languidum esse fateor et existimationi poëtae consuli, si subiectus ab alia manu dicatur, quod non nego potuisse fieri, tamen illum non esse Hesiodeum haud satis e languore isto notataque ab Wolfio claudicatione mihi constat. Potest facta mentio *Θανάτου* poëtam induxisse, ut mentionem *Νυκτὸς ὀλοῆς* et tenebrarum eius subiiciendam putaret, atque harum quidem eo magis, quod Diei mentio, *Φάος πολυδερχές* habentis, praecesserat. Quod autem Wolfius dixit, versus 755—757 non satis respondere sequentibus, animadvertere mihi liceat, vel remotis illis, non nimis arctum apparere nexum inter ea, quae praecedunt et vv. 758 seqq. tum vero, posse etiam, collatis inter se versibus 745 et 757 facile intelligi, sequens *ἔνθα* ex poëtae mente esse *eodem in loco*, sc. ubi sunt Noctis domus et tenebrae.

v. 758 seqq. *Ἐνθα* ibi (proxime ad Noctis aedes) habitant eius filii (v. 212.) *Ἵπνος καὶ Θάνατος*. Congrua haec fictio moribus Veterum. Similiter enim in Iliade Z. 242 seqq. memorantur aedibus Priami coniuncta liberorum domicilia: et est sane probabilior hic mythus, quam quo Somnus habitasse fingitur Lemni, ut quidem habitasse ibi colligitur ex Hom. Il. E. 230 seqq. Nam dubito equidem, an sic recte colligatur, cum eo loco tantum dicatur Iuno Lemni offendisse Somnum, qui veniendi illuc varias habere causas potuit, tum, quas memorant Eustath. et Schol. ad eum locum, tum, quam ego fuisse conicio, quod Lemni cultus fuit Somnus.

Quod v. 759. dicitur Sol toto diurno suo cursu nunquam illos Noctis filios intueri, id in Somno quidem difficultatem non habet, quippe qui tum in suis illis infra terram aedibus degat, nec nisi per Noctem obeat terras. At *Θάνατος* tam die, quam nocte terras infestat obiens. Quo-

modo igitur Sol eum numquam videt? Dicendum vel οὐδέ ποτ' αὐτοῦς κ. τ. λ. referendum esse ad eorum sub terra habitationem, vel poëtam Θάνατον, ut Noctis filium, ipsum quoque sibi informasse ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένον, qui proinde vel de die versari in terris possit, ita ut tamen a nemine, ne a Sole quidem conspiciatur.

v. 759 extr. 760 seq. Clericus imitationem esse censuit versuum Homeri de Cimmeriis Od. Λ. 15 seqq. Equidem potius credam e communi fonte, antiquiore quodam carmine, poëtam utrumque profecisse.

v. 767 seqq. *Ibi* i. e. iuxta aedes Noctis, Somni Θανάτου, domicilia stant Dei inferi Ἄϊδew et Proserpinae. Πρόσθεν (v. 767.) quo sensu dictum sit, docent v. 744 et 746; neque dubium est, quin ex Hesiodi sententia subter γῆς πείρατα, in quibus stabat Atlas et omnino sub terra, superque Tartarum, δόμους ἠχήμεντας sonoras i. e. alte concameratas, magnas (Conf. Od. Δ. 72.) habuerit Hades, θεὸς inde χθόνιος dictus h. l., ut Ζεὺς χθόνιος Ἔργ. 463., idemque ἐνέροιω in terra conditis imperans (infra v. 850.). Consentit Homerus Il. Θ. 13 seqq., quamvis difficiliter cum ea notione concilietur Vlyssis in Odyssea trans Oceanum ad inferos navigatio.

In δόμοι ἠχήμεντες scrupulum obiicit neglectum digamma, quamquam ἠχέω, ἠχῆ, ἠχῶ fuisse possunt in iis, quae digamma modo habuerint, modo non. Certe, ut exempla sunt observati supra v. 42. Ἔργ. 582. Sc. 279. 346. 438., ita neglecti infra v. 835. Sc. 393. Latinorumque fuit *Eccho*.

Versu 769 memoratus Canis, infernarum aedium custos, haud dubie idem est, versu 311 nominatus Cerberus, ne-

que obstat, quod ibi πεντηκοντακέφαλλος dicitur, hîc autem v. 771. eius binae aures memorantur; nam possunt binae intelligi cuiusque capitis.

Expressit hunc de cane inferorum locum, non sine *poëtae*, i. e. Hesiodi, mentione, Elias Cretensis ad Gregor. T. II. p. 383. B. Conf. idem p. 353. D. Nonnus ad Gregor. f. 49. p. 511. D. f. 73. p. 517. C. Ed. Montac. p. 144. Similia iis, quae hîc referuntur, nescio an ex Hesiodo deprompta, habent Lucianus de Luctu c. 4. Eudocia p. 255.

v. 775 seqq. *Ibi*, iuxta inferos (Conf. Il. Θ. 369. Od. K. 514.), in Noctis regione (infra 788. 806.), filia natu maxima vel maxime veneranda (supra v. 361.) Oceani, a fluxu et refluxu dicti ἀψορρόου (Conf. Il. Σ. 399. Od. Y. 65.), Styx habitat, Dea immortalibus invisâ, utpote μέγα πῆμα θεοῖσι (infra v. 792.). Habitat illa procul a Diis sc. Coelestibus (v. 777.) nec nisi raro fit, ut eorum nuncia Iris eo perveniat, ubi Styx habitat: quod tum demum accidit, cum, contentione inter Deos orta, ad dirimendam litem opus est iureiurando per Stygem (v. 780 seqq.). Inhabitat autem Styx κλυτὰ δώματα, aedes inclytæ magnificentiae, ut sunt Neptuni, Il. N. 21., κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης. Describuntur aedes Stygis (v. 778 seqq.) ad coelum, i. e. maximam altitudinem, eductae et concameratae ingentibus saxis, sive rupibus (Conf. v. 786. 792.) fultae undique columnis argenteis. Est similiter Il. Σ. 50. Nerei σπέος ἀργύφρον splendidi candoris. Iter Iridis ab Olympo, sede Iovis, ad Stygem et inde retro (παλεῖται v. 781. est *it*, *redit*) peragitur super lata dorsa maris (mediterranei), ob naturam Iridis, de qua dictum ad v. 266. et quod iter est Occidentem versus ad Ὠκεανοῦ κέρασ. Venit Iris nuncia mandati Iovis, iubentis adferri Stygis aquam, super quam contentione inter Deos orta litigantes iurent. Scilicet Iu-

piter, simulac mendacium versari videt inter Coelites, statim etiam (Respondent sibi invicem ὄπποτ' ἕρις — καί ρ' ὄστις ψεύδ. et Ζεὺς δέ τε (v. 782. 3. 4.) Irin mittere solet (ἔπεμψε v. 784.), ut in aureo gutturnio adferat magnum Deorum iusiurandum, celebratissimam Stygis aquam. Conf. supra v. 400. infra v. 805. Hom. Od. E. 185. H. in Cer. 260. Apollon. Rhod. II. 291. Aqua illa destillat e rupe (τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ dixit Homerus l. c.). Itaque frigida est. Fluit autem multa sub terram (v. 787.) διὰ Νύκτα μέλαιναν (v. 788.) per loca tenebricosa, ut sunt infera. Ipsa est Ὀκεανοῖο κέρας (v. 789.) id, quod Latini dicunt *brachium*. Apollonius Rhod. IV. 1282. similiter Istrum vocat ὕπατον κέρας Ὀκεανοῖο, ubi Scholiastes notat, omnes fluvios dici κέρατα Ὀκεανοῦ, quippe ortum ab eo ducentes. Cur ex eo multum fluat (v. 787.) hoc brachium, explicat poëta v. 789 seqq. (τοῦτῳ τῷ κέρατι) δεκάτη μοῖρα ἐπιδέδασται (τοῦ Ὀκεανείου ὕδατος) pars attributa est decima aquarum Oceani. Quippe (κατ') ἑννέα μὲν (μοίρας) ἐλιγμένος (ὁ Ὀκεανὸς) δίνης ἀργ. περὶ γ. τ. κ. εὐρ. v. θαλάσσης (v. 790 seq.) novem quidem suis partibus circa terram et mare (mediterraneum) volutus argenteis verticibus (Oceanus) εἰς ἄλλα, in idem illud mare, πίπτει, incidit, ἢ δὲ μίη κ. τ. λ. (v. 792.) sed una (de decem partibus aqua Stygis) ex saxo fluit (versus inferos) magnum illa Diis damnum creans.

Oceani filia Styx ἱερὰ πηγή κατὰ τὸν Ἅσιον ex hoc loco memoratur in Schol. AD. ad Il. O. 37. Quae leguntur autem in Etym. M. p. 731. 33. et Schol. A. ad Il. Θ. 369. ex Villois. Ed. ἡ Στυξ μία ἐστὶ τῶν Ὀκεανοῦ θυγατέρων, ἣν ὁ Ζεὺς Φρικωδέστατον ὄρκον τῶν θεῶν ἐποίησε, τιμήσας αὐτήν, ὡς Φησὶν Ἅσιος ἐν Θεογονίᾳ. ἐστὶ δὲ κρήνη ἐν Ἄδου: ea tum ad hunc locum pertinent, tum ad versus supra 361. 400.

Versu 781. receptum a nobis e maiori parte Codicum ἀγγελίη Buttmanus l. c. ita verum videri posse censet, si in locis Homeri, ubi exstant ἀγγελίης, ἀγγελίην, hi casus cum quibusdam Grammaticis flexi censeantur a nominativo ὁ ἀγγελίης nunciūs, cuius fuerit femininum ἀγγελίη nunciā, ut est τοῦ ταμίης femininum ταμίη. Conf. Hesychius v. ἀγγελίης, Schol. D. ad Il. Γ. 206., cui Grammatico nominativus mascul. generis ἀγγελίης dicitur esse τῆς Ἰάδος διαλέκτου, ubi incertum, utrum esse voluerit Ionicum vocabulum pro ἄγγελος, an Ionicam formam pro ἀγγελίας. Fateor autem, mihi illud ὁ ἀγγελίης commentum videri seriorum Grammaticorum, cum apud antiquiores notatum invenissent ἀγγελίης, ἀγγελίην esse ἀντὶ τοῦ ἄγγελος, σημαίνει τὸν ἄγγελον. Vid. Apollonius in Lex. p. 26. Etym. M. p. 30. 34. Schol. ad Il. A. 140. N. 252. O. 639. 640. Quos equidem cum Heynio Comm. ad Il. Γ. 206. voluisse opinor, ἀγγελίαν pro eo dici, qui nunciet, abstractum pro concreto, non vero, ut sit ὁ ἀγγελίας, potiorque mihi videtur habenda auctoritas Zenodoti, qui, teste Apollonio l. c. masculinum illud ignoravit. Impugnantem idem Tollium Excursu ad Apollonium p. 737. laudat hoc nomine Hermannus Opusc. T. I. p. 190. Est igitur, ut iure etiam de facto inde substantivo feminino dubitetur. In Odyssea quidem semper citra controversiam est ἀγγελίη pro re nunciata, vel nuncianda, ut ex. gr. Π. 334., ubi addita est praepositio ἔνεκα, quam in aliis Homeri locis et lectione Codicum nonnullorum atque Edd. omnium in hoc Hesiodi loco ἀγγελίης intelligendam statuit cum aliis Wolfius. Factum autem Hermanni praesertim disputatione, ut minus iam prompti sinus ad ellipses huiusmodi admittendas. Itaque ἀγγελίης πωλείσθαι Goettlingius ita dictum vult, ut πρῆσσειν ὄδοῦ, θεῖν πεδίου, nuncio, qui perferendus est, cum via confuso, qua perfertur. Mihi praeferenda hic visa est

plurium Codicum lectio ἀγγελίη, non, ut sit femininum ab ὁ ἀγγελίης, sed ut accipiatur ea ratione, qua accipiendum censuit Heynius ad Il. Γ. 206. confusa re denuncianda cum nunciante.

v. 783 spurium censuit Guyetus, nescio an constructione offensus, sed hanc bene expedit Goettlingius: καὶ ὅποτε τις ψεύδεται, ὅστις ποτ' ἔστίν, et, si quis mentiatur Deorum, quisquis ille fuerit. Tum requiri versum ad univ. narracionis ambitum, recte dicit Muetzellius p. 100.

v. 784. Tentabat Guyetus: Ζεὺς δ' ὅτε Ἴριω ἔπεμψε, non videns, esse hic δέ τε in apodosi; ut supra v. 609. Similiter est δέ τε post ὅτε Il. K. 360. 362. τε post ὅστις. Od. M. 41. 43.

vv. 786—792 damnavit, ut spurios Guyetus, ratione iudicii non reddita. Versum quidem 786 respicere videtur Philoxenus apud Orion. Etym. p. 45. 6. et apud Etym. M. p. 731. 20. coll. Gud. p. 513. 55.; eundem et sequentem versum Apollod. I. II. 5.; versum 789 seqq. Proclus in Timaeum V. p. 294. med. Sed Guyeto suspectum habendi locum causa fuisse potest obscurior et impeditior vv. 790—792. constructio. Qui Graeca hic verterunt Latine, verbum de verbo, male etiam εἰλιγμένος *intortus* vel *intortum* reddentes, nihil expederunt. Eorum autem, qui poëtam adnotatione illustrarunt, plerique locum silentio transmiserunt. Nihil ad eum a Graevio notatum invenias, nihil ab Heynio vel Wolfio. L. Barlaeus ad ἐννέα adnotavit » sc. μοιρῶν ». Matthiae Gr. Gr. § 302. 1. ἐννέα μοῖραι dici videntur ipse Oceanus, quare subiectum ab Hesiodo sit εἰλιγμένος. Goettlingio non sine causa minus id placuit, qui, si sanus habeatur locus, construendum ait: ὁ Ὀκεαν-

νός ἐννέα μοίρας διναῖς ἀργυρέαις εἰλιγμένος (activi sensus) εἰς ἄλλα πίπτει. Equidem dubito, an possit εἰλιγμένος ea significatione accipi: sed acquiescendum mihi in illa constructione videtur, si εἰλιγμένος passivo sensu accipiatur et ἐννέα μοίρας accusativus adverbialis habeatur.

v. 793 seqq. Quisquis Coelitum, τὴν ἰ. e. ταύτην τῶν Ὠκεανείων ὑδάτων μοῖραν (sive ταύτην τὴν Στυγὰ) ἀπολείψας, *delibata hac Stygis aqua*, peieraverit, is primum per annum integrum inanimis ac sine voce iacet, deinde novem annos a Deorum consiliis, epulis, coetibus exulat. Solebant homines iurantes ἀπολείβειν, sive, ut dicitur Od. E. 331. T. 288. ἀποσπένδειν. Hinc in Deorum iuramentis idem usu venire crediderunt: saltem, si Iove arbitro ad litem dirimendam iurarent, qui mos respicitur H. in Merc. 521. ubi Apollo dicit: ὄμοσσαι ἐπὶ Στυγὸς ὄβριμον ὕδωρ, ut hic est v. 793. ἐπόμοσση. Sed crediti quoque Coelites saepe per Styga iurasse, cum ad manum aqua illa non esset. Exempla vide apud Homerum Il. E. 271. O. 37. Od. E. 185. Il. in Ap. 85. Apollon. Rhod. II. 291. ubi λοιβή Στυγὸς idem est, quod Il. O. 37. τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ. Conf. Nonnus XLII. 527. Adhibita autem Stygis aqua Dii iurantes ac libantes Stygi ipsi libasse censeantur. Sed quaeri potest, num iurantes Deos etiam bibisse Stygis aquam Graeci veteres putarint, sicut homo ἀποσπένδων idem quoque vinum bibebat. Fuerunt recentius, qui sic statuerent, atque ea, quae narrat poeta v. 759 seqq., repentina ab noxia Stygiae aquae natura ducerent, ut adeo Clericus illa conferret, quae leguntur Numer. V. de muliere adulterii suspecta. Sane Pausanias VIII. 18. aquam ad Arcadiae Nonacrin, Stygis dictam, hominibus pariter atque animalibus vim letiferam habere prodidit. Sed incertum est, utrum ex adpectu illius ad Nonacrin aquae, de praec-

rupta rupe stillantis, suam sibi poëtae Stygem informaverint, ut Homerum censet Pausanias l. c. an vero Nonacrinam aquam Styga Graeci dixerint, quod, ut poëtarum fluvius, stillaret ab excelsa petra, quemadmodum similes ob causas apud Taenarum aquam Stygis dixerunt, teste Plutarcho de Primo Frigido p. 954. D. Certe diversam ab his aquam Stygis cogitarunt Homerus atque Hesiodus, ὑπὸ χθονὸς apud inferos fluentem. Itaque in Peneum, Thessaliae fluvium, aquam suam immittens Titaesius Homero dictus est Στυγὸς ὕδατος ἀπορρώξ, qui de terra quasi ab inferis prorumperet. Vid. Il. B. 751 seqq., quem locum rectius cepisse mihi videtur Lucanus VI. 375 seq., quam Plinius VII. 8. Letalem autem aquae Stygiae naturam diserte neque Homerus memorat, neque, ut, arbitror, Hesiodus. Nam, quod quidam eo traxerunt v. 786. ψυχρὸν, non habet necessario vim eam. Morbum autem, qui peierantes Deos afflixisse traditur v. 795 seqq., immittere potuit alia vis maior. Certe iurantes per Styga periurii poenam metuebant, quamvis non adesset aqua, ut constat ex Homeri Il. cc. Inhaerentem autem aquae vim noxiam, haustâ bibendo illâ, vel non peierans sensisset.

Esse in v. 793. ἀπολείψας ab ἀπολείβω, recte docuerunt Graevius, Boissonadius, Goettlingius. Ab ἀπολείπω ducentes, ineptissime Bas. Interpres reddidit *relictis*, aliquanto probabilius Mombritius *deprenso crimine*. D. Heinsius qua ratione *lubens* verterit, non adsequor. Quod Wolfius ait, exponi posse *deserta fide*, recte verum esse negat Goettlingius.

v. 804 Guyeto delendus, ut spurius, visus est. Cur ita visus ei sit, non dixit. Mentio quidem sedis ἀθανάτων in Olympo hic non magis otiosa, aut supervacua haberi debet, quam supra v. 794. Namque in re hic memorata tum

ἀθάνατοι maxime Olympii sive Coelites spectantur, tum totius negotii scena est Olympus, unde ab Iove mittitur Iris, eo reversura, et erant in Olympo Deorum βουλή, δαίτες, εἶραι.

v. 805. ἔθεντο θεοὶ) supra v. 400. idem Iovi tribuitur. Sed facere id Iupiter potuit, consentientibus Diis.

vv. 806—816. Defluit Stygis aqua per locum asperum (v. 806.), scilicet illum, in quo sunt terrae, Tartari, ponti, coeli, deinceps omnium fontes s. initia et fines (vv. 807—810.); in quo item sunt μαρμάρεαι πύλαι, ex splendente aeris materia portae (a Neptuno impositae v. 732.) limenque a natura factum aereum, immotum, altissime fundatum (vv. 811—813.). Πρὸσθεν autem, non ante, sed ultra illud limen (quippe ab Oceano ac fonte Stygis orsus poëta cogitatione fluentum eius sequitur sub terram supra Tartari χάσμα. Conf. v. 740. 787 seq.) habitant Titanes longe a ceteris omnibus Diis, πέρην χάεος ζοφεροῦ, trans χάσμα, descriptum supra v. 740 seqq., itaque in imo Tartaro (v. 813 seq.). Sed in fundamentis Oceani, ad Tartari limen et portas (conf. supra v. 732 seqq.) domicilia habent Centimani. Itaque de his poëta v. 617. suam orsus narrationem, quae simul Titanomachiam exponeret, cum inde in longiorem de Tartaro digressionem incidisset, denique eo redit, unde orsus erat, usus opportunitate, quam praebat mentio Stygis, ad inferos iuxta illa defluentis loca, ubi erant Centimani.

ᾠγύγιον (v. 806.) male Graevius cum ὄρκον iunxit, exposuitque magnum, citans Hesychii ᾠγυγίου παλαιού, ἀρχαίου, μεγάλου πάνυ. Rectius alii cum ὕδαρ iunxerant, quibus adsensus Wolfius apte contulit ταλαιότατον ὕδαρ apud Callim. H. in Iov. 40.

v. 805—819 non ab Hesiodo profectos putat Goettlingius, sed quae adfert *νοθείας* testimonia mihi parum idonea videntur. Singula expendam suo loco. De versibus quidem 807—819 durum exstat etiam aliorum iudicium, at non de versibus 805 et sequente, quos cur poëtae abiudicaverit Goettlingius, declarare neglexit. Vv. 807—810, quod sint repetiti e superioribus (vv. 736 seqq.), suspectos Guyetus, spurios habuit Wolfius, cui similem ob causam suspecta fuere etiam sequentium haud pauca. Itaque totum locum a v. 807—819. uncinis includendum duxit, quamquam ipse fassus, id se in postremis, ubi de Cymopolea traditur, non fuisse facturum, si minus arcte cum reliquis iuncti fuissent. Mihi in his antiqui et simplicioris aevi reliquiis vix unquam *νοθείας* indicium esse repetitio videtur; tum puto, fuisse hic etiam poëtae causam repetendi mentionem locorum, iuxta quae positi erant Titanum custodes Centimani, scilicet, ut pararet sibi aditum ad novum quid de Briareo narrandum, quae narratio quidem ipsa, ut sensit etiam Wolfius, auctoris Theogoniae plaue convenit ingenio. Maluit Heynius rhapsodis consilium tribuere, quod ego tribui posse poëtae ipsi censeo. Wolfium in apponendis uncinis secuti sunt Gaisf. et Dind.

v. 811. ad *μαρμάρεαι τε πύλαι* offendit Goettlingius ob memoratas supra v. 732 seq. *χαλκείας*. Sed *μαρμάρεος* apud Epicos non tam *marmoreum*, quam aliqua de causa *splendentem* notat. Vide (ut nihil dicam de locis Homeri Il. Γ. 126. X. 441., ubi nunc *πορφυρέην* legitur pro antiquo ac fortasse veriore *μαρμαρέην*) Il. Ξ. 273. P. 594. Σ. 480. quo postremo loco *μαρμαρέην* (*άντυγα*) vix aliter explices, quam *aeream*. Itaque possunt hic etiam esse memoratae supra v. 733. *χάλκεαι*.

Versus 812 postrema quod vix verbo mutato apud Homerum Il. M. 134. exstant, item in causis fuere Wolfio, cur suspectum haberet locum. Sed primum verba Homeri *ρίζησιν μεγαλήσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖται* non sunt tam similia, quam Wolfius voluit, Hesiodois et sunt apud Homerum *ρίζαι*, proprie sic dictae, *radices arborum*, hoc autem loco translate *fundamenta liminis*, ut supra v. 728. *γῆς ρίζαι* fundamenta terrae. Similiter apud Apollon. Rhod. II. 320. de Cyaneis dicitur οὐ — *ρίζησιν ἐνήρηνται νεάτησιν*.

Versu 814. pugnare censet Goettlingius *ἄτοφυής* cum v. 732. Sed potest Neptunus imposuisse fores, ut tamen *αὐδός* fuerit *ἄτοφυής*. Offendit mox Goettlingius ad *πρόσθεν* et in v. 814. ad *πέρην χάεος ζοφεροῖο*, de quibus, quomodo accipienda videantur, supra dixi.

Versu 815. notandum visum etiam *ἔρισμαράγοιο* Goettlingio, quod utique non est inter solemnia Iovis epitheta, neque tamen non est ei conveniens. H. Hom. in Merc. v. 187. mentio fit *ἔρισμαράγοιο Γαιήοχου*.

vv. 817—819. Supra v. 734 seqq. dixit poeta, tres Centimanos coniunctim habitasse forium Tartari custodes, nec fortasse hinc aliud cogitavit, quamvis idem diserte de Cotto tantum et Gyge prodens, de Briareo peculiare quid referens, eum, a Neptuno generum allectum, uxorem accepisse filiam eius Cymopoleam. Nihil sane obstat, quominus eam Briareus domum duxisse censeatur. Sed certe saepe apud Veteres memoratur Briareus extra stationem illam suam occupatus. Sic Il. A. 403. traditur evocatus in Olympum a Thetide, ut auxilium ferret Iovi contra Iunonem, Neptunum, Palladem, quod, teste Schol. Apollon. Rhod. I. 1165. traditum similiter ab Ione in dithyrambo, ubi

Θαλάσσης filius dicitur Briareus. Referebant Corinthii, inter Solem et Neptunum, de regione eorum contententes, arbitrum Briareum fuisse. Vid. Pausan. II. I. 4. Quae postea dictae fuerint Herculis, prius dictas fuisse Briarei columnas, ex Aristotele refert Aelianus V. H. V. 3. Ex iis, quae notavit Eustathius ad Homerum l. c. colligitur Briareus habitus fuisse Deus marinus circa Euboeam et Aegaei maris insulas, quo facit etiam, quod apud Homerum d. l. alterum ei nomen fuisse traditur Aegaeon. Eum a Neptuno superatum alia traditio ferebat, quam ex Conone refert Schol. Apollon. Rh. l. c.; aliis eundem Neptunum atque Aegaeonem perhibentibus, teste Hesychio in *Αλγείων*. Videri potest in Aegaeonis locum et honores successisse Neptunus, ut in Croni locum Iupiter. Ex eodem Scholiasta Apollonii discimus, Eumelum in Titanomachia prodidisse Aegaeonem, Terrae ac Ponti filium (Conf. Serv. ad Aen. VI. 257.), in mari habitantem, a Titanum partibus stetisse. Memorat Briareum Callimachus II. in Del. 143. sub Aetna conditum, in eiusdem, ni fallor, societatis poënam. Hostem Iovi inducunt ferme etiam Latini poëtae, Virgil. Aen. X. 565 seqq. Hor. Od. III. IV. 69. Ovid. III. F. 805. Seneca Herc. Oet. 167. Lucan. IV. 569. Statius II. Theb. 596. ubi vid. Lactantius. Mihi quidem ex collatis Veterum locis liquere videtur, antiquitus Briarei persona declaratam fuisse portentosam vim aestuantis maris, praesertim Aegaei: quo admissio videbitur non inepte hic fingi Neptuni gener Briareus, quem sic ille magis etiam fidum habiturus esset constitutis ab se Tartari foribus custodem. Versu 819. *Κυμοπόλειων* Goettlingius item refert inter indicia, quibus locus hic *νοθείας* arguatur. Causa ei sic statuendi fuisse mythi insolentia videtur, de qua Wolfius iam egerat, quem tamen ob hunc ipsum mythum pene veritum videas locum uncinis includere.

v. 820 seqq. Post expulsos coelo Titanes Terra ex Tartaro Typhoeum peperit, cuius audacia ac viribus prope factum est, ut Iovi regnum eriperetur. In id filio favisse Terram, Hesiodus non dicit, contra semper faventem Iovi Terram inducens. Conf. supra vv. 471. 626. infra 882. 894. Tradit autem secundum seriores poëtas Apollodorus I. VI. 1 seqq. Titanum cladem indignatam, Terram primum peperisse ex Coelo Gigantes, atque hos Cronidis opposuisse; deinde, cum et hos Cronidae vicissent, magis iratam Terram ex Tartaro suscepisse, quem illis opponeret, Typhonem. At Hymno Hom. in Apoll. v. 306 seqq. dicitur Iuno, irata marito ob Minervam ex eius capite prognatam, a Terra Coeloque et Titanibus precando impetrasse, ut ipsa quoque seorsim ab Iove susciperet filium, nihil ei viribus cedentem; itaque peperisse Typhaonem, dracaenaeque ad Parnassum educandum dedisse. Secutus id Stesichorus, teste Etym. M. p. 772. 50.

Typhaonem *δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνεμον* Hesiodus dixit supra v. 307.; infra autem v. 869. noxiorum eum Ventorum patrem facit. Ipsius autem vim noxiam praecipue repetit ab ardore. Namque, bellantibus ipso et Iove, *καῶμα* excitabatur *ἀπ' ἀμφοτέρων*, Iovis fulmine, Typhoei ignea vi *πρηστήρων τ' ἀνέμων τε* (v. 843 seqq.). Colligitur hinc mythica Typhaonis s. Typhoei persona declaratum a poëta fuisse igneae naturae ventum, ad quam naturam indicandam pertinet etiam, quod ei v. 826 seqq. flammantes oculi tribuuntur. Id Aeschylus sic accepit, ut in Prometh. v. 356. (364. Blomf.) diceret, Typhonem *ἐξ ὀμμάτων ἀστράπτειν*. Ceterum neque dubitavit idem v. 371. (379. Blomf.) ei, iam sub Aetna tumultato, *βέλεα πυρπνίου ξάλης* tribuere. Ab aliis autem inductus Typhon, *ἡμμένας βάλλων πέτρας ἐπ' αὐτὸν τὸν οὐρανόν*. Vid. Apollod. I. VI. 3. § 5. Quod vero hinc fortasse quis colligat, fuisse Ty-

phonis imagine et mytho declaratos quoque ignes subterraneos, e montibus coelum versus editos, id nescio, an ex Hesiodicis non tam liquido sequatur. Congruit quidem cum ea notione, quod v. 820 seqq. Terrae et Tartari filius dicitur Typhoeus. Sed sic *μυθικῶς* denotari quoque potuerunt *repentini flatus exhalante terra coorti*, (verba sunt Plinii, quem vide H. N. II. 49.) vel ex terrae cavernis cum mugitu prorumpentes venti. Vide v. 829 seqq. coll. Plinio II. 44. Πῦρ autem, cuius mentio fit v. 845., nihil impedit, quominus cum Scholiasta accipiamus *πρηστήρων τ' ἀνέμων τε*, vel *τὰς ἐκ τῶν ἀνέμων ἀναδόσεις ἐξημμένους*, qualis ardor etiam in alto sentiatur (v. 844. coll. Lucretio VI. 422 seqq.). Et vero montium incendia equidem in Hesiodico de Typhaone mytho non tam ipsius declarata imagine, quam indicata iis puto, quae ad debellandum Typhoeum facere Iupiter narratur v. 855 seqq. maxime v. 859 seqq. Potuit utique, nondum satis bene cognitis subterranei ignis, ex aliquo monte exundantis, natura atque causis, tribui ignis ille iactis in eum montem fulminibus, quasi ita compercente Iove exserentem se in iis locis malefici numinis Typhonis vim, quam cum damno suo homines experirentur aëris aestu, igneis ventis ac turbinibus, importuno terrae marisque motu. Notum enim saepe mala haec concurrere. Aetnam montem ab Iove Typhoni iniectum ex senioribus poëtis tradens, Apollodorus I. VI. 3. § 12. perhiberi addit, in eo *μέχρι δεῦρο ἀπὸ τῶν βληθέντων κεραυνῶν γίνεσθαι πυρὸς ἀναφυσήματα*.

v. 824 seqq. Erant virili Typhoei formae centum imposita capita anguina. Ἑκατογκάρανον vel ἑκατοντακάρανον vocant etiam Aesch. Prom. 353. (361. Blomf.) Pindar. Pyth. I. 31. Magis monstrosam ex senioribus poëtis Typhonis imaginem exhibet Apollod. I. VI. 3. additis alis et

anguinis caudis, ad capita etiam barba et capillis. Causam attributorum Typhoni centum capitum satis indicant vv. 829 seqq., quibus mythico sermone varii declarantur Typhonis procellae soni.

Schol. Aeschyli I. c. *ἐκατογέφαλον Τυφῶνα* dicit, *ἀπάντων θηρίων ἀγρίων ἔχοντα κεφαλὰς*, ibi memor magis eorum, quae sequuntur vv. 831—834, quam huius loci.

Versûs 826 fine scribendum Hermannus in Goettlingianae censura putat *ἐν δέ οἱ ὄσσων*, ut sit *ἐν δὲ κεφαλῆσιν*: alterum autem *ἐκ δὲ* ex alia remansisse recensione, in qua pro versu seq. fuerit *ἐκ δέ οἱ ὄσσων Πασέων ἐκ κεφαλῶν πῦρ καίετο δερκομένοιο*.

v. 827. *ὑπ' ὄφρυσιν πῦρ ἀμάρυσσε*, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 77. 28. Conf. Guarinus p. 136. 50 seq.

v. 828 spurium censuit Ruhnkenius, cui suffragatus est Wolfius; uncinis inclusere Gaisf. Dind. Goettling. Muetzellio quoque p. 117. visus est nihil continere, quod proximis verbis non fuerit plenius et elegantius enunciatum, quare iudicium ille laudat Mombrittii, qui vertere neglexerit, atque ipse fere, ut Goettlingius et Hermannus, hic de alia cogitandum recensione putat. Neque ego vehementius repugno, tametsi *πασέων* hic videri possit maiorem prius dictis emphasisin addere, ut voluerit poëta, quoties adspiceret Typhon, ex omnium simul capitum eius oculis ignem erupisse.

v. 830 seqq. *ἄλλοτε δ' αὖτε κ. τ. λ.* Interdum ita sonitum edebant (haec capita), ut Diis (liceret) intelligere. Itaque Deorum sermone utebantur. *Alias rursus* (sonitum edebant) *tauri valde mugientis; alias leonis omnia audentis; alias ca-*

tulis similia (sonabant); *alias serpentum more stridebant.* Apollodorus I. VI. 3. § 5. de Typhone: μετὰ συριγμῶν ὀμοῦ καὶ βοῆς ἐφέρετο. Conf. Aeschyl. Prom. v. 355. (366. Blomf.).

v. 831 Guyetus, ut spurium, damnavit. Mihi ad concinnitatem sententiae necessarium certe videtur, quod est in versûs principio Φθέγγονθ'. At sane difficultatem habet ὥστε θεοῖσι συνίεναι, cum dictum esse nequeat pro ὥστε θεοὺς συνίεναι (sive, ut Scholia exponunt, ὥστε γνωρίζεσθαι θεοῦς), neque probari possit, quae Goettlingio placuit, constructio Φθέγγονται θεοῖσι, ὥστε συνίεναι αὐτούς. Quod supplendum Heynius ait, ἐξείναι, iam pridem cogitaverant Interpretes, reddentes: ut *Diis intelligere liceret*, ellipsin per uncinos indicante Schmidio. Conf. Schaefer in Ell. Bos. ad ἐξείναι. Neque ego melius quid video. Codices nihil variant. Male Wolfius interpretatus est: *modo tam immanis erat contentio vocis, ut vel Di in Olympo eam audire, percipere possent.* Rectius I. H. Vossius: *Lautete jezt für die Götter verständliches.*

v. 832. ὅσσαν ἀγαύρου ex hoc, ut videtur, loco citat Etym. Sorbon. MS. a Gaisfordio laudatus ad Schol. h. l.

v. 836 seqq. Καὶ νύ κεν ἔπλετο ἔργον κ. τ. λ. ac sane die illo, quo se tali habitu, tantisque viribus in Olympum et Iovem ferens Typhoeus, monte conscenso (vid. infra v. 860.) viam sibi in Olympum et coelum moliebatur (ἐπ' αὐρανὸν ὀρμωμένον dicit Apollod. l. c. § 6.) *res evenisset, nullo postea remedio sananda, regnumque iste (Typhoeus) hominum ac Deorum obtinuisset, nisi (molimina eius) confestim intellexisset Iupiter, suaeque in portentum illud iaculatus esset fulmina, primum de sede sua, statim ab re animadversa (v. 839.),*

mox autem insurgens (v. 842 seqq.) sumtisque armis ab Olympo in Typhoeum irruens v. 855. Locus est praeclare a poëta tractatus.

v. 844 seqq. Ardor ab utrisque, Iove et Typhoeo, belantibus excitatus in pontum usque pervasit; quare, sicut terra omnis et coelum, ita mare, correptum eo, fervere coepit, aestuantibus iuxta ac circum litora vastis fluctibus.

In versibus 845. 846 simplicissimum videtur, ut posterior habeatur explicatio prioris, ita ut per (καῦμα) πρηστήρων τ' ἀνέμων τε clarius significetur proxime ante memoratum καῦμα πυρός ἀπὸ τοῦ πελώρου ignis a portento illo (Typhoeo excitatus); per καῦμα autem κεραυνοῦ φλεγέθοντος efficacius declaretur ardor βροντῆς τε στεροπῆς τε. Quod si construere malis πυρός τ' ἀπὸ πρηστήρων τ' ἀνέμων τε τ. πελ., hac quoque ratione, tametsi verborum ordo suadere videbitur, ut sequentia κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος item ad Typhonem referantur, non repugnante etiam Typhonis procellae natura (Vid. Plin. H. N. II. 49. 50.) tamen erit, ut ex perpetua poëtae consuetudine ad Iovem potius referenda videantur. Hermanno in Cens. Goettlingianae prioris statuenti, versum 846 esse alius recensiois pro v. 845 adsentitur in altera Ed. Goettlingius, quod miror, cum idem mox propositae a Muetzello traiectioni versuum (Conf. Varr. Lectt.) longe praestare dicat vividam antiqui textus reciprocationem, in quo quidem me prorsus consentientem habet, cum adiectum equidem versum 846 a poëta putem ad magis declarandum naturam καύματος, quamobrem etiam κεραυνοῦ φλεγέθοντα ultimo loco posuerit.

v. 849 seqq. Pugnantium tantus, tamque continuus erat fragor, ut eo contremiscerent cum inferis Pluto (v. 850.),

ipsique in imo Tartaro Cronus et circa eum Titanes (v. 851.).

v. 851 spurium habuit Wolfius, quod obiter iniicitur mentio Κρόνου et similis versus est Π. Ξ. 274. Equidem versu carere nolim. Scilicet post memoratos supra Titanes (i. e. Κρόνον, quondam Coeli regem, et socios eius) in Tartarum deiectos (vv. 717 seqq.) commode hic memorantur iidem Titanes ὑποταρτάριοι, Κρόνον ἀμφὶς ἔόντες.

In v. 852 genitivos Hermannus in Cens. Goettl. habere negat, unde pendeant. Itaque vel quaedam excidisse putat ante hunc versum, vel locum ei post v. 844 fuisse in alia recensione, quae neque v. 845, neque v. 846 habuerit. Sed quidni possit hic, ut infra v. 882. "Ἐργ. 329., intelligi aliquid, unde genitivi pendeant, si non ἔνεκα cum plerisque interpretibus, attamen aliquid; vel admitti, genitivos esse absolutos, et intelligi participium verbi absoluti? Goettlingio autem non ante, sed post hunc versum quaedam excidisse videntur, supplenda ex Apollodoro I. VI. 3. § 10. Verba enim (v. 853.) Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κέρθυεν ἔον μένος respondere Apollodori verbis: Ζεὺς δὲ τὴν ἰδίαν ἀνακομισάμενος ἰσχὺν κ. τ. λ., itaque iis novum videri certamen indicari, ut apud Apollodorum. Mihi aliter videtur, dissentiente etiam Hermanno, recteque monente, Apollodorum in ceteris magis alios, quam Hesiodum expressisse.

v. 853 seqq. Iupiter, collectis suis evectisque ad summum viribus, sumtis armis ab Olympo in Typhoeum insiluit, eumque crebro fulminis quasi verberare (πληγῆσιν ἰμάσσας v. 857.) sic feriit, ut omnia monstri capita combureret. Typhoei mutilati casu terra ingemuit allisa (conf. supra v. 843.). Flamma autem, qua fulmine percussus ille ἀναξ

(solemni Deorum appellatione sic dictus Typhon) ardebat, late dissipata omnes montis, in quo ceciderat, saltus corripuit (v. 859 seqq.). Quaeras cuius montis? Aetnam intelligere quosdam, non mireris, praeceuntibus iam Pindaro Ol. IV. 12. Pyth. I. 29 seqq. Aeschylo Prom. 365. (373. Blomf.) mentionemque Aetnae alicubi ab Hesiodo factam docet Eratosthenes apud Strab. I. p. 23. (42. Almelov.). Attamen nihil hic quidem locus habet, quod de Aetna cogitare nos iubeat. Homerus autem Il. B. 782 seq. Typhoeum verberare Iovis percussum dicit *ἐν Ἀρίμοις*, ibique esse *Τυφώεος εὐνάς* et vero Hesiodus, Echidnam Typhaoni nuptam pariter *ἐν Ἀρίμοισι* degere, tradit supra v. 304 seq. Itaque secundum haec probabilius cogites de monte in Arimis. Sed Arimorum, sive Aramaeorum nomen latissime patuit (Vid. Strabo XIII. p. 626 seq. (p. 929 seq. Almelov.)), cumque Syros etiam eo designatos fuisse constet, non citra aliquam veri speciem Clericus aliique recentiores, memorati ab Heynio in Comm. ad Il. I. c. montis Moabitidos et lacûs Asphaltitis incendia in hoc mytho respici crediderunt. Attamen equidem potius cum Veteribus, Pindaro Pyth. I. 32. Aeschylo Prom. 351. (Blomf. 359.) Apollod. I. VI. 3. § 1. et 8. ab Homero designari putem Arimos Ciliciae. Verum enim vero, quamvis facile mihi persuaderi patiar, eam fuisse patriam Typhaonis, sive ibi natum esse de eo mythum, non item facile admittam, in hoc Hesiodi loco de Ciliciae monte agi, cum si, missis aliis, quae aliunde tenemus, simpliciter ad locum, ut est, attendamus, vix quidquam nobis in mentem venire possit, nisi hoc, montem a poeta indicari Olympo subiectum, vel ei certe vicinum. Et fuit sane haud longissime ab Olympo mons, Typhaonius dictus, cuius fit mentio in Scuto v. 32., quemque respicit Scholiasta Pindari Ol. IV. 12. P. I. 32., Typhoni superiectum montem Boeotiae, quosdam tradere signi-

ficans. Quamobrem allati in Graeciam ex Oriente mythi (sunt enim in Oriente maxime noxii *presteres*, *amburentes* *contactu pariter et proterentes*, pestemque navigantibus *typhones* primi experti sunt Phoenices) eius igitur a Phoenicibus in Graeciam allati mythi scenam apud se Cadmei transtulisse mihi videntur, montemque illum, sive veteris incendii vestigia servantem, sive maxime fulminis ictibus obnoxium, Typhaonium dixisse, quasi illum quondam ad oppugnandum Olympum, velut *ὄρμητήριον*, Typhoeus insecidisset, ut prius Othryn Titanes; fuitque sane, ut Ascreus poëta Bocotorum potissimum traditiones sequeretur.

v. 853. Ad *κόρθυεν* Gl. Par. *ῶπλισεν*, *ῶξυνεν*. Rectius L. Barlaeus: »τὸ κορθύειν est colligere et quasi in cumulum »congerere; *κόρθυς* enim *cumulus*, *acervus*." Apud Homerum Il. I. 7. exstat *κορθύεται*, quod abunde illustrent Grammatici. Cognata sunt *κάρα*, *κόρση*, *κόρυς*, *κορυφή*, *κόρθυς*, *κορθύω*, *κορθύω*.

v. 861 seqq. Quod terra ignibus liquefacta esse dicitur ad plumbi candidi, vel ferri morem, sane eiusmodi est, ut exundantes e monte aliquo ardentis materiae rivus declinare videatur. Ceterum his versibus duo diversos metalla liquefaciendi seu fundendi modos indicat poëta. Fundebatur *κασσίτερος*, *plumbum candidum*, in catino, seu vase fusorio, congruum illi rei os, seu foramen, habente. Accedebat *τέχνη αἰζηῶν*, praesertim, ut videtur, in adhibendis tractandisque follibus conspicua. Conf. Hom. Il. Σ. 470 seqq. ibique Heyn. Ferri vena excoquebatur, ita ut aquae modo liquaretur ferrum. Conf. Plinius XXXIV. c. 14. s. 41. Fiebat hoc in vallibus sylvosis, ubi plurima esset ligni materia. Definite poëta ad ornatum Vulcani fabricam memorat; neque tamen inde cum nonnullis *ἐν χθονὶ*

δίη (v. 866.) trahendum est ad Lemnum, vel Liparam. Fluebat liquefactum ferrum in terrae sulcum, ut fieret massa. Conf. II. Paralip. IV. 17. Δίη est epitheton simpliciter ornans.

v. 865 seq. Hermannus in Censura Goettlingianae variationem esse putat alterius recensiois pro versibus 863 seq.

v. 868. Victum confectumque plagis Typhoeum Iupiter ἀνάχων, iratus (vid. Varr. Lectt.), in Tartarum coniecit. Spurium verum censet Goettlingius, nescio an ex praeiudicata opinione, qua statuit, iam Hesiodum de Aetna, conditoque sub eo monte Typhoeo cogitasse. Sed traditionem de monte ei superiecto ignorasse Hesiodus videtur, ut neque Homerus eam diserte memorat. Itaque debetur haec senioribus, ut alia, quae vide apud Apollod. l. c., ubi conf. Heynius.

v. 869 seqq. Typhoeus ex se (solo, ut videtur, sine E-chidna. Conf. supra v. 306 seq.) genus Ventorum edidit, longe diversum ab iis, quibus coelestis origo ex Astraeo atque Aurora (supra v. 378 seqq.). Quippe his, ut certis, confidere mortales et ex his utilitatem capere ad certos labores possunt (v. 870 seqq.); sed a Typhoeo Venti editi sunt incerti, vagi, μαψαῦραι (v. 872. 875.), iidemque procellosi (v. 869. 874.), ac proinde noxii, tum navigantibus (v. 873.), tum agricolis (v. 873 seq.): nam Ventorum istorum turbine attolluntur et quaquaversum σύρονται, raptantur, κόλα, ligna arida, sarmenta, virgulta, paleae, quibus excitatoque simul pulvere arva aliaque hominum opera implentur.

Hominum epitheton χαμαιγενέων (v. 879.) exstat etiam II. in Ven. 108.. nusquam vero in Iliade vel Odyssea.

v. 881 seqq. Vt recensensus Terrae filiorum Iovisque de regno adipiscendo laborum absolveretur, post Titanes memorandus erat Typhoeus. Ab huius autem mentione redit iam poëta ad Cronidarum historiam. Hi, labore exantlato, diremtaque viribus contentione, quam habuerant cum Titanibus, (ένεκα vel περί) τιμῶν, utri divinos honores obtinerent (conf. supra v. 112. 203. 413. 421 seqq.), regem sibi praeesse voluerunt Iovem, qui mox honores iis scite distribuit. Dicit poëta (v. 884.), fecisse id Cronidas de Terrae consilio. Scilicet, ut apud homines in Graecia, quamvis recepto Iovis et huius ordinis Deorum cultu, tamen Telluris Deae mansit religio (conf. supra dd. ad v. 132 seqq.), ita quoque eius apud ipsos illos recentiores Deos praecipua secundum poëtas veneratio et auctoritas fuit. Conf. Hom. II. Γ. 278. O. 36. T. 259. Od. E. 184. Hymn. in Terram omnium matrem.

v. 886 seqq. Iupiter, Deorum rex factus, primam uxorem sibi iunxit Μήτιν, Oceani filiam (Th. 358.), consilio supra omnes Deos atque homines pollentem. Mox autem eam, ex se praegnantem, intra alvum suam recondidit, tum, ut, quam paritura primum erat, Deorum fortissimam ac prudentissimam Minervam, ea non a Metide, sed ipsius ederetur ex capite (v. 895 seq. 925 seq.), utque non posset altero partu Metis parere filium, quem Terra atque Vranus praedixerant, si in lucem ederetur, pro Iove regnaturum (v. 891 seqq. 897 seqq.): tum, ut indita ipsi Metis semper eum moneret, quid faciendum, quidque fugiendum esset (v. 900.). Mytho, quamvis agrestius enunciato, subest notio de supremo Deo non absurda. Quod Hesiodus v. 890. 899. dixit ἐν ἐγκάθετο νηδύν, Apollodorus I. III. 6. dixit καταπίνει, quam vim habere etiam Hesiodica censeas ex collatis supra vv. 467. 485. 497. E verbis autem my-

thi, iam non allegorica, sed propria significatione acceptis, fluxit, quod deglutiisse Metin Iupiter v. 889 seq. dicitur, *δὸλω Φρένας ἑξαπατήσας αἰμυλίοισι λόγοισιν*. Traditum autem fuit, ut ex Apollodoro et Scholiis ad h. l. discimus, potuisse Metin varias formas induere, quod de Metide utique haud incommode finxerunt. Iam conicere nobis licet, insuper fuisse traditum, Iovem per blanditias et lusus persuasisse Metidi, ut in eam se verteret formam, qua nullo ipse negotio deglutire eam posset. Vaticinium, quod a Terra ac Coelo editum poëta dicit v. 891 seqq., Apollodorus uni Terrae tribuit. Antiquissima apud Graecos oracula memorabantur Terrae, cui proinde non incommode vaticinantis partes etiam in hoc mytho tribuuntur.

vv. 886—890, ut exstantes ἐν τῇ *Θεογονίᾳ*, subiecto cum aliqua variatione v. 900. ac deinde vv. 924—926., citat Galenus de Dogm. Hippocr. et Platonis L. III. c. 8. p. 349. Ed. Kuehn., de quo loco plenius dicendum erit infra ad v. 928. Πρῶτον (sic) ἄλοχον θέτο Μῆτιν e v. 886 citat Schol. Vict. ad Il. Γ. 191.

Versibus 887 seq. de Metide prodita aut non attendit, aut nimia subtilitate elusit Schol. AD. ad Il. Θ. 31., negans memoratam ab Hesiodo Minervae matrem.

v. 900 uncinis inclusit Wolfius, obsecutus Heynio ad Apollod. I. III. 6. Sed firmatur versus citatione Galeni, quamvis ponentis eum post v. 890. Ceterum *φράσσατο* in illo versu Wolfio videbatur posse accipi pro *ἐφράσατο*, usu optativi pro indicativo, Atticis familiari. Itaque hunc versui sensum tribuebat: *Ut ei Dea (Terra) quid faciendum, quid cavendum esset, consuluerat*. Perperam omnino, si quid video.

v. 901 seqq. Venusto mytho Iupiter alteram coniugem duxisse Themis, filiasque ex ea suscepisse traditur Horas, Eunomia, Dike, Irene. De Themide supra dictum ad v. 135. Eam hic poeta λιπαρὴν vocat, ut mox Εἰρήνην τε θαλυταίαν. Matrem Horarum Themis habuerunt etiam Pindarus in fragm. apud Clem. Alex. Strom. VI. p. 731 seq. Ed. Pott. Apollod. I. III. 1. Pausan. V. 17. (ubi hic propinqua sibi invicem in Eleo Iunonis templo Themidis et Horarum signa memorat). Eunomia, Dike, Irene (bonae leges, Iustitia, Pax) hominibus ἔργα (ea, de quibus Hesiodi carmen est) ὠρεύουσι, custodiunt ac tuentur, faciuntque, ut sui quisque laboris fructum percipiat. Hinc dictae Horae. Vid. Cornutus de N. D. c. 29. Has tres Horas agnoscit etiam Pindarus Ol. XIII. 6 seqq. Apud Homerum autem Il. E. 749 seqq. Θ. 393 seqq. 433 seqq. Coeli forium custodes memorantur Horae sine illarum numeri ac singularum nominis mentione. In summo Elei Iovis solio super Dei caput Phidias, Hesiodo consentiens, tres Horas fecerat, teste Pausania V. 11. Sed vetere Atheniensium religione duae tantum Horae colebantur, Carpo et Thallo dictae. Vid. idem Pausanias II. 20. In hoc quidem consenserunt omnes, felicem annum proventum ἔργων his praecipue Deabus acceptum esse referendum, sed ipsas Horas alii aliter interpretati sunt, cum utique hominibus ad percipiendum optatum e labore suo fructum haud minus adesse deberent faventium anni tempestatum, quam bonarum legum iustitiaeque et pacis commoda. Itaque etiam nomina sunt Horis alia ab aliis imposita ac similiter in earum numero variatum est. Tempestatum anni Deae sine dubio sunt Διὸς Ὠρεῖαι apud Homerum Od. Ω. 344. ac tales eas ferme sibi informarunt seriores. Vid. Theocr. Id. XV. 102 seqq. Pausan. I. 40. Ceterum Horas, sive tales, seu secundum Hesiodum tibi informes, facile apparebit, cur illae saepe

apud poëtas coniunctim cum Gratiis memorentur, ut iam in Hom. H. in Ap. v. 94., tum etiam, cur ab iis ornatum accepisse dicantur Pandora apud Hesiodum Ἐργ. v. 74 seqq., Venus H. Hom. altero in Ven. v. 5 et 12.

vv. 901—903 exstant apud Stobaeum IX. p. 101., sed additi, ut videtur, a Gesnero. Versum 901 et sequentem citat Schol. Pindari ad Ol. XIII. 6. Respiciunt locum Eratosthenes Catast. 9. Hyginus P. A. 25. Schol. ad Germanic. 95.

vv. 904—906. Ex Iove, supremo Deo, et Themide natae quoque Μοῖραι, hominibus bona et mala (secundum iustitiam) distribuentes, apte utique finguntur. Abiudicandos tamen hos versus ab Hesiodo censuerunt Thom. Galeus ad Apollod. p. 6. Clericus ad h. l. Ruhnken. Ep. Crit. p. 91. ob traditam supra v. 217 seqq. aliam Parcarum genealogiam: at certum est, traditae hoc loco favere Apollodorum I. III. 2., cuius auctoritati Wolfius opponere non debebat illam Tzetzae ad Lycophr. v. 144., priores tantum versus genuinos habentis. Ceterum potius Wolfium sequar, stantem, alterutrum interpolatum esse locum, quam Virum Doctum in Misc. Obs. Vol. III. p. 80. et Robinsonum ad hos vv., qui, ut hos cum vv. 217 seqq. in concordiam redigerent, accusativum Μοίρας (v. 904.) regi voluerunt non a τέξεν (v. 901.), sed a proxime praecedente verbo ὠφέουσι. Conf. supra dicta ad v. 217 seqq.

v. 907 seqq. Eurynome, Dea *latipasca*, opibus abundans, Iovi tres peperit Grantias, quarum nomina, sicut ipsum nomen Χάριτες, manifesto pertinent ad declarandum munificentiae bona, praesertim laute exceptis hospitibus vel convivis. Vide Od. I. 5 seqq. coll. Plutarcho: an Philosoph.

cum Principe p. 778. C. Tales etiam sibi Gratias informabat, qui Olympiae communem Bacchi et Gratiarum aram consecravit. Vid. Pausan. V. 14. extr.

Oceani filia Eurynome dicitur v. 908., ut supra v. 358. et apud Homerum Il. Σ. 399., ubi illa cum Thetide excepisse et occuluisse traditur eiectum coelo Vulcanum. Oceanine habita eadem etiam in illis Theogoniis, quae nuptiam cum Ophioni cumque hoc ante Cronum et Titanas in Coelo regnasse perhibebant. Vid. Apollon. Rhod. I. 503 seqq. Lycophr. v. 1191. ibique Scholia. Habuit Eurynome templum apud Phigalenses, quamquam haec diversa fuisse Dea potest, ipsis Phigalensibus cognomen illud Dianae interpretantibus, hoc quidem nescio, an minus recte, si, quod perhibetur, simulacrum ibi Deae fuit, feminea forma usque ad summa femora, cetera piscis figura. Vid. Pausan. VIII. 41.

Gratiarum religio antiquissima fuit Orchomeni, ab Eteocle, Andrei vel Cephissi filio, constituta, qui tres consecraverat. Vid. Pausan. IX. 35. 38. Schol. ad Pindar. Ol. XIV. init. Schol. ad Theocr. Id. XVI. 104 seqq., quam religionem cum poeta noverit, teste Scholiasta ad Pind. l. c., mutuatus inde Gratiarum numerum videri potest: at non item nomina, quae, Pausania teste, nulla ab Eteocle indita Orchomenii noverant. Itaque nomina iis imposuisse Hesiodus videri potest, ut sane visus est Senecae de Benef. I. 3. Onomaeriti de Gratiis traditionem Hesiodaeae, tum in nominibus, tum in aliis consentaneam refert Pausanias d. l. Conf. H. Orph. LIX. 3. Gratia, Vulcani uxor, secundum Hesiodum (infra v. 945.) Aglaïa, ab Homero Il. Σ. 382. non addito nomine memoratur. *Χαρίτων μίαν ὄπλο-τεράων Πασιθέην* Il. Ε. 275 seq. uxorem sibi ab Iunone paciscitur Somnus, unde quibusdam visus est Homerus alias etiam novisse *πρεσβυτέρης*. Lacedaemone duae ab anti-

quissimo tempore colebantur Gratiae, Clea et Phaëno, Athenis item antiqua religione duae Auxo et Hegemone, quamquam vetus etiam trium ibi cultus fuit. Haec et varias insuper poëtarum traditiones habet d. l. Pausanias. Conf. Cornutus de N. D. c. 15. aliique laudati a Schradero ad Musaeum Animadv. c. 9. — Versibus 910 seq. Gratiarum amabilis adspectus declaratur. Veneris filias quidam finxerunt, Veneris comites alii. Vid. Serv. ad Aen. I. 724.

vv. 907—910 respiciens Pausanias IX. 35. 5. 'Ἡσίοδος, inquit, ἐν Θεογονίᾳ τὰς Χάριτάς Φησιν εἶναι Διὸς τε καὶ Εὐρυνόμης, καὶ σφισιν ὀνόματα Εὐφροσύνην τε καὶ Ἀγλαΐαν εἶναι καὶ Θάλειαν. Seneca etiam de Benef. I. 3. *Hesiodus Gratiis nomina, quae voluit, imposuit. Aglaïam maximam natu appellavit, mediam Euphrosynen, tertiam Thalam, ubi Aglaïam maximam natu dixit, quod prima in v. 909. ponitur, nec recordatus est, illam infra v. 946. dici ὀπλοτάτην Χαρίτων.* Tres Charites earumque trium nomina memorari ab Hesiodo testatur etiam Schol. Pindari ad Ol. XIV. 21. Ignota Homero τὰ παρ' Ἡσιόδῳ ὀνόματα τῶν Χαρίτων dicit Schol. BLV. ad Il. E. 276. Memorat etiam Aristae-netus I. 10. tres Charites καθ' Ἡσίοδον. Conf. Eustath. ad Il. p. 533.

vv. 907—911 corrupte leguntur in Papiæ Elementario, subiecta interpretatione Latina versibus hexametris.

vv. 912—914. In referendis Iovis ac Cereris nuptiis, nata hinc Proserpina, raptaque hac ab Aidoneo, secutus est Hesiodus communem fere omnium Graecorum mythum et religionem, ut liquet ex Hom. II. in Cer., Pausania (maxime I. 38 seq. II. 35. VIII. 14 seq. 42.) aliisque laudatis ab Heynio ad Apollod. I. V. 1. Cuius mythi quamquam

haud sane absurda interpretatio est, a Cicerone de N. D. II. 26. aliisque prodita, qua Cererem eandem ac terram frugiferam, Coeli imbribus fecundatam, filiam autem Cereris, a Dite raptam, frugum semen esse volunt sub terra absconditum (Conf. *Ἔργ.* v. 465. H. Hom. in Cer. v. 400.), faventibus huic interpretationi Latinis Dearum nominibus: attamen Hesiodo certe *Δημήτηρ* diversum habitum est a Terra numen, videturque haec Dea potius ab inventis frugibus ostensove earum usu dicta esse *Δηῶ*, contracte *Δῆ* (unde Siculorum iusiurandum *οὐ δᾶν*) item *Δημήτηρ*, quam sic nominata esse pro *Γῆ μήτηρ*, casu immutata prima littera. Dicta autem *μήτηρ* respectu *κόρης*, filiae, quae Iove ac Cerere natae prior denominatio fuit. Coniugi factae Inferorum regis convenire demum altera potuit *Περσεφόνης*, quam, si Pausaniam audias VIII. 37., ante Homerum (et Hesiodum) ei Pamphus tribuit.

Versum 912 cum principio versùs 914, ut Hesiodi in Theogonia, citat Etym. M. p. 41. 51. Esse secundum Hesiodum Iovis ac Cereris filiam Proserpinam, scribit Servius ad Aen. IV. 511.

vv. 915—917. Ex Iove et Mnemosyne novem Musae. Conf. supra dicta ad v. 54 seqq.

Musae *χρυσάμπυκες*, aurea vitta redimitae, ut hìc in v. 916., dicuntur etiam a Pindaro Pyth. III. 158. Isthm. II. 2.

vv. 918—920. Iove et Latona genitos Apollinem et Artemin poëta convenienter receptae sua aetate religioni tradidit. Conf. Hom. II. A. 9. Φ. 499. 506. Od. Z. 106. Eam religionem a septentrione in Graeciam venisse colligas ex Herod. IV. 33. Callim. H. in Del. 291 seqq. Cic. de N. D. III. 23. Pausan. X. V. 4. Quae vero numina illi, apud quos

orta haec religio, praedictis nominibus significaverint, hodie minus liquet. Veterum quidem multi Apollinem eundem ac Solem habuerunt. Vid. Plato in Cratylo p. 405. Cic. de N. D. II. 27. III. 20. Cornutus de N. D. c. 32. Pausan. VII. 23. et sic in mysteriis fuisse traditum, diserte ait Heraclides p. 416., possuntque ad hanc opinionem firmandam etiam ex antiquioribus poëtis argumenta peti, primo, quod mater Apollini datur *Λητὸ κυανοπέπλος*, quâ vero simile videtur Noctem designari, ex qua Sol ortus dicatur, ut e Nocte Dies (supra v. 124. Conf. dicta ad v. 406.); deinde, quod Apollo passim *Φαίβος* appellatur, item *Ἐκατὸς* a telis longe missis, quibus telis mythico sermone radios significari, probabile utique fit e notissimo Homeri loco Il. A. 10. 48. 52., nec minus e Niobes liberorum historia, quos peste absumtos ait Pausanias IX. IV. 5., ita ut Sol *Ἀπόλλων* dictus videatur ab ardentis vi pestifera, praesertim caniculae diebus. Conf. Il. X. 31. Quid, quod et luciferum Apollinis telum memoratur in Argonauticis? Vid. Apollod. I. IX. 26. § 2. 3. Apollon. Rhod. IV. 1716. Potest denique ad beneficam Solis vim referri, quod Apollinem cum Nymphis Oceaninis et fluviiis *ἄνδρας κυρίζειν* crediderunt (supra v. 346 seqq.). Quod si Apollo antiquitus idem ac Sol fuit, consequens est, ut etiam soror eius *Ἄρτεμις* eadem fuisse ac Luna censeatur, quod statuunt item Cicero et Cornutus ll. cc., favetque huic sententiae nomen ipsum, cum *τὸ ἄρτεμὲς* maxime in Luna observetur, vices suas exactissime servante. Favet item, quod *Φωσφόρος* et *σελασφόρος* colebatur et effingebatur haec Dea (Vid. Pausanias I. 31. VI. 31. VIII. 36 seqq.), quodque, ut Apollo *Ἐκατὸς* dictus est, sic inter *Ἄρτεμιν* et *Ἐκάτην* credita est necessitudo intercedere (Vid. Cornutus c. 32. et 34. Pausan. I. 43.), ut item inter *Ἄρτεμιν* et *Ἐκάτην* (Vid. Branchus Milesius apud Clem. Alex. Strom. V. p.

570.); porro, quod ut telis Apollinis marium, ita sagittis Ἄρτεμιδος mulierum mortes subitae imputabantur (Vid. Il. T. 59. Ω. 606. Od. Λ. 171 seq. O. 409. 477.), et in primis parturientibus metuenda haec Dea credebatur (Vid. Callim. H. in Dian. v. 126 seq.); denique quod, ut Apollo *κουρίζων*, sic *παιδοτρόφος* et *κουροτρόφος* dicta est Ἄρτεμις. (Vid. Diod. Sic. V. 73. Pausan. IV. 34.). Sed quamvis haec vestigia censeantur exstare antiquissimae religionis, quâ culti priscis Hellenibus Sol et Luna sub Apollinis et Ἄρτεμιδος nominibus, certum est, iam Hesiodi et Homeri aetate religionem hanc eas apud Graecos mutationes subiisse, ut diversa numina viderentur Sol et Luna, Apollo et Ἄρτεμις, sicut certe diversa illa Homerus atque Hesiodus habuerunt. Vid. Od. Θ. 271. 323. supra v. 371. infra 956. Et vero Hesiodus, qui Latonae liberos *ἡμερέεντα γόνον περὶ πάντων Οὐραυνίωνων* vocet (v. 919.), certe non Apollinis e nomine pestiferum sibi numen, vel Dianam ad mulierum perniciem *ἰοχέαιραν*, sed potius e vulgari sui temporis religione Ἄρτεμιν *κυνηγέτιν*, Apollinem *μαντικόν*, musicum, medicum et omnino beneficum, *χάρμα βρότοισιν* (ut dicitur H. in Ap. 25.) informasse credendus est.

Memoratur Iovi nupta Latona ante Iunonem, quam uxorem *λοισθοτάτην* duxit Iupiter (mox v. 921.). Itaque Iunonis iram in pellicem Latonaeque hinc errores ac miserias ignoravit Hesiodus.

Locum hunc respiciens, Servius ad Aen. IV. 511. *secundum Hesiodum*, inquit, *Diana (filia) Iovis et Latonae*.

vv. 921—923. Ex Iovis et Iunonis matrimonio orti traduntur Hebe, Mars, Ilithuia. De Marte consentit Homerus Il. E. 892 seqq., qui similiter Heben Iovis et Iunonis filiam tradit, si modo ab ipso profectus sit versus Od. Λ. 604. Memorat eandem, sed sine parentum mentione Il. Δ.

2. 3. E. 905. Teste autem Pausania II. 13., Olen Lycius Hymno in Iunonem ortos quidem hac tradiderat Martem atque Heben, non vero Ilithuam, quam suo in eam Hymno vel Crono antiquiorem et Amoris matrem fecerat, teste item Pausania VIII. 21. IX. 27., quem vide etiam I. 18., ex quo loco colligas, Hesiodum hîc Cretensium secutum esse traditionem. Apud Homerum II. I. 118 seqq. item H. in Ap. 197 seqq. duntaxat obnoxia Iunoni Ilithuia significatur. Sed memorat idem plures Ilithuias II. A. 270. seq. et sic colebantur Megaris. Vid. Pausan. I. 44. Hebes praecipua religio fuit Phliunte. Vid. Pausan. II. 12. Ilithuiae frequens per omnem Graeciam cultus. Vid. idem II. 22. 35. VI. 20. VII. 22. VIII. 48. Quod physici veteres, quos sequuntur Schol. ad h. l. et Eudocia p. 206., matrem Hebes, Martis, Ilithuiae, Iunonem i. e. aërem interpretati sunt, in Deabus aliquam veri speciem habet, cum utique ab aëris apta temperie procedant partuum felicitas et natorum vigor. Sed in Marte nullam probabilem rationem habet. Imo fuisse mythus hic videtur bellicosi populi, qui, summos Deos Iovem ac Iunonem agnoscens, hos crediderit bello populos committere, hos in bello virtutem ac successum dare, hos etiam ad bellum populi vires alere promovendo partuum felicitatem, floremque et vigorem iuventutis. Conf. *Ép̄y.* 235. 242. Romani, bellicosus in primis populus, cum Marte item Iuventutem Deam et Iunonem Lucinam coluerunt.

v. 922 citat Scholiasta Pindari ad Nem. VII. 1., ubi, secundum Hesiodum, poëta Hebes et Ilithuiae, ut sororum, meminit.

vv. 924—926. Ex ipsius supremi Dei capite nata Dea sapientiae, praesertim bellicae (v. 925 seq. Conf. Sc. 197

seqq. 325 seqq.). Dicta illa poëtae hic et supra v. 895., item Sc. v. 197. *Τριτογένεια*, sive a Boeotico vocabulo *Τριτῶ*, caput significante (vid. Tzetz. ad Lycophr. v. 519. auctoresque citati a VV. DD. ad Hesychium v. *Τριτῶ*) sive a Tritone, fluvio Boeotiae. Nam de Libyae lacu vix est, ut cogitaverit Hesiodus.

v. 924. *αὐτὸς* i. e. *μόνος*. Sic apud Homerum Il. E. 880. *αὐτὸς ἐργέω παῖδ' αἰδέηλον*. Conf. et Iunonis oratio in Hom. H. in Ap. v. 310 seqq. maxime v. 314 et 324., ubi tamen nata ex Iovis capite Minerva non dicitur. — Schol. Ven. ad Il. E. 880. Homeri verba occasionem Hesiodo dedisse ait hanc fingendi fabulam, cum *αὐτὸς* temere interpretatus esset *μόνος*. Quod si Schol. ad Il. Θ. 13. audias, hinc orta fabula, quod passim apud Homerum Iovis, tanquam patris Minervae, numquam matris mentio fit.

vv. 927—929. Quod poëta tradit, ex Iunone sola genitum Vulcanum, vulgo receptus Graecorum opinione mythus fuit, a quo dissensus Apollodorus I. III. 5. Homerum notat, secundum quem Iovis et Iunonis filius fuit Vulcanus (Il. A. 572. 578. Od. Θ. 312.). Homerum sequitur Plato in Critia p. 109., Hesiodum plerique Veterum. *Τὸν Ἡφαιστοῦ ἄνευ Χαρίτων* (citra concubitum) *ἐκ τῆς Ἡρας γένεσθαι*, dixit Pindarus apud Plutarchum T. II. p. 751. D. *Ἡρας υἱὰ κλυτὸν* vocat etiam Apollon. Rhod. I. 859. Consentit Hyginus p. 12. De femore Iunonis natum ait Servius ad Aen. VIII. 454. Apud Eustathium autem p. 987. alius refertur mythus, gravidam ex clandestino Iovis autem nuptias concubitu Iunonem, cum post nuptias Vulcanum pareret, conceptum ex se simulasse *δίχρα μίξεως*, ex quo tamen perinde atque ex aliis, ibi relatis, Samiorum, ut videtur, mythis, nec minus ex Homericis locis Il. A. 590

seqq. Σ. 395 seqq. et fabula apud Pausan. I. 20. liquere existimo, fuisse antiquitus Vulcani religionem arctiore nexu cum Iunonis religione coniunctam, cuius rei nescio an haec causa fuerit, quod in Lemno aliisque maris Aegaei insulis, in quibus metalli fodinae ac fabrilia opera fervebant, praeter Vulcanum praecipua religione colebatur Dea Coeli regina, sive illa Phoenicia fuit, sive Pelasgica. Nam pariter Phoenices et Pelasgos illas insulas habitatoribus frequentasse constat, unde apparet etiam, cur Athenis non minus, quam Lemni, in honore fuerit Vulcani religio, cum Pelasgi Lemnii prodantur iidem fuisse, qui Athenas olim tenuerant. Vid. Il. A. 593 seqq. Od. Θ. 293 seqq. Herod. V. 26. VI. 47. Thucyd. IV. 109. VII. 57. Eustath. p. 284. 36. Natum autem ex Iove et Iunone, vel ex Iunone sola Vulcanum, probabiliter iam antiquitus ad coelestem ignis originem retulerunt, praesertim accedentibus fabulis, quae praecipitatum coelo Vulcanum ferrent. Vid. Cornutus c. 19. Heraclides p. 445. Porphyrius apud Euseb. Praep. Euang. III. 11. p. 112. A. Eustath. p. 151. 24 seqq. Serv. ad Aen. VIII. 414. Sed Hesiodus hic in Vulcano non tam ignis Deum spectavit, quam prae ceteris Coelestibus *τεχνῆσι κεκασμένον* (v. 929.), quem aemulatione ducta Iuno opponere voluerit Iovis filiae *ἔργωνῆ*, qualem Hesiodus Mineram item noverat. Vid. *Ἔργ.* 63. 428.

Versum 928 temere Wintertonus sequenti postponendum duxit, quem egregie refutavit Muetzellius p. 87., citatis similis vocabulorum collocationis exemplis Il. A. 150—153. Ω. 71 seq. Od. I. 25—27. supra 582—584. Est eo versu *ζαμῆνησε* inter *ἄπαξ λεγόμενα*.

Post versum 928 (non, ut dixi in Varr. Lectt. post v. 929.) dandus, sicubi forte, locus iis, quae apud Galenum

l. c. exstant ex Chryssippi de Anima libris servata, quae proinde iam integra hic apponam. Φασὶ δ' οἱ μὲν οὕτως ἀπλῶς ἐκ τῆς τοῦ Διὸς κεφαλῆς αὐτὴν (τὴν Ἀθηνᾶν) γενέσθαι, οὐδὲ προσιστοροῦντες τὸ πῶς ἢ κατὰ τίνα λόγον· ὁ δὲ Ἡσίοδος ἐπὶ πλέον λέγει ἐν ταῖς Θεογονίαις, τίνων μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, πρῶτον μὲν Μῆτιδι συγγενομένου τοῦ Διὸς, δευτερον δὲ Θέμιδι, τίνων δὲ ἐν ἐτέροις ἄλλως γραφόντων τὴν γένεσιν αὐτῆς, ὡς ἄρα γενομένης ἔριδος τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἥρᾳ γεννήσειεν ἢ μὲν Ἥρα δι' ἑαυτῆς τὸν Ἡφαιστον, ὁ δὲ Ζεὺς τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς Μητίδος καταποθείσης ὑπ' αὐτοῦ· ἢ μὲν γὰρ εἰς αὐτὸν κατάποσις τῆς Μητίδος καὶ ἔνδον τοῦ Διὸς τῆς Ἀθηνᾶς γένεσις κατ' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους ἐστίν· διαφέρουσι δ' ἐν τῷ, πῶς ταῦτα συνετελέσθη — λέγεται δ' ἐν μὲν τῇ Θεογονίᾳ οὕτω (sequuntur versus 886—890. et 900.) εἶτα προελθὼν Φησιν οὕτως· (sequuntur versus 924—926.) στήθεσι γὰρ αὐτοῖς ἔνδον εὐδῆλον ὅτι ἀπέθετο τὴν Μῆτιν καὶ οὕτως Φησὶν αὐτὴν γενῆσαι κατὰ τὴν κεφαλὴν· ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ, τιαυτ' ἐστὶ τὰ λεγόμενα·

Ἐκ ταύτης ἔριδος ἢ μὲν τέκε Φαίδιμον υἱόν,

Ἡφαιστον, τέχνησιν, ἄνευ Διὸς αἰγιόχοιο,

Ἐκ πάντων παλάμησι κεκλήμενος Οὐρανόωνων.

Αὐτὰρ ὄγ' Ὀκεανοῦ καὶ Τήθους ἠϊκόμοιο

5 Κούρην νοσφ' Ἥρας παρεδέξατο καλλιπαρήου,

Ἐξαπατῶν Μῆτιν καὶ περ πολὺ δινεύουσαν.

Συμμάρψας δ' ὄγε χερσὶν ἔην ἐγκάθετο νηδὺν,

Δείσας, μὴ τέξῃ κρατερώτερον ἄλλο κεραυνοῦ.

Τουνεκά μιν Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,

10 Κάππιεν ἑξαπίνης· ἢ δ' αὐτίκα Παλλάδ' Ἀθήνην

Κύσατο, τὴν μὲν ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε

Πὰρ κορυφῆν, Τρίτωνος ἐπ' ὄχθησι ποταμοῖο.

Μῆτις δ' αὖτε Ζηνὸς ὑπὸ σπλάγχχοις λελαθυῖα
 Ἔηστο, Ἀθηναίῃ μῆτηρ τέκνηνα δικαίων,
 15 Πλεῖστα θεῶν εἶδυῖα, καταθητῶν τ' ἀνθρώπων.
 Ἐνθα θεὰ παρέλεκτο Θέμις παλάμαις περὶ πάντων
 Ἀθανάτων ἐκέκαστο Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι,
 Αἰγίδα ποιήσασα Φοβέστρατον ἐντὸς Ἀθήνῃ,
 Σὺν τῇ ἐγείνατό μιν πολεμῆγία τεύχε' ἔχουσαν.

De his Ruhnkenius in Ep. Crit. »nusquam, inquit, *interpolatorum* manus licentius grassata est, quam in narratione de Metide. Vide enim, quid in suo *Theogoniae exemplo* legerit Chrysippus apud Galenum.” Tum, citatis versibus Ἐκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ. subiicit: »Haec, tametsi »*adulterina*, tamen *ob vetustatem* digna sunt, quae emendatius legantur.” Hinc versus bene multis in locis corrigit. Wolfius autem in annot. ad versum Th. 927. »si quis adhuc dubitet, inquit, *maxime diversas olim inter se fuisse* »*Editiones carminis Hesiodi*, videat, quaeso, quanto longiorrem hanc ῥῆσιν (de contentione inter Iovem et Iunonem) »ex libro quodam Chrysippi exhibeat Galenus. — Vt ingenium exerceant iuvenes, *stribliginem*, sicut vulgo edunt, »adscribam: ἔκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ.” Neque postea alia prolata est a Wolfio sententia, cum in Prolegomenis ad Homerum p. CCXXXVI. *locum in Theogonia* (de Metide) 18 (19) *versibus auctum ex libro Chrysippi* dixit; neque verba haec cum Goettlingio sic accipienda, quasi voluerit Wolfius, temere versus illos affinxisse Hesiodo Chrysippum: qua damnata opinione Goettlingius *ex alio poeta* prolatos a Chrysippo versus statuit. Muetzellius autem p. 367. »duplicem, inquit, Chrysippus memorat de ortu Minervae »narrationem, alteram ἐν τῇ Θεογονίᾳ, alteram ἐν ἑτέροις »positam: iam illustrat illam versibus 886—890. 900. 924 »—926.; deinde pergit ad alteram fabulam recitandam his

»verbis ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ: »nempe posita haec narratio ab Criticis erat in carmine aliquo, quod in universa Hesiodeorum collectione post Theogoniam fuerat collocatum.» Conf. idem p. 498 seq. Mihi verior videtur Wolfii sententia, maxime diversas olim inter se fuisse editiones carminis Hesiodi, mihiq̄ue indicari id videtur verbis Chrysippi τίνων μὲν ἐν τῇ Θεογονίᾳ γραφόντων — τίνων δ' ἐν ἑτέροις ἄλλως γραφόντων. Tum ad illas tam diversas inter se τῶν γραφόντων editiones vel recensiones referenda puto Chrysippi verba: ὁ δὲ Ἑσίοδος ἐπὶ πλέον λέγει ἐν ταῖς Θεογονίαις, ex quibus ille Theogoniis unam prae ceteris τὴν Θεογονίαν dixerit, quippe quam eximie Critici ut Hesiodeam probassent. Verbis autem ἐν ἑτέροις quominus cum Goettlingio (si tamen hoc voluit) alium poëtam indicari putem, obstare mihi videtur praecedens apud Chrysippum ὁ Ἑσίοδος, quodque sequitur ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταῦτα πλείω διεληλυθότος αὐτοῦ: quominus autem cum Muetzellio ἐν ἑτέροις ad aliud referam in universa Hesiodeorum collectione carmen, obstare, quod praecedit, ἐν ταῖς Θεογονίαις. Neque facile inter omnia, quae feruntur, Hesioidea aliud tibi carmen informes, ubi commodam sedem habuerit haec de Metide narratio, quae profecto commodam magis sedem vix inveniatur, quam quo loco positam illam fuisse arbitrati sunt Ruhnkenius, Wolfius, Goettlingius: neque est, ut verba Chrysippi μετὰ ταῦτα potius cum Muetzellio explices post Theogoniam in alio carmine, quam simpliciter post illa, quae locum de nata Minerva (vv. 924—926.) excipiebant. Sunt autem haec: Ἡρῆ δ' Ἡφαιστον κλυτὸν, οὐ Φιλότητι μιγεῖσα, Γέινατο, καὶ ζαμένησε καὶ ἤρισεν ἧ παρακοίτη, in quibus, si recte video, illud ἤρισεν inepto poëtae occasionem praebuit, reiecto versu 929, subiiciendi ἐκ ταύτης ἔριδος κ. τ. λ. Ceterum esse haec, quae Chrysippus in suo quodam Hesiodi carmi-

num exemplo legit, seu post versum illa Th. 928., sive alibi sedem habuerint, *adulterina*, negaturum recte neminem opinor; *vetusta* esse equidem sic statuam cum Ruhnkenio, quatenus certe antiquiora sunt Chrysippo: sed idem longe recentiora putem haud iis modo, quae citra controversiam ab omni antiquitate habita sunt Hesiodi, verum etiam Scuto et Catalogis, aliisque huiusmodi aetatis Epicae carminibus, de quibus, an essent Hesiodi, dubitasse videas Veterum nonnullos. Nam, me quidem iudice, Chrysippea ista colorem magis eius habent seculi, quo nata sunt pleuraque Orpheo afficta. Sic, quod Μῆτις v. 14. dicitur τέκτυνα δικάίων, plane Orphicum poëtam sapit. Hominem eiusmodi, qui sua post Th. v. 929. interpolaverit, si Goettlingius *alium poëtam* dixit, non est, quod ei refragemur. Adposuit autem Goettlingius Chrysippea emendatius edita partim ex Ruhnkenii sententia. Maluimus nos cum Wolfio prius locum, ut est apud Galenum depravatus, adponere, iamque hic deinceps dicere de medela, quam corruptis adhibendam censuere VV. DD.

Verissime correxit Ruhnkenius v. 3. κεκασμένον, v. 5. Κούρη, νόσφ' Ἴηρης, παρελέξατο καλλιπαρήω. Nam, quod Goettlingius cetera, ut sunt apud Galenum, relinquens, satis habuit καλλιπαρήον pro καλλιπαρήου scribere, vereor, ut probari possit, cum κούρη παρεδέξατο non habeat significationem, quae requiritur, coniugii et concubitus. Rectius idem Goettlingius v. 6. reliquit καίπερ πολὺ δινεύουσαν, pro quo Ruhnkenius legendum censuerat καίπερ πολυίδριν ἐοῦσαν. Namque et audacior haec emendatio est, et fortasse non indiget emendatione locus, quamvis quid auctor verbo δινεύουσαν indicare voluerit, haud satis constet. Heynius quidem Obs. ad Apollod. I. III. 6. explicat *repugnantem et elabi volentem*. Fortasse, quod Geolio meo in mentem venit, transponendi sunt versus 6 et 7, ut ἐξαπατῶν

non ad παρελέξατο pertineat, sed ad aliam traditionem, cuius, quamquam obiter et obscurius, mentio facta ab Hesiodo v. 889 seq. Minime quidem admittam, quod pro *δινεύουσιν* Orellius scriptum voluit *ἀννεύουσιν*. — Versus 9, notante Ruhnkenio, est ex Hom. II. Δ. 166. vel ex Hes. Ἔργ. 18. In v. 14 correxit idem Ἀθηναίης μήτηρ. Lenior et elegantior est Goettlingii correctio Ἀθηναίη. Cur autem ille pro τέκτηνα Galeni τέκταινα scripserit, haud adsequor. Versum 15 suntum animadvertit Ruhnkenius ex Hesiodi v. 889; in v. 16. legendum censuit ἐκέκαστ' (ἐκέκασθ' Goettl.) οἱ Ὀλ. δ. ἔχουσιν v. 18. scribendum Ἀθήνη in dativo »ut sensus sit, inquit, *Metis aegidem Minervae in Iovis corpore (ἐντὸς) fecit.*» Reliqua (corrupta in v. 16.) quomodo corrigeret, nescire se fassus est. Welckerus autem in Trilog. Aeschyl. p. 278. in nota, versum 13 et seqq. in Chrysippeis divellendos putat a superioribus, utpote tertiam exhibentes de Metide narrationem, qua dicta haec fuerit τέκτηνα δικαίων eademque Orphico sermone Θέμις, post quam vocem distinguendum, contra post versum antepenultimum tollenda distinctio sit: attamen fatetur asyndeton suspectum de corruptela v. 14 facere. Equidem corruptum haud dubie versum illum censeam, vel si ceterum probabilis habeatur Welckeri de tertia narratione, seriore illa atque Orphici generis, opinio. Corruptum versum censuere etiam Ruhnkenius, Goettlingius, Hermannus. Sed Ruhnkenio nihil, quo corruptelae mederetur, in mentem venit. Goettlingius in pr. Ed. scripsit Ἐνθα θεὰ παρέλεχθ', ἢ μὲν παλάμαις περὶ πάντων Ἀθανάτων ἐκέκασθ', οἱ Ὀλ. δ. ἔχουσιν (in Ed. alt. ἐκέκαστο Ὀλ. δ. ἔχόντων). Sed μὲν eo loco stare nequit, et παρέλεχθ' explicatione duntaxat indigebat. Hermannus in Goettlingianae censura legendum statuit: Ἐνθα θεὰ παρέδεκτο (sc. τὰ δίκαια), ὅθεν παλάμαις περὶ πάντων Ἀθανάτων ἐκέκαστο Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντας, ubi cur in postremis a Ruhnkenii et Goettlingii lectione re-

cesserit, haud capere me fateor. Prior autem a Viro summo propositae correctionis pars hoc laborat incommodo, quod τέκτῆνα δικαίων Metis vix dici potest illa ἐνθα (ibi in Iovis corpore) demum accepisse. Alia res fuerit, si θεὰ intelligi possit Minerva, ibi a matre Metide τὰ δίκαια accipiens. Sed quominus sic intelligas, vetat sequens ποιήσασα. Ceterum, vel admissa Hermanni locum emendandi ratione, malim equidem ὄθεν εὔ παλάμαις π. π., tametsi idem suspicor, Hermannum de industria παρέδεκτο ὄθεν, ἐκέκαστο Ὀλύμπια, vix dignos antiquis Epicis hiatus, probasse, quod totam ῥῆσιν serioris poetæ foetum haberet. Memorandae quoque hinc duntaxat Orellii super hoc loco coniecturae τέκταινα τε δηνέων (vel τευχῶν) v. 14. et θεᾶ παρέλεκτο θέμις v. 16. Relictum expositumque a Ruhnkenio ἐντὸς Goettlingius correxit ἐντος, ipse notans rarissimum hunc usum nominativi singularis in eo vocabulo, citans tamen similiter in Archilochi fragm. LVIII. p. 150. Ed. Liebel. dictum ἐντος ἀμώμητον. Geeliius coniecit, poetam istum, cum animadvertisset, se nimia narrandi festinatione prius de nata Minerva dixisse, quam retulisset ea, quae partum proxime praeceperant, digna tamen, quae item referrentur, hinc post vv. 11. 12, relecto narrationis filo, subiecit: Μῆτις δ' αὖτε κ. τ. λ. Tum versus 16 seqq. ita constituendos proponit Vir Cl. "Ἐνθα θεὰ παρέδεκτο, ἔμεν παλάμαις περὶ πάντων Ἀνδρῶν τ' Ἀθανάτων θ', οἱ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιν, Αἰγίδα ποιητὴν τὸ φοβέστρατον ἐντος, Ἀθήνη, Συν τῇ κ. τ. λ. Ibi in corpore Iovis Dea Minerva accepit (a matre) aegidem fabrefactam, terribile illud scutum, ut omnes homines et Deos superaret fortitudine. Ex Iovis capite σὺν ὄπλοις prosiluisse Minervam primum a Stesichoro traditum observat Schol. ad Apollon. Rhod. IV. 1310 seqq.: quod si verum sit, esse Hymnum Homer. in Minervam (XXVI.) Stesichoro iunio-rem, animadvertit Heynius ad Apollod. l. c. Itaque Stesichoro

iuniores etiam, quos Chrysippus habet, versus, quorum postremum confer cum praedicti Hymni vv. 4 et 5.

vv. 930—933. Ex Amphitrite et Neptuno natus Triton, Hesiodo magnus, validus, tremendus Deus, Homero prorsus silentio transmissus, sed cui locus fuit in Argonauticis. Vid. Herod. IV. 179. Pindarus Pyth. IV. 49 seqq. Apollon. Rhod. IV. 1588 seqq. Lycophr. 886 seqq. et ad hos poëtas Scholia: quam expeditionem cum item attigerit Hesiodus, ut ex Scholiis ad Apollon. Rh. IV. 259. 284. liquet, est, ut credat quis, eum ibi quoque Tritonem, atque insuper formam huius *διΦυῆ*, necnon buccinam seu concham, memorasse. Vetus Tanagraeorum mythus iniciatas illie sacris Bacchi matronas a Tritonis e mari invadentis saevitia Bacchi ope defensas ferebat, teste Pausania IX. 20.; quo lecto de bellua marina cogites, aut certe Tritonem eiusdem ferme generis Deum censeas, cuius fuerunt Phorcus, Ceto, alii. Sed tamen potius est, ut per Tritonis personam declarata fuisse videatur ingens vis maris, cum sonitu fluctus suos et simul gravissima quaeque attollentis, perque litoris anfractus et cavernas mugientis. Namque huc ducit et ipsius et matris nomen, et quod vulgo ut buccinator inducitur. Vid. Virgil. X. Aen. 209. Ovid. I. Met. 333 seqq. *Ἐδρυβίην Τρίτωνν* inter maris numina invocant Argonautae apud Orph. Argon. 337. (al. 339.). Eum vim suam exerentem ad detrudendas scopulo naves Aeneae inducit Virg. I. Aen. 144 seqq. Fuit Triton inter praecipua Macedonum numina. Certe coram Neptuno, Tritone et Marte factum inter Philippum Macedonem et Hannibalem foedus, quod refert Polybius VII. 9. Nerei filium Tritonem facit Lycophron l. c., Neptuni et Celaenûs Aesander apud Tzetzen ibid. et Schol. ad Pind. P. IV. 57. Hesiodum sequitur Apollod. I. IV. 6., sororem tamen Tritoni adiungens

Rhoden. Ignorat hanc, nostro consentiens, Hyginus p. 11. Ed. Stav. Tritonis mater Salacia apud Serv. ad Aen. I. 148. eadem est Amphitrite. Vid. Muncker. ad Hygin. d. l.

Neptuni apud Aegas κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης χρύσεια, qualia hic, etiam Il. N. 21 seqq. memorantur.

v. 933. χρύσεια δῶ) Gregorii Corinth. Codex Vat. de D. D. § 119. αἱ ἀποκοπαὶ ἴδιαι αὐτῶν εἰσὶ γίνονται δὲ κατὰ τέλος, Ποσειδῶνα, Ποσειδῶ, δῶμα, δῶ. ὡς καὶ Ἡσίοδος χρύσεια δῶ. Sed potius dicendum, tales apocopas proprias fuisse sermoni minus culto. Conf. Valcken. ad Herod. p. 307. Koen. ad Gregor. l. c.

vv. 933—937. E Marte et Venere Terror, Pavor, Harmonia. De Terrore et Pavore, Martis filiis dictis, expedita res est. Φόβον Martis filium perhibet etiam Homerus Il. N. 299. Harmoniam Iovis et Electrae filiam Samothraces ferebant, testibus Diodoro Sic. V. 48. et Schol. Apollon. Rh. I. 926. Sed ex Venere et Marte genitam cum Hesiodo Veterum plerique tradiderunt. Vid. Hygin. fab. 6. et ibi VV. DD. Fabulam physice interpretati sunt Heraclides p. 494. Plutarch. de Is. et Osir. c. 48. T. II. p. 370. D. A compositis per bellum rebus, ut Ἄρην, ita filiam eius Harmoniam dictam coniecit Cornutus de N. D. c. 21. Nugantur more suo Schol. et Io. Diaconus h. l. Fuit Harmoniae proprius locus in Thebanis fabulis, de quibus videndi Apollod. III. IV. 2. Pausan. IX. 12. Plutarchus in Pelop. c. 19. Itaque suspicari liceat, mythum de Harmonia ex Marte et Venere nata ortum duxisse ex composito per nuptias bello, nescio an illo, quod Phoenici advenae, fabularum Cadmo, fuit cum indigenis (Vid. Pausan. ibid. c. 5. Dercyllus apud Schol. ad Eurip. Phoen. v. 7. Palaephatus c. 7.), unde Harmonia dicta uxor Cadmi (v. 937. infra

v. 975 seqq.). Sic in mythos recepto Martis et Veneris coniugio, consequens fuit, ut Martis filii dicti, Terror et Pavor, iidem Veneris quoque filii haberentur. Illi, sicut hic cum Marte (v. 935 seq.), ita Il. Δ. 440. cum Marte et Minerva pugnam ciere dicuntur. In Scuto v. 195. Marti pugnam cienti iuxta currum adstant; v. 463. equos ei ad currum iungunt, quod faciunt etiam Il. O. 119. Per Martem, Enyo καὶ Φιλαίματον Φόβον iurant Septem contra Thebas apud Aeschylum v. 45.

vv. 938—944. Memoratae supra (vv. 886—992.) Deae, unde liberos Iupiter suscepit, vel eius deinceps fuerant iustae coniuges (v. 886. 901. 921.), vel certe haud furto cognitae. Memorantur iam Iunonis pellices, nataque inde Iovi proles, e Maia, Atlantide nympa, Mercurius (v. 938 seq.); e mortali Semele, Cadmi filia, Dionysus (v. 940—942.); ex Alcmena, item mortali, Hercules (v. 943 seq.). Fuit igitur, secundum Hesiodum, ex iunioribus Diis, ut Dionysus, ita Mercurius, quem et Hom. H. in eum v. 3 seqq. natum refert e furto Iovis, sopitam Iunonem fallentis. Et sane vix est, ut huius Dei religio per Graeciam invaluerit ante invecta in eandem initia cultioris vitae multarumque artium, quibus praeesse creditus Mercurius. Memorat hic quidem Hesiodus non nisi unum praecipuum eius munus, quod erat Deorum praeco (v. 939. Conf. et "Ἐργ. 84.). Sed tamen eundem etiam novit ἐριούμιον (supra v. 444.) callidumque et facundum ("Ἐργ. 67. 76.).

Quod v. 940. dicitur Σεμέλη τέκε Φαίδιμον υἱόν, arguit, ignorasse Hesiodum Semelen fulmine combustam et insutum Iovis femori Dionysum, de quo ceterum secutus est Veteres Thebanorum fabulas, Deum illum Thebis natum et Cadmeum genere ferentes, mytho, ut videtur, hinc orto,

quod apud primos Graecorum Thebanos peregre inuenta, ibique per Cadmeos propagata esset Bacchi religio, qua in re praecipuae fuisse possunt partes Semeles, ut fuerunt Agaves, item Cadmeae, aliarumque mulierum. Dionysi matrem ex Iove Semelen agnoscit etiam Homerus II. ̄. 323. 325.; super eius quoque partu consentiens. Conf. et H. in Dionys. I. 57 seqq.

vv. 938—941, ut Hesiodi, citat Clemens Alex. Strom. T. I. p. 382., hinc Eusebius Euang. Praep. X. p. 293.

v. 942. νῦν δ' ἀμφότεροι θεοὶ εἰσιν) Apollod. III. IV. 3. ὁ δὲ (Διώνυσος) ἀναγαγὼν ἐξ ἄδου τὴν μητέρα καὶ προσαγορεύσας Θυώνην, μετ' αὐτῆς εἰς οὐρανὸν ἀνήλθεν. Conf. Diod. Sic. IV. 25. ibique Wessel.

Ad v. 943 Scholiasta: σημειωτέον, ὅτι δύο συλλαβῶν ἀποκοπαὶ εἰσιν. Ἄθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἑννέα· τοὺς γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων θεῶν γενεαλογεῖν αὐτῶ προκεῖται. Cum autem in hodierna carminis forma nusquam compareant illic novem versus continui, in quos Scholiastae reprehensio cadat ex omni parte, Muetzellius p. 502. manca hic nos habere exemplaria statuit, quodque, ut prodita ab Hesiodo, referat Manilius II. 16. 17. *sub fratre viri nomen, sine fratre parentis, Atque iterum patrio nascentem corpore Bacchum*, excidisse hinc uberiorem de Bacchi natalibus expositionem coniecit. Mihi autem non apparet, quomodo hoc de Baccho iterum nato commode sequi potuerit post versus 940—942. Goettlingius ad h. l. »nisi fallor, inquit, Scholiasta »notavit versus 938—944. Illud enim σημειωτέον, ὅτι δύο »συλλάβων ἀποκοπαὶ εἰσι κ. τ. λ. quum magis pertineat »ad versum 938. propter δ' ἄρ', quam ad versum 943., »legendum videtur ἄθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἑπτα." At-

tamen, cum omnino requireretur in hoc carmine mentio, unde nati Mercurius, Bacchus, Hercules, mireris, quemquam remotos voluisse versus, quibus solis illa mentio contineretur. Accedit, quod natus Mercurius matre non mortali, sed Atlantis filia, Hom. Hymno in Merc. v. 4. 20. 230. Νύμφη, Ἀθάνατος et Ἄμβροσίη dicta. Itaque duntaxat versus 938 seq. reiicere ob causam ab Scholiasta indicatam haud facile quisquam potuit. Tum mihi non tam certum, ac Goettlingio, videtur, Scholiastam in priore annotationis parte ad δ' ἄρ' in v. 938. respexisse. Putem equidem potius cum Geelio, dicta ibi pertinere ad δῶ in v. 933. cum ibi revera sint δύο συλλαβῶν ἀποκοπαί. Sic autem sequens annotationis pars alio pertinere censenda est, cum ad illa, quae versûs 933 fine ac deinceps exstant, pertinere nequeat. Quorsum autem pertineat, ignorare nos, fatendum est.

v. 945 seq. Vulcani uxorem Homerus Il. Σ. 382. memorat Gratiam, Od. Θ. 267 seqq. Venerem. Itaque venustus mythus duplici ratione enunciatus fuit. Conf. Cornutus de N. D. c. 19. Hesiodus autem, cum ex Thebanis fabulis Venerem Martis coniugem agnovisset, hinc Vulcano uxorem non Venerem dedit, sed Gratiam, ac definite quidem minimam natu de Gratiis Aglaïam.

vv. 947—949. Memoratur hic breviter Ariadnae cum Dionyso coniugium, sed fortasse in Catalogo plenius fuit ea res narrata post factam ibi perfidiae in Ariadnam Thesei, novo Panopeïdos Aegles amore capti, mentionem, de qua constat ex Plutarcho in Thes. c. 20. Athen. XIII. p. 557. Certe dissensit Hesiodus ab Homero, quem si audias Od. Α. 320., Ariadnam Theseus ex Creta Athenas ἤγε μὲν, οἷδ' ἀπόνητος τάρως δέ μιν Ἄρτεμις ἔσχε Δίῃ ἐν Ἄμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρήσει, ubi ex Scholiis ad v. 325. discas, fuisse, qui traderent, Dionysum Ariadnam impietatis ac-

cusasse, quod in eius templo rem illa cum Theseo habuisset. Itaque ἔσχε, *detinuit*, illam Diana, scilicet mortem inferendo: detinuit autem sic in Bacchi gratiam, ac fortasse ibi quaerendus fons mythi, quo retenta illic ferebatur, ut Bacchi coniux esset. Conf. Sabinus Ep. II. 51 seq. Apud Homerum quidem d. l. non, ut coniux Dionysi, sed inter demortuas prodit heroínas. Facit etiam Aratus v. 72. eius, ut mortuae, mentionem, fueruntque omnino multae ac variae de morbo ac morte eius traditiones, quibusdam adeo mortuam eam post coniugium cum Baccho ferentibus (Vid. Plutarch. l. c. Pausan. II. 23. ex Pherecyde. Schol. ad Od. A. 320. et Eustath. p. 1688. 48.), quamvis vulgo magis Hesiodeam v. 949. traditionem secuti sint de facta in Bacchi gratiam immortalis Ariadna. Vid. Ovid. III. F. 510 seqq. Propert. III. XV. 7. ibique Broukh. Hygin. f. 224. ibique VV. DD. Videtur autem Hesiodus ita tradidisse, quod iam tum celebrarentur in honorem Ariadnae festa, quale celebratum apud Oenionas Locrenses fuisse, quo die fluctibus ad eos delatum Hesiodi cadaver, Auctor perhibet Certaminis Homeri et Hesiodi. Sed sacris cultam etiam a Cypriis et Naxiis Ariadnam ex Plutarcho l. c. discas; illaque, seu corona eius, quod in coelo luceret, dicta, ut videtur, Ἀρίδηλα Cretensibus, quae glossa est Hesychii. — Bacchi et Ariadnae filios, quos memorant Schol. Apollonii Rh. ad III. 996. et alii, ignorasse Hesiodus videtur.

Versu 947. dicitur χρυσοκόμης Dionysus et ξανθή Ariadna. Scilicet flava coma pulerior habebatur. Itaque et Amor χρυσοκόμης dicitur apud Euripidem Iph. in Aul. v. 538. Mirationem igitur facit, quod Hom. II. in Bacch. v. 4. 5. huius Dei ἔθειραι κυάνεαι memorantur. Passim autem Bacchus a coma praedicatur. Sic εὐρυχαιτών dixit Pindarus Isthm. VII. 4 seq. Conf. Broukh. ad Tib. I. IV. 3.

v. 949. ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε i. e. participem fecit divinitatis, cuius est naturae proprium non modo, ut immortalis, sed etiam ut senectutis expers sit. Conf. infra v. 955. II. B. 447. Θ. 539. P. 444. Od. E. 136. 218. H. in Cer. 242., unde, secundum Heraclidem p. 448 seq., fabula de pocula Diis ministrante Hebe.

v. 950—955. Hercules, post exantlatos labores in Olympum inter immortales receptus, uxorem ibi duxit Heben. Retulit etiam Hom. Od. Λ. 601 seq. hunc mythum, quo vix aliud quidquam significatur, quam Herculem cum divinitate etiam in perpetuum ἕβην, iuventutem, esse adeptum. Fuere autem, qui insuper natos ex Hercule et Hebe liberos memorarent. Vid. Apollod. II. VII. 7. extr.

De relato in Deorum numerum divinisque honoribus culto Hercule nonnulla lectu digna habet Diod. Sic. IV. 39., ubi videndus etiam Wesseling.

v. 952 legitur etiam Od. Λ. 603. Vt hic v. 954. ὄλβιος Hercules, ita apud Pindarum Isthm. IV. 99. dicitur κάλλιστον ὄλβον ἀμφεπών. Vers. 954 seq. construe cum Heynio ὃς ἀνύσσας μέγα ἔργον ναίει ἐν ἀθανάτοισιν. Goettlingium, construentem ἀνύσσας μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισι, recte reprehendit Hermannus in Censura, animadvertens, ineptum esse ναίει, nisi adiiciatur habitationis locus.

vv. 956—962. Solis progenies. Ex Sole et Perseide Oceani filia (supra v. 365.) Circe et Aeetes (v. 956 seq.). Consentit Homerus Od. K. 136 seqq., nisi quod ei Solis coniux non Περσηῖς, sed Πέρση dicitur, in quo Homerum secutus est Apollon. Rhod. IV. 59. Ἡέλιον ἀκάμαντα indefessum (cursu) dici videas etiam II. Σ. 239. Vt Oceaniam Soli coniugem darent, valuisse hoc potest, quod na-

vigantibus, ut mane oriri Sol e mari, ita vesperi in illud se recipere videtur. Dicebatur autem Veteribus Oceanus tam ad Orientem, quam ad Occidentem, maris pars remotior. Itaque Mimnermus apud Strabonem I. p. 47. memorat Αἰήταο πόλιν, τῶθι τ' ὠκέος ἡέλιοιο Ἀκτῖνες χρυσεῶ κείαται ἐν θαλάμῳ Ὠκεανοῦ παρὰ χεῖλεσ', ἢ ὄχετο θεῖος Ἰήσων. Atque hinc facile intelligitur, quomodo dictus sit Aetes Solis ex Oceanina filius, eiusque coniux Iduia (v. 959.) item Oceani filia. Neque dispar ratio in Circe, si quidem Acaea et ipsa et insula, in qua degebat, Homero Od. I. 32. Λ. 70. dicta fuerit ab Aea, Colchorum urbe, seu regione. Sed difficultatem Circe facit, in illa Hesperii maris insula degens: unde fuere, qui duas Circas comminiscerentur, alteram Colchicam, alteram Hesperiam (Vid. Schol. ad Apollon. Rhod. II. 399. III. 311.), quod tamen manifesto refragatur Homeri atque Hesiodi sententiae, quorum uterque cognitam Vlyssi Circen Aetae Colchorum regis sororem facit (infra 1011 seqq. Od. K. 137.). Itaque alii varias causas commenti sunt, cur Circe Colchos suos reliquerit. Vid. Diod. Sic. IV. 45. Val. Flacc. VII. 120. 217 seqq. Eam patris curru devectam in mare Hesperium tradit Apollon. Rhod. III. 309., non Hesiodum ille in ea re, quod I. H. Vossio visum (Epp. Mythol. XV. T. II. p. 127.), sed in hoc secutus, quod Circen incolam maris Tyrrheni insulae facit. Vid. infra 1015 seq. Sic enim accipienda verba Scholiastae ad Apollon. Rh. l. c. Sed fortasse Circen Hesperiam et hinc Solis filiam dictam poëtae γενεαλογῶντες eam ob causam etiam Aetae sororem et sic origine Colchicam finxerunt, praesertim, quod iisdem, quibus Medea, artibus excelleret. Certum quidem est, etiam Hesperias Solis filias agnovisse Veteres. Sic Lampetien et Phaëthusam, patris Solis boves in insula maris Hesperii Trinacria pascentes, memorat Homerus Od. M. 131 seq.; sic

ad Eridanum ob casum Phaëthontis lugentes Heliades Apollon. Rhod. IV. 603. et alii: noveruntque Veteres haud dubie *Solis utranque domum*, quam dicit Ovidius Her. Ep. IX. 16., itaque etiam Hesperiam, sive Occidentalem, et ad illam Oceani partem Solis praedia, stabula, armenta. Vid. Apollod. I. VI. 2. ibique Heyn., a quo minus, quam videri vult, dissentit I. H. Vossius Epp. Myth. XIX. T. II. p. 155. ipse fassus p. 160., Nonnum Dionys. XII. 1 seqq. in describenda Solis regia Hesperia antiquiores secutum esse. Pro Persa, seu Perseide, Aetæ matrem Antiopen facit Eumelus apud Tzetz. ad Lycophr. v. 175., varia admiscens; matrem Circes Asteropen Pseudo-Orpheus Argon. 1222.; Dionysius Milesius Circes et Medæe patrem Aecten, matrem Hecaten Perseidem, Sophocles Neeram, unam Nereidum, teste Schol. Apollon. Rhodii ad III. 200. 242. Aetæe et Circes sororem Pasiphaën, Solis filiam, quam Apollodorus habet I. IX. 1. et III. 1. 2., Hesiodum ignorare hic videmus.

v. 956 seq. respicit Eudocia p. 261.

vv. 958—962. Aetes θεῶν βουλῆσιν, Deorum consilio, Diis auctoribus, uxorem duxit Ἰδυίαν (*scientia pollentem*), quæ filiam ipsi peperit, item a scientia consiliisque nomen nactam, Μήδειαν. Non memoratur hic Aetæe filius Absyrtus, quem, qui memorant, etiam diversa matre genitum perhibent, priore Aetæe coniuge Asterodia, Caucasiana Nympha secundum Apollonium Rhod. III. 242., Oceanina secundum alios, teste ibidem Scholiasta, qui versum hîc 958 cum v. 960 citat.

vv. 963—968. Poëta, cum in superioribus natos e Diis, certe maribus, Deos, praesertim Coelites recensisset, iam,

his de more valere iussis, Musas canere vult Dearum cum Viris mortalibus concubitus, vel nuptias, natosque inde Diis similes heroas.

v. 963 et seq. suspectos Wolfius habuit, Heynius duntaxat versum 964. Priores Interpretes ad eos offendisse non apparet. In Scholiis et Allegoriis silentio praetermittuntur. Mombritius vertit *Vos o, polus omnis Quos tenet et sedes gaudet regnare beatas, Salvete! tibi, Terra parens, tibi dico salutem Et quaecunque vago dispergeris insula ponto*, ut haec ad cosmogonicam partem carminis referantur. Vide supra v. 106 seqq. L. Barlaeo νῆσοι sunt Insularum praesides Dii metonymice, ἤπειροι terrarum numina. Neutra explicatio facilitate se commendat, molestiam praesertim faciente ἐνδοθι, quod alio pertinere videtur, quam ad ἄλμυρος. Vt versus 963 retineatur, Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες ad Deos restringendum erit mares et maiores. Versum autem 964, ut hīc est positus, tuendi nullam equidem satis ex omni parte probabilem rationem video: nam mihi non magis, quam Wolfio, satisfaciat quis scribens: νήσου; τ' ἤπειρον τε καὶ ἄλμυρον ἐνδοθι πόντον. Goetlingii coniecturam: οἷσιν ὑπ' ἤπειροί τε καὶ ἄλμ. ἐνδ. πόντος, minus vero similem habens, Hermannus in Censura locum versui fuisse post v. 843. putat, ut sit ὑπεστενάχιζε δὲ γαῖα Νήσοί τ' ἤπειροί τε κ. ἄ. ἐ. π. Mihi, ut fuisse post v. 963. positus censeatur, una probabilis ratio se offert, si statuamus, medios aliquot inter utrumque excidisse versus: tum autem est, ut intercidisse iam antiquitus videantur. Facit enim, quod apud Dionysium Perieg. legimus v. 1181. Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε καὶ εἰν ἄλλι, χαίρετε, νῆσοι, ut iam illi obversatum hunc locum putes, qualem exstare nunc videmus.

Goetlingio a versu inde 963 usque ad finem post He-

siodum scripta esse videntur. Rationem iudicii reddere neglexit; nec vero in eo satis ipse sibi constat. Vide enim quae notavit ad v. 986. 1015.

Ceterum habere nos hic diversi a Theogonia carminis initium facile adsentimur Wolfio, Vossio, Creuzero, Hermanno, Muetzello: at non item Wolfio, lacinias quasdam Catalogi Hesiodi fortuito in hunc locum comportatas fuisse contendenti, non Vossio (Epp. Myth. I. p. 103.) et Creuzero (Ep. ad Herm. p. 223.), Eoearum nos hic principium habere arbitratis. Convenit nobis potius cum Muetzello p. 503., diversam hanc heroogoniam fuisse a Catalogis, quamvis ei subnexis, diversam item ab Eoeis. Dicit Proclus in Praef. ad Ἔργα, opus illud *καινουργῆσαι* ('Ἡσίοδου) *μετὰ τὴν ἡρωϊκὴν γενεαλογία, καὶ τοὺς καταλόγους*. Itaque ille et carmina haec diversa ab se invicem et Catalogos heroogoniae subiectos novit. Catalogorum autem plures erant libri. Citantur a Veteribus varia ex primo et secundo Catalogo fragmenta: quamobrem non recte Muetzelli p. 504. Eoeas *κατ' ἐξοχὴν Catalogi* nactas inscriptionem censet. Scuti initium, quod haud dubie Eoearum pars fuit, *ἐν τῷ δ' καταλόγῳ* fuisse, ex Scholio Aldino ad Scutum constat. Erant igitur Eoeae nactae non eximie Catalogi inscriptionem, sed quartum in Catalogis locum, satis longe illum ab heroogonia remotum, quam Theogoniae proxime subiectam novisse etiam Lucianus videtur, dicens Rhet. Praec. c. 4. Ἡσίοδος — ἧδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη.

vv. 969—974. Venusto mytho Ceres post coniugium cum Iasio in fertilis Cretae agro tertiato (Conf. Ἔργ. 456—460.), peperisse traditur Plutum. Conf. Diod. Sic. V. 77. Hunc mythum Homerus referens Od. E. 125. insuper Iasionem ob illum cum Cerere concubitum ab Iove fulmine percussum narrat. Neuter poëta Iasii sive

Iasionis genus habet, de quo varia recentiores tradiderunt. Cretem faciunt cum Nostro plerique. Vid. Apollod. III. XI. 1. ibique Heyn. Ovid. III. Am. X. 25 seqq. Itaque Cretensem mythen originem fuisse non dubito, quamvis cum Cereris religione ac mysteriis ad varios deinceps populos translatus et hinc variatus sit. Conf. Theocr. Id. III. 51. Diod. Sic. V. 49. Dicitur Pluti mater Ceres in Scolio apud Athen. XV. p. 694. C. — Ad fruges variis modis transvectas acquisitasque hinc divitias pertinere videtur, quod v. 972 seq. dicitur Plutus vadere per omnem terram et lata maris spatia. Sed cum Pluti, ut Dei, personam sibi informasset poeta, subiicit v. 973 seq. τῷ δὲ τύχοντι (L. Barlaeus τῷ ἀπαντήσαντι, I. H. Vossius *dem beegnenden*) καὶ οὐ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται, Τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε πολὺν τε οἱ ὄπασιν ὄλβον. Cum illo, quod de erratica Dei natura poeta habet v. 972., convenit alatum Pluti simulacrum apud Rhodios, de quo vide Philostratum Imagg. II. 27. Alas Pluto tribuit etiam Euripides in Meleagro apud Stobaeum 74. et in Ino apud eundem 105. Ad notionem autem, v. 973. expressam, respexerunt, qui in templo Fortunae Thebis simulacrum eius fecerunt, Plutum puerum manibus gestantis. Apud Athenienses Pax erat, similiter Plutum ferens, teste Pausania IX. 16. Memorat idem IX. 26. Minervae ἐργανῆ apud Thespienses adstantem Plutum.

vv. 969—971 respiciunt Eustath. ad Od. p. 1528. 7 seqq. Eudocia p. 233. Esse κατὰ Ἡσίοδου Iasionis ac Cereris filium Plutum scribit etiam Schol. Pal. Q. ad Od. E. 125. Priorem partem versùs 969, ut Hesiodi, citat Etym. M. p. 677. 16.

vv. 973 seq. Goettlingius in pr. Ed. recentius additos sibi

videri dixit. In altera tantum notat, negligenter additum *πάσαν* post interiecta vocabula *καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης* et anacoluthiam, quae sequitur, *τῷ δὲ τύχοντι — τὸνδ' ἀφνειὸν ἔθηκε πολὺν τε οἱ ὤπασεν ὄλβον*. Scilicet Hesiodo vindicare hos versus viderat in Censura Hermannum, cui tantum *πᾶσιν* reponendum visum pro *πάσαν* id enim et anacoluthon, ex hoc *πᾶσιν* ortum habens, et loci sensum arguere hunc: *omnibus hominibus; at illi, qui consecutus fuerit, hunc beatum reddit*. Mihi autem convenit cum Goettlingio, dici non posse Plutum ire *omnibus hominibus*. Notavit Wolfius ad h. l., posse cuiquam corrigendum videri *πάντη* seu *πάσης*. *Attamen, inquit, non sine exemplo sunt huiusmodi traiectiones verborum in vetustioribus poetis. Cf. v. c. Il. X. 67, 69. (Th. 157 seq. 240 seq. 383 seq. "Eργ. 405 seq.). Ad eorundem morem pertinet quoque anacoluthon, quod in dativo τῷ τύχοντι hic animadvertitur. Puto equidem in τῷ τύχοντι iam obversatum poetæ, quod sequitur, πόλυν ὤπασεν ὄλβον, factum autem currente sermone et interiectis mediis quibusdam, ut anacoluthon existeret. — τὸνδ' ut vulgo Edd. (sic enim illae, non, ut in Varr. Lectt. vitiose scriptum, τὸν δέ) retinuit etiam in alt. Ed. Goettlingius.*

vv. 974—978. Ex Harmonia et Cadmo Ino, Semele, Agave, Autonoë Aristaei uxor, Polydorus. Hesiodum, ut in hoc Dearum (v. 965.) recensu locum hinc Harmoniae, infra (v. 992.) Medae tribueret, movisse praecipue hoc videtur, quod erat utrique genus divinius: Harmoniae quidem e maioribus Diis, Marte et Venere; nam vix est, ut eam ceterum pari loco habuerit, atque ἀθανάτας, quales erant Ceres, Venus, Aurora, Circe, Nereides, quamvis fortasse ignoraverit, aut non admiserit aliorum de illa in serpentem mutata, aut mortuae apud Illyrios sepulcro traditiones. Vid. Heyn. ad Apollod. III. V. 4. Vt autem poë-

tae non indigna loco, quem hîc ei tribuit, videretur, valuisse etiam hoc potest, quod honores ei tributos sciebat Thebis, ut Divae, qua de re constat tum ex Plutarcho in Pelop. c. 19., qui Thebanos eam urbi suae tutelarem Deam consecrasset refert, tum ex Scholiasta Pindari ad Pyth. III. 153., ubi, cum Cadmum omnium maxime Graecorum et ab hominibus et a Diis honoratum dixisset, *διόπερ, καὶ αὐτὸς ἀπεθέωθη μετὰ τῆς γυναικὸς Ἀρμονίης καὶ ἀπελθὼν ἐπὶ δρακόντων ἄρματος κατφκῆσεν ἐν Ἡλυσίῳ πεδίῳ, ὡς οἱ ποίηται καὶ οἱ μυθογράφοι παραδεδώκασιν ἡμῖν.* De vectos a Marte Cadmum et Harmoniam *μακάρων ἐς αἶων*, Euripides auctor est in Bacchis v. 1283. Ed. Matth. — In referendis Cadmi et Harmoniae liberis secuti recentiores sunt Hesiodum. Vid. Apollod. I. III. IV. 2. extr. Diod. Sic. IV. 2. E filiarum Cadmi maritis unum poëta hic Aristaeum memorat, insignioris utique famae. Vid. Pindar. P. IX. 104. Apollon. Rhod. II. 506. Diod. Sic. IV. 81 seq. Virgil. I. Georg. 14. IV. 317 seqq. Nonn. Dionys. V. 229 seqq. Memoraverat eum Hesiodus etiam alio loco, teste Servio ad Georg. I. c. Hic (v. 977.) Pulcritudo eius a parte commendatur, unde praecipuum maribus etiam Diis decus. Sic Bacchus *χρυσοκόμης* dictus supra v. 947. Polydorus (v. 978.), Cadmi in regno successor, nomen nactus fertur a donis, quae Dii in Cadmi et Harmoniae nuptias contulerant. Vid. Schol. ad h. I. collatis Pindaro P. III. 165. Diod. Sic. V. 49. Nonno Dionys. V. 125 seqq. — Dicitur *ἔυστέφανος Θήβη* etiam apud Hom. II. T. 99.

vv. 979—983. Ex Callirhoë Oceanina et Chrysaore Geryoneus, quem occidit Hercules. Sed haud temere Clericus iam et Wolfius iniecta haec ab aliena manu censuerunt, cum et res iam supra fuerit narrata v. 287 seqq., et Chrysaor haudquaquam accenseri possit *θηγοῖς ἀνθρώποις*, de

quibus acturum se poëta dixit v. 967. Attamen colorem in his non multum ab Hesiodo diversum agnosco equidem cum Muetzello p. 38., quem vide etiam p. 104.

v. 980. Dubitabat Wolfius, an Graece dictum esset ἐν Φιλότῃτι Ἀφροδίτης. Sed recte observavit Muetzellius p. 43 seq., eundem esse versum in fragmento Hesiodi apud Schol. Pindari P. IV. 35.

v. 981. Ad βροτῶν offendit Goettlingius. Attamen occisus ab Hercule Geryoneus aliquo iure βροτοῖς accenseri potuit.

Versu 983 synizesin in βῶν tuetur Spitznerus de Versu Heroïco p. 187. exemplo similium apud Hesiodum "Ἔργ. 492. 607. Th. 28. 283. Conf. Muetzell. p. 38. Malim etiam ego synizesin hîc admittere, quam cum Goettlingio statuere, esse genitivum hîc pluralem βῶν a singulari βῶ, quo usum Sophoclem in Inacho testatur Antiatt. apud Bekker. Anecd. T. I. p. 84.

v. 984 seq. Ex Aurora et Tithono Memnon et Emathion. Auroram Tithoni coniugem novit etiam Homerus II. Λ. 1. Od. E. 1. H. in Ven. 219 seqq. Memnonis idem meminit Od. Λ. 521. ut heroum, qui ad Troiam venerant, pulcherrimi. Χαλκοκορυστήν eum dicit Hesiodus, item bellum respiciens Troianum, in quo Memnon, ductis ad Troiam Aethiopum auxiliis, Nestoris filium Antilochum occidit, ipse autem occisus est ab Achille, quod inter praecipua Achillis facinora aliquoties praedicat Pindarus. Vid. Pyth. VI. 41. Nem. VI. 83 seqq. Isthm. V. 51. VIII. 16., idem Aurorae filium Memnonem testatus Ol. II. 148. et Priamidis cognatum Nem. III. 111. Cum Memnon Aurorae filius

dicatur, Aethiopes Orientis populi intelligendi, ita ut propius ad veri similitudinem accesserint, qui Cissios seu Sussianos, vel Assyrios, quam qui Aegyptios interpretati sunt. Conf. Heyn. ad Apollod. III. XII. 4. et ad Aen. I. 751. in Exc. Orienti quoque vindicandus alter Aurorae filius Emathion, cui nomen adeo ab hac origine factum. Namque est ab ἤμαρ, ατος, Ἡμαθίων, cum sit eadem Ἡμέρα atque Ἡώς. Eum Apollod. II. V. 11. § 10. 11. caesum in Arabia tradit ab Hercule, illuc post lustratam Asiam veniente, quod item probabilius aliorum traditione, caesum ferente in Aethiopia ad Nilum Emathionem. Vid. Diod. Sic. IV. 27. Schol. ad Pindar. Ol. II. 148. Certe autem non, quod vult Schol. ad h. l., ab hoc Emathione dicta Emathia.

Locum hunc respiciens, Etym. [M. p. 425. 50. Ἡμαθίων υἱὸς Ἡοῦς καθ' Ἡσιόδου.

vv. 986—991. Ex Aurora et Cephalo Phaëthon, quem virum iuvenem Venus rapuit, inque templorum adyta receptum δαίμονα δῖον, Deum inferioris ordinis, fecit. Cephalo non meminit Homerus, quamvis Procrin memorans Od. Λ. 320. Sed adamatum ac raptum ab Aurora Cephalum celebrant etiam Apollod. I. IX. 4. Ovid. VII. M. 701 seqq. Her. Epp. IV. 93 seqq. XV. 87 seq. Hygin. f. 189. Anton. Lib. I. 41. (ubi, quemadmodum apud Pausan. I. III. 1., dicitur Ἡμέρα, quae hic Ἡώς) facilemque hic mythus explicationem habet, cum passim a laudatis auctoribus venator Cephalus dicatur. Tributum autem hic et alibi Cephalo et Aurorae filio nomen, Φαέθων, fuit inter appellationes Solis. Vid. Hom. Il. Λ. 734. Od. E. 479. Λ. 16. T. 441. X. 388. dicique mythico sermone potuit, ut e Nocte Dies (supra v. 124.), ita ex Aurora Sol natus. Sic autem, cum e variis unius Dei appellationibus paullatim

diversae exstiterint personae, ut Hyperionem diversum videmus factum a Sole (supra v. 371. 374.), non est, quod miremur, diversum etiam habitum esse a Sole Phaëthontem, quo nomine memoratur item celeberrimus Solis ex Clymena filius etiam in Hesiodi fragmento apud Schol. Ambros. ad Od. A. 325. At vero, cum alius mythus natum ex Aurora Phaëthontem ferret, alius amatum raptumque ab Aurora Cephalum, potuit sic Hesiodus, sive primus, seu post alios, Phaëthontem Aurorae filium ex Cephalo facere. Phaëthontem equum cum altero Lampo Aurorae curru iungit Homerus Od. Ψ. 245 seqq. Apud Eratosthenem autem c. 43. Phaëthon dictus fertur unus de planetis, ut apud Hygin. P. A. II. 42. Cephalo et Aurorae filius idem est Hesperus. At Hesiodus quidem vv. 988—991. talem sibi Phaëthontem non informavit, sed formosum iuvenem a Venere raptum, ipsique templorum factum *σύμμαχον*. Contulit iam Heynius ad Apollod. III. XIV. 3. locos Homeri Il. B. 547. Pindari Pyth. II. 31., in quibus simile quid de Erechtheo et Cinyra refertur. Conf. et de Virbio Virgil. Aen. VII. 733 seqq. Traditae autem hic de Phaëthonte fabulae Cypriam originem indicare mihi videntur Apollod. d. 1. Phileas apud Etym. M. v. Ἀῶος et Schol. ad h. 1., quamvis Plinio XXXVI. 4. § 7. dicantur etiam Samothracum religione iuncti fuisse Venus, Phaëthon, Pothos.

Scrripsit Pausanias I. III. 1. Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γινόμενόν Φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἀρπασθῆναι καὶ οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα, καὶ Φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. Ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἶρηκεν ἐν ἔπεσιν τοῖς εἰς τὰς γυναῖκας. Itaque illis aliis debetur mentio Ἡμέρας pro Ἡοῦς et pulcritudinis laus Cephalo tributa; fortasse etiam, quod Φύλακα τοῦ ναοῦ sibi fecisse dicitur Ἡμέρα Cephalum, non Venus Phaëthontem, nisi dixeris, vel librarios ibi turbasse,

vel negligentius usum Pausaniam Hesiodi testimonio, cum non esset ab eius lectione recens, unde errare etiam potuerit in citatione Carminis. Certe ad hunc locum potius, ubi nati e Deabus et Viris mortalibus memorantur, quam ad Carmen de Mulieribus, pertinuisse haec de nato ex Aurora et Cephalo Phaëthonte censenda sunt. Conf. Muetzell. p. 506 seq.

vv. 992—1002. E Medea, Aetiae filia, Solis nepti (v. 958 seqq.), et Iasone Medeus, quem Chiron educavit. Huius occasione genealogiae memoratur obiter magni, sed importuni regis, Peliae, superbia, iussuque eius suscepta Argonautarum expeditio, qua factum, ut Medea in Graeciam abduceretur. Vberius actum de expeditione illa fuisse in Catalogis, complura arguunt servata inde fragmenta. Apud Homerum Medaeae, quod mireris, mentio nulla exstat, quamvis invitante *νεκρῶς* argumento, nisi ille quoque immortalem Medeam credidit cum Hesiodo (Conf. supra v. 965 seqq.), ut crediderunt etiam Pindarus P. IV. 18., Alcmæon, teste Scholiasta ad eum Pindari locum et Musaeus, teste Scholiasta ad Euripidis Medeam v. 9. Navis quidem Argus et Iasonis meminit Homerus Od. M. 69.; huius etiam Il. H. 469 seq.; Peliae quoque, sed sine contumelia, Od. A. 253. 255 seq. Quod hic v. 993. Deorum consilio abducta Medea, quodque ex eius cum Iasone nuptiis nato filio Medeo perfecta Iovis voluntas dicitur v. 1002., nescio, an indicet, tum ignota Hesiodo fuisse, quae super Iasonis in Medeam perfidia posteri prodiderunt, tum ab ipso clarum imprimis habitum esse illum Iasonis et Medaeae filium Medeam, de quo tamen ceteri auctores tacent, tametsi multi Medum Medaeae filium agnoscunt, sed ex Aegeo, post Iasonis perfidiam, ab illa susceptum, qui cum matre deinde Colchos et Asiam repetiverit, ibique domitam ab se gen-

tem Medos vocaverit. Vid. Apollod. I. IX. 28. extr. Diod. Sic. IV. 55 seqq. Hygin. f. 27. ibique VV. DD. Iustinus XLII. 2., ubi est duntaxat forma nominis, Hesiodeam referens, *Medius*. Illa autem de Medo fabula nata demum mihi videtur, quo tempore Graecis magis innotescere iam Medi coeperant, quod aetate Hesiodi multo est recentius. Itaque ille Medeam aliam ab causam clarum habuit, fortasse ob multarum in illo artium peritiam, quo duxerit eum tum matris exemplum, tum magistri institutio Chironis. Conf. Il. Δ. 219. Od. Λ. 831. Orpheus Argon. 383 seqq. Chiron Philyrides (v. 1001 seq.), Philyrae (Oceaninae) et Croni filius dicitur etiam Pindaro Pyth. III. 1. IX. 50. et Apollonio Rh. I. 554., quem vide etiam II. 1231 seqq. Habitasse eum in monte Pelio disertius traditur in fragm. Hesiodi apud Schol. Pindari ad Nem. III. 92. Conf. Homerus Il. Π. 143 seq. Eurip. Iph. in A. v. 695. Ed. Matth. Institutos a Chirone heroës recensens, Xenophon de Ven. pr. Medei non meminit, sed neque Iasonis, de quo tamen ex aliorum testimoniis constat.

Medeam ab Hesiodo immortalem habitam huius, ut videtur, loci cum versibus supra 965 seqq. collati argumento refert Scholiastes Pindari ad Pyth. IV. 18., consentiente Athenagora Legat. p. 14., ubi S. Petiti, Varr. Lectt. III. c. 3. pro Ἡσιόδου legentis Κασδούσιος, emendatione nihil indigemus.

v. 1003—1007. Nereïdum proles. Ex Psamathe (supra v. 260.) et Aeaco Phocus; ex Thetide (supra v. 244.) et Peleo (Aeaci f.) Achilles. Itaque Aeginetarum maxime et Aeacidarum mythis celebrata fuere Nereïdum cum heroibus connubia, quibus originem dedisse mythis potest susceptus Aeaco ex puella mari advecta filius, Pelei cum Argonautis navigatio, Achillis varia per mare itinera, venientis dein-

ceps Scyrum, Lesbum, Troiam. Certe, cum simili de causa Theseus, Aegeo patre natus, mythico sermone dictus sit Neptuni filius, potuit etiam Achilles, quamvis Polymela, Actoris Myrmidonum regis filia (Vid. Eustath. ad Il. p. 321. 4.), aliave matre natus, Thetidis Nereïdis filius perhiberi, cupide arripientibus mythum hunc poëtis. Pindarus Nem. V. 12. Ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ζηνὸς ἦρωας αἰχματὰς Φυτευθέντας Καὶ ἀπὸ χρυσέων Νηρηίδων Αἰακίδας ἐγέραρεν. Memoratur ibidem v. 22 seqq. βία Φώκου κρέοντος Ὁ τᾶς θεοῦ, ὄν Ψαμάθεια Τίκτ' ἐπὶ ῥήγγινι πόντου. Congressum cum Nereïde invita formamque ideo mutante Aeacum Apollodorus tradit III. XII. 6. § 12., dissentiente Arnobio IV. p. 145. Dictus Phocus hinc *iuvenis Nereïus* Ovidio VII. M. 685. Interfecerunt eum Peleus et Telamon Aeacidæ ex Euclēide, Chironis filia. Vid. Ovid. XI. M. 380 seq. 397 seqq. Pausan. II. 29. Anton. Lib. f. 38. Phoci rerumque eius nulla fit apud Homerum mentio, Pelei, Thetidis et Achillis frequentissima. Vide e multis locis Il. Ω. 59 seqq., ubi Iuno datam ab se Peleo coniugem Thetin dicit, omnibus Diis illas nuptias celebrantibus. Harum autem nuptiarum uberior etiam mentio facta fuerat ab Hesiodo in Catalogis, non sine uberiore etiam Pelei rerum et generis mentione. Conf. Accius apud Gellium III. 11. Tzetz. ad Lycophr. in Prolegom. et ad v. 178. Achillem ῥήξήνορα, θυμολέοντα dixit etiam Hom. Il. H. 228.

vv. 1008—1010. E Venere et Anchisa natus in Idae montis vertice Aeneas. Consentit Homerus Il. B. 819 seqq., tradens insuper Il. E. 313., filium hunc Anchisæ βουκολέοντι peperisse Venerem. Congressæ etiam in monte Ida Venus cum Anchisa in huius stabulo traditur Il. in Ven. 75 seqq. Dedit autem videtur Aeneae pulchritudo ortum mytho, tot deinde fabularum fonti. Memorat Apollodorus

III. XII. 2. extr. alterum Veneris et Anchisae filium Λύρον, sive, ut Heynius ibi legendum coniiicit, Λύρρον.

vv. 1011—1015. Ex Circe Solis filia (supra v. 956 seq.) et Vlysse Agrius et Latinus, Tyrrhenorum reges. Ignoravit hos Homerus, quamvis multus in praedicando Circes in Vlysem amore. Alii fere Telegonum Circes et Vlyssis filium celebrarunt, sive solum, seu cum aliis, in quorum nominibus variant. Vid. VV. DD. ad Hygin. f. 125. Sed et Hesiodi Codd. h. l. quidam post Agrium et Latinum versu memoratum exhibent Telegonum, qua de re vid. Varr. Lectt.

Latini regis (v. 1013.) et Tyrrhenorum (v. 1015.) mentione declaratur, hos Italiae ad mare Inferum populos iam Hesiodi aetate aliquatenus Graecis innotuisse. Agrii, qui Rex ibi fuerit, nomen, alibi non exstans, referendum videtur ad feros horum populorum mores, ut fuisse videtur similem ob causam dictus etiam Agrius Centaurorum unus et item unus de Gigantibus, nisi forte quis suspicetur, Agrium hic dici regem, qui apud Ovidium et alios in Latinorum regum recensu *Acrota* vel *Agrippa* dicitur. Τυρρηνοὶ praedones memorantur Hom. H. in Bacch. 8., sed hi quidem dubium, an Itali. Vid. Heyn. ad Apollod. III. III. 3. Hic de Tyrrhenis cogitandum esse Italis, manifesto satis ex adiectis liquet. Tyrrheniam autem dictam antiquitus omnem Occidenti obversam Italiam, auctor est Dionys. Halic. I. p. 20. Erat illuc e Graecia navigantibus iter praeter Siciliam aliasque insulas. Itaque non inepte dicuntur (v. 1014 seq.) Tyrrheni habitare *μυχῶν νησῶν ἰερῶν*. Nec fortasse satis tum sciebant, essetne ipsa Italia insula necne. Νῆσοι ἰερὰν variis de causis dici potuerunt, vel ob Deorum ibi domicilia aut pascua (ut fuisse feruntur Solis in Sicilia), vel simpliciter, quod essent magnae. Conf. II. B. 626.

Versus 1011—1013, ut Hesiodi, citat Schol. Apollon. Rh. ad III. 120., ubi item est, ut in Codd. SS. omnibus, "Αγριον ἠδὲ Λατῖνον, pro quo Goettlingius h. l. restitutum voluit Γραικὸν τ' ἠδὲ Λατῖνον, ob haec Laurentii Lydi de Mens. I. 4. p. 7. τοσοῦτον οὖν ἐπιξενοθέντων τῆς Ἰταλίας, ὡς περ ἐδείχθη, Λατίνους μὲν τοὺς ἐπιχωριάζοντας, Γραικοὺς δὲ τοὺς ἐλληνίζοντας ἐκάλουν ἀπὸ Λατίνου τοῦ ἄρτι ἡμῖν ρηθέντος καὶ Γραικοῦ τῶν ἀδελφῶν, ὡς φησιν Ἡσίοδος." Αἴγριον ἠδὲ Λατῖνον: quibus verbis adiectum fuerit in margine ἐν καταλόγοις: Κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἄγαυοῦ Δευκαλίωνος Πανδώρα Διὶ πατρὶ θεῶν σημαντόρι πάντων, Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότητι, τέκε Γραικὸν μενεχάρμην. Equidem puto memoria lapsum Lydum, qui Latinum et Graecam fratres secundum Hesiodum habuerit, versus autem tam 1013 in., quam illos de Pandora, addidisse alium, qui, lectis illis Lydi, inquisiverat in Hesioidea de Latino et Graeco testimonia; tum certum duntaxat habeo, ista Lydi nihil movere nos debere, ut "Αγριον, quem et Eustathius agnoscit, locum cedere hinc iubeamus Γραικῶ.

Solem Ὑπεριονίδην ab Hesiodo dictum refert, versum hinc 1011 respiciens, Etym. M. p. 779 pr.

Ad v. 1013 in Parisini B. margine scriptum οὕτως λέγει ὁ Σέρβιος ἐν ἡ Αἰνέαδος (sic). Respicit Servii locum ad Aen. VII. 47., ubi ille Circes et Vlyssis filium dici ait ab Hesiodo Latinum, quod repetens ad Aen. XII. 164. traditum illud ait ab Hesiodo in ἀσπιδοποιίᾳ. Corruptum esse libri indicium apparet; quid restituendum sit, non item.

Versum 1015 respexisse videri potest Schol. Apollon. Rh. ad III. 311 seqq. scribens: τὴν δὲ Κίρκην ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει ὠκῆσαι φησὶν, ἐπόμενος τοῖς τεθεμεμένοις, τὴν Ὀδυσσεὺς πλάγη ἐν ἐκείνῳ γεγονέναι πε-

λάγει, ὡν ἀρχηγὸς ἦν Ἡσίοδος. Tyrrhenorum meminisse Hesiodum tradit etiam Eratosthenes apud Strabonem I. p. 23.

vv. 1016 seq. Ex Calypsone Oceanina (supra v. 359.) et Vlysse Nausithous et Nausinous. Liqueat nomina pertinere ad proprium Tyrrheni maris accolis studium rei navalis. Namque, ut Circes, ita Calypsus insulam in eo mari fuisse, multa credere nos iubent. Vide Apollodori fragm. Ed. Heyn. p. 421. Plinius III. c. 10. § 15. Prolem Homerus ex Vlysse et Calypsone nullam memorat. Apud Hyginum f. 125. memoratur Vlyssis et Circes filius *Nausiphous*, corrupto nomine, quod Micyllus correxit *Nausithous*.

Versus 1013, 1017 seq. respiciens Eustathius ad Od. Π. 1796. 45. ἐκ Κίρκης υἱοὶ καθ' Ἡσίοδον Ὀδυσσεὶ Ἄγριος καὶ Λατῖνος· ἐκ δὲ Καλυψοῦς Ναυσίθοος καὶ Ναυσίνοος.

vv. 1018—1021. Absoluto carmine de natis e Dearum cum viris mortalibus congressu heroibus, transit poëta ad memorandum *γυναικῶν Φῦλον* s. ad *καταλόγους γυναικῶν*, in quibus equidem primum locum tributum fuisse puto Pandorae, non quia movet me, quod Iriarte Catal. Matrit. p. 26. in Codice octavo, continente Theogoniam, Lascaris manu scriptam, post v. 1021. adiungi tradit quatuor versus hexametros (supra in Lydi loco memoratos), quorum primum adponit hunc: *κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος* (nam neque Catalogus initium ducere potuit a *κούρη δ'* et est, ut cum Muetzellio p. 509. confictos recentius hos versus habeamus), sed quod ex Prometheo et Pandora genitum Deucalionem ab Hesiodo tradi *ἐν πρώτῳ καταλόγων* diserte dicit Schol. Apollonii Rh. ad III. 1086., quodque

rei naturae congruum erat, ut Φύλου γυναικῶν mentionis initium fieret ab illa, ἐξ ἧς γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων (supra v. 590.). Prolatis apud Lydum versibus, si vel maxime Hesiodaei censeantur, locus demum esse potuit post Deucalionem memoratum, cuius tum fortasse filia habenda mater illa Γραϊκοῦ, Pandora.

vv. 1020 seq. Goettlingius apparere dicit a poëta aliquo additos esse, qui transitum pararet ad Catalogum heroinarum. Id quomodo appareat, non video. Nam quidni poëta ipse sic transitum paraverit?

CORRIGENDA.

p. 2.	Varr. LL. col. 2. versu 6 a fine	pro Ὀλμειδς	lege Ὀλμειος.
" — "	" " versu 5 a fine	" <i>postremum</i>	" <i>postremam.</i>
" 4.	" col. 2. ad versum 19	" <i>Par. M.</i>	" <i>Par. H.</i>
" 12.	" col. 1. ad v. 95	" <i>lectio, Μουσέων</i>	" <i>lectio Μουσέων.</i>
" 16.	" col. 1. media	" <i>Stobaeus Edd.</i>	" <i>Stobaeus Ecl.</i>
" — "	" " versu 8 a fine	" <i>H. Σ.</i>	" <i>H. Ξ.</i>
" 29.	" col. 1. ad v. 190	" <i>πολὸν C. D. E. F.</i>	" <i>πολὸν Flor. C. D. E. F.</i>
" 51.	" col. 2. versu 8 a fine	" <i>bene esse</i>	" <i>hinc esse.</i>
" 59.	" col. 1. versu 2 a fine	" <i>in eum locum</i>	" <i>in eius locum.</i>
" 51.	" col. 2. ad v. 560	" <i>Franckius. ad Call.</i>	" <i>Franckius ad Call.</i>
" 32.	" col. 2. versu 5 ab in.	" <i>Est λαμπρῆς</i>	" <i>Est λαμπρᾶς.</i>
" 120.	" col. 1. versu 4 ab in.	" <i>τὸν δ' ἀφνειὸν</i>	" <i>τόνδ' ἀφνειὸν.</i>
" 144.	Commentarii versu 10 ab in.	" <i>ψυμιζούσας</i>	" <i>ψωμιζούσας.</i>
" 157.	" versu 8	" <i>λειριέσσαν.</i>	" <i>λειριέσσαν</i>
" 205.	" versu 22	" <i>p. 504 seq.</i>	" <i>apud Löbeck. A-glaoph. p. 504 seq.</i>
" 208.	" versu 9	" <i>hic status</i>	" <i>hic status.</i>
" 280.	" versu 6	" <i>eriperet</i>	" <i>eriperent.</i>
" 372.	" versu 9 a fine	" <i>ποιητῆν</i>	" <i>ποιητῆν,</i>
" 375.	" versu 14	" <i>Iovi proles</i>	" <i>Iovi, Düs accen-senda, proles</i>
" 384.	" versu 5 a fine	" <i>κατὰ Ἡσίοδου</i>	" <i>κατὰ Ἡσίοδου.</i>

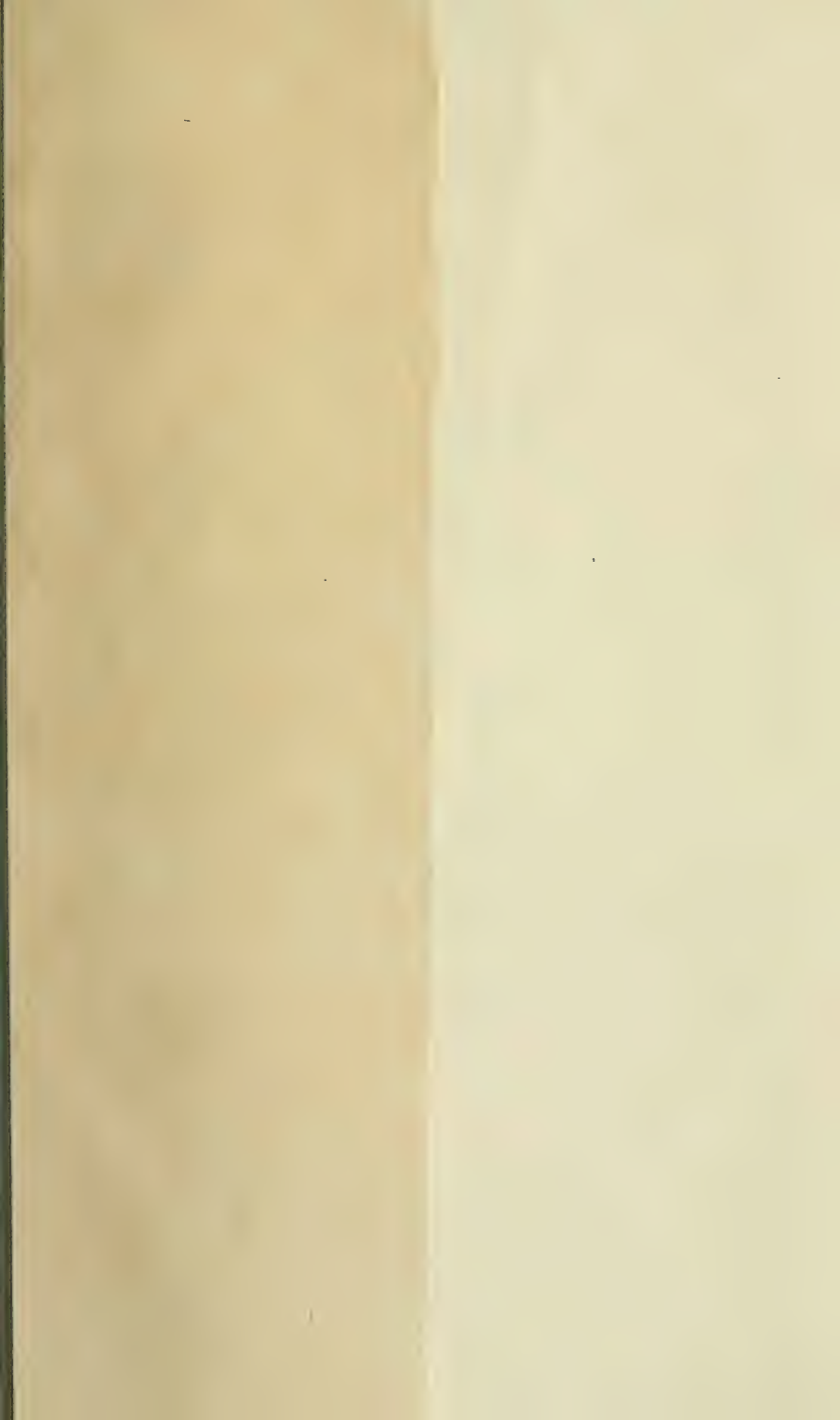
Adpellare, adponere pro appellare, apponere et huiusmodi alia perperam saepius in contextum irrepserunt.

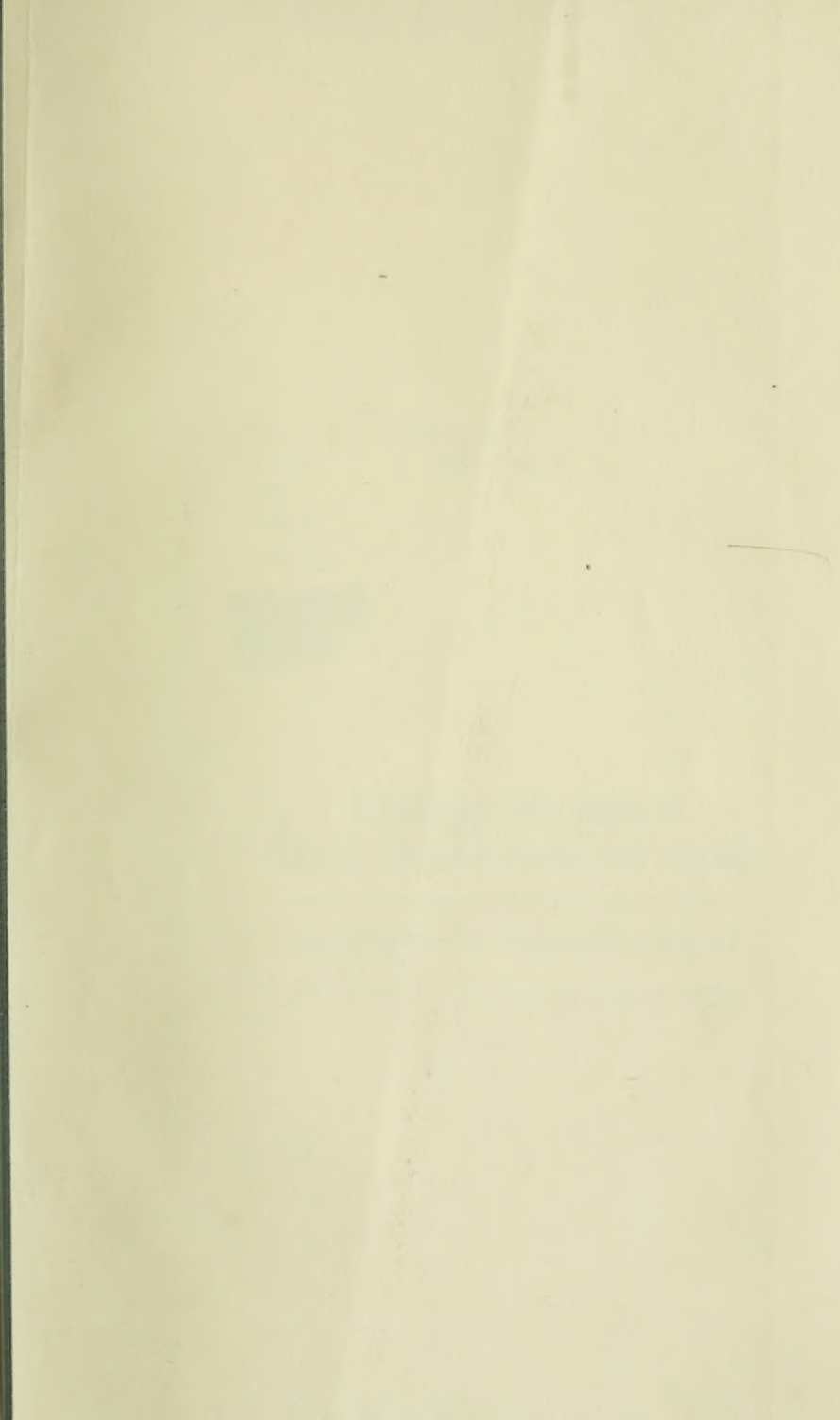
Sumptibus JOANNIS MÜLLER prodierunt:

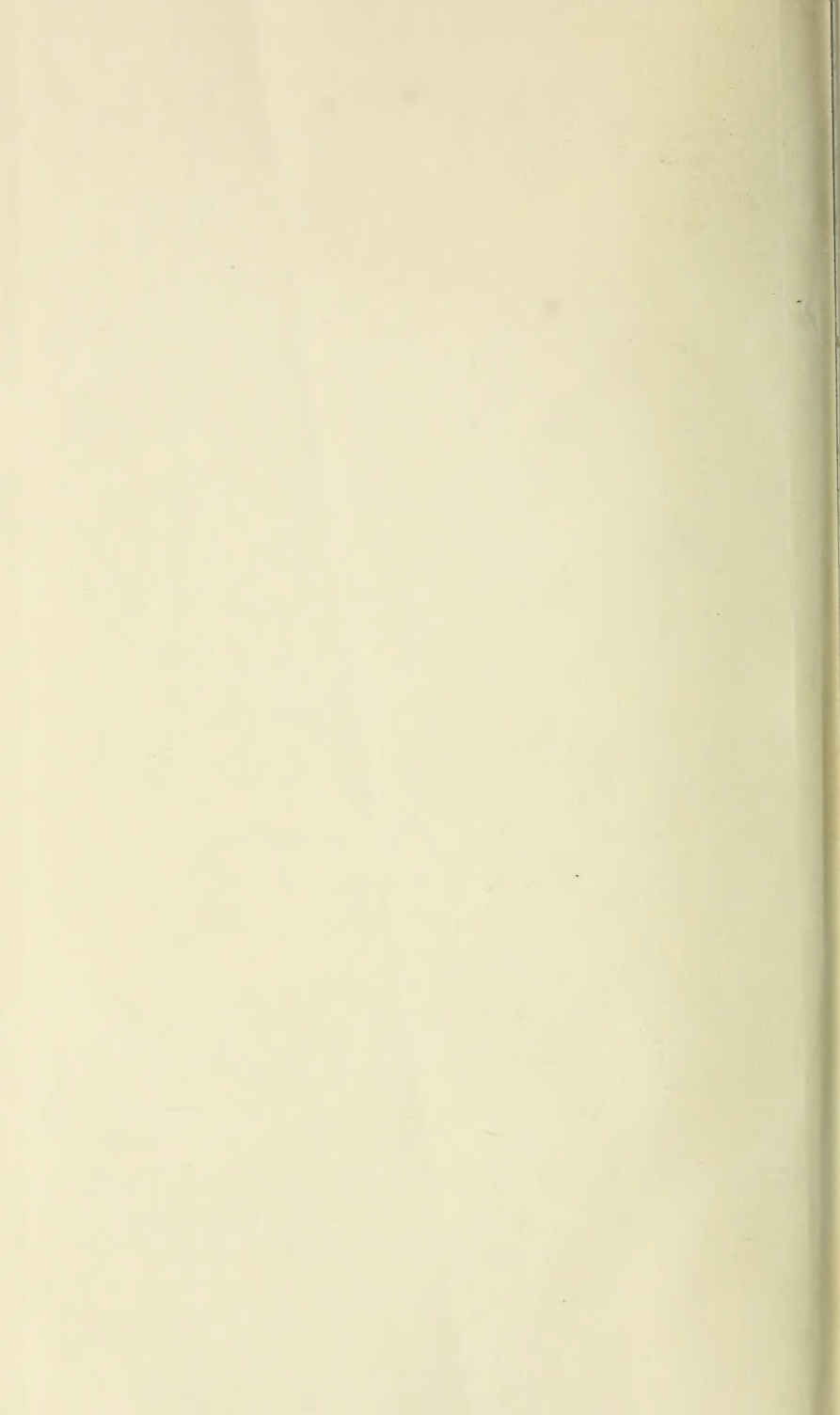
Boot, J. C. G., Notice s. l. manuscrits trouvés à Herculaneum. 1841. gr. 8 ^o . f—	80
Cappelle, A. G. van, Commentatio de Regibus et Antiquitatibus Pergamenis. 1843. 8 ^o . maj.	2.20
Cobet, C. G., Observat. crit. in Platonis Comici reliq. 1840. 8 ^o . maj. "	2.50
Fontes tres jur. civ. rom. antiq. Legum XII tabul., legis Juliae et Papiae Poppaeae et edicti perpet. fragm. 1840. 8 ^o . maj.	1.40
Greve, Fr. de, Oratio de Jona Dn. Meijero, Jurisconsulto de patria deque jurisprud. et nomoth. prael. merito. 1839. 8 ^o . maj.	— .75
Groot, A. D. Cornets de, Javaansche Spraakkunst, uitgegeven in naam en op verzoek van het Bataviasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, door J. F. C. Gericke; tweede verbeterde en vermeerderde uitgaaf, gevolgd door een Leesboek tot oefening in de Javaansche taal, verzameld en uitgegeven door J. F. C. Gericke; op nieuw uitgegeven en voorzien van een nieuw Woordenboek, door T. Roorda. 1843. gr. 8 ^o	7.80
Hengel, W. A. v., Comment. perpet. in epist. Pauli ad. Philipp. 1838. 8 ^o . maj.	3.90
Heusde, Ph. G. v., Characterismi princ. philos. vett., Socratis, Platonis, Aristotelis. Ad. crit. philosoph. rationem commend. 1839. 8 ^o . maj. "	3.30
De school van Polybius of geschiedkunde voor de 19de eeuw. 1841. gr. 8 ^o	
Karsten, S., Oratio de antiq. liter. doctrina c. philosophia conjung. habita A. D. VII Maji, A ^o . 1840, quum in Acad. Rheno-Traject. liter. hum. et philos. theoret. profess. solenni ritu auspiciat. 1840. 8 ^o . maj.	— .50
Lelijveld, P. v., <i>περι ἀτιμίας</i> . De infamia jure Attico. 1835. 8 ^o . maj. "	3.60
Lennepe, D. J. v., Illustris Amstel. Athen. memorabilia, prodita deinceps orat. J. P. d'Orville in centes. Athen. natal. et D. J. v. Lennepe in alt. Athen. saecul. Acced. Lennepii in utramq. orat. annot. 1832. 4 ^o . maj.	5.80
Muurling, G., Orat. de Wess. Gansfortii, Germ. theol., princip. atque virtut., etiannunc proband. et sequend. 1840. 8 ^o . maj.	— .60
Orientalia. Edidd. Th. G. J. Juijnbold, T. Roorda et H. E. Weijers. 1840. 8 ^o . maj. Vol. I.	7.80
Philosoph. Gr. vett., praesertim qui ante Platonem floruerunt oper. reliq. Rec. et illustr. S. Karsten. 1830—38. 8 ^o . maj. Vol. I. p. 1, 2; II.	12.50
<i>Singulis sub titulis:</i>	
Xenophanis Coloph. carm. reliq. De vita ejus et stud. dissert. fragm. explic. plac. illustr. S. Karsten. 1830.	f 2.40
Parmenidis Eleatae carm. reliq. etc. 1835.	3.60
Empedoclis Agrigent. carm. reliq. etc. 1838.	6.50
Spiegel, L. P. J. van de, Résumé des Négociations, qui accompagnèrent la Révolution des Pays-Bas Autrichiens; avec les pièces justificatives. 1841. gr. 8 ^o	4.70
Tex, C. A. den, Encyclopaedia jurisprudentiae. In us. Lect. Academ. 1839. 8 ^o . maj.	5.75
Vriese, W. H. de, Hortus Spaarnbergensis. Enumer. stirp. quas, in villa Spaarnberg prope Harlemum alit A. v. d. Hoop. 1839. 8 ^o . maj.	2.90
Vrolik, W., Recherches d'anatomie comparée sur le Chimpanzé. 1841. gr. Fol.	24.75
Wilde, A. de, Nederduitsch-Maleisch- en Soendasch woordenboek. Benevens twee stukken tot oefening in het Soendasch, uitgeg. door T. Roorda. 1841. gr. 8 ^o	3.75

BINDING SECT. OCT 23 1967

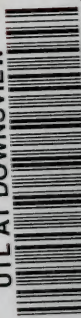
PA Hesiodus
4009 Theogonia
T5
1843
cop.2

Waller
Bost

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 29 25 05 010 2